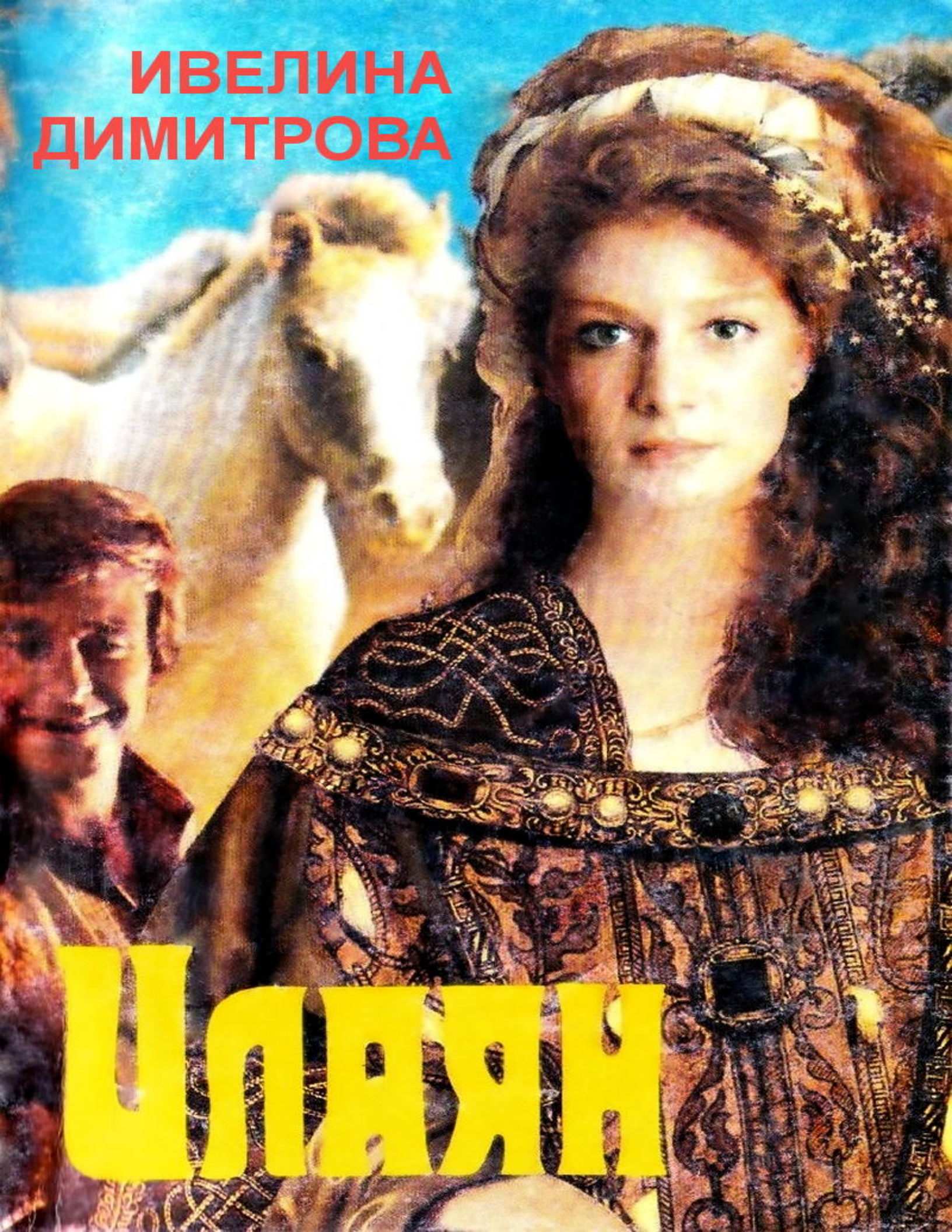

**ИВЕЛИНА
ДИМИТРОВА**

ЦАЯЯН

ИВЕЛИНА ДИМИТРОВА ИЛЯН

chitanka.info

Читателю, пред теб е една малка писателка с голяма душа. Душа, изпълнена с неутолим стремеж към доброто и справедливото и със страстен копнеж по топлина и обич. Нейната книга — огледало на душата ѝ — ще те порази с мъдрост, събрала житейския опит не на един кратък живот, а на цели поколения страдащи и борещи се хора. В нея диша историята — жива и пълнокръвна. В нея трепти пулсът на съвременността — безкрайно противоречива, самоунищожаваща се и самоутвърждаваща се. Нейните герои ще те очароват с младостта, любовта и подвига си, с тях ти ще преживееш невероятни приключения, сблъсъци и мигове на неземно щастие, с тях ще усетиш вкуса на разочарованието и жертвата. Те са като нас — такива каквито бихме искали и бихме могли да бъдем.

Читателю, вземи тази книга, отвори сърцето си за нея, защото нейната създателка ще остане завинаги на 17 години. И когато откриеш нещо от себе си и за себе си в тези редове, тя ще заживее и чрез теб!

„Ако някой прочете тези тетрадки, нека не се подиграва на автора, защото съм само на 14 години, когато пиша «Иляян». Може да не е много хубава, да има грешки, неточности и глупости, но идеите са добри. Всичко теоретично е вероятно и би могло да се случи, а принципите са си просто вечни.“

Събитията в тази книга не са свързани с човешката история или свят. Това е една приказка, случила се преди много, много години и интересна и до днес. Тя разказва за гордост, омраза и любов, които са отдавна забравени. Макар да остава в границите на фантазията и на въображението, истината в нея е повече от измислицата. Приликата с действителността е случайна, но разлика няма. Тя е нашата реалност, пречупена през призмата на света на мислите. Историята може да бъде пристрастна, но приказките не. От тях остават споменът и живата представа за съдбата.

Ръкописът на книгата е предоставен от родителите на Ивелина и се издава без никакви промени.

На кардинал Ришельо

ВАНЯ МИЧЕВА

ПРЕДГОВОР

Книгата „Илаян“ е един историко-приключенски роман от типа на тези на Дюма, в който са описани събития и хора, оплетени в мрежите на историческите превратности и случайности. Наглед твърде многото сюжетни нишки и герои се преплитат постепенно в една обида фабула и всичко намира своето място, определено от общия замисъл на един опитен разказвач. Ивелина не е от тези автори, които забравят героите си и случките с тях. В паметта на Илаян често се връщат преживените неща, за да се съпоставят с настоящите ѝ вълнения, и така иначе доста дългият разказ постоянно се актуализира и читателят не може да забрави нищо съществено докрай. Мисля, че в това се проявява явен талант на писател.

Романът е интересен, с интригуваща завръзка в началото — раждането на бебето — и логическа развръзка в края — разкриването на кралския произход на Илаян. Разбира се, между завръзката и развръзката има безкрайно много перипетии, което е било необходимо, за да се изградят характерите на героите.

Защото всъщност, и което е забележително, основната цел на авторката е не да ни разкаже за Илаян, а да ни я разкрие в целия ѝ блясък, красота, величие и падение.

Образът на Илаян е онова обединяващо ядро, което скрепява цялото. Той е и центърът на всички общочовешки проблеми, които са поставени в книгата и то с невероятна (не само за възрастта 17 г., а даже и 14 г.) дълбочина и прозорливост в цялото им противоречие: проблемът за властта и любовта, за дълга и удоволствието, за богатството и бедността, за войната и мира, за целта и средствата, за социалната справедливост и революция, за народа като сила на съзиданието и разрушението. Всички тези проблеми съществуват в романа и Ивелина така мъдро разсъждава за тях и в самия ход на събитията пресъздава противоречивата им същност. Оказва се, че един и същи човек може да бъде герой и предател (Мишел); смирен отец и

разбойник (Михаел); честлюбив страхливец и човек на честта (Роналд) и т.н. Такъв е наистина животът — многостранен, многопосочен, а епохата, която ни описва Ивелина, е бурна и предразполага героите към различни прояви.

Разбира се, най-интересни са образите на Илаян и Кардинала, Те изживяват най-големи душевни сътресения, преминават през различни изпитания, като в общи линии остават верни на себе си: тя — символ на революцията и волята за промяна; той — символ на стария свят и злото. Но тъкмо тези два полюса през цялото време се привличат, противопоставят, мразят се и пак се приближават, за да умрат заедно, обединени от любов. Дълго, дълго може да се говори за героите в тази книга. Особено за тези двамата — те са така убедителни, именно защото са различни, защото проявяват ту една, ту друга страна на характера си.

На любовта в романа също е отделено доста място. Питам се защо Илаян се влюбва толкова често и искрено, как може още в началото да обича двама, след това трима, четирима и т.н. И то да ги обича така, че да се жертва заради тях, да страда, да ги следва в изпитания. Може би е свързано с жаждата за любов на авторката. Но не е само това. Илаян обича, но и я обичат, жертва се, но и всички, с които е била близка, ѝ връщат жеста, като ѝ помагат в трудни минути, като я спасяват, жертвайки се, напр. Хуго, Михаел, дори Роналд, който в началото на книгата я предава няколко пъти. Всъщност всички нейни любовници я обичат и се жертват за нея, така любовта става единственото сигурно, свято, велико нещо в този изменчив, противоречив свят. В този свят, в който по-често побеждава злото, любовта е онази крепост, зад която няма предателства, тя е онази сила, която може да те спаси от безнадеждни ситуации и в същото време да крепи духа ти. И понеже в романа любовта е противовесът на цялото зло, за да има равновесие, тя трябва да е изключителна, всеобхватна, всепоглъщаща. А такава любов с един човек при толкова усложнена фабула явно не е била възможна според авторката. Тогава тя решава, че с всеки нов епизод, ще има и нова любов за Илаян.

Това не е невъзможно решение, ако го мотивираш на фона на цялата книга, което умело е постигнато от Ивелина.

За по-повърхностния читател любовните авантюри биха били само много образна и любопитна част от заплетения сюжет, но за мен

те си имат своя дълбок смисъл — а именно те са израз на стремежа на човека към нещо вечно, хубаво, свято, което е винаги у теб и до теб, на което винаги можеш да разчиташ. На многото любви на Илаян е противопоставена единствената, но затова пък безкрайно сложна любов на Кардинала към нея. Илаян е предана на всички свои любовници, затова получава взаимност и подкрепа от тях. Кардиналът, напротив, веднъж вече е убил, жертвал любовта към майка ѝ заради властта и сега, през целия ход на събитията, се бори с любовта си към Илаян — бори се за нея, иска да я спечели, но се бори и срещу нея, иска да я погуби. Отхвърлил веднъж даровете на любовта, той е осъден да я получи едва в смъртния си час, след като е претърпял много страдания и се е покаял. И в това отношение романът на Ивелина е оригинален. И тук има над какво да се замислим.

И така, ако мога да обобщя, бих казала, че освен с умело изплетения сюжет книгата безспорно е богата на интересни, психологически усложнени, не елементарни черно-бели образи. Но това, което за мен е най-ценното, е общочовешкият характер на идеите в нея. Много мъдрост, много историческа правда, много съвременни измерения личат в поставянето на противоречивите проблеми на човешкото битие и съществуване. Да видиш живота като вечно движение напред и назад, като вечна борба между доброто и злото (като в същото време и те могат да бъдат подлагани на съмнения и да разменят местата си) е изключително ценен поглед. Тази противоречивост минава през всеки един от героите, през големите събития и през дребните души.

А има ли в романа нещо постоянно, свято, което да не се променя, след като първоначалните идеали на Илаян и съмишлениците ѝ за революция и социална справедливост постепенно се рушат. Има ли нещо у Илаян, което да не е противоречиво? Отговорът сякаш е „да“, но не е еднозначен. Защото в края на романа силите на доброто все пак побеждават и в оценката на двете деца — символ на чистото и невинното — „тя е тази, без която не бихме победили“ се съдържа и присъдата на авторката, която обича своята героиня, но смята, че е обречена, защото е прекалено свързана със стария свят. Възможни са и други тълкувания. А това показва, че книгата ни кара да мислим за вечните човешки ценности. Под горния пласт на

приключения, интриги, любовни авантюри се крие именно този мисловен пласт, много богат и противоречив, актуален и за нас.

Бих могла да пиша още много, но и това дава представа за мнението ми. Смятам, че романът е ценно завоевание на мисълта и чувствата на авторката, един вечно жив, богат венец на душата ѝ. Според мен книгата е прекрасна и ще има широка публика, защото наистина това е интересен приключенски роман, който е обогатен с много съвременен идеен и общочовешки подтекст, който се отличава с многопосочен и умело заплетен сюжет, с цяла галерия противоречиви, плътни образи и с хубав, динамичен диалог.

Н.с. Ваня Мичева, Институт за български език — БАН

ГЛАВА ПЪРВА

Денят бавно гаснеше. В далечината глухо ечаха камбани. Техният звън оповестяваше настъпването на нощта и зовеше за последната молитва към Всевишния. Нощта — символ на зло, магия и отчаяние — протягаше черните си, лепкави ръце и обгръщаше смълчаната, потънала в очакване Земя с мрак. Свещениците се молеха в манастира, парковете и градините бяха неми, а на улицата, на площада отекваше тътенът на тълпата. В столицата Сент Лашенжат тишината бе заграбила света и мъгла — сива, влажна и задушаваша, се стелеше като пелена. Светлината на слънцето, давящо се в кървавочервени облаци, вече не докосваше белия, сега призрачен дворец.

Кралят умираше. Карл XVIII, прославил се с разточителност и алчност, напускаше безумния свят едва 50-годишен. Животът му беше низ от удоволствия, пошлост, разврат. Той беше същевременно и жесток, безскрупулен и див, ненаситен в задоволяване и на най-първичните си инстинкти. Пилееше стотици хиляди за балове, пътешествия, развлечения и забави, а любовниците си — някои от тях едnodневки, други дългогодишни метреси — обсипваше с подаръци и привилегии. Жените, които претендираха, че децата им са кралски синове и дъщери, бяха много. Това бе лесно обяснимо, тъй като независимо дали лъжеха или не, те бяха награждавани щедро. Карл XVIII не криеше от никого многобройните си изневери и последиците от тях като символ на своята мъжественост. Кралицата, нежно и крехко цвете на долините, починала преди около 10 години, се беше напълно примирила с необуздания, сладострастен и огнен характер на царствения си съпруг, защото и тя бе вятърничава и самолюбива. Остави му само три деца и при това само едното мъжко. Принцесите Луиза и Анет бяха чудно хубави близначки на 15 години. Наследили русите къдри на баща си и тъмните, кадифени очи на майка си, те бяха живо предизвикателство за всеки принц. Единственият проблем бе, че съчетаваха непостоянството и повърхностния нрав на родителите си.

Кралят обаче на смъртното си ложе считаше, че е изживял живота си пълноценно, праведно и е бил милостив крал. Само от време на време някоя остра болка му напомняше за дивите оргии, за преяждането, за бронхопневмонията от суетност. Правилният, изваян профил и пухкавите страстни устни се губеха в подпухналост. Тялото, някога така младо, стройно, бе безформена тлъста маса. Кралят си мислеше: „Все някога се плаща“ и не съжаляваше за света. Бе спокоен до известна степен, че оставя властта на 21-годишния си син. Карл ХІХ нямаше нито финеса на майка си, нито смелостта на баща си. Той бе затворен, тих и отпуснат младеж, толкова отнесен, че често трябваше да го връщат в реалния свят. Принцът живееше в свой прекрасен мир и когато действителността се разминеше с идеалите му, просто отказваше да я приеме. Старият крал често бе прибегвал до истински жестокости, но това още повече отчуждаваше празноглавия му син.

И така този мечтател и страхливец Карл ХІХ щеше да получи огромната, разпадаща се империя — Игналия. Създадена преди повече от 5 столетия, тя далеч не беше така процъфтяваща, както говореше завистта у другите императори. Наистина по площ и плодородност земите ѝ не можеха да се сравняват с други, но населението бе в постоянна безпътица, мизерия, страх. Десетилетия наред всичко вървеше по старите, кървави коловози и не съществуваше лъч на надежда, че нещата ще тръгнат към по-добро, ще се променят. А светът се променяше! Разпадаха се империи, възникваха републики и изчезваха цивилизации. Но управниците не отчитаха това и негодуванието, породено от страха, болката, глада, щеше да прелее чашата и бурни страшни вълни щяха да залееят този измамен земен рай. Карл ХVІІІ не завещаваше на принца престола и короната си, а пътя към гилотината.

Негово величество въздъхна — отново режеща болка го прониза край сърцето. Чувстваше края и още веднъж се замисли за измамния живот. Само че сега мислите не бяха радостни, илюзиите изчезнаха като розови сапунени мехури подгонени от вятъра, от черния ураган на страха.

Ами ако отиде в ада, ако гори във вечните огньове, ако е грешник? Ужасът го накара да спре да диша. Той не знаеше, че всеки смъртен преди края изпитва този парализиращ, крещящ страх от

отвъдното. Карл XVIII забрави империята, изтерзания народ, инфантилния принц и си спомни за нея. Дали я беше обичал? Тогава сигурно — да, но нали имаше стотици като нея? А може би това беше истинската любов? Обаче тази любов твърде много се смесваше с егоцентризма, самолюбието и гордостта. Все пак тя беше единствената, за която мислеше сега, и тези мисли го разкъсваха. Смъртта беше близо — още един последен шанс да се помири с Бога, да заглуши болката. Знаеше кой ще му помогне. Той се обърна към свещеника, седнал отдясно на огромното легло.

Мъжът, който бе мълчал в продължение на три часа, носеше черно расо. Кардиналът стоеше до умиращия в тъмната, задушна, неуютна и просторна стая безучастен, студен и спокоен. На лицето му нямаше нищо, тялото му — гъвкаво и стройно — приличаше на статуя от черен диамант.

Помагал нееднократно на владетеля, скромният монах бавно, но сигурно се бе издигнал по стълбицата на властта. Той бе този, който стоеше зад краля, а често и пред него. Той беше царски изповедник, но обикновено изпълняваше ролята на министър. Кардиналът устояваше на недоволството, смазваше неподчинението, докато кралят се забавляваше, а оставаше в сянка, когато Карл XVIII празнуваше или честваше победите. Свещеникът отговаряше за негодите и проблемите, а негово величество се радваше на успехите. Кралят го уважаваше, беше благодарен и нещо направо невъзможно — май изпитваше страхопочитание пред изключителния гений на довереника си. Само че архиепископът това не го интересуваше, не го засягаха и разбитите съдби, болките и мизерията на хората. Вълнуваше го само властта, великата мощ да притежаваш другите. Всъщност той не беше така суров, безскрупулен и жесток по душа, но самата съдба, животът го бяха превърнали в камък. Някаква трагедия, безмерен ужас назад в миналото бе унищожил чувствата му и бе оставил една-едничка цел — власт. С времето сърцето бе изчезнало и от човека бе останало твърде малко. Макар че изпитваше смесени чувства към министъра си, Карл XVIII му се доверяваше и се радваше, че оставя вятърничавия си син на такъв твърд, безпощаден и разумен човек.

Кралят облиза напуканите си, покрити със съсирена кръв устни и се опита да проговори. Отвън долетяха гласове. Народът се бе събрал да оплаче своя господар... или да ликува и празнува избавлението.

Умиращият протегна костеливата си ръка, обсипана с пръстени, и дрезгаво, глухо прошепна:

— Отче, бихте ли се приближили — думите заглъхнаха, — искам да поговорим.

— На Вашите услуги, сир. За какво желаете да приказваме — неохотно и с известно отегчение се приближи. Явно го откъснаха от собствените му мисли, а и архиепископът не обичаше много краля.

— Искам да се изповядам. Грешник съм, а вече... идва краят. Вие много добре разбирате това, нали?

— Сир, извинете, че се намесвам. Но няма ли да е по-добре да повикам престолонаследника?

— Не, не желая да го виждам! Искам да говоря с Вас, само с Вас. И Вие ще ме изслушате, независимо каква болка ще Ви причини тази изповед Вие сте единственият, пред когото мога да говоря.

— Слушам Ви, Ваше височество. И Ви уверявам, че не можете да ми причините никаква болка, щом става дума за успокоението на Вашата душа — той лъжеше.

— Много сте любезен, г-н архиепископ. Винаги сте били предан на короната, макар това да Ви е струвало скъпо. Още веднъж Ви моля да ми простите и да изслушате последните ми думи. Аз...

— О, господарю! Това, че се чувствате зле още не значи, че си отивате...

— Стига. Твърде малко ми остана, но съжалявам, че си отивам по-рано. Искам да говорим за нея — свещеникът стана бял като копринените чаршафи, които лявата му ръка мачкаше. — И нека Вие започнете разговора, моля!

— Не Ви разбирам!

— Разбирате ме чудесно, отче. Разкажете ми всичко за нея! За пътуването ѝ, за манастира, за детето, за смъртта...

— Но Вие знаете вече всичко — простена архиепископът.

— Да, да, но искам пак, искам да ми го повторите! Искам да ме съдите, да обвинявате, да простите... пък дано и Бог ми прости.

— Не мога.

— Моля Ви, г-н кардинал, ако предпочитате... — гласът му трепереше.

— Но защо искате да се съсипете? — остро запита, но кралят, неспособен да говори, само пшкеше. — Е, добре. Добре. Искам само

да Ви...

— О, за бога — грубо го прекъсна Карл XVIII. — Времето ми изтича. Говорете, моля Ви!

— След — дълбоки бръчки се врязаха в иначе гладкото, бледо лице на свещеника, — след... някои... събития Елеонор замина за моята енория. Там постъпи в манастира, стана послушница. Въпреки че знаеха за състоянието ѝ, монахините я приеха — свещеникът бе на ръба на припадъка.

Очите му блуждаеха, устните побеляха и студена пот се лееше по цялото му тяло. Кралят нищо не забелязваше и сбръчканото му лице бе озарено от странно блаженство.

Кардиналът не казваше и половината истина за онази толкова черна и същевременно безметежна половин година, обърнала целия му живот. Тогава смяташе, че е намерил любовта. „Любов — каква подла измама?“ Обляното му с кръв сърце крещеше: „Тя беше хубава, тя беше млада... тя беше метресата на краля. Но защо избяга от краля, особено щом носеше детето му!“ — един от многобройните въпроси без отговор. Бяха изминали 10 тъмни и пусти години, в които мракът на безутешността му помогна да забрави всичко за енорията си, за щастието, за любовта; за нея и заради нея унищожи човека у себе си. Свещеникът вдигна потъмнелите си, пълни с болка очи — по онова време бе едва 19-годишен и твърде много чувства, страсти и мечти вълнуваха душата и сковаваха ума му, но той твърдо реши да предпочете властта пред любовта. Не каза на краля, че отблъсна и приятелството на Елеонор не само защото гордостта му желаше нейната любов, а не приятелството ѝ, но и заради властолюбието и твърде користни подбуди, които дори сега давеше в огнената болка. Не каза на краля и че като повдига черния воал на забвението, на сладката окриляща забрава, заради него младият човек потъва в ад, много пострашен от божието наказание.

Кардиналът за първи и последен път не скри нищо около смъртта или по-скоро самоубийството на Елеонор, защото този безумен кошмар го преследваше почти всяка нощ и мъчителната, трагична картина на гърчещата се девойка, изникнала пред очите му, накара дивите чувства да избухнат с неподозирана мощ. Той се считаше виновен за смъртта ѝ! Сдържаността изчезна и той каза повече, отколкото бе желал. Обичаше ли го или не, Елеонор бе предпочела да умре, бе предпочела

края пред него! Свещеникът се почувства разбит, празен и отпусна мокрото си, горящо чело върху свитите в юмруци ръце. Сега могат да го екзекутират. Карл XVIII е разбрал ако не всичко, то поне достатъчно, за да се вбеси. Кралят беше ревнив, отмъстителен и свещеникът спокойно чакаше присъдата си, а чу тихото:

— Простете ми!

— На Вас? — той вдигна учудено хубавото си, набраздено със сълзи лице.

— Да, на мен, монсиньор.

— Сир, аз наистина не Ви разбирам. Ако само поискате...

— О, нека не говорим повече за това. Но прощавате ли ми, моля Ви...

— Ваше величество, Вашите прегрешения са отдавна простени. Греховете в името на империята винаги имат прошка. Вие сте крал, а кралете...

— ... ги съдят различно. Но дали Господ ще ми прости за всичко — гласът му затихна с глухо стенание. — О, г-не, защо не ме обвинявате, съдите, осъдите за недостойното ми поведение! Така поне Бог може би ще прости. О, отче!

— Не мога, сир. Няма за какво.

— Забравете, че съм крал! — неочакван прилив на енергия заля изстиващото тяло. — Забравете кой съм, моля! Говорете на един грешник. Спасете една прокълнатата душа. Аз сега пред Вас съм нищо!

— Никога!

— О, убивате ме. Страхувам се. Страх ме е, че ще горя в ада!

— Няма защо, няма...

— Г-не, нямате ли милост! Аз умирам, а Вие... — излезе почти животинско хъркане и тялото му конвулсивно се сви.

— Повтарям Ви, че Вашите грехове... — кралят се давеше и отвращение заля младия човек. — Човек не се отрича толкова лесно от греховете си, сир. Нито пък от трона — мълчаха и се чуваше само неритмичното хриптене на Карл XVIII. — Аз Ви прощавам, Ваше величество.

„Малко късно е сега да търсите Божията милост“ — с неочаквана злост си помисли свещеникът и думите му придобиха нова отсенка:

— Това е Вашият кръст, кръстът на короната!

— Благодаря Ви, монсиньор — кралят се задъхваше.

— Почивайте в мир, сир. Каквото било, било е. Но не се безпокойте за страната, защото я оставяте в добри ръце — дали имаше предвид себе си.

— Ами, не е така. Този мухльо — понякога се питам дали въобще е мой син.

— Не говорете така, Ваше величество.

— Смятам, че не е — говореше с мъка, но смъртта още не идваше.

— Но, сир, кралицата никога не би си позволила да опетни честта Ви. Нейно величество Ви обичаше безкрайно.

— Мисля, че преувеличавате значително — тънка усмивка разкриви обезобразеното му лице.

— Не е така... — започна колебливо кардиналт.

— Точно така е! И Вие добре го знаете. Но тя имаше щастието да почине. И аз съм щастлив. Жал ми е за Карл ХІХ. Оставям му такава развалина, че и най-добрият владетел би паднал. Е, той едва ли ще се и помъчи.

— Ваше величество, подценявате престолонаследника.

— Съвсем не. И в крайна сметка си мисля за Вас — кардиналт трепна. — Да, за Вас. Сигурно се чудите какво ме кара да Ви съчувствам.

— На мен да ми съчувствате?

— Да — спокойно отговори монархът. — Вие наистина нямате късмет.

— Шегувате се!

— Вие ще бъдете министър, съветник и изповедник на краля, после и първи министър. При крал като сина ми не бих се учудил, ако заемете и престола.

— Никога!

— Съдбата ще покаже. Всъщност вярвате ли в съдбата, монсиньор?

— Не!

— А аз вярвам. И смятам, че Ви очаква страшно бъдеще.

— Светло бъдеще — вметна младият човек.

— Зависи откъде гледате, г-н архиепископ.

— Но защо? Аз се чувствам на седмото небе от щастие.

Той наистина бе повече от удовлетворен и в сърцето му се прокрадна някаква симпатия към умиращия. Благодарност, която изпитва пиратът към своята жертва.

— Твърде бързо обаче ще слезете от върха — почти със задоволство промълви монархът. — Когато получим власт, ние или управляваме истински и губим човешкия си облик, или сме слаби и подвластни на страсти, негодни за нищо владетели. Запомнете това, отче!

Настъпи злокобна тишина. Кардиналът, студен и надменен, мълчеше. Карл XVIII не се сдържа и злобно повтори:

— Не го забравяйте, защото ще Ви потрябва!

— Какво говорите? — необяснимо защо косите на тила му настръхнаха.

— Трябва да изберем — власт или човек, чувства или мощ. Трябва да избираме, избираме... — нечленоразделни звуци отекнаха в огромната, мрачна стая — Животът е избор! Един избор и нищо друго! А от избора боли, много боли! Душата се дели на две и губим едната половина...

— За бога, успокойте се.

Очите на краля трескаво горяха в тихата, безумна нощ, защото вятърът бе отвял завесите и сега мракът нахлуваше.

— Случва се да загубим цялата си душа! А Вие какво мислите, г-н кардинал — подигравката бичуваше.

— Нима прегреших пред Вас? Защо сте толкова строг с мене — свещеникът за първи път от много, много време почувства странна, болезнена несигурност и задушаващо предчувствие за нещо страшно мъчително се зароди в безскрупулната му, безмилостна душа — пожела си кралят да умре сега, веднага, без да добави или да каже нещо, защото го беше страх от думите му.

— О, такъв предан служител и приятел едва ли някога съм имал. Нищо, нищо, г-не — очите потънаха в кухините и той тихо започна да хърка. — Познавахте ли се с нея преди?

— Моля!?

— Познавахте ли Елеонор преди, преди... Та нали идвахте често в Лашенжат?

— Защо питате? — грубо отвърна кардиналът. Нервите му вече не издържаха, а кралят продължаваше да човърка страшната рана.

— О, г-н свещеник!

— Да, познавах я — глухият му отговор сякаш долетя от отвъдното.

— Аз умирам и оставам в покой, отче — някаква вътрешна сила, светлина озари лицето му. — Мъките ми на земята свършват, а Вашите тепърва започват. Сбогом, монсиньор. Вие получавате властта и завинаги губите правото да бъдете човек. Святото право на любов! Тя Ви обичаше, безумецо, а Вие предпочетохте силата, предпочетохте да я унищожите!

— О, господи! — ридание разтърси кардинала.

— И Господ Бог няма да Ви помогне, отче! Не мислете, че си откъщавам. Съдбата Ви наказва и тепърва ще Ви съди. Съдбата никога не забравя и никога не прощава. Няма прошка за отреклия се от любов. Запомнете това междуременно! Живейте в мир, г-н кардинал, и се радвайте на добро здраве — въздухът излизаше с остро свистене от безкръвните устни и скоро и това щеше да свърши. — Бъдете здрав, за да страдате. О, колко ще страдате, но това ще бъде Вашият кръст. Кръстът, който сам си избрахте. И нека така да бъде!

Кралят спря да диша, кървава пяна изби по устните му, а очите се отвориха неестествено. Последна конвулсия прекъсна живота му.

— Подлец! — свещеникът затвори очите му и с глухо ридание падна върху тялото.

Раменете му потръпваха от непоявявал се от години плач. Значи тя го е обичала! Заради него я бе изоставил кралят и я бе пратил в манастир! О, колко бе страдала от него, за него, заради него! Той, той единствен бе виновен за мъките и смъртта ѝ. Но ако знаеше тогава! О, ако знаеше! Вдигна глава и в очите му проблесна онази сурова твърдост, онази мрачна жестокост, която ужасяваше всички — какво като знаеше? Нима би променил нещо, нима би се отказал от властта, нима не би я жертвал? Да, би го боляло хилядократно повече, но отново би постъпил по същия начин. Защото едничката му цел бе властта! Но какво е властта, която получи — безумно се запита? Всичко, защото и бездруго никога вече няма да обича — отговорът бе ясен и прост. Карл XVIII сгреши! На кардинала му се искаше да крещи и да проклина, но само се прекръсти.

— Няма да успеете да ме хванете във Вашия капан! Никога! Светът е мой!

Странната подигравателна усмивка на покойника накара кръвта в жилите му да замръзне. Как не я бе видял по-рано?

Стана сковано и повика слугите. Настана невъобразима суматоха. В коридора се развикаха:

„Кралят е мъртъв! Да живее кралят!“ и множество опечалени, фалшиви лица изпълниха задушната стая. Кардиналът искаше да се махне, да излезе, където и да е, за да може да диша. На вратата се сблъска с младия крал и му се поклони. Карл ХІХ бе гологлав, с разрошени коси и размъкнати дрехи. В лице приличаше на ратайче, а върху хилавото му телосложение нищо не стоеше на място. Влезе, препъвайки се и залитайки, зачервен, задъхан, и направо се хвърли към леглото на баща си, без да поздрави или да обърне внимание на някого.

Престолонаследникът никога не беше обичал баща си, а след като кралят го бе наказвал жестоко няколко пъти, го бе намразил. Младият крал не изпитваше силни чувства към никого, дори към прекрасната си съпруга, и единствената му любов бе самотата. Това, по което копнеше, бе да го оставят на мира да мечтае, изобретява и мисли върху прости философски теми. Естествено короната разбиваше тези розови мечти, а смъртта на стария крал ги смаза ужасно. След дълги нощи на молитви баща му да не умира, ужасът се сбъдна. Той вече беше крал и това го съсипа.

В залата се понесе глух, презрително надменен шепот, а след като Карл ХІХ прошепна: „Не искам да съм крал!“, най-смелите си позволиха остри подмятания. Кардиналът само промълви: „Бог да пази Игналия“ и като се прекръсти още веднъж, излезе.

Навън тълпата бучеше. Бяха разбрали за смъртта на Карл ХVІІІ и сега това бурно море от хора изгаряше от твърде противоположни страсти. Те съвсем не приветстваха отнесеня млад крал — бяха гладни, уморени и просто нямаха сили да се надяват. Отчаянието бе достигнало своя предел, а вяра нямаше. Народът, тъпкан векове — черни и страшни, сега се възправяше. Изправяше се от негодуванието, мизерията и унижението, без да знае добро или зло ще спечели. Без да знае дали въобще ще спечели. И в това царство на разврат, скърби и неправда тръгна революцията по своя стръмен, страшен път. Борбата, велика и кървава, бе единственото спасение... или гибел. Тя преодоляваше пречки, недоверие, равнодушие, за да доведе до геройска смърт или до частица справедливост. Революцията

приличаше на крехка, красива девойка, загубена в черната гора на лицемерието, пошлостта и като нея печелеща с очарованието, със силата, с добротата си. Девойката се превръщаше в жена, опасна, фатална жена, омайваща, увличаща, завладяваща. За да не се изгуби, тя успява да приеме двуличието, омразата, но това е единственият шанс да оцелее. Революцията поглъща и смила всичко, но целта оправдава средствата. Връщане назад вече няма.

ГЛАВА ВТОРА

Пет години по-късно. Имението „Роулси“ на графиня Мари дьо Ламури бе обсипано с прекрасните цветове на настъпващата искряща пролет. Нежният, свеж аромат на полски цветя и острият дъх на борове изпълваха кристалночистия, трептящ въздух. „Роулси“ — гордостта на тихата източна провинция, бе огромен парк, ограден със стотици акри благодатна стопанска земя. Климатът, мек и влажен, способстваше за разнообразие на цветята и дърветата, несрещано никъде в империята. Единственият недостатък на имението бе, че е отдалечено и пътят до столицата отнемаше повече от две седмици.

Иначе беше истински рай!

Полята, покрити с макове, синчец и рози, се давеха в първата пролетна мараня и безметежното, приспивно жужене на насекомите правеше още по-тягостна тишината. Слънчевите лъчи, ярки като през юли, заливаха нямата природа с бисерен, ослепяващ ореол. Полянните, озарени и яркозелени, постепенно преминаваха в храсталаци или в дюни. Храсталаците се издигаха в грамадни, прохладни и мрачни гори, а дюните, заобиколени от тръстика — в тресавища и ледени езера.

Гъстите шубраци с нацъфтели трендафили, шипки и люляци се огласяха от пронизителни кръсъци на сойки и от вечното чирикание на врабчетата. Съседни на пъстроцветните, шумящи храсти бяха безмълвните, сякаш идващи от друг свят борове. Техният свят бе тишина, мрак и неподвижност, неизменяемост и остро контрастираше с яркия, крещящ и безкрайно подвижен пейзаж отвъд сенките им. Като огромни великани със зелени остри бради и кафяви груби дрехите се възправяха и в своя дом допускаха само мекия и хлъзгав мъх и дъхавите синеоки горски теменужки. Навътре, навътре в глухотата и ледената тъма, където едва най-смелите лъчи правеха искрящи пътечки към небето, струеше кристално, бълбукащо поточе). Неговият звънък глас и далечните нежни и весели птичи песни единствено кънтяха в дъбравата. Царството на застоя свършваше, гигантите оредяваха и се показваха озарените от светлината полянки. Сред полянките се

появяваха пътеки, обсипани с дребен, снежнобял чакъл. Пътеките ставаха алеи и алеите водеха към неземно красиви градини.

Може би единственият сезон, който се отличава с невиждано богатство на багри, цветове, ухания, е пролетта. Именно през май в градините на графинята ставаше чудо. Ранните априлски, нежни и дребни цветя не бяха изгубили очарованието, а майските, завладяващи и поглъщащи всичко останало с красотата си, едва разцъфтяваха в най-безумните си краски. Първите цветя откъм гората бяха лалета — жълти, оранжеви, червени, лилави, небесни, черни, бели и шарени. След лалетата идваха снежнобелите кремове, издигаха се слънчеви, неувяхващи лилиуми. После перести карамфили смайваха с цветовете си, а далии, огромни и приличащи на слънца, се полюшваха от нежния ветрец. Парад на цветята, парад на красотата, парад на съвършенството бяха градините на графиня дьо Ламури. Царицата на цветята — розата, бе до самия замък. Алеите, оградени с безукорно подрязан чемшир, заобикаляха кръг от ниско окосена, тюркоазна трева, опасваща замъка, и се съединяваха в настлан с мраморни плочки път до портите от абаносово дърво, обковано с черна стомана, фасадата и многобройните, големи, светли прозорци бяха снежнобели, а покривът — много тъмнокафяв.

Замъкът бе триетажна, много стара сграда с гостна, бална зала, столова, хол, дневна и кухня на долния етаж. На втория етаж имаше будоари, кабинети, приемни и салони, а на горния етаж — музикална зала и стаи за гости, не че имаше такива. Безупречната чистота и натрапващото се съвършенство и богатство говореха за горделив и педантичен характер.

С такова впечатление оставаше човек, като види помпозния, но много изящен портрет над камината, в която дори сега гореше игрив огън (явен признак на богатство). На тъмен фон с пастелни тонове бе нарисувана 30-годишна жена в прекомерно пищна рокля. Заострената брадичка, изпъкналите скули и тънките устни още повече подсилваха впечатлението от безчувствените, стоманено сиви очи, които пронизваха, излъчваха високомерие дори от платното. Ръцете й, малки, сухи и тънки, бяха стиснати в скута — смирена поза, в която прозираше твърдост и воля. Дори в първа младост тази жена е притежавала самочувствието и безгрешната увереност, че всяко действие и нейна мисъл са съвършени.

Ако сега — петнадесет години по-късно — Мари-Луиз графиня дьо Ламури застанеше до портрета си, твърде малко хора биха забелязали значими разлики. И все пак гарваново черната ѝ коса бе придобила сребрист оттенък и хармонираше със стоманените, ледени очи. Графинята бе отслабнала и кожата ѝ бе станала съвсем бяла и суха.

Устните ѝ — някога, далеч във времето, прецизно очертани, изискано малки и нежно розови — сега бяха белезникава цепка, откриваща зъби в бледо подобие на усмивка — ехидна усмивка. Бръчките, плъзнали като мрежа на паяк, правеха строгостта да изглежда жестокост, а високомерието — безсърдечие. Това бе господарката на „Роулси“, която притежаваше живота на над 200 слуги и на още стотици семейства, обработващи земите на имението. Тя беше Господ в този рай, за който бе жертвала младостта, шансовете си за изгоден брак и правото на любов.

— Това е истински ад! — стъклените врати на имението се отвориха и изхвърча девойка на около 15 години. Тази девойка беше ИЛАЯН!

Тя се огледа с уплашен поглед, с едната си ръка придържаше полите на млечнозелената си рокля, а с другата притискаше бузата си. В очите ѝ имаше сълзи.

Тя блъсна портите и се затича към конюшните, намиращи се в лявото крило. Малките ѝ дългопръсти ръце бързо оседлаха прекрасен вран жребец и галопирайки тя потегли към уханните гори. Чакълът под копитата свистеше като куршуми.

Графиня Мари-Луиз, леко олюлявайки се, се появи на портала. Очите ѝ хвърляха мълнии, тънките ѝ устни бяха стиснати. Цялата ѝ осанка говореше за благородния ѝ произход, но от изражението ѝ лъхаше коравосърдечност.

Всъщност Мари-Луиз дьо Ламури беше една от най-красивите и богати дами на младини, дори се занимаваше с благотворителна дейност, но както тя самата твърдеше, сега бедняците са станали нагли и високомерни и все за революции и бунтове мислят. Дори вече съжеляваше, че осинови това момиче — в него имаше нещо диво и толкова непокорно. Мислите относно нейната младост отново се завъртяха в главата на графинята: баловете, които тя и брат ѝ уреждаха; комитета за помощ на сираците, който ръководеше и в който

се запозна с барон ла Жуме и не го забрави; онова малко розово пакетче, което взе и отгледа в къщата си. И все пак графинята се беше запазила за своите 45 години, сивите ѝ очи още горяха с гордия блясък на аристократка, устните ѝ, почти изчезнали от презрително свиване, не бяха изгубили съвсем цвета си, чертите ѝ все още напомняха римски император.

Конят се носеше по алеята с голяма скорост, русите коси на Илаян се вееха над стройната ѝ фигура, тя не обръщаше внимание на острия вятър, който мачкаше и разбъркваше плисетата на красивата ѝ рокля. Слънцето безмилостно изгаряше снежнобялата ѝ кожа, леко порозовяла от ездата. Сълзите на момичето, големи и блестящи, покриваха една не малка червена резка върху високата ѝ овал на, леко издадена скула. Тя скочи от коня пред един чудно красив фонтан, намиращ се на кръгло място, покрито с малки камъчета, кръстопът на няколко алеи. Тя се облегна на един бор встрани с гръб към фонтана и заплака. Водата ромолеше тихо и нежно, чуваше се едвам доловимо шумолене на боровете, тя обичаше това място. Винаги когато се скарваха с графинята, идваше тук, събираше мислите си, успокояваше се и се заклеваше, че няма да помага на другите, дори някой да умира, тя няма да се бърка. Отпусна се на земята, покрита със сухи иглички, отпусна глава върху мъха и затвори очи, но не успя да преодолее болката, конвулсивно сви юмруци, потрепери и сърцераздирателно изхлипа.

— Извинявайте за безпокойството, но мога ли да Ви помогна с нещо, госпожице? — тя се обърна с такъв ужасен вид, че младият мъж в прости конярски дрехи отстъпи, а големите му топли кафяви очи сякаш молеха за извинение. — Графиньо, съжалявам, аз не исках да наруша спокойствието Ви!

— Аз не съм графиня! — остро отговори Илаян, веждите ѝ въпросително се повдигнаха. — А Вие сте господин...?

— Люк Хансон, нима не знаете? Новият коняр на графинята — той се усмихна и пристъпи напред неуверено, — а сега желаете ли да станете?

— Да — рече замислено тя, присви очи и дългите ѝ мигли затрептяха. — Е, господин Хансон, какво Ви е мнението за „Роулси“, гордостта на рода Ламури?

В очите ѝ лумна зелен пламък, а на устните ѝ се появи иронична усмивка — изражението ѝ напомняше пантера преди скок. Розовите ѝ плътни и сякаш изваяни устни се разтвориха и блеснаха два реда снежнобели, остри зъбки, тя се разсмя. Хансон се смути, защото магнитната сила на тази усмивка се запечати дълбоко в сърцето му. Той отговори сякаш на себе си:

— Тук е приятно, пък и при такава ездачка като Вас работата ще е удоволствие. Ще се прибирате ли?

Това бе нова атака, защото графинята беше поканила на чай своя годеник и не искаше Илаян да присъства. Тя вдигна поглед, впи го в честното лице на коняря и се замисли. Вярно е, че няма нищо благородническо в изражението му, но той е красив, искрен и... девойката се поколеба — той я гледаше с обич, цялото му държание, кестенявата му блестяща коса, мъдрата му усмивка излъчваха спокойствие и сигурност.

— Едва ли, графинята има гост и не иска аз да бъда там — промърмори Илаян смутено.

— Вие с графинята не се разбирате много, нали? А може би се бои да не очаровате госта! — Люк се усмихна очарователно, а присмехулният блясък в очите му не я обиди.

Продължиха да се разхождат. Залезът беше чудно хубав, а Илаян обожаваше залезите. Светлото зарево на хоризонта бавно потъваше зад тъмните очертания на далечните масиви. Последните отблясъци на кърваво залязващия слънчев диск сякаш бяха искрящи фойерверки, които се открояваха на тъмносиния небосвод. Двамата просто разговаряха и на Илаян ѝ се доиска този миг да остане вечен.

Тази сутрин закуската, както винаги, беше безупречно сервирана. Бялата покривка върху елипсоидната маса в трапезарията, отрупана с ястия, блестеше, но мислите на момичето кръжаха далеч из полята, при Люк.

— Ще забравя ужасното ти държание само ако обещаеш никога да не се виждаш с г-н Магнилър — гласът на графинята беше строг.

Илаян отметна назад главата си и се усмихна — сигурно графинята си мислеше, че Роналд Магнилър е влюбен в нея. На Илаян

й се прииска да види човека, който е успял да заблуди самата графиня Ламури.

В следващите дни Иляян и Люк яздеха често заедно. И днес дългата езда я беше уморила, скулите й, обикновено млечнобели, се бяха зачервили, ездитният й костюм отдавна се беше измачкал, а къдриците на дълбокото й деколте бяха прилепнали по нежната й заоблена гръд, но ездата с коняря й доставяше голямо удоволствие.

— Люк, Люк, спрете по дяволите! — извика тя шеговито.

— Естествено, мадмоазел — в гласа му имаше вълнение, но поради кадифената му мекота тя не го забеляза.

— Знаете ли, Иляян, че макар и да не сте истинска графиня, у Вас има нещо царско. Приличате ми на кардинал.

Тя се изчерви и извърна глава.

— Не бъркайте краля с кардинала и знаете ли, че се уморих и от ездата, и от Вашите вечни комплименти! Нека поседнем.

Седяха и гледаха тревата пред себе си. И изведнъж Хансон се наведе леко над нея и я целуна, всъщност то не беше целувка, а само леко докосване на устните. Иляян се дръпна уплашено, след което промърмори глуповато:

— Съжалявам, Люк, но графинята ме чака за обяд! — тя се метна на коня с ловко движение и препусна към замъка.

Люк я погледна стреснато и в очите му се появи болка.

На Иляян й се искаше да крещи, а само две сълзи се появиха в смарагдовите й очи и вятърът ги отвя. Мислите й й причиняваха страшна болка, тя никога не бе страдала от предразсъдъци, за да смята, че любовта с по-низш е грях, не се и страхуваше от графинята, но тогава защо, защо избяга?

Той я обичаше, тя го обичаше, за първи път в живота си срещаше любов, страхуваше се да не развали всичко. „Каква глупачка съм, трябва да се владее. О, Люк, Люк! Обичам те!“

А Люк продължи да живее с мисълта за Иляян и честите им срещи станаха повод за скандали с графинята. Тя смяташе, че Иляян се държи неморално, че връзката й е опозоряваща. Често младата графиня плачеше, заключена в стаята си, или правеше неуспешни опити да скочи от третия етаж.

Иляян яздеше из полето в очакване на Люк. Последния път той се бе опитал да я целуне отново. Тя чу тропот от конски копита, но

позна, че не е Люк. Извърна се рязко, защото знаеше, че ако графинята разбере, че се е разхождала толкова далеч, ще си има неприятности. Беше непознат мъж на около 30 години с черна коса и красиво лице, с римски нос, високи скули, с тънки, изваяни устни. В изражението му имаше чар, но и едва прикрита хитрост. Той се усмихна, когато приближи, и тя откри, че усмивката му е както обаятелна и запленяваща, така и високомерна. Джентълменът се поклони и поздрави:

— Младата графиня дъо Ламури, ако не греша? — в гласа му имаше чуждестранен акцент и лек метален отзвук. — Не се учудвам, че Мари Ви държи в тайна, та Вие сте чудо на чудесата. Тя просто се страхува да не се влюбя във Вас, но това вече се случи.

— Не Ви разбирам — гласът ѝ бе хладен.

Не беше коректно спрямо графинята да говори така и всъщност откъде я познаваше? Но неговата галантна усмивка я привличаше и спря въпросите на нежните ѝ розови устни.

— Аз съм Роналд Магнилър. Вие сте прекрасната ездачка, видях Ви преди седмица да яздите с господин Хансон и оттогава... — думите му заглъхнаха и главата ѝ забуча.

Ами ако той случайно споменеше за това пред графинята, тя се беше закарала, че ще я пребие. Илаян се уплаши и после се ядоса на себе си. Обърна се към събеседника си и му хвърли един ядовит поглед.

— Засегнах ли Ви? — усмихна се той подигравателно. — Страшно хубава сте, когато се ядосате. Да не би да мислите, че мога да спомена нещо пред графинята, тази вещица, но знаете ли, че падате под нивото си, като се срещате с един коняр?

— Вие наистина сте проникателен — обидено отвърна тя, — но отношенията ми с когото и да било са си моя лична работа. А освен това, ако графинята научи, че сте ме видели, а още повече какво сте казали, с Вашия годеж ще бъде свършено, г-н Магнилър. — Илаян се усмихна, защото Роналд ѝ харесваше.

— Нима?! Вие също сте проникателна, а освен това аз искам да се омъжа за Вас, а Мари може да върви по дяволите!

Като чу това, Илаян бързо избяга и се прибра в стаята си. Тя се повдигна от снежнобялата, копринена завивка, огледа се — стаята ѝ винаги приличаше на затвор, защото графинята вечно я заключваше

тук след наказанието. Но сега тя забрави всичко и си пожела Люк да влезе, като в книгите, да я вземе в обятията си и... о, не Люк, а може би Роналд? Боже мой, та аз не мога да се влюбя за една седмица, ей така, при това ние сме се виждали не повече от пет пъти — мислите й се въртяха като танц. Това й напомни, че вдругиден тя има рожден ден и графинята беше обещала да й направи тържество, все пак 16 години са важна възраст!

Беше последният ден на май, прекрасна сутрин, а на нея й се спеше, защото вчера вечерта до късно бяха стояли да слушат с Люк някакво птиче, което пее само веднъж в годината. Разтърка очи и без да иска, се одраска. Беше красив сребърен пръстен, с малък смарагдов камък, явно недобре изгладен. Тя се изправи, отиде до прозореца и дръпна завесите. Росата по боровете още не беше изчезнала, весел слънчев лъч надничаше над върховете им, птичките вече весело чуруликаха, а хладният ветрец довя уханието на разцъфнали рози. Тя погледна пръстена с любов и се замисли. После нежно го остави в кутийката. „По дяволите! Ако графинята разбере от кого е, ще ме обеси на собствената ми коса.“ Наистина Роналд беше станал прекалено дързък — това беше почти годежен пръстен.

Той беше и по-страстен от Люк, който се притесняваше, но всъщност и тя понякога не можеше да прикрие желанието си за целувка. С подобни розови мисли тя слезе на закуска.

Петнадесет минути по-късно, влизайки в трапезарията, прислужничката чу оглушителния шум от хвърлена стъклена чаша. Графинята замах на и удари такава плесница на Илаян, че тя залитна и се хвана за бюфета със сгърчени пръсти.

— Малка глупачка! Тържество ли, на теб ти трябва камшик! — Мари беше бясна. — Не стига, че постоянно си при оня въшлив коняр, а и отгоре на всичко си с претенции.

— Оо! Не смятате ли, че това си е моя работа, а Вие просто не спазвате обещанието си!

Графинята замахна с ветрилото си, но Илаян изчезна, взимайки една сладка със себе си. Тя плачеше, сълзите й се стичаха на малки струйки по кадифената й кожа. Защо, защо, а всичко изглеждаш толкова хубаво!

Цялата разправия започна за това, че не е писала на маркиз дьо Ламури от един месец, а сега вече тя нямаше да споменава на

графинята за рождения си ден. Тя ядосано ритна един камък.

— По-полека, нали не искате да ме осакатите?

— Люк, ти ли си — тя моментално изтри сълзите си, — скарах се с графинята — ръцете ѝ неволно се протегнаха към него и той я прегърна.

В очите ѝ блеснаха игриви зелени искри и тя се затича волно като птичка, повличайки го след себе си. Правеше опит да забрави за провалената закуска и да се успокои от ласките му.

Полята ухаеха на омайниче и лайка, небето беше яркосиньо, а из въздуха се носеха мушици и пухчета от тополи. Поляните със своята необятност будеха желанието да тичаш безспир. Иляян сякаш искреше, русите ѝ къдрици, стигащи чак до кръста, се бяха разпуснали като воал. Люк се смееше и радваше до нея, но усещаше нейната болка и страдаше от предположението, че с графинята са се карали заради него. Малката графиня беше като ваза — толкова крехка и чувствителна, че той се закле никога да не я наранява и изоставя.

— Люк, знаеш ли, аз съм доста объркана, до известна степен и не знам какво да правя. Теб обичам... като приятел — гласът ѝ издайнически потрепна, — но обичам и Роналд, може би, за да ревнува графинята. — Очите ѝ потъмняха и тя се загледа мрачно в далечината.

— Не говорете глупости и не си играйте с огъня. Освен това човек обича от любов — тихо добави той.

— Люк, престани да ми говориш на Вие, пък и ти не ме познаваш! Аз съм егоистка.

Тя потрепери и искаше да стане, но той нежно я задържа с едната си ръка, а с другата постави главата ѝ внимателно на меката трева, отпусна се до нея и я прегърна.

Накрая Люк проговори, за първи път преодолявайки стеснителността си. Думите му бяха топли и нежни, а когато каза „Обичам те“, сякаш светът изчезна. Тя се наведе леко над него и се опита да го целуне, той бавно се отдръпна и тя се докосна до тревата.

— Мирише на сено. — После рязко се изправи и се затича. — Люк, Люк, хвани ме, хайде, ако ме хванеш, и аз ще те обичам вечно! — викът ѝ беше весел и закачлив.

Тя вдигна полите на копринената си бяла рокля и побягна. Бе чудно хубаво! Тичаха, падаха, ставаха, накрая Люк я настигна и я целуна, тя падна като сноп върху една купа сено, очите ѝ се насълзиха,

погледът ѝ изгаряше от щастие и болка, но тя се овладя, завъртя се, за да му направи място, и се отпусна върху рамото му.

— Нека поседим малко, че скоро ще завали, пък и ако се забавиш, в замъка ще вилнее още по-страшна буря.

Когато се прибра беше пет часа, тя се качи в стаята си, изми се и се преоблече. Роклята ѝ беше небесносиня с четири морскосини воланчета. Кадифен колан в морскосиньо и дълбоко деколте със сребристи дантелки подчертаваха красотата ѝ. Цветът на роклята придаваше синкав блясък на очите ѝ, който много отиваше със златните ѝ коси. Влезе в гостната и почти изпищя — Магнилър седеше спокойно и пушеше в махагоновото кресло до камината. „Боже мой, графинята не е споменавала нищо, не съм виновна!“ Синьо-зелените му очи светнаха и заискряха. „Прилича на котарак“, с уплаха забеляза Иляян. Изведнъж чертите му се изкривиха в досада. Графинята вдигна поглед от пламъците в камината. Мълнии светнаха в очите ѝ.

— Е, Иляян, няма ли да поздравя госта? Г-н Магнилър, това е моята възпитаница Иляян, бъдеща графиня дьо Ламури — Мари сви устни от ревност, защото тази светлосиня рокля наистина много отиваше на момичето.

— Приятно ми е. Наистина съм очарован, — Роналд се усмихна иронично. — И защо, госпожо, сте крили това прелестно създание досега от мен? — Той целуна подадената му почти машинално ръка и се усмихна.

С присъствието си Иляян осуetyава молбата му за по-бърза сватба, а той беше задлъжнял на комар. Какво пък, щеше да се забавлява — графинята беше бясна от ревност; колкото до девойката, той почувства, че я обича все повече.

На Иляян ѝ омекнаха краката — „Роналд луд ли е?“

— Радвам се, че Ви харесва, чудесно е да можеш да моделираш характера на някакво малко и невинно същество по свое подобие — каза графинята, просто за да каже нещо и защото Иляян имаше толкова уплашен вид, а това правеше и бездруго големите ѝ бадемови очи обаятелни.

— Драга графиньо, защо не сте устроили празник, нали днес тази красавица навършва 16 години?

„О, жалък негодник, какво ли цели“ — ядоса се Иляян. Графинята зяпна: „От къде на къде той знае? И кой дявол го кара да

мисли за тая лигла.“

Роналд продължаваше с комплиментите и на графинята ѝ идеше да разкъса момичето. На Илаян ѝ стана ясно, че той иска да накара графинята да ревнува и по този начин да ускори сватбата. „О, не си познал, господинчо, тя никога няма да се омъжи за някой, който ухажва друга жена, било то и собствената ѝ дъщеря“ — злорадо си помисли Илаян и очите ѝ светнаха като изумруд. Все пак той мислеше ли какво ще стане с нея, когато си тръгне, нали все се кълнеше в любов!

Най-накрая съдбовният момент настъпи. Едва след като Магнилър излезе от къщата, тя забърза към стаята си, не ѝ се искаше скандалът да избухне сега. Но повелителният глас на графинята я накара да се върне в дневната. Мари беше бясна и се чудеше на кого да си го изкара. Беше се облегла до камината, в едната си ръка държеше гъвкавата дръжка на мухоловката, а с другата нетърпеливо наместваше златния часовник на полицата.

— Илаян, — тя си поемаше дълбоко въздух, гласът ѝ трепереше от напрежение. — Знаеш ли нещо относно държанието на Роналд тази вечер?

— Госпожо, за първи път виждам този човек и...

— Сигурна ли си? — гласът на графинята беше леден, тя се приближи до момичето, хвана болезнено стегнато брадичката ѝ и я повдигна, сивите ѝ очи излъчваха злоба. След двубоя с погледи, който Илаян почтително изгуби, Мари попита: — А защо дойде, след като знаеш, че не бива да идваш в негово присъствие?

— Не знаех, че той ще дойде, кълна Ви се! Пък и от какво толкова се боите?

Графинята ѝ удари плесница.

— Откачате ли! Смятате ли, че е честно? — гласът на Илаян трепереше.

— Малка лигла! Не стига, че си размяташ полите с оня коняр! Заслужаваш жива да те одера — очите на графинята щяха да изскочат от орбитите си.

— Мога ли да напусна стаята? — очите ѝ бяха две ледчета.

— Не преди да се кълнеш тук, пред мен на колене, че няма да се виждаш повече с Люк Хансон.

— Мразя Ви! Вървете по дяволите! Никога! Никога! — кресна Илаян, опитвайки се да се освободи от желязната хватка и продължи, задъхвайки се: — С какво право, с какво право ми нареждате, Вие не сте ми майка, винаги сте ме мразили и сте се опитвали да ме унижите! Какво, за бога съм Ви направила? С Люк се обичаме! Той ме обича и аз го обичам и Вие няма да се бъркате там, а колкото до...

Илаян крещеше, очите ѝ горяха като въглени, в този поглед имаше нещо диво, но изведнъж се сепна, защото кажеше ли за Роналд, той щеше да я убие.

Това беше достатъчно на графинята. Тя замахна с дръжката на мухоловката, удари с нея през лицето току-що изправилата се Илаян. Замахна още веднъж и още веднъж. Дръжката оставяше кървавочервени резки, които постепенно почваха да посиняват.

„Не, не, стига!“ — Илаян не знаеше дали креци или този вик се мята само в пръскащото ѝ се от болка съзнание. Ядът и гордостта разкъсваха девойката, виеше ѝ се свят, повръщаше ѝ се, но тя успя да се добере до леглото си. Беше кошмарна нощ. И то точно на рождения ѝ ден. „Защо, защо?“ — плачеше тя в просъница. „Люк, Люк“ — Люк със своята лъчезарна, пленителна усмивка се появяваше и тя заспиваше, но после „Роналд, Роналд, кой дявол те караше да ми се сваляш?“ и кошмарът отново започваше, тя се мяташе в защита от пръчката. Около ден тя или не беше на себе си, или беше твърде слаба, за да стане.

Мина почти седмица преди отново да види Люк. Яздеше из полето, лятната жега беше непоносима и затова тя остави коня да попасе. Младото момиче винаги се чудеше какъв ли е климатът в по-южните райони и мечтаеше да пътешества из цялата страна. Тя вдигна поглед към ясно синьото небе и го видя. Той седеше на хълма и я наблюдаваше. Илаян протегна ръце и се затича към него. Викът ѝ разреже знойния въздух: „Люк, Люк!“ Тя се притисна към него, не забеляза как чертите му се сгърчиха от болка, когато видя нараненото ѝ лице, очите ѝ с изумрудения си блясък и още блуждаещия ѝ поглед от треската. Ръцете ѝ се пхнаха под коженото му изтъркано яке и го обгърнаха целия, той нежно я притискаше към себе си, галеше русите ѝ коси и ѝ шепнеше:

— Бедното ми пиленце, малката ми пеперуда! О, Илаян, обичам те, обичам те! — той по-скоро чувстваше, отколкото виждаше, че тя е

като птица със счупени крила.

Тогава устните им се допряха в страстна целувка, цялата им любов се сля в едно. Тя забрави раните си и острата му небръсната брада и понечи да разкъса и ризата му, но той внимателно я отмести. Погледът му сякаш говореше: „Не сега и не тук.“ Хванати ръка за ръка, те продължиха да се разхождат.

Иляян седеше на мокрия пясък и гледаше към безкрайността. Бяха започнали летните бури и през ден валеше, а езерото Оксид беше едно от любимите ѝ места през този период. Като малка по цял ден си играеше тук край дюните между тръстиките, това бе нейният малък свят, който тя владееше. Плажът, заобиколен от гори и скали, не беше голям. В единия му край имаше малък дървен мостик. Често, кой знае защо, в езерото се образуваха малки вълни, синьо-сивата, тъмна вода бавно се издигаше и бяла пяна обливаше сивкавия пясък. Бурята беше домъкнала много боклуци, пясъкът беше разкалян, а по водата плуваха борови иглички и тиня. Момичето не се страхуваше да изцапа светлолилавата си, кадифена рокля, бавно се отпусна на пясъка и се замисли. Внезапен шум я накара да се обърне — беше Роналд, пристъпващ бавно с повлечена стъпка. Направи гримаса, като видя незарасналите рани по лицето ѝ. Тя стисна зъби, не бяха се виждали от рождения ѝ ден.

— Съжалявам, не знаех, че така ще стане, бих удушил оная вещица, прости ми! — в гласа му имаше жар и любов.

— Не се и съмнявам, но ти по-добре говори с нея за чувствата ни! — тя отговори хладно и кратко.

— Иляян, обичам те! Нали няма да останат белези? — той протегна ръце и понечи да я прегърне, Но девойката се дръпна и се извърна рязко.

„Та това е нагло — дали щяло да остане белег, как си позволява!“

— Роналд, а ти защо се държи така, какво доказваше — тя избухна, но той успя да я прегърне и да задави думите ѝ в целувка.

Страстната, всепоглъщаща целувка не приличаше на тази на Люк, неговият плам беше изместен от всеобхващаща сила и власт. За секунди се пуснаха, той въздъхна, а тя се отпусна в ръцете му, очите ѝ излъчваха нескрито обожание. Целуваха се отново и отново, паднаха

на пясъка сплетени, вълните мокреха разпуснатите ѝ коси и се разбиваха на пръски около прегърнатите тела, една по-голяма вълна ги заля целите и Илаян бързо се изправи.

Беше мокра и хладният ветреца я накара да трепери.

Роналд се изправи и я загърна със сакото си. Бавно се разхождаха по плажа край дюните и навътре е тръстиката към горите. По небето като грамадни дракони се носеха големи, сиви облаци. Магнилър ѝ разказваше най-различни истории, тя се смееше.

Макар флиртът да ѝ беше приятен, тя реши да поднови разговора за графинята, но Роналд увърташе, твърдейки, че това само ще усложни нещата, че няма да може да я вижда.

— Нима не разбираш, ти си непълнолетна, графинята може да прави каквото поиска.

Оо, беше ѝ писнало да го слуша, тя се затича през поляната, но Роналд я настигна и я прегърна, ръцете му бяха като менгеме, наведе се и я целуна, но без да иска, засегна незаздравялата рана на рамото ѝ и тя тихо изстена.

— Извинявай, извинявай, ще говоря с графинята — той тихо отрони, очите му бяха пълни с болка. Устните му се впиха в нейните...

Плажът стана място за срещите им, ден след ден, седмица след седмица те се срещаха, целуваха се и той ѝ обещаваха. Но мина и краят на юни, а Роналд все отлагаше да обясни на графинята как стоят нещата. Това наистина беше необходимо, защото Мари ставаше все по-невъздържана, кавгите ѝ с Илаян бяха все по-чести, а Люк сякаш отбягваше девойката, боеше се да не ѝ навреди. Всъщност на Илаян ѝ нямаше нищо, макар след последния скандал да остана в стаята си повече от седмица, тя просто беше бясна. „Какво си позволява, та аз не съм хлапе“. Унижението просто я изгаряше.

Една сутрин влезе камериерката и ѝ съобщи, че графинята я чака на закуска. Този стар обичай отдавна беше пренебрегван, но малкото ѝ розово право носле надуши опияняващата миризма на понички и тя реши да слезе. Закуската беше повече от превъзходна, тя се отпусна в креслото си и понечи да вземе чашата с кафето, когато графинята строго отбеляза:

— Не смятам, че по това време на денонощието трябва да се разхождаш по халат! Освен това не съм те извикала просто да ми правиш компания, а да ти обясня някои много интересни неща.

Веждите на Илаян се повдигнаха и тя се приготви за отбрана.

— Знаеш ли, че аз като господарка на Роулси мога да разполагам с телата на подчинените си и да правя с тях каквото поискам? Например мога да накажа някакъв си коняр просто така.

Звучеше адски грубо и цинично, но беше истина, девойката просто изтръпна.

— Но, но Вие нямате право! Законите...

— Оо, глупавичката ми, сега тези закони не важат, кралят ги отмени, затова аз ти предлагам да си представиш наказание от петдесет камшика за небрежност, да кажем, на Люк.

— А Вие какво ми предлагате, за да избегнем това — гласът ѝ потреперваше, но беше като лед, ръцете ѝ се впиха в покривката и тя стисна устни.

— Хм, радвам се, че ме разбра! Веднъж ти предложих подобна сделка, но ти отказа. Виж, ако не се срещате, нищо лошо няма да му се случи, ако ли не...

— Никога! И тогава Ви казах! Това е нечестно! — тя скочи от масата, но графинята с бърз като на пантера жест впи ръката си в нейната и я прикова към масата.

— Внимавай! Ти никога не си виждала бит с камшик човек, но ти обещавам, че няма да оживее! Представи си окървавени меса, нима си такава егоистка, помисли и за него.

— Да, да, съгласна съм — зъбите ѝ тракаха, тя стисна до болка очи, за да скрие сълзите си и излетя от стаята.

На входа се сблъска с Роналд и му се овеси на врата ридаейки, почти не можеше да говори. Той нежно я прегърна и тръгнаха по алеята.

— Боже мой, боже мой! Какво има? Каквото и да се е случило, светът не се е свършил, ти си добре... — той я облегна на един бор, хвана ръцете ѝ и ги покри с целувки:

— Тя, — Илаян хълцаше — тя ми забрани да се виждам с Люк, каза, че иначе ще го убие.

— Успокой се, успокой се — каза той и само защото винаги я ревнуваше от чаровния коняр, закачливо добави: — това трябваше да се случи!

В същия миг тя стисна зъби, очите ѝ светнаха свирепо, тя го отблъсна грубо и се затича по алеята.

— Илаян, чакай, та аз само се пошегувах.

Настигна я и се опита да я прегърне, но тя се дръпна точно навреме, защото на стълбището се появи графинята. Девојката изчезна като бяла сянка между кипарисите.

— Какво ѝ става на Вашата възпитаница?

Илаян реши да влезе в конюшната, за да појзди, но се спря като закована. Люк разседлаваше някакъв породист, кафјав жребец. Тя винаги се възхищаваше от мускулите му, но сега гъвкавото му тяло я заплени, плавните му движения, зад които прозираше страшна сила, ловкостта му на пантера и блестящата му от пот кожа в полумрака на сградата излъчваха мъжественост. Той току-що беше јздил, очите му блестяха като два черни въглена и голото му до кръста тяло събуди страстно желание у Илаян, но тя се овладя и после напругайки всичките си сили и потискайки болката в своето сърце, тихо избяга.

Излезе да јзди, без да се замисля за времето. Думите бяха безсилни да се опише бурята, която се задаваше. Осеяното със звезди небе беше потъмняло, черни облаци покриваха небосвода и като страшен похлупак притискаха земята. От време на време мълнии като огнени езици се мятаха по небето. Свистящият вятър, събарящ дървета и камъни, пронизваше пелерината на младото момиче. В самата нея бушуваше още по-страшна буря и тя бе безпомощна да се пребори с урагана на мислите и чувствата си. Студена вихрушка я шибна в лицето и събори качулката ѝ, разпилявайки златните ѝ коси. Девојката потрепери и пришпори коня, блеснаха мълнии и тя се уплаши. „Хайде, хайде, Атрас! Ще се прибираме“ — прошепна тя и конят препусна в галоп, но точно пред тях едно огромно дърво беше ударено от гръм и падна в момента. Можеха да го заобиколят, но конят заотстъпва стреснато и препусна в обратна посока, тя ловко дръпна јздите и тогава се появи кълбовидна мълния. Многоцветната топка се приближи, хвърляйки искри около себе си, жребецът сякаш побесня, изправи се на задните си крака и тя изпусна јздите. Той препусна и момичето едвам се задържа на седлото. Животното галопираше по неравните камъни и от друсането на нея ѝ прилоша. Небето сякаш се отвори и като вик от преизподнята се разнесе гръм и една светкавица подпали и откърти дървото пред тях. Грамадният бор рухна на земята и се превърна в ужасна огнена преграда, но конят го прескочи и се насочи към ръба на скалите. Илаян чак тогава се съвзе от ужаса.

— Не! Не! Не! — гласът ѝ кълтеше в безкрайната пустош. — Атрас, върни се, върни се! — Краката ѝ бяха излезли от стремената и тя се носеше върху жребеца като по чудо.

Люк я забеляза, тъй като пелерината ѝ се беше развяла и се белееха ризата и панталоните ѝ. „Какво ли ще каже графинята, ако разбере, че Илаян е с панталон“ — замисли се Люк. Той беше разбрал, че Илаян се е скарала с Мари и е излязла с кон в това бурно време. Малко по-късно той вече галопираше като бесен из полето. Препусна към бялата точица и прескочи горящия бор.

— Илаян! Илаян! Спокойно!

— Люк! Люк! Внимавай! Почвата е ронлива! — тя извърна глава и впи поглед в него, приличаше ѝ на видение; защото вече се беше примирила с мисълта за смъртта — една погрешна стъпка на подивелия кон, и щеше да полети в бездънната пропаст.

Люк извърна коня си и ѝ подаде ръка, за да се прехвърли на нейния, но той препусна и се наложи Люк да го последва. Яздеха по самия ръб на пропастта и изведнъж блесна отново мълния, конят му отстъпи, пръстта се отрони и задните крака на жребеца потънаха. Графинята затвори очи и изкрещя:

— Нее!

Мъжът загуби равновесие, но после се хвана за някакъв корен. Животното правеше отчаяни опити да се измъкне от пропастта. Люк успя да се изправи, отблъсквайки коня и със светкавично движение хвана юздата на Атрас и се метна отгоре му. Илаян се отпусна върху мощните му гърди. Той овладя жребеца и препусна нагоре по склона, а неговият кон беше паднал в пропастта. Точно тогава се изля дъжд, водните струи бяха неудържими, през пелената от вода нищо не се виждаше. Пороят изгаси пожарите, но и принуди двамата да се скрият под гъстите клони на един огромен бор. Илаян обви с ръце шията му и той я постави на земята — на мекия мъх и сухите борови иглички. Думите бяха излишни — той просто я желаше. Тя се изправи и впи устни в неговите — бяха мокри и имаха сладникав вкус, но бяха топли и страстни. Целувката я замая, ръцете ѝ с несигурни движения разкъсваха ризата му и се впи в меката му кожа. Страстните целувки на Люк се спуснаха бавно към гърдата ѝ, пелерината падна, мократа блуза с къдричките увисна на един клон на бора и целувката отново я погълна, всичко друго изчезна и те сякаш бяха в рая, никога

не се беше чувствала така прекрасно. Топлите му силни ръце, кестенявата му мокра коса, която тя галеше, тялото му, създадено сякаш за нейното, всичко това беше земното щастие, тя просто знаеше, че той я обича.

Птиците весело пееха из поляните. Беше късен следобед и слънцето с жарките си лъчи беше успяло да изсуши тревата. Грамадните борове се извисяваха до самото синьо небе. Природата беше свежа и капчици като малки перли блестяха навсякъде.

Люк леко докосна синьото петно над веждата ѝ.

— Това можеше да е дупка от пистолет, а не синина! — весело отвърна Илаян, графинята твърде малко я притесняваше в момента. После сведе глава и едва чуто промърмори: — Страх ме е, че...

— Ако Мари научи за срещите ви с Магнилър, ще се случат много неприятни събития, нали? — Люк продължи: — Нима той не смята, че е джентълменски да се разяснят нещата?

— Знам, знам, Люк, но той... — гръдта ѝ потрепери и тя въздъхна. Той хвана нежно ръката ѝ, малките ѝ тънки пръстчета се свиха на юмрук в неговата груба и силна ръка. — Оо, ако знаеш от кога го моля!

— Илаян, знам, че не е моя работа, но вие спяхте ли заедно?

— Какво!? Люк, ти, ти... Това не е честно!

— Знам, но ти знаеш ли какво ще стане, ако се разбере? При нас е различно, аз съм прост коняр, който може да умре при злополука или да бъде убит за непокорство.

— Не съм! — кресна тя. — Успокой се! Стига, Люк, стига!

— Но той е благородник, нещата са коренно различни — гласът му се разтрепери, но той продължи: — В края на краищата той лъже графинята! Виж, Илаян, ако те обича, той трябва да се разбере с Мари.

— Престани! — тя изпищя и пришпори коня, изчезвайки от погледа му. Защо я нарани! И тя знае, че Роналд постъпва нечестно.

— Илаян, Илаа-ян! — викът му беше остър и пронизителен. — Съжалявам, извинявай! — Думите му бавно заглъхнаха в пустошта и Люк препусна безцелно из полята.

Мъглата бавно се вдигаше, когато тя се появи.

— Извинявай, че закъснях. Графинята не ме пусна по-рано.

Илаян скочи от коня и повдигна полите на млечнокафявата си рокля от мокрия пясък. Роналд нежно я прегърна, но тя потрепери. Настроението му се развали — сигурно пак ще врънка да се обяснят на графинята.

— Миличка, знам колко некоректно постъпвам, но трябва да се изчака, разбираш ли, тя... — отново започна с ласкавите си обяснения.

— Не некоректно, а подло! Роналд, ти май не си наясно, че ако тя разбере, преди да сме ѝ казали, ще е ужасно опозоряващо и няма да се видим никога повече!

— А иначе да не мислиш, че тя веднага ще ни стоди?!

— Не, но ти си пълноправен гражданин и имаш своите права.

— Престани! Ти си истински дявол! Не ти ли стига, че те обичам повече от всичко на земята, другите нямат значение — той нежно обви голите ѝ, закръглени и бели като слонова кост рамена и се заигра с бежовите къдрички на роклята ѝ.

Тя го отблъсна твърдо и пристъпи по мостика. Старите дъски тихо поскръцнаха под тафтените ѝ малки пантофки. Мрачният ѝ поглед беше зареян някъде в губещите се в мъглата очертания на отсрещния бряг. После тихо проговори и думите ѝ сякаш го удариха:

— Но обичаш най-много себе си, нали, слабохарактерен глупак!

Той грубо сложи ръка на рамото ѝ и със сила я извърна към себе си — никой друг не беше се държал така нагло. Тя залитна при рязкото движение, но запази равновесие.

— Как... — тя съскаше, очите ѝ се присвиха и стисна ръце в юмруци до побеляване на кокалчетата. — Оо, не, не, Роналд, пръстенът, пръстенът ми е паднал във водата. Графинята ще ме убие, кълна ти се! — очите ѝ се разшириха от ужас и тя с уплашен поглед гледаше към мътната, застояла вода.

Макар да беше юли, езерото беше леденостудено поради проливните дъждове. И изведнъж тя продължи:

— Оо, моля те, извади го от водата!

— Какво, ти ненормална ли си!? В тези ледени води, в тази мръсотия, аз не съм риба — Роналд направо се шашна.

— Но иначе с мен е свършено! Моля те, моля те! — тя се надвеси над студеното, мрачно езеро.

— Как изглежда — попита той притеснено, навеждайки се до нея.

— Има голям смарагд точно с цвета на очите ми, като на сатаната — тя се усмихна тъжно. — Нали така казва Мари. Имам го от раждането си и ми е много скъп, моля те, извади го!

Тя вдигна очи и забеляза конник, препускащ по плажа точно към тях. Още в далечината го бе познала — беше Люк. Тя рязко се изправи, Магнилър проследи погледа ѝ и понеже ездачът се беше приближил, той позна Хансон.

— По дяволите! — изръмжа Роналд, но Илаян го стрелна с такъв убийствен поглед, че той се въздържа от повече коментари.

Умът ѝ трескаво работеше: Люк знаеше къде и кога се срещат, но защо идваше, защо се беше облякъл толкова официално? Тя за първи път го виждаше с костюм: бежово сако, бежови панталони, бяла риза и всичко блестящо чисто и изтънчено. Илаян с удоволствие отбеляза, че е прекрасен.

— Добър ден! — той скочи от коня и пристъпи напред грациозно. — Желая да разговарям с г-н Магнилър!

— Аз пък ще Ви бъда благодарен, ако ни оставите на мира! — отвърна Роналд с досада.

Илаян разбра — Люк искаше да накара Роналд да направи това, което трябваше да стори преди месец. Тази постъпка беше колкото благородна, толкова и глупава, че дори и повече. Ако се скарат, ще бъде ужасно, пък и след загубването на пръстена наистина животът ѝ ще загуби смисъла си. Мисълта за смарагда отново накара лицето ѝ да придобие уплашен вид. Тя пристъпи към Люк и нежно сложи ръка на гърдите му. Той тъкмо се готвеше да отвърне на Магнилър по ужасен начин.

— Люк, хайде да оставим този въпрос за после — очите ѝ умоляваха така, че и камък би се съгласил. — Знаеш ли, падна ми пръстенът със смарагда в езерото.

— Със смарагда? — Люк повтори отчетливо, той прекрасно знаеше стойността и значението му за Илаян.

Той свали сакото си и скочи в мътно зелените води.

— Дано не изплува — промърмори Магнилър.

— Ти наистина си слабохарактерен — каза бавно тя, подчертавайки всяка дума.

После го изгледа злобно. В очите ѝ, въпреки мрачния поглед, имаше малко пламъче, което сякаш шепнеше: „Скочи.“ На него му се

поиска да я блъсне в леденостуденото езеро, но вместо това хвърли само цилиндъра и бастуна си и се гмурна, ловък като змиорка. Дълго време никой не се показва, но после водната стихия ги пусна и те поначесто си поемаха въздух. Гмуркаха се повече от половин час. Изморени, мокри, треперещи и мръсни, те вече не се гмуркаха заради пръстена, дори не и заради младата графиня, а заради мъжката си чест и достойнство. Илаян се наведе, взе шепа вода и безизразно се загледа в нея, шепнейки: „Грях ли е да обичам двама?“

Изведнъж Роналд се показва с победоносен вид. Лицето му, покрито с водорасли, светеше.

— Виж, пръстена! — извика той гордо.

Мъничкият проблясващ предмет беше наистина красив. Сребърен и тънък като халка, а ограденият с по-малки камъчета смарагд сякаш искреше. Графинята нежно целуна Роналд, а после реши да прегърне и двамата, но те едновременно и еднакво възмутени извикаха: „Ще се намокриш!“ Тя се разсмя със звънкия си смях, подобен на ромон на планинско поточе, и се метна на коня си.

Впила поглед някъде далеч в тръстиките, тя мислено си повтаряше, че е графиня и че нейната гордост стои над всичко. И въпреки всичко тя продължаваше да чака, небесносинята ѝ копринена рокля се беше изцапала с рохкава пръст, краката я боляха от дългото стоене на едно място. Тръстиковата ѝ шапка с голяма сребристосиня панделка беше се изхлузила назад, притискайки гъстата ѝ коса и снежнобялото ѝ лице беше останало незакрито под палещите слънчеви лъчи. Единственото хубаво нещо, което се беше случило от седмица насам, бе, че дъждовният период беше отминал. Но мислите на Илаян съвсем не се занимаваха с промяната във времето. С Люк отново бяха говорили за Роналд и тя го беше изслушала докрай, макар че думите му я изгаряха като огън. Наистина ли Роналд просто желаше да се позабавлява с нея, а да получи парите и титлата на графиня Мари? Ах, ето че се появи. Яздеше черен кон, безупречно изгладеният му костюм излъчваше изящество и вкус. Лицето му, спокойно и непроницаемо, сега имаше весел вид.

— Извинявай, че се забавих, бях при Мари.

Той я притисна към себе си и Илаян се почувства безпомощна, отпусна ръце върху гърдите му и погали малкото му джобче с кърпичката. Тя се вкамени. Кърпичката беше поставена по страшно красноречив начин — беше обърната обратно и краят ѝ беше сгънат навътре. Това беше стара народна традиция в южните части на страната, въведена от маркиз дьо Травоа заради многоженството, което означаваше, че мъжът ще се ожени след по-малко от седмица. Илаян имаше чувството, че ще откачи, главата ѝ се пръскаше от болка. Тя с достойнство го отблъсна и се опита да се овладее.

— Знам, знам какво си мислиш — Магнилър беше разбрал още щом остана вкаменена, — но нямах друг избор! Виж, след като се ожения, графинята ще умре и цялото ѝ наследство ще премине в наши ръце.

— Млък! Ти си луд! Как смееш! Да знаеш, че ми се повдига от теб!

Тя почти не можеше да си поеме въздух от страшно стегнатия корсет. Цялото ѝ тяло трепереше. Чертите на лицето ѝ се бяха изострили, а скулите — изскочили. Той протегна ръка, но тя се отдръпна като от прокажен. Гневът ѝ се разтопи под палещата болка, тя забърза към коня си, защото ако се заплачеше пред него, щеше да се самоубие. Роналд я настигна, ръцете му я обвиха и той я целуна така страстно, че Илаян успя само да прошепне: „Ти си гаден!“ Неговата целувка обсеби всичко, и съзнанието ѝ, и сърцето ѝ, и болката. Тя се опита да се освободи, но ръцете му топло и нежно я притискаха, бяха като менгеме. „По дяволите, не знаех, че е толкова силен“ — помисли си Илаян и се отпусна в прегръдката му.

Точно тогава изскочиха два врани коня иззад тръстиките, но двамата не ги забелязаха. Илаян се усети и отблъсна Роналд чак когато чу гневния глас на Мари-Луиз дьо Ламури.

— Илаян! Г-н Магнилър! — очите ѝ светеха със зверски пламък.

— Графиньо, аз, аз... — гласът на Роналд потрепери, той заекваше и сякаш се беше превърнал в уплашено кученце. — Аз, аз просто минавах оттук и не знам как стана, младата графиня, тя, тя искаше...

Думите му заглъхваха и после отекваха като шум от куршуми; тези куршуми се забиваха в Илаян, тя отвори уста да изпищи, очите ѝ го бяха зяпнали с невиждащ поглед.

— Марш вкъщи, че... — Мари вдигна камшика си и я удари жестоко, момичето падна на земята, после Ламури продължи с подигравка: — А от Вас чакам по-смислено обяснение, когато не сте така уплашен!

— Но, но това е чистата истина — той дори не се наведе да помогне на Илаян да се изправи, а само говореше объркани глупости.

На Илаян ѝ се доповръща страшно. Тя се изправи със свити до кръв устни.

— Роналд, млъкни! — процеди тя.

— Казах ти, вкъщи! — Мари отново изкрещя и я удари.

Илаян се сви от болка, олюля се и залитна. От очите ѝ капеха сълзи и тя не издържа.

— Стига с този театър! Графиньо, нима не Ви е ясно всичко и без лигавите обяснения на Магнилър! Аз го нападнах! — тя тръсна глава и се метна на коня си.

Вече дори не плачеше, гледаше безцелно в огледалото. Цял ден беше стояла заключена, защото се съмняваше, че ще остане жива, ако излезе навън. Светът ѝ беше станал безразличен. Сълзите ѝ се бяха свършили, раните зараснали. Изведнъж завесата се раздвижи. Прозорецът се откряна и влезе Магнилър. Тя се изправи бледа като стената и се отдръпна, сякаш виждаше змия. Той коленичи и целуна дрехата ѝ. „О, не!“ — мълком се възмути Илаян.

— Боже мой, боже мой! Аз съм животно, животно! Направих опит да се самоубия, но пистолетът ми засече. Аз съм влечуго, Илаян, ти го знаеш, но не мога да живея без теб. Обичам те, по дяволите! — той се задави. — Убий ме, удари ме, но ми прости! Прости ми!

— За какво да ти прощавам? — гласът ѝ беше хладен и безжизнен.

Той вдигна поглед и тя потръпна. Очите му умоляваха, устните му я привличаха и тя закри лице и заплака. Роналд се изправи и внимателно я притисна в обятията си, говореше ѝ успокоително и нежно, ръцете му я ободряваха. После той разкъса нощницата ѝ и обсипа с горещи целувки бялата ѝ трепереща плът. Тя се отпусна опиянена и той я занесе до леглото ѝ. Когато се любеше с Люк върху мъха и боровите иглички, тя сякаш изгаряше, докато с Магнилър всичко приличаше на танц — най-красивия танц, който беше танцувала.

Той тихо пушеше и пускаше клъбца дим, а тя щастливо се беше излегнала на рамото му.

— Знаеш ли, аз написах бележка, в която обяснявам всичко. Така няма да има повече кавги и спорове. Утре ще говоря с Мари и всичко ще се оправи — каза той бавно.

Тя с треперещи пръсти разтвори сгънатото листче. Роналд имаше ясен, красив почерк. Бележката лъхаше на роза, но Илаян се интересуваше само от съдържанието. Тя го погълна бързо и после отпусна ръка с облекчение. Когато се обърна, в огромните ѝ зелени очи проблясваха сълзи и сякаш в тях се отразяваше самата любов. Той нежно я прегърна и каза:

— Глупачето ми, ти наистина не можеш да повярваш още колко много те обичам!

Тръгна си точно преди да се пукне зората и тя остана на прозореца, загледана в розовите отблясъци на пристигащото слънце. Тъкмо се обличаше, когато по вратата се почука, или по-скоро заблъска.

— Илаян, казах да отвориш! — гласът на Мари трепереше. — По дяволите, някой да разбие тази врата, вие чувате ли!

Ледени тръпки полазиха по тялото на девойката — ами ако графинята знаеше, че Роналд е бил тук. Дали той ѝ е казал всичко? Обърканите ѝ мисли сякаш замръзнаха. Бележката! „О, боже!“ Тя посегна към шкафчето и я видя — той я бе забравил. Малките ѝ пръстчета обхванаха листа и тя се насочи към прозореца. Искеше ѝ се да избяга, да намери Роналд и да не се връща никога повече тук. Изведнъж вратата се отвори с трясък и в стаята нахлуха графинята, един прислужник и една млада камериерка.

— Илаян, тук е имало някой! Как можа така да се опозориш! — просъска Мари. — Кой беше?

— Защо не потърсите?

— Попитах нещо! Кой беше тук! — изрева графинята.

— Като знаете толкова, защо тогава питате? — гласът на Илаян беше рязък.

Мари замахна и я удари с опакото на ръката си. Илаян залитна и посегна да се хване за обкования със слонова кост ръб на леглото, но изпусна бележката.

— Какво е това? Дай ми я!

— Не! — девойката отвърна хладно.

„А защо ли не?“ — изведнъж се запита тя. Листът беше предназначен за графинята, но тя щеше да я убие, ако Роналд не ѝ я връчеше сам. „Защо я забрави, защо не идва?“ Тя се уплаши, защото графинята беше бясна. Но външно се приготви за война: стисна зъби, очите ѝ се присвиха и тя прехапа устни.

— Дай я! — заповеднически каза Мари, но Илаян само поклати глава.

С рязко движение Мари изви ръката ѝ, стисна я, докато малкият юмрук на Илаян побеля, и издърпа бележката. Блъсна я към леглото и започна да чете омачкания лист. По челото ѝ имаше капки пот, а очите ѝ горяха като два въглена. Графинята замахна жестоко и сякаш загуби контрол над себе си. Илаян дори и не помръдна при падането си беше ударила главата и сега ѝ се виеше свят. Но графинята беше полудяла, слугите избягаха с викове, а момичето вдигна ръце, за да предпази лицето си. В този момент запъхтян влезе Роналд и веднага съжали, че е дошъл. Скочи към Мари, обгърна я с ръцете си и твърдо каза:

— Каквото и да е направила, не заслужава толкова жестоко наказание.

— Наистина ли? — графинята попита саркастично и го отблъсна. Хвърли бележката в лицето му, присви очи.

— Е, г-не, това предполагам, е Ваше? А аз просто се опитвам да потвърдя становището, че съм жестока, ревнива вещица!

Той вдигна бележката и погледна Илаян. Тя приличаше на горско животинче, попаднало сред жестоки ловци. Очите ѝ, влажни от сълзите, бяха неимоверно големи, по лицето, раменете и ръцете ѝ имаше белези; цялата свита на кълбо като котенце, тя излъчваше гореща, пламенна молба. Очите му се свиха при гледката, но той тръсна глава и спокойно попита:

— Не Ви разбирам, за какво говорите? — Илаян го гледаше с благодарност, тя се беше изправила и очакваше защита от него, но той продължи: — Нима мислите, че е моят почерк? Толкова малко доверие ли имате в мен?

Графинята го изгледа презрително, но човек обикновено вярва в това, в което иска, и възмутеният тон на Магнилър ѝ подейства успокоително. Илаян би се удивила на възможностите на този човек да убеждава, но сега ѝ прилоша. Тя вдигна ръка към устните си и

пристъпи назад. Широко отворените ѝ очи излъчваха невероятно удивление и болка, но графинята се направи, че не я забелязва.

— И така, г-н Магнилър, аз ще отложa сватбата за две седмици заради вчерашния инцидент, а бележката — Мари се обърна хладно към момичето, — бележката, която си написала сама, за нея ти...

— Нее! — брадичката ѝ трепереше, ръцете ѝ се впиваха в синята плюшена завеса, до която се беше добрала. — Роналд ти си жалък лъжец, а Вие сте достатъчно глупава, за да се оставите на този негодник да Ви баламосва!

С два скока на пантера се озова до вратата и когато Магнилър се опита да я хване, тя задавено извика:

— Махни си мръсните ръце от мен! — и изчезна.

От коридора се чу сърцераздирателният ѝ плач. Люк с бързи крачки прекосяваше гостната, когато я забеляза. Кръвта нахлу в главата му: „Иляян, дете, какво иска графинята? Да я осакати или да съсипе живота ѝ!“ — и той се затича да я прегърне, но тя го блъсна грубо и избяга през главния вход. Слънцето блестеше и замъгли насълзените ѝ очи, и тя почти невиждаща се метна на някакъв кон, ръцете ѝ трепереха и тя изпусна юздата. Конят на Роналд по инерция я отведе в галоп до плажа и се спря. Момичето различи някаква висока скала, от която би могла да се самоубие, и се опита да слезе от коня, но катарамата на пантофката ѝ се закачи за стремето и тя падна по гръб с крак все още закачен за коня. Отпусна лице в дългите си разпилени коси и пръстите ѝ задълбаха в пясъка. „Той просто е донесъл бележката, за да ме залъже, а аз легнах с него дори и преди да ми я покаже.“ Тя избухна, в ридание — не само любовта ѝ, но и нейната гордост беше потъпкана. „Не бива заради такъв негодник да умирам!“ — тя се отблъсна с досада от студения пясък и изправи гордата си осанка.

Люк видя накъде препусна Иляян, оседла коня си и с огромна скорост препусна след нея. Намери я ходеща по плажа със скръстени ръце, опитвайки се да събере мислите си. Въобще не го погледна и когато той я прегърна, тя се опита да се изплъзне като змиорка.

— Причиняваш ми болка! — гласът ѝ беше леден, но казваше истината. Под тънкия халат дори и вятърът драскаше раните ѝ.

— Иляян, Иляян! Роналд е алчен глупак, нима не го разбираш! — гласът му беше тъжен и тих.

— Какво искаш да кажеш! — тя настръхна и с ужас усети, че не може да се отърве от глупавата си любов към Роналд, лицето ѝ се сгърчи, тялото ѝ се сви. О, как го мразеше и го обичаше в едно и също време.

— Стига! Не си заслужава да страдаш заради него! Помисли за достойнството си!

Той я хвана за ръцете и я разтърси, зъбите ѝ изтракаха и тя зарови глава в якето му. Сълзите ѝ безмълвно се стичаха по красивото ѝ, но изранено лице, докато той ѝ говореше.

Роналд напусна замъка секунди след Люк и дори не обърна внимание на графинята. Той наистина обичаше Илаян и сега тази любов надделя над неговите користни подбуди към Мари и над страха му да не се опозори. Предполагаше, че Илаян е при дюнците и за по-малко от десет минути стигна там.

— Какво желаете? Тя тъкмо се успокои! — гласът на Люк беше хладен и обвинителен. — Защо я съсипвате с Вашите гадости, та тя е просто дете!

Думите му удариха Роналд като с камшик, но той се съвзе и пристъпи напред.

— Така ли, господин коняр, нима само Вие имате чувства! Илаян, как лягаш с него, не ти ли мирише на кон? Представете си какъв позор — млада дама с такъв любовник. Ако се случи нещо, нима ще се омъжиш за него? Ха! — той се изсмя подигравателно и после вдигна глава. — Аз поне мога да ѝ създам семейство!

— Нима, Вие, жалък нещастник! — Люк я пусна и пристъпи напред, размахвайки юмруците си.

Роналд свали сакото си. Изведнъж, сякаш Илаян се върна към живота, погледна ги ужасена — две грамадни канари, но все пак Люк беше по-едър. Като сянка се промъкна помежду им и опря белите си ръце на гърдите им.

— Но полудяхте ли! Но, но това е глупаво и двамата знаете, че мразя насилието, по дяволите! — лицата им останаха каменни и омразата и настървението не изчезнаха. — Умолявам ви, стига! Иначе ще се самоубия! — тя изкрещя и се затича към коня.

Люк остана мълчалив, загледан към мрачната езерна вода, а Магнилър се затича към нея, настигна я при един от конете и обсипа ръцете ѝ с целувки.

— Съжалявам? Аз го обидих! Аз...

— Запази комплиментите си за после, когато се ожениш.

— Илаян, о, как ми се иска никога да не те бях срещал! Нима не разбираш, че аз съм страхливец, а ти си единствената, която обичам, но ти си просто фурия! Ако имаше случайно война, ти би била главнокомандващият, а аз просто един дезертър! — той се опита да я целуне, но тя се извърна и каза мрачно.

— Не разбирам!

На пътеката стоеше конят на Мари и пръхтеше уморено. Черните ѝ коси се бяха разпуснали, лицето ѝ беше като на сфинкс, само очите, светещи и присвити, свидетелстваха за някакъв живот. Въпреки мрачния си вид тя никога не беше изглеждала така красива. Запазила самообладание, тя каза с достойнство:

— Хансон, Вие сте уволнен и ще се постарая за дълго да не получите работа, а Вие Магнилър ми се махайте от очите — крайчетата на устните на графинята се извиха в усмивка, когато видя реакцията на Роналд, — и ако още веднъж Ви видя, кълна се, че ще наредя наистина да ви обезобразят! Илаян, ти отиваш при брат ми, той ще те обуздае, аз ще му напиша писмо!

И тримата гледаха втренчено праха зад отлитащия кон.

ГЛАВА ТРЕТА

Колкото по на север препускаше каретата, толкова по-мрачно ставаше. Към полунощ заваля ситен дъжд. Чувствата на Илаян бяха най-брутално потъпкани, нейната любов, първата ѝ любов, чезнеше в мрака. Тя потрепери и заплака. А най-ужасното беше, че ги обичаше и двамата еднакво. Просто не можеше да разбере себе си. Мислите и чувствата ѝ се бяха слели в едно и от крайно изтощение тя не можеше да намери сили да се съвземе.

Погледна навън — препускаха през гора и мрачните сенки на дърветата я уплашиха. Защо ли всичко се беше объркало, но всъщност, ако беше идеално, тя трябваше да се омъжи за един от двамата, а Илаян не желаше да се омъжва въобще. Възмутена от себе си, тя се облегна, сви се в ъгъла и се опита да заспи. Но преживяванията от последните три месеца не я оставиха на мира и тя прекара една кошмарна нощ.

Люпи Доминико не беше голям град — просто малко провинциално градче с мирни безлични жители. То беше във владенията на Жан-Дави маркиз дьо Ламури, по-големия брат на Мари. Цялата власт беше в ръцете на този шестдесетгодишен побелял и пуснал шкембе бивш офицер от армията на краля. Църквата, кметството, законодателните органи — всичко беше под неговата власт. Гражданите се страхуваха страшно много, защото той управляваше наистина жестоко, не се различаваше много от сестра си и се водеше от омраза към целия свят, породена от незадоволената му амбиция да се издигне до министър на войната.

Затова и Илаян беше в такова мрачно настроение, че не забеляза красотата на блестящите покриви под розовата зора. Улиците, чисти и добре павирани, бяха все още пусати. Каретата се носеше по насипания с чакъл път към най-голямата и богатата къща в града. Пред очите на Илаян се разкри арка, обрасла с лози, и тя с удивление забеляза, че домът поразително приличаше на този в Роулси. На прага стоеше възрастен служител, който ѝ каза, че маркизът я чака в столовата. Тя

беше капнала и страшно ѝ се спеше, но си наложи да отиде и да се държи колкото може по-мило. Не искаше да се карат още от първия ден, сигурно вече е предупреден от графинята, поне да се опита да измени мнението му.

Влезе в просторна зала с камина и макар да беше краят на юли, там гореше огън. Грамадно кресло, покрито с кожи от вълци, се извъртя и тя се озова лице срещу лице с маркиза. Той наистина имаше свиреп вид. Поздрави я хладно и с леко мръдване на ръката си я покани да седне. Тя с любопитство гледаше лицето му, което някога може би е било красиво. Но ядът от тази пренебрежителна покана не я беше напуснал, тя въздъхна и попита:

— Да, маркизе, какво желаете?

— Виж, Илаян, ще говоря откровенно. Мари може би се е държала много меко с теб — по устните на момичето пробяга усмивка, — но аз не смятам да търпя капризите ти. В града всички ме познават и ти няма да ме излагаш, ясно ли е! Сестра ми те е изпратила заради някаква любов, недостойна за положението ти, но не си прави илюзии, аз ще те излекувам за в бъдеще от необмислени авантюри. Ако трябва ще въведа телесни наказания, но ще стане това, което кажа!

— Какво? Защо ли графинята не ме изпрати в Бастилията! — очите ѝ светнаха като на котка, тя скочи от стола и се затича към вратата.

Маркизът вдигна бастуна и със силен удар отново я върна на стола. Илаян притисна удареното си рамо, кораловите ѝ устни се разтвориха, но тя сподави думите на възмущение и яд.

— Още не съм свършил! И така, госпожице, да сме наясно — редки излизания с придружител, никакви балове, но от друга страна не държа да те виждам, ще се храниш без мен, когато поискаш.

Илаян се загледа през прозореца. „Аз не съм диво зверче в клетка, не съм... По дяволите неговите привички и репутация.“ Пръстите ѝ се впиваха в изкусната резба по дръжките на стола, стискаше ръце до болка. Почти не усети как се е качила в стаята си. И когато се отпусна върху снежнобялата бродирана завивка, се почувства толкова самотна и безсилна пред болката, която изпитваше, че се разрида. Сълзите просто заливаха преbledнелите ѝ кадифени бузи. За да задуши стенанията, тя зарови глава във възглавницата, но усети, че се дави, въздъхна и се отпусна със стиснати юмруци.

Илаян беше успяла да се отърве от бавачката, която се мъкнеше все с нея по поръчение на маркиза, и заоглежда победоносно пазара. Неделният пазар беше нещо наистина чудесно, но ако искаше да се поразходи на спокойствие, трябваше да побърза, защото г-жа Смит сякаш беше от тайните разузнавателни отряди на кардинала. Илаян огледа с любопитство цветното множество около нея и изведнъж чу викове. Пришпори коня и прескачайки две кошници с яйца, се отправи по посока на шума.

— Ах, ти, подъл нехранимайко!

Дебел продавач на козунаци крещеше, шибайки с пръчка по ръцете и лицето десетгодишно момче с руса коса и слабо уплашено личице.

Детето плачеше и молеше за милост, но никой от тълпата не реагира — това беше нещо съвсем обичайно. Често се случваше да пребият някое хлапе, затова че е откраднало хляб или нещо друго, за да не умре от глад.

— Стига! — към събралите се зяпачи се приближи млад човек с обикновено, но елегантно облекло. — Казах стига! Вие ще убиете момчето! — повтори той, след като продавачът не промени заниманието си, а отвърна със злостна усмивка:

— Господине, ако всеки започне да граби, какво ще стане? Вие ли ще платите щетите, а? Това ще му е за урок!

— Вие сте луд, искате да обезобразите едно десетгодишно дете — възкликна възмутеният гражданин. — Стига! Аз ще платя — и той се опита да спре дебеланкото.

Момчето вдигна окървавеното си лице и в очите му се четеше нещо повече от благодарност и молба.

— Ей, още една крачка и ще повикам полиция, нещастнико! И двамата ще ви обесят за кражба! Внимавай, аз съм почтен гражданин!

— Хич не ме интересува кой си, надут глупак — и младежът пристъпи към бойни действия.

Илаян, която досега беше наблюдавала сцената с изгарящо я възмущение, не се стърпя.

— Спрете, по дяволите! Оставете пръчката и пуснете момчето!

— Гра-графиньо Ламури, но — заекна почтеният гражданин — аз, то се опита да открадне.

— Стига! Дайте хляба на детето и го оставете на мира — гласът ѝ беше заповеднически, а изражението на лицето заплашително.

В следващия момент момчето с два хляба под ръка изчезна сред тълпата. Графинята хвърли една кесия на продавача и се обърна към човека, който единствен се бе притекъл на помощ на детето:

— Господине, наистина се радвам да видя, че още съществуват хора, които се борят за доброто и ненасилието.

Младежът, който досега беше с гръб към Илаян, се обърна. Като електрически ток тръпка премина към графинята. Той беше на около 21 години, рус, с тъмнокафяви очи, но нея най-вече я порази одухотвореността на това наистина красиво лице.

— Радвам се да се запозная с Вас — отвърна младият човек галантно и весело. — Аз съм Себастиан Шери.

— Приятно ми е, Илаян дьо Ламури — очите ѝ не се откъсваха от него, после игриво се усмихна и подаде малката си ръчица за целувка, а когато устните му се допряха до дантелената ръкавица, цялата потръпна.

С присвити очи, кисело изражение и с възглавница между краката си Илаян в седеш по турски ритмично се клатеше на балдахиновото си легло. По дяволите, маркизът беше я заплашил, че ако се разхожда още веднъж сама на неделния пазар, ще има много лоши последици, а тя просто въздъхна облекчено, защото маркизът дори не беше чул за сцената със стиснатия продавач. Младата графиня прехапа устните си до кръв при спомена за лицето на детето — цялото в рани, с дивия израз на хванато в капан животинче. Мълчаливо се закле да се бори срещу жестокостта и се отпусна върху мекото легло. Мислите ѝ отлетяха към Себастиан Шери и тя с трепет си спомни всяка подробност от живота му, загоряло лице, тънкия, малък нос, леко хлътналите скули, борбената остра брадичка. „Боже мой, Илаян, да се влюбиш в двама — добре, но в трима?“ — промърмори укорително тя.

Времето беше необичайно горещо за края на август, слънцето грееше като през юли, а дори и на сянка човек не намираще покой, нападнат от армия насекоми. Илаян уморено стана от пейката до

реката и започна да се разхожда край парапета на моста, който свързваше градчето с красивия парк „Ландзор“.

— Здравейте, графиньо! — Себастиан любезно ѝ целуна ръка.

— Вие — тя сякаш изгуби способността да говори. — Вие, какво правите тук?

— Възхищавам Ви се! — той отговори така просто и естествено, че тя не можа да каже: „Нима, ласкателю!“

— Графиньо, аз не се шегувам, Вие наистина сте прекрасна, и не само външно, Вашият характер всъщност е изключителен!

— Глупости, господин Шери...

— Приятелите ми ме наричат просто Шери.

— А аз ще Ви наричам г-н Шери. И знаете ли, че Вие почти не ме познавате, а говорите за характера ми!

— Ще се съгласите ли да се разходите с мен?

— Да, но само ако говорим за Вас. Откъде сте?

— От столицата — отговори Себастиан и хвана нежно ръката на момичето.

Илаян кокетно завъртя розовото си дантелено чадърче и се облегна на силното му рамо. Разходката предвещаваше да е чудесна.

Когато се завърна в замъка не беше прохладно, но Илаян замръзна на място.

— Графиньо, маркизът заповяда да отидете при него!

Илаян се прекръсти, целуна с треперещи устни медальона с лика на св. Богородица, който висеше на красивата ѝ заоблена гръд. Открехна вратата на кабинета на маркиз дьо Ламури и с горда походка влезе.

— И така, очарователна, значи не спазваш моите забрани! — гласът му беше рязък.

— Не Ви разбирам, сър? — тя гордо вдигна брадичка и сви устни.

— Значи нормите не са и за теб! — той я удари с ръката си през устата.

— Как се осмелявате! — възкликна тя, но отстъпи назад пред озвереното му лице.

— Знаеш ли кой е Себастиан Шери? Тоя долен негодник! А да ти е известно, че той е революционер?

Илаян си пое рязко въздух. Революционер значи нещо страшно, нещо повече от убиец. Преди пет години имаше някакъв бунт и всички от участниците, избити жестоко, бяха наречени революционери. Илаян дори не знаеше смисъла на думата, но при вида на маркиза се разтрепери.

— Не знаех! Кълна Ви се!

— Е, за друг път да знаеш! — той вдигна бастуна и я удари силно, като разкъса кожата на брадичката ѝ.

— Стига! Спрете! Как смеете! — момичето направи опит да излезе от стаята, но маркизът грубо я хвърли на едно канапе.

На излизане от кабинета той ѝ каза хладно:

— Мари наистина те е държала много свободно, но това скоро ще се оправи!

Тя стисна зъби и впи нокти в тапицерията, за да не извика, след което отпусна глава и безпомощно заплака. Какво от това, че беше революционер, какво? Нали го обича! В края на краищата просто ще говори с него и всичко ще е наред.

Беше прекрасно септемврийско утро. Плодовете скоро щяха да узреят. Навсякъде се носеше ароматът на окосена трева. Листата жълтееха и настъпващата есен с палитра и четка с бои ги оцветяваше в червено, кафяво, охра и оранжево. Нивите, изоставени от жетварите, бяха смълчани. Между храстите паяци плетяха зимните си мрежи и отлитащи птици пееха песните си за последен път. Небето беше сиво-синьо и сякаш забулено в мараня.

Земята беше изсъхнала и сбръчкана като старица. Тази спокойна златна есен сякаш беше затихнала като пред буря. Природата умираше, за да се роди отново, но човек умре ли веднъж, повече не се съживява. Илаян беше гонена от лоши предчувствия за превратностите на съдбата и въздъхна. Конят прескочи няколко малки борчета и продължи в тръс. Тъй като времето беше захладняло, Илаян, която не беше излизала почти две седмици от замъка, се беше облякла с тъмносин вълнен костюм за езда. Косите ѝ, с цвета на листата, бяха вдигнати на кок със синя кадифена панделка. Тя мрачно гледаше готвещата се за зимен сън природа. Есента винаги ѝ навяваше тъга, в нея сякаш нещо умираше с падането на първите листа.

— Боже мой, графиньо, къде се изгубихте? — веселият глас на Шери я накара да подскочи. Тя нищо не каза и той я погледна

загрижено, сви вежди и устата му се отпусна в гримаса. — Къде сте се одраскали така?

— Никъде — отговори глухо тя и с нервен жест опипа незарасналата рана на брадичката си, след това бавно попита: — Знаете ли, маркизът каза, че...

— Маркизът? Ах, да, чичо Ви! Каза, че съм негодник — той се усмихна накриво и после сериозно добави: — Вие заради мен ли пострадахте!

— Вас, Вас това не Ви интересува...

— Напротив! Интересува ме повече от всичко друго! Обичам Ви! — очите му, спокойни и сериозни, сега горяха като въглени.

Тя така дръпна юздите, че едва не падна от коня.

— Какво? Та ние не се познаваме!

— Напротив, Вие едва ли сте ме забелязали, но аз Ви видях в деня на пристигането Ви.

— И аз Ви обичам — добави тя след неловко мълчание, сведе глава и се загледа в някакво цветче, смачкано от копитата на коня.

— Аз трябва да Ви обясня кой съм и с какво се занимавам.

— Революционер! Но, моля Ви, първо ми обяснете тази дума?

— Маркизът ли Ви я каза? — още една тъжна усмивка пробегна по устните му. — Вижте, целите на революцията са смяна на властта. Аз се боря срещу... как го казахте на пазара... а, да, срещу несправедливостта, насилието. Ние подготвяме въстание, което да смени управляващите ни тирани с добри хора.

— Първо, по-тихо, Шери, второ, обяснявате ми като на дете. Вие искате да завладеете властта, а надявам се, знаете колко опасно може да е едно такова въстание, нали!

— Илаян, скъпа, Вие сте прекрасно дете, а колкото за амбициите ни, те са народът да живее добре. След нашата победа ще има избори за ново събрание, за нови управници, които няма да управляват лошо. Аз бях в столицата Сент Лашенжат, но там почвата още не е готова за бунт, навсякъде са главорезите на кардинал Дюверноа и затова въстанието на всеобщото недоволство трябва да започне от провинцията. Ако завземем един по един градовете и обучим войска, ще можем да се отправим към столицата. Знаете ли, там мизерията и гладът са още по-големи от тук. Там нашите комитети ги разбиха и аз

заедно с малкото оцелели се пренесохме да работим тук. Лошото е, че имаме една-единствена сграда, която...

— Шери! Стига! Не мислите ли, че аз мога да издам всичко на маркиза, ако не доброволно, то чрез сила. Какво ще стане с Вас? — в очите ѝ, пълни с любов, играеха дяволити пламъчета.

Той протегна голямата си ръка и я сложи върху нейната.

— Имам Ви доверие, графиньо, и някога се надявам да работим заедно, защото Ви обичам, Илаян!

Минаха седмици и срещите им се зачестиха. Илаян се убеди, че може да обича трима мъже, а Шери ѝ се доверяваше във всичко, но напоследък дългите им срещи с бурни революционни дискусии се превърнаха в романтични разговори за любовта. Искрата беше запалена и сега и двамата горяха в огъня на страстите, макар че Шери — романтичен бунтовник — дори не се беше опитал да я целуне. Той просто я поглъщаше с черните си като два диаманта, горящи очи.

Вееше лек северен ветрец и разклащаше къдриците на графинята, тя повдигна изваяната си главица и тихо каза:

— Страх ме е, Шери.

Той помълча малко, загледан в пустите поля и в далечната борова горичка — там се намираще комитетът, а на съвещанието утре той беше решил да заведе и Илаян.

— Вижте, Илаян, няма от какво да се боите — той придаде на гласа си весела нотка. — Вие не казахте на маркиза нищо, е, значи сте с нас! Все пак укриването на бунтовници е лоша работа.

— Още по-лошо е, ако започнеш да им съдействаш, нали, господине? Шери, аз от петгодишна съм убеждавана, че революцията е грях, че бунтовниците са негодници. Нима не разбирате, че защото Ви обичам, се опитвам да приема идеите Ви!

Той вдигна глава, хвана белите ѝ рамене и допря устните ѝ до своите. Илаян просто погълна тази целувка, чакаше я от много време, впи кораловите си устни и го обгърна с ръце в страстна прегръдка. Той я притискаше към себе си и нежно галеше златната ѝ коса, но когато тя се опита да свали бежовото му сако, той внимателно я отстрани от себе си и промълви:

— Обичам Ви, обичам Ви! Аз се страхувам също — помълча малко. — Не се знае кога точно можем да се съберем безпрепятствено, лошото е, че сигурно ще се наложи да си изпращаме бележки.

— Аз ще трябва да вървя — плахо рече Илаян след час.

Влезе в замъка точно преди да завали. Свали ботите си и бавно се заизкачва по витата мраморна стълба. В същия момент влезе маркизът. Тя уплашено се обърна и се ужаси — той беше бесен, гласът му беше изтънял от яд и злоба, когато изкрещя:

— По дяволите! Значи си тук! — той се втурна към стълбата и я хвана за ръката, премазвайки пръстите ѝ. Завлече я надолу по стълбата и я хвърли на пода. — Долно момиче, не намери ли с някой друг да се срещаш!

— Изяснете се, маркизе! — извика тя, изправяйки се.

Прехапа устни и потеклата струйка кръв ярко контрастираше с преbledнялото ѝ лице, очите ѝ светеха със зелен блясък като на дива котка, а косата ѝ, разпуснала се, приличаше на лъвска грива.

— Как смееш! Връщам се от виконта, и той ми каза, че си се срещала с оня мръсник! За теб няма ли срам, жалка лигла! Заслужаваш да те удуша собственоръчно! — тежкият му ботуш я вкара в един от ъглите.

— Стигаа! Опомнете се! — изхлипа тя, когато той се приближи със стиснати юмруци. Илаян се изправи, държейки разкъравената си буза. — Долу ръцете! За разлика от Вас Шери никога не би ударил жена! Вие сте негодник!

— Нима! И Вие ли, хубавице, ще участвате във въстанието? — питаше подигравателно той, а в същото време я блъскаше о стената и я удряше. — Да, той е по-различен с жените, той спи с тях! В Сен Лашенжат няма нито една девственица, знаеш ли! Долен развратник е той! — маркизът изпсува така, че графинята го блъсна, успя да се освободи от ръцете му и прошепна с искрящи от омраза очи:

— Негодник!

Мъжът отвори уста като риба на сухо, преbledня и с хрипков глас ѝ каза:

— Махай се, махай се, че ще те убия!

Макар да беше минало повече от седмица, Илаян имаше синини и рани по бледото си лице, кадифената ѝ кожа беше загубила блясъка си, но красотата ѝ привличаше с магнитна сила.

— Няма да дойда! Казах не! — тя се отпусна ядосано на плюшеното кресло.

Маркизът се приближи с ледено изражение и сложи огромната си ръка върху тънката ѝ китка.

— Ще дойдеш! — гласът му беше хладен, но момичето долови нотки на жестокост, стисна устни и с достойнство се изправи.

Тропотът от колелата на каретата заглушиха задавените стенания на Илаян. Пред нея се разкри централният площад, направен от варовик. В центъра му се издигаше нещо като подиум, на който се изпълняваха присъдите над виновните. Жан-Дави маркиз дьо Ламури я беше довел тук, въпреки волята ѝ, за да види как ще накажат един ратай, който не се беше подчинил на господаря си. Събралото се множество се отдръпна пред каретата и това осигури на маркиза и на хубавата му племенница добър изглед. Тълпата зарева възторжено, защото палачът и двама войници изведоха младо момче, голо до кръста, с уплашен вид. Те привързаха нещастника за нещо като маса и палачът замахна с дълга гъвкава пръчка, тя изсвистя като камшик и с ужасен звук се стовари върху гърба на момчето. Илаян като през мъгла чу, че наказанието е 50 удара с пръчка, тълпата така ревеше и с такъв ентузиазъм броеше ударите, но нищо не можеше да заглуши зловещия плясък, който се връзваше като нож в съзнанието на графинята.

Стенанията на младежа станаха сърцераздирателни и тя неволно закри лице и изплака с треперещ глас: „Нее! Нее!“ Маркизът ѝ нареди грубо да мълчи, защото го излагала. На нея ѝ се доповръща, гледайки разкъравения гръб на осъдения, и тя вдигна ръце, за да запуши ушите си, затваряйки очите си. Дьо Ламури, който явно се наслаждаваше на наказанието, хвана ръцете ѝ и ги стисна здраво, след което със свободната си ръка хвана брадичката ѝ и я извърна към подиума. Жестока усмивка озари лицето му, когато видя, че тя страда повече или поне колкото наказания. На тридесетия удар гърбът на човека се беше превърнал в кървава пихтия, но множеството се радваше като изгладняла глутница вълци. „Кой ли беше казал, че народът е като куче — като заиграе тоягата върху неговия гръб, завива от болка и проси милост, но на чуждите несгоди се радва и джавка като чакал, чакащ плячка.“ Мислите ѝ бяха прекъснати от див вик, който се извиси над стенанията и животинските звуци на радост. „Смърт на палачите! Справедливостта не се защитава с камшик! Долу омразните негодници!“ Маркизът се изправи да види кой е този смелчага и Илаян различи сред групичката младежи, застанали от ляво на подиума,

Шери. Те размахваха някакво знаме и крещейки се втурнаха към полицаите. Гласът на графинята ѝ изневери и тя задавено прошепна „Шери!“ Маркизът изрева веднага:

— Убийте ги! Стреляйте, глупаци!

Излязоха още войници и откриха огън срещу бунтовниците. Илаян видя как момчето до Шери падна в локва кръв с дупка в гърдите и дъхът ѝ спря. Тя за първи път виждаше как умира човек, у нея се надигна силно желание да е до Шери и да убива. Това желание, или по-скоро инстинкт, заля гърдите ѝ с гореща, изгаряща вълна и тя усети как слепоочията ѝ пулсират, очите ѝ се ококориха и тя започна да се задушава. Маркизът с изненадано уплашен вид я пусна и тя почти мигновено пребледня и припадна. Той протегна ръка и по едва доловимото ѝ дишане се успокои — тя беше жива. Въстаниците избягаха, а маркизът нареди хладно на кочияша: „Към дома.“ След по-малко от десет минути Илаян се свести, но продължи да лежи, обмисляйки план за действие — тя твърдо беше решила да се съюзи с Шери, дори ако беше самият дявол. Каретата рязко спря и тя видя как маркизът отиде да купи нещо от близкия бижутериен магазин. Графинята вдигна глава и се огледа плахо през прозорчето. Едва не извика — високият мъж отсреща с широкополата шапка, беше един от хората на Шери. Той бавно се приближи до ъгъла, край който беше спряла каретата, и подаде една бележка на младо момче, което внимателно криеше лицето си с дълъг черен плащ. Младежът прочете съдържанието на листа, поздрави своя събеседник и двамата се отдалечиха.

Духна силен вятър, плащът се разгърна и красивата млада жена, която се криеше под него уплашено се озърна.

Илаян я позна — Кети, Шери дори ги беше запознал.

Илаян се взря след двамата и изтръпна — бележката беше паднала, вятърът подух на и я отнесе точно пред стъпалото на каретата. Тя притаи дъх, отвори вратичката, наведе се и с едно мълниеносно движение я сграбчи. Сърцето ѝ щеше да се пръсне, чувстваше се като герой от роман и замечтана в светлото бъдеще, едва успя да натъпче бележката в ръкава си преди маркизът да влезе в каретата.

— Ах, свестила си се, графиньо! — подигравателно отбеляза той.

— Съжалявам за сцената, която направих, сър — рече спокойно тя и маркиз Ламури повдигна учудено вежди, но си замълча.

Илаян буквално се хвърли в стаята си и скочи на леглото веднага след вечерята. С треперещи ръце извади бележката, прочете я и я препрочете. Днес от 23,50 часа, парола „Шери и Илаян“.

— Ха! Шери, Шери — тихо промърмори тя, — ама че парола.

Имаше още час и половина и се замисли с какво да се облече. В гардероба си беше открила някакви дрехи на маркиза. Тя извади доста запазени кафяв плащ и панталони и зелено елече на черни райета. Облече ги и се огледа в огледалото.

— Боже мой, не съм и предполагала, че маркизът е бил толкова слаб на младини.

Костюмчето наистина ѝ стоеше прекрасно, подчертавайки гъвкавите ѝ като на гръцка богиня форми.

След като вдигна косата си и нахлупи една кафява шапка, съвсем заприлича на мъж. Вярно е, че панталоните бяха до колената ѝ и тя трябваше да сложи бели чорапки, които щеше да изцапа, но пък те отиваха много на бялата ѝ риза.

Завърза връзките на велурените си кафяви боти и се отправи към прозореца. Часовникът на кулата на кметството удари 23 часа и тя стъпи на перваза. Дори и за безумно смелата графиня вторият етаж беше опасна височина.

— Ах, слава богу, не съм го счупила! — тя внимателно опипа коляното си, на което се бе подпряла при скока.

Тихо, с леките стъпки на дебнеца котка тя се приближи до конюшната и взе един кон, опитвайки се да го накара да не тропа по калдъръма. Метна се на седлото и се обърна към огромната къща. На лунната светлина тя изглеждаше загадъчна и много красива. Арките и мраморните статуи на ангелчета излъчваха една мека синьо-виолетова светлина. Спокойствието и тишината объркаха Илаян — тя изведнъж почувства силно желание да остане в имението и да не се забърква в бурните революционни движения, но беше късно, пришпори коня и препусна през смълчаните поля. Звездите светеха и я мамеха в своя прекрасен свят, тревата тихо шумолеше, дърветата скърцаха със сухите си клони и тъмни сенки се гонеха на призрачната светлина. Илаян навлезе в гората, когато чу нечий твърд глас:

— Ще стрелям! Кой си!

— Шери и Илаян — каза тя машинално, скочи от коня и се запъти към къщичката.

За всеки непосветен в тайните на превратаджиите това беше просто дърварска колиба, а при нужда ставаше и оръжеен склад. Тя чу гласа на Шери:

— По дяволите! Тази бележка може да е в ръцете на врага и стига с тези ваши закъснения, а пък Вие, Антоан, трябваше вече да сте изчислили тази сметка.

До графинята стигна плахото извинение на Кети. Вратата се отвори и влезе красива жена с нахлупена шапка, а под развелия се плащ личеше гъвкавото ѝ стройно тяло.

— Кой е за бога? — Шери широко отвори очи, момичето с рязък жест вдигна шапката си и се разпиляха, като златен водопад, копринени къдрици. — Илаян! — той се хвърли към нея, вдигна я от земята и я завъртя. — Слънце! Любов моя!

— Той наистина Ви чакаше всяка вечер! Радваме се да Ви видим сред нас, графиньо! — един старец пълнеше лулата си с долнопробен смрадлив тютюн.

— О, Жилбер, казвал съм ти тук да не пушиш. Да знаеш колко ни изненада, Илаян! Сега наистина ще победим! Но как разбра?

— Шери, няма нужда да се безпокоиш за бележката — тя внимателно я измъкна от джоба си и му я подаде. — Аз я открих случайно.

Шери изгледа строго Кети, но в погледа му имаше толкова любов и щастие, че девойката се усмихна очарователно като откри белите си зъбки.

— Добре, ще постигнем съгласие! Предавам се, Кети ще продължи да носи съобщенията. Да живее революцията!

— Ураа! Да живее въстанието! Да живее Шери! — извика Кети.

Илаян се отпусна без сили на едно столче, дълбоко затрогната от веселия нрав на хората и от неугасващата им жажда за борба. В гърдите ѝ се надигна изгаряща вълна с цвета на кръвта на загиналото на площада момче и тя усети как мускулите ѝ потръпват, готови за битка. Очите ѝ се насълзиха и тя гордо каза:

— Кълна се да дам живота си за революцията и за доброто на родината!

— Клетвата, клетвата! — развикаха се възторжено всички.

— Илаян трябва да се закълнете над Библията!

Шери сведе черните си блестящи очи и се усмихна, трябваше да работят тази вечер, сцената на площада беше негова грешка и трябваше да сменят тактиката, а и пристигналите оръжия от границата...

— Стига, стига! Трябва да се изчисли сметката, да направим нов списък и да поговорим за необходимостта от изчакване, а на следващия съвет, той ще е скоро — около 23 септември — Илаян ще се закълне. О, забравих да Ви представя: Илаян, това са Антоан, Кети, Ханс, Лисин.

— Приятно ми е.

Илаян се чувстваше на седмото небе от щастие, точно тези луди глави и смутители на реда в името на справедливостта, но и на трудната и почти невъзможна цел да свалят краля, я правеха силна и смела. Тя беше една от тях, те щяха да я заобичат и нейната млада кръв закипя за бойни подвизи.

Мина седмица и Илаян отново трябваше да излезе. Едва часовникът удари 24 часа, и тя скочи от прозореца, прокрадна се покрай плета и като зловеща сянка се плъзна нагоре по улицата. Там я чакаше Шери, който не искаше да рискува тя да се удари в тъмнината. Леко я повдигна и тя се метна на седлото пред него. Препуснаха в мрака, лекото монотонно тропане под копитата на коня я успокои и тя отпусна глава на неговото рамо. Шери зарови лице в косите ѝ и нежно я целуна по врата, пусна юздите и я прегърна. Илаян извърна глава и го попита:

— Какво правите! Да се пребием ли искате!

— Не! А на първия въпрос отговорът е...

Той страстно впи устни в нейните, всепоглъщащата им целувка продължи, докато конят послушно спря пред къщичката в гората. Когато влязоха, на масата вече беше простряна картата на страната, а върху нея имаше една стара, леко скъсана, но запазила блясъка на позлатения си кръст Библия. От двете ѝ страни бяха поставени черен пистолет и революционното знаме. То представляваше нежен, копринен плат с небесносин цвят и с изрисувани червено сърце, корона и шпага, доколкото Илаян можа да ги различи. Тя постави ръка върху Библията и вдигна искрящите си очи. От другата страна на масата стоеше Шери, явно развълнуван.

— Повтаряй след мен: Кълна се да принадлежа изцяло на революцията, да отдам живота си за доброто на Игналия, да се боря за справедливостта!

Гласът му, тих и тържествен, изпълни одименото помещение и закънтя, сякаш беше в божи храм, слушащите с няма възхищение и страхопочитание следяха думите. Илаян, впила поглед в неговите горящи очи, чувстваше топлия му дъх и изпадна в транс; тя повтаряше думите механично, едва доловимо, но твърдо. Момичето се превърна в изгаряща огнена страст и забрави всичко — желаше само него, но подсъзнателно думите му се връзваха в душата ѝ и накрая имаше чувството, че Шери и революцията са едно неделимо цяло.

— Да не предателствам, да помагам на другарите си, да убивам, лъжа и крада само в името и за благото на страната, защото това ще са благородни престъпления. Дори когато обичам, на първо място да слагам Игналия.

Постепенно мислите на Илаян се избистриха и тя усети революцията с цялата ѝ сила и отговорност — вече не беше малко дете със свободен дух и голямо обичащо сърце. Тя се замисли върху всяка дума и я скъта дълбоко в сърцето си. „Родината над всичко!“ — ечеше вътре у нея, защото обичайки един човек, ти само него даряваш с щастие, а когато обичаш страната си и се бориш за нея, ти ощастливяваш цял народ. Когато Илаян произнесе; „Заклех се в името на революцията!“, почувства с такава сила магнетизма и невъзвратимостта на настоящето, че се уплаши, но гръмкият вик на събралите се събуди у нея диво желание да се бори до последен дъх, да умре в името на нещо велико. Тя потърси с поглед Шери, сега бяха свързани навеки, или може би не с него, а с революцията. Отпивайки от шампанското, очите ѝ се насълзиха — дали от тръпчивия му вкус, дали от новото и разтърсващо като ток чувство, че е на гребена на вълната, която ще помете злото и старите разбирания и окови.

Откакто беше постъпила в комитета, вечната тема беше оръжието — защо го няма, а ако го има, кой да го превози и дали този човек е честен. През последните две безсънни нощи Илаян направо бе получила торбички под очите. Тя се отпусна върху овехтелия дървен стол и погали мекия син плюш на панталона си. С Шери преди седмица бяха ходили да ѝ ушийт този костюм. Когато за първи път се показа на приятелите си, всички останаха очаровани.

Копринена риза във виолетово, с кокетно плюшено синьо елече, което подчертаваше красивата ѝ гръд; дълъг панталон от същия цвят и материя разкриваше изваяните ѝ слаби крачета и изключително тънката ѝ талия; велурена шапка; високи ботуши с блестящи катарамии и прекрасно развяващо се наметало завършваха разкошния тоалет. Всички бяха така запленени от красотата ѝ, че никой дори не попита за сметката. Илаян се откъсна от спомените си и с досада погледна дьо Франсоа, който възмутено викаше, махайки с ръце. Всички пушеха, с изключение на Шери и маркиз Франсоа. Задушаваше се, поне и тя да можеше да пуши. И, по дяволите, маркизът отново отхвърляше решението: „Колите да преминат през мечия проход:“ Тя не издържа и избухна:

— Но, маркизе, нали се разбрахме! Няма ли най-сетне да свършите! Имаме толкова друга работа. Предполагам, че имате собствен пистолет, защо непрекъснато се противите колите да заминат за другарите ни в Бера?

— Аз, за разлика от Вас, госпожице, не само имам пистолет, но мога и да стрелям с него, а Вие...

— О, Франсоа, стига!

— Не, нека се надстрелваме, господине!

— Сега!?

— Сега! Навън!

Излязоха точно когато луната се показваше от облак. Разбраха се за правилата — Антоан щеше да хвърли към небето монета и един от състезателите щеше да направи опит да я простреля. Маркизът джентълменски отстъпи на Илаян да е първа. Тя не държеше за първи път в ръцете си пистолет, с Шери много пъти бяха обсъждали това огнестрелно оръжие, той я беше учил как да се прицелва, как и кога да натисне спусъка, но никога не беше стреляла, защото един изстрел се чуваше на голямо разстояние. Сега обаче нямаше защо да се безпокоят — през нощта всички звуци се притъпяваха. Антоан хвърли монетата, тя проблесна за миг, момичето стреля и малкото късче мед падна на земята. Беше простреляна точно в средата. Една силна ръка прегърна Илаян и нейният горд поглед срещна изпълнените с възхищение и любов очи на Шери. Маркизът също стреля и улучи, но едва ръбчето на монетата и Илаян беше призната за победител.

Беше последният топъл ден — средата на октомври, поляните оголели и мрачни, горите пусти и някак празни, само боровете мълчаливо вдигат върхари, за да достигнат гонещите се облаци по небосвода. Шери и Илаян се дуелираха, той я учеше на основните положения, а тя се опитваше да му покаже висше майсторство. Шери хвърли шпагата и се затича към нея, паднаха на тревата и той я целуна. Илаян, която беше изгубила дуела, се измъкна и запъти към близката горичка. Тъмнорозовата ѝ рокля се вееше зад нея и една дантела се закачи за точето на бялото ѝ ботушче, тя залитна, но продължи да тича. Боровете бяха толкова стари и огромни, че клоните им започваха на три метра от земята, тя се опита да се скрие зад едно дебело стебло, но Шери я изненада, скочи към нея, тя се подхлъзна и те се затъркаляха на земята. Тънките ѝ ръчички обгръщаха шията му, нежните ѝ устни поемаха всяка целувка, а тялото ѝ се притискаше към неговото с непреодолим копнеж. Боровите иглички се полепиха и се заплетоха в косата ѝ, голите ѝ рамене се одраха в някакъв изсъхнал клон, но Илаян просто не можеше да се откъсне от Шери, а и не искаше. Единственото ѝ желание беше тази прегръдка да продължи вечно. Шери обгърна с ръце талията ѝ, притисна я към себе си и после я отблъсна внимателно. Изправи се, олюлявайки се и възкликна с яд и болка:

— Обичам те! О, колко те обичам!

— Но, но тогава защо, какво? Аз те искам! Още тук — гласът ѝ беше умолителен, очите ѝ учудени, бяха пълни с болезнен копнеж.

— Не мога, Илаян, страх ме е, не знам — гласът му замря, — аз никога не съм спал с жена.

Илаян сведе глава с тъжна усмивка и промърмори:

„Ах, така значи, маркизе.“

— Да, знам какво казват за мен — отговори тихо той.

— Но когато бях едва 12-годишен, дойдоха войници и изнасилиха сестра ми. Не си спомням как стана, но бяхме сами в една тиха улица, те бяха пет, а аз дори не се опитах да я защитя! Тя беше на твоите години, Илаян, хубава и много плаха. Спомням си как през сълзи зад едни варели гледах лицето ѝ. Кълна ти се, никога няма да го забравя! Тя, знаеш ли — гласът му пресекуваше, — после умря от раните, от срама, от болката и нямаше съд! Обещах, че ще се боря

срещу тези зверове, и ще го направя! Часът още не е настъпил, но след година, две. Аз, аз просто се страхувам да не нараня някого, прости ми, аз тогава не я спасих.

— О, не, Шери, ти си бил дете, те са щели да те убият! — тя се хвърли на врата му и горещите ѝ сълзи се стичаха по гърдите му, прониквайки до сърцето му. — Аз те обичам, обичам, обичам! Все ми е едно дали ще се любим, аз те обичам, защото си ти, любими!

Илаян вдигна пръскащата ѝ се от болка глава от каменния, зацапан с въглища под и погледна през вратата — като в мъгла видя милото лице на Мари, нежна и отзивчива девойка, отскоро прислужничка на маркиза. Когато лицето изчезна в мрака, тя си помисли, че отново е припаднала. Опита се да се раздвижи, но китките и глезените ѝ бяха вързани жестоко с въже, усети леденостудения под и чувствата започнаха да се връщат в замръзналото ѝ тяло. Голите ѝ рамене се опираха в земята и тя осъзна, че лежи на мръсния под само по корсет и дантелени гащички. Отпусна безсилно глава, чувстваше тялото си като чуждо, вонеше отвратително и тя зарови малкото си носле в сплъстените си къдрици. Спомените я връхлетяха болезнени и изгарящи. Маркизът предполагаше нещо, но беше в негов стил първо да наказва, после да доказва вината. Последните седмици Илаян се връщаше много късно вечерта или по-скоро много рано сутринта, а той страдеше от безсъние. Гневът ѝ беше толкова силен, че ушите ѝ забучаха, а кръвта в слепоочията започна да пулсира, почти беше готова да вика, когато вратата се отвори, появи се стройна мъжка фигура и — Илаян тихо извика — беше Шери. Той отстъпи крачка назад и се хвана за дръжката — наистина Илаян представляваше ужасна картина, младежът затвори вратата и се спусна към нея.

— Шери, по дяволите, ами ако някой те види! Ох, повнимателно! — той разкъсваше въжетата около извитите ѝ отзад ръце.

— Спокойно, спокойно. Мари, с която Доминик поддържа връзка, ми каза, че си тук. След малко ще си свободна — тя вдигна посинелите си китки и обви шията му, той целуна изранените ѝ крака и прошепна: — Боже мой, боже мой! Хайде да се махаме от това отвратително място!

— Не, Шери! Сега си мой и аз те желая! Забрави всичко, помни, че сме само двамата! Обичам те!

— Но, скъпа! Тук?! — той страстно отвърна на целувката ѝ и двамата се отпуснаха върху твърдия под.

Той внимаваше за раните ѝ, но за Илаян не съществуваше нищо друго, освен тялото му, ръцете му, устните му и върховният миг, в който душите им се сляха.

Нямаше нищо по-красиво — нейното бяло, мраморно тяло, вплетено в хватката на любовта с неговите бронзови мускули. Лежаха още известно време на земята, след което станаха. Той ѝ беше донесъл рокля и успяха да излязат незабелязано от дома. Затичаха се по поляните, държейки се за ръцете. Слънцето като божи знак разкъса облаците и ги заслепи. Илаян и Шери сякаш светеха и се носеха в друг свят, косите им, дрехите им, лицата им излъчваха ослепителна, снежнобяла светлина. Отпуснаха се на една купа неприбрано сено и магията започна отново. Тя чувстваше влажните му устни и гладкото трептящо тяло, той — свilenите ѝ коси, топлите сълзи и гъвкавите форми. Наистина беше чудо. Илаян спокойно лежеше на рамото му и бавно рече:

— Ти беше просто, просто прекрасен! Сестра ти, ако ни вижда, сигурно се радва. Обичам те!

Той целуна гърдата ѝ и когато вдигна очи, в тях Илаян видя да трепкат като бисери две сълзи.

Тя се върна вечерта вкъщи и се удиви колко много хора са се събрали в двора на имението. Приблужи се и тълпата уплашено се отдръпна. Тъкмо се канеше да се повдигне на пръсти, за да вижда по-добре, когато пред очите ѝ се разкри ужасна картина. Всъщност тя не разбра каква беше кървавата маса с обезобразеното лице и с парцалите наоколо. Илаян се олюля и с писък избяга в гостната. Лицето ѝ, смесица от ужас, отвращение и един страшен въпрос, накара маркиза, изправящ се срещу нея, да се усмихне злорадо.

— Приятен апетит, графиньо.

— Кой, какво, какво е това? — заекна тя, отпусайки се на един стол.

— Нима не позна вярната Мари? — очите ѝ се разшириха страшно. — Виждам, че това име ти говори нещо. Е, нея я разкъсаха с коне за неподчинение.

Колкото и да се владееше, момичето отвори малиновите си устни и се хвана за дръжката на стола, за да не падне.

— Но това, това е подсъдно! Вие, Вие...

— Както казах, тя е разкъсана за неподчинение и нарушаване на реда в господарския дом — той забиваше една по една думите със задоволство, след което разряза една ябълка с такова настървение, че Илаян потрепери. — Ето така постъпвам с опърничавите, надявам се, си го разбрала! Верен човек я е видял, че влиза в твоята килия, не можеш да отречеш, нали? Е, сега може да разправя за добродетелите си на Господа!

Той се изсмя грубо и повтори думата „добродетели“ още по-цинично.

— Да, тя отричаше да е имала съучастник — промърмори той на излизане от стаята — И разбери, аз съм господарят тук!

Младата графиня се затича по стълбите и коленичи пред разпятието в стаята си.

— О, господи, защо, защо? Защо допусна това да се случи! Толкова ли съм грешна, че позволи това! — тя се задави от ридания и опря глава в скрина, сплитайки ръце за молитва.

На следващия съвет отиде по-рано, за да поговори насаме с Шери, който винаги подраняваше. Ужасната гледка я преследваше като кошмар.

Намери го да седи облегнат на един бор, мрачно загледан в земята.

— Шери, скъпи! Знаеш ли, с Мари, която ни помогна, се случи...

— Зная, зная — гласът му беше хладен, — това е жестоко, зверско и аз..., но, Илаян, не плачи.

Тя беше отпуснала глава на гърдите му и плачеше безмълвно. Тази сцена просто го съсипа и той бавно каза:

— Тя те мразеше!

— Глупости, глупости! Тя направи всичко за нас, а после не те е предала! Ах, колко е жестока съдбата!

— Грещиш! Тя искаше да ни намерят заедно. Мари отдавна е влюбена в мен, но наистина има жестока съдба. Тя е подготвила капана, намерила е разни слуги да се мотаят наоколо, но вместо мен са видели нея. Ирония на съдбата!

Илаян го блъсна и се отдалечи с бързи крачки, но той веднага я настигна.

— Скъпа, аз не исках да те нараня!

— Извинявай, Шери, аз просто... Понякога ме заболява от злите действия на хората! — тя се отпусна уморено върху мъха и закри лице.

Шери не можеше да разбере дали плаче, но почувства цялата крехкост и доброта на нежното същество в краката си.

— О, здравей, Жилбер — гласът му беше бодър — Как си?

— Добре, а ти? Как е Илаян? Знаеш ли, Шери, боя се, че благородниците нещо забравиха за нас! Грабят, бият...

— Не се тревожи! Пък и в плана съм предвидил една-две мирни демонстрации.

Две седмици по-късно, към средата на ноември, Илаян седеше сама в огромната гостна и със злобно недоволство гледаше как дървата изгарят в камината. Донесоха ѝ закуската и сутрешните вестници. Винаги разглеждаше вестниците от средата към началото и от средата към края, но като стигна до първата страница, едва не изпусна вестника. Статията беше озаглавена „Мирна демонстрация“, тя блъсна яйцето и се зачете. „Сред демонстрантите беше забелязано 15-годишно русо момче с поразителна красота (предполага се, че е далечна родственица на една от височайшите особи в града).“ Илаян, буквално казано, изля врялото кафе върху халата си, ръцете ѝ се разтрепериха, устните ѝ побеляха, с нервен жест тя смачка вестника и го хвърли в огъня. Маркизът щеше да я убие. „По дяволите, аз не исках да участвам! Трябва да отида в издателството.“ Тя се облече аламинут, но се опита и да се нагласи, за да има по-голям успех молбата ѝ. Разбъркани мисли се гонеха в главата ѝ — знаеше, че да спре един от най-големите вестници е невъзможно. И все пак тя изхвърча със зеления си костюм от тежко кадифе и се запъти пеша към издателството — нямаше време да оседлава кон.

Точно тогава, като самия сатана, изникна маркизът. На Илаян краката ѝ се подкосиха — от джоба му стърчеше „Утрото на новостите“, той беше бесен, а по устата на коня му беше избила пяна. Той замахна с камшика и тръгна към нея, тя отстъпи, сякаш видяла змия, и потрепери от гневния му крясък:

— Ще те убия! Но сега имам друга работа! — вдигна камшика и само благодарение на ловко вдигнатата ѝ ръка не ѝ обезобрази лицето.

Тя падна и конят я прескочи, препускайки в посока към издателството.

Иляян за десети път този ден сменяше превръзките на ръката си, а тя не преставаше да кърви. „Не, не може да е вена, все пак това беше камшичен удар!“ — мислеше си момичето.

— Любима! — гласът на Шери я накара да се обърне с разширени от ужас очи.

— Какво правиш? Ако те хванат! — тя с неловко движение се опита да прикрие окървавената си ръка зад гърба си и смутено се изчерви.

В очите му проблеснаха мълнии и той рязко издърпа ръката ѝ отпред.

— По дяволите! Маркизът скъпо ще ми плати! Аз още тогава се захлех! — той вдигна големите си очи, пълни с болка. — Иляян, страшно се безпокоях след онази статия.

— Е, както виждаш, аз съм добре! Пък си и заслужава да видиш маркиза бесен. Само дето огън не бълваше! — тя се усмихна.

— И къде е сега този доста почтен господин? — Шери се възхити от силната ѝ воля.

— Оо, изкупува броевете на „Утрото на новините“, а после ми е обещал, че ще ме убие.

— Скъпа, аз, ако искаш, мога...

— О боже, не! Нали си ме учил, че революцията е по-важна от всичко, а иначе обричаш всичко на провал!

Той се наведе и страстно целуна успоредните кървави линии, оставени от камшика. В коридора се чу шум от стъпки и Шери ловко се измъкна през прозореца.

Есента беше отминала и зимата приближаваше. Иляян се разхождаше с тъга из запустелите полянки. Мислите ѝ бяха мрачни — вечно на нож с маркиза, пък и последните събития от политическия живот бяха нерадостни. Всички от комитета искаха въстание, а тя се страхуваше, в паметта ѝ се беше врязала сцената край ешафода и не можеше да я забрави. Не искаше да ги разстрелят, и най-вече Шери. В този момент се появи той, по-мрачен и от нея, по-мрачен и от дъждовен облак.

Започна без предисловие.

— Антоан е хванат. Утре ще го разстрелят!

— Трябва да се направи нещо! Къде е затворът?

— Ти наистина си чудесна, но можем само да се въоръжим и да отидем на самия площад. Ще бъде опасно — той сведе глава, страхуваше се тя да дойде с тях.

Очите на Илаян заискриха, тя гордо вдигна глава и рече:

— Шери, аз ще дойда с вас! Не се опитвай да възразяваш, ако ме обичаш! — гласът ѝ беше твърд, той вдигна глава и се усмихна. Тихо пророни:

— Наистина си чудесна, неземна! Обичам те!

На другата сутрин, облечена в светлосиния си костюм, тя изчезна след закуска, без дори да се осведоми къде е маркиз Ламури. Пристигна на уреченото място с тръпнещо сърце, среднощните ѝ вълнения се бяха изпарили пред жарката страст и сега тя смело крачеше до Шери със зачервени от вълнение бузи. Дадоха ѝ два пистолета, после се целунаха. И тя, и Шери имаха чувството, че това е последната им целувка. Бавно тръгнаха към площада, той я хвана за ръката и после очите им се срещнаха за миг.

Хората, както обикновено готови със сатанинска радост да гледат подобни сцени, бяха изпълнили площада и ревяха възторжено. Трибуните бяха пълни с аристокрацията на Люпи Доминико, която мълчаливо, но с интерес, следеше как петима полицаи с щикове напред водят 16-годишен младеж. Тълпата зарева възторжено, тръгна към бесилката и вълните от хора спомогнаха за безопасното заемане на предни позиции. Шери съжали, че даде съгласието си тя да дойде още в мига, когато качиха затворника на ешафода. Очевидно беше, че с дълги и жестоки мъчения са се опитвали да изтръгнат информация от него. Главата му беше разбита, русата коса слепена от кръв, дрехите разкъсани и по младото му тяло личаха следи от изгаряния и разтягане.

— Аз съм говедо! Наведи се, по дяволите, не гледай! — прошепна Шери и чак сега му просветна, че при престрелката тя може да види и по-ужасни неща, че може да бъде убита.

Шери потрепери — той я обичаше безкрайно, не се съмняваше. Но цяла нощ бе зает да измисли плана на действие, по-нататъшните задачи на комитета, кое е най-добро за революцията. Планът беше изключително прост — откриват огън колкото може по-безразборно,

всяват паника и в объркването шестима се качват на платформата, обезвредяват войниците и побягват със затворника. Останалите ги прикриват и после всички се разпръскват и се скриват. Шери не се притесняваше за акцията, но той знаеше, че след нея ще има масови арести и побоища, обесените ще са повече от зяпачите и въпреки всичко той се съгласи със спонтанното желание на другарите си да освободят Антоан. Шери твърдо беше решил, че това ще е сигнал за бойни действия, това ще е началото. Ако трябва, още същата нощ ще направят опит да завземат града. Младият човек беше в Люпи Доминико повече от половин година и не можеше да се примири със загубите в Сент Лашенжат, той се беше закълел, че ще се върне с победа и смяташе да осъществи своята свята цел. Най-лошото беше, че би било добре да нападнат замъка на маркиза, за да имат сигурно укрепление. Всъщност красивото имение някога е представлявало крепост и Шери го разглеждаше и го проучваше още преди Илаян да дойде. Там щяха да могат да отблъснат всеки удар и да организират добра централна атака срещу кметството. Неприятното беше, че Илаян не желаше никакви бойни действия, които окачествяваше като прибързани и пагубни за революцията.

— Антоан Берг е осъден на смърт чрез обесване. Нека Бог изцели душата му. Започнете!

Гласът на съдията разруши мислите му и той даде сигнал с едно леко кимване на главата. Пет минути по-късно, точно когато палачът надяваше въжето на врата на Антоан, избухна взрив от гърмежи и куршуми. Тълпата, имайки чувството, че се стреля отвсякъде, изпадна в ужас и безцелно се забута към уличките, извеждащи от площада. Аристократите на Люпи Доминико се разпищяха и почетните трибуни изпаднаха в паника. Един от последните останали на почетните балкони беше маркиз дьо Ламури. С мъртво бледо лице той гледаше към площада, ококорените му очи бяха втренчени към красива блондинка на площада. Синият ѝ костюм беше обагрен на едно място с кръв. Маркизът посегна към колана си, където обикновено държеше револвер, но днес беше пропуснал да го сложи, изруга и влезе в кметството. Илаян наистина беше малко одраскана, но се биеше рамо до рамо с Шери. Групата, която освободи Антоан, изчезваше в някаква уличка и сега следваше най-трудното — да се изтеглят всички. От кметството изскочи цяла дузина войници, наоколо хвърчаха гилзи и

куршуми и Илаян слушаше като в транс наставленията на Шери. Някъде в мъглата тя виждаше войници, жени, дебели мъже и паднали на паважа хора в локви кръв. Изведнъж тя се събуди, усети болка в рамото, тежестта на пистолета и гадната воня на кръв и на умрели. Точно под платформата лежеше безформеното тяло на Франсоа, беше намушкан с шпага. Още преди да успее да сподави вика си, някой я изтегли назад и тя се затича, следвайки бързите стъпки на Шери. Влязоха в тиха уличка, но чуха къntenето от тежките ботуши на полицаите. Той я прехвърли през някаква ограда и скочи след нея в запустял двор. Чува се изстрели, тежкото тупване на нечие тяло на тротоара и чаткане на подковани обувки. Настъпи тишина, Себастиан погледна през оградата и видя само локва кръв, бяха отнесли тялото. Може би с часове се влачиха по дворове и улички, чувайки стрелба, викове и конски тропот. Бяха почти на полето, когато Илаян падна на земята, едва дишайки. Лицето ѝ, изцапано със сажди, беше сгърчено от болка, от синьото ѝ костюмче бяха останали само тъмно сиви дрипи, ръцете и краката ѝ бяха изранени, а от раната ѝ на рамото струеше кръв. Шери не бе по-добре от нея: изцапан, опръскан с кръв и изподран, с револвер в ръка се наведе над нея.

— Спокойно, спокойно. Тук вече можем да си починем, тук сме в безопасност — той се зае да превързва раната ѝ.

— Шери, ние ги изоставихме — гласът ѝ трепереше — там на площада имаше още от нашите, те продължиха, а ние?

— Който остана на площада е вече мъртъв — мрачно рече той, — но всичко това значи начало на бойни действия.

— Зная.

— Какво?

— Зная това, Шери. Винаги съм го знаела, още когато се заклех. Каква революционна организация ще сме, ако не вдигнем въстание. Рано или късно това щеше да се случи, а обесването на Антоан беше поводът — той отвори уста да каже нещо, но тя с повелителен жест го спря и продължи: — Аз не възразявам и не само защото те обичам, а защото така е правилно, така трябва за доброто на страната. Аз ще те следвам навсякъде и ще се бия заедно с теб.

— Любима! — той я притисна до себе си и почувства, че не той, а тя трябва да оглавява организацията.

Час по-късно Шери носеше лекото телце на Илаян — в съня си тя имаше вид на петгодишно момиченце. Привечер тя се събуди и се заслуша в долитащите до нея гласове, последните думи на Себастиан я накараха да изтръпне. Тя притаи дъх и наостри уши.

— Трябва да нападнем най-късно утре дома на маркиза, иначе след по-малко от седмица ще сме унищожени.

— Ние загубихме 20 човека, но за това клане тъпкано ще им го върнем! Всички ранени заловиха и сега горят и палят целия град.

— Ние сме с теб!

— Защо да не нападнем кметството, там имаме по-голям контрол?

— Вярно е, но нямаме достатъчно хора за това. Освен това замъкът е лесна плячка по две причини: едната, че е слабо охраняван, втората, че е по-отдалечен от града, което позволява и да го задържим в наша власт. Там ще е прекрасен център, от който ще можем да предприемаме бойните си действия. От друга страна, той е добре укрепен и ние ще можем лесно да го защитаваме. Не забравяйте, това значи война и при сгоден момент ние също ще нападаме.

— Но дали графинята ще се съгласи, това е нейната къща? Ще се наложи може би да убием маркиза.

— Илаян е с нас, тя ще разбере, нали, Шери?

— Аз...

— Никакво „аз“ — тя рязко се изправи от канапето до печката, одеялото падна и тя остана само по една дълга мъжка риза. — Да сме наясно, революция — да, но този дом няма да се пипа!

— Ама Вие се бихте с нас! Маркизът Ви тормози.

Всеки изказваше глупавото си мнение, а тя дори не си правеше труда да им отговаря. Очите ѝ бяха впити във високата фигура на Шери, опряла се на масата, по устните ѝ играеше саркастична усмивка и тя мълчаливо питаше.

— Виж, Илаян, аз вече изложих причините за това напад... за тази акция и ние стигнахме до извода, че това е най-доброто.

— Точно така! — разнесоха се няколко гласа.

— Не се и съмнявам — рече подигравателно тя и с котешка стъпка приближи до масата, — но дори и не помислихте за мен, за моето скромно мнение, когато се отнася за дома ми. Шери, ти дори...

— Илаян, чакай! Днес говорихме по този въпрос и ти каза, че си съгласна.

— Да, но не и за замъка! Защо не нападнете някое друго имение? Защото не желаете да стане открито, трябва ви някой заден вход, а аз ще играя роля на ключалка!

— Илаян!

— Само през трупа ми!

Тя се доближи до печката и мрачно загледа пламъците. Изведнъж сърцето ѝ се сви от болка, защо трябваше да се кара, да унижава Шери! Трябваше да откаже спокойно. Цареше гробна тишина, когато тя се обърна с наведен поглед и плахо прошепна:

— Извинявайте, сгреших. Съжалявам, но ще изляза на чист въздух.

Мъката, която витаеше из въздуха, когато излезе навън, сякаш се кондензира в сълзи от студа. Две бисерчета се отрониха от очите ѝ и някой обгърна раменете ѝ — Шери беше изхвърчал мигновено след нея. Когато заговори, гласът му беше уморен и тъжен:

— Илаян, аз не знаех, че ще реагираш така. Е, естествено, не очаквах, че ще приемеш с готовност. Ти сигурно... като помислиш сега.

— Стига, Шери! Аз вече мислих! Страх ме е, нима не разбираш! Те ще разрушат дома, ще го убият! — зъбите ѝ тракаха.

— Кого?

— Маркизът! Той се държи достатъчно зверски, за да го мразят, но аз не искам да умира. Не искам да умира никой! Знам, че не може, но аз ги наблюдавах днес при сражението. Те се биеха, стреляха, мушкаха подивели, озверели, аз, аз... — гласът ѝ заглъхна и след това почти извика: — Те не бяха хора! Аз не желая това да го има в къщата! Те са прости селяни, ще унищожат всичко, ти не разбираш, ти си от Сент Лашенжат!

Юмруците ѝ стискаха ревера на самото му, а тя беше опряла глава на гърдите му. Сърцето му биеше лудо, дишаше на пресекулки, започна хладно:

— Ти не разбираш! Всяка революция, всяка нова власт унищожават всичко от старата! Всичко! Има и жестокости, и доброто понякога се смазва, дори и самата революция може да се унищожи. Съжалявам!

Тя се отдръпна и те се гледаха известно време в мрака. Зелените ѝ очи святкаха като на хванато животинче в капан. Тишината почти удави думите ѝ:

— Прав си. Аз съм глупачка. Ще продължа да съм с вас, но сега искам да си ходя, не мога да вляза при тях.

— Извинявай, аз бях груб. И все пак, ако после размислиш, утре в четири часа следобед ще те чака човек пред църквата. Ти ще трябва да отвориш задния вход в 10 часа вечерта и да запалиш фенер, ние ще се появим към 10.50 часа. Ако си съгласна, кажи на човека. Лека нощ, Илаян!

Унищожител, унищожител — като ритмичното тропане на конски копита тази дума отекваше в главата ѝ. Тя щеше да руши, да смачка всичко — и доброто също. Никога, никога! Онази тълпа, която викаше за или против осъдения, тя щеше да пусне у дома си, същите хора щяха да държат съдбата в свои ръце, а тя графиня Ламури, макар и не истинска, щеше да им помага. Зави ѝ се свят. „Това няма да стане. Кълна се, че ще се боря за революцията, но няма да ѝ дам да помете цяла епоха.“ Като удари с камшик отекнаха думите на Шери, че революцията може да се самоунищожи. Самоунищожи, самоунищожи — графинята се отпусна и заспа.

Тя се събуди с болки в цялото тяло. Облече копирения си халат и слезе да закуси. Разбра, че маркизът цяла нощ го е нямало и никой не знае къде е. За секунди ѝ мина налудничавата идея, че може да са го убили, но после се успокои.

Тъкмо слизаше към балната зала, когато вратата се отвори и се появи самият Жан-Дави маркиз дьо Ламури. Лицето му беше бяло като платно, очите му горяха, а отдалеч миришеше на алкохол. Беше още с ботуши, с камшик и шапка. Илаян се уплаши — той никога не пиеше.

— Къде беше вчера около 11 часа?

— Тук — тя с яд почувства, че гласът ѝ трепери.

— Наистина — той иронично се усмихна, приближи се към нея и грубо смъкна халата от белите ѝ рамене. На едното от тях имаше дълга червена ивица. Той се изсмя: — жалко, че не е жив, така щеше да е вечно!

— Радвам се, че сте в такова добро настроение, сър. Аз ще Ви напусна.

— О, не! Сега започва да става весело — той стисна с все сила ръцете ѝ. — Пази боже! Тези малки ръчички държаха пистолет и стреляха, убиваха, унищожаваша — той ѝ удари шамар и тя извърна преbledнялото си лице.

— Да, очарователна, знаеш ли колко са убитите деца на площада? 10, а хората общо около 80, и то заради един негодник. Това ли ти е благородството! Ти стреляше до тях, до убийците, до тези селяци! Не знаеш ли, че народът е зверски жесток — той се усмихна сатанински, виждайки как тя става бяла като платно. — Да, това е тъжната истина, ти си едва на 16 години, а вече убиваш — това е моралът на революцията!

С подигравателен смях той вдигна ръка и я удари с камшика през лицето. Тя дори не направи опит да се отбранява, само отстъпи крачка и се вкамени — не знаеше от кое я заболя повече от камшика или от смеха.

— Морал! И Вие ми говорите за морал — иронията в гласа ѝ накара маркиза да трепне. Тя си припомни ужасите на сражението, обезобразеното лице на Франсоа и смелостта ѝ се върна. — Вашият морал, този, от който хиляди са безимотни, други, които гният по затворите...

Той я удари няколко пъти с камшика и тя падна, плюейки кръв. Почти през цялото ѝ лице имаше резки, а устата ѝ беше разбита.

— Затворите! Какво знаеш ти за тях? Но се надявам скоро да научиш! Излязла е хайка, всички ще ги заловят, а аз ще предам и тебе, ако преди това не те убия. Е, аз ти говорих за морал, но явно това не ти влияе. Добре, тогава бъди сигурна, че Шери до 24 часа ще е на въжето. Хванаха го!

— Лъжете!

Той замахна.

— Повтори!

— Лъжете!

Той не спря, докато не остана без дъх. Халатът беше разкъсан, цялото ѝ тяло беше в жестоки рани и все пак тя се усмихна.

— С насилие нищо няма да направите, маркизе!

— Ще направя така, че да предадеш оня негодник, ако искам.

— Вие сте луд! — очите ѝ горяха с леден блясък. — А колкото до Шери, той има такава армия, че ще ви го върне тъпкано!

— Нима! — той се изсмя. — Знаеш ли, един от неговите хора го предаде и тази нощ май войниците ще се разходят до гората, до дърварската къщичка.

— Шегувате се, не, не е вярно! — тя прехапа устни, защото той я удари.

— И така, хубавице, утре ще направим една разходка до Кървавия площад, май така ще го кръстят поколенията, и ще погледаме как твоят красавец ще бъде разкъсан с коне, например.

— Грешите! Дори той, аз, всички да умрем, процесите не могат да се върнат, с вашата деспотична власт е свършено — тя се изправи, очите ѝ се бяха превърнали в две цепки, горящи от омраза, от цялата ѝ стойка лъхаше страшна сила. — Знайте, революцията ще победи! Рано или късно, но по-скоро рано! Ще молите за милост, но се надявам никой да не Ви спести униженията, на които ме подлагате! Плюя на Вас!

Тя наистина го заплю, маркизът изтрезня моментално и замах на.

— Мръсна лигла! Сега ще молиш за прошка и ще викаш: „Стига“. Долу, на колене! — той я блъсна.

Илаян сякаш си беше отхапала езика, тя хапеше устни и стискаше юмруци, но дори не извика. „Боже мой! Човек свиква. Нее! Нее!“

Едва три часа след като маркизът изхвърча като бесен, тя успя да стигне до стаята си. Почти не можеше да ходи, тялото ѝ беше схванато и когато се отпусна в билковата вана извика от болка. „Никой не ме е бил така и на никого повече няма да позволя“ — мърмореше си тя, докато се обличаше. През тези жестоки и просто разкъсващи три часа тя беше взела решение да пусне бунтовниците у дома. Маркизът не заслужаваше милост. Точно когато часовникът удари четири, тя пристигна с пелерина с качулка и с ръкавици. Позна Кети и с последни сили каза: „Да.“ Седя на една пейка, докато момичето изчезна от погледа ѝ. На отиване тя беше водена от целта да направи необходимото, да зарадва Шери, но вместо да почувства облекчение, с това „да“ върху раменете ѝ се стовари страшна тежест. Тя бавно се изправи и пътя на връщане ѝ се стори двоен. В стаята си влезе на четири крака и си удари главата в шкафчето, защото просто не можеше да я наведе, с всяка крачка болката се усилваше, макар тя да си мислеше, че това е невъзможно. Отпусна се на земята и заплака.

Заболя я още повече и тя продължи да плаче — сълзите я пречистваха от греховете на революцията и на любовта.

Към 10 часа тя отключи вратата и запали фенера. Влизайки във фойайето, маркизът отвори отсрещната врата и ѝ се усмихна.

— Маркизе!

— Вие изглеждате чудесно, графиньо. Наистина, Илаян, понякога ти се възхищавам — усмивката му беше подигравателна, но гласът му беше искрен.

Качиха се и седнаха в столовата. Тя беше много неспокойна и от време на време поглеждаше часовника, но Ламури сякаш се беше задълбочил да изучава искрите в камината и не я забелязваше. Накрая проговори:

— Сгреших. Знаеш ли и аз греша понякога. Не трябваше да изпращам сега отрядите в гората — той се ухили, а тя трепна. — Сгреших и с теб, явно боят ти е бил малко, щом като можеш да ходиш — той се разсмя, — но надявам се поне от бунтарските ти убеждения съм те отървал.

— Наистина ли? — започваше да се ядосва. И бездруго беше нервна, а отгоре на всичко той ѝ досаждаше.

— Внимавай! — в очите му блеснаха мълнии. — Утре или вдругиден Шери и останалите ще увиснат на въжето, а може и теб да предадат, но... аз ще се опитам да те запазя.

— Защо? За да имате удоволствието да ме довършите Вие?

— Може би.

— Но не си правете илюзии! Вече няма връщане! Може би след 5–6 години, но народът ще се вдигне и тогава се молете да не сте жив! Нима не разбирате, че масите със или без водач все някога ще избухнат!

— Ако избухнат поне се надявам да ги водиш ти!

— Какво? Вие се шегувате!

— Съвсем не, Илаян, говоря сериозно. Аз те изучавах през цялото време и макар че ти си прототип на хората, които мразя и презирам, у теб има водачески талант, достоен за възхищение. Ти си родена за водач!

— Нима!?

— Народът е като вълна при морска буря. Отприщил вълнолома, той може да залее всичко. Необходим е Нептун, който да го контролира

— каза с тъга той, — или е необходима хубава жена — изсмя се. — Не, извинявай! Ти наистина ставаш за командир.

Тя го гледа известно време втренчено и безизразно.

— Ако се подигравате, ще съжалявате. Аз ще помагам на революцията и никой няма да ме спре. Но за водачеството грешите, Шери е...

— Я стига! Той може да желае да пожертва живота си, но не знае как да го стори. Той е романтичен глупак. Дръж и се обучавай — кресна той и ѝ хвърли тежка книга, така че разрани с ръба ѝ китката ѝ. — Докато ти стреляше насам-натам, аз попрочетох нещо дори за вашата революция.

Тя разгърна кафявата книга „Бунтове, заговори и революции“ на Кленотан. Зачуди се какво прави тази книга в ръцете на такъв заклет монархист като маркиза, но беше ядосана заради Шери и язвително каза:

— Вие сте толкова влюбен в монархията, че сте забравили да мислите! Тази акция имаше важни цели и не ще остане без последици. „И много скоро ще ги видите, глупако“ — помисли си тя с усмивка.

— Да, ще има последици. Сега не един, а 20 човека ще са обесени. В книгата пише, пък то е и всеизвестно, че в името на мнозинството можеш да жертваш дори и най-близкия.

— Оо, това беше повод, повод, маркизе!

Чуха се викове, крясък, изстрели, тропот от тичащи хора, които стигнаха до трапезарията, маркизът излезе с шпага в ръка. Сърцето на Илаян биеше до пръсване, по челото ѝ избиха капки пот и тя със залитане отиде в другата стая, а оттам в коридора. Беше задимено, факлите хвърляха само тъмни отблясъци и наоколо се чуваха стенания. Тя се затича покрай вратите, викайки Шери. Изведнъж беше заслепена от ярък пламък: завеси, картини, мебели — всичко гореше. Димът, остър и лютив, я задуши. Зави ѝ се свят — това ли ѝ беше обещал той? Чуха се дрънкане на шпаги и викове за помощ. Дръпна една от димящите завеси и видя маркиза, обграден от четирите страни най-малко от 8 мъже. Възрастният човек се отбраняваше майсторски за годините си, но многобройните противници, атакувайки го с тройни железни свещници, скоро го повалиха на земята. Лицето му беше в кръв, на много места по ризата му се образуваха червени петна. Един от мъжете взе окървавената перука от главата му с върха на шпагата си

и я развя като боен трофей. Главата на Ламури беше разбита и въпреки това той се опита да стане. Всички замагнаха и с боен вик го приковаха към паркета, който беше придобил цвят на червено вино. Маркизът изпсува и противниците му започнаха да го ритат. Илаян им викаше да спрат, но те сякаш бяха изпаднали в зловещ екстаз, факлите осветяваха лицата им странно и чертите им бяха зверски изкривени. Тя се затича да ги разбути, когато задавеният от кръв маркиз промълви:

— Предателка! — гласът му беше хрипкав, а очите му изцъклени. — Бъди проклета, Илаян, ти и революцията! Умри в нея, но любовникът ти преди това!

Още един удар, и Жан-Дави дьо Ламури беше мъртъв. Тя отстъпи назад, сълзите ѝ напиреха, цялата трепереше, но дори не извика, езикът ѝ, твърд и изгарящ, беше залепнал за небцето. Шери ѝ беше обещал съд за маркиза. Чувстваше се излъгана, използвана както с Роналд. Тя се обърна и побягна по стълбите към градината. Точно тогава с ожулено чело и с още димящ пистолет се появи Шери. Той видя грозната картина, изруга и се готвеше да даде някаква заповед, когато забеляза да изчезва русата ѝ главица зад някаква завеса.

Той изкрещя и се затича към нея. Илаян бягаше с последни сили и когато излезе на чист въздух тя загуби равновесие, опря се на красивата медна ограда и повърна в един оголял розов храст. Един млад човек я хвана и ѝ подаде нос на кърпичка.

— Аз идвам от имението — тя позна гласа на Жули, кочияша на графиня Мари дьо Ламури от имението Роулси. — Разбойници ли нападат?

— Не, революция — глухо отговори тя и после плахо попита: — Ти защо си дошъл?

— Графинята умира и нареди веднага да Ви заведе при нея. На смъртно легло е и иска да Ви види, Илаян. Моля Ви, елате!

— Естествено, че ще дойда веднага — рече твърдо тя и добави: — Вие почакайте до каретата, аз след секунди ще дойда.

В сянката на бора се беше появил Шери. Той се приближи бавно и после я притисна до себе си.

— Трябва да се върна, графинята умира — тихо и студено каза тя.

— Илаян, аз съжалявам! Не трябваше да стане така. Повярвай ми, съжалявам!

— Няма защо, Шери — нежно и спокойно отвърна тя. Една бисерна сълза попи в ризата му. — Ти не си виновен. Аз знаех, че ще стане така... маркизът беше прав, аз съм глупачка. По-добре е, че заминавам.

— Не, Илаян, умолявам те! Любима...

— Стига, успокой се! Скоро ще превземете града и ние все някога ще се видим. Графинята ми е като майка и ще бъде престъпление, ако не отида. Нали искаш добри и благородни хора за делото. — Тя се усмихна лъчезарно, но сведе ниско глава.

Точно в този момент някой изкряска, че маркизът завещава всичко на младата графиня.

— Ето, виждаш ли, ти трябва да продължиш с тези средства — той замлъкна виновно. — Илаян, как ще живееш в тази глуха провинция, след като си се борила — той погледна замечтано израненото ѝ лице, — страдала си, а после да захвърлиш всичко. Не, не може!

— Може, скъпи, и аз ще го сторя. Аз трябва да помисля за себе си, за революцията.

Тя се повдигна на пръсти, обви с ръце главата му, устните им се допряха и страстно се впиха едни в други, той я притискаше до себе си, а тя галеше и мачкаше косите му. Той я прихвана през талията и я стисна до болка. Илаян и бездруго имаше рани и болезнено извика. Опря мократа си буза на гърдите му и тихо каза:

— Трябва да вървя. Прости ми! Аз ще те обичам, ще те обичам винаги, винаги! Никога не ще те забравя!

— Любима, аз също — гласът му секна и той потрепери.

— Обичам те, Шери! Ще се видим някога в името на революцията!

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

Тя изтича и се качи в каретата. Имаше чувството, че са я осакатили. Гледаше с насълзени очи, опряла чело на задното стъкло; докато не изчезнаха пламъците на замъка. После потъна в мрак, всичко беше изчезнало — и доброто, и лошото. Още в Роулси тя позна любовта и я завладя, но в Люпи Доминико животът ѝ бе озарен от една свята цел. Тя се бе борила, за да я постигне, но с отдалечаването от градчето сякаш всичко изгасна. Напрежението, битката и революцията останаха назад.

Наистина трябваше да помисли за всичко, но този стремеж, този живот я привличаха неудържимо и в главата ѝ кънтяха думите на маркиза: „Ти си родена за водач.“

Беше около 4 часа, когато каретата рязко спря. Чу се твърд мъжки глас, който заповяда на кочияша веднага да слезе. Тя подаде нежната си главица и попита какво става. Галантно ѝ беше подадена ръка и един шик глас каза:

— Госпожице, ще ми подарите този пръстен, нали? — тя видя едно красиво лице, принадлежащо на около 30-годишен разбойник.

Гледаха я две присмехулни пъстри очи и две плътни устни се наведоха да целунат ръката ѝ наболата му брада я одраска и той нежно започна да измъква рубинения ѝ пръстен.

— В знак на добро приятелство ще направите тази жертва за бедния влюбен, принцесо.

Насмешката я накара да вземе бързо револвера, който криеше в полите на копринената си рокля, и да го блъсне в леко орловия му нос.

— В знак на добро приятелство ми пуснете ръката и хвърлете оръжието!

— Боже мой, Оливер, тя имала пистолет — младият къдрокос съдружник викна възмутено.

Илаян скочи от колата леко, придържайки се с една ръка за рамото на разбойника, а с другата здраво хванала пистолета.

— Е, господа? Жули, вземи пистолетите и да вървим, да оставим тези бандити да си починат край някое дърво.

— По дяволите! — изкрещя по-възрастният разбойник.

— Наистина има за какво да проклинате, г-н Оливер — тя се усмихна така чаровно, че почувства как пленникът ѝ въздъхна.

Вързаха ги край едно дърво и те, проклинайки съдбата си, останаха там.

— Чакай ме, Жули. Искам да кажа две думи на тези господа, а конете им остави тук — след като кочияша се отдалечи, тя подигравателно се обърна към вързаните:

— Значи, имам честта да говоря със самия Оливер Самулере и с неговия съдружник. Е, аз съм графиня дьо Ламури, и както ви казах, смятам да ви оставя да си починете под тази дебела сянка, но...

— Вървете по дяволите! Та тя ни се подиграва!

— Както каже дамата, глупако — Оливер явно беше усетил, че Илаян им предлага нещо, — но, г-це Ламури, бъдете сигурна, че няма да е за дълго.

— Нима! Всъщност аз смятам да ускоря процеса — тя извади много красива кама с дръжка от слонова кост, но искам вашето съдействие за една наистина благородна кауза.

— А, бе ние да не сме благотворително дружество или пък Робин Худ.

— Ако не сте, ще станете! Вие нямате друг избор, нали? — зелените ѝ очи се превърнаха в две пламъчета, а устните ѝ се разтвориха в най-нежна усмивка. Самулере гледаше като омагьосан. — Искам да помогнете на революцията. Сигурно сте чули да се говори за въстание, за бунт и вместо да харчите парите си по проститутки, можете да ги заложите за народа. Ако революцията победи — печелите, ако не, е вие бездруго сте извън закона — и тя се усмихна дяволито, знаеше, че Оливер Самулере е един от известните разбойници, влиятелен е и ако го привлекат на своя страна, щяха да имат силен съдружник.

— Прието — каза Оливер и Дик го погледна плахо — тази графиня наистина е магьосница.

Тя им подхвърли ножа, гледайки ги чаровно, лицето ѝ, озарено от победата, сякаш грееше. Изведнъж тя се извърна, свали рубинения си пръстен и го остави на тревата.

— И така, за каузата! Сбогом, господа!

Пристигнаха по обяд и още докато препускаха, една жена им извика, че графинята умира, ако не е умряла вече. Илаян отвори вратичката на каретата и се облегна на нечия силна ръка. Почти машинално каза „Здравей“ на Роналд Магнилър и чак тичайки по коридора, можа да асимилира неговото присъствие. „Боже мой, графинята значи му е простила! Ах, какви неща прави чарът!“ Сърцето ѝ се сви, този чар отдавна я беше завладял и нея. Тя тихо отвори вратата към стаята на Мари и се спря на входа стъписано — това не беше вече жената, която я караше да трепери от омраза или страх, а една бледа, с хлътнали очи старица, губеща се под грамадния, пухкав балдахин.

— Илаян, влез! Влез, тебе чакам, за да си отида — старческият глас заглъхна в далечината и момичето се отпусна на края на леглото с болка, от очите ѝ капеха сълзи. — Е, чаровнице! Брат ми добре те е подредил — тя се усмихна, гледайки нишките по лицето ѝ.

— Той умря!

— Знам, всъщност почувствах го. Аз всичко завещавам на теб, но не за това ми е думата. Искам да ми простиш!

— Аз, Вие се шегувате! Вие ми бяхте като майка...

— Стига лъжа! Никога не съм те обичала достатъчно, не и от колкото се нуждаеше. Ти много обичаш, но трябва да си и обичана! Ще бъдеш! Може всичко друго да се руши, но твоята любов ще остане! Такава беше и майка ти... Виж, пръстенът със смарагда беше неин някога, сега е твой — носи го и го пази! Под смарагда има смъртоносна отрова, ако, е, ако се наложи... Майка ти изпи половината — графинята се задъхваше.

Илаян изпищя и ръцете ѝ се впиха в ръцете на старицата.

— Говорете, разкажете ми за майка ми! — Мари мълчеше, момичето хлипаше — Моля Ви!

— Аз не зная много, пък и умирам, но при раждането ти майка ти те нарече Лиан, Лиа. Това име го знаем само ти, аз, тя, бог да я прости, и един човек, когото тя обичаше, а той страшно я мразеше, защото искаше да е на мястото на баща ти. Така стана... тя се страхуваше за теб — Мари затвори очи и едва дишаше. Илаян стоеше като вкаменена, стискайки пръстена. — Не казвай никому за името и за

пръстена! Онзи човек е жив. Lia, Lia, бъди щастлива и... ми прости — графинята отпусна глава и сякаш сянка премина.

— Нее! Нее! Обичам Ви! — Люк я хвана в прегръдките си и я отнесе като малко дете.

На погребението присъстваха малко хора. След това тя води дълъг разговор с Роналд Магнилър, който ѝ предлагаше да се оженият, но тя твърдо отказа и на излизане забеляза:

— Ако ме обичаш, няма да искаш да се ожениш за графиня Ламури, а ще живееш с Илаян.

Същата нощ прекара в обятията на Люк. Целият декември те яздиha, събираha листа, любеха се и се радваha на всяка своя усмивка, сълза или целувка. Илаян се опитваше да се отърси от ужасите на стрелбата и разказваше с гордост за Шери, за маркиза и за собствените си подвизи в началото на Хансон, а по-късно и на Магнилър, който, изпълнен с любов, се завърна за Коледа. Седмиците, прекарани в едно далечно имение го бяха уверили, че просто не може да живее без Илаян, била тя графиня или просякиня.

Зимата, която прекара Илаян, беше прекрасна — дълги езди, състезания с шейни, теглени от кучета, страстни вечери край камината, много любов и щастие. Тя дълбоко осмисли целта и начина за постигане на успех за революцията. Дълго разсъждава над книгата „Бунтове, заговори, революции“ и се закле да остане вярна на тази кауза, борейки се, но отстоявайки и принципите на справедливостта и идеята, че, нежна, революцията ще е по-полезна. Тя дори обмисляше и план през малкото време, което ѝ оставаше от игри, празници и страст.

В началото на март Роналд предложи да заминат за столицата и да се установят там. На Илаян, създадена за развлечения, опасности и балове, ѝ липсваше бурния живот в Люпи Доминико. В края на март беше уредена красива къща близо до двореца и Роналд беше говорил вече с много свои влиятелни познати. Тя, Люк и Магнилър вече стягаха багажа си, без да помислят колко много нещастия ще им донесе Сент Лашенжат. Илаян още от малка си мечтаеше да отиде там, нещо я влечеше непреодолимо. Тя, със своята вечна дива страст да покорява, искаше да завладее този величествен град. Тя, с крехкото си тяло и ослепителната си усмивка, искаше да властва, да стане кралица. Точно там, в центъра на голямата империя, сякаш се извършваше някакво тайнство, което я привличаше като магнит. Баловете, кулите, дворците,

властта — всемогъщата фантазия рисуваше повече от приказни картини. И тя — владетелка на всичко. Но графинята не мислеше само за своите копнежи и мечти, понякога, разсъждавайки трезво, тя стигна до извода, че ако иска да създаде силна и печелеща революционна организация, ядрото ѝ трябва да е в Сент Лашенжат.

Илаян се качи на колата с разтупкано сърце и с дързост, смелост и чар в излишък, но колкото повече дни минаваха от половинмесечния им път, толкова повече се плашеше. Дали ще успее, дали ще организира бунта, дали ще може да запази този непокорим град. Но нямаше връщане назад. Роналд беше продал имението и сега тя беше красива и богата графиня — неща не за пренебрегване. Въпреки всичко най-силното оръжие беше нейният непримирим, волен дух и вярата ѝ в любовта и в доброто.

ГЛАВА ПЕТА

Когато конете препуснаха в розово-зелената равнина и на хоризонта се появиха белите блестящи стени и кули на Сент Лашенжат сред морето от пролетна свежест и чуруликащи птици, на Илаян ѝ се струваше, че са минали не няколко седмици, а няколко години. Още външният вид на „града на чудесата“ я накара да потръпне. От няколко часа тя усилено търсеше точната дума за сърцето на могъщата империя, но в главата ѝ идваха само „непокоримо“ и „разкошно“. А градът беше оцелял през вековете, беше станал столица, не беше завладяван от нито един враг и беше останал свободен и величав като един символ на силата. Тези мисли плашеха графинята — тя просто не вярваше, че ще може да разгори искрата на бунта, че ще покори и затрогне сърцата на тези железни хора. Всъщност тя не се боеше от хората, а от самия град. „Градът на хората“ беше твърде погрешно казано за Сент Лашенжат. Той беше ничий — свободен и студен, не бе нито на управляващите начело с кардинала, а още по-малко на краля, който го беше реставрирал и беше направил в по-голяма част от града свои дворци. И все пак, когато минаваха под арката, тя видя една жена — млада, тъмноока перачка с хубави розови устни, и усети силата на характера ѝ в горящите очи и стиснатите зъби. „Значи тези хора, дишали въздуха на града, ще вдигнат второто знаме, аз им вярвам.“ Графинята виждайки в последствие много столичани, се увери в твърдия им и несломим дух и в непоколебимите им принципи. Те не бяха като другите бедняци из страната и тя разбра защо Шери говореше с любов и страхопочитание за тях. Той беше забравил да спомене обаче, че и те бяха като своя град, пазеха домовете си и едва ли щяха да се увлекат от идеализираната идея за революцията. Студен и горд, всеки щеше да защитава своята земя и чест и да се затвори в себе си.

Каретата спря пред красива бледорозова къща. Роналд я беше избрал чудесно. Намираше се близко до двореца, леко в страни от централния площад, с красив изглед от малката тухлена куличка на

върха на покрива. Удавена в море от уханни рози, цъфтящи в розово, жълто, бяло и червено дори през април, тя приличаше на кукленска къщичка с меки пастелни тонове, бели блестящи прозорци с изваяни рамки от гипс и с двор, покрит с мрамор. Илаян тичаше от стая в стая и просто сияеше от радост. Ламперии, полилеи и сто свещника, мраморни камини, завеси от плюш, роял от слонова кост. И в Роулси беше красиво, но тази къща беше нейна, обичаше я и щеше да я брани.

Седмица по-късно седеше в градината и разговаряше с маркиз дьо Лавоа, възрастният господин, който беше помогнал на Роналд. По лицето на стареца вече личеше умората от годините, но от всяка бръчица лъхаше благородство и спокойствие. Илаян се срещаше с него вече за трети път. Удобно седнали в плетените кресла в огромната градина, под сянката на кичест дъб, тя се наслаждаваше на красивите майски дни. Роклята ѝ от светлосин тюл леко се диплеше от прохладния ветреца и тя, огладняла от свежия въздух след кратката разходка, отхапа от бисквитата, пълна с течен шоколад.

— Браво на Вас! Просто никога не губите апетит!

— Знаете ли, маркизе, хрумна ми една идея...

— Боже опази! — той вдигна очи към небето, но всъщност страшно се забавляваше с това дете. Изпитваше почти бащинска загриженост и голяма гордост, когато срещнеха някоя височайша особа и той имаше възможност да я представи.

— Но чакайте, Вие дори не сте ме чули! Нали Ваше беше предложението да се премахне просенето, като на всеки просяк се даде известна сума пари?

— Да, е?

— Е, господин маркиз, отхапвайки тази хапка, аз се замислих колко много гладни деца може да има и... реших, че по-полезно ще е да се създаде дом за деца просяци.

— А Вие ще им давате от Вашата следобедна закуска? Тези деца са около 1000...

— Може въобще да не закузвам следобед!

— Нима!

— Оо, Вие се шегувате, а аз говоря сериозно! Кралят, доколкото знам, беше въодушевен от Вашата идея, защо да не изпълни моята? Аз само Ви моля... питам Ви не ще ли е добре да има дом за тези деца?

— Даа! Най-добре ще е да ги настаним в Лажен, кралския дворец. Но Вие всъщност ми напомнихте за една историйка, която искам да Ви разкажа... Оо, хайде не се нацупвайте! След по-малко от месец ще има бал и ще Ви представя на техни кралски величества, трябва да сте запозната с дворцовите интриги, иначе... — маркизът се опита да смени темата.

Илаян само сви устни и въздъхна — бяха й омръзнали тези наставления, но от представянето в Лажен се страхуваше много. Дьо Лавоа, който продължи да разказва, я беше запознал с много придворни дами и важни господа, но тя се чувстваше неуверена.

Тъкмо излизаше от един кипарисов храст, потънала в противоречиви мисли, защото за рождения ѝ ден, утре, Магнилър беше поканил много хора — почти целия кралски двор, когато някой взе ръката ѝ и я целуна.

— Радвам се да Ви видя, графиньо! — каза с галантна усмивка кардинал Дюверноа. — По-прекрасна от приказките сте, чудо на природата!

— Монсиньор! — само промълви Илаян, едва успявайки да го познае, докато неговите тъмосини очи я пронизваха. — На какво дължа тази чест, господин кардинал?

— Случайно минавах насам и не устоях да видя причината на всички легенди и приказки из двореца.

— Шегувате се! Едно скромно провинциално момиче не може да предизвика такова вълнение, нали?

— Да, но Вие можете — по удълженото му изпито лице пробяга дяволита усмивка. — Скромността в кралския двор наистина предизвиква голям шум, но според мен други Ваши качества будят възхищение.

— Нима! — успя да продума само момичето.

Илаян просто не знаеше дали той се шегува или говори сериозно. Но все пак той беше кардинал, защо говореше така? Тя се стресна и сведе поглед, защото той впи пронизвателните си очи в нейните, но после се зарея някъде не виждайки я и девойката по-скоро почувства, отколкото видя болка и някаква пустош в този странен поглед.

— Умълчахте се, графиньо — гласът му беше безжизнен, но след секунди той върна предишното си игриво, весело настроение и

продължи. — Е, госпожице, значи в Сент Лашенжат наистина е пристигнала най-хубавата жена в империята и... най-смелата, ако новините от Люпи Доминико са истина — графинята изтръпна и застина в очакване на думите му, но Дюверноа само се усмихна и рече: — Приятен ден, красавице, до утре на празника!

Отдалечавайки се в червената си мантия като пурпурен залез, той остави Илаян да си блъска главата над догадки. Галантен кавалер, ловък политик и изключително интелигентен и хитър човек, кардиналът си беше спечелил страшна слава. С тъмно минало; много напрегнато настояще, защото той управляваше държавата и се грижеше за сигурността на краля; с несигурно бъдеще, заради вечните врагове на монархията, наченките на бунтове и най-различни лични причини, той беше страшно могъща личност, силен приятел, ако въобще имаше приятели, и смъртоносен враг. Някои го наричаха черната страна на силата и дори църковните служители се кълняха, че е в съюз с дявола. Но затова пък многобройните клади, изпълнените подземия с еретици и „врагове на короната“ караха краля да му се доверява напълно. Поставил на ръководни постове хора като маркиз дьо Ламури, алчни и изключително верни на всеки ход на монарха, господин първият министър си беше изградил завидно силна и консервативна до извращения система.

Часовникът удари 7 часа и Илаян стреснато се хвана за махагоновия парапет. Бавно заслиза по стълбите, като на всяка крачка си поемаше въздух. По дяволите този корсет! Прислужничката беше удивена — талия само 40 см! „Само 40 см, ама ще припадна“ — помисли тя разярено, но скоро раздражението ѝ се смени с уплаха. Дали ще се представи добре, дали изглежда добре, дали ще се държи добре, дали няма да сбърка титлите, дали, дали... „О, господи, това е първият ми бал“ — сърцето ѝ тупкаше като часовник, който избързва, мислите ѝ се гонеха в кръг и стигаше дотам да смята, че ако сега се изложи, всичко ще свърши и тя няма да има къде да отиде. Роналд беше изчезнал преди около час, за да посрещне първите гости и сега нямаше кой да я успокои и да я увери, че всичко е наред. Прислужничката нищо не каза, а Илаян въобще не забеляза нейния

поглед, изпълнен със завист. И така, тя пристъпи плаха във фойето и видя Люк. Той разтвори уста и застина с широко отворени очи.

Косата на графинята беше прибрана назад с блестяща изумрудена диадема, но няколко палави къдрици се спускаха около снежнобялата ѝ лебедова шия. Трепкащите ѝ рамена бяха открити и доста дълбоко деколте подчертаваше красивите ѝ гърди. Бухналите ръкави показваха грациозността на ръцете ѝ, а обсипан с изумруди колан разкриваше изключително тънката ѝ талия. Надолу роклята ѝ беше приказна феерия от дантели, воали и бродерия. Коприната с чуден зелено-синкав оттенък шумеше и правеше очите ѝ загадъчни. Блясъкът на диадемата и на изумрудените големи обици, гривна, пръстен и колие я правеха ослепителна, но когато се усмихна и розовите ѝ устни потръпнаха, за Люк, остана само тя, без дрехите и бижутата — две големи уплашени очи, нежни скули и извити вежди и мигли. Погледът ѝ, изпълнен с любов и доброта, сякаш го питаше как изглежда.

Той пусна палтото, което държеше, и се спусна да я прегърне. Целуна я нежно и внимателно, и бавно и едва чуто каза:

— Ти си просто великолепна! — възторгът му беше така очевиден, че очите на Илаян се насълзиха.

Той се наведе и целуна ръцете ѝ, после я загледа в очите, леко опря буза до косите ѝ и вдиша омайващия им аромат. Графинята постави ръце на раменете му и каза:

— Благодаря ти! Без теб не бих могла да живея!

— Котенце, ти си чудесна и никога не забравяй, че аз ще бъда вечно твой! Вярвай...

Вратата на балната зала се отвори и се затвори, на прага стоеше Магнилър в светъл костюм и със свирепо изражение.

— Ах, ето защо госпожицата се забави! Илаян, нима смяташ, че сега е време за любовни срещи?

— А ти нима смяташ, че сега е времето за сцени на ревност!

— Я стига глупости! Влизай, че...

— Внимавайте! — каза хладно Люк, който беше направил няколко крачки към Магнилър.

— Надявам се знаете къде е мястото на един коняр!

— Роналд, стига! Аз сгреших, че се забавих!

— Илаян, нали не си страхливка — думите на Хансон я изгаряха. — Магнилър, да сме наясно! Аз уважавам нейните чувства към Вас, но и Вие уважавайте чувствата й към мен!

Люк се беше ядосал, Роналд присви котешките си очи и каза с леден тон:

— Естествено, че ги уважавате. Така, както жабата уважава лъва!

Люк замахна и удари Магнилър през лицето, Роналд сви юмрук и скочи напред. Илаян, пребледняла, се хвърли между тях и ударът на Рон я запрати до едно от огледалата. Люк се спусна към нея, а понеже в залата настъпи тишина, Магнилър бързо влезе, разтривайки бузата си, за да успокои гостите. Когато се върна, Люк се беше облегал на стената със скръстени ръце.

— Илаян? — бавно каза Роналд.

— Отиде да се измие. Моля Ви, спестете й низките си чувствай...

— Какво! — кресна Магнилър и после плахо се послуша. — Г-не, в скоро време очаквам реванш, а колкото до Вас, просто се опитвам да я откъсна от простотията Ви, да я издигна в обществото, за което е създадена. Тя е роза — кралица на цветя и хора, а Вие само пречите.

— Обществото, общество на лицемерието, омразата и...

Илаян се появи с още зачервени очи и с руж, прикриващ малко синьо петънце върху скулата й.

— Извинявай, скъпа! — посрещна я Роналд.

— Да влизаме. — Каза ледено Илаян и само кимна на Люк.

Когато влезе, очите й се насълзиха и заблестяха, не виждаше почти нищо. Всичко светеше, блестеше, навсякъде се чуваха смях и приятни весели разговори. Масите се огъваха от ястия и напитки, нежният вечерен бриз разносяше аромата на рози и свежест. Под ефирната музика имаше много танцуващи. Копринени рокли, бляскави бижута, галантни господа и един мечтан и приказен разкош заплениха Илаян. Този парад на красотата беше създаден за нея Роналд. Тя страстно стисна ръката му и го погледна с любов. С крива усмивка той я поведе напред. Музиката замлъкна, всички се поклониха на красивата графиня и вдигнаха тост за нейното щастие! Чуха се гръмки викове и балът продължи. Тя като пеперуда кацаше при всеки, разменяше две-три думи и се усмихваше чаровно. През чашите шампанско очите й изглеждаха като изумруди, лицето й във вихъра на танца беше като на

нимфа и след около два часа младата господарка на дома се беше запознала с всички гости. При това се забавляваше чудесно. Нямахте и минута спокойствие от ухажори. Танц след танц, усмивка след усмивка, нежен поглед след нежен поглед, Илаян просто цъфтеше, очите ѝ светяха и хвърляше по един поглед към Роналд, пълен с любов и щастие, а той ѝ отвърщаше с гримаси и ревниви погледи на прекалено близките устни и прекалено страстните прегръдки. Илаян разтърсваше глава, усмихваше се ослепително и продължаваше да флиртува. През смях отказваше поканите за гостуване:

— О, не, барон дьо Лансел, не ще мога другата седмица да посетя красивото Ви имение в Бери.

— Благодаря, дукесо! Да, бих се радвала, но уви...

Ръцете ѝ изгаряха от целувки, а зелените искрящи пламъчета караха партньорите ѝ да се сменят в самия танц. Дори получаваше предложения за брак. Отпусна се на едно канапе, за сетен път отказвайки ръката си и следващия танц на един смутен и натъжен, красив маршал.

— Ах, г-н маршал, зная колко жестоко е от моя страна, но Вие дори не мислите за това, че аз съм слаба и крехка и че още един танц сега просто ще ме съсипе.

— Наистина, дамата трябва да си почине — отбеляза Роналд с чаровна усмивка и после каза възхитено: — Ти ги спечели с един-единствен куршум всички! — наведе се и продължи подигравателно, долепвайки устни с целувка до малкото ѝ като раковина ухо — Но, Илаян, знаеш ли, че тук не се задоволяват само с флирт, те ще те поискат цялата, скъпа!

Тя повдигна вежди, усмихна се и рече:

— Нека ме вземат! — после бързо добави — Рон, тази е любимата ми музика, просто не мога да не танцувам!

Тя обви ръце около рамената му и го отведе на танцувалния кръг. Въртяха се, докато ѝ се зави свят. После тя изтича до масата и отхапа прекрасен сандвич с дробчета.

— Знаех, че ще Ви намеря тук! — беше маркиз дьо Лавоа.

— Ах, маркизе, да знаете само — блеснаха две сълзи и тя се позадави. Остави чашата и го погледна весело.

— Зная, че това е един прекрасен празник, дете мое, и Вие сте принцеса!

Към 10 часа вратата се отвори и се появи един позакъснял гост — всички сведоха глави и Илаян видя Негово високопреосвещенство кардинал Дюверноа. Девојката си пое дълбоко въздух и се отправи натам. С Роналд учтиво поздравиха и когато Магнилър престана да важничи, министърът отбеляза:

— Завиждам Ви, г-н Магнилър!

— Моля?!

— Да, Вашата, Вашата... приятелка е най-красивото създание...

— Но, монсиньор, не смятате ли, че нашата земя се слави с красивите си жени и Вие също бихте били щастлив с някоя от тях, ако не бяхте свещеник?

Роналд изтръпна от тези думи на Илаян, но тя се усмихна омайващо, защото вечните комплименти на кардинала ѝ бяха станали неприятни и намекът му я ядоса.

— Права сте! Ако не бях, ако... — той мрачно сведе очи.

Тук разговорът беше прекъснат, защото един от гостите, дори без да получи съгласие, увлече графинята в танц.

Към полунощ Илаян седеше облеганата на прозореца и дишаше свежия въздух. С очи, зареяни в звездите, тя тихо прошепна: „Благодаря ти, Господи.“

— И аз ти благодаря — тя чу подигравателния глас на кардинала — за това приказно тържество. За първи път ми харесва нещо светско.

— Монсиньор, аз се извинявам, но Вашето внимание е малко объркващо за мен.

— За едно скромно момиче! — закачливо вметна Дюверноа. — О, мило дете, не се безпокойте, няма да Ви досаждам повече! Налага се да вървя...

— Наистина! — Илаян се удиви, че съжалението ѝ е искрено.

Той нежно взе ръката ѝ, целуна я и вдигна очи. Графинята кокетно премрежи очи и рече:

— Ще се радвам да Ви видя пак, г-н дук!

Роналд забърза към прозореца, лицето му беше смутено и стъпките неуверени. „Боже мой, тя ще ме побърка! Да флиртува с кардинала! С черния министър!“

Когато изпратиха и последните гости, Илаян уморено обвишията на Роналд и каза с блажена усмивка:

— Благодаря ти! Най-хубавият празник... о-би-чам те.

Думите ѝ заглъхнаха в целувка и очите му светнаха. Вдигна я леко като перце и я отнесе в просторната, бледозелена стая. Съблякоха се с целувки.

След седмица, малко преди бала в двореца, влизайки в къщата, Илаян чу гневните викове на Магнилър и рязко отвори вратата на дневната.

— По дяволите! — Роналд седеше пред камината със свиреп поглед, а Люк с подигравателна усмивка го наблюдаваше с нескрито съжаление.

— Роналд! Люк! — графинята повиши тон.

— Вървете в конюшната, където Ви е мястото! — процеди Роналд и сви презрително устни.

Люк само вирна високо брадичката си, която потреперваше, и с горда походка излезе. Девојката отвори уста, за да го спре, но после с уморен поглед се отпусна на едно кресло, махайки ръкавиците си за езда.

— Рон, аз само искам да отидеш при Хансон — започна бавно тя, — само искам... виж, не желая да се извиняваш по един или друг начин и да накърниш гордостта си, но просто му кажи да се върне, само да се върне — вдигна потъмнелите си очи с болезнена молба.

— Глупости! Коняр — конюшня! Коренът на думите е еднакъв, те са близки по значение! Те са свързани!

— Зная граматиката!

— Но Илаян... любима! Ти си благородница! Вдругиден ще бъдеш представена в двора, ще се издигнеш — той просто не можеше да си поеме въздух от възмущение. — Нима не разбираш, че той не може да живее с нас. Той е по-низш! О, я си представи, че твоите маршали, Дюверноа или маркиз дьо Лансел, научат, че живееш с коняр, всичките ти флиртове ще отидат по дяволите! Това е порядъчен дом и не може той да живее тук, просто не може! Рано или късно ти трябва да разбереш и да се подчиниш на нормите!

— Даа, аз разбирам, но ме разбери и ти! Аз не желая това разделение, това противопоставяне, това не е нормално! Ако някой иска да бъде сред приятелите ми, той не трябва да се държи зле с друг мой приятел, който и да е! Аз съм графиня Ламури и тази къща е моя, не го забравяй! Никога! Роналд, моля те! Аз винаги съм била против

дискриминацията, а ти... Искам да бъда еднаква с всички, които обичам, разбери ме, моля те!

— С тоя мръсник!

Тя скочи като ударена от ток, приближи се и опря юмручетата си върху гърдите му.

— Как смееш! — процеди тя.

— Това копеле! Той е простак, няма образование! Нима не разбираш, че всички ще те отблъснат! Възприемай света такъв, какъвто е! Ти не си пачавра, за да спиш с този...

Илаян го удари с все сила, Магнилър извърна лице, но се съвзе и я зашлеви. Тя падна като подкосена на дивана. Очите ѝ, големи като на кошута, излъчваха учудване и болка. Треперещите ѝ устни само се помръднаха.

— Защо...

Той покри ръцете ѝ с целувки и с обещания за разбиране. За сетен път повтаряше „Ти си права“, гледайки я в очите с молба, но така и не видя примирение, нито как още една вратичка към безоблачното бъдеще и към добротата ѝ се затръшва.

Вчера беше минал приемният бал и Роналд настояваше да се движи с карета. „Представи се чудесно, а една дама трябва да държи на външния си вид и на достойнството си!“ — бяха думите му, но Илаян, която не желаше втори маркиз Ламури, твърдо и категорично отказа.

Тя разблъска тълпата и се загледа възхитено в малките фигурки, които танцуваха над голям яркочервен параван. Кукловодът мило се усмихваше на публиката. Изведнъж някакъв човек я бутна, тъкмо се готвеше да се отмести, когато нечий възмутен глас я накара да се обърне с бързината на светкавица.

— Ей, по-полека! Не виждате ли, че блъските госпожицата!

— Шери! — тя му се хвърли на шията и обсипа гладко избръснатото му лице с целувки.

— Илаян! О, не, не тук, слънце!

Хванаха се за ръце и скоро излязоха от тълпата. Той я вдигна и я завъртя.

— О, боже! Ти чу молбите ми! Ти не си се променила и...

— Чакай, чакай! Ти си си пуснал мустаци! Шери, така се радвам да те видя, ти просто не можеш...

— Мога! Всичко мога, щом съм с теб! Люпи Доминико е наш благодарение на теб, а аз съществувам пак заради теб!

Бавно се разхождаха по улицата прегърнати, нещо необичайно за времето, и хората ги гледаха с неодобрение и с любопитство, но нито тя, нито той някога се бяха вълнували от хорските одумки.

— Е, разказвай! След като завладя Доминико, си решила да щурмуваш столицата! Какво правиш тук, съкровище?

— Живея. Ами ти? Изостави бунта само да се насладиш на живота в Сент Лашенжат или отново ще се бием...

— Вдигам революция — каза тихо той и за всеобщо забавление на хората наоколо Илаян с вик го прегърна.

— По дяволите! Говори!

— Тихо! С цената на много жертви ние спечелихме града и мен ме повишиха. — Той мрачно сведе поглед и се облегна на мръсната мазилка край един вход.

— Но, скъпи, революцията иска жертви! — патетично издекламира тя и той силно я притисна до себе си. — Пошегувах се.

— Всъщност се подготвя бунт на още пет места и мен, като човек с опит, ме изпратиха тук, в центъра. Вече от два месеца работя и съм постигнал все някакви резултати — беше същият игрив, романтичен Шери. — Ще се бием, нали? До победа, в името на Игналия! Обичам те!

— Само така, с вяра в бъдещето... и аз!

— Моята смела бунтарка! В името на революцията!

— В името на революцията!

Тя се усмихна със същата нежна и заговорническа усмивка, без да осъзнава, че времето на надеждите и мечтите е отдавна отминало. И макар целите и идеите да поглъщаха Илаян, у нея като малко слънце, топящо бронята на силата и дързостта, оставаше едно мъничко дете със своята невинност и доброта — понякога то, детето, побеждаваше във вечната борба със съдбата и думата „трябва“ и графинята действаше под повелята на любовта. Прекалено зряла за своите 17 години, тя беше прекалено неопитна в света на злото и жестокостта.

Одимено мазе, плесенясали стълби и една обкована врата. Небръснати физиономии, бутилки ракия, които Шери ще хвърли, и много, много въпроси, спорове и безсънни нощи. Тя надуши дима и миризмата на мухъл, ръцете ѝ усетиха дървената маса и пожълтялата

хартия на картата на Сент Лашенжат, очите ѝ изпепеляваха Шери и цялото ѝ тяло почувства едно отпускане и свобода. Тя се чувстваше като риба в река, сърна в гората и сокол в облаците. Превила гръб, тя ядно обясняваше, отметнала сплъстените си руси къдрици задушите си. Проверяваше пистолети и разнасяше бележки. Понякога от умора така свиваше рамене, че ръкавите ѝ се смъкваха. Но тя обичаше хората, работата, Шери. Покрита с кал, приклепнала и притисната до Шери, с часове чакаше да дойде ескортът с оръжието.

Илаян бавно слезе по стълбите и се запъти към вратата, когато Роналд я спря:

— Къде?

— На разходка.

— Шегуваш се, нали?!

— Имам ли вид? Отивам на разходка, Рон, на разходка покрай двореца.

— А аз мога ли да дойда?

— Не, аз искам да съм сама, скъпи — тя се надигна и нежно го целуна. Той обви талията ѝ с ръка и се отдръпна ужасен.

— Ти си без корсет! Това е недопустимо!

— Нима! Роналд, престани! Що за глупости, това си е моя лична работа!

— Ах, да, графиньо! Аз съм никой! Всичко тук е Ваше! Дори и наем, ако искате...

— Стига, моля те! — гласът ѝ беше уморен, тя безжизнено се облегна на вратата и се усмихна печално.

— И така, къде отиваш?

— На среща с един човек, а после ще спя с него! — ядно извика Илаян.

Роналд стисна зъби и излетя от стаята като фурия.

Тя сви рамене, вдигна очи към небето, промърмори невинно: „О, небеса“ и излезе.

Отпусната от тайно изпитите глътки долнопробно уиски от резервната бутилка на Дик, тя с нетърпение чакаше да свърши заключителната реч на Шери. Влезе Нанси и весело съобщи, че кани всички на танци горе в кръчмата. Без да изчакват оратора да свърши,

мъжете се качиха, Илаян със смях ги последва. Едва на стълбите Шери я настигна и тихо каза:

— Но нали не обичаш... да се веселиш така? Ти наистина си графиня!

— Глупости! След като ще мра за тях, поне и да се веселя с тях! — и тя подскачайки го заведе сред танцуващите. Танцува до припадък и никак не ѝ се стори лошо.

Към 4 часа тя стоеше облегната на прозореца и тактуваше с музиката, заведението почти се беше изпразнило и Шери се доближи, докосвайки нежно бузата ѝ.

— Хайде да вървим, съкровище! Аз искам да те изпратя.

— Не искам да си ходя, още малко. Тук ми харесва, честно!

— Но, Илаян...

— Стига! И аз искам да се веселя, да съм свободна поне веднъж.

— Ти си пияна, пияна! — болката му беше така явна, че тя се стресна.

— Извинявай! Май наистина прекалих, но защо бързаш, толкова ли ти досаждам?

— Що за въпрос, но твоята репутация, все пак ти си различна...

— Как си го помисли! Аз съм като теб, аз ще се боря до теб, аз, аз дори не съм графиня — погледът ѝ гореше от мъка.

— Моля те, не викай! Моля те, не се изразих точно! Исках да кажа, че при хората, при които живееш, нормите...

— По дяволите нормите! Вземи ме, Шери, аз те искам... сега!

— И аз, но...

— Никакво „но“, иначе ще викам! — в очите ѝ лумна огън.

Той се усмихна примирително, но после устните им се допряха и за него всичко, освен Илаян загуби смисъл, прегърна я и я отнесе към стаята си. И двамата имаха ценното качество да забравят всички и всичко, и дори да пожертват живота си, да разбият света заради цел, идея или желание за любов.

Тъкмо часовникът на Лажен отброи 5 удара, когато хубава светлосива карета спря пред дома на кардинала и слезе Илаян. Тя вдигна полите на тъмната си наметка и се качи по стълбите. Там предаде една малка бележка на стройния бдителен страж на негово високопреосвещенство и седна върху тапицираните със синьо кадифе

мебели. Графинята почувства мекотата на плата като твърд камък, сякаш видя затвора и очакваше да се подпише смъртната ѝ присъда. Когато тя подскочи, сякаш някой беше стрелял, войникът каза: „Очакват Ви, г-це.“

Затвори очи за секунда и с бойка, но изключително елегантна походка влезе.

— Добър ден, графиньо!

— Нека да е добър и за Вас, монсиньор — отвърна предпазливо тя.

— Знаете ли, Вие ми действате успокоително. А отдавна не съм Ви виждал. Нима забравихте баловете?

— Не, но... бях заета — тя си спомни колко покани беше отказала с цената на скандали с Рон.

— Знаем, знаем! Революцията иска жертви!

— Но, дук, не Ви разбирам — гласът ѝ беше леден.

— Е, аз разбирам. От събрания и комитети, от пресрещане на ескорти Вие нямате време за развлечения, нали? — той гневно повиши глас. — За голямата цел Вие дори забравяте закона, скъпа!

— Аз не съм... Вие грешите... — гласът ѝ заглъхна и тя сведе глава.

— Графиньо, аз съм Ви приятел, но имате много врагове! Знайте, че и полицията не спи! Внимавайте! Среднощните срещи може би не са много полезни за една дама, която иска да се издигне в обществото!

— Не искам да се издигам в обществото — беше мрачният ѝ отговор.

— Колко скромно! Искате да си останете с утайката на обществото май, а! Тези хора са пияници и негодници. А може би тук е и красивият, романтичен Шери! Графиньо, опомнете се, просто не Ви разбирам, как можете да съдействате на такива хора! Аз Ви желая само доброто, послушайте ме!

— Стига! — извика Илаян и изтръпна.

— Не се страхувайте от мен, страхувайте се не само за честта си, но и за главата си. Високите глави от далеч се виждат, г-це, а Вие сте достатъчно високопоставена, пазете се! Сега правя компромис при изричното Ви обещание да се откажете от революцията!

— Не! Ако искате...

— Наистина, ако искам, мога да Ви унищожа. Но спомнете си всички ужасни разкази и истории за затвора в Лежан, помислете си за палачите. За Вашите бойни другари няма нищо, освен налудничавата им идея и те ще Ви изоставят! Вие вече имате досие, а ако искате да остане в тайна...

— Добре — глухо отговори Илаян. „Трябва повече да се пазя“ — помисли тя.

— Радвам се, че се разбрахме. И така, надявам се, че няма да забравите услугата, която Ви направих! Довиждане, графиньо!

— Довиждане, г-н кардинал.

„Трябва да говоря с някой, иначе ще се побъркам!“ Илаян си хапеше устните, здраво стиснала копринените въжета на люлката в градината. „За бога, как е разбрал? Може би ще трябва да прекъсна за известно време участието си, може би блъфира? Шери е заминал да посрещне ескорта и се връща след седмица, с Роналд няма да е много умно да обсъждам бунта. О-о, не мога да съм сама, страх ме е!“ Изведнъж тя скочи от люлката и се затича към конюшната. „Люк, Люк трябва да се е върнал, трябва!“ Той се обърна от шума и тя му се обвеси на врата.

— О скъпи! Така се радвам!

— Какво е станало?

— Божичко, просто те обичам! — после сведе глава и тихо каза — Не, Дюверноа е надушил нещо...

— За теб и Шери?

— Той знаеше за Шери, но иска аз да се откажа от революцията, не знам защо!

— Миличка, сигурно просто е искал да те сплаши — той обгърна раменете ѝ и двамата излязоха навън.

— Е, успя! Но не в това е проблемът. Той явно ще почне да ме следи и така комитетите...

— Виж, Илаян, според мен той иска нещо и едва ли ще се опита да те хване, щом досега не го е направил.

— Но, Люк, той каза, че това е последно предупреждение! Разбираш ли? Ако полицията...

— Скъпа, ти си създаде много, хайде да ги наречем, приятели: виконти, барони, графове. Кардиналът има друга цел сигурно. Но вие сменете мястото, времето... въобще бъди по-предпазлива.

— Така ще направим. Люк, ти защо не се присъединиш към нас?

— Илаян, това е дълго и широко и не желая да го обсъждам.

— Но, с две думи? Аз те обичам и искам и ти да се бориш с мен!

— Е, добре! Революцията е или за изключително умните, или за изключително дисциплинираните. Аз се съмнявам, че в комитета има много умни хора...

— А нима сегашните управници са умни?

— Не можем да не признаем това качество на г-н Дюверноа.

— Много смешно!

— Виж, миличка, умният човек си личи в диалога.

Трябва да се преговаря, а не да се стреля! Вместо да се убиват войници, привлечете ги при вас. Колкото повече хора са за идеите ви, толкова по-малко убити. Тогава мнозинството от народа ще спечели, а не сегашните малцина смелчаци да загиват.

— Прав си — тя сведе поглед, пълен с тъга и болка.

— Не исках да те обидя, но ако с диалог успеете да приобщите и висшите кръгове, ще спечелите.

— А може би и Негово високопреосвещенство?

— Колкото до дисциплинираните, те са още по-малко...

— Ако си дисциплиниран, едва ли ще се опълчиш срещу монарха и властта!

— Даа, вярно е. Може би точната дума е стриктен. Трябва да си като войник! А тези мъже и жени, невиждали оръжие, просто се радват на окървавените униформи като... — той млъкна.

— Страшно обнадеждаваща картина, г-н оптимист! — тя се усмихна накриво.

— Не, скъпа. Просто ти казах защо не искам да се намесвам. Аз поддържам тези идеи и бих помагал, но без пряко участие. Радвам се, че ти се бориш за доброто и считам, че ти си най-добрият водач и организатор. Обичам те, защото си от най-умните хора в империята.

— Глупости под пара! Ти си страшен ласкател — каза тя, бутайки го в един храст, но вътрешно му се възхищаваше и съжаляваше, че той не разбира бунта.

Няколко часа по-късно Илаян лежеше на меката, топла трева и блажено си играеше с чупливите коси на Люк. Той се обърна и леко я целуна по нослето.

За голяма радост на Роналд, Илаян започна да ходи на баловете и приемите. Всъщност радостта му не беше пълна, защото около нея вечно имаше поне осем мъже, а той не търпеше съперници. Колкото повече приятели от мъжки пол си създаваше Илаян, толкова повече врагове от женски пол се появяваха. За тях Дюверноа я беше предупредил и с основание. Начервени устни шепнеха думи като „пачавра“, „държанка“, „селянка“, „бунтарка“ и в напудрените им и изваяни глави се гонеха мисли за отмъщение и омраза. Илаян леко оправи панделката на роклята си и поздрави домакина, а той я представи:

— Графиня дьо Ламури!

Всички погледи се обърнаха към нея. В роклята си от златистозелено кадифе тя изглеждаше приказно. Бе с широки ръкави, с дълбоко деколте; с подобна рокля, която се спуска почти по тялото ѝ, и по-грозна жена би направила впечатление. Влизайки, девойката сякаш разцъфтя, ослепителната ѝ усмивка и смарагдовите ѝ очи отново замаяха всички мъже в залата, дамите свиха устни и започнаха да интригантстват. Домакинът барон Хуго дьо Лансел ѝ подаде ръка и я отведе в един усамотен кът на градината. Магнилър я проследи с изгарящ от омраза поглед и си наля джин. Баронът имаше лошата слава на картоиграч и женкар, но всички го уважаваха заради твърдостта му, богатството и гордия му характер. Жените просто тичаха след него и се кълняха, че няма мъж с по-красиви черни очи, черна коса и по-правилни римски черти на лицето. Едва 20-годишен, той се чувстваше чудесно и се радваше на благоволенieto на кралицата.

Заклет монархист, той усещаше, че няма нищо невъзможно на този свят, докато не видя Илаян. Изключително живата, интелигентна и обаятелна красавица беше легнала на сърцето на младежа и той прекарваше последните два месеца в душевни терзания.

Девойката не беше останала безразлична, младата графиня отдавна харесваше самоуверения барон и високо ценеше случайните им срещи.

— Графиньо, аз се извинявам, че Ви откъсвам от кавалерите и веселбата и Ви доведох тук в градината, но искам да поговорим сериозно по един важен въпрос.

— Слушам Ви, бароне — тя разтвори леко кораловите си устни в очакване.

Младият човек се наведе, очите му бяха объркани и едно мускулче под заоблената скула леко трепкаше.

— Аз, надявам се, сте забелязали, се възхищавам много от Вас и... — той объркано млъкна. Тя сложи ръка в неговата и с нежна усмивка го подкани да продължи: — Искате ли нещо за пиене? — гласът му потрепваше.

— По дяволите! Кажете го! — извика тя и сложи нежните си пръстчета на раменете му.

— Обичам Ви! — прошепна той и я прегърна.

Стефани дьо Матрон пет минути по-късно разказваше с възмущение за непростимото държание на графиня Ламури, която в момента, влюбена, със светец поглед и с развени коси, танцуваше с Хуго.

— Искаш ли да знаеш моето мнение, или то няма никакво значение за теб? — по-късно попита кисело Магнилър.

Илаян вдигна чашката кафе, отпусна се в плетения стол и въздъхна — дори с копринен халат в тази ужасна юлска жега умираше от топлина.

— Искам, Рон, но моля те, кажи го спокойно.

— Омръзнаха ми твоите флиртове! Обичаш Люк, мен, този Шери, нали така се казваше, за какво ти е да кокетираш с всеки? Печелиш си страшни врагове, пък и се унизяваш!

— Говориш глупости! Ставаш като графиня Мари — случайно някой да не ме хареса! Изключително прав си — обичам теб, Шери и Люк така, както никой друг не може да обича! Ти просто страдаш от безпочвена ревност. Нима искаш да забуля лицето си или да не се усмихвам. Аз така се веселя и се забавлявам...

— Особено с барон дьо Лансел — Роналд премина в атака.

Той просто не желаше да се примири с идеята да дели любовта на Илаян с някого. Плашеше го и мисълта за сватбата — за кого ще се омъжи тя?

„Страхлив ревнивец“ — Илаян се усмихна и процеди:

— Аз го обичам — това на Магнилър му дойде като студен душ. Той скочи от стола, задъхвайки се.

— Илаян! Човек може да обича един, двама души! Ти не си куртизанка!

— Не съм — каза безжизнено. — Само че мога да стана и зла, ако някой ме спира да обичам, когото желая, Рон!

— Илаян, не искам да се караме. Моля те, престани — каза той затрогващо.

— Аз съм създадена да обичам, Роналд. Остави ме такава, каквата съм. Не мога да се променя, ако ще светът да се руши.

— Естествено! С четирима любовници! Как не! И ако това е дама, ако скапаните ти революционни идеи са за разврат, то те разбирам напълно защо се мъкнеш всяка нощ с оня бунтарски плъх! Сега пък и тоя мръсен женкар Хуго! По дяволите!

Сякаш ток мина през нея, тя подскочи и с конвулсивно свиване на ръката счупи чашата и рукна кръв. Магнилър се хвърли към нея с вик:

— Не, Роналд! Не пипай! Върви си! Хайде, остави ме сама!

Въпреки че усещаше правотата му и седя часове наред, безмълвно загледана в един фонтан, на следващия бал тя отново беше в центъра на вниманието и интригите. Клюките просто нямаха край, както и влюбените. Почти всяка вечер графинята беше на бал. Скандални рокли и погледи, нежни усмивки и думи и една неподкупна невинност я правеха най-известната личност след кардинал Дюверноа. Въпреки страстните молби на Роналд и убийствените погледи, тя носеше косата си спусната. Дългите ѝ руси къдри се вееха до кръста като шлейф, рядко слагаше корсет за ужас на всички околни и често се подиграваше с лицемерието на важните особи.

Някой леко докосна рамото ѝ. Тя се извърна и се чу тихото шумолене на сребрилата ѝ рокля, красивите ѝ коси като златна вълна се спуснаха по голия ѝ гръб.

— Наздраве, графиньо! — каза закачливо дукът.

— Наздраве, монсиньор! — тя звънко опря чашата си о неговата.

— Вие сте радост за окото и съм Ви наистина благодарен, че вече не се занимавате с бунтове.

— Приятно ми е, че Вие забелязвате това, г-н кардинал — тя се усмихна очарователно. „Дърт глупак! Дори последния път Шери каза, че за по-голяма мощ ще потърсим съдействието на не дотам почтените, но верни на родината разбойници.“

Дюверноа, който беше едва 35-годишен, остави чашата, обгърна с ръка кръста ѝ и попита:

— Ще може ли един танц, г-це?

— Да — едва промълви тя и той я поведе.

Всички се отдръпнаха. Никой не знаеше дали един кардинал има право да танцува, но дори и да нямаше това право, никой не би посмял и дума да каже. Двамата фаворити се въртяха във вихрен танц. Смутената отначало усмивка на Илаян се превърна в ослепителна. Роналд едва не изпусна пурата си, а дамите, бледи като смъртта, си хапеха устните.

— Е, господа, кой ще ми донесе първия сандвич с шунка? — седмица по-късно с бледорозова рокля каза закачливо графинята и дръпна за ръкава барон Лансел. — Мога ли да Ви наричам Хуго?

— Разбира се, графиньо. А Вие ще се съгласите ли на една малка разходка някой ден? — рече той притеснено.

— Да — очите ѝ искряха и тя с трепет очакваше следващата стъпка, но галантният ухажор мълчеше смутено. — Утре вечер например? — божествените ѝ черти се бяха изострили от напрежение, но устата ѝ се разтегна в чаровна усмивка.

— На лунна светлина — задъхвайки се отвърна Хуго.

— Елате в стаята ми, бароне — знаеше, че е победила. — Утре ще има прием и аз ще спя в Лажен!

Анна Транжер, младо влюбено момиче, седеше на прозореца на източната страна на Лажен и чакаше. Той ѝ беше обещал да дойде в 10 часа вечерта, а сега приближаваше 11. Прислужничката беше нещастна и бездруго, защото служител на кардинала я беше молил да работи за него. Тя стреснато видя и друга светеща точица на отсрещната стена и една тъмна фигура, която се приближаваше до прозореца. Девојката сподави вика си и се закле да си отмъсти на тази мръсница.

Зад свещта стоеше графиня Ламури, която видя сянката, помисли, че е Хуго и запали свещта, за да не се удари. Беше чакала часове, тя наистина обичаше младия благородник. Цялата настръхнала, тя просто изпитваше болка от пустата стая. Обаче, когато мъжът скочи в стаята на графинята, тя разбра, че това въобще не е Хуго и уплашено запита:

— Кой сте Вие?

— Графиньо Ламури! Боже мой, чудно видение!

Луната се показа зад облак и Иляян позна Оливер Самулере. Още преди да бе казала и дума, той запуши устата ѝ с целувки. Страстно я прегърна и те се свлякоха на спалнята. Разбойникът отдавна беше влюбен в загадъчната графиня, а тя просто се нуждаеше от ласки и прегръдки. И така от неволната грешка се роди любовта — клетви, нежни думи и въздишки.

— Макар и аз да не съм светец, Вие какво правехте на прозореца само по батистена нощница?

Той посочи скъсания плат на пода, а Иляян, за да отклони разговора в друга посока, запита:

— Вие направихте ли това, за което Ви молих?

— За революцията ли? Опитяхме с Дик, но не успяхме да намерим подходящи хора — отговори съвсем невинно той.

— Е, това може бързо да се поправи.

Вторник, двадесет и девети септември. Иляян се плъзна като сянка по улицата и усети топлата наметка на Оливер върху раменете си.

— Всичко е наред! Ще се закълна, както ти се кълна в любов!

— Почти стигнахме, Оливер, но престани — тя твърдо махна ръцете му от бюста си. — Закъсняхме с половин час заради твоите закачки! Шери ще се сърди!

Стигнаха до хамбара — новият им сборен пункт и Оливер влезе като офицер. Очите му блестяха, а гласът му, обикновено твърд, потръпваше. Измачканата карта и почти неразбираемите слова върнаха Иляян в онази октомврийска нощ, в която тя беше пожертвала всичко за един светъл идеал и не беше сбъркала. Облегна се на рамото на Шери и се усмихна.

— Направо ти се възхищавам! — прошепна с целувка той. — Как успя да хванеш този разбойнически магнат?

— Е, ако той е крал на разбойниците, аз съм тяхна кралица — шеговито каза тя и Шери я погледна нежно, но не без учудване.

Всъщност той въобще не се интересуваше от любовните подвизи на графинята, той виждаше, чуваше, усещаше и обичаше само нея, своята малка Дева Мария, както я наричаше.

— Графиньо, вече Ви предупредих! — каза ядосано кардиналът два дни по-късно.

— Това го знам, монсиньор! — и тя беше вбесена — преди малко отново се бяха карали с Роналд.

— Но трето предупреждение няма да има! Ясно ли Вие?

— След като имате толкова много доказателства, защо не ме предадете на полицията, г-н кардинал?

— Защото ми е жал да бъде пребита в затвора смела девойка като Вас!

— Не обичам да ме съжالياват, дук! — каза високо и ясно Илаян.

Тя беше в пълно съзнание какво върши, но нямаше сили да се съпротивлява на гнева си.

— Аз пък не обичам да ме лъжат.

— Съжالياвам, г-н кардинал, какво желаете?

— Оставете бунта и започнете да спазвате нормите! Ще загубите, ако продължавате да се правите на героиня!

— Искате да се държа като другите дами? Аз се старая, Ваше високопреосвещенство — стараяше се да гълта гнева си и плахо се опитваше да заглади положението. Беше ловък дипломат и скоро Дюверноа се успокои.

— Добре, добре, зная, че ще се справите, г-це! Е, това е всичко.

— Монсиньор, исках само да Ви попитам, защо се грижите за мен така бащински?

— Аз не Ви питам защо искате да пожертвате всичко за революцията, не ме питайте и Вие! Приятен ден, графиньо.

Тя излетя като фурия и извика на човека, с когото се сблъска. Едно почти 20-годишно и изключително мило момче със сини очи и руси коси ѝ се заизвинява.

— О, не! Грешката беше моя, г-н свещеник! — отвърна галантно тя на мъжа в расо.

Погледите им се срещнаха за миг и Илаян видя как очите му отразиха думата любов, но това беше само за секунда и тя забърза надолу по улицата.

„По дяволите тези пущинаци! Защо ли отказа на Шери и Оливер да я изпратят?“ Тя смело газеше копривата на някакво поле и гледаше светлите точки на Сент Лашенжат.

— Кой е?

— Хуго, любими.

— Графиньо, какво правите в този късен час за бога? Удивлявате ме! Това е опасно! Тук се навъртат разни комитетски гадове.

— Разхождам се. А Вие защо не дойдохте? — тя преглътна за комитетските гадове и отвърна с атака.

— Но Вие сериозно ли говорехте? — той се изчерви и тя го забеляза въпреки тъмнината. — Аз, аз мислех, че се шегувате! Не исках да Ви обидя...

Тя сложи ръце в косата му и прошепна:

— Напротив! И сега можем да поправим грешката.

Светнаха мълнии и завая като из ведро.

— Да бягаме, тук наблизко има къща.

Стигнаха до малка, но изкусно направена дървена постройка. Хуго каза, че тук идва при лов. Добре обзаведената стая ѝ се стори крайно уютна. И двамата мълчаха. Помогна му да запалят огъня в камината и да разграбят малко. При всяко докосване електрически ток минаваше през нея. Накрая младият барон обгърна раменете ѝ и каза:

— Обичам Ви! Зная какво се говори за мен, но и Вие харесвате флиртовете. Ако не желаете да... аз, аз няма да се сърдя, но ще бъда дълбоко огорчен. Ако искате да се оженим, ако искате... Правете каквото поискате. Аз съм Ваш завинаги!

— Боже мой! Желая Ви, бароне, сега!

Той отметна назад наметката ѝ и с целувки започна да сваля роклята ѝ. „Хубаво, че не носи корсет“ — помисли си той.

Илаян тихо извика, когато той покриваше тялото ѝ с ласки:

„О господи, дори и да горя в ада, ще обичам и ще се любя.“ Вплетени в едно тяло, в плен на любовта и страстта, те живееха в друг свят.

Илаян рязко отвори вратата и студено поздрави:

— Защо пак закъсня? — Шери беше ядосан.

— Извинявай, скарахме се с Роналд и... — тя оправи косата си и се наведе над картата.

Взе в ръка някакъв списък и тъкмо свършваше с проучването му, когато на вратата се показва 35-годишен човек с правилни черти на лицето.

— Съжалявам, че закъснях, Шери. Докъде стигнахте?

— Няма нищо — сарказмът в гласа му беше явен. — Трябва да обсъдим обстановката в двора.

Задачата беше на Илаян. Тя се изправи, оправи плисетата на светлосинята си рокля и започна с ясен и методичен тон да обяснява най-новите събития и ползата или вредата от тях. В края на изказването тя отбеляза няколко варианта на завземане на позиции в парламента. Новодошлият я слушаше възхитено. След обсъждането Шери ги запозна.

— Пиер Мишел. Радвам се да Ви видя.

— Аз също, графиня Ламури.

Този Мишел беше изпратен да работи с Шери, който се чувстваше подценен и пренебрегнат. Илаян си сложи ръкавиците и започна да оправя седлото на коня.

— Да Ви помогна ли? — попита Пиер.

— Не, благодаря, и сама се оправям — тя дори и не забеляза колко нежно я гледа той.

Беше ѝ мъчно за Шери, пък си имаше и купища свои проблеми. Часовникът на кулата биеше 12 часа, а тя още в 11 часа трябваше да си е вкъщи. Разбираше, че Роналд се тревожи за нея, пък и за себе си, но той почти се беше превърнал в нейна бавачка. Не бяха се любили от седмица, че и повече, всъщност тя не се беше любила с никого отдавна, а това ѝ даваше сили. Тези чести събрания едва ли оставаха незабелязани от полицията и тя всеки момент очакваше скандал.

ГЛАВА ШЕСТА

Една четвъртинка от луната блестеше и звездите изглеждаха направо огромни. Беше необичайно топло за идващата есен, дърветата, все още зелени, шумоляха тихо и малката река ромолеше по камъните. Романтичка по душа, Илаян би седяла с часове на малкото дървено мостче, заслушана в гласовете на нощните птици, но сега сърцето ѝ просто щеше да се пръсне от бързане. Тя въобще не видя тичащия човек и се блъснаха.

— По дяволите, пак Вие!

— Съжалявам, графиньо...

— Освен това сте много осведомен, отче — тя се облегна задъхано на парапета на моста.

— Ах, извинете. Аз съм Михаел — на оскъдната светлина очите ѝ изглеждаха невероятно големи и блестящи, а носът тънък и малък. — Отец Михаел.

— Е, отче, не затварят ли вратите на манастира още в 9 часа вечерта?

Младият човек се изчерви, но после смело добави:

— Ами Вие? Желаете ли да Ви изпратя, г-це?

— През нощта с жена с такава репутация? Ще Ви разпопят, отче! Той се усмихна чаровно и се облегна на парапета, а Илаян почти щеше да падне в рекичката.

— Внимавайте! — той я прегърна и устните им се сляха в целувка, а след секунда той беше изчезнал в мрака.

Илаян бързо се прибра вкъщи. „Боже мой, Роналд е прав, аз съм ужасна. Как мога да обичам толкова много...“ Тя пусна възглавницата и се обтегна на леглото само по прозрачна фланела, мрачно загледана в покрития с орнаменти таван. „Първо Люк, Роналд, после Шери, после... по дяволите, ах, Хуго, Оливер и накрая Михаел, отец Михаел! Това е недопустимо, ужасно, отвратително, но е истина. Истина е, че ги обичам страшно много, че ги обожавам всичките еднакво, дори има място за още един или двама.“

Сент Лашенжат беше разтресен от новината, че през най-охраняваното място е преминал човек. Било тъмна нощ и постовият видял само сянка, но Дюверноа, който бе решил да смаже бунта в зародиш, не прощаваше никаква небрежност. Командващият офицер, минавайки на проверка, също видял нещо, но когато започнали да търсят, никой не открил нищо. Кардиналът беше издал заповед за обесване на войничето. Първият министър използваше това убийство по-скоро като назидание, отколкото като наказание. Редът в столицата беше изключително важен за Игналия. Кралят, който добре знаеше могъществото и жестоките способности на своя министър, му беше дал пълна свобода при отстраняване на „враговете на трона“, защото с право се страхуваше за своята коронована глава. Но така негово високопреосвещенство успя напълно да подчини армията на своята власт и да спечели с добро или лошо повечето парламентаристи. С тази си сила той с радост обеси войника.

— Вие сте прекрасна, както винаги, между другото! — Дукът ѝ помогна да слезе от коня. Разхождаха се по тихите алеи на Лажен. — Знаете ли, че приятел и защитник като мен никога няма да имате?

— Нима, значи съм най-самотният човек в империята.

Дюверноа се разсмя, но после твърдо рече:

— Грешите! И ще Ви докажа. Вие не прибрахте косите си, продължавате да се мъкнете с бунтарите, създадохте много неприятни ситуации, а аз си мълча, е?

— Е — Илаян се ядоса, дразнеше я задкулисната игра на кардинала и неговото вечно подигравателно високомерно държание. — Какво желаете, дук, та постоянно ми напомняте за тъмните страни на властта си?

— Вас — каза рязко той, но после смотолеве: — шегувам се, шегувам се, просто искам редът в държавата да се поддържа — гневно продължи той: — Графиньо, не смятате ли, че си позволявате прекалено много. След Люпи Доминико би трябвало да сте се отказали от налудничавата идея за преврат.

— И защо?

— Заради убитите! Никога ли не мислите за тях? Никога ли не чувствате болка и вина за смъртта на толкова невинни хора? А когато

започне истинската революция, Игналия сигурно ще се удави в кръв! Вие сте млада, а не цените живота...

— Напротив, напротив! Точно за цената на живота се боря, за цената на убитите в Ролан, Шанте, в... нека да не изброявам! Вашите палачи...

— Моите палачи? По-полека! Добре, госпожице. Нека да забравим кървавата баня в онзи скапан град, но заради Вас преди два дни обесиха човек! Съвестта Ви как Ви дава покой?

— Моля, заради мен? — очите ѝ хвърляха мълнии, тя почувства силна омраза към този безскрупулен политик и ядът я заслепи. — Вие издадохте жестоката заповед, а мен наричате убиец! Как смеете! Това е подло, подло! Вие, монсиньор, унищожавате десетки и се наричате благодетел, а аз, която се боря за свободата, съм убиец, така ли?

— Илаян! — изрева Дюверноа.

— Илаян ли?

— Графиньо Ламури, ще съжалявате заради думите си! Кълна се! — за миг в очите му се появи болка, но изражението му беше като на сфинкс. — Обещавам Ви да въведа комендантски час и хванат ли Ви, не търсете подкрепата ми! Край!

Той сложи шапката си и с резки крачки се отдалечи по алеята, оставяйки разтрепераната Илаян да страда в неизвестността на съдбата си.

Графинята тъкмо поставяше покривалото на леглото си, когато Роналд нахълта като тайфун.

— Успях! Сега съм ти настойник.

Тя залитна и се облегна на колоната на леглото. Той често ѝ говореше за това, но тя мислеше, че е зла шега. Веднъж му беше казала, че това е нелепо, тогава как се беше осмелил!

— Каквоо! Ти си луд, по дяволите! — изкрещя тя.

— Знаех, че няма да се зарадваш, но така поне ще се налага да ми казваш къде чезнеш по цели нощи.

— Да, наистина ще се налага, но, Роналд, ти си ужасен! О господи, защо, защо? Втори маркиз дьо Ламури. Нее! — очите ѝ се напълниха със сълзи.

— Хайде стига! Всичко ще си е просто същото, само...

— Просто — сложно! Не ти ли стига моята любов, тяло, сърцето ми, а искаш да ме притежаваш като вещ!

— Моля те, успокой се! — той се опита да я прегърне, но тя грубо го блъсна.

— Наистина си трогателен! Но ти искаш да ме владееш, да ме командваш, да завися от теб!

— Стига толкова!

— Разбира се — подметна тя иронично, — но това, което направи, е гадно, гадно и аз никога няма да бъда марионетка! Аз те обичах, Рон...

— Обичаше ме?

— Да, обичах те! Просто не те разбирам! Ти си подлец, подлец!

Той я удари изключително силно, замахна пак и втората плесница я запрати на леглото. Роналд излетя бесен от стаята.

— По дяволите! — извика Илаян и се отпусна върху възглавницата.

Този удар просто я беше сломил. Може би с Роналд вече не се обичаха? Не, тя го обожаваше. Сълзите ѝ, като нажежени късчета метал, изгориха лицето ѝ и разядоха душата ѝ. Но колкото повече се убеждаваше в низостта на околните, толкова по-укрепваха и нейните собствени сили и тя с все по-голямо желание се включваше в приготовленията за борбата.

„Гори, а не тлей!“ — беше станало мотото на графинята. Тя вече почти не мислеше и не чувстваше. Отдадена изцяло на революцията, разкъсвана от зачестилите скандали с Роналд и от страстната си връзка с Хуго, тя често се питаше дали чувствата ѝ бяха дълбоки и истински, дали може все още да чувства? Започваше да действа като машина: революцията и революцията — само тя. Забрави да обръща внимание на нещо друго, смазващата сила на съдбата моделираше един твърд и безчувствено циничен характер от нежното и игриво дете. Тя беше като бунта и унищожаваше всичко в отминалата епоха — и добро, и лошо. Илаян се опитваше бясно да се защитава от тези промени. Чувствата ѝ напиреха, тя ги овладяваше, но не даваше на настоящето да премахне човешкото у нея. Какво беше виновна тя, че е влюбена в младия отец, който така смело и страстно я беше целунал.

Връщаше се от среща с Оливер и отупваше праха от карираната си рокля, когато го видя. Беше с гръб към нея, оправяше някакъв кон

пред просторен обор, но дори и без да вижда лицето му, тя го позна и се затича към него.

— Отче, отче — тя приличаше на малко дете, което бърза да отиде при любимия Дядо Коледа. Разликата беше там, че хлапето го правеше с цел, а Илаян го направи импулсивно, просто загуби контрол над любовта си. Почти се хвърли на шията му.

— Вие? — попита той учудено, но в гласа му имаше нежност и любов.

— Приятно ми е да се срещнем! — смутено обясни тя.

— И на мен! Искате ли да Ви покажа манастира... или не, няма да е много умно — настъпи неловко мълчание.

Той хвана поводите на животното и го поведе към хамбара. Тя машинално го последва. Той отведе коня в най-тъмния ъгъл до купа сено.

— Обичам те! — каза му графинята без обяснения.

Илаян разкъса роклята си и остана гола. Един слънчев лъч проникваше през гредите, блестеше на големите ѝ обици и озаряваше косата ѝ. Тя трябваше, искаше да люби, животът беше кратък, почнеш ли бунтът или я хванеха, всичко свършваше. Неизбежна смърт! Искаше да обича, да бъде обичана, да навакса и за тогава.

— Дори и да горя в ада! — и той я пое в обятията си.

И самият Бог, ако видеше това опнато като струна тяло, тези форми, лице като на ангел, тези нежни ръце и изваяни бедра, обгърнали плътно тялото на Михаел, щеше да вземе забранения плод. Графинята беше просто олицетворение на красотата, а чувствата ѝ — по-силни от ураган.

— Илаян, по дяволите, не може така! — изрева Роналд.

Тя дори и не помръдна. Седеше по турски с шаячен панталон и със зареян в прозореца, невиждащ поглед. Лицето ѝ приличаше на лице на сфинкс.

— Сега пък свещеник! Ти си откачена, просто не ми се говори!

— Ами тогава да не говорим, налага се просто да замълчиш — процеди хладно графинята.

— Аз съм ти настойник, имам право да ти казвам какво да правиш! Настойникът...

— Никой не ти е виновен. Никой не те е карал да ми ставаш настойник.

Той леко я перна по бузата и разгорещено продължи:

— Повече никакви комитети! Ти знаеш ли какво рискуваш, ако Дюверноа разбере?

— По дяволите Дюверноа! Не ме интересува, ти също! Аз съм Илаян Ламури и ще действам така, както смятам, че е правилно!

— По-скоро, както желаш!

— Ако така ти харесва, все ми е едно! — гласът ѝ беше като лед безчувствен и монотонен.

Магнилър я хвана за раменете и я разтърси, после силно я блъсна в гардероба. Лицето ѝ остана като камък, тя дори не се съпротивляваше, сякаш просто не беше там.

Той не издържа и я зашлеви точно когато Люк влизаше.

— Гадно копеле, как смееш! — никога не бяха го виждали ядосан.

— Люк, моля те, остави ни — тя се изправи и се опита да се усмихне.

Роналд застана зад нея и гневно викна:

— Изчезвай, Хансон!

— Още един шамар и ще ти смажа главата! — той тръгна напред.

Илаян излезе от вцепенението. Тя ги обичаше и двамата. Въпреки болката, въпреки всичко. Тя излъга — не ѝ беше все едно, интересуваше я, и то много. Когато заговори, гласът ѝ трепереше.

— Люк, отиди си!

— Не и преди да ти се е извинил!

— Как ли не, идиот такъв! Сега ще извикам прислугата.

Хансон не помръдна и Роналд се насочи към звънеца.

Тя скочи като дива котка и хвана ръката му. „По дяволите благородството!“

— Люк, умолявам те — в твърдия ѝ поглед се появи искрица мъка и любов — върви си, нищо не е станало.

Той бавно тръгна към вратата и процеди:

— Ако още веднъж я ударите, ще Ви убия! — старееше се да говори спокойно.

Едва след като стъпките на Люк заглъхнаха по коридора, Роналд изпсува.

— И така да продължим.

— Няма за какво повече да говорим — долетя категоричният ѝ отговор. Роналд я погледна недоумяващо.

— Достатъчно бях ясна!

На изход е той хвана китката, оставяйки сини пръсти, но това вече не беше младата девойка, която се плашеше от заплахите му. Металният блясък в очите ѝ го прониза, тя дръпна рязко ръката си и затръшна вратата под носа му.

— Любима, не може така — гласът на Михаел беше сериозен.

— Но нали се обичаме? Всички да вървят по дяволите! — тя откъсна стръкче зряла пшеница и го загледа умолително.

— Аз съм свещеник, моята любов е църквата!

— Не, любовта е за човешкото създание!

— Ти си богиня, не човек — той я обърна и прошепна: — Господи, Господи, прости!

Никой не можеше да устои на графинята, дори и самият Бог. Илаян впи сочните си устни и се превърна в любовта.

Само Дюверноа ѝ липсваше! Илаян беше загубила окончателно своя подход към хората. Имаха открито събрание — пълен провал! Дойдоха десетки хора, за да чуят идеите на революцията, за да се включат в борбата за правда, а събранието се превърна в митинг в поддръжка на краля. Тези хора бяха роби, те не разбираха стойността на свободата, страхуваха се за дома си, а не за нерадостното бъдеще на своите деца. Те не разбираха духовната мизерия, не чувстваха нуждата от справедливост и бяха нарекли организацията младежка авантюра, необмислена глупост. Но това не я тревожеше, тълпата беше нищо, само при добър водач ставаше могъща.

Илаян мислеше и за това, че се беше скарала с Хуго. Вече от месец се виждаха по няколко пъти в седмицата и всичко вървеше чудесно. Тя не искаше да спорят, но той започна да ругае комитетите и графинята не издържа. Опита се да му обясни нейната истина, но той беше почти готов да я убие, като разбра, че и тя е „мръсна бунтарка“. Отърсил се от смущението и стеснителността си, Хуго беше изключителен противник. Неговият сарказъм просто съсипваше Илаян, тя се чувстваше обезверена и наранена, но най-вече я болеше, че той

изведнъж въобще я забрави и само възмутено крещеше. Нито мъката в очите ѝ, нито нежните думи можеха да го спрат. Стана ѝ ясно — той обичаше повече монархията от нея. Мислите ѝ се прехвърлиха върху борбата, ясно осъзнаваше, че с такива фанатици ще е изключително трудно, пък и вярата в победата ѝ се струваше вече илюзия.

Кардиналът приближаваше и тя се приготви за атака.

Вечните заплахи и острите като ножове думи. Той никога не променяше тактиката си на насилие, но този път беше по-конкретен — с нагла усмивка ѝ каза, че иска отплата и чака награда за това, че я беше прикривал. Илаян наистина се уплаши. Тя мразеше този човек, защото я унижаваше, държеше я вечно в страх, най-цинично се подиграваше с идеалите ѝ. Жестокостта беше негова тактика и хиляди хора умираха, проклинайки „черния министър“. Тя знаеше всичко това и очакваше с радост деня, в който всичко ще му се върне.

— Какво правиш?

— Това, което правят глупаците, Люк. Скриват си главата в пясъка и забравят всичко — тя хвърли още едно камъче в езерото около фонтана. — Просто не знам какво да правя. Идва зима и хората ще се затворят в къщите си като плъхове. Шери замина, а с оня Мишел не се разбираме много. Скарах се с Хуго и Роналд и просто имам чувството, че съм грешка на съдбата.

— Права си, че краят на ноември не е много подходящ, но всъщност Вие завладяхте Люпи Доминико, ако не ме лъже паметта, точно тогава. Има една поговорка, че тези, които се карат, се обичат, а за съдбата тотално грешиш.

— Благодаря, Люк. Трябвало е да станеш мъдрец.

Но ние с теб се обичаме и не се караме.

— Е, значи — той се засмя, — в природата съществува и разбирателство, а ти си страшен философ, тъй че просто избягвам споровете.

— Е, добре. Но, знаеш ли, имам нужда да поговоря с някого, да му обясня това, което на мен не ми е ясно. Има толкова неща, които ме объркват. Знам само, че не съм като другите, че не мога да не се боря за свободата, че не мога просто така да се откажа от всичко, че не мога да не обичам! Не знам дали е правилно да се бием, не знам дали

въобще революцията е необходима. Страхувам се, Боже, колко се страхувам, че всичко може да е фалш, че народът или не иска борбата, или ще действа като ураганна вълна. А любовта? Нормално ли е да обичаш толкова много мъже, възможно ли е да ги обичам, не е ли грях? Има толкова въпроси, а аз все нямам време да помисля, после ще е късно. И сега е късно вече, няма връщане назад... докрай!

— Стига, стига! Къде отиде оптимизмът, ами силата, духът и смелостта, стегни се — тя беше свела глава и мигаше ускорено. Той се отпусна на пясъка и прегърна отслабналите ѝ рамене. — Не говори глупости. Любовта никога не е грях, никога! Господ ни учи да обичаме, любовта е най-възвишеното чувство, котенце! Бог наказва омразата.

— Аз мразя Дюверноа!

— О, я го остави този негодник. Въобще не му обръщай внимание. Ти имаш толкова защитници, че той нищо не може да направи. И още нещо — революцията ще успее, сигурен съм.

— Благодаря ти — тя въздъхна. — Дали може някой да върне времето назад и дали аз нямаше да направя същото. Веднъж започнеш ли, продължи! — бодростта ѝ беше почти истинска, след това брадичката ѝ се разтрепери. — Люк, аз отдавна искам да ти кажа нещо. Ти си най-добрият ми приятел, не любовник, а просто другар. Ти си обикновен човек, не си нито гений, нито благородник, а единствен можеш да ме успокоиш, единствен си достатъчно мъдър и добър. Аз, аз... не зная как бих живяла без теб.

Препускаха. Конят на Магнилър изцвили и той едва не прегази един старец — ездачът вдигна ръка и замахна с камшика. Илаян стисна юздите и през зъби каза:

— Стига! Дай му пари веднага! Бездруго са мои — тя извърна глава.

Роналд хвърли няколко монети на просяка и дрипавият старец започна да се върти с опрени комично ръце на земята. На Роналд му се стори много забавно и той се разсмя. Илаян пришпори коня и препусна. Когато той я настигна, тя обърна към него приказно красивото си лице, зачервено от възмущение:

— Рон, той беше сляп!

— Глупости!

— Човекът, когото ти едва не уби, беше един сляп старец.

— О, боже. И какво от това? Или госпожицата има някакви морални принципи?

Тя излетя като стрела.

— Илаян!

— Махни се!

— Какво, по дяволите, казах. Това го говорят всички е Сент Лашенжат!

— Лъжеш! — тя изчезна сред бяло облаче прах.

Илаян лежеше блажено върху рамото на Хуго, при когото беше дошла да прекара неделата преди Коледа. Точно в деня, когато те заминаваха, в петък, войници бяха атакували пазара, търсейки бунтовници. Имаше ранени, щетите нямаше да се върнат, а още и преживяваният страх.

— Хуго, искам да те питам нещо, но ти ми отговори честно. Одобряваш ли акта на парламента в петък?

— Той беше на полицията, но не ми се говори.

— Парламентът, или по-скоро Дюверноа, е издал заповедта — тя не можеше да се примири с монархическата ориентация на Хуго. — Моля те отговори ми.

— Да — той окончателно се разсъни и се дразнеше от метежническите й позиции — Илаян, разбери, че това е все едно да се хване прокажен.

— Така ли? — Хуго както винаги беше изключително прям и груб на тази тема. — Нима с цената на човешки живот трябва да се хване този прокажен.

— Нямало е жертви! — каза ледено той.

— Имаше! — тя си спомни безжизненото тяло на Тровоа, Мишел го скри, за да не би полицията да тормози семейството му. — Страхът и нервите не се връщат, нали?

— Радвам се. Крайно време е да им се покаже къде им е мястото! Тя скочи и започна да се облича.

— Радвай се, че малко време ти остана!

— Върни се в леглото — тя оправи косата си и той я хвана за ръцете. — Имам нужда от теб.

— И аз, но аз се нуждая и от справедливост!

— По дяволите! Скапаната ти революция да ни развали почивката.

— Аз съм готова да умра за скапаната революция! — тя си оправи пантофката. — Извинявай, Хуго. Аз започнах нещата, аз сгреших, но просто не издържах. Не мога!

— Не можеш да си тръгнеш! — изкрещя той.

— Напротив! Но след седмица ще се видим. Ще ми простиш ли, аз съм една глупачка.

— Не! Заминавам за имението си утре.

— Но защо, бароне?

— Така реших! Или сега, или никога.

— Никога — каза тя и излезе.

Хуго дьо Лансел бясно натискаше звънеца, викайки: „Не я пускайте!“, докато каретата ѝ потъна в мъглата.

Графинята току-що беше спряла да плаче, когато се появи първият министър. След галантния поздрав той се отпусна на стола срещу нея и отпи глътка портокалов сок.

— Изключително топла зима. В края на декември да седим в градината. Много полезно за революцията, нали?

— Кое, зимата ли? — попита разсеяно Илаян.

— Надявам се, знаете какво ми дължите? На пазара Ви бяха видели в немного почтена компания. Доста компрометиращо, нали?

— Благодаря Ви, дук.

— Сигурно може и по друг начин една жена да се отблагодари на мъж.

Тя се стресна: „Какво иска този звяр в червено?“

— Желая Ви от деня, в който Ви видях! — обясни кардиналът.

Тя стана смъртно бледа.

— Шегувате се!

— Напротив! Нима, графиньо, няма да се намери между любовните Ви истории място и за мен?

— Не! — каза неволно тя и изтръпна.

— Не? Помислете какво значи това! Ако не приемете... съветвам Ви да приемете. Така ще имате сигурна защита, няма да Ви тормозя повече за бунта. Няма друг избор. При това Вашата репутация е лоша. — „Това страшно ще я подобри, няма що.“ — Нима не разбирате цената на това предложение! Това е просто...

— Но моите чувства, монсиньор. Аз съм жив човек — гласът ѝ трепереше, от това се страхуваше най-много.

— Отказвате! — Дюверноа наистина се ядоса. — Значи така, можете да обичате оня надут монархист Лансел, мерзавец като Магнилър, коняр и разни отрепки, а мен, благодетеля си, не можете. Чудесно! Значи мен ще мразите!

— При стеклите се обстоятелства аз — зъбите ѝ тракаха, съдбата ѝ висеше на косъм, — аз просто не знам как да приема честта. Аз наистина не съм достойна...

— Спестете си извиненията! Вие сте неблагодарница, Илаян, но рано или късно ще сте моя!

— Стига! Вие сте кардинал! — тя запрати една чаша по близкото дърво. Ръцете ѝ трепереха, но погледът ѝ беше студен.

— Лигла! — вдигна бастуна си, но спря.

С разширени от ужас очи Илаян изчезна зад близкия храст.

На алеята се появи Михаел, който беше чул края на разговора. Със свити юмруци той се приближи и поздрави хладно кардинала. Дюверноа винаги се дразнеше от този изключително дързък и недисциплиниран монах.

— Монсиньор, случайно чух Вашите думи към тази млада дама и съм потресен! Моля Ви да ѝ се извините — опитваше се да говори спокойно.

— Не Ви разбирам.

— Много добре ще разберете, ако се разчуе за отхвърленото Ви предложение.

— Тази Ви наглост ще Ви струва живота — дукът беше побеснял. — Вас пък какво Ви засяга?

— Аз много уважавам, ценя и...

— Какво и...? — попита нетърпеливо дукът.

— ... и обичам графинята!

— По дяволите! Тази мръсница има някой за всеки ден, или може би за всяка нощ на годината!

— Да, а Вие съжालявате, че не сте достатъчно чаровен, за да се вместите в списъка!

— Довиждане и приятен ден!

— Желая Ви всичко добро, Ваше високопреосвещенство.

Кардиналът изчезна, хапейки сивите си мустаци от ярост.

Илаян, която едва не се сблъска с Роналд, го помоли да седнат на една близка пейка, така че тя, напрягайки слуха си, да може да чуе нещо, защото видя Михаел при кардинала. Магнилър не преставаше да говори и въобще не обръщаше внимание на шума.

— Ти въобще слушаш ли ме?

— Разбира се, скъпи — изчурулика тя и после добави: — Ще мога ли да отида в къщата, защото не се чувствам добре.

Завари отца наблизко, седнал и пиещ портокалов сок. Мълчаха и се гледаха в очите.

— О, Михаел, ти си страхотен, направо невероятен!

— Сигурно не съм първият, на когото го казваш.

— Да — мрачно отговори тя.

— Това за мен няма значение, Илаян! Аз те обичам такава, каквата си, и не ме интересуват другите! По дяволите Дюверноа.

— Наистина това беше направо шамар. Но, любов моя, той ще те убие!

— Вдругиден е Бъдни вечер. Съмнявам се, че по празниците ще нареди на някой да ме убие. А след това ще трябва да изчезна.

— О, не! Ще ми липсваш ужасно, кълна ти се! Аз наистина те обичам изключително много!

— Докажи го.

Устните му се впиха, той се облегна на дървото, а тя с треперещи ръце галеше русите му коси и мощни рамене, топлите му устни се спуснаха надолу към гърдите ѝ. Зад храста се появи Роналд, пребледня страшно и се отдалечи, твърдо решен да си отмъсти жестоко.

Нощта преди Бъдни вечер Илаян беше на опера с Роналд. Тя го чакаше вече цели две действия, когато той се появи с мрачна усмивка и се наведе да ѝ прошепне нещо:

— Твоят отец ще получи заслуженото си!

Тя извърна поглед от красивата певица, която с мелодична ария оплакваше смъртта на своя любим.

— Какво искаш да кажеш с това? — стараяше се да говори спокойно.

— Ще бъде бит с пръчки — зловеща усмивка озари красивото му лице.

Тя се опита да изтласка ужаса си, стисна зъби и попита:

— Колко? — трябваше да знае всичко. — Кога, къде?

Нямаше време да чувства, налагаше се да действа.

— Утре сутринта в 6 часа, около 40 удара. Не си прави илюзии, заповедта е лично на Дюверноа, а той влезе в катедралата.

Тя въздъхна, четиридесет не бяха толкова много, но сигурно кардиналът, Илаян въобще не се беше съмнявала, щеше да направи и друго, за да унищожи Михаел. Реши: „Няма да успееш.“ Тя скочи и на вратата на ложата хладно му каза:

— Убеден ли си!

В 11 часа през нощта беше убийствено студено. Графинята се загърна с пелерината си и сложи качулката на главата си. Въздухът се превръщаше в облаче пара, тънките боти бяха неподходящи за замръзналия сняг, но тя тръгна пеша. Не беше далеко, пък и чакането на карета щеше да я забави. Трябваша й голяма дипломатичност и чар, на които беше способна, но страхът не й даваше да се съсредоточи. Боеше се от кардинала вече не на шега, той беше имал наглостта да я заплаши и със затвор, ако не спи с него. Илаян чувстваше, че това не са празни приказки и той можеше да направи каквото поиска. А сега тя отиваше право в ръцете му. Нещо я караше да не спира, просто не можеше да не го направи. Силата и доброто у нея бяха толкова могъщи и неизчерпаеми, че дори и да умираше, тя щеше да продължи напред заради любимия или заради някаква цел. Тя имаше изключително изострено чувство за справедливост. То я водеше през целия й досегашен живот, то беше бензинът на машината от сила и твърдост. То и свободата бяха нейна съдба!

Илаян влетя в божия храм и застина. Беше неописуемо красиво! В мига зазвуча орган и момичето потрепери. Силата на музиката я погълна, стана мъничка нота и заедно с неповторимата мелодия тя литна към Господа. Злато, бисери — сякаш самият рай. А картините, картините бяха неотразими, като живи хора те я наблюдаваха и проникваха в мислите и в душата й. Тя потръпна — дали Бог я укоряваше? Дали не трябваше да си върви? Не, не — разумът надделя

над страхопочитанието, което изпитваше, и тя се огледа за Дюверноа. Пред погледа ѝ, на два метра разстояние, попадна картина на Исус Христос. Илаян отстъпи назад смаяно, качулката ѝ падна и с разпуснати коси тя приличаше на Дева Мария. Но очите на Спасителя сякаш я укоряваха, мъдрият поглед в тях беше помрачен от нещо. „Два, коя съм аз, та се опълчвам срещу монарха, даден ни от Господа, срещу самия Бог се опълчвам!“ — помисли си тя. Чувстваше се толкова малка сред този огромен и красив храм.

Катедралата „Свети Петър“ беше олицетворение на Сент Лашенжат и тя усети, че самият град се съпротивлява на промените, които тя искаше да направи.

Той беше столицата на традициите, на нормите. Апостолите мълчаливо я упрекваха, че тя беше нарушила законите, благочестието, че бе обезпокоила стария ред.

Но Илаян беше готова да им извика, че са консервативни — те, великите, които бяха запазили вярата и каноните през вековете, а тя беше една песъчинка на съдбата, но песъчинка, която щеше да направи тайфун.

Кардиналът я беше видял още щом влезе и просто замръзна, не чуваше хора, не виждаше иконите и не чувстваше Бог. Остана само тя — учудена и запленена, уплашена и мъничка, изключително мъничка и уязвима.

Той я гледаше с възхищението, с което Илаян слушаше органа.

— Здравейте, Илаян — тя подскочи. — Харесва ли Ви храма, аз направих някои промени?

— Добър вечер. Да, харесва ми. — „Значи и него не обичат апостолите, е, имаме нещо общо“, тя дори и не предполагаше колко си приличат с дука. — Монсиньор, аз дойдох...

— Знаете ли на какво ми заприличахте, когато влязохте? — той се усмихна чаровно, сякаш не я беше чул.

— Г-н кардинал, аз дойдох с молба при Вас — започна тя твърдо.

— Да, да, знам — Дюверноа се ядоса, че тя го прекъсва. — Сигурно за онзи непокорен свещеник.

— Ваше преосвещенство, аз най-горещо Ви моля.

— Преди да кажете каквото и да е било, трябва да знаете, че той е нарушил всичките си клетви и аз можех да го предам на инквизицията. Това е направо милост.

— Но защo тогава не се смилите напълно? Отменете наказанието, моля Ви! — гласът ѝ, тих и нежен, потреперваше от истинско вълнение, очите ѝ, големи като на сърна, се навлажниха.

— Не е възможно — на кардинала му беше неприятно, че ѝ отказва, и изведнъж се сети. — Но аз мога да направя и невъзможното. Само кажете „Да“ на чистата любов на един министър.

— Не! — тя отстъпи назад. „Точно чиста?“ — Но, монсиньор, как може да осъдите един монах на бой, след като самият Вие ми предлагате любов. Не смятате ли, че това е странно, ако не е нечестно!

— Осъждам го за лошо държание — мрачно ѝ каза дукът. — Вие нямате нищо общо.

— Нима! Аз пък знам защо го наказвате и смятам, че ме засяга.

— Какво? Вие знаете! — той пребледня. — Достатъчно! Няма за какво повече да говорим. Бъдете благодарна, че е жив!

— Това е изключително подло, сър!

— А от Ваша страна е изключително нагло да дойдете тук и да ме молите за любовника си! При това свещеник!

Илаян рязко се обърна и се затича към грамадната, обкована със слонова кост врата.

— До утре в 6 часа, ако искате, елате пред Сонитата.

Болките ѝ в корема се усилиха, но тя продължаваше да бяга. Беше 24 часа, но тя беше сигурна, че има някой в запустелия хамбар. Трябваше да има! Влезе като фурия и се хвърли към Шери. Той отсъстваше за два дни и сега се беше върнал.

— Шери, трябва да ми помогнеш! Кажи „Да“, моля те. Моля те! — тя се задъхваше.

На вратата се появи Пиер Мишел със сънена физиономия, като оправяше косите си.

— Шери, изслушай ме! Мишел, донесете ми нещо за пиене, ако обичате. — Тя се отпусна уморено на един стол. — Скъпият Дюверноа е наредил да набият Михаел с пръчки тази сутрин!

— Ах, този мръсник! — ядоса се Шери, докато се опитваше да си спомни кой е Михаел. Напоследък отсъстваше и не знаеше много за новата любов на графинята.

— Шери, моля те, трябва да го спасим!

— И Вие какво предлагате? — гласът на Мишел беше подигравателен.

— Оставям плана на голям стратег като Вас! — тя отпи на големи глътки от алкохола.

— Моля ви, не се карайте. — Шери разпери ръце, след това бавно и мъчително започна да обяснява: — Илаян, миличка, ние сме в безизходица. Всички са по домовете си и празнуват. Навсякъде сноват войници. Как можем да рискуваме. Това би било началото на борбата, а ние не сме подготвени. В този студ сме безпомощни. Няма къде да се скрием, нямаме хора, градът ще въстане против нас и всички ще умрем. Нямаме право да правим това!

— Революцията иска жертви — беше лаконичното изказване на Пиер.

— Знам — безжизнено отвърна тя, но след това рязко скочи. — Отказвате! Но нали се борим за човека, за...

— За хората, съкровище, за хората, а не за човека.

— Шери видя как тя посърна, устремът ѝ изчезна и се сви като малко попарено от студ цветче. — Ако искаш да опитаме само ние — аз и ти!

— Вие двамата сте нужни! Нима не разбирате, че сте необходими за бъдещето! Никъде няма да ходиш, Шери, ти трябваш на народа, а не на някакъв свещеник, който е извършил грях.

— Това е вече прекалено! — Илаян правеше неописуеми усилия да преглътне сълзите си и успя. — Няма нищо, господо, и без Вас мога да се оправя!

Снежната виелица я шибна през лицето, но тя продължи. След минути Шери я намери да се опитва да стане от хлъзгавия сняг. Имаше пълнолуние и бялата покривка блестете ослепително. Той наведе глава и видя в премрежените ѝ потъмнели очи повече сурова решителност, отколкото мъка. Тя я беше изтласкала на заден план, далеч отвъд снежните преспи, отвъд болката от изтощение, от студа и страшната рана на любовта. Вече не знаеше защо кърви сърцето ѝ — за отца или заради отказа на бунтовника, но когато заговори беше ужасяващо спокойна:

— Но, Шери, в Люпи Доминико, на площада при първата демонстрация, вие бяхте само 5 човека, не помниш ли?

— Да, знам. Но трима от тях са по-студени и от снега. Тогава нещата бяха други, целите бяха да покажем, че съществуваме, да кажем на хората, че това е жестоко — той замълча. — Всъщност

искахме да се бием! Но аз се промених. Завладя ме градът, организацията се разрасна, вече, който иска да е с нас, идва сам, аз се почувствах отговорен за всички хора, за победата. Сега е друго — трябва да внимаваме, не бива да рискуваме, ние сме изключително важни за историята и за народа! Вече не съм Себастиан Шери, а съм ръководител на Обединената революционна организация. Аз не принадлежа на този младеж, който беше в Люпи Доминико, а принадлежа на съдбата. И ти също. Дори ти повлия на мен и на събитията. Ако не беше ти, досега щях да съм се провалил. Аз те обичам, а ти си изтъкана от нежност и любов! В името на народа трябва да оцелееш!

— Грещиш! — тя стана и скоро се превърна в малка черна точка, а той остана сам сред бялата пустош, уверен, както обикновено, в правотата и безсилието на доброто.

Мрачните сенки на дърветата покриваха грациозната фигура на Илаян. Тя сложи ръка на устата си и извика като нощна птица. След секунда беше в обятията на Дик, помощника на Оливер. Илаян не можа да се овладее и горещите ѝ сълзи обляха красивото ѝ лице. Дватамата разбойници се потрудиха доста, докато я разберат, и преди да се опомни, Оливер ѝ подаде поводите на коня и револвер. Очите ѝ светнаха и тя се усмихна така неземно, че разбойникът беше готов да умре за нея.

Затворът беше изключително добре охраняван. Тримата ездаци го обиколиха поне 10 пъти и едва не ги хванаха. Ако продължаваха, щяха само да влошат нещата, и те се отдалечиха.

— Илаян, сама виждаш, че няма надежда — тя мълчеше. — Онова копеле добре охранява затворниците си. — Оливер започна притеснено да подръпва юздите, накрая се престраши и виновно каза: — Аз трябва да съм в 4 часа в Шакти, а сега е вече 3 часа. Естествено, ако кажеш...

— Не! Ти направи повече от възможното — гласът ѝ трепереше. — Благодаря ти и извинявай за всичко. Аз съм глупачка. Колкото по-малко хора обичаш, толкова по-добре.

— Глупости. В това е чарът ти!

— За теб — сълзите напиреха да излязат и първите се появиха, малки и блестящи.

— За всички, които те обичат истински! Все ми едно за света. Дори и да беше проститутка, пак щях да те обичам, защото си ти!

Скоро остана сама на хълма да гледа изгрева на слънцето. То ѝ се стори ужасяващо червено, като кардиналската мантия на фона на белия сняг, дори и зората беше удавена в кръв. Да, ако я беше послушал Шери, сигурно наистина щеше да стане кървава баня. Наблюдава наказанието без окото ѝ да трепне, и с радост откри, че ако се стегне, може да минава без глупави сълзливи сцени. Тя мразеше да плаче, искаше да е силна и твърда. На Бъдни вечер спа в някаква странноприемница и за първи път се почувства самостоятелна и свободна. Тази нощ бе една от превратните точки в живота ѝ, брънка от веригата на съдбата. Гордостта ѝ от взетите категорични решения, от дързостта ѝ, така изгаряща и успяваща, я превръщаше все повече в красив, но студен пистолет със smaragdova дръжка. Историята просто градеше камък по камък могъщата кула на характера ѝ. Но помещенията на тази кула и патроните на пистолета си оставаха пропити с любов — нещо, без което това желязно момиче не можеше да живее. Някога тази любов разпукваше стените, излиташе и Илаян се чувстваше дете на светлината. С годините пистолетът щеше да засича и куршумът бавно остаряваше, а чувствата изстиваха. Но в тази коледна нощ красивата графиня все още беше онова чаровно момиче, което вярваше в обичта и в чувствата, а мислите понякога пренебрегваше.

ГЛАВА СЕДМА

Магнилър каза на Илаян, че заминават с Дюверноа в резиденцията му, и тя почти припадна, но нямаше сили да спори или да възразява. След онази злополучна нощ бяха имали истинско сражение и той беше доказал мъжкото си превъзходство по не особено галантен начин. Графинята, която продължаваше да го обича, се страхуваше само Люк да не научи, защото той наистина щеше да убие Роналд. И така, чудейки се на превратностите на живота и разсъждавайки за любовта и омразата, Илаян замина за Бувар, имението на Негово високопреосвещенство, човека, когото мразеше.

Блестяща снежна покривка искреше под януарското слънце върху величествените хълмове. Кардиналът с хората си и с гостите беше напуснал уютното имение в тип траперски дом и сега ловуваше из прелестните поля. Илаян в тъмносиния си костюм, с шапка и яка от сребриста лисица, изглеждаше приказно. За удивление на всички тя беше победила в надстрелването и сега гордо се разхождаше с врания си чак до синкаво кон. Тя не обичаше лова, мразеше да гледа как умираат животните, но Дюверноа и Роналд ѝ бяха обещали да не стрелят този ден, просто да се разходят. Графинята се забавляваше, когато видя как Роналд се прицелва в някакво същество. Тя видя малки червени петна по заека, защото това беше малко сиво зайче, и се хвърли като стрела.

— По дяволите, какво правиш? — тя с все сила блъсна пушката от ръцете му, но не прецени силата на удара, и Роналд падна на земята и си навехна ръката.

— О, скъпи, извинявай, аз не исках... — подигравателната усмивка на дука я прониза и тя препусна към полето.

Чакаше го само по бельо, за да може по-лесно да ѝ прости. Къдриците на корсета ѝ и красивите ѝ форми бяха така привлекателни. Роналд отвори вратата и влезе, на едната му ръка имаше превръзка.

— Няма що, чудесно! Щеше да ме пребиеш заради един заек.

— Съжалявам. Кълна ти се — той въобще не я чу и си наля уиски.

— Още една подобна сцена, и апартаментът ще ти се стори ад — каза студено Роналд.

Графинята се загърна в халата си, думите му имаха напълно противоположно въздействие върху нея.

— Искам да знам дали ме обичаш още?

— Как не! Ако не те обичах, досега щях да съм ти пръснал черепа! — мрачно ѝ отбеляза, но се стресна. — О, Илаян, не го мислех, повярвай ми!

— Вярвам ти, но не стана ли прекалено разсеян напоследък? Прекалено често действията ти са далеч от мислите.

— Съветвам те да внимаваш! Не ти, а аз бях потърпевшият тази сутрин.

— След като обеща, че няма да стреляш!

— Какво толкова, един заек!

— Ранен заек! Ти стреляш все едно по паднал човек.

— Да, а революцията не е ли същото! Кралят пада и вие...

— Ние му помагаме да вземе разумно решение и стига с тази тема — извика тя.

— Тихо за бога! Ти си в устата на лъва!

— Ти ме покани!

Чертите му се опнаха и той сви ръката на юмрук.

Илаян се облегна пребледняла на рамката на леглото с изражение, което казваше: „Ти само посмей!“ Илаян не се страхуваше от физическото насилие, но с всеки удар на Роналд, тя се чувстваше по-неуверена и по-слаба, с разколебани позиции и се чудеше дали въобще трябва да обича някого. „Храни куче да те лае!“ Той се приближи, вдигна я и я пусна върху леглото. После започна припряно да се съблича и я пое в обятията си.

Магнилър и Дюверноа язدهа по заснежените алеи и си говореха.

— И така Магнилър, Вие смятате, че е необходимо Илаян да се омъжи?

— Да, графинята е във възраст, когато едно лошо влияние може да провали всичко, целия ѝ живот! Но аз като неин настойник...

— Вие, господине, може да сте чудесен настойник, че и още нещо — Роналд не разбра намека, — но доколкото знам, тя продължава да се среща с тези метежници.

— Но, монсиньор, аз правя всичко възможно.

— Ех, сега. Явно не всичко, но аз Ви ценя изключително и само от симпатия към Вас, тя още не е зад решетките, но търпението ми има край.

— Моля Ви, Ваше високопреосвещенство, Вие сте благороден човек, дайте й още един шанс. — Роналд стана мъртвешки блед, силната духом Илаян за него беше като наркотик.

— Естествено, уважавам Вашата загриженост и любов, но искам жениха да избира аз.

— Вие, но Вие не познавате графинята!

— Познавам госпожицата отлично — след като си призна вътрешно „И бих искал аз да съм съпругът“, Дюверноа добави: — а съпругът трябва да е строг човек!

— Г-н кардинал, предлагам компромисно решение.

Роналд, който не беше никак глупав, трескаво преценяваше различни възможности. Той знаеше, че обичта и омразата при този министър бяха почти едно цяло и подозирайки чувствата му към момичето, щеше да я запрати в ръцете на някой дивак.

— Моля?

— Ами да! Нека оставим на съдбата да реши. — Роналд беше твърде слаб, неуравновесен, за да се противопостави категорично. — Нека играем на карти.

— Тя на карти? — кардиналът се ужаси. — Вие не говорите сериозно, нали?

— Напротив. Ако аз загубя, а Вие спечелите, тя е изцяло Ваша! Пардон, не в този смисъл.

— Добре. Тази вечер! — дукът присви сините си очи, щеше да се забавлява.

Илаян не обичаше картите почти колкото лова. Тя беше партньорка на Роналд. Дюверноа играеше с конт ла Долизьо. Играта потръгна зле. Магнилър се притесняваше, а Илаян се уплаши от странните погледи на кардинала. Незапозната с изкуството на играта на карти, тя не забелязваше знаците на партньора си и той й правеше чести забележки, които контът коментираше шумно. Графинята дори

мачкаше с изпотена ръка полата на хубавата си кадифена рокля. Играта я измъчваше много, но беше обещала. Към 12 часа тя беше толкова изтощена, че не забеляза цакането на Роналд и по този начин загубиха окончателно. Магнилър побесня, а кардиналът засия. Контът си тръгна.

— По дяволите, ти въобще не можеш да играеш!

— Знаеш, че не обичам да играя — възкликна ядосано тя, — толкова много жар за една игра!

Усмивайки се под мустак, Дюверноа ги наблюдаваше с интерес.

— Да знаеш скъпа, това беше най-голямата ти загуба в живота!

Тя сви рамене и си тръгна. След половин час, тъкмо си махаше обиците, пристигна Роналд и си личеше, че е изпил по-голямо количество алкохол. Без предисловия той ѝ заши шамар.

— Защо?! — на лицето ѝ се появи обърканият израз по-скоро на учудване, отколкото на болка. Приличаше на дете, което се е докоснало до огъня за първи път.

— Разкарай тия невинни, хлапашки физиономии! — изкрещя ѝ той.

— След като можеш да ме удариш само защото сме загубили на карти, омитай се!

— Тази стая не е твоя!

— Напротив, моя е и сега ти или ще се разкараш, или...

— По-спокойно, че ако разбереш каква идиотка си...

— Да, наистина, прав си. Аз обичам тези, които не трябва да обичам, и обратното!

— И кои трябва да обичаш, а ти не ги обичаш? Не познавам такива.

— Това си е моя работа, но ти си от групата на незаслужено обичаните!

— Нима, а знаеш ли, че днес проигра съдбата си? Кардиналът ще те омъжи, за когото си поиска!

— Аз! Какво? Вие сте ме проиграли на карти! По-добре да ме беше продал, негодник такъв! Ти си отвратителен!

— Така ли?

Той с рязко движение откъсна копринения шнур за украса на завесите. Започна да го използва като камшик и графинята падна на пода. Илаян се опита да стане и изкрещя:

— Вън, или ще извикам прислугата!

Той се спря шокиран и започна да примигва. За миг Илаян грабна малка кама с обсипана с диаманти дръжка и се извърна към разсичащия въздуха шнур. Той се спусна към нея и стисна китката ѝ, докато костите ѝ изпращяха.

— Глупачка! Пусни я веднага!

Роналд започна да блъска ръката ѝ о стената с такава сила, че орони мазилката, но камата оставаше здраво стисната. Той зверски блъсна свития юмрук в махагоновото дърво, момичето изстена и пусна камата. Роналд я удари с опакото на ръката си и излезе напълно изтрезнял. Останаха няколко драскотини, за които кардиналът не пропускаше случай да ѝ напомни. Китката ѝ беше навехната и сега тя ходеше с превръзка на ръката.

С Роналд сякаш не се познаваха и красивият дом ѝ се струваше самия ад.

Беше приятна февруарска вечер, когато пристигна бележка от Оливер. Илаян едва не припадна, но след като я проучи подробно, се увери, че я е писал самият той. Беше я скрил между бельото и едва ли някой би търсил там. — „Ама че изобретателен!“ Илаян прочете на бележката: „Ела утре в 11 часа на разклона. Ще се веселим! Оливер... Боже мой! Но това значи сега.“ Да избяга оттук е невъзможно, но като се позамисли... Това би могла да го направи само графиня дьо Ламури. Хвърли бележката в огъня и скочи през прозореца. Пухкавият сняг, който валеше тихо, щеше да затрупа всичките ѝ следи. Но в същото време мрачна фигура в пурпурна дреха се наведе и разгъна малкото свито листче, което от вятъра при отварянето на прозореца беше излетяло от огъня почти невредимо. Дюверноа дори не се опита да търси графинята, той знаеше, че това е страшно доказателство, и това му беше достатъчно.

Илаян се хвърли на врата на Оливер, но възмутено възкликна:

— Знаеш ли на каква опасност ме излагаш!

— Не си играй с огъня — отговори той между целувките.

Луната озаряваше снежните преспи и падащите снежинки сякаш бяха звездички. Вятърът галеше бузите ѝ и развяваше косите ѝ. Не можеше да повярва, че язди на бял кон с бял панталон и с бяла наметка. Русите ѝ коси изглеждаха като лунно сияние, лицето ѝ беше като от мрамор. Оливер на врания си жребец, целият с одежди в черно,

беше приказан контраст с нежната белота на графинята и природата. Бореха се в снега, гонеха се, целуваха се. Разказваха, разказваха... Имаше толкова много неща да си кажат през долепените устни до устни.

В Сент Лашенжат било страшно напечено, но Илаян изтласка това от съзнанието си, тя искаше да живее сега.

Вече не усещаха снегът ли пари, или изгарят в огъня на любовта. Към 2 часа ги извика Дик. Трябваше да вървят. Тя едва не полудя от радост, че ще оберат някакъв ескорт с много важни документи за монархията.

Беше като в романите. Бясно препускащи коне, много кратка стрелба и малко думи, вълнуващи каскади и весели коментарии около чиновника, който пренасяше документите. Оливер през цялото време се опитваше да я накара да ревнува от грозната жена на кочияша и на връщане се смяха много. Дик веднага замина с книгата и тя прати много поздравя. Останаха сами, не бяха се виждали от месеци, но се справиха отлично с наваксването във всички отношения. Авантюристка до мозъка на костите си, Илаян просто мечтаеше за такъв живот и се наслаждаваше на всяка минута от тази най-хубава нощ в цялата зима. Беше като на Коледа. Дори Оливер се маскира на Дядо Мраз и ѝ направи голям снежен човек.

Успя да се върне незабелязано, скри мокрите дрехи и се отпусна в леглото си. След час щяха да позвънят за закуска. След закуската Илаян вече яздеше по алеите, потънала в разкъсващи я мисли за съдбата на столицата. Тя успя дискретно да проследи сведенията на Дик и Самулере със затаен дъх.

Буржоазна върхушка се бе присъединила към революцията и бързаше да вдигне бунт. Шери и Мишел щяха да чакат, но знае ли ги човек тълпите. Всичко беше изключително подозрително и объркано.

— Добър ден, графиньо — Дюверноа винаги се появяваше изневиделица и в неподходящ момент.

— Добър ден — машинално му подаде ръка, той я задържа и бавно каза:

— Представете си тази красива ръка окована във вериги. Не смятах, че сте глупава, дъще — подаде ѝ бележката.

Илаян пребледня и залитна. Щеше да падне, ако не беше светкавичното и ловко движение на дука.

— Правете каквото искате!

— Това е първото писмено доказателство срещу Вас и ако го дам на полицията, те ще Ви разкъсат — тя сви рамене. — Оливер Самулере снощи е обрал ескорт. Не е хубаво, Илаян, не е!

— Какво! Вие досега блъфирахте!

— Е, хайде, не си измислях — той се усмихна, устните ѝ трепереха. — Аз Ви желяех, а Вие и бездруго се хванахте. Но всъщност аз нямах нищо конкретно, криехте се доста добре.

— Това не е честно! — месеци на страх, скъсани нерви, постоянни премествания се завъртяха на ролката на живота като филм на ужасите.

Кардиналът я гледаше подигравателно. „Мразя Ви. Кълна се, че Ви мразя.“ Тя скърцаше със зъби, но когато проговори, гласът ѝ беше ледено спокоен:

— Грешите. Смятам тази бележка за фалшификат и трябва да Ви отбележа, че цялата нощ бях при Роналд. — „Ако трябва, и на колене ще моля Роналд, но трябва да се измъкна от Дюверноа, а после, после ще му го върна тъпкано.“

Без да каже друго нещо, министърът подвикна:

— Следвайте ме.

Конете преминаха в кариер и те видяха една малка, черна точка Магнилър се упражняваше в стрелба. Негово преосвещенство дръпна поводите на коня.

— Внимавайте! Моето предложение е в сила, Илаян. Само една ваша дума, и ще доизгоря бележката.

„Даа“ — крещеше нещо вътре у графинята. Да, заради любовта; да, заради революцията; да, заради самата нея.

— Не! Вие сте под достойнството ми — лицето ѝ беше изваяно от камък, а гласът — от друг свят.

— Съветвам Ви да се откажете. Моето благоволение се изчерпва! Палачите от затворите ще са очаровани от хубавица като Вас.

Илаян мълчеше.

— Г-н Магнилър — кардиналът питаше небрежно, уверен в победата си. Познавайки слабия характер на Роналд, ленивостта му, раздялата им, той знаеше предварително отговора, — ще Ви задам един въпрос. Г-ца Илаян не беше при Вас на 12 срещу 13 февруари през нощта, нали? Извинявайте, че засягам личен въпрос, но се налага.

Роналд го слушаше унесен, впил очи в нейните. Тези страшни зелени очи, които го привличаха, омайваха, съсипваха! Огромни и обаятелни, в тях имаше изключителна твърдост, но и детска невинност, изтикана някъде в ъгълчето на бездънната ѝ душа; дързост се смесваше с благородство, но сега искреше безразсъдна смелост и кралска гордост. Той видя и усети само една изгаряща, завладяваща молба. Всъщност тя не се молеше на него, а на Бога.

— Наистина това е твърде деликатно, но щом Вие питате... Напротив, тя беше при мен цялата нощ, от вечерта до сутринта.

Роналд почувства как смарагдовият ѝ поглед го издига до небесата. Тържество, благодарност и любов беше това, което изпитваше графинята. Кардиналът стана пепеляв, щом я погледна. Не го беше победила самата Илаян, тържествуваше любовта.

— Ваша е. Но все някога ще Ви хвана. А на Вас приятен ден — подаде ѝ бележката и пришпори коня.

Графинята просто падна в ръцете на Роналд. Останала без сили тя се отпусна хълцайки в прегръдките му.

ГЛАВА ОСМА

Когато им съобщиха в края на март, че революцията е избухнала, за по-малко от два часа каретата излетя по пътя за Сент Лашенжат. Не се знаеше кой иска първи да стигне и кой се вълнува повече — Илаян или Дюверноа, — той беше избран за главнокомандващ. Казаха им, че столицата е в пламъци и всички чакат да дойде кардиналът като месия. Много странно. Той — черният министър — спасител.

Графинята предчувстваше нещо толкова лошо, че през целия едноседмичен път имаше треска. По пътя тук-там се виждаха опожарени общини, тревата вместо сочна и зелена беше кафява. Имаше и трупове и всичко просто приличаше на ад.

Пристигнаха. Още отдалеч се виеха стълбчета дим, черни облаци се носеха, разкъсвани от грамадни гарвани, миришеше на изгоряло и на мърша. Хората по пътя им се разбягваха. Далеч, сякаш от небесата, се чуваше плач на дете.

Стените на града бяха покрити с главите на бунтовниците, чуваха се стенания и проклетия. Яносиньото априлско небе разкриваше тъмните разрушения в пълния им ужас. На главния площад се изправяше въздигнатата като върховен символ и покровител огромна кула. Почерняла от кръв и от огъня, тя се извисяваше и покриваше със смъртоносната си сянка цялата мъртвешка долина. Убити, простреляни, ужасни разрушения, като кървав кошмар. Илаян изпищя. Революция — сарказмът на Дюверноа потъна като куршум в телата на убитите. Графинята вече не спираше сълзите си, тя ридаше, впивайки нокти в тапицерията.

Бяха умрели хиляди. Те не успяха. Сент Лашенжат беше разрушен. Вечният град беше разрушен, не! Кардиналът спечели или просто Сент Лашенжат се самоунищожи, революцията се самоунищожи.

Всъщност какво се беше случило? Три месеца по-рано от предвиденото бе избухнал бунтът. Най-заклетите аристократи начело с Дюверноа, усетили силата на бунтовниците, бяха решили да ги

изпреварят и да провокират бунта. Те преценили, че всъщност народът ще свърши черната работа, ще ги отърве от противниците и ще отслаби собствената си мощ. Дукът — главнокомандващият на това адско шоу, спокойно караше ваканцията си — ако спечелеха, щеше да властва, ако загубеха, щеше да е първият притекъл се на помощ на монарха.

Маси от хора от всякакви прослойки се вдигнаха, комитети призоваваха на бой, всяко късче от старото се рушеше, но войската остана на страната на управляващите и тя разбиваше тълпите. Империята се удави в убийства и арести, сградите се рушаха като от картон. Кралят беше заловен и гилотиниран. Още една точка — нацията се раздели на две, защото някои много обичаха и уважаваха едва 24-годишния красив владетел. Мнимата революция, без да постигне целта си, успя да вземе много жертви от своите.

Непокоримият Сент Лашенжат бе изяден отвътре, беше останало само величественото русло на мъртвешки кухите сгради. Дивите му и несломими жители бяха пречупени, но не изчезна инстинктът „Убивай и руши.“

Смътно разбирайки жестоката измама и манипулация, жителите на столицата се изправиха от руините и от буницата за втори бунт. Те мислеха: „Първия тур ни надхитрихте, но сега ще се бием докрай!“ Малкото останали водачи умоляваха да изчакат, да не правят втора грешка. Но никой не ги послуша, не послушаха гласа на разума. Нареккоха Шери, Мишел и много други предатели, монархисти и съюзници на Дюверноа. Отново пожари, убийства, кръв, кръв... Армията като могъщ юмрук разби и смаза всяка съпротива срещу властта. Този път провинцията не се вдигна, само столицата като последна тръпка на отмиращата революция беше срината до основи. Сент лашенжатци, съсипани, но не и унищожени, останаха да чакат смъртта в разруха и мизерия. Революцията беше смазана в ядрото си. Тогава стана най-лошото — започнаха безразборни убийства, изнасилвания, грабежи. Армията, която се бе справила с озверилите тълпи, не можеше да спре нечовешките престъпления. Или не искаше. Всеки, който имаше останал минимален разум, а такива все още се намираха, молеше за закон, за владетел, дори и за Дюверноа.

Кардиналът не очакваше втория бунт, но положението в столицата „бе добре дошло“. Изключително амбициозният дипломат

бе решил да превърне Сент Лашенжат в своя крепост. Той прекрасно знаеше, че в провинцията структурите на бунтовниците не са унищожени, че ще има още сражения, но от руините той щеше да направи истински могъщ град. Дукът обичаше страната и трябваше да успее да я издигне от праха и да победи тези глупави анархисти. Илаян вече нито пицеше, нито мислеше, а чувствата отдавна я бяха напуснали. Седеше в каретата като в транс, впила зелените си очи в приятното лице на кардинала. Той се усмихваше, когато ѝ подаде ръка пред къщата. Мазилката и прозорците бяха строшени от куршуми, розите изпотъпкани, но сградата беше здрава, пожарът не беше я засегнал. Тя беше същата розова, красива къща, каквато графинята я беше видяла преди година с Роналд и Люк. Тя се отърси от шока и се затича към вратата.

Роналд се сбогува с министъра и се отправи с бавни крачки към градината. Илаян бягаше по безлюдните коридори и викаше. Изведнъж зад сноп лъчи, и зад прашната завеса се появи Люк. Якето му висеше на парцали, а над лявото му око имаше малък кървав белег.

— Лююк!

— Илаян! — той я притисна към себе си с все сила.

Сълзи, думи, прегръдки и дълги, изпълнени е мъка погледи. Накрая той тихо и тържествено ѝ каза:

— Ела, това остана за теб.

Влязоха в мрачна стая и тя видя пакети и документи от комитета. Последните известия, пратки и заповеди я накараха да пребледнее. Как и с цената на какво Люк беше успял да ги вземе, тя не попита. Седеше, погълната от тези обгорели книжа, отразяващи цели светове.

Всичко беше свършило. За да започне отново пак една трезва мисъл, Илаян трябваше да вземе тези разкъсващи спомени и да ги прочете основно. Люк бавно ѝ разказваше, бавно паднаха на прашния под в целувки и бавно и несигурно убийствената мъка започваше да я изгаря, но съзнанието ѝ почваше да се прояснява.

Седмица по-късно положението се беше доста променило. Дюверноа наистина се стараяше да пресече потока от престъпления, трябва да му се признае, успяваше. Пожарите, въоръжените грабежи бяха почти изчезнали, но понякога Сент Лашенжат беше озаряван от някое ново огнено нападение.

Хубава майска нощ, щурците пеят тихо и небето е осеяно със звезди. Илаян тъкмо се готвеше да съблече тъмносиния си плюшен халат, когато се разнесоха изстрели. Горяща факла профуча, приличаше на комета и се заби с трясък в съседния прозорец. Викове, дандания и ярка светлина накараха девойката да изтича към прозореца. Крайно необмислена постъпка — градушка от камъни и куршуми разби стъклото и разкъса халата ѝ. Тя пристегна колана около гъвкавата си фигура, взе револвер и излезе в задимения коридор. Къщата бе вледеняващо тиха. Изведнъж се чува стъпки, трошене на мебели, крясъци и ругатни. Някъде на първия етаж се стреляше. Илаян изтръпна, припомняйки си страшната нощ в Люпи Доминико: цялата хубава къща опожарена, масите, килимите изчезнали или счупени. Нейният труд, време, мечти — разбити.

Сега в тази къща бяха само тя, камериерката и Люк. Слугите бяха избягали. Тя се затича с пистолет напред, стигна стълбището и вече ясно чуваше грубите гласове долу. Псуваха нея, Шери, Дюверноа, Мишел, революцията и живота. Биеха се кой да намушка портретите и диво ревяха, откривайки някоя скъпоценност. Илаян се втурна напред — през горящата завеса тя видя как Люк се биеше и изчезна в хамбара. Изскочи на двора и се скри в сянката на една колона. Гледката я порази. Осакатени, обезобразени хора. Треперещи ръце, сгърчени лица и освирепели, налети с кръв погледи. Те проклинаха революцията. Грозните им думи накараха Илаян да се изчерви и да запуши уши.

— Да го духат и Дюверноа, и скапаните бунтари. Да живее човекът! — дори нямаше сарказъм в думите на еднокракия орфан оратор.

Светлината на факлите падна върху момичето и тълпата зарева страхотно. В същия миг изплющя камшик и загърнат в черна пелерина конник си пробиваше път към графинята. Той леко я вдигна и я загърна с плаща си. Полетяха камъни, които мъжът приемаше с тялото си и ловко избягвайки куршумите, излезе от събралото се множество.

— Долу ръцете, свине такива! Жалки негодници — той смело риташе насам-натам.

— Скапан революционер! Ти си мръсен бунтар. Съединихте се с оня Дюверноа. Смърт! Смърт! — скоро нечовешките крясъци заглъхнаха в мрака.

Ездата ѝ се стори вековна. След половин час той спря коня край една запустяла колиба извън града.

— Кой сте Вие?

Той дръпна качулката си и се показа красивият профил на Пиер Мишел. Рояк объркани мисли нахлуха в главата на Илаян. Какво прави в Лашенжат? Къде е Шери? Защо ме спасява, защо рискува? Интересният и крайно предпазлив Мишел винаги имаше ожесточени спорове с безумно смелата Илаян. Винаги казваше обратното, винаги!

— Трябва да бягаме! — той я смъкна от коня и внимателно остави схванатото ѝ тяло на една порутена пейка. — Да се махаме! Всичко е загубено. И двете страни желаят смъртта ни. В провинцията, в чужбина, само...

— Глупости! Всичко едва сега започва — през сплъстените къдрици го изпепеляваха два зелени огъня. — Трябва да организираме хората!

— Хората! Те ни мразят! Нима не видяхте, нима не разбирате, че те дори не са хора!

— Не можем да захвърлим всичко! — дори самата мисъл я влудяваше. — Имаме провинцията! Тя е наша. Шери е жив. Налага се да победим или да умрем. Мишел, идете по селата, вдигнете ги, съберете армия и завладейте този град! Трябва! Той трябва да е мой... наш — тя спря.

— Невъзможно. Ще загубим.

— Не! Аз ще остана в града, ще подготвя всичко. Аз ще поведя — в погледа му имаше тъжна подигравка. Тя изпищя. — Трябва да победея! — изправи се рязко.

— Спокойно, Илаян, спокойно — той обгърна раменете ѝ. — Ще отидем ние двамата далеч, някъде в страната на спокойствието.

— Не можем. Ние се заклехме — безжизнено отвърна момичето. — Аз ще се боря. Вие също. Карма! Няма друг избор. Ще унищожим омразата и ще създадем любов. Няма връщане назад!

— Няма! — той я погълна цялата.

Атакуваше я с целувки, ласки и накрая победи. Тя с огнения си луд темперамент се сля с непостоянния му странен характер. Две противоположности, хладната нощ и пламъците на Сент Лашенжат, полюсите на силата и слабостта. От сблъсъка се разхвърчаха искри, които запалиха една изпепеляваща, неподвластна на нищо стихия —

любовта. Графинята се изповяда и дълго плака. Мишел просто летеше във въздуха, нежно притискайки най-ценното същество в живота си.

— Повече никога няма да ме видите да плача. — Лицето ѝ беше от изумруд, а сърцето бавно беше започнало да се вкаменява. — Никога!

— Илаян, говори ми на ти, моля те! — беше милият отговор на Мишел.

Мишел замина с още двама от комитета. Дюверноа бавно заграждаше своята крепост с непробиваеми стени. Строеше тунели, ровове, грамадни кули, но и красиви къщи. Пожари вече нямаше, народът се беше примирил. Отрезвял от мъката и яростта, всеки се беше затворил в къщата си, както щраусът зарива глава в пясъка. След успокоението на духовете щеше да дойде и желанието за борба, мислеше си Илаян. Към средата на май градът беше почти възстановен. В столицата нямаше нито един останал революционер и решението на Илаян за борба се считаше за лудост, но тя с помощта на Люк успя да установи връзка с Оливер два пъти седмично. Единствено тя знаеше един таен вход към града. Люк ѝ помагаше много, между тях страстната любов се беше превърнала в чувство, твърде рядко срещано и затова безименно. Въпреки безсънните нощи, вечния страх от провал и не особено приятния живот Илаян не спираше, да обича пагубно и да вярва в бъдещето. Планът ѝ беше прост. Неведнъж го беше излагала на Оливер и Люк.

— Чрез постоянната връзка аз ще получа хора и муниции след време. Вие ще съберете войска, ще действате предпазливо и ще завладеете повечето от провинциите. През това време аз ще организирам жителите и ще завземете Сент Лашенжат без бой.

Люк харесваше почти мирния ѝ план, а Оливер правеше всичко възможно да поддържа минималната връзка между света и хората в заградения, изолиран, мрачен град. Прекрасна ездачка, графинята не се плашеше от нощните мъгли и от мрака. Препускаше край стените на столицата и се чудеше, че някога е била крехко и мило създание. Сега беше по-твърда от гранит, самозалъгваше се донякъде тя. Наистина тялото ѝ беше от железни мускули, духът ѝ беше непоколебим, но тя продължаваше да очаква по-скоро целувка, отколкото изстрел, пребледняваше при вида на труп и викаше камериерката да оправи леглото ѝ.

Илаян не забелязваше колко много доносници има дукът. Просто имаше безработица. Много хора, по-предпазливи и умни, вместо да рушат и убиват, се бяха записали в списъка на страшните куриери на негово високопреосвещенство. Доносничеството беше доходна професия и Дюверноа се радваше на чудесни сведения, но най-много го вълнуваха новините за красивата графиня Ламури. Не че се боеше от нейните глупави заговори, просто понякога жилото на ревността мъчеше сърцето му. Една от най-верните му куриерки беше Анна Транжер, хубавичката брюнетка, която не прости изневярата на Оливер. Последният ѝ доклад го накара да побеснее.

Трябваше да говори с Илаян, явно подмятанията му не вършеха работа.

Игрива като котенце, графинята се беше преоблякла като кардинала и сега седеше в неговия кабинет. След като страхът беше изчезнал от живота ѝ завинаги, чаровната девойка си позволяваше доста волности. Тя прочете някакъв лист с премрежени очи и после с тънките си пръстчета го скъса. Беше заповед за арест. Може би на човека, който пред очите ѝ уби жена, а може би не. Да не бъдем дребнави — усмихна се тя и се завъртя към камината. Вратата се отвори и се появи Роналд.

— Монсиньор.

— Да — тя се разсмя, гледайки глупавата му физиономия.

— Ти си олигофрен! Веднага махни тези дрехи.

— Нима не ти харесвам?

Тя се изправи величествена като кралица, гордо вдигна острата си брадичка и покри смарагдовите си очи с гъсти, черни мигли. Изправените ѝ рамене и немалкият бюст изпъваха пурпурночервената тога на дука. Красивите форми на краката личаха под дългата, тежка мантия и накрая малката кокетна кардиналска шапчица, символ на могъществото, се открояваше върху златото, спускащо се по врата ѝ. Задъхвайки се, Роналд отстъпи от вратата. На прага стоеше Дюверноа!

— За бога — промълви смаяно той, но после бързо се усмихна и подигравателно, закачливо попита: — А подписахте ли някои от документите ми, за да облекчите работата ми, г-це министър.

— Ах, да. Унищожих два ареста.

— Вижте, г-н кардинал — започна Роналд смъртно блед, — не се сърдете на графинята, тя е почти дете и просто греши. А мен ме извинете — той бързо излезе от кабинета.

— Жалък страхливец — изрече дукът. Илаян прехапа устни, презрението на дука я беше поразило. Той се приближи със сладострастие усмивка и с искрящи очи. — Вие ми харесвате още повече, Илаян — тя сбърчи нос и го погледна с досада, — но няма да Ви хареса, ако знаете колко много показания има срещу Вас.

— Да, да, видях — насмешката ѝ беше очевидна. — Монсиньор, налага ли са да поддържате огън в края на юни? — повдигна вежди и го изгледа весело. — Е, щом се налага... Желая само да не се простудите.

Хвана бързо две папки и ги хвърли в пламъците. Дукът се хвърли с ужасяващ вид към бюрото и стисна дланта ѝ, така че костите ѝ изпрацяха. Илаян в първия момент се уплаши, но после го погледна спокойно и очарователно. Прелъстителната ѝ усмивка, омайваща и завладяваща, и новата ѝ опасна твърдост и убеденост накараха негово високопреосвещенство само да промълви:

— На котки и мишки ли ще си играем?

— Е, аз няма да съм мишката — тя дръпна ръката си и се отдалечи.

— Илаян, хайде да бъдем възрастни. Не ме засяга скапаният ви бунт. Зная, че ще загубите, но аз те желая и ако трябва, посредством сила ще те накарам да ме обичаш. Мога...

— Наистина хайде да бъдем възрастни, дук. Този въпрос е отдавна приключен. Колко пъти да Ви кажа, че не е възможно. Не! На каквато и да е цена.

Кардиналът хвана раменете ѝ и ги разтърси, пръстите му оставиха сини следи.

— Аз мога да Ви смажа, да Ви унищожа заедно с всички гадове, на които лижете... Защо не ме обичате!

Той отстъпи назад, сякаш го беше ударила, и изкреця със свито от болка лице.

— Мразите ме! Мразите ме за това, че поддържам реда в тоя идиотски град.

— Да, мразя Ви, Дюверноа. Мразя Ви за това, че ме преследвате, за това че ме лъжете, за това че превърнахте един цветущ град в

бунице, затова... Стига толкова. Прекалих. И Вие. Съжалявам. Правете каквото искате, но аз никога няма да бъда Ваша.

Тя излезе. Той се отпусна като пребит. С едната си ръка галеше шапчицата, все още затоплена от златните ѝ къдри, а с другата притискаше пулсиращото си слепоочие. Между политически гении като тях думите бяха излишни и графинята чувстваше, че е победителка в една изключително страшна битка.

ГЛАВА ДЕВЕТА

На първи юли щеше да има бал в дома на кардинала. Първият бал след революцията щеше да е чудо, фурор, стотици зяпачи щяха да се съберат да наблюдават могъществото и красотата на империята, която дукът създаваше. Само че точно тогава Илаян беше чула случайно, че ще има митинг. За първи път след бунта в Сент Лашенжат щеше да има демонстрация! Илаян отиде сред тълпата. Това беше много важно за революцията и тя успя да се свърже с организаторите на неголемия митинг. Бяха половин дузина млади хора, които с гордост и радост се съгласиха да работят с нея. Успели бяха да възвърнат разума на хората и сега площадът беше изпълнен със здравомислещи същества, борещи се за свободата си. Илаян разбра, че пак ще има нощни събрания, ще лети на кон до Оливер с новини и ще зарадва Шери и Мишел. Щяха да вдигнат Лашенжат! Погледна лицата на хората. Това не бяха вече зверовете при пристигането ѝ, това бяха твърдите и непоколебими жители на града, който обичаше. Някои плачеха, други размахваха знамена и графинята отново се почувства малка и невинна, несигурна и уплашена както при първата си демонстрация с Шери. Но скоро се върна отново силната и смела Илаян, която масите правеха още по-могъща. Защото сега имаше за какво да живее и да се бие, вече имаше надежда, имаше хора, имаше смисъл да започне отново. Беше толкова щастлива, че не чу гневните упреци на Роналд. Не я интересуваше това, че всички знаят къде е била, дори се гордееше с това. Учуди я само тъгата в студените очи на Дюверноа и това, че нищо ней каза.

Скоро се случи това, от което най-много се боеше. Тя седеше удобно в мекото канапе и очакваше кардинала. За първи път съобщаваше за посещението си. Обикновено той изникваше като черен облак, предизвикващ буря и разрушения, но този път се появи ухилен като летен ден.

— Здравейте, графиньо! Какво прекрасно време! О, не се безпокойте. Не Ви се сърдя за бала.

— Аз наистина съжалявам, монсиньор — тя очакваше упреци и заплахи и тази благосклонност я уплаши.

— Надявам се обаче, че Вашите демократични приятели ще Ви пуснат за сватбата.

— Сватба?!

— Да. Ще се омъжите за генерал Шаундънър — дукът бе смразяващо директен и пряк.

— Не! Не може! Не искам!

— Искате, искате. Ще се омъжите. Парадът командвам аз — сърцето му беше късче лед.

— Не, моля Ви! Това е подло! Дук, аз ще се покалугеря! Всичко ще се промени! — кардиналът умееше да удря, особено добре владееше ударите под кръста.

Черният генерал, както наричаха това изчадие на Дюверноа, беше се издигнал посредством смазването на бунта. Той ръководеше най-зверските разпити, получаваше медали за човешки глави. Студен и безскрупулен, той се славеше със своята жестокост и консервативност.

— Вие?! Късно е да се променят. Чаках достатъчно.

Щом казвам, значи ще се омъжите. Генералът е твърд човек и значи ще Ви промени.

Високомерието и презрението му я накараха да се овладее. Студени капчици пот избиха по челото ѝ, но тя попита спокойно.

— Кога? Кога ще е сватбата?

— На двадесет и девети юли. Имате 15 дни за роклята, но не ѝ да избягате. Открих с кого поддържате връзка.

— А Роналд? Той съгласен ли е?

— Естествено. Той е пешка в играта.

— И последен въпрос, г-н кардинал. Защо точно Шаундънър?

— Защото така реших — министърът се изсмя. — Да живее булката.

Той я прегърна и сякаш през нея мина електрически ток.

Секунда след това Илаян седеше като хипнотизиран мишок пред гърмяща змия. Беше загубила осезанията си. Както винаги в тежки моменти, отиде да язди. Когато се завърна, завари Роналд да пуши в хола. Графинята още не беше преживяла шока.

— Рон, моля те, отговори ми с да или не. Знаеше ли за това, че ще се омъжвам?

— Да, знаех, но...

— Значи онова човече е право. Ти си тъпа марионетка!

— Грещиш. Ти проигра съдбата си онази вечер на карти.

— Да, защото ти я заложил! Иде ми да се самоубия.

— Хайде, хайде, генералът не е сатаната.

— Да, Дюверноа е сатаната, а той е само слуга!

— Стига! За бога, престани. Всяка жена се омъжва, какво толкова?

— Аз не съм всяка, пък и последното нещо, което бих направила, е да се сватосам за Шаундънър! Моля те, Роналд, направи нещо!

— Да направя нещо ли? Ти луда ли си!

— Да, нещо. Ти въобще мъж ли си, нима не ме обичаш?

— Не намесвай любовта, а ако ти трябва убиец, защо не кажеш на Шери или на Мишел.

— Жалък негодник! О, извинявай, извинявай. Но аз ги обичам, а не знам къде са, живи ли са...

Отчаянието на графинята трая точно 24 часа. След това тя се мобилизира напълно. Посещаваше комитета всяка нощ, яздеше, упражняваше се. Обмисляше план след план. Единствената ѝ цел беше да се измъкне от града и тя подчиняваше както обикновено целия си живот на нея. На предела на страшната си издръжливост, с черни сенки под очите, тя работеше по цяло денонощие. През цялото време с тесен панталон и ботуши тя сновеше натам-насам и преценяваше, чертаеше, убеждаваше. Щяха да нападнат, независимо от това, дали ще победят или не. А трябваше да победят, а тя да избяга, най-важното бе да избяга. Човешките жертви нямаха знамение, интересуваше я само успехът ѝ. Беше обмислила всичко и измисли хиляди причини за атаката: подкупване на армията, забавяне на режима на Дюверноа, синхронизиране с провинцията, авангард на една наистина успешна революция. Хората ѝ вярваха, радваха се като деца, че ще могат да премерят сили с могъщия си враг, те просто я обичаха. Прав бе маркиз дьо Ламури, като ѝ каза, че е родена за водач. Илаян преживяваше с тълпата, усещаше всеки неин трепет и се чувстваше непобедима и волна сред масите. Тя беше лидер. Оставаха само 8 дни.

— О, Люк, ще откача.

— Илаян, знам, че не е моя работа, но ти искаш да нападнете, нали?

— Откъде знаеш? — не на шега попита Илаян.

— Оня ден беше заспала над чертежите и аз изгасих газената лампа, за да не стане пожар и видях...

— Благодаря, скъпи. Да, ще атакуваме.

— Значи ти искаш да хвърлиш хората в огъня и в суматохата да се чупиш — толкова грубо и цинично не би го казал и Дюверноа.

— Люк!

— Ти не бива, не можеш да направиш това! О, господи, оня мръсен педераст кардиналтът е унищожил твоите прекрасни принципи.

— Да, да. Де да беше педераст. Моралните принципи да вървят по дяволите. Заради тях аз почти не съм човек! Ще стане така, както смятам за правилно!

— О кей! Сбърках. Знаеш, че ще те следвам навсякъде и във всичко.

Остана по-малко от седмица, когато Илаян твърдо постави въпроса и всички гласуваха със „за“ за нападението. Започнаха да обсъждат подробностите.

— Защо ще нападнем източната порта, а не централната сграда?

— Защото там има по-малко войници — за кой ли път спокойно ги залъгваше тя.

— Не. Защото оттам по-лесно се излиза от града — на прага стоеше Пиер Мишел.

— Мишел! Вие сте чудо божие. Откъде се появихте — тя скри смущението си.

— От седмица съм тук. Не можех да се измъкна от този капан. Дълго Ви търсих. Организацията забранява сраженията.

— Не говорите сериозно.

— Тъкмо обратното. В този момент най-лошото нещо би бил един бунт. Сент Лашенжат е центърът и ще го смажат като муха. Никой не се е съвзел от януари. Това само ще разстрои дейността ни, ще затвърди режима на Дюверноа, ще увеличи бдителността и ще загубим много позиции, но най-ужасното ще са стотиците жертви, нали, графиньо? — думите му спокойни, трезви и най-вече верни, простреляха и пръснаха на парченца Илаян.

— Но, г-не, налага се!

— Хайде да не обсъждаме дали се налага. Невъзможно е. — Той отиде в съседната стая.

— Г-це Илаян, ние съжаляваме, но щом така трябва. Грешката не е Ваша.

— Ще има бунт.

Завари Пиер да си налива вино.

— Трябва да поговорим, Пиер.

— Няма какво да обсъждаме — отвърна грубо.

— Не с този тон!

— А ти какво щеше да направиш?

— Да се боря за свободата си!

— Твоята свобода. Революцията е за народа.

— По дяволите! — тя беше преbledняла. — Ако още някой каже това, ще го гръмна.

— Г-це Илаян, или може би, г-жо Шаундънър, позволявате си твърде много!

— Но аз не искам да се омъжвам!

— Съжалявам. Такива са заповедите. Моля те, не викай.

— Няма! Не искам да се омъжвам — изкрещя тя и десетина любопитни глави се показаха на вратата.

— Добре тогава. Но знаеш ли, че заради този твой каприз десетки хора ще гният по затворите, мъртвите ще събират мухи по буницата, сакатите деца без родители ще просят по улиците. Само за това, че се страхуваш от собствената си сватба, ще разрушиш и бездруго неопитните комитети, ще подпалиш Лашенжат!

Тя разблъска събралите се, метна се на коня и изчезна в тъмнината, но нито сълза не се появи в блуждаещите ѝ очи.

Минаха дни, а комитетът беше разпуснат, хората пазеха силите си, а Пиер беше изчезнал в едно от предградията. Беше двадесет и седми юли. Тя беше решила с последни сили да промени хода на събитията.

Люк се изправи пред препускащия кон и угрижено попита:

— Очарователна, май е малко късно за разходки. Навсякъде има патрули, Илаян!

— Знам — безизразно отвърна. Тя беше просто олицетворение на красотата тази нощ. — Отивам при Пиер.

Той се взря в дълбокото деколте на огненочервената ѝ риза.

— Това е ненормално и неморално.

— Сети се кога да ми кажеш!

— Илаян! Аз те обичам и ако той те обича, би променил нещата. Но може би обстоятелствата не позволяват.

— Аз ще ги оправя. Ще се боря с всичко възможно — тя презрително откри голата си гръд.

— За бога! Сражавай се честно. Това е оръжието на слабите и безхарактерните, а ти си силна. Аз ще ти помогна.

— Няма нужда, Люк. Пък ми е и втръснало да съм силна. Пази се.

Тя изправи коня на крака и потегли. Люк промълви с болка:

— Ако ще и с Дюверноа да легнеш, аз ще те обожавам.

Препускаше дълго. Минаваше уличка след уличка. Често избягваше полицаи, но скоро кварталите запустяха и се чуваше само далечният крясък на совите. Знаеше къде да търси Пиер и тъкмо се готвеше да навлезе в малка горичка, когато чу изстрели. Скочи от коня и здраво стисна грамадния револвер. Бавно се плъзна по мазилката на една къща и се скри зад голямо дърво. Точно перпендикулярно на дъба, зад който се беше скрила, лежеше Мишел и стреляше, прикрит от купчина дърва. Войниците бяха петима души от охраната на града. Двама вече изглеждаха мъртви, когато третият рани Мишел в лявото рамо. Илаян изскочи и след секунда всички бяха проснати на земята. Тя се затича към него. Раната не беше сериозна и те се прегърнаха. След дългите безмълвни опити да се любят те се отпуснаха на тревата и не видяха как един от войниците на лакти се измъкна и пропълзя нагоре по улицата. Мишел трябваше да бяга. Бяха пробили кордона около столицата и сега пътят беше чист. Полицията го търсеше, а и имаше важна работа на север. Вече цял час я убеждаваше да тръгне с него, но Илаян упорито отказваше. Той просто не я разбираше. Допреди час тя имаше единственото желание да избяга, а сега се теглеше. Изключително критичен и пряк, Мишел не схващаше нейните обяснения, за това, че почувствала цената на борбата при престрелката, че усетила своето място в грандиозния план на победата, че свободата ѝ няма да е пълна, ако знае, че е оставила своята задача. Отнесените ѝ и трогателни думи за дълга, силата и отговорността бяха само част от истината. Графинята просто не можеше да се откъсне от величественния град. Сент Лашенжат я беше омагьосал. Илаян си въобразяваше, че освен Люк, Роналд, и този център на властта и

могъществото предизвикваше у нея чувство, много по-силно от любовта.

Мишел се качи на коня криво-ляво и със закърпена усмивка ѝ помахаша за сбогом. Думите му я накараха да изтръпне:

— Вдигай революции, бори се, но не се омъжвай. Аз те искам...

Тя вдигна качулката си и препусна към двореца. Стражата я залови на входа. Беше около 10 часа вечерта и Илаян от учудване не оказа почти никаква съпротива.

След това я обзе панически страх. Затворът се изправи пред нея като огромна медуза. Усети липсата на язвителните забележки на Дюверноа, защото каквото и да ѝ беше казал, каквото ѝ да му беше отвръщала, той я беше закрилял от полицията. Тя едва не полудя при мисълта, че могат да я убият, преди дукът да е разбрал, той просто трябваше да я спаси. Но войниците я мъкнеха надолу по тъмния коридор и тя сложи най-невинната си усмивка и почна да умолява. Нищо. Разбира се. Стените, покрити с мъх и плесен, поглъщаха всеки писък. Зареди такива заплахи, че и камък би се разтреперил. Нищо.

Започна да псува.

— Копелета! Мръсни задници. Майната ви.

Войничетата се изчервиха и смутено се спогледаха. Техният командир целуваше панделките на графинята по баловете. Илаян започна да се тегли, да хапе и да рита. Съпротивата ѝ беше на изключително силен мъж, но стражарите я задържаха и изтощена и побесняла, тя изгуби съзнание.

Когато дойде на себе си, тя седеше в голямо кресло в малка и задушна стая. Мракът не ѝ позволяваше да различи подробностите. Страхът не ѝ даваше да мръдне, тя стоеше неподвижна в очакване на най-лошото. Предполагаше, че знаят за срещата ѝ с Мишел и сега ще я измъчват. Но яростта взе връх и тя се опита да стане.

Ръцете ѝ бяха приковани със здрави, но меки гривни към креслото и Илаян едва успя да отлепи гърба си от плюшената облегалка. Стисна зъби и се напрегна. Само насини китките си и установи колко отпаднала и слаба е.

Впи нокти в дръжките от яд и се готвеше за втори опит, когато вратата се отвори. Помъкнаха я през огромна зала, тя разбра, че се намира в мрачните подземия на Лажен.

Преди да се опомни, стоеше пред кардинала с вързани ръце.

— Убийство на войници, помощ на престъпник, съпротива. Тц, тц — в подигравката му имаше злоба и злорадство. Изведнъж извика грубо: — На колене!

Въпреки нежеланието си и борбата тя падна на студения под, изхвърлена за косата си.

— И така, Илаян, ще се омъжите след 2 часа за генерала или ще ви жигосам като..., каквато всъщност сте.

— Но дук...

— Свърши. Край със слабостта ми към Вас. Да или не — той хвърли красноречив поглед към нажеженото желязо във форма на корона. — Предупредих Ви.

Тя се изправи и отстъпи назад. Не, това не можеше да бъде. Тя беше графиня. И какво от това — мрачно си помисли. Дюверноа беше способен на всичко, а тази сцена явно го забавляваше. Тя хвърли умолителен поглед към Шаундънър. В края на краищата той щеше дай бъде съпруг. Висок над 170 см, със страшно телосложение, винаги с черни дрехи като един мрачен символ на злото, черният генерал наблюдаваше всичко с каменно лице и сърце, леденият му поглед издаваше досада. Мрак.

Красива карета спря пред катедралата „Св. Петър“. Приказно хубава булка с мъртвешки бледо лице и потъмнели зелени очи слезе и машинално подаде ръка на кардинала. Той я вдигна и я понесе към църквата. Графинята не можеше да ходи. Дългият шлейф се влачеше по мръсната земя и разкошната рокля не направи на никого впечатление. Малкото хора, приличащи на чиновници в моргата, гледаха безизразно невястата, която приличаше на дух. Повечето от присъстващите бяха военни и сватбата приличаше повече на погребение. Дукът я облегна на Роналд и настигна генерала, който досега беше останал безмълвен.

— Рон, Рон, скъпи. Ти си ми настойник. Кажи не!

Невиждащите му воднисти очи я погледнаха с разяждаща болка, но той само глухо каза:

— Да вървим.

Графинята после не си спомняше нищо от сватбата.

Беше ѝ ту студено, ту топло. Ръката ѝ трепереше и Шаундънър се измъчи докато ѝ сложи халката. Като в сън каза „да“ на въпроса на свещеника, дали иска генерала за съпруг. Но изведнъж забеляза

Дюверноа и се съвзе от шока. Той ѝ се стори като адско видение. Илаян изпищя, грабна поставката на Библията и удари съпруга си с все сила. Запрати я към хората и се хвърли към прозореца.

Скочи от 5 метра, разбивайки стъклото на парчета и разкъсвайки шлейфа си. По снежнобялата рокля, везана с перли, останаха големи кървави петна. Хванаха я. Полумъртва тя лежеше на пода. Четирима войници държаха ръцете и тялото ѝ. Парализа беше сковала дори ума ѝ. Дюверноа сложи ръкавици на треперещите си ръце и бавно взе нажеженото до бяло желязо.

— Съжалявам, ти пропиля шанса си — по лицето му се стичаше студена пот, но гласът му беше твърд.

— Монсиньор, ако желаете, аз... — попита спокойно генералът.

— Глупости, не! Тя е Ваша съпруга.

Графинята се стресна и с нечовешки усилия се опита да се измъкне от желязната хватка на войниците. Стаята ѝ се стори малка, нямаше въздух, задушаваше се. Вече почти не чувстваше извитите крайници, но беше в пълно съзнание. Искаше да извика: „Не!“, но гърлото ѝ, свито от ужас, издаде само хрипкав звук, подобен на хъркането на умираща пантера. Не можеше да моли за милост, да се разкрещи диво и истерично. Беззвучните ѝ писъци биха размекнали и камък, но вместо това Илаян почувства учестеното дишане на кардинала и усети топлината на горящия метал до бялото си рамо.

— Не! Не! Не! — гласните ѝ струни се разкъсваха, сърцето ѝ биеше до пръсване, всяка клетка на вдървеното ѝ тяло я болеше.

Викове на графинята секнаха. Желязото се допря до рамото ѝ. От измъченото ѝ лице останаха само две грамадни зелени очи, изпълнени със смразяващ кръвта ужас. Изгарящата болка я парализира, но тя виждаше големите сини очи на дука и с учудване и изненада откри, че там имаше повече мъка и горест, отколкото тя изпитваше. Дюверноа отлепи метала, откъсвайки кожа и месо. Остана кървава, изгоряла, отвратителна рана. Дупка в плътта ѝ.

— Негодник! — изкрещя графинята и гласът ѝ беше заглушен от стрелба и крясъци в коридора.

Тя позна гласа на Люк. В залата нахлуха хората на комитета и още петдесетина мъже и жени, предвождани от Роналд и Люк. Тя остана да лежи зашеметена. Бунтовниците нахлуха и през прозорците. Викаха нейното име, омразните зелени униформи падаха като снопове.

Генералът беше заврян зад някакви колони. Магнилър, със светец поглед, рани в ръката Дюверноа, последният извади шпагата си и извика за помощ. Въпреки болката тя се почувства щастлива и скърцайки със зъби, се опита да стане. Залитна назад със стенание. Хансон я подхвана и я изнесе по коридора, докато в залата се стреляше, но войниците взимаха превес.

Почти безчувствена, в парцалива и измачкана сватбена рокля, Люк я качи на някакъв кон. Гласът му трепереше, а очите горяха от омраза. Люк, мъдрият и спокоен човек, беше като разярен тигър.

— Закъсняхме — просъска той.

— О, господи — тя ридаеше без сълзи — О, мили. Не, не късняхте. Аз провалих всичко, всичко. Ах, колко те обичам, Люк.

Той покриваше със смутени целувки лицето и врата ѝ. Галеше косата ѝ, роклята ѝ, шепнеше ѝ нещо задавено:

— Трябва да бягаш. Обичам те, Илаян, и ще отмъстя за теб. Сбогом!

Конят препусна и тя едва не падна от седлото. Не можа да издаде нито звук. Люк рязко се обърна и със злорада усмивка застреля идващите войници. После презареди, извика и продължи да стреля. Илаян изчезна от погледа му.

Небето беше виолетово и рязко контрастираше с огнения залез. Графинята обичаше залезите. Тя беше като в транс и това ѝ харесваше. Така поне не чувстваше болката и не усещаше ужасяващото настояще. С безчувствена лява ръка, с разбито сърце и почти с изгубен разсъдък, тя продължи да препуска, докато се свлече от коня край един поток. Нощта се беше спуснала. За Илаян това беше най-кошмарната нощ в живота ѝ. Мисли, чувства, болки — те просто не я оставяха да си откъдне. За първи път сериозно мислеше да прекъсне живота си. Но животът не я пусна, съдбата бе решила тя да живее и нямаше връщане назад. Беше необходима. Зората я завари припаднала, но жива.

ГЛАВА ДЕСЕТА

Болка. Всепоглъщаща, убийствена болка. От треската тялото ѝ се беше стопило, съзнанието ѝ се бе размътило и единствено инстинктът за живот я накара да проговори:

— Вода — напуканите ѝ устни трепереха.

Иляян отвори смарагдовите си очи. Първото нещо, което видя, бе схлупен покрив, прогнили дъски и някакви сухи билки. Беше адски горещо и задушно. Усети дъха на алкохол и на село.

Пред нея стоеше около 25-годишен мъж с небръснато лице и с груби черти. Малките му сиви очички светеха под рунтавите му черни вежди. Носеше обикновена червена шапка, изпод която се подаваха прави, несресани кичури. Огромната му, космата ръка ѝ подаде дървено хаванче, пълно с блудкава течност, подобна на вода. Той се наведе и очите ѝ се замъглиха, но тя намери последни сили да попита:

— Кой?

— Али Руж, Намираш се в село Транжер до източната граница.

— Моля? — Иляян се опита да се изправи. „Транжер беше на хиляди мили от Сент Лашенжат: Кога ще може да се върне?“ — Тя потъна в черна дупка и изстена.

— Предполагам, че си зле, но все пак с тия рани и след тоя глад би трябвало да си мъртва — тембърът на гласа му беше мек, приятен и спокоен.

Този глас тя беше чувала през цялото време, този глас я накара да живее, но и я върна към ужасната действителност.

— Говорете... — Иляян усети, че губи съзнание.

— Ами... Ами някои наши селяни са те намерили близо до Лашенжат, край една река. Била си като мъртва, но, изглежда, не те искат там много — той весело се засмя и лицето му чаровно светна. — После те донесоха и те оставиха при мен, понеже живея сам и има място. Оттогава мина близо месец. Ти все бълнуваше. Раните ще зараснат, само тази на рамото...

Илаян пребледня и въпреки болката сведе красноречиво глава към лявото си рамо. Руж внимателно отстрани конопената риза и се появи кървав, ярко розов белег с формата на корона. Тя стисна чаршафите и затвори очи, за да скрие ужаса в тях. Но мъката, изписана по бялото ѝ неземно лице, не остана скрита за Руж.

— Спокойно, спокойно. Това е нищо. А как ти е името?

— Илаян... — машинално отвърна графинята, но не продължи. „Господи, аз съм далеч от дома, от всички, които познавам! О, боже, о!“

Чувстваше се като в ледено море, далеч от познатия бряг. Сълзите се появиха, не беше графиня Ламури вече, не беше нищо. В името на революцията, в името на скапания живот, трябваше да мълчи, да мълчи. Но мисълта за жига и за бунта я накара да се стегне и тя изправи брадичка. „Тъпкано ще му го върна на Дюверноа.“

— Виждам, че се съвземаш, ще отида да повикам жените.

Мъжът закри с раменете си оскъдната светлина, навлизаща през малкия прозорец, и изчезна. „Доста силна е! Захвърлена и при това благородница, явно с жиг, а се съвзе“ — помисли Руж.

Илаян се насили да седне и да огледа стаята. Раните бяха зараснали, но грубата нощница дразнеше нежната ѝ кожа. Схлупеният таван сякаш след миг щеше да падне, стените бяха опушени и покрити с цветни рогозки. Макар че беше август, в огнището гореше огън. Слънцето правеше слънчеви зайчета по прашния двор, лоза или бръшлян затуляше светлината. Миришеше на изгоряло и на слама. Илаян много обичаше свежия аромат на сеното, но сега възвръщащият ѝ се мозък се занимаваше с нерадостни мисли. Транжер беше далеко от Сент Лашенжат, значи нямаше опасност, но, от друга страна, беше изолирана и забутана накрай света. За извънредно гордата девойка животът на село беше ад и тя се чувстваше ужасно. Али Руж не ѝ зададе повече въпроси — това клопка ли е, или просто е лаконичен? „Сама, сама — никога не беше се чувствала така сама — Шери, революцията! Мишел, Роналд и Люк“ — с вик се отпусна назад. Животът на наслади и на опасности беше свършил, настоящето беше този груб мъж и спокойствието на селския живот. Не! Нима цялата борба и мечти бяха отишли по дяволите, нима никога няма да види величествения дори в своята разруха Лашенжат!

Минаха седмици и изключителният организъм на графинята се съвзе. Слабостта придаваше на чертите ѝ повече нежност и твърдост. Бялата ѝ кожа се покри с лек, млечен загар, а косите ѝ светеха с цвета на житото.

Селото не беше голямо, но много уютно, и селяните се обичаха и се уважаваха страшно. Жътвата приключваше и всички работеха на полето. От ранна сутрин до късен мрак цялото село се трудеше на нивята. Тя обожаваше, яхнала някакъв обикновен впрегатен кон, да обикаля и да гледа златните жита със стотиците черни точки на жътварите, като работни мравки. Чувстваше неповторимо величие и неземна красота в тази есенна, омагьосваща картина. Жалко, че Руж твърдеше, че е още слаба и болна. Ето защо повечето време тя прекарваше със старици и слушаше дългите им разкази за герои и самодиви. Топлият и доверчив характер на хората поразил Илаян. Тя откри, че това съвсем не са озверелите граждани на Люпи Доминико и Лашенжат. Студенината и лицемерието бяха забранени и тези хора бяха изключително морални и държаха до лудост на верността, почитанието и законите. В тази немалко консервативна обстановка свободолюбивата Илаян се чувстваше потисната, но се и възхищаваше на обикновения човек и неговите принципи. Въпреки строгостта и подчинението на скрупули тя уважаваше Руж и другите. В тях откри истинския човек. Видя спокойния живот, който нито революция, нито диктатура може да разруши. Усети слабостта си в тази велика система на живота. Всяко паднало есенно листо, всеки слънчев лъч, всеки закачлив поглед, пламнал в светлите очи на мургавите селянки, бяха за Илаян скъпи неща, които ѝ разкриваха реалността с цялата ѝ красота, но и с безпощадния труд. Графинята запази идеите, мечтите си, твърдия си и неповторим характер, но помъдря, разбра стойността на житото, на труда и потта на челото.

Като гледаше хармонията в селото, се запита за какво се бори, замисли се за ненавистта към войниците и към всеки, който се опитва да обърка лудия кръговрат на истинския живот. Все пак Илаян въпреки разкрепостеното си мислене беше подвластна на революцията и просто не можеше да си представи света без прогрес. Тя беше сигурна, че отношенията на тези хора са невъзможни и до известна степен беше права — консерватизмът и стегнатостта пречеха на по-младите. Строгийт морал съсипваше много любов.

Всички приеха Илаян с любов, някои искрено се радваха на нейния стремеж към свобода, защото понякога тя не се въздържаше, а други като Руж смятаха, че това е лудост и глупост. Скоро тя се сприятели с всички. Настъпваше есента и времето започна да се захлажда. Руж често си седеше по цял ден вкъщи. Двамата се разбираха чудесно, доколкото можеше да се разбират противоположностите. Макар че често спореха, на графинята ѝ се струваше, че Руж подкрепя революцията, но не открито. Сухият и чудесен климат на източните райони потискаше Илаян, която като цвете се нуждаеше от слънце и топлина. Всъщност графинята имаше нужда от нежност, желаше обич, а недоверчивите и прекалено добри — селяни не можеха да ѝ дадат тази ласка.

Руж, често заядлив, понякога шокираше изтънчената аристократка с практичните си, но прекалено груби и прости идеи. Но когато ѝ предложи да играе в цирка, с който обикалят селата през зимата, тя едва не припадна.

— Какво! Аз — циркаджийка! Руж, откачаш ли?

— Глупости. — Руж беше изключително честолюбив и презрението, с което тя се отнасяше към някои крайно необходими задължения и дейности, го влудяваше. Той се обърна към нея, грубите черти на лицето му се изпънаха и сложи ръце на кръста — Първо, само с чаровни усмивки и идеи за свобода не можеш да се изхранваш и, второ, мислех — усмихна се подигравателно, — мислех, че не си така консервативна и не страдаш от излишни скрупули!

— Но, но как ме виждаш да жонглирам с ножове, да свиркам на кучета или да ходя по въже?

— Напротив. За въжеиграчка си чудесна, великолепна — той огледа не без възхищение тънката ѝ гъвкава фигура, — ще печелим луди пари.

— Ти си луд! Няма да пълзя по корсет и жартиери по въже! — наглостта на Руж бе изкарала графинята от кожата ѝ. — А ако искаш да знаеш, не ми е притрябвала помощта ти и мога да печеля пари сама.

Ружи удари плесница и се облегна на масата. Гласът му беше необичайно студен и рязък:

— Внимавай! В Транжер ценим морала и нормите и се постарай да не рушиш тези правила. Ясно ли е? Ако е за въпрос, не си кой знае каква светица, за да те изхвърлят така от столицата, нали, Илаян.

— Млък! Не знам за какво намекваш, но нямаш право да ме удряш и ще правя каквото искам!

— Глупости! Ти си в моя дом. Аз съм мъжът у дома и ще ти казвам какво да правиш, скъпа принцесо. За да те жигосат, значи е имало нещо и аз направо жертвам честта на дома си...

— Как смееш!

Руж удряше наслуки, но беше уцелил в кървящата рана на Иляян. Той не искаше да я нарани истински, но нещо у това непокорно и своеволно момиче го караше да губи контрол над иначе спокойните си действия.

— Това си е моя работа и ти, нищожество такова, нямаш право да се бъркаш. А колкото до скапания ти дом, бих предпочела да живея в обор или под открито небе. Знаеш ли, твърди се, че в замъците стените са пропити с лицемерие и лъха студ, но там ми беше много по-уютно и топло, отколкото в твоята къща, където управляваш само ти, мъжът!

Руж стисна юмруци и залитна напред, но се овладя, на лицето му се изписа презрение и той апатично тръгна към вратата. Преди да я затръшне рязко, каза ледено:

— Ако не ти харесва, върви си.

Останала сама, Иляян уморено, със стенание, се отпусна на един груб селски стол. Руж беше първият, когото не можеше да покори с чара си. Или не е първият — Дюверноа изникна като пламък на нажежено желязо, като огромна вълна кръв, която я задушаваше. Буца заседна на гърлото ѝ, но както беше обещала на Мишел в онази бурна нощ никога да не плаче, така и сълзите ѝ бяха изчезнали завинаги. Неволно ѝ беше припомнил ужасни картини и моменти от близкото ѝ минало, изпълнено с болки и страдания. Тя се върна в столицата, пренесе се в блестящия свят на баловете и гадостите, на смъртта и измамата. Силите ѝ я напускаха и тя вдървено падна на сламеното легло. Права беше, че ѝ липсваше топлината, разбирането, любовта, но и Руж беше прав, че тя крие миналото си и така хората могат да си направят погрешни изводи. Реши, каквото и да стане, да му каже за революцията и за всичко останало.

Малко след полунощ вратата се отвори и влезе Али Руж. Не беше сам, но другият мъж чакаше навън, скрит в сянката на вековните дървета.

— Илаян, имам изненада и едно извинение за теб.

Тя разтърси сънено очи и каза:

— Първо изненадата.

На вратата се появи Себастиан Шери. Бледата луна, която искреше на небосвода и разпръскваше облаците, правеше нещо като ореол над кестенявата му коса и той изглеждаше като видение.

— Себастиан! — тя зарови глава в якето му и когато вдигна поглед, изпълнен с щастие и любов, още дишаше на пресекулки.

Той се усмихваше нежно, а блестящите му очи бяха влажни.

— Значи не съм сбъркал. Съкровище, това си ти.

— Ако всичките ти помощници са така опърничави, ти имаш изключително самообладание.

— О, не! Тя е наистина упорита като магаренце понякога, но иначе е неповторима.

— Извинявай, Илаян — Руж сведе очи, — Шери ми разказа доста за теб.

— Ах, Али, може би и аз съм сбъркала. След като си приятел на Себастиан, значи не си толкова лош. Но разказвайте! Шери, обясни ми всичко.

— Виж, Илаян, и в Транжер се организира бунт — започна отдалеко Руж, който по принцип беше мълчалив.

— В селото имаше комитет, който централно се свързваше със система на още две села и се командваше от щаб, който беше унищожен. Само Себастиан се е спасил от арестите и едвам е пристигнал тук. — Руж започнал да му разправя за невъзможната лашенжатка и Шери веднага познал графинята. — А циркът беше само прикритие за събранията и така обхождаме почти цялата страна — завърши гордо Руж.

Започнаха да измислят план за действие, за да залепят парчетата на разпадащата се организация, за да вляят кръв във вените и сърцето да започне да бие отново и да отмерва времето на свободата. Въпреки че Руж не държеше много в Транжер да е центърът и говореше за помирение и разбирателство, в края на краищата се споразумяха. Протегнаха ръце над масата, дланта на Илаян, огнена и трепереща, докосна тежките, силни и здрави юмруци.

Хармонията, пълното единство и природосъобразните принципи в селото спираха в началото бунтарските стремежи и пориви за

свобода. Но с оратори като Шери и Илаян скоро тази благородна и единна сила се обедини за борба срещу натрапените войници и разрушенията. Не малко бяха хората, които не разбираха, че революцията ще разбие живота им, ще е прелом, след което никога няма да се върне старото и може спокойствието им да е безвъзвратно загубено. Но хората, вярващи в бъдещето, идваха, искаха като нощни пеперуди да се приближат до огъня.

Нощ след нощ Шери и Илаян полагаха нечовешки усилия да запалят хората за каузата. Дразнеше я скептицизмът им и обезкуражаващата разсъдливост. Селяните като че ли не мразеха никого, богатите не ги дразнеха. Всичко е от Бога и за Бога — беше като поговорка, която разбиваше теорията на свободолюбивата и прекалено екстремна графиня. Шери понасяше недоверието по-леко, но той чувстваше, че го уважават поне малко затова, че е мъж. Страшно консервативният им мозък не признаваше жената за равна на мъжа. Илаян беснееше, а Шери и Руж не го приемаха за сериозно. Но нервите на момичето бяха изпънати до скъсване и понякога не издържаше да не избухне. „По дяволите! Какво от това, че съм жена, аз съм силна, по-силна от всеки мъж и ще им го докажа“ — мислеше си Илаян, стискайки зъби след последната подигравателна забележка.

С Руж по пътя на връщане не бяха си разменили нито дума. Въпреки кучешкия октомврийски студ тя чувстваше, че той толкова е ядосан, че чак изпуска пара. Тя също беше бясна. Но когато вечеряха и той не ѝ сипа бира въпреки молбата ѝ, тя извика:

— За бога! Руж, аз бях права. Каква е тази ужасна дискриминация, какво от това, че съм жена.

— Стига. Това е дълго за обсъждане, но това, че ги нарече „мъжки свине“ беше недопустимо. Ако не бяхме аз и Шери, щяха да те пребият, макар че и на мен ми се иска да го направя — прибави той ядно.

— А, значи така! Борите се за свобода и братство, г-да, а за равенство между мъжа и жената не помислихте. Прекрасно. Да, съжалявам, че ги нарекох свине, обидих животните! — кресна тя и се изправи така рязко, че столът падна с трясък назад.

Той скочи и ѝ удари два шамара.

— Това не ти е Лашенжат, за да говориш така! Ще се съобразяваш с нашите норми или ще... — той хвана нежните ѝ рамена

и я запрати в ъгъла на леглото.

Илаян се уплаши и го загледа с очи, хвърлящи мълнии, а устните ѝ бяха свити от омраза.

— Гледай свирепо колкото искаш. Но разбери, че аз съм господарят тук. Ти си жена и трябва да се подчиняваш на мъжа!

— Това ли ви е хармонията? Изградена е на потисничество, на несправедливост. Щастиято, разбирателството е само лустро, а истината е скапано диктаторство. Селото ви се управлява от нещастни, самодоволни тирани като теб!

Тя се изправи и пристъпи гордо с бавна крачка към него, но когато Руж се извърна, сви юмруци и я погледна злобно, инстинктивно отстъпи назад, а очите ѝ блеснаха.

— Нима не разбираш, че това е нормално. Било е векове така и така ще бъде векове. Има правила, има предопределение от Бога — такъв е светът.

— Не! Не, за бога! Бог ни е създал равни — Руж се удиви от красотата ѝ и жара, чара, с който говореше. — Точно защото не съм разбирала каноните и думата „трябва“, аз съм тук и ще продължа да се боря. Светът ще се промени, независимо дали ти или Бог иска. Господ е направил човека, за да създава, да обича, да мрази. Точно такъв човек, истински човек е необходим на света, за да оцелее. Ясно ли ти е? От векове ще се промени всичко, новото...

— Добре, добре... — той вдигна рамене.

Тя беше несравнима, неповторима и Руж за първи път чувстваше уважение и възхищение към една жена.

Ако селяните смятаха да бездействат, то Илаян имаше сериозни намерения да промени затворения, консервативен свят, в който живееха. За комитета трябваша пари, а никой не се сещаше да ги намери отнякъде. Тези смели мъже, които се опълчваха с мотики срещу въоръжените до зъби войници на Дюверноа, връщаха се в полунощ през горите, подготвяха бунт и смятаха, че мъжът е непобедим, не знаеха откъде да съберат средства. Почти всички семейства бяха бедни като църковни мишки, богатите се брояха на пръсти и хитрата графиня реши да използва ентусиазма на две-три хлапета с интуиция към промените. Разбра, че няколко от богатите семейства изпращат парите си в града за закупуване на недвижими имоти и им устрои малка засада. Не беше казала на Шери и Руж,

защото знаеше, че няма да са очаровани, но не беше и помисляла за истинската им реакция, за страшната буря, която се развихри по повод на „благородното“ ѝ престъпление.

Тя чудесно обра касата. Беше научила много разбойнически номера от Оливер, и кочияшите дори не разбраха, че е сама, при това жена. Тънко изпипана работа, но се вдигна ужасен скандал. Дори Шери не знаеше на коя страна да застане. „Слава богу, не върнаха парите“ — помисли си Иляян и беше права до известна степен, защото само дипломатичността на Шери успя да овладее възмутените и скандализирани селяни. Беше нарушена хармонията и сега те направо не понасяха Иляян. Разпра след разпра, скандал след скандал и вечното пренебрежение и недоверие поради презрението към жената, я влудяваха. Подмятания като „фуста ли ще ни води“ или „мястото на жената е край печката“ дълбоко нараняваха нежната душа на извънредно гордата графиня. Безкомпромисна във всяко отношение, тя не прощаваше и жестоко им го връщаше.

Тази вечер напрежението беше достигнало връхната си точка и из въздуха се носеше взривоопасно раздражение. Отчуждението беше ядосало така Иляян, че гневът ѝ се беше покачил над допустимите градуси.

— И така, г-да — подигравателно възкликна Иляян.

— Значи не признавате моя план за спиране на доставката с провизии за войниците само защото съм жена!

— Иляян, стига. Това са глупости! — Шери също се изнервяше от пренебрежението на селяните, но прекрасно знаеше, че ако не запази добрия тон, всичко ще се провали.

Тя разтри слепоочията си и тихо предложи да гласуват. Присъстващите се разшумяха ядосано и след половинчасова караница, която и Руж не успя да предотврати, един овчар излезе с нещо като декларация от името на всички.

— Ние искаме бунтът да не засегне живота ни.

Нашето желание е никой да не се бърка в работите ни и да живеем спокойно — той облиза напуканите си устни.

— Не ни трябва въоръжаване, не ни трябва тези идеи и разбирания. А още по-малко, когато ги проповядва една жена, която трябва да си седи вкъщи. Ти дори не си женена, живееш с мъж, яздиш по мъжки и се държиш така. Това е греховно и ние се страхуваме от

тези лоши неща — в залата се чуха одобрителни гласове. — Освен това ти обра наши приятели, ти развали отношенията ни, с държанието си объркваш всичко. Съгласни сме на бунта, но няма да посрещнем пратката с провизии. Край!

— Чудесно! — кресна Илаян и изхвъркна от стаята.

Въпреки че вървеше много бавно, — никой, нито Шери, нито Руж — не се опита да я настигне. Илаян имаше страшното желание да се върне и да им каже, че нищо не струват и че революция никога няма да вдигнат, но не намери сили, пък се и страхуваше от разправии с Руж, който никак не се интересуваше от това, дали е дама или не.

След скандала Илаян се отказа да посещава съветите. Седеше по цял ден вкъщи и не излизаше. Не се интересуваше от нищо и почти не ядеше. Руж, който съвсем не ѝ обръщаше внимание, не забеляза нищо, но Шери предполагаше, че страда по Лашенжат. Наистина носталгично чувство измъчваше Илаян, но на нея ѝ липсваха не къщата и приятелите, а признанието, че е най-умната и красива на света; нуждаеше се от доверието и любовта на хората. И точно този копнеж я накара да излезе навън след двуседмично доброволно затворничество.

Беше топла ноемврийска утрин и Илаян бе решила да зарадва Руж, като му сготви единственото ястие, което умееше — яйца на очи. Взе кошницата и уморено потегли по калдъръмената улица, когато разпозна гласа на Али Руж. „Странно, не знаех, че го познавам така добре“ — с трепет си помисли тя. Нима строгият моралист и педант беше пред извикал някакви чувства у младата и прекалено буйна графиня? Затова тя нямаше време да мисли, защото ковачът, който беше председател на оръжейната комисия, подаде една метална, яркочервена звезда на Руж, която той по погрешка пусна в скъсания си джоб и тя падна на улицата. Мъжете се отдалечиха, а към мястото се насочи млад войник, който подозрително гледеше блестящата емблема. Илаян, знаейки колко е компрометиращо и страшно, ако открият значката, се хвърли напред. Военният още не бе забелязал какво точно лежи на паважа, когато красавицата ловко и с престорен ужас изпусна кошницата с яйца върху значката.

— О, господи! Какво направих. Съжалявам, господин офицер — развика се тя като кречетало, хвърляйки прелъстителни погледи на войника.

— О, няма нищо, няма нищо — младежът се наведе да ѝ помогне, но тя ловко намъкна звездата под кошницата и я пусна в джоба си.

Руж, бърз като вятър, се появи на произшествието.

— Нито едно здраво! — тя повдигна вежди и хвърли един нежен и виновен поглед на Руж.

— Какво?

— Г-не, грешката беше моя! Момичето внимателно носеше кошницата — бързо и смутено рече войничето.

— Ах, така... — Руж ѝ метна убийствен поглед.

Понякога графинята с дързостта и прекалено свободното си и самонадеяно държание му лазеше по нервите.

— Ако искате, мога да помогна на младата Ви съпруга, г-не — готовността и упоритостта на момчето развеселиха дори и мрачния консерватор революционер.

— Съпруга! Съвсем не — възкликна той, — тя, тя ми е сестра. Отскоро е тук и се казва Маринела.

Бяха се събрали още 5–6 войници и Руж се почувства неудобно. Той усещаше предизвикателните им погледи, отправени към божествената графиня, и с ужас установи, че тя им отвръща с галантни усмивки. Но върхът беше, когато Илаян му се хвърли на врата и нежно го целуна.

— Нали не ми се сърдиш, братко?

Седяха на почти голата маса и се гледаха мълчаливо.

Илаян остави звездичката и плахо погледна Али.

— Брат, а? — попита тихо. — А защо не съпруг. Толкова ли съм страшна?

— Стига измишльотини! Доколкото знам ти, графиньо, си можела да имаш всеки в Лашенжат, нали?

— О, не бъди такъв скептик!

Изправи гъвкавата си фигура и се облегна на леглото. Започна бавно да развързва връзките на роклята си.

— Ти си луда. — Руж извърна глава към огъня и притеснено започна да върти ръце.

Илаян беше останала само по риза и се приближи към него като видение от рай. Той протегна ръце и я притегли към себе си. Тя нежно

махна шапката му и разроши сплъстената му коса. Но когато реши да го целуне, той извърна глава и тя се одраска в небръснатата му буза.

— Закълни се, че аз съм първият и последният мъж в живота ти — гласът му трепереше от обич и честолубие.

Руж желаше той да е единственият любим и господар на тази приказна жена, заради която пренебрегваше дори моралните си принципи.

— Кълна се — Илаян дяволски го обичаше и лъжеше само за да го притежава. Тя трябваше да го има. Целунаха се и тя повтори: — Кълна се Руж!

Шери дойде при Илаян направо от заседанието на комитета и внимателно ѝ каза решенията му.

— Не! Шери, повтори го още веднъж!

— Взе се решение да се оттеглиш от съвещанията. Ти и бездруго напоследък не идваш често. Освен това само аз и Руж бяхме против — болката и ядът му бяха очевидни. — Нямахме друг избор. Революцията иска жертви. Знам, че звучи банално, но това е истината. Още е рано да започнем да рушим тези норми.

— Но тогава те не са дорасли и за бунта? След като не разбират, че са равни помежду си! — Илаян хапеше юмрука си, за да не извика.

„Да я изхвърлят, да я прецакат, да я смажат точно когато беше успяла да спечели любовта на Руж и очакваше проектите ѝ да се приемат“

— Не, не, не!

— Нищо не можем да променим, нищо. Само да запазим спокойствие и да се надяваме, че бъдещето ще е по-добро.

— Да се надяваме! — иронията в гласа ѝ го засегна дълбоко и Шери се опита да смени темата.

— Какво става с Руж? Той напоследък...

— О, а ти какво си мислиш! Той не е такъв моралист, пък и аз съм графиня Ламури.

Тя звънко се разсмя, премрежи очи и разтвори кораловите си устни за целувка. С нежно движение той отстрани презрамките на скромната ѝ рокля и я прегърна.

Илаян не спираше да се бори и да тормози Руж за комитета. Тя знаеше, че сега има страшна власт и не смяташе да пропуска шанса си, за да победи скрупулите и нормите на селяните.

— Но, скъпи Руж, нима не разбираш, че аз не мога да живея, без да ходя там. Използвай влиянието си и, моля те, направи нещо.

— Всичко опитах! С Шери просто се скарахме с всички и нищо. Нищо. Знаем колко искаш да работиш с нас.

— Но тогава! — кресна тя.

— Просто не може! Има невъзможни неща!

— Наистина ли? — зелени пламъчета лумнаха в очите ѝ. — За мен няма!

— Права си! — Руж просто не разбираше как става така, че графинята го завладява все повече и повече.

Илаян мрачно се усмихна и се надвеси над изображението си в реката. Потръпна — беше се променила страшно. „По дяволите! Точно заради тези хора, заради борбата. Но аз пак съм си прекрасната графиня Ламури“.

Въпреки всичко Шери и Руж се потрудиха доста и в комитета вече цяла седмица всяка вечер обсъждаха незабравимата графиня. Хората от комитета се бяха съгласили Илаян да идва само на някои съвети и с Руж вечно спореха да присъства или не.

Тази вечер беше изключително опасно, защото войниците бяха надушили нещо и сновяха насам-натам. Той не беше се съобразил с предупрежденията ѝ и с полицейския час, затова щом мина един часа след полунощ, Илаян се загърна с дебелия кафяв шал и излезе навън. Ясно чу нечии стъпки, но веднага позна, че не е Руж.

— Сигурно вдигат бунт и са се събрали в кръчмата. Ти повикай другите, аз ще вървя.

Когато униформените изчезнаха, Илаян успя да събере мислите си. Самият вид на военните я побъркваше и я парализираше, навявайки ѝ страшни спомени. Но тя бързо се съвзе и хукна по една от страничните улици.

Трябваше на всяка цена да стигне до кръчмата. Тихо, като котка, се промъкваше покрай къщите. Тичешком премина площада, а студът кристализираше въздуха. В далечината чу тракане на ботуши и зареждане на пушки.

Спомни си Доминико, спомни си Лашенжат и едва не припадна. Кръв, убити, провал и нищо. Едно разочарование, което ще я довърши, ней даваше покой и тя, накрая на силите си, с премръзнали крака и ръце и със сърце близо до пръсване, нахлу в кръчмата и влезе в мазето. Всички скочиха на крака и някои започнаха да викат ядосано.

— Млък! Пълно е с войници и са научили нещо.

— Илаян, обясни по-ясно! — викна Руж.

— По-ясно ли! Били сте достатъчно непредпазливи, но това е тема на друг разговор — тя хвана една бутилка вино и я разпръска. — Трябва да се правите на пияни, да миришете на алкохол, да се натряскате. Хайде!

Чуха се псувни и гневни думи за лошата и невъзпитана аристократка.

— Мътните да ви вземат! Но да се разберем. Аз няма да позволя да се провали революцията заради капризите на няколко глупави, самонадеяни простаци!

Тя дръпна силно Руж за ръкава и му лисна една кана с ракия в лицето. Шери надигна една бутилка и кимна дяволито на Илаян.

Когато излязоха навън, бяха по-трезви и от краставички, но отдалеч миришеха на вино. Войниците се появиха с пушки в ръце. Илаян като единствения трезвен в пиянската групичка им каза да се разкарат. След кратък безуспешен разпит, военните бяха принудени да ги пуснат.

— Ей, красавице, ще ни дойдеш ли на гости?

— Самозабравили се негодници — процеди Руж по повод на гадните подмятания, но Илаян само чаровно отвърна:

— Внимавайте, момчета, че ако изтрезнее брат ми, ще стане лошо!

Руж имаше много неприятности. Работата никак не вървеше, караха се постоянно. Дори и с Илаян вечно спореше за налудничавия ѝ проект в бунта да включат и други села. Явно повечето бяха съгласни и само чакаха неговата дума, но той твърдо смяташе, че рискуват прекалено много, ако се доверят на още хора. Освен това всички се държаха с него лошо заради графинята — не можеха да му простят погазването на най-важните принципи и не разбираха любовта му към нея.

Всъщност защо я обичаше, се беше питал и той стотици пъти. Тя беше ужасна домакиня, непоправима авантюристка и нямаше никакво намерение да се промени. По цял ден не правеше нищо, не се учеше и оставяше него да върши цялата домакинска работа. А сега, когато го попита защо не казва колко хубав е мазният, полуледен боб, той не издържа:

— Ти си ужасна готвачка.

— Мерси!

— Наистина, трябва да се научиш да готвиш!

— Но аз не съм автомат. Аз се уча, старая се — в гласа ѝ трепна болка, но нараненото ѝ достойнство взе превес.

— Знам, че ти е трудно, Но...

— Здравсти! При това съвсем не искам да стана готвачка. Не ме интересува готвенето.

— Да, ти си специалист по бунтовете — каза саркастично той и вдигна очи към небето.

— Точно така! — Илаян скочи и с рязко движение на нежните си ръце събори всички съдове от масата. — Аз съм графиня! Не си въобразявай, че ще стана обикновена жена, която готви на мъжа си.

Руж се изправи и хвана като в клещи крехките ѝ рамене, разтърси я и изсъска:

— Никога не го казвай пак! Аз не съм един от слугите ти, малка лигла!

— Да! Те бяха по-добри!

Той ѝ удари такава плесница, че я запрати до стената. Натискайки бузата си, Илаян процеди:

— Нещастник.

Руж се облегна на масата със заплашителен вид и хладно попита:

— Какво каза? Повтори!

Илаян пребледня и прехапа устни до кръв, но нищо не каза — тя познаваше твърдостта на Руж и жестоките му методи.

На съвета вечерта отиде с ужасно синьо петно на бузата. Слава богу, почти никой не забеляза. Само Шери, загрижен я попита дали всичко е наред, но събирайки остатъка от достойнството си, тя мило му отвърна, че е паднала. Всъщност, преглътнала обидата, Илаян се интересуваше само от решението на комитета за нейния проект. Честолюбивата графиня с нечовешка радост забелязваше, че дори тези

самозабравили се деспоти започват да ѝ вярват. Това можеше да го направи само тя, но все пак всички очакваха мнението на Руж, който още не беше дошъл. Илаян, която беше сигурна, че той ще откаже, с помощта на Шери ги убеди да започнат обсъждането. Бяха стигнали до гласуването и чарът на графинята почти ги беше убедил, че и без всезнаещия Руж ще могат да решат, когато влезе самият той. Тя сви устни и стисна юмруци. Шери ги подкани да гласуват.

— Може ли да взема думата? Аз искам да поздравя създателя на проекта, защото той е грандиозен сам по себе си, но е същевременно и с голямо значение. Ако обединим усилията си, ще победим по-лесно, а на успеха ни ще се радват много хора. Прекрасен проект, най-добрият, който съм виждал! Гласувам „за“, за теб, графиньо!

Илаян изпищя и се хвърли към Руж. Никой не погледна възмутено на тази малка волност. Решено беше да се вземат сериозни мерки за подготовка на въстание.

Дълги ездни въпреки минус 32-градусовия студ и много любов биха изтозили всеки организъм за няколко дни, но Илаян препускаше и обясняваше едно и също нещо по двадесет пъти няколко седмици подред. Преумората се появи и у тази изключителна жена. Желязната красавица от два-три дни повръщаше всяка сутрин, а цял ден ѝ се виеше свят. В началото тя го отдаде на напрежението, но после се уплаши да не е бременна. Имаше пълни основания за това и почти не се съмняваше.

Едно дете в борбата, една грижа в повече и един товар, който няма да ѝ позволява да язди, да стреля, да се бие, я влудяваха. Да забременее по никое време ѝ се струваше ужасно и страшно. Илаян дори не знаеше кога ще роди и кога всъщност е станало. Изпаднала в паника, графинята имаше нужда да говори с някого. И когато се появи Руж, без каквито и да било заобиколки, тя му каза, — че ще има бебе. Педантичният светец се зарадва страшно много и забравил всякакви скрупули, изхвърча навън пеейки, за да съобщи хубавата новина.

В началото на Илаян ѝ беше адски весело от промяната у този човек, промяна, която се дължеше на нея. После се замисли над странната съдба и за изненадите, които бурният живот ѝ поднасяше. Всъщност детето въобще можеше да не бъде негово. Най-малкото можеше да е и на Шери. Но Илаян не знаеше със сигурност на кого беше това нежелано бебе. Отпусна се на сламеното легло, сложи ръка

на очите си и се върна в Лашенжат преди около 5 месеца. Спомни си нежността на Михаел, страстта на Хуго. Замисли се за Мишел, не знаеше дали е жив, как е. Нямахше представа какво е станало с Люк и с Роналд, с къщата. Всички хора, които обичаше, чезнеха в забравата и в мъката на миналото.

Илаян не се остави дълго да се самосъжалева и с твърдата увереност на войник преди първия си бой се върна в настоящето. Тя имаше Шери и Руж, които я обичаха до полуда, и това глупаво бебе.

Както предполагаше, доста неща се промениха. Трябваше да се ограничи от удоволствието да командва и трябваше да си седи вкъщи. Али Руж се оказа страхотен баща и освен че се грижеше непрестанно за майката, занемари приготовленията за бунта. Шери, който не си правеше илюзии за безметежно бъдеще на детето, а и знаеше как стоят нещата, правеше опити да не се спира подготовката, но напразно. Руж се интересуваеше само от Илаян, а хората искаха и да се подготвят за зимните празници. Илаян се месеше и често скандалите ѝ с Руж нямахше да завършват без битка, ако той не я щадеше. Войниците бяха забелязали раздвижването и ако сега не продължаха подготовката, всичко щеше да е загубено. Единствените, които разбираха опасността от намеса на войници от Лашенжат, бяха Шери и Илаян. Свареха ли ги неподготвени, войските на Дюверноа щяха да избият всички. В края на ноември Илаян с радост откри, че не е бременна. Отчаянието на Руж нямахше граници, но поне приготовленията за борбата се ускориха. Обаче вече беше късно.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

Разнесе се страшен слух, че войските на черния генерал приближават, и населението изпадна в ужас. Макар че засилиха подготовката, всички отлично знаеха, че няма да успеят и това ги изпълваше с апатия и отчаяние. После дойде радостната вест, че всъщност Шаундънър просто е тръгнал на лов из източните райони с не повече от 50 души. Това също беше опасно, защото ако откриеха нещо, щяха да изпратят цяла армия срещу непокорните села. Но съдбата беше благосклонна и страшният пълководец на Дюверноа отседна в едно близко селце, незамесено в заговора. Минаха седмици, когато отново убийствената новина се разпръсна като чума. Хората се побъркаха от страх. Генерал Шаундънър идваше към Транжер и всеки бягаше като от прокажен. Късно беше за каквото и да било — той щеше да е след час в селото.

Илаян само по снежнобяла риза, която подчертаваше изключителните ѝ форми, переше на реката. Времето и търпението на благородните селяни я бяха научили на много неща. Тя вече не беше само буйна и страстна девойка, звездата на революцията, но и жена с твърдост и сила да се справи с всичко. Един уплашен писък я изтръгна от мислите ѝ и накара очите ѝ да се разширят, а тя да загуби почва под краката си и да не може да диша!

— Черният генерал! Черният генерал идва!

— Мъжът ми, о господи!

Графинята залитна и видя как по склона тичат като бели птици подплашени момичета. Някой затисна устата ѝ и тя, останала без сили, се отпусна в ръцете на мъжа.

— Тихо, спокойно, котенце! — Шери я отнесе в близката горичка и галовно помилва вкамененото ѝ лице.

— Мъжът ми! Генералът е тук! — бяха първите думи, които се отрониха от пресъхналата ѝ уста.

— Няма никакво значение! — той я прегърна още по-силно и покри златната ѝ коса с целувки.

— Но, Шери, ние се омъжихме!

— Няма нищо! Той не ще намери веселата и свободолюбива аристократка, която живееше от бал до бал, нито русокосата принцеса на тълпите. У теб вече не съществува и бунтарството само като форма на протест срещу нормите, които не харесваш — Шери говореше спокойно и нежно. — Ти си помъдряла, станала си по-упорита и целенасочена и сега си кралица на революцията, сега си истинска жена, променила си се.

— А ти! Харесваш ли тези промени, Шери? — попита тихо тя и вдигна изразителните си очи.

— Много, прекалено много. Ти все още си оная фурия, която изпепелява сърцето на всеки мъж. Ти си моята съдба, душа, покровителка — сега и завинаги!

Прибраха се в къщата на Руж чак през нощта и започнаха да обсъждат по-нататъшните си действия. Руж знаеше само, че генералът познава графинята, и много се безпокоеше за нея. Но след още един щателен оглед Шери и Илаян бяха убедени, че няма опасност. Бяха изминали шест месеца и Илаян страшно се беше изменила — загоряла, кадифена кожа, отслабнала и по-женствена, ако това бе възможно, един страшен, пронизателен и предизвикателен поглед в горящите ѝ зелени очи. Тя не бе вече жизнерадостната, чаровна графиня, а създание на самата природа и съдба, същество по-твърдо от гранит и с божествена красота.

Затова напълно спокойна тя отиде на площада с чаровния си „брат“, където генералът организираше празник по случай пристигането си. Беше се събрало цялото село, но Руж разблъска хората и те застанаха отпред.

Генералът седеше в голямо кресло и с подигравателна усмивка и мрачен поглед наблюдаваше хората. Илаян потръпна и усети как ѝ прилошава. Шаундънър също впи поглед в хубавата блондинка и се усмихна заплашително. Някои от войниците предложиха да потанцуват.

— Хайде! Ще танцувате! — Генералът кресна и стана с надменна усмивка, която откри остриите му бели зъби.

Хората потропваха смутено някакъв селски танц, когато засвири музика и всички, въпреки страха си, бяха принудени да танцуват. Илаян почти изпищя, когато се озова с лице към страшния си съпруг. С

едната ръка той леко удряше камшика си в излъскания ботуш, а другата — протягаше към нея.

— Ще танцувате ли, г-це?

— Аз не мога! — бледа като смъртта, тя отстъпи назад, но мъжът грубо хвана ръката ѝ и я повлече към средата на площада.

Шери залитна, а на Руж му прилоша. Страшна картина беше красавицата, която като в транс танцуваше с жестокия генерал, хванал в едната си ръка камшика. Изведнъж тя падна на паважа.

— Какво става?

— Съжалявам, но ми стана лошо.

— Ах, така ли? Ставай — кресна Шаундънър и я ритна.

Тя повдигна очите си, пълни с омраза и процеди:

— Не мога.

— Казах, ставай! Малка лигла! — той не позна гласа на жена си и я издърпа с нечовешка жестокост на крака. Удари я с камшика и каза хладно:

— А сега ще танцуваш. Всички се дръпнете! Хайде, лигло!

Унижението беше страотно и Илаян остана вкаменена. Шери пристъпи напред, стискайки пистолета си. Младият човек прекрасно разбираше какво чувства графинята, нейната болка, ужасните спомени, жестокостта на Шаундънър и мъката ѝ, че не може да си отмъсти. Но Илаян се завъртя леко и нежно като перце и започна да танцува валс И други дворцови танци. Шери изтръпна — дали не беше откачила, защото в Лашенжат тя беше най-добрата танцьорка и така щеше да се издаде.

Руж усети, че косите му настръхват, когато видя лицето ѝ, озарено от някаква омайваща, но сатанинска светлина. Ослепителната ѝ, прелъстителна усмивка контрастираше ужасяващо със стиснатите зъби и с неестествено разширените очи, пълни с омраза.

Тя се понесе като страшно видение към генерала и го прегърна. Това беше най-опасният танц, който някога беше танцувала. Генералът танцуваше със самата смърт, но беше прелъстен от магнетичното привличане на неземната красота на блестящата жена, и когато танцът свърши, той падна на колене и ѝ благодари. Тя си тръгна с гордо вдигната глава, успяла да накара всички присъстващи да забравят името си и не обърна внимание на предложенията на Шаундънър.

Седеше нечувстваща нищо, с мокра кърпа на горящото си чело и с изранени крака, вдигнати на масата, когато влезе Руж.

— Защо не спа с него направо?

— Руж, остави ме, моля те! — Тя вдигна ръце към слепоочията си, когато той изрита стола и я събори на земята.

— Изложи ме пред всички, изложи себе си! За теб може да няма значение, но ти съсипа живота ми!

— Един танц...

— Един танц ли! Ако това е танц, то най-порочното място на земята е Лашенжат! — той блъсна стола, който ѝ премаза крака. — За бога! Ти успя да ме унищожшиш така, както никой друг не го е правил.

— Али Руж! Чуй ме! — тя се изправи треперееща и се облегна на масата. — Какво си въобразяваш, мислиш ли, че имах някакъв избор! Ако бях отказала, всички щяхме да загинем! Аз познавам добре Шаундънър! Революцията, аз... ти — всички щяхме да отидем по дяволите! Разбра ли!

Той я удари с юмрук, разкъсвайки копринената кожа на скулата ѝ.

— Ами след като го познаваш, не смяташ ли, че и той щеше да те познае! Ти едва не го целуна и си мислиш, че той е сляп. Ами ако те беше познал, тогава революцията...

— Стига, знам, не издържах, нервите ми...

— Не издържа! И аз не издържам!

Ударът му я запрати до огнището и той взе тежкия железен ръжен.

— Руж! Нямах право! И ако съм те засегнала, не е било нарочно! — тя ловко избегна първия удар. — Шери ще се сърди! По дяволите, стига! Негодник, не! — тя скри лице с ръце и се сви на кълбо.

„Господи, и аз го обичам!“ Илаян понякога не се разбираше, чувстваше се обърквана и като че ли това не е тя. Руж хвърли ръжена и седна на един стол.

— Не знам какво да те правя? Аз те обичам.

— Така ли? Затова първо помисли за своята чест, нали? — тя се изправи и пристъпи напред. На ключицата ѝ се червенееше дълга кървава подутина. — Знаеш ли какво е да танцуваш с човек, когото мразиш, да се подчиняваш само защото си жена. Живеех според

лицемерните норми на замъците, а сега живея под твоето мъжко достойнство, живея за твое удоволствие. Така, нали? Преживяла съм повече, отколкото можеш да си представиш! А твоята смелост нищо не струва, защото ако трябваше да танцуваш, дори само да погледнеш враг като Шаундънър, ти би избягал. Би избягал, защото си мъж, уверен в правотата си, затова!

Той ѝ удари жестока плесница и излезе от стаята. Илаян остана да съзерцава дупките на тавана и пода с твърдата увереност, че е победителка в този неравен двубой. Въпреки синините и физическото превъзходство на Руж тя знаеше, че е по-силна.

На вечерята Руж се държеше много мило и миролюбиво, но Илаян остана като от камък. Ясно ѝ беше, че само с пренебрежението си може да покори изключително честолюбивия селянин.

Времето се оправяше, както и Илаян. Бе прекалено топло, но и графинята бе прекалено спокойна след събитията през миналата седмица и постоянните подмятания на Шаундънър. Тя переше кротко и си мислеше докъде е паднал генералът, за да заплашва една обикновена селянка. Изведнъж чу тропот от конски копита. Обърна се рязко и с разширени от ужас очи видя Шаундънър сам на кон. Хвърли прането и се затича по тревата. Мъжът скочи от коня, хвърли шапката и камшика си и се спусна след нея като ястреб, догонващ гълъбица. Пряко силите си графинята тичаше към гората, защото знаеше, че там се срещат Руж и Шери. За човек с мощта и телосложението на генерала не беше трудно да настигне момичето. Той я хвана за ръцете и започна да ѝ шепне ласкателства. Илаян възвърна способността си да говори и изпищя неистово:

— Мерзавец! Махайте се, мразя Ви! — освободи ръцете си и му удари плесница.

Това беше прекалено и той я запрати на земята с истинска злоба. Главата ѝ се удари на камък и потече кръв. Шаундънър не се развълнува много, разкопча колана си и се хвърли върху полуприпадналата жена.

Хвана ръцете ѝ опита се да ги завърже, но дивата котка се извиваше, дращеше и хапеше. Той се принуди да я удари няколко пъти, разбивайки лицето ѝ. Псувайки започна да я целува.

— Малка лигла! Стой мирно — ревна той, когато тя го изрита и го заплю в лицето. Но той замахна още няколко пъти, докато

красавицата не изгуби съзнание. — Приличаш на жена ми, мътните да я вземат! Тя беше такава дивачка.

Той разкъса ризата ѝ. Тогава Иляян се съвзе и започна да пищи. Шери и Руж бяха чули още първия крясък и тичаха, напрягайки последни сили. С нечовешки скок Руж се озова зад генерала и хвана раменете му, след това със страшен удар разби освирепялото му лице и скочи върху него. Още щом Шаундънър чу стъпките на приближаващите се мъже, прокле съдбата, че му е отнела такава страхотна плячка, удари зверски Иляян и започна да вика хората си, които сигурно бяха наблизко. Шери пое графинята, опитвайки се да я свести, отвърза ръцете ѝ и започна да я целува. В далечината се чува гласовете на тичащи войници и Шери погледна към Руж, който душеше генерала с голи ръце. Руж кимна и викна да бягат, а той сам ще се справи с това изчадие на ада.

Шери я понесе през гората. Изми раните ѝ на един извор, водеше я по мъгливите полета нагоре. Носеше я без умора и с изкривени от болка уста ѝ шепнеше успокоителни думи. Стигнаха някакъв самотен хамбар и той нежно я постави върху леденото сено. Изпаднала в шок, Иляян трепереше. Шери съблече сакото си и я загърна. Притисна до себе си крехкото ѝ, уязвимо и прелестно тяло и внимателно я целуна. Иляян се разхълца, задъхвайки се, тя хлипаше, но не можеше да се разплаче.

— Любима! Любима, господи! Плачи, Иляян, плачи или ми кажи какво стана, какво искаш.

Гласът му трепереше и ръцете му страстно, но предпазливо галеха вцепенената ѝ фигура. Мъката надделя, тя изпищя и зарови мъничкото си лице в гърдите му. Ръцете ѝ разкъсаха ризата му и очите ѝ, големи, горящи и сухи, се впиха в загриженото му, набръчкано от притеснение лице.

— Имам нужда от теб, Шери — едва успя да каже тя, преди да го прегърне и телата им да се слепят в едно цяло.

Заровиха се в сеното и нощната тайнственост ги погълна. Забравиха всичко останало: болките, студа и омразата. Остана само чудната и всесилна любов. Когато по-късно и двамата се опитваха да си спомнят за тази нощ, откриваха, че е останала само сладостта на спокойствието и нечовешката сила на чувствата им.

Към два часа се спуснаха в селото. Беше зловещо тихо и само в далечината отекваше грубият смях на пируващите войници на генерала. Трябваше на всяка цена да научат какво е станало с Руж и се запътиха към къщата на ковача. Възрастният човек ги прие хладно и отнесено им съобщи, че Руж е в казармите и сигурно ще го убият. Шери се опита да подхване разговор, но апатията на стареца го вбеси и той извика:

— По дяволите, Анри! Ще ни обясниш ли какво става или ще играем на гатанки!

— Какво става ли? — ковачът кипна. — Какво става, и вие не разбирате, така ли? Вие развалихте всичко. Сега ще смажат Руж, ще го унищожат. Ако тая красавица не беше танцувала с генерала, Руж щеше да е свободен. Ако не беше така дръзка и си знаеше мястото, никой нямаше да я закачи. Това не Ви е столицата, трябва да го разберете! Шери, Илаян тук нещата са други и вие разрушихте живота ни.

— Млък! — тя притисна главата си и зашеметена се строполи на един стол. — Престанете с тая скапана песен за подчинението и разбирателството. Революционери, ха! Вие сте диктатори! А колкото до Руж...

— Да, Руж ще умре! Може би вече е мъртъв, но вас не ви засяга! Интересувате се само от налудничавите си цели, а Вие, графиньо, се занимавате само със себе си и с желанията си! Сега стана опасно и няма да се месите, нали? Дойдохте само на гости, за да смажете и развалите всичко! Ах, как искам да беше като преди, но сега си вървете! Махайте се! Върнете се в Лашенжат или се борете докрай.

— Но, но, разбира се — Шери се усмихна накриво. Дори неговият чист, огнен стремеж към свобода беше сломен от болката и назадничавостта на ковача. — Нима си мислиш, че ще го оставим.

— Аз... Извинете, че ви викнах. Прощавайте, графиньо, но аз съм консервативен човек.

— Знам. А сега плана. — Илаян потисна палецата вълна, която я задушаваше, забрави мъката и отчаянието и започна да действа.

Войниците имаха пир и бяха оставили пребития Руж в една отдалечена барака без охрана. Нощта бе безлунна и нямаше нищо полесно от това да изнесат припадналия човек от бунгалото. Четирите сенки се плъзнаха край старите зидове, а Шери носеше на гръб Руж. Войниците буйстваха и пияните им гласове се чуваха далеч в нощта.

Когато и последният гаден вик заглъхна Шери, Илаян, и Жерар, цигуларят, седнаха в тревата. Прегледаха Руж — нямаше сериозни рани й счупвания и решиха да го оставят заедно с Шери в тайното мазе под неговата къща. Нощта преваляше и всеки се зае със задачата си.

Когато здрачът изчезна и първите утринни лъчи се появиха на розовия хоризонт, някой силно започна да чука на вратата на къщата на Руж. Илаян изтръпна, защото видя през прозорчето всички войници на генерала и самият него. Но после се вгледа и забеляза още няколко къщи с полуоткрехнати врати и хора, готови да й помогнат, всъщност не на нея, а на Руж, който беше с Шери в мазето. Тя отвори и поздрави приветливо Шаундънър, който дори не слезе от коня. Явно заминаваха нанякъде. Това беше ясно още от първите му думи, в които прозираше страшна заплаха.

— И така, прекрасна г-це, аз заминавам за Лашенжат и ще се върна с армията. Тогава навярно ще си по-склонна да говориш с мен и приятелят ти ще ми гостува задълго.

— Г-н генерал, не разбирам, защо ми говорите тези неща? Изяснете се, сър.

— Когато... — той стисна камшика си и изгледа с омраза израненото й лице. — Когато обеса оня нещастен селянин, ще видим, малка мръсница! А може би си чула нещо за него, а?

— Нее! — той втренчи черните си очи в каменното й лице. Зелените й очи излъчваха мъртвешка светлина. — Но отново не разбирам за какво говорите. Не съм виждала Али Руж от вчера следобед и смятам, че вие по-дълго сте се наслаждавали на компанията му.

— Уличница — той вдигна камшика си, но не я удари, а подръпна поводите си.

— Сър, и ако отивате в Лашенжат предайте най-сърдечните ми поздравии на г-н кардинала.

Генералът я удари зверски и вдигна ръка за втори удар, но Илаян затвори вратата и се чу глухото изплющяване на бича по дървената рамка.

Шаундънър напусна селото бесен и с твърдото решение да си отмъсти на красавицата. След като и последното чаткане на копитата замря в пустотата, селцето се погълна от злоещата тишина. Наближаваше буря.

Две седмици по-късно един военен в измачкани, прашни, но много скъпи и хубави дрехи влетя в масивния кабинет на кардинал Филип Дюверноа. Мъжът в червено посрещна радушно пристигналия, но когато на обичайния му шеговит въпрос: „Какво ново“ другият отговори с едно изсумтяване, Негово високопреосвещенство се ядоса:

— За бога, човече! Не само, че ме посещавате в този ранен час, а аз страдам от безсъние и сутрин е единственото време, в което имам покой, но и с лошото си настроение ме съсипвате!

— Съжалявам, Ваше високопреосвещенство, но има лоши новини. На изток има бунтарски елементи и се налага да ги унищожим!

— Ах, колко интересно — кардиналът светна за секунди, озарен от някаква натрапничава мисъл, но веднага се върна на земята. Шаундънър сто на сто идеше да му иска нещо. — И така, г-н генерал, с какво мога да Ви бъда полезен?

— Изпратете част от войската.

— Налага ли се? — той направи гримаса.

— Налага се — нотки на твърдост привлякоха вниманието на дука.

— Добре де. Но из цялата страна се шири беззаконието. Защо точно там? Престъпни елементи има тук и навсякъде. Генерале, трябва да се грижим за цялата страна, нали? Не можем да си позволим дефицит на войници точно сега. Политика, разбирате ли? Много от най-страшните бунтовници са на свобода — Шери, този Мишел и...

— И моята съпруга, нали? Вие искате да я открия на всяка цена. Е...

Груб и жесток до тъпост, генералът мразеше поучителните лекции на Дюверноа и искаше тъпкано да го върне на онова селце, на онова момиче, което се беше подиграло с мъжкото му достойнство.

— Така ли! — кардиналът подскочи като ужилен.

Подлостта и свирепостта на Шаундънър го изнервяха, но обикновено генералът не си позволяваше да противоречи на дука и сега, когато засегна болния въпрос за Илаян, първият министър преbledня. Той се вгледа в изсеченото лице на събеседника си и със злорада усмивка откри следи от удари около брадичката:

— Ах, г-н Шаундънър, да не би някоя дива селска котка да Ви е разкрасила така? Или пък някой ревнивец? Не забравяйте, че аз Ви

венчах за графиня Ламури и бракът си е брак въпреки липсата на непорочната Ви булка.

— Май, монсиньор, тя беше в Транжер. Естествено, може да съм се припознал, но рядко бих сбъркал уличница като нея — генералът заби ножа още по-надълбоко с очарователна усмивка.

— Е, г-не, смятам, че предложението Ви е добро. Отидете и я доведете жива или мъртва.

Руж се съвзе бързо и дори селският лекар се удиви на силния му организъм. Отношенията на Илаян със селяните се подобриха и дори заклетите женомразци гледаха на нея с уважение. Крехката и нежна аристократка, свикнала с балове и подаръци, пое цялото домакинство и председателството на комитета. Денонощно яздеше с Шери, за да се свързват с другите села и в същото време лекуваше Руж, който цяла седмица гореше от треска. Вече никой не я презираше и не гледаше с лошо око на целувките между Илаян и Шери и на тайнствените среднощни езди. Само Руж, който оздравяваше, нищо не забеляза. В края на декември войниците стегнаха кръга около Транжер и всички в селото усетиха, че става нещо страшно. Руж вече яздеше и обхождаше поляните. Прибра се много уморен и отпаднал, но супата на Илаян за първи път му се услади.

— Научила си се да готвиш.

— Мерси. А как намираш организацията?

— Страхотно. А както разбрах от Шери, всичко е твое дело. Но, скъпа, защо е всичко това. Толкова ли се страхуваш от оня нещастен негодник. Той може и да не се върне.

— Не, абсурд? Ще се върне, аз го познавам.

— Така ли? — Али се извърна рязко. Той беше страшно ревнив и тя усети как устните му побеляват. — Какво е имало между вас?

— Нищо. Ако беше имало или ако ме беше познал, щеше да ме убие — тя сведе глава.

— Наистина нищо? — той сложи закана̀тено ръце на кръста си.

Илаян пристъпи към него, опря глава на гърдите му и се опита да го успокои с ласки. Другият начин да прокара желанието си тя наричаше „прегръдките“. Знаеше, че вижданията ѝ за отношенията

между хората, а още повече истината, че е омъжена за генерала, ще вбесят Руж, който невинаги действаше демократично.

Илаян беше права. Рано или късно генералът щеше да дойде. Една сутрин селото осъмна почти обградено. Част от мъжете успяха да пробият път към планините и започнаха да евакуират жените. Трябваше да се действа незабавно. Ако не се попречеше на войниците и не се отвлечеше вниманието им, щяха да подпалят селото. Главните сили идваха от изток. Покрайнините вече горяха, а хората се бяха струпали в горния край около една къща, приличаща на средновековна бойница. Арман предложи група от доброволци да отиде да се бие на изток, а останалите да защитават селото. Децата с жените да бъдат отведени по склоновете към хамбарите и тайните убежища. Ако мъжете успеяха да отблъснат войниците, щяха да се скрият край селищата и в горите. С плач и писъци, които биха разбили и каменно сърце, селянките, боси и голи, някои с новородени деца, тръгнаха по каменистите склонове. Малки деца, разплакани и объркани, се щураха и викаха майките си. Илаян остро се противопостави да замине с другите и да остави приятелите си на произвола на съдбата. Грубите мъже решително отказаха и свирепо реагираха на неподчинението ѝ.

Руж не я удари само защото се намеси Шери и застана пред нея със страшно красноречив поглед в големите си красиви очи.

— Илаян, трябва да заминеш, защото така ще пазиш децата и жените. Всички са нужни тук. Не може да ги придружи мъж, ти трябва да ги закриляш.

— Стига лъжи, Шери. И аз искам да се бия! Не им трябва на тях, на вас съм ви нужна. Знаеш, че умея да се боря отлично, а ми отказваш само защото не искаш разпавии с тези непоправими.

— Млъкни, тихо — той се наведе и докосна с мустаците си гладката ѝ буза. — Тихо, съкровище! Зная, че се биеш добре и бих разчитал най-много на теб, но нямаме друг избор. Трябва да отидеш!

— Стига превземки. Ако не престанете да се съвещавате, генералът ще е вече тук — грубо викна Руж, който страшно ревнуваше, като гледаше как нежно си говорят Шери и Илаян.

— Тръгвам! Ще се кача — тя се усмихна подигравателно на ревността на Руж.

— Хайде, бързайте! Руж ще остане в селото, а Шери ще отиде на изток. Хайде, Зет!

Чуха се гласове и 30 мъже се отдалечиха към края на селото. Шери се извърна смутено към хубавата графиня, която от притеснение си хапеше устните и го гледаше със страх в широко отворените си смарагдови очи.

— Любима, обичам те! Ще се върна.

— Шери, о господи! Не бих могла да живея без теб. Свързва ни толкова много, че нищо не би могло да ни раздели, любов моя.

Руж, който бе наблизил, побесня. Струваше му се, че не е чул добре. Тя, тя ми се кълнеше във вечна любов. Мислите на младия мъж го горяха като нажежено желязо. „О господи, значи всички слухове са верни. Не!“ Дори в затънтеното селце беше стигнала славата на несравнимо красивата графиня и многобройните ѝ любовници. Руж стисна пистолета, мрачно отвърна на нейното сбогом и със своя отряд се затича към казармите.

Селото изчезна в синкава мъгла. Гъст дим се издигаше от пожарищата, лютеше на очите и задушаваше сърцето. Кривата стръмна пътека се виеше нагоре и нагоре. Въздухът се разведри, замириса на бор и смола. След няколко часа се показаха десетина малки колибки със сламени покриви. Сгушени под грамадните иглолистни дървета, схлупени от влагата и бурите, те бяха добре дошли за съсипаните от умора и мъка бегълци.

На хълма, почти до гонещите се из оловното небе облаци, се издигаше стара вятърна мелница. Илаян прецени, че няма да има място за всички в струпаните къщурки и се запъти по мократа, сива трева към проядената, старинна постройка. Макар че беше пладне, слънцето чезнеше зад огромен черен облак.

Студът сковаваше земята, но войниците и бунтовниците се биеха с такъв жар, че цялото село гореше. Въпреки че войската на Шаундънър бе добре обучена и въоръжена, селяните настъпваха без страх и защитаваха домовете си до последното си дихание. Омразата, стремежът към промени, сдържан години наред, изригна и ги понесе стремглаво към страшната, но геройска смърт. Те бяха свободни, горди хора и се биеха за всяка педя земя. Успяха да отблъснат войниците и побягнаха към горите. Отрядът на Руж тъкмо гасеше пожара, когато се чу командата „назад“. Всички наскочаха и тичешком се спуснаха към майката природа. Руж остана сам, защото горяща греда препречи пътя му. Възможно беше да изгори, затрупан под руините на кметството, но

той се измъкна от сградата. Мъртвешката, парализираща тишина, настъпила в опожареното село, бе нарушена от тропот на коне и от виковете на войници. Руж се оказа в центъра на дяволски кръг и последното, което видя, бе злорадата усмивка на Шаундънър.

— Радвам се да те видя, благородни рицарю! Можеш да нападнеш невъоръжен човек, но дали ще можеш да пазиш тайна? — лицето на генерала се сгърчи от омраза и той удари Али. — Къде са другите? Къде е тя?

Кръв от пукнатата му глава попиваше в брадата му и го душеше. Ръцете му бяха вързани, а краката хванати с метални клещи. Генералът започна да мести някакъв болт в сатанинския механизъм, докато глезенът на Руж изпука. Болката пръсна нещо в главата му и младият мъж падна назад. Свести го камшичен удар и кръв заля едното му око. Картината, която видя, беше ужасяваща и за едно око. Нажежено до бяло желязо се допря до голите му гърди.

— Не! Нее! Никога няма да ви кажа, копелета!

Болката умъртвяваше чувствата му, нервите му, но той щеше да мълчи дори ако му извадеха един по един зъбите и ноктите му. Щеше да мълчи за нея, за Илаян. Камшикът разкъсваше месата му, а клещите направиха костите му на пихтия. В нечуващите му уши кънтяха думите: „Къде са те, копеле, кажи или ще...“ Почти губеше съзнание, но изведнъж се появи светлият образ на графинята, която целува Шери. Спомни си и нейните думи. В разбитото му съзнание изникнаха всички любовници, които тя би могла да има. Представи си и Шаундънър, представи си и Шери. Омразата стана по-силна от болката, когато с грамаден чук счупиха китката му. Стенанията му и сърцераздирателните виковете секнаха.

— Ще говоря — хрипкавият му глас едва излетя от разсипаните му гърди.

Шаундънър се надвеси над него със зловна усмивка и Руж почувства страшно отвращение и отчаяние от себе си, но тихо проговори:

— Западният склон. Те се крият в прохода на юг — изгуби съзнание и го отнесоха.

Войниците се спогледаха и им се догади от кървавата маса. Някъде в далечината виеше вълк, а това бе лошо предзнаменование. Стори им се умрял. Помислиха малко и решиха, че един предател няма

нужда от гроб и го оставиха в задния двор. Мотаеха се две кучета и войниците счетоха, че те ще прочистят света от ненужната твар.

Шаундънър сам предвождаше войниците си и сигурен в своя успех, не бе взел много хора. Знаеше, че ще изненада бунтовниците, и се надяваше, че ще има много пленници. В битката беше познал Шери, вярваше, че и Илаян е наблизо и предчувстваше как ще се зарадва червеният дук. Генералът беше прав — селяните съвсем не бяха подготвени за второ сражение и изходът бе ясен.

Руж се свести, когато едно от кучетата го ухапа за крака. Другото ближеше кръвта му, а наблизо пасяха вонящата трева неоседлани кранти. Руж се повдигна и невероятно за състоянието си, успя да се изправи. Разсъждаваше трескаво, капки пот се смесиха с кръвта.

Знаеше, че не може да живее още дълго, но знаеше и че ако Шаундънър откриеше мъжете, ще открие и жените. А въпреки цялата болка и смазващото разочарование той обожаваше Илаян. Обичаше я такава, каквато е — темпераментна, импулсивна и невярна. Огледа се сред дима и сивотата на този съдбовен ден. Нямахше никой и той се метна с нечовешки усилия на един от конете, а другия поведе с въже. Знаеше много преки пътеки, познаваше тази местност като ръката си, това бе родната му земя. Той я предаде. Пришпори коня и препусна по склона. Ако не се случеше нещо непредвидено, след час щеше да е при нея.

Илаян стоеше до прозореца на мелницата и съзерцаваше грамадните тъмносиви ужасяващи облаци, които закриваха бледото слънце. Но невиждащият ѝ поглед бе насочен към долината. Там явно се водеше битка, а тя като че ли се страхуваше да отиде. Имаше пистолет, но някаква обреченост я заковаваше на мястото ѝ, отнемаше силите ѝ и я изпълваше със страшното предчувствие за нещо ужасно. Студът проникваше през тънката ѝ конопена рокля е дълбоко деколте и тя искаше да е в Лашенжат и някой друг да решава вместо нея, било то и самият Дюверноа. Една страшна мисъл я връхлетя: „Дали той знае, че съм тук?“ Нямахше време да си отговори, защото чу шум и се извърна рязко.

— Руж! — писъкът ѝ беше оглушителен.

— Само не викай — отрониха разсипаните му устни и той я хвана за ръката. — Тръгвай! Трябва да бягаме! Шаундънър ще избие

мъжете и след малко ще е тук.

— Не! Не! Господи, какво са ти направили? О, боже, Руж — с треперещи ръце тя докосваше раните му. Горящите ѝ устни лекуваха болката му, а очите ѝ, огромни и зелени, излъчваха такава любов, че дори Руж се наведе, за да скрие една сълза. — Ти не можеш да яздиш. Поне не така, любими.

— Стига — той я блъсна. „Любима“ — така я беше нарекъл Шери. — Трябва да бързаме, да бягаме. Той ще ни избие.

Той падна на купа слама, а графинята разкъса роклята си и започна, да превързва раните му.

— Любов моя, а къде е Шери?

Илаян хапеше устни и стискаше зъби, за да не извика при вида на някои ужаси, причинени от съпруга ѝ. Знаеше, че трябва да се махнат, но не можеше да изостави Шери.

— Може би е мъртъв, какво те засяга.

Руж се изправи и слезе на приземния етаж, където бяха конете. Омразата му към всички мъже, които обичаше тя, му даваше нечовешки сили и той пренебрегна болката и мъката си.

— Руж, какво искаш да кажеш? — запита Илаян хладно, докато стягаше багажа си. Предчувстваше нещо ужасяващо.

— Предадох ги! Предадох го — ридание разтърси мощната гръд на селянина и той се отпусна на земята.

— Какво? Но защо? — не успя да разбере какво ѝ казва той. — Аз го обичах!

— Значи е истина, истина е, че... — той се изправи и я блъсна.

Илаян падна до един от конете със смъртно бледо лице. Русите ѝ коси се бяха разпуснали като живи и тя беше божествено красиво олицетворение на ужаса. Той продължи:

— Аз не вярвах! Не вярвах, че си такава...!

— Не! Нямах право, Али Руж! Нямах право да ми говориш така! Ако си предал Шери и селото си заради ревност, никога няма да ти простя!

Въпреки раните си бе изключително силен и с няколко удара я свря в един ъгъл. Откъсна някакъв ремък и се приближи към нея.

— Господ Бог ще те накаже, ако ме докоснеш — гласът ѝ трепереше, защото тя знаеше крайната жестокост на мъжа пред нея.

— Какви са отношенията ти с Шери? Какви са отношенията ти с мен? Имала ли си любовници в Лашенжат? — при всеки въпрос той я удряше и оставаше кървава резка.

Графинята не викаше, но други писъци, идещи от далечината, огласяха смълчалата се планина. Руж се олюляваше и всеки удар или въпрос отнемаше силите на убягващия му живот, но той бе обезумял.

— Какъв ти беше Шаундънър? — кресна той.

— Съпруг! — Илаян го блъсна и се изправи.

По обезобразеното ѝ лице се четеше презрение и страшно разочарование. Тя обожаваше Руж и му се беше възхищавала. Той бе предал революцията и другарите си заради собствения си егоизъм и предразсъдъци.

— О, Руж, защо го направи? — тя го прегърна, а той отпусна ръка, изпусна ремъка и я притисна към себе си.

В далечината гръмнаха пушки, чуха се още писъци. Разнесе се острата миризма на дим и конете се подплашиха.

— Боже мой, какво направих? — той сякаш се отърси от някакъв страшен сън. — Но вече е късно. Направеното — направено. Тръгвай! Конете! Хайде, господи, Илаян, стани!

Графинята като в унес стоеше върху сламата и не помръдваше. Изстрели прозвучаха съвсем близо и конете изцвилиха.

— Ставай — изрева Руж и ѝ удари плесница. Хвана ръката ѝ и я повлече по пода.

— Не, Руж! Аз оставам! Ако ти си предал Шери, аз няма да го предам!

— Стига мелодрами! — Руж знаеше, че няма време за губене, и я издърпа навън.

Опърничавата графиня се хващаше за корени и за дървета. Хвана я и я блъсна към коня, но раните му пречеха. Изведнъж надолу по склона се появиха войниците на Шаундънър и настъпваха доста бързо, видели малките черни точки. Руж я повдигна и я постави на коня.

— Малка глупачка! — изсъска той. — Веднъж стигнем ли билото, всичко ще е наред и...

— Шери! — сърцераздирателен писък прекъсна думите му.

Руж се обърна. Заедно с 5–6 други, оковани във вериги мъже вървеше и младият революционер. Лицето му беше червено от кръв, а дрехите му висяха на парцали. Но Руж позна и водача на групата —

Шаундънър. Метна се на коня и препусна. Илаян не държеше въжето и щеше да падне, ако не бяха подсъзнателните ѝ инстинкти. Руж удари и нейния кон и се огледа. Дистанцията се беше скъсила, изстрелите профучаваха доста близо, а Илаян сякаш не беше на себе си, когато чу гласа на генерала:

— Предайте се! Предайте се или Шери ще умре! — изрева той.

— Бягайте! — ясният, твърд глас на Шери процепи злокобната тишина. Екнаха изстрели и конете препуснаха нагоре.

— Шери! Себастиан — продължаваше да шепне Илаян.

— Господи, любима, опомни се! Трябва да се спасим! Трябва в името на Себастиан, за да отмъстим — гласът на Руж беше нежен, въпреки че конете препускаха в кариер и свистяха куршуми.

— Никога не си ми говорил така — рече тя тъжно, после в очите ѝ блеснаха светкавици и с обичайната си твърдост добави: — Прав си! Ще му го върна тъпкано на кардинала! Напред!

Тя извърна глава, за да погледне за последен път назад и косите ѝ се развяха като знаме, знаме на свободата. Ясно видя как един войник мушка Шери в гърдите с щика си и изтръпна. Отново прозвуча гласът на Шаундънър, който се кълнеше, че ще унищожи по страшен начин Шери. Илаян стисна пистолета си. Куршумите почти долитаха до тях. Първото ѝ желание бе да убие Шери, Руж и себе си, но после се прицели в генерала. Не уцели, конят летеше и разстоянието се увеличаваше. Изведнъж ясно усети как два-три куршума разкъсват тялото на Руж. Тя се извърна, но той само ѝ просъска да продължават.

Боляха я краката и мозъкът ѝ се пръскаше. Ездата продължаваше вече цяло денонощие, а от дванадесет часа никой не се виждаше, но те продължаваха, защото знаеха, че трябва да се отдалечат достатъчно. Руж от няколко часа не беше проронил нито дума, но и тя беше съсредоточена и не искаше да разговаря. Слънцето се показа иззад буреносните облаци и за първи път от 24 часа огря земята. Яздеха на юг. Умората надделяваше и Илаян най-накрая попита:

— Руж, нали можем да спрем за малко?

Не получи отговор и се извърна. Руж бе мъртъв. Няколко куршума бяха разкъсали окончателно тялото му. Тя скочи от коня и свали трупа. Бе съвсем студен и малките му светли очи гледаха в празното пространство напред. Зави ѝ се свят и когато се свести, бе привечер. Домъкна го до някаква горичка и се зае с погребението. „О

господи! Защо, защо, за бога! Защо го уби?“ Останала без глас, Иляян тихо стенеше. Израни ръцете и краката си, но направи чуден гроб. Мъката бе толкова страшна, че ѝ пречеше да диша, да живее, но не заплака.

— О, защо нему казах, че го обичам, защо не му казах сбогом. Защо? Той толкова ме обичаше. Нее! Нее! — тя падна на земята, знаейки, че всяка минута е опасна. — Не! Никога няма да оставя да се гаврят с трупа му, да носят главата му на кол! Обичам те!

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА

Времето започна да се оправя и след седмица полумъртвата Илаян продължи пътя си на юг, защото съдбата я водеше!

Илаян не знаеше дали студът и гладът я събуждат или я карат да заспива. Зимата бе в разгара си, но колкото по на юг отиваше, толкова по-топло ставаше. Заснежените полета, грамадните черни врани, голите, сухи, мъртви дървета си приличаха, но небето изсветляваше и ставаше все по-лазурносиньо. Сивите облаци се превръщаха в перести снежнобели или блестящо жълти пухчета. Илаян уби и изяде коня на Руж, а след седмици езда остави своя да издъхне спокойно и продължи пеша. С панталона на Руж, с обувките му и с конопената риза, отслабнала, ранена и със сатанински блясък в смарагдовите очи, тя приличаше на видение или на самата смърт. Близо до южната граница, в едно от селата със сърви, които бяха потискани от армията на Игналия, един селянин я намери в окаяно състояние. Отведе я в къщата си и след 24 часа Илаян можеше да седи, да вечеря със семейството му и да разговаря за житейските трудности. Момичето с неповторима ловкост и дипломатичност разпитваше за района, без да каже нищо конкретно за себе си.

— Значи, казвате, че идвате от югозапад и пътувате към Сент Лашенжат?

Илаян за сетен път разказваше за разбойниците, които са я нападнали, и с мъка си мислеше за своя негодник — Оливер.

— Но защо сървите не се вдигнат и не изгонят армията?

— Личи си колко незапозната сте с нашите проблеми. Повечето хора тук са от смесени бракове, никой не желае свадите и враждите, но нашите райони вечно са били опасни. А сега и войската има право да се намеси, измисляйки някакъв бунт. Всъщност в Костен, на десетина километра на юг, имаше някакво въстание преди година, но отново всичко замлъкна.

Илаян беше чувала много зловещи разкази за варварството на сървите, за опърничавия им, непокорен дух и неведнъж бе искала да

посети тези велики, чезнещи в черна слава места. Древният, могъщ народ на сървите бе населявал южните територии още много преди да се появят завоевателите — северняци и с огън и меч да смажат малобройните и разпръснати южняци. Оттогава векове наред игналиянците потискаха и претопяваха сървите.

И сега, както и преди, те живееха в малки градчета или самотни колибки, разпръснати из необятните прерии.

На север имаше хубави пасбища, китни гори, но този народ бе изтласкан върху сухата, керемидена почва и сред каменисти пропасти и скали. Горещината и огненото слънце изгаряха всяка тревичка и гордите хора бяха принудени да се борят за всеки залък.

Болката и горчилката, събрала се в несломимите, жилави сърви, ги правеше мистериозно силни и каменно твърди. Запазили древните си обичаи, и до днес не бяха приели властта на монарха. Точно по времето на революцията много градчета бяха въстанали, но, естествено, армията беше смазала всичко и бе изравнила със земята над 2000 къщурки. Старият човек точно обясняваше на Илаян, че сега цари мъртвешко спокойствие, и ако не се брои гнетът на армейските шерифи и нападенията на войниците, хората отново бяха се върнали към затворения си, пълен с лишения, скромен, но достоен живот. Напоследък някаква болест, чума върлувала из градовете, но хората смятали, че това го измислят войниците.

Пътят към Лашенжат бе невъзможно дълъг и старецът искаше да я изпрати до някой голям град, но графинята, която не знаеше къде точно отива, а чувстваше, че нейният път е по-страшен от най-ужасния маршрут, отказа и напусна гостоприемната къща, като се отправи пеша към градчето Костен.

Илаян вече не се страхуваше от нищо, нямаше сили просто да мисли за опасностите и не обърна внимание нито на гладните, сиви вълци, които се мъкнеха след нея, нито на снежната буря, която я накара да пълзи с изранени крака и ръце по ледената земя. За няколко дни тя се добра до една стара сграда. Тя бе на два етажа — мазе и партерна стая с камина. Вътре не беше по-топло, но благородните хорица бяха облекли добре Илаян. Тя взе малко дърва от наредените навън и запали огън, свали пелерината си и започна да готви триците, които намери на прашната лавица. Получи се някаква смеска и Илаян,

загърнала полите на оранжевата си вълнена рокля, седна на парче дърво до високата маса и започна лакомо да яде.

Изведнъж вратата се отвори и сред нахлулия облак сняг и студ се появи черната фигура на мъж. Илаян с инстинктивно, мълниеносно движение посегна към револвера, който лежеше до дървената чиния. Човекът стиснал здраво пушката, леко я свали, влезе и затвори вратата. Гледаха я две живи, небесносини очи изпод рунтави, огнени вежди. Ярко рижав бе цветът на косата и небръснатата му брада. Личеше си, че в жилите му тече сървска кръв. Мощното му тяло и исполинският ръст допълваха страшния му вид. Той отметна назад дебелината си парцалива качулка и откри честното си смугло лице. Очите на Илаян чакаха да уловят някакъв жест, знак, но високите мраморни скули, широкото обрूलено от ветровете чело и плътните устни не трепнаха. Илаян хладно поздрави и му предложи да седне. Мъжът си съблече наметката и като я остави до нейната, отпусна грамадната пушка на земята. Ядоха мълчаливо. Той й каза, че е скитник, тя му отвърна със същото, докато се възхищаваше на гъвкавите му като на котка движения. Илаян след час излезе да донесе дърва и като влизаше, бльсната от ледения вятър, тя залитна и ги изпусна. Мантията разголи раменете й, а роклята се смъкна и полуоткри заоблените й, въпреки глада, гърди. Момичето вдигна стреснато поглед.

— Да Ви помогна ли, графиньо — топло попита скитникът.

Тя изпищя и седна опряла гръб на вратата, конвулсивно стискайки две цепеници. Закри с трепереща ръка пълните си с ужас очи и прехапа устни. Но след секунда, когато отпусна ръка, погледът й бе така изненадан и невинен, че младият мъж би се закълел, че това е невъзможно — човешко създание не би могло така бързо да промени изражението си. С подгъващи се колене тя стана и отиде до купчината слама.

— Грешите, бъркате. Взимате ме за друга, аз съм само...

— Графиня — довърши хладно той. — Г-це Ламури, какво Ви е?

Тя отпусна бледото си лице назад и посинелите й устни се раздвижиха безмълвно. Господи! Дали тя беше графиня Ламури наистина? От месеци никой не я бе наричал така, но дали момичето, което се любеше във воняща слама, което изяде цял кон и готвеше горе-долу добре, бе графинята. Илаян тихо изстена.

— Спокойно, спокойно — мъжът нежно заговори. — Аз съм Ричард Леанър. Бях приятел на Оливер Самулере, кръстосвахме севера преди известно време. Той ми е говорил много за Вас. Радвам се, че сте жива и здрава.

— Оливер...

— Той е добре, поне когато го оставих. Аз напуснах, защото исках да се върна в родното си място.

— Аз не съм графиня — думите сами се изплъзнаха.

— Добре. Значи, Илаян.

Гласът му заглъхна сред шума от приближаващи се коне. Леанър скоочи към прозореца и сред вихрушката видя дузина конници с военни униформи.

— Войници! Да бягаме! Знам таен изход, само ме следвайте.

Той загърна вцепененото момиче, отвори скрита капандура и заслизаха по мрачно стълбище. Само при думата „войници“ всички сили я бяха напуснали и тя го последва надолу по плесенясалите стъпала в сковаващата тъмнина като движещ се труп — тяло без дух и празно съзнание. Измъкнаха се в снежната виелица и борейки се за всяка глътка въздух, поеха на юг. С развети поли и коси, замръзнала и вперила безумен поглед в леденото поле, Илаян десетки пъти щеше да се строполи върху снега, ако не бе топлата, здрава ръка на Ричард Леанър, която стискаше нейната тънка, нежна и безчувствена китка. Загърнал я с плаща си, той я хранеше с царевичния хляб, който носеше под овехтялата си жилетка.

Седмица без път, спирайки на всеки час, водени от някакви тайнствени сили и от ориентацията на сървина, те най-сетне излязоха от заснежените полета и с вдървени крака нагазиха в мократа, червена кал. Сивото небе изсиня на хоризонта и блатистата почва скоро започна да се затопля. Ричард често я носеше на ръце, затънал в тинята и забравил собствената си болка. Навлязоха в тревни полета. Заваля лек дъжд. Листенцата на нежните храстчета, искрящо зелени, блестяха от капки. Цял ден не бяха спирали и той я поведе към закътана, уютна пещера. Изведнъж се изля порой и преминавайки през водната завеса, мокри до кости, съсипаните пътници се отпуснаха на твърдите камъни. Той се наведе над момичето и му подаде суха кора хляб.

— Защо го правиш? — Илаян се бе отпуснала на колене и бе поставила оловната си глава между изранените си ръце.

— Кое? — с полуусмивка попита Ричард, който замислено наблюдаваше водните струи от входа на пещерата.

— Грижиш се за мен! — тя вдигна въпросително очи. — Ако не беше ти, сега да съм висулка лед или, изгубила пътя, още да се лутам из снежните хълмове. Аз, аз просто се разболях. Не знам какво ми стана, когато се появиха войниците, но нямаше да се спася...

— Стига. Правя го заради Оливер, той ми е приятел. А ти наистина ли искаш да знаеш защо? — той присви очи. — Защото, който остави личност като тебе да загине, извършва грях спрямо света, спрямо себе си. Затова.

Дъждът спря, на небето се появи дъга и ослепително слънце заигра в огнената му коса. Навлязоха в градчето Костен. Илаян се удиви на разнородността на архитектурата: банки във викториански стил, къщи от слама и кръчма, публичен дом като в Лашенжат. В общи линии, беше типично населено място за „мистериозния“ Юг, както наричаха територията със смесено население.

Те се спряха пред една градска чешма. Слънцето прежуряше и червена пушилка се издигаше от прохладния ветрец. Наобиколиха ги мургави и мръсни като циганчета дечурлига. Всичките до едно бяха с рижави, телени коси и лазурносини очи. Висока слаба жена грабна с яките си ръце две от тях и прикривайки лицето си, се спусна към една от къщурките. От кръчмата отсреща излезе пияна проститутка, огнени къдрици стърчаха навсякъде и тя понечи да извика нещо, но стисна силно начервените си устни и бързо влезе през порутената врата, облепена с червено кадифе.

В края на улицата се зададоха десетина войници, а яркозелените им значки показваха, че са от Костен. Илаян изтръпна при вида им и насочи блуждаещия си поглед към хоризонта. Докъдето се виждаше, се простираше керемидената прерия и в далечината сякаш се свързваше в ярък контраст с безоблачното синьо небе. Това незабравимо съчетание ѝ се стори познато — тя вдигна глава и се взря в ясните, неземно сини очи на Ричард. После проследи една огнена къдрица, развявана от вятъра, и си даде сметка за онова, което отдавна трябваше да е прочела в смуглото лице на сървина — земята, природата и родните небеса бяха всичко за тези хора, откърмени от вятъра и от негодите, научени да се борят за залька си.

Илаян и Ричард дълго обхождаха околността и привечер влязоха в една забутана странноприемница на два етажа. Лъхна ги остра миризма на тютюн и алкохол. Порутените маси скърцаха и като се изключат звуците от раздрънкано пиано, се чуваха само псувни. На подиума кльоцави полуголи момичета танцуваха без всякаква грация, а на бара полупияни мъже в униформи вдигаха наздравица за Дюверноа. По масите рижави земляци мълчаливо играеха на карти, мрачно поглеждайки към Илаян и Ричард. Илаян се отпусна уморено на един висок стол до Ричард и се загледа в жълтеникавата течност, която ѝ сипа барманът. Човекът със значка на управител на града се обърна към нея и циничната му усмивка откри хищни зъбчета. Зелените му очи я фиксираха безочливо.

— Красавице, какво ще кажеш за един танц, а?

— Благодаря Ви, г-н шериф, но съм уморена — галантно отвърна тя.

Ричард още веднъж се удиви на способността ѝ да владее лицето и гласа си. Въпреки това под любезността остро прозираше хладно презрение и шерифът се засегна.

— Внимавайте! Тук много държим на уважението — рязко каза той и хвана ръката ѝ. — Особено на почитта на скитниците към служителите на Негово високопреосвещенство.

— Разкарайте се! — всички в хана се обърнаха.

Илаян се изправи бързо и посегна към пистолета, скрит в полите на смачканата ѝ рокля. Ричард се приближи до нея.

— Две стаи, ако обичате — гласът му не търпеше възражения.

— Имаме само една — нагло се ухили барманът.

Всички, които го чуха, зашушукаха, защото очакваха това да смути гостите. Думите на Илаян бяха заповеднически:

— Дайте ни я!

Прекараха безсънна нощ. През цялото време до тях достигаха пиянските оргии на войниците. Затова на сутринта и двамата имаха страшно желание да се разходят някъде из прерията. Росата още не бе изсъхнала и въпреки това хората вече бяха започнали да работят. Когато се отдалечиха от Костен, безбрежната пустош ги обгърна и те чуваха само собствените си гласове. Спираха се, разглеждаха, почиваха тук-там. На връщане, тъкмо когато Ричард се беше навел и ѝ

обясняваше как да разчита конски следи, те дочуха нечий уплашен вик. По-бързи от Дон Кихот в подобна ситуация, те се затичаха нататък.

— Моля ви, моля ви, смилете се, не ни я взимайте.

— Я стига глупости! Плащай или... — грубо дръпна кравата един от двамата войника.

Сървинът падна на земята и завика отчаяно:

— Нали платих, платих! Жена ми е болна, децата... ще умрем, ще умрем.

Войникът го удари с камшика си и подкара животното. Сървинът почна да проклина, но остана неподвижен на мястото си.

— Аз ще платя! — цялата огряна от яркото слънце се появи исполинската фигура на Ричард.

— Вървете си по пътя! — рязко подвикна униформеният. — Няма място за скитници.

— Казах, че плащам! Има ли значение от кого получавате?

— А за теб ще има ли значение, ако шерифът ти вземе момичето!

— Взимай и изчезвай! — той метна кесията.

Войникът каза, че дългът е 10 жълтици, но Ричард само махна с ръка, като че ли отпъждаше комар. Когато войниците изчезнаха от погледа им, човекът обгърна коленете на Ричард.

— Стига, стига. Защо даваш да те унижават? — гласът му беше мек и спокоен, но не можеше да скрие болката си.

— Спасихте ми живота.

— Откога плащате и на армията данък? С какво право! Защо?

— Ние не искаме, ама... — сървинът предпазливо се огледа и после забързано, възмутено продължи: — Ограбват ни до последния залък. Така е от онзи ужасен бунт, това им беше поводът да ни нападнат. — Ричард пребледня. — Всичко дойде от безредието, а те пък са и хитри, използват всичко. Имаше чума по тези райони преди време и те успяха да спрат заразата и ние сега сме им длъжни. Но в една долина, сред скалите, все още има болни и те го използват, мерзавците. Защото само революцията е по-страшна от чума, само тя. — Илаян сведе потъмнелите си очи. — Който им се противопостави, не го убиват, а го пращат при чумавите. Чиста работа, а? Няма убийства, а само страх. Нищо учудващо, че има болни, и всичко е законно. Колко добри хора си отидоха, колко... то е все едно да умреш, защото освен че се заразяваш, там в долината работиш като роб, като в

каторга — копаят нефт, газ, умират. Ние не искаме бунтове, чума — желаем само земята си и да живеем и да работим спокойно. Но не можем да се борим с хората на шерифа, с армията на кардинала, не ни интересува кой управлява. Важното е земята, небето и самите ние.

Илаян и Леанър мълчаливо се отдалечиха.

В края на януари настъпи топлата пролет и сезонът на сеитбата. Толкова на юг пшеницата не растеше, но затова пък имаше малки нивички със зелена царевица. Илаян гледаше как хората смело настъпват в буренясалата земя, в дивата прерия, за да засадят своите семена, за да живеят, и странни, опасни мисли я нападаха. Застанала на високите каменни блокове с цвят на току-що изпечена глина и с взор към сините, необятни небеса, тя изглеждаше толкова крехка, мъничка и нищожна сред грамадното море от суха трева или сред просторите от канелени почви. Графинята доста се беше променила. Матовият загар в Транжер се беше превърнал в бронзов оттенък, а изострените черти сега бяха улегнали, издължили се и бяха се успокоили. Косата ѝ, бяло руса може би от праха, бе придобила червеникав нюанс, формите ѝ, все така божествени и стегнати, бяха станали мускулести и жилави. Сякаш надраснала фанатизма си и уравновесена от загадъчността и мистерията на твърдите и горди сърви, Илаян бе забравила лудите нощи в Сент Лашенжат. Но очите ѝ, сатанински зелени, игриви и прелъстителни, бяха все същите, мислите ѝ, волни, смели, дръзки, откачени, не се бяха променили и това ново възмъжаване само я правеше по-твърда и по-неотклонно убедена в благородната си кауза. Затова сега, загледана в множеството мравчици, пълпещи по склоновете, тя си мислеше за армия, за велика, силна войска, която ще разбие могъществото на кардинала и борейки се за справедливост, ще извоюва щастието си.

Илаян градеше въздушни кули, оформяше планове, на които всеки пълководец би завидял, и мечтаеше, да, мечтаеше за страшното бунтовно бъдеще, защото вярваше, че ще успее да накара силните южняци да последват зова за достойнство и правда. Но през тази седмица тя окончателно се убеди, че армията на Дюверноа е много силна и че дори гордите сърви преглъщаха обидите, прегъваха се като тревата в прерията, без да се пречупват, но живееха и вярваха в деня на страшния съд, на равносметката, когато всеки ще бъде съден според делата и мислите си. Стиснали зъби, с каменно лице и кървящи сърца,

прощаващи, но не забравящи никога, те отминаваха задявките и подигравките на войниците. Младите момичета носеха остри ками в пазвите си, майките прибираха рано децата си, мъжете не роптаеха, а само в сините им очи гореше пламъкът на отмъщението.

Шерифът Тръмп, който се славеше като голям женкар, сякаш забелязваше само красивата Илаян и я преследваше навсякъде. Грубите му намеци, наглите движения обаче не трогваха младата жена и тя само се сдържаше да не го застреля. Веднъж, оставяйки коня си, той се беше опитал да я прегърне. Илаян бе се извъртяла и бе го ударила с всичката си сила. Презрителният ѝ поглед, ледената маска и вдигнатата брадичка не му позволиха да извика войници, но се закле, че ще ѝ прекърши врата.

С Леанър почти не разговаряха — спяха, ядяха и вървяха заедно, но той дори не бе хванал ръката ѝ. Отнасяше се със страхопочитание към нея и това го държеше на разстояние. А когато Илаян на два-три пъти се беше опитала да говори за революцията, той бе изключвал от всичко и с часове, мълчаливо, с празен, мъчителен поглед беше съзерцавал прерията.

Както обикновено, шерифът бе изключително циничен и невъздържан, но Ричард и Илаян бяха принудени да го търпят в кръчмата — след цял ден езда супата и царевичната питка не бяха за изхвърляне. Когато обаче Тръмп се опита да я вдигне и помъкне към дансинга, Илаян скочи, блъсна го и се облегна с достойнство на бара.

— Внимавайте! — процеди тя.

Шерифът се приближи бавно, със свирепо изражение към нея, а Ричард остави лъжицата и леко се повдигна.

— По-полека, малката! Спомняш ли си какво ти обещах, а? Спомняш ли си? — Хвана я през кръста и дърпайки я силно, просъска: — Не си го проси, ами потанцувай с мен. Нали можеш да танцуваш? Мога, ако искаш, после да ти платя.

Илаян се изплъзна и се хвърли към стълбите.

— Жалък мръсник сте Вие! И ако съжалявам за нещо, нещастнико, това е, че скапано, безмозъчно, лигаво влечуго като Вас е живяло толкова дълго!

Токчетата ѝ изтракаха по дървените стълбища, полите на сивата ѝ рокля се повдигнаха. Тръмп вдигна камшика си и оплете глезена ѝ така, че тя падна. Всичко стана така бързо, че присъстващите стояха

като заковани на местата си. Мъжът вдигна ръка отново да удари падналата, вкаменена жена, но могъщ юмручен удар на Ричард го запрети между решетките на перилата. Войниците скочиха, шерифът се надигна с полуусмивка на изкривеното си лице.

— Да не смееш да я пипнеш, негоднико! Дяволите да те вземат, Тръмп! А сега върви да седнеш на задника си и да не мърдаш!

Половин дузина пушки се насочиха към Ричард, който стоеше спокоен и твърд до Илаян. Графинята с мълниеносно движение извади револвера си и го насочи към главата на Тръмп.

— Шерифе!

Леденият ѝ глас поохлади страстите, а огнестрелното оръжие им помогна да се приберат безпрепятствено в стаята и да се заключат.

— Страхотна си! — това бе първата оценка на Ричард.

Илаян отиде до прозореца, пое въздух от виолетовия безкрай с пълни гърди и каза една малко объркана молитва. Той сложи ръце на раменете ѝ и тихо я попита дали е добре. Илаян отпусна назад глава и сякаш потърси устните му, но той се наведе и разгледа подутия ѝ глезен. Остави я край прозореца и започна да оправя леглата, когато чу сподавеното ѝ стенание:

— О господи, защо си ме създал такава, защо? Ще се боря, ще живея, докато не унищожа Тръмп, войниците, които не ме уважават и потискат свободата, всички.

— Късно е, Илаян. Трябва да събереш сили, за да започнеш битката отново, за да не полудееш. Утре ще ти разкажа някои неща, ще обсъдим заедно... утре.

Нежно я отнесе на леглото, съблече я и я постави под завивките. Когато се наведе над нея, Илаян почувства, че ще я целуне, но устните му дори не докоснаха челото ѝ, а очите му излъчваха само възхищение, без любов.

— Ще се боря с теб — тихо прошепна той и я лъхна топлият му дъх.

Преди да заспи, той ясно чу треперещия ѝ глас да повтаря:

— Докрай, докрай, Ричард.

На другия ден пролетното слънце изгря ясно и блестящо още към 6 часа, но въпреки това графинята и Ричард вече обхождаха червеникавата степ. Илаян за първи път му разказваше за живота си, за Лашенжат, Роулси и за трагедията в Транжер. Яздейки с развети като

латинен водопад коси сред безкрайната, лазурна шир и между грамадните самотни скали, Илаян се освободи от всички скрупули, почувства се силна и свободна като орел, който се извисява в небесата. Обяснявайки, споделяйки и доказвайки, тя отново преосмисли събитията, откри грешките и успя да състави непретенциозен план за бъдещето. Ричард я слушаше почтително, като от време на време се обаждаше да доуточни или да попита нещо, но той не споделяше ентузиазма на графинята и разглеждаше въпроса за бойните действия по-практично и конкретно. Оживеният им разговор бе прекъснат от изстрели и когато двамата стреснато се огледаха, установиха, че се намират край пропастта на чумавите.

В подножието на отвесната скала се намираще пращен път, който водеше дълбоко в каньона, при мините. Оттам от няколко кладенеца се вадеше нефт, който се складираше до самото селище на чумавите в огромни, черни, смолисти варели. Селцето на чумавите не бе голямо и от ръба на скалата ясно се виждаха няколко колиби, ограда и бункери за военните, които не бяха малко. Въпреки че пътят до градчето бе около 4 часа, тук постоянно имаше войска, която се сменяше често. По извиващия се, тесен път язدهа четирима мъже, а друг мъж тичаше към пещерите, които се губеха в сянката на грамадна канара. При изстрелите човекът падна, войниците го настигнаха, вързаха го и започнаха да го влачат, защото простреляният му крак не му позволяваше да върви. Докато наблюдаваха тази страшна сцена, Илаян и Ричард, с риск да си счупят вратовете, се спускаха по почти вертикалната страна. Един от войниците замахна с камшика си и Ричард вдигна пушката си. Но точно тогава се посипаха камъчета под копитата на коня на Илаян по сипея и мъжете в каньона вдигнаха очи. Четири секунди — четири изстрела, и войниците лежаха мъртви, а двамата ездаци се спуснаха при вързания човек. Илаян с изненада и възхищение следеше движенията на спътника си и когато коленичиха край умирация, тя го остави да говори само той:

— Какво мога да направя за Вас, добри ми човече? Вие умираете, но ако имате жена, деца... — топлият му глас заглъхна.

— Капитан Леанър! Генерале... нима сте ме забравили, нима сте забравили и миналата пролет?

— Какво говорите? Не Ви разбирам — лицето му се сгърчи.

— Ричард, Ричард, знаех си, че ще се върнете! Знаех си, а другите не вярваха. Но, но аз запазих много от документите и от надеждата, защото без надежда. — Мъжът започна да говори несвързано и кървава пяна изби на напуканите му устни. — Затова ме хванаха. Аз не съм чулав, както всъщност повечето хора там, но войниците си правят, каквото поискат. Вие трябва да продължите борбата, вие трябва... Има документи при стария Ед, вземете ги и продължете... за мен.

Ричард затвори очите му и бавно се изправи. Когато се обърна, лицето му бе бледо, изглеждаше старец за своите 34 години, но твърдостта и решимостта изместваха мъката. Мълчаливо се отдалечиха от пропастта на прокълнатите и дрезгавият, плътен и потрепващ глас на Леанър ѝ разказа за ужасния опит да освободят южните си райони миналата година.

— Центърът бе Костен, а аз — главнокомандващ южната армия. Добра подготовка, добра организация, и мислехме, че ще успеем, но ни предадоха, имаше доносници и не ги открих! Аз трябваше да предвидя всичко, трябваше да не рискувам, а веднага след предателството аз вдигнах тревога и не всички успяха да отговорят на призива ми. Една по една провинциите се вдигнаха и... бяха смазани. Всичко се провали по моя вина! Аз бях главнокомандващ и трябваше да предвидя, да обезвредя предателите! Цялата ни земя бе обхваната от пожари и след като въстанието не успя, аз избягах на север като последен страхливец. Избягах, защото бях виновен... но сега ще стоя тук докрай, ще се боря докрай и ако трябва, ще дам живота си, но ще действам предпазливо, по-далновидно, няма да направя толкова грешки. Не толкова! Нали, Илаян? Аз вярвам в теб и съм с теб!

Къщата на стария Ед бе развалина — много бури я бяха рушили, бе преживяла много събития, както и собственикът ѝ. Възрастният човек веднага позна Ричард и макар че изглеждаше малко откачен, с готовност и умение на стратег описа обстановката, разкри документацията и обясни положението с хората. Останаха до късно вечерта да разговарят и Илаян все повече се възхищаваше от способностите на сървите да крият чувствата си, болките си, да запазят вярата за себе си и да се борят. Нито една излишна дума, жест, нито капка недоверие към нея или съмнения в достоверността на данните от страна на Ричард. Разговорът беше дълъг и съдържаше

толкова информация, че нормален човек би я предал или приел за не по-малко от ден. Пренебрегвайки сдържаността си, старият Ед се наведе над нея и тихо прошепна:

— Радвам се да Ви видя сред нас, графиньо. Вие сте като символ на силата, на революцията и ще ни е много приятно да работим заедно, особено на Леанър.

През нощта Илаян и Ричард на лунна светлина преглеждаха документите и съставяха план за действие. Сведенията бяха много и макар базата да не беше кой знае колко добра, поне хората бяха сигурни. Графинята се насочи към прозореца и се взря в искрящата светлина, идваща от няколко блуждаещи факли. В далечината прокълнтя гласът на Ед — той бе пиян:

— Да живее революцията! Да живее свободата! Оставете ме на мира, копелета такива! Вървете по дяволите!

— Я внимавай да не отидеш при чумавите — двама войници се приближиха и блъснаха стареца.

Той едва се държеше на краката си, но продължи да пее бунтарски песни. Военните се ядосаха, започнаха да го ритат и го помъкнаха по безлюдната улица, заканвайки се, че ще го отведат в мините. Илаян наметна някаква съдрана жилетка и беше готова да скочи от прозореца по нощница, когато силните, ледени ръце на Ричард я задържаха и притиснаха треперещото ѝ тяло до неговото. Студени тръпки полазиха по гърба на Илаян, тя почувства колко стегнати са мускулите на мъжа, а когато вдигна очи, видя изпънатите като корабни въжета жили на врата му, бледите му скули, облъхна я учестеното му дишане.

Крясъците на стария Ед се приближаваха и чаткането на ботушите на войниците ясно кълтеше в нощта. Този натрапчив звук напомни на Илаян мрака, болката и ужаса, когато жандармите я бяха хванали след срещата ѝ с Мишел и я бяха помъкнали надолу през плесенясалите подземия. Тя изстена и се освободи от изтръпналите ръце на Ричард. Чуха се ругатни и тропане.

Ед бе успял да се отдели от преследвачите си.

— Спри или ще стрелям! — прокълнтя студен глас.

— Да живее свободата! По-добре смърт, отколкото роб!

Ледена пот изби по челото на графинята и някаква сила я тласна отново към отворения прозорец.

— Не, недей! Късно е да му помогнеш. Само и ти ще загинеш — твърдият глас на Ричард беше заглушен от пронизителни изстрели. — Господи, Господи, защо? Илаян, не! Няма да ти позволя да се погубиш! Ед сам сбърка, а твоята смърт няма да го върне.

Той я обви и задържа извиващото ѝ се тяло в прегръдката си, докато и последните сили напуснаха Илаян и цялата ѝ болка и гняв останаха в големите, ужасени смарагдови очи и върху безмълвните треперещи устни.

Започнаха съветите и срещите, без които животът на Илаян би бил празен. Обсъждаха до болка познати въпроси, спореха за много отдавна решени неща. Но Илаян се чувстваше щастлива от уважението и доверието, с което силните сърви се отнасяха към нея. Нямахме го пренебрежението на Руж или пък заслепението на екзалтираните лашенжатци. Шерифът Тръмп не преставаше да ѝ досажда и затова Ричард ѝ намери уединена, малка къщичка сред прерията, недалеч от градчето. Събираха се на различни места, за да не събудят подозрението на властите, и действаха изключително предпазливо. На Илаян все пак ѝ липсваха баловете и ухажването. Всъщност на графинята ѝ харесваше да я заглеждат, но същевременно се плашеше от намеците и заплахите на Тръмп. Ричард много внимателно и ясно ѝ беше обяснил, че това не е столицата и за малокултурните и нагли войници флиртът и усмивката са покана за постеля и че тя трябва много да се пази.

Полека-лека Илаян свикна със скромния живот и се отдаде само на организационната дейност, която ѝ носеше истинска наслада, защото членовете на комитета се умножаваха и средствата за постигане на целите ставаха все по-ясни. Вечер след вечер Илаян спеше някъде на сбирките и нощните ѝ ездни не бяха рядкост. Шерифът бе подушил нещо и използваше неизвестността, за да я тормози. Два пъти бе я хващал да язди бясно посред нощ и все по-често искаше обяснения. Досадните му нагли намеци караха Илаян само презрително да се усмихва. Но една вечер, преди да отиде на съвет, той я пресрещна и думите му, заядливи и зловни, не бяха само празни заплахи:

— Г-це, внимавайте! Все някога ще паднете в ръцете ми, или по-точно, в ръцете на закона, защото тези вечерни разходки не

предвещават нищо добро! Защо да не бъдем приятели, а? Ще правиш каквото искаш, а аз...

— Махнете се от пътя ми, г-не! — Илаян стисна устни и дръпна юздите.

— Ще бъдеш моя, кукло! — Той посегна да хване ръката ѝ.

Илаян се извърна, а от очите ѝ струеше ледено презрение. Шерифът залитна напред и, задавен от омраза, просъска:

— Ще се видим отново и тогава Вие ще молите за милост. Помнете ми думите! — прахът под копитата на коня му изчезна като дим и Илаян си забрани да мисли за него.

Седмица по-късно графинята още преди зазоряване яздеше врания си жребец и съзерцаваше заспалата природа, все още покрита с роса, и вдишваше свежия, прохладен въздух, който се отличаваше от прашния, зноен вятър през деня. Мислите на младото момиче не бяха радостни. Организирането на бунта вървеше добре. Тръмп отдавна не ѝ беше досаждал, но Илаян изпитваше душевна мъка, която заглушаваше всички други чувства. Тя бе лудо влюбена в Ричард, а той не ѝ обръщаше внимание или поне не показваше, че я харесва. Тя обожаваше Ричард и ужасно страдаше от несподелената си любов. Слънцето се показва на хоризонта с цвят на бяло злато и с бледорозова мантия от перести облаци. Нежната светлина позлати къдриците ѝ. Илаян се наведе над малкото поточе, което минаваше край къщата, и критично огледа перфектното си отражение в сребрилата, ромоляща вода. Фигурата ѝ беше все така идеална, божествените ѝ форми наистина бяха станали малко слабички, но си оставаха привлекателни. Чертите на ангелското лице бяха омайващи, а когато се усмихна игриво на една рибка, чарът ѝ бе неустойчив. Нямахше защо да се притеснява — рано или късно Ричард щеше да се влюби и тя се замисли за вечерната среща. Както обикновено Илаян, се прибра към един часа през нощта. Вратата тихо изскърца. Тя широко отвори очи — на масата имаше запален фенер, а шерифът спокойно седеше и си пушеше с вдигнати крака, обути във високи чизми.

— Чаках те дълго! Най-сетне ми падна.

— Какво искаш? — глухо попита момичето.

— Как какво? Това, което винаги съм искал — теб! — той се изправи и загаси с крак цигарата.

— Вървете си! — твърдо заповяда Илаян и се облегна на масата.

Мъжът тръгна към нея. Под тежестта на грамадната му фигура дъските се огъваха и тежкото му сумтене разкъсваше тишината. Илаян посегна към единия револвер, но вече беше късно и той със силен удар ѝ го изби от ръката. Тя отскочи назад и извади втория, но мъжът се надвеси над нея и изкълчвайки ръката ѝ и удряйки я неколкократно в опушената стена, я накара да изпусне пистолета.

— Махайте се! За всичко ще платите! — изхълца жената.

Тръмп се наведе и устните му се допряха до нейните. С едната си ръка стискаше насинените ѝ китки, а с другата врата ѝ. Илаян събра силите си и жестоко го изрита. За секунда се освободи и се втурна към стаята си. Въпреки болката военният свали колана си и успя да подкоси красавицата. Тя падна по корем на самия праг и той я удари още веднъж с колана, така както си беше с пистолетите в кобурите. При третото замахване той блъсна фенера, стъклото се счупи, за секунда лумна огън и после настъпи мрак, който само ярката лунна светлина нарушаваше.

Графинята се възползва от объркването и пълзейки се отпраща към прозореца. Тръмп скочи върху нея и с животинско пъшкане я обърна и разкъса блузата ѝ. Тъкмо разтваряше панталоните ѝ, когато Илаян напипа някаква книга и го удари през лицето така, сякаш искаше да отнесе челюстта му. Той падна и тя крещейки се изправи, ритна го и се затича към отворения прозорец, но шерифът бързо скочи и ревейки като ранен лъв, я хвана и с все сила я запрати в стената. Тя се свлече като парцал и той разкопча панталона си, взе ремъка и грубо я постави на дървения под. Илаян започна да се извива, рита, хапе и УДРЯ.

— По дяволите! Кукло мръсна, ако не мируваш, ще ти извия врата.

Опита се да завърже ръцете ѝ с ремъците, но Илаян рязко вдигна глава и разби брадата му. Мъжът побесня, изправи се, вдигна я и я хвърли върху един от скриновете. Ударът зашемети Илаян, а при падането острата дръжка на едно чекмедже направо проби скулата ѝ и тя се свлече в безсъзнание. Тръмп се наведе ръмжейки и допря устните си до нейните, но при вкуса на кръвта уплашено се отдръпна. Разгледа я на искрящата, сребриста светлина, стелеща се над злокобната тишина, ѝ потрепери. С ужас я блъсна на сламеното легло, взе си нещата и бързо излезе.

Лъчите на изгряващото слънце обгръщаха пустата прерия, когато Ричард спря коня си и влезе в смълчаната къщурка на графинята. В преддверието цареше пълен безпорядък и изпотрошените мебели и пръски кръв накараха Ричард да се втурне към спалнята на момичето.

Първото нещо, което привлече вниманието му, бе грамадна локва кръв близо до скрина, а после и губещата се в сламата, безжизнена фигурка на Илаян. Той се хвърли към нея и след като установи, че е жива, започна да я свестява. Внимателно махна окървавените дрехи и ги замени с чиста риза. А докато превързваше раните, които не бяха малко, изведнъж в очите му блесна възхищение от бялото ѝ като слонова кост тяло. Ричард бе твърде потресен и ядосан, за да се наслаждава на прелестите на графинята. Най-опасните контузии бяха разместена челюст и изкълчена китка. Леанър огледа стаята за следи от нападателя, но такива нямаше.

— Моля те, дай ми вода — тихият гласец на Илаян го сепна и той нежно се обърна към нея.

Илаян се повдигна на лакът, сви мускулите си и като установи, че всички кости по тялото бяха наред, се отпусна с въздишка.

— Беше Тръмп, нали?

— Откъде ти хрумна? Но... все пак той бе, да.

— Нещастник! Ще го убия!

— Няма! — Илаян скочи. — Виж, трябва да разбереш... ако му направиш нещо, целият гарнизон ще се вдигне и тогава... тогава всички — и аз, и ти, и революцията — ще отидем по дяволите.

— Но, за бога, Илаян, той се е опитал да те изнасили и може би е... успял — той прехапа устни. — Нали се борим точно за правдата и срещу насието и жестокостта на развратници като Тръмп.

— Няма да ти позволя да провалиш плановете ни заради такава глупост. Било, каквото било! Нека гледаме напред, нека се борим и когато сме достатъчно силни, ще смажем Тръмп. — Илаян бе станала и с резки движения обу ботушите си и закопча кожените си панталони. — Иначе идеята да размажем нищожество като шерифа е блестяща, но ще я запазим за по-късно!

— И ти ще подминеш това? Ще забравиш, все едно, че нищо не е било! Все едно... но, по дяволите, това не е просто глупост!

— Напротив! Да, ще подмина без отмъщение — тя си сложи обици и среса златната си грива.

Ричард я хвана за раменете и впи ужасен поглед в очите ѝ — там откри само хладно безразличие и ледено спокойствие.

— Ако това е нищо за теб, за мен е повече от комитетите и бунта, защото точно от тези дребни инциденти се гради животът ни и защото няма да оставя никой да безчинства безнаказано на родната ми земя! Ако в Лашенжат си свикнала на подобни сцени, ако това е нещо нормално, само кажи и...

— Не знам за какво намекваш, Ричард. Но прави каквото искаш, само че ако се случи нещо, ако се провалят плановете, ти ще бъдеш виновен не само пред мен, защото аз никога няма да ти простя, ще те обвинят и още стотици хора и ако те нарекат предател, няма да сбъркат!

— Илаян!

— Прави каквото искаш!

Графинята тръсна вратата, метна се на коня и без да се обръща, препусна без цел из прерията. Ричард с глухо стенание се отпусна и сведе глава между свитите си на юмруци ръце.

Илаян яздеше вече цял ден, когато умореният ѝ кон случайно я отведе край ранчото на шерифа. Той тъкмо вадеше вода от тухления кладенец. И преди да е успяла да обърне животното, Тръмп се приближи и ѝ подвикна. Тя се опита да прекоси направо двора, но мъжът застана пред нея.

— Я, малката кукла! Харесвам ти, а? Беше хубаво, нали? Искаш ли пак? Сигурно знаеш как да доставяш удоволствие на мъже, от които се страхуваш, защото не ти е чиста работата, дива котко.

Злобният му глас и грубите, гадни думи вбесиха Илаян, тя загуби контрол над действията си и с все сила, препускайки, удари Тръмп през лицето с камшика си. Той залитна към стената и преди да е извикал, Илаян бе изчезнала от погледа му.

Тя бе твърде разстроена и не можеше да контролира животното, което продължи бясната си езда. Мислите ѝ кръжаха, блъскаха се и се разбиваха на малки късчета в замъгленото ѝ съзнание. Тя беше престъпила забраната, която обиди Ричард, тя беше нарушила собствените си принципи и ужасът от недоверието на хората я прониза. Но този див страх се смесваше и с парализиращата уплаха за самата нея. Илаян трябваше да признае, че наистина се страхува от

свирепата наглост на Тръмп. Притеснение за бъдещето и за живота ѝ като леден нож разкъса сърцето ѝ.

Късно вечерта, събрала достойнството си и остатъците от здрав разсъдък, тя се упъти към къщурката си. След като завърза коня, Илаян плахо се спря пред притворената врата. Боеше се да влезе, но намери сили и рязко дръпна бравата. На масата имаше фенер, беше сервирана топла вечеря, а на един стол седеше Ричард, който, виждайки я, тихо промълви: „Любима.“ Графинята изхлипа и падна на колене. Той скочи и се опита да повдигне треперещото ѝ тяло.

— О, Ричард! Аз, аз направих това, което не трябваше.

— Какво, какво? Лошо ли ти е, Илаян?

— Не, не ми е лошо. Страх ме е, че ще загубим...

— Какво е станало, какво говориш?

— Ами аз... — тя го гледаше уплашено и малките ѝ ръце търсеха да се опрат на раменете му. — Аз ударих Тръмп! Стана случайно, но той ми наговори куп нагли глупости.

— Наранил те е? Да не би пак...

— О, не, не! Аз бях на коня и просто, просто замахнах и — тя сви юмрук и го прегърна, — разбираш ли какво ще стане, знаеш ли, че сме загубени...

— Стига! Разбирам, че все пак правдата възтържествува и знам, че моето момиче винаги постъпва правилно.

Той я вдигна и я отнесе на сламеното легло. Устните им се срещнаха в дълга, отдавна копняна целувка. Безмълвно съблякоха дрехите си и мълчаливо, нежно и същевременно огнено се любиха. Илаян забрави раните си и се отдаде на сдържаната, всепоглъщаща страст и изпита истинско щастие, когато душите и телата им се сляха в едно свято цяло. Да обичаш и да бъдеш обичан бе единственото нещо, за което човек си заслужава да живее.

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

Илаян беше права и Тръмп наистина не измени на характера си на зъл, злобен негодник. Червената, кървава резка на мургавата му скула ежедневно го вбесяваше и го караше да използва цялата си сила и власт, за да отмъсти на хубавото момиче. Той сякаш бе започнал да мрази целия свят — държеше се жестоко и докачливо не само с Илаян и с Ричард, но и с всеки човек. Започна да арестува и да изпраща хора в мините безпричинно. Всяка вечер се чуваха писъци и вопли на умряло, защото войниците идваха и отвеждаха някого под предлог, че е болен. Костен се превърна в гробница, жени и деца в черно викаха пред щаб на военните, но биваха разпръсвани с ледена вода и камъни. Недоволството нарасна и семействата започнаха да се настройват едно срещу друго. Множество сърви се отдръпнаха от борбата и се затвориха в непробиваемите си черупки. А други обвиниха в безучастност и мудност комитета. Ставаше като в Лашенжат. Уви, хората навсякъде бяха еднакви!

Трябваше да променят тактиката, защото почти всеки ден те губеха симпатизанти или отвеждаха някого при чумавите. Налагаше се да направят нещо, за да повдигнат настроението на хората, тъй като скоро никой нямаше да има сили да се бори за свободата си.

Шерифът продължаваше да се държи нагло и грубо с Илаян, но сега при всяка тяхна среща той нарочно ѝ доказваше превъзходството си по най-различни жестоки начини. Илаян тъкмо слизаше от коня си, когато той, леко пийнал, излезе от банката и се упъти към нея.

— Здравей, кукло. Знаеш ли, че за твоята къща не плащаш данък и ако не получа парите, ще ти взема коня.

— Нямам пари!

— Е, тогава... — той се усмихна злорадо и посегна да сложи ръка на рамото ѝ. — Всъщност въпросът може да се уреди.

— Г-не, г-н шериф! — мърляво сърватче, чиито родители бяха „чумави“, протегна тънката си, изподрана ръка към Тръмп и с горящи очи и с гаснещ гласец го помоли: — Дайте ми малко, моля Ви!

— Я се разкарай — той го блъсна и се обърна към Илаян.

— Моля Ви, умирам!

— Върви по дяволите! И така, г-це, значи...

— Значи, вървете по дяволите! — тя се извърна рязко.

— Внимавай! — кресна Тръмп и понеже хлапето продължаваше да му досажда, теглейки го за ръкава, той го изрита и понечи да отвърже коня на Илаян.

— Стига! Успокойте се. А ти бягай оттук. — Тя даде на уплашеното дете жълтица и го побутна.

С рязко движение шерифът хвана ръката и рамото на парцаливото момче.

— А, значи така! Нямах пари да си платиш данъка, а раздаваш...

— Ще платя, спокойно! Оставете го!

— Не! Знаеш ли, че просенето е забранено и мога да изпратя това дете при чумавите. Плащай, а това копеленце ще видим какво да го правим...

— По дяволите! Ще Ви платя, но пуснете момчето — тя му даде жълтици и когато той тръгна да й връща, Илаян с отвращение отблъсна ръката му.

— Ваши са! Дано да се задавите, а сега ме оставете и ми дайте това дете.

— Глупости! — подла и гадна мисъл осени шерифа и той зверски се усмихна. — Добре, платихте за къщата, но платете и за детето, иначе ще го убия.

— Нямате право. Ние сме насред града и ако въобще има някакъв закон...

— Законът съм аз, и така...

— Ще ви платя — тя посегна към коня.

— Не такова заплащане, чаровнице! Аз искам друго. Знаеш как...

— Но Вие знаете, че няма да стане! — графинята отвърза коня с треперещи ръце.

— Тогава това дете е чумаво. Войници, войници. Чумав, чумав! Това дете е болно.

— Не! Не можете да направите това! Просто не можете — гласът й умоляваше, но тя се метна на коня.

Пристигна стражата и взе момчето, което уплахата бе парализирала.

— Моля Ви, моля Ви! Недейте! — очите на Илаян бяха по-красноречиви и от молитва към Господ, но шерифът само сви рамене и вметна, че ѝ е дал право на избор.

Повлякоха детето и то се развика. Сърцераздиращите му писъци накараха Илаян да се олюлее на седлото, но след още един мъчителен, умоляващ поглед тя стисна зъби и препусна в кариер, оставяйки бесния шериф да диша червената прах под копитата на коня ѝ.

След случката с момчето в града започнаха да негодуват срещу графинята и Леанър не можеше да им обясни, че не тя е причината за арестите и терора. В града се появили листовки и афиши против военните изверги и „безскрупулния шериф“. Нечия нежна ръка, защото почеркът бе женски, зовеше на бунт и осъждаше примирителността на гражданите. Благодарение на шерифа, който не можеше да залови злодея, саморазправата се засили. Да се провеждат срещите бе почти невъзможно, повечето войници се държаха брутално. Хубавите мартенски дни се превърнаха в кошмар и в началото на април недоверието, страхът и недоволството на хората бяха достигнали краен предел.

В цял Костен обсъждаха бунта, измисляха прякори на войниците, но и скрито осъждаха безумно смелата графиня, защото усещаха, че с нещо кара шерифа да бъде така жесток. Трябваше да ускорят нещата, защото или народът щеше да избухне като разрушителна стихия, или шерифът и хората му щяха да разберат за заговора и да го смажат.

Илаян и Ричард, които въпреки неуспехите в борбата, изживяваха приказна, щастлива любов, решиха, че трябва да обсъдят някои въпроси насаме, без комитета, за да могат да обединят своите собствени виждания. Отидоха край пропастта на чумавите и когато се отпуснаха на зелената трева и се загледаха в тъмното нощно небе, осяано с безброй ярки звезди, безметежността ги потопи в омаломощаваща наслада и само леко щипещият въздух успя да ги върне към действителността. Хванаха ръцете си и погледнаха към множеството факли, които светеха в мините. По една светлинка за всяка разбита душа.

— Илаян, принцесо, знаеш, че сме говорили стотици пъти за това, но ти продължаваш да си привърженичка на прибързаните, крайни действия и не разбираш, че обричаме на провал неподготвеното въстание. Необходимо е да изчакаме още малко. И други области ще се вдигнат може би. Важното е да не загубим от немислени постъпки, прекален ентусиазъм и, естествено, да не оставим всеки да прави каквото си иска.

— Нима не виждаш, че нашите хора или сами се отказват, или ги арестуват, а ти искаш да чакаме! Стига! Търпението на жителите на Костен, както и моето, се изчерпва. Прав си, че в никакъв случай не трябва да оставим положението без контрол, но именно затова да се въоръжим и да изненадаме Тръмп.

— Може би си права, но аз очаквам помощ отвън, пък и не разчитам на кой знае каква организация от земеделци като хората ни.

— Но ти каза може би, може би, Ричард. И така...

— И така, ще позабавим темпото и ще се стараем да не предизвикваме властите, за да бъде ударът ни по-неочакван и разрушителен.

— Значи така? Ще чакаме, докато народните грабители разрушат всяко кътче от земята ти.

— По дяволите! Твоите думи са сякаш от някой афиш. Наистина, принцесо, този, който пише тези листовки, просто не знае какво зло върши, как вреди на революцията и само размътва духовете.

— Наистина ли? — графинята се обърна по корем и лапна замислено една тревичка.

— Илаян! Илаян... какво? Да не би ти да си оня мошеник и...

— Да, капитане! Аз най-безобразно престъпвам забраните.

— Как успя, защо го правеше? Нима не виждаш, че с това само влоши положението, арести, арести и...

— Истината и само истината.

— Да, истина, за която толкова добри, верни хора са унищожени.

— Но затова пък ентузиастите са повече, скъпи.

— Ентузиаста! Глупаци и фанатици! Важни са сериозните бойци, а не разни... Ти, ти си...

— Аз съм? — тя се обърна към него и въпросително повдигна вежди.

Ричард се наведе над нея и я целуна няколко пъти.

— Ти си едно малко, непослушно, сладко дяволче! И аз ти забранявам абсолютно да правиш това повече. А сега ще ми дадеш да правя каквото искам!

Илаян се претърколи и минавайки под него, успя да седне настрана. В мините факлите се раздвижиха и десетки хора се насочиха към една от по-достъпните скали. Някаква тъмна фигура чезнеше в мрачните дупки. Войниците стреляха.

— Виж, виж, Ричард! Там има беглец — Илаян скочи, вадейки pistolетите си, и се затича по склона.

— Спри веднага, малка дивачко! Само се излагаш на излишна опасност!

— Не, не! Повечето от преследвачите се отказаха и сега тичат само двама — тя стреля и скочи в малката вдлъбнатина край грамаден евкалипт.

Двамата войници паднаха и силуетът изчезна сред пещерите. Настъпи раздвижване сред обитателите на мините. Започна сериозно претърсване на терена, но никой не се сети да тръгне към ръбовете на пропастта. И тъй като и двамата войници, и беглецът бяха изчезнали отвъд склона по една непроходима урва, преследвачите решиха, че и тримата са мъртви. Ричард си отдъхна и отиде при Илаян. Точно преди да я целуне, зарови глава в златните ѝ къдри и едва прошепна: „Безумна си.“

Нещата в града се влошиха и с всеки изминат ден необходимостта от въстание нарастваше. След сериозен спор с Ричард Илаян се разхождаше край любимите си сухи евкалипти — мястото ѝ за размисъл. Тъкмо зариваше с токчето на черните си чизми някакъв пясъчен чертеж, когато чу стъпки, и рязко се обърна. Бе войник, който не познаваше, и ѝ се стори добронамерено настроен.

— Радвам се да Ви видя, г-це, особено сама, защото имам да Ви кажа много важни и страшни новини — той пристъпи напред. — Аз съм сержант Фокс и макар че не поддържам идеите Ви, искам да Ви помогна.

— Не разбирам за какво говорите.

— Хванаха един ваш човек, Нюигъл младши, и ако той... — военният не довърши и впи хищния си поглед в нея, но Илаян остана студена и безучастна както преди.

Той се смути.

— И защо ми давате цялата тази информация и защо точно на мен?

— Защото Вие се борите за правдата и защото би било жалко такъв човек като Вас да загине, Вие сте...

— И правите това от толкова безкористни подбуди — подигравателно попита Илаян, а Фокс приближи, прекръсти се и посегна да я хване.

— Вие не ми вярвате!

— Напротив, вярвам Ви — в гласа ѝ се появи безпокойство.

— Опасно е. Трябва да предприемете нещо, защото иначе...

— Благодаря Ви, г-н сержант. Не вярвах, че са останали още добри хора.

— Налага се може би да избягате, аз ще Ви помогна ако... — графинята съзерцаваше огнената пустош и не забеляза жадното изражение на пълното му лице. — Бих Ви помогнал да избягаме!

Гласът му беше странен, а думите разтърсиха момичето. Тя подскочи, но мъжът я хвана за раменете, повдигна я и я целуна. Целувката бе болезнена и Илаян се освободи от хватката.

— Негодник! Все затова мислите, нали? Разкарайте се — тя го ритна с цялата си сила в коляното и побягна към коня.

Превивайки се от болка, войникът вдигна пушката си и с удар с приклада по врата я повали на земята. Все още зашеметена, Илаян се обърна по гръб и запълзя. Фокс, въпреки счупената си капачка, я настигна. Сянката му закри слънцето, а тя с инстинктивно движение грабна револвера. Изстрел раздра следобедната тишина. Претъркулвайки се, тя избегна падащото тяло и седна в прахта. Сержантът имаше две дупки: една в сърцето, друга в черепа. Илаян вдигна очи и видя пръхтящия кон и господаря му, който тичаше към нея. Един от недостатъците на Ричард бе, че когато стреляше, все едно се подписваше — пръскаше черепите на противниците си. Той я пое в обятията си и я понесе към сянката на дърветата.

— Ричи, трябва да бързае. В града е опасно, трябва да отидем в Костен, защото са заловили Нюигъл.

— Може би просто е излъгал, принцесо.

— Не, не! Важно е и...

— Предполагам, че не е. Пък и трябва да отидем до потока, за да те измия.

Прекараха остатъка от деня и нощта заедно. От много време не бяха говорили и правили нещо не във връзка с въстанието и тези часове подействаха и на двамата като жизнено необходимо лекарство. Все пак Ричард бе оставил съобщение къде да го търсят и рано призори пристигна Магиш — младо жизнерадостно момче, което ги събуди с тревожен глас:

— Ставайте, ставайте! Много важно е, капитане, много. Вчера са хванали Нюигъл, но той нищо не им е казал, и днес го убиха.

— Мръсници. Трябва да отидем в града!

— Но това не е всичко. Заловиха и жената на обуцаря, а тя винаги е била против въстанието, особено след като мъжа ѝ го изпратиха в мините. В Костен е много опасно. Може би трябва да бягате. Всички смятат, че вие ще съберете армия и ще дойдете да убиете войниците, но това може да стане само ако се отдалечите от Костен.

— Никъде няма да бягаме! Отиваме там!

— Илаян, Магиш е прав — той прегледа револверите си и оседла коня. — Ако отидем в Костен, само ще ни убият и нищо няма да променим. По-добре ще е да потърсим помощ, а ти Магиш, да окуражиш хората и да се постараяш да скриеш документите.

— Не! Аз съм против! Това е отстъпление.

— Умният военачалник печели, дори когато бяга, защото знае, че разумните отстъпки са по-добри от съмнителната победа.

— Но, Ричард — Илаян скочи на коня и го погледна умолително, — по-добре е да изпратим Магиш за помощ, а ние двамата да отидем да оправим нещата в Костен.

Нали сме водачи? Ако ние отстъпим, значи всичко е свършено, а, напротив, ако отидем и успокоим хората, ако им вдъхнем вяра и дори ги вдигнем, за да посрещнем подкрепленията, ще има много по-голяма полза. Ние сме необходими в Костен, а Магиш е достатъчно смел, за да успее да изпълни задачата си.

— Така е. Аз ще се справя, но ако искате, капитане...

— Добре. Нека с Илаян да отидем в градчето. — Ричард имаше лошо предчувствие, но не искаше да изостави съгражданите си и подкара коня си към Костен.

Когато влязоха в града, всичко беше спокойно и само потискащата тишина навяваше злокобни мисли. От време на време

тракаше някой прозорец или врата, но ездачите имаха чувството, че постоянно ги следи блеснало на слънцето дуло. На площада пред кръчмата бе по-оживено. Илаян и Ричард завързаха конете си и потърсиха сочи някой приятел. Внезапно вратата на щаба се отвори и войниците блъснаха жената на обущаря. Очевидно бе измъчвана, но по държанието на военните личеше, че не е казала нищо. Илаян необмислено се спусна да ѝ помогне, но вместо благодарност в безумния поглед на жената гореше омраза:

— Тя, тя е виновна за всичко! Наистина имаше бунт, заговори, тя е причина за смъртта на мъжа ми. Хванете я. Тя е виновна.

Жената припадна, а Илаян отскочи назад, хвърляйки се към конете. Чувството, че бяха следени, не ги лъжеше — от къщите изскочиха униформени с оръжия и градчето за секунди бе блокирано. Предателство — малко очакваха подобно нещо, но и двамата бързо извадиха пистолетите и стреляха първи. Отговориха им над двайсетина пушки и Ричард се скри зад чешмата, а Илаян до една врата.

Престрелката продължаваше вече около тридесет минути, когато от кръчмата излязоха шерифът и хората му, въоръжени до зъби. Тръмп даде няколко кратки команди и всички се разпръснаха с пушки напред. Под град от куршуми Ричард се опита да стигне до часовника, за да може оттам по покривите да се добере до крайните безлюдни квартали, но прострелване в ръката и в бедрото едновременно не му позволиха да стигне до кулата.

В настъпилата суматоха Илаян изби вратата и се втурна в празната къща. Последваш я дузина войници и макар че се отърва от половината от тях, тя не успя да се качи на покрива. Прекосявайки целия етаж тичешком и стреляйки, Илаян направи нечовешки скок през един открехнат прозорец и падна върху купа сено. Непрестанно натискайки спусъка, тя се добра до съседната къща и се изкатери по нея. Патроните в единия пистолет се свършиха и тя го хвърли. През дима и побъркващата врява тя успя да стигне до ръба на покрива и се прехвърли на един балкон. Потърси с поглед Ричард, но не го видя, и тъкмо се готвеше да скочи, когато някакъв червенокос войник я удари по гърба. Тя се обърна ѝ се дръпна, а той не преценил силата си, счупи парапета и излетя от петия етаж. Движейки се безшумно, Илаян откри малка задна вратичка, която я изведе на пуста уличка. Внезапно се появи люшкащата се фигура на Ричард и тя се спусна към него.

Войници изскочиха и преградиха пътя ѝ и преди тя да е осъзнала, Ричард изчезна и останаха само вражеските куршуми, които свистяха край нея. Тя се вмъкна в първата врата, която видя отворена. Беше малка църква, но дори тук пред очите ѝ изникна бабаит с пушка. Илаян изстреля в него последния си патрон и пусна резето на масивната врата на божия храм. Наведе се над потъналото в кръв тяло, взе револвера, пушката и се огледа. Ясно чуваше гласовете на преследвачите си и единственият изход бе камбанарията. Започна да се катери по стръмните стълби. До нея достигна острата, задушлива миризма на дим — бяха запалили църквата. Илаян само прошепна „Господи!“ и скочи на покрива. Обзе я някакво опияняващо усещане от височината, страстта от битката, от палещото слънце, и чувството, че е недосегаема, я накара да забие камбаната. Накрая хвана едно въже и се спусна до площадката на съседната къща. Легна по корем и започна да стреля. Изхаби всички патрони в единия пистолет, когато усети нечия сянка. Войникът стреля в нея, а после се хвърли с нож, но със скока си се надяна на заострения щик на пушката. Оръжието под тежестта на мъжа притисна Илаян в ребрата и тя се изправи, за да си поеме дъх. Остра болка в подбедреницата я накара да падне. Причерня ѝ. Никога преди това не беше чувствала парещата, парализираща болка от навлизащия куршум. Събра сили и погледна крака си. От раната течеше алена кръв, а от другата страна дупка нямаше — куршумът бе заседнал.

Графинята напъха пистолета в колана си и облягайки се на пушката, стигна до края на терасата. Движеше се адски трудно и всяка крачка ѝ причиняваше неподозирани страдания, но тя се добра до градината и се скри в храстите. Войниците отминаха и момичето отново заразглежда крака си. Кръвта оставяше следи и затова, разкъсвайки якето си, тя пристегна бедрото, за да спре кръвотечението. Закуцука по глухите, злокобно тихи улички. Изведнъж чу шум и изстрели и се огледа — беше се доближила отново до центъра. Въпреки абсолютно безчувствения си крак тя се опита да се изкачи по някаква дървена стълба. Стълбата се заклати, една-две пръчки паднаха и тя полетя в обратна посока. С трясък разби прозореца на противоположната къща. Стъклата я нарязаха и тъпо удари главата си в една маса. Илаян изгуби съзнание. Един войник изтича по улицата при

шума, но пустотата го накара отново да се върне на главната улица, защото още един-двама бунтовници бяха въстанали.

Иляян се свести привечер и първото нещо, което направи, бе да повърне. Тишината и тъмнината я уплашиха, но тя се изправи и облягайки се на масата, достигна бюфета. Откри свещи, светлината от тях ѝ разкри в какво ужасно положение се намира. Дрехите и плътта на много места бяха разкъсани, но кръвта се беше съсирила. Само от огнестрелната рана продължаваха да текат струйки и да парят крака ѝ. Първата ѝ мисъл бе да се освободи от куршума, от чуждото тяло, което ѝ причиняваше ужасна белка. Тя посегна към едно от чекмеджетата и напипа огромен нож. От усилието падна и в пода и задъхано, с треперещи ръце свали ботуша и огледа раната. Обгоряло месо, дреха и черни сажди се смесваха. Свещта хвърляше слаба, мижава светлина, а звездното небе навън сякаш я зовеше да полети. Тя заби ножа и започна да търси сатанинското късче метал. Петте минути, които ѝ трябваша да го извади, бяха най-дългите, мъчителни и тежки в живота ѝ. Мозъкът ѝ се пръскаше, но когато куршумът издрънка на пода, тя въздъхна с облекчение и се отпусна на дъските. Изпусна ножа, свещта угасна и графинята остана да лежи полуприпаднала. Когато се съвзе, тя превърза раната, взе пушката и отиде до прозореца. Оттам се разкриваше ужасна гледка и момичето трябваше да се хване за стената, за да не падне.

На голямо колело бяха вързали безжизненото, смазано тяло на Ричард, а край ярък огън половин дузина войници играеха на карти. Чувствата ѝ я караха да се хвърли към площадчето, но разумът я спря, и тя остана като закована на мястото си. Трескаво разсъждавайки как може да се справи с многобройната войска на шерифа, Иляян чу конско цвилене и когато стигна до задния балкон, тя забеляза снежнобяла кобила точно под него. В целия град бяха войниците на Тръмп и нищо не беше в състояние да ги откъсне от пленника им. Защо няма гръм, защо няма божие наказание, възмездие, наводнение или пожар. Пожар! Страшна идея осени жената. След като Бог не ѝ помагаше, щеше да го направи тя. Ако в мините избухнеше пожар, всички щяха да отидат да го гасят.

Иляян преодоля ужаса си, последните предразсъдъци и самообвинения за жертвата на невинни хора и скочи върху коня. В нощта тя приличаше на небесен пратеник с развети сребристи коси

върху бял, блестящ кон. Все така лудо препускайки, тя мина по сипея, свърна по пътя и не закачана от никого, стигна до грамадните варели. Колибите на чумавите бяха тихи. Илаян знаеше, че взривът сигурно ще засегне някои от тях, но дори не се замисли, когато взе горящата факла от една ограда.

Какво, като щяха да загинат хора, Леанър бе по-важен от всички, той бе избран от съдбата за революцията и трябваше да живее. Обърна се към Костен. Сто на сто щяха да чуят експлозията и щяха да видят пожара. Тя препусна по склона и когато беше почти на върха, хвърли факлата. Тя падна и няколко постройки бързо лумнаха. Скоро огънят щеше да стигне варелите и огромно количество нефт щеше да отиде във въздуха.

Графинята прехапа устни и потегли към Костен. След около четири часа войниците щяха да са при пожара и тя спокойно щеше да освободи Ричард. Ездата за ранената, изтощена физически и психически графиня бе кошмар, защото в ума ѝ, освен мисли за оцеляване и спасение кръжаха черни обвинения и убийствени упреци. Преди да чуе и да усети по разтърсването на земята страшната експлозия, Илаян живееше само за да успее планът ѝ, защото бе сигурна, че ако експлозивът подейства, войниците ще дойдат да угасят пожара, за да не може той да унищожи нефтените кладенци. Но след като жестокият, смъртоносен взрив разтърси прерията, угризенията и неспокойната съвест, на която щяха да лежат още десетки хора, започнаха да мъчат графинята. В мините имаше жени, деца, невинни, онеправдани и съсипани създания, повечето от които се бяха борили и пострадали именно заради святата кауза, на която служеше Илаян. Колко от нейните приятели бяха намерили смъртта си сред огнения ад и дали Ричард, ако останеше жив, щеше да ѝ прости разкъсаните тела и обвиняващите думи на съгражданите си.

Силите започнаха да напускат Илаян. Кръв от опушената рана почти не течеше и цяло чудо бе, че бялата, кльоцава кобила я носеше като вихър към града, без да ѝ счупи врата. Илаян като в транс, като в съсипващ омагьосан кръг, се питаше отново ѝ отново ще забрави ли, ще изчезне ли някога от измъченото ѝ сърце гледката на горящите колиби, на нищо неподозиращите несретници. Тя сама винаги щеше да помни и да преживява стократно този кошмар, но ако Ричард не разбереше страшната ѝ саможертва за него и никога не ѝ простеше,

Илаян щеше да приключи с нещастния си живот. Тя дори в най-мазохистичните си обвинения не помисли, че постъпката ѝ бе предателство спрямо идеите на бунта, за който искаше да спаси Ричард. Любовта и болката от пъклената гибел на толкова много хора бяха единствените неща, които интересуваха и вълнуваха ездачката. Мисълта за смъртта и тежестта от нехуманната ѝ постъпка бяха достатъчни да я смажат.

„Най-накрая Костен“ — помисли си тя с облекчение, забави ход и се промъкна внимателно между порутените къщи. Цареше злокобна тишина и ако младата жена не беше сигурна, че войниците са вече при мините, би казала, че нищо през отсъствието ѝ не се бе помръднало.

Но тя видя цялата рота начело с бесния шериф да препускат и затова освен четиримата пазачи на пленника нямаше други военни. Тя се приближи, без да се съобразява с тропота от копитата, защото преди мъжете да вдигнат очи от картите, тя им пръсна черепите. Четири изстрела — четирима мъртъвци. Илаян се наведе над труповете и се усмихна — точно в челото всеки имаше по една малка червена дупчица. И Ричард не можеше да го свърши по-добре и нека да знае шерифът, че винаги има възмездие и дори мъртвите възкръсват.

Тя се изправи пред колелото и блуждаещите ѝ очи срещнаха пълния с благодарност, горд и твърд поглед на Ричард. Отвърза внимателно въжето. И Ричард бавно се отпусна на земята. Едно рязко движение, и той щеше да изпита същата болка както при извиването на крайниците му, за да ги завържат. Почти не говореха, знаеха какво трябва да направят и след като Илаян прегледа трите му рани, се качиха на конете. Той бе прострелян в ръката, в бедрото на единия и в прасеца на другия крак, но куршумите бяха излезли и нямаше увредени важни тъкани. Наистина войниците се бяха постарали да доставят удоволствие на садистичните си души, но Ричард стискаше зъби, пришпорваше коня и настигна спасителката си.

Няколко любопитни граждани поотвориха тежките капандури, но при вида на труповете решиха, че е по-благоразумно да се скрият още по-добре и да забравят за посоката, в която се вееха златните къдри на Илаян. Така изчезна единственият човек, способен да вдигне Костен на оръжие.

Три часа по-късно бегълците бяха на десетки мили от опасността. И двамата едвам се държаха на седлата и не смееха да

питат за състоянието на другия, за да скрият своето. Близо до грамадно дърво, под чиито корени се бе образувала неголяма пещера, сървинът не издържа и се смъкна от препускащия кон. Илаян успя да слезе и да завърже животните за един клон, но не успя да се задържи на краката си и лазейки стигна до падналия по очи Ричард.

— Скъпи, болката усилва ли се? — гласът ѝ бе дрезгав.

— Не, не — измънка той и се повдигна на лакти, а графинята откъсна малко плат от ризата си и го пристегна около раните, за да спре кръвотечението.

Той започваше да се съвзема и хвана крехкото ѝ тяло, за да провери дали всичко е наред. Във внезапен изблик на нежност тя постави ръце върху раменете му и той тихо изстена. Илаян дръпна прилепналите парцали и установи, че войниците не се бяха задоволили само с извиване на краката и ръцете на бунтовника. Докато тя с вода от манерката от седлото на коня на Ричард и с едно кърваво парче плат оправяше дългите резки, оставени от камшика, той я хвана за крака и я накара да седне, разглеждайки дупката в подбедреницата ѝ.

— Куршумът?

— Излезе — Илаян се дръпна, за да продължи работата си, а мъжът само поклати глава и остана странно неподвижен за секунди.

Тя тъкмо се наведе, защото ѝ се стори, че не чува дишането му, когато той скочи, стисна китката ѝ и се хвърли върху нея на влажната пръст в дъното на кореновата пещера. Започна да я целува и макар че това им причиняваше неописуеми болки, Илаян му се отдаде. Тя внимателно и задържайки дъха си, за да не извика от любов и болка, свали прилепналите бричове от подутите му крака.

— Господи, Господи! Ние сме луди! Луди! Трябва да почиваме или да тръгнем... да, да! Ах, да бягаме! Да бягаме! Те ни търсят, те... любими. О господи, желая те, дори шерифът да идва насам!

Илаян не знаеше колко е права. Все така уверени в силата си, хората на шерифа се домъкнаха до следите им. Осемте часа езда се бяха отразили на конете, но не и на хората, които нямаха търпение да смажат тези двама бунтовника, които им се противопоставяха. Заловиха двамата опасни престъпника ранени, полуживи, полуголи и спящи. Битка почти нямаше, освен опита на Илаян да избяга боса с прострелян крак.

Тя никога нямаше да забрави наглите заплахи и злобата на шерифа, ботушите и камшиците на войниците и зле прикритата непоносима мъка на Ричард. Когато ги помъкнаха към конете, за да тичат след тях или да ги влачат, Илаян не издържа. Представи си, че страданията, които някога бе изпитвала, не биха могли да се сравняват с това, което ще усеща при допира на ожулената ѝ бездруго кожа с грапавата земя при бързината на препускащия кон.

— Не! Не! Моля Ви! Каквото искате правете, само това не. Убийте ни! Убийте ни! Нали сме революционери. Тръмп, единственото нещо, за което те моля, е смъртта ни. Убийте ни, моля...

— Връзвайте ги! — извика шерифът.

За един кратък миг очите на ехидно усмихнатия представител на реда и закона се срещнаха с горящия, излъчващ страшна ненавист, но и пълен с огнена молба поглед на Ричард. Устните му се помръднаха, но не излезе нито звук. Искаше му се да каже нещо за момичето, желаше да моли, ако трябва, да лази за нея. Тя му бе разказала за това, как го е спасила, и познавайки вътрешния ѝ ад, много по-страшен от действителния, той не само я боготвореше, а я считаше за светица.

Конете опънаха въжетата, вървите се впиха в китките им, плътта пламна, кръвта спря да се движи и пръстите посиняха. Люшнаха се напред и босите им крака сами ги помъкнаха след конете. Тичаха, падаха и отново ставаха, докато коленете на момичето се подкосиха и то падна на колене. Устата ѝ, очите ѝ, тялото ѝ крещяха за милост. Разбитият ѝ ум също зовеше, молеше пощада. Черни петна заиграха пред погледа ѝ и още преди да чуе подканящите крясъци на мъчителите си, Илаян падна в несвяст. Последното нещо, което видя, преди да си удари главата в земята, бе огромното, бяло слънце.

Когато се свести, тя бе в ръцете на тъмноок симпатичен мъж на средна възраст. Продължаваха да яздят. С полуотворени очи и спуснати дълги мигли тя се огледа. Ричард също беше изгубил съзнание и яздеше вързан до шерифа. Веднага щом войникът, който я държеше, видя, че е на себе си, я върнаха на земята и дръпнаха въжето, което въобще не бе сваляно от обезобразените ѝ китки. Тридесет минути покъсно графинята се влачеше след коня, легнала по корем. Голите ѝ крака и ръце се триеха о земята, която сваляше кожата ѝ. Бе облечена само с риза и тя започна да се къса. Илаян отново припадна и благодари на Бога за тези кратки почивки в този театър на смъртта.

Свестиха я силни шамари и ѝ казаха, че градът вече се вижда и има само още пет минути дотам. Шерифът искал да влязат, тичайки след конете, и затова му трябвали в съзнание. По улиците нямаше хора и въпреки зверските крясъци на войниците нито едно прозорче не помръдна.

Заведоха ги в мазето на щаба. Леанър завързаха за две корабни въжета, висящи от гредата под тавана, а нея поставиха на един стол в другия край на стаята. Скоро повечето от военните излязоха. В помещението останаха само Тръмп и други четирима души.

— Няма да се пазарим и направо към целта. Ще бъда кратък и очаквам същото от Вас, всъщност само във Ваш интерес е да отговоряте на въпросите ми. И така хванахме някои от бунтарите, но има още много. Освен това някой е запалил нощес мините и загубихме много хора. Но той ще си плати и Вие ще ми кажете кой е. И така: кои са другите, кои участваха с Вас и Ваша ли бе идеята за пожара? Къде, кога и как се срещахте, не ме интересува, но искам имена, имена! Кои са хората Ви?

След десетминутна тишина шерифът повтори въпросите си още три пъти, но нищо не издаваше, че Илаян или Ричард въобще присъстват в стаята.

— Добре! Щом е така, има и други варианти и вие вече видяхте, че не се шегувам и ще ви счупя като стъкло. Ако трябва, зъб по зъб, нокът по нокът и косъм по косъм ще ви извадя, ако трябва, ще ви пребия така, че няма да можете да говорите, но ще ми кажете. Ник, наглеждай момичето, а аз ще се заема с този упорит господин. Може би като гледа, ще ѝ трепне сърцето, защото, като види някои уреди, човек не издържа, нали, кукло? А сега внимавай! Нали го обичаш? Не бъди коравосърдечна и спаси любимия си. Хайде!

Шерифът бе хванал дълъг, здрав и плетен камшик с къса, твърда дръжка и при последните няколко думи замахваше. Той удряше главно гърба, но понеже въжетата се въртяха, една дебела и дълбока резка се появи на потното чело на сървина. Той хапеше устни, за да не извика. Кръвта пулсираше в слепоочията му, но когато погледите им с Илаян се срещнаха, той твърдо, но едва забележимо ѝ забраняваше да говори. Илаян трепереше и се молеше да умре. Нямаше сили повече да се контролира, а след пожара в мините още и с това самообвинение чашата на здравия разум би преляла и тя би откачила.

— Или ще говорите, или ще го убия! В края на краищата има още един пленник и ако сега не говориш, после ще си кажеш и майчиното мляко. Хайде бе, животно! Казваха, че революционерите били мазохисти, но чак пък толкова! Кажи нещо бе, червей, та да знам, че не си ням. Говори, иначе момичето ще пострада.

— Правете каквото искате, но няма да сте първият, нито последният загинал от собствената си жестокост.

— Така ли? — шерифът хвана машата, която се намираще в огъня.

Дори при тази горещина в мазетата на щаба гореше огън, а през зимата повечето обикновени хора замръзваха без дрехи. Сатанинска усмивка обходи брадясалото лице на Тръмп, а зелените му очи станаха по-тесни и от тези на котка. Отпусна камшика и се приближи към Ричард с нажеженото до бяло желязо. Илаян започна да се клати на стола, очите ѝ щяха да изхвъркнат от орбитите, а ръцете ѝ, влажни и ледени, се свиваха конвулсивно. Топли и студени вълни заливаха тялото ѝ. Ужаса, който изпитваше, дори и Ричард не го разбираше. Страхът, сковаващ и обезсмислящ всичко, я връщаше назад във времето, в черната бездна, която искаше да забрави. Спомени, образи и картини се връщаха от ада и я хвърляха към действителността. Когато в разнебитеното ѝ съзнание се появи ликът на Дюверноа, тя изпадна в шок и престана да усеща. Дори животинският, пълен с болка и накърнена гордост рев на Ричард не я накара да помръдне.

Главата на Илаян се люшна напред, засъхналият ѝ на небцето език попадна между зъбите и тя го прехапа. Острото пробождаване я извади от индиферентното състояние и тя вдигна бавно русата си главица. Последните думи на шерифа, точно когато изгаряха месата на любимия ѝ, звучаха в главата ѝ: „Кои са другите? Кой запали мините?“

— Аз! Аз запалих мините — при кръска вените на врата ѝ се издуха и тя се опита да стане. — Аз убих и хората ти, гадно копеле! Толкова ли си тъп, та да не разбереш, че това е номер. Номер, за да ви разкарам, за да спася Ричард. Скапано човече, вие бяхте прецакани. Вие, цяла армия, а аз, ранена, успях да яздя осем часа, да запала и да спася Ричард. А ти си толкова тъп, та не разбра, че съм аз. Жалък, импотентен глупак, можеш да правиш каквото искаш сега, но когато бях на свобода, ти беше нищо и нищо не можеше да направиш, нищожество!

Графинята се изхрани. Шерифът я удари с машата и на скулата ѝ се появи веднага огромна подутина.

— Вържете я до него и удряйте. Не ме интересува информацията, убийте ги! Удряйте, докато умрат!

Ричард тихо прошепна, че е сгрещила, но че и той би постъпил така. Илаян вече въобще не усещаше какво правят с нея. С последни усилия на волята си тя се откъсна от всичко и останаха само сините очи на Ричард и червената му коса, която се смесваше с кръвта. Преди Илаян да изгуби съзнание за четвърти път с надеждата, че това е краят, се чуха гласове и странен шум. Беше се спуснал вечерният здрач и през малките зарешетени прозорчета се виждаха само сенки. Единствено в това помещение на целия град бе светло от огъня.

Шерифът стоеше замислен, облегал на вратата, когато от другата страна по стълбата от щаба се появиха войници. „Тревога“ бе единствената дума, която успяха да кажат, преди по-голяма част от тях да паднат на земята. Настъпи суматоха и навлязоха още мъже, но цивилни. Вратата зад шерифа се отвори и нахълтаха неговите хора викайки: „Бунт!“

Илаян и Ричард се спогледаха. Започна бой, а в центъра висяха двамата, но внезапно някой преряза въжетата им. В същото време шерифът я пое и въпреки че Ричард се хвърли към тях, Тръмп успя да я отведе в дъното на мазето и я завърза. Той се удиви как в нейното състояние може въобще да се оказва съпротива, но силите на Илаян, които идваха с борбата, се бяха възвърнали. Шерифът отиде да се бие, а тя остана да следи отстрани и да прави безплодни опити да разкъса здравите въжета. Бунтовниците взимаха превес и червенокос бабаит се приближи до нея. В дясната си ръка имаше широка, плоска шпага. Разсече част от въжетата и ѝ подаде оръжието. Илаян стисна топлатата дръжка, ала мъжът падна — на тила си имаше дупка. Тя доразряза въжетата и скочи на крака. Беше само по риза, но изобщо не се замисли за външния си вид и се хвърли към центъра на стаята.

Биеше се като истинска тигрица, пусната на свобода. Раните не ѝ пречеха, напротив, те разгаряха страстта и поддържаха горящата сила на духа ѝ. Болката я правеше жестока, свирепо безпощадна и ѝ даваше изключителни способности. Посичайки противниците си, Илаян търсеше с очи шерифа. Изведнъж я нападнаха няколко души едновременно, но тя скочи нагоре, хвана се за гредата и с босите си

крака разби челюстите на двама. Ловка като котка, тя се покатери и започна да пълзи. В края на помещението се намираше Тръмп. С неподозирана бързина тя стигна над него и тъкмо се готвеше да скочи, когато Тръмп с насочен револвер сам тръгна към нея и просто случайно се надяна на шпагата. Иляян се усмихна и се наведе над сгърченото от болка лице:

— Ричард Ви каза, че ще умрете от жестокостта си!

С отвращение го отблъсна и се върна при гредата, защото откри, че тя може да се използва чудесно, за да обърква противника.

Към полунощ градчето премина в ръцете на въстаниците. Бунтовническата армия бе огромна и макар че всички мислеха, че я предвожда Магиш, водачът ѝ бе беглецът от мините, когото Иляян спаси. Мечтата на южняците се изпълни. Те вече бяха свободни. Много от тях искаха да се върнат по домовете си, но верни на дълга си към Леанър и на тази, на която до известна степен дължаха независимостта си, останаха в армията, за да продължат борбата.

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА

Цялата армия, чийто главнокомандващ законно стана Ричард Леанър, тръгна към столицата Сент Лашенжат. С мощта на тази армия ще накарат кардинала и генерала да треперят, както казваше Илаян. Въпреки ужасното психическо и физическо състояние, в което се намираха, графинята и Ричард предпочетоха да се лекуват по пътя. Конете, пистолети и много, много силни мъже под нейно командване, за нейните идеи, към нейния град — Илаян не бе и мечтала за такава възможност.

Копнежът, лудата ѝ страст да завладеят Сент Лашенжат сега ѝ се струваха реалност. Ако не се забавеха нито ден, в началото на май щяха да са пред портите на сърцето на империята, която създаде Дюверноа и която Илаян искаше да разруши, за да създаде нова и много по-добра.

Ден след ден, седмица след седмица войските напредваха. Обучаваха се пътъом, разработваха планове и тактики за завладяването на непревземаемата крепост. Към тях се присъединяваха още хиляди хора — бедняци, авантюристи, аристократи, изгонени от кардинала и много революционери и фанатици. Често и войскови час ги преминаваха на тяхна страна.

В Лашенжат, благодарение на разбойниците, които шареха по пътищата, информацията за армията на Ричард пристигна три-четири седмици преди тя да се разположи на лагер край града. И през това време всичко бе приготвено да се посрещнат въстаническите тълпи, така че и пиле да не може да доближи дори горите. Столицата бе наричана с право непревземаема. Лашенжат приличаше на средновековна крепост, за която, освен природната защита — горите и реката — бяха построени специални укрепления. И накрая, но не на последно място — страшната многобройна армия.

След като пристигнаха в края на април, бунтовниците две седмици укрепваха лагера си и през цялото време Илаян и Ричард търсеха пролука, за да се промъкнат в града. Беше ясно, че всички не

могат да влязат, но тази тайна вратичка би била техният Троянски кон и тяхната победа. Единственото нещо, за което благодаряха на Дюверноа, бе, че създавайки своите укрепления и защита на града, бе осигурил равностойна недосегаемост и непревземаемост на лагера им.

И така те се разположиха, обсадиха Лашенжат и започнаха спорове за начина на действие. Разделиха се на две линии: „твърди“ и „пратеници“. Твърдите искаха пълно унищожаване на армията на Шаундънър, ако успеят да влязат в града, а пратениците смятаха, че трябва да преговарят на неутрална позиция, защото техният лагер бе същински Лашенжат и по нищо не му отстъпваше. Имаше един-единствен начин, по който да стигнат до него, но го знаеха естествено, само въстаниците. От околните села идваха хора, но никога не ги допускаха вътре и така запазиха прохода. Сега бяха като втора столица.

Илаян в началото съвсем ясно поддържаше „твърдите“, всъщност тя им бе предводител, докато Ричард бе лидер на „пратениците“, но след едномесечна обсада много неща се промениха. Въстаниците вече не бяха червенкосите, синеоки деца на природата, а злобни, гладни и освирепели хора като загубилите човешкия си образ същества в Люпи Доминико и Лашенжат. Графинята се отдръпна от „твърдите“ и от обществената дейност. По цял ден сама търсеше тайни проходи към града и дори с Ричард почти не живееше. Нещо в нея се счупи, преобърна се в хлад, тънка ледена обвивка покри сърцето ѝ. Но тя умееше да крие мъката си и никой не разбра, че тя полека се отказва от революцията, от това да живее с такива псуващи, нетърпеливи, тъпи хора. Реалността смазваше мечтите ѝ, неорганизираността и жестокостта на хората от простолудието я караха да се отрича от себе си. Тя беше вярвала, че хората са равни, бе искала да издигне простите, да направи всички като себе си и бе отричала, че тя е различна, че има два свята: на умните, добрите, на аристокрацията и на глупаците. Беше се карала с Роналд, с Дюверноа, бе плакала и ѝ беше неприятно на баловете, тъй като мислеше за простите и бедните. А сега ѝ беше мъчно за този живот, за тези хора и порядки, защото разбираше, че между хората има разлика, и то голяма. Въпреки тези мисли, докато яздеше покрай стената на Лашенжат, Илаян се закле, че отново ще направи всичко възможно да помогне на бедните хора и да разруши диктатурата — единственото нещо, против което е била винаги.

Още преди седмица, около двадесети май, тя бе открила път към Лашенжат, но не каза на никого — вече не се доверяваше, пък и се страхуваше от свирепите сърви. Да, боеше се за града, притесняваше се за приятелите си, за всичко, дори за Дюверноа. Илаян вече поддържаше „пратениците“ и се успокояваше, че отива като парламентър, да преговаря и спаси революцията.

Тя се самозалъгваше — отиваше, защото искаше и беше правила винаги, каквото иска, отиваше при своите, защото ѝ бе мъчно. Затова препускаше бясно, мина през лабиринт от завои, прескочи една ограда и след 30 минути езда се озова пред прозореца на собствената си стая.

Скочи от коня и започна да се катери по бръшляна, което бе правила десетки пъти. Хубаво, че бе с панталон. „Нейният прозорец.“ Тя отвори безшумно откренатите му крила и тъмният ѝ, прекрасен силует се очерта на ярката лунна светлина. Светещата ѝ ефирна коса се вееше на лекия нощен вятър. Някой седеше в канапето и графинята застина на мястото си.

— Радвам се да Ви видя, Илаян! Добре дошли! — Дюверноа се завъртя и се изправи.

Гласът му бе спокоен, но той не можа да скрие вълнението си и леко пребледня. На фона на яркия огън кървавочервената пелерина на дука сякаш гореше!

— Монсиньор! — графинята бе загубила дар слово и само уплашено примигваше.

— Уплаших Ви, нали? Извинете, че съм във Вашата стая, но понякога идвам да поседя край огъня и спомените, да помисля за жестокия живот и превратностите на съдбата. Не сте се променили много.

— Стойте назад! Назад, монсиньор... или ще платите за всичките си грехове и за тези, които не сте извършили!

— Илаян се беше овладяла напълно, преодоляла страха и изненадата. Пристъпи напред с извадена сабя, стисната в потната, здрава десница.

— Боже мой, Илаян, защо е тази злоба — дукът пристъпи напред въпреки предупредителните ѝ викове и продължи да говори така, сякаш нищо не се е случило и графинята се връща от езда, но е решила да мине през прозореца. — Ако ще ме убивате, защо не останяхте при

Вашите главорези? Но нека да забравим миналото, казах, че се радвам, че се върнахте и изглеждате все така прекрасна.

Кардиналът лъжеше — Илаян вече съвсем не бе малкото, нежно и крехко създание, което полумъртво напусна Лашенжат, а жена с изключителна, но опасна красота. Дрехите ѝ бяха широки и изтърканите панталони висяха на мършавото тяло, но затова пък косата ѝ беше с най-искрящия сламенорус цвят, а кожата матова и като се изключат раните, все така кадифена. Очите ѝ, извити нагоре, не бяха загубили бадемовата си форма, но сега, огромни и дълбоки, запълваха цялото ѝ слабо, скулесто лице. Илаян не трепна.

— Назад! Миналото не може да се забрави, а бъдещето зависи от Вашата смърт, тъй че много хора биха ме сметнали за героиня, ако Ви очистя сега, но...

— Убийте ме, щом искате! Няма да викам стража, няма да рискувате, а после тихо и незабелязано ще се върнете при новия си любовник, Леанър, нали? Ще спасите света от един негодник. Хайде, Илаян, направете го!

Тя пристъпи напред, токчетата на протърканите велурени ботуши изтропаха. Илаян рязко вдигна шпагата и изведнъж безсилно отпусна изтръпналата си ръка.

— По дяволите!

Вратата се отвори с трясък. На прага с два пистолета се появи Шаундънър с петима войници. За части от секундата Илаян насочи грамадния си револвер към мургавия нос на кардинала.

— Ще го убия!

Крясъкът или видът на самата графиня накара генерала да потръпне и да отстъпи назад.

— Не вярвах, че ще се осмелите да дойдете тук! Хайде, няма как да се измъкнете. Хвърлете оръжието! — Шаундънър стисна „черните си убийци“, за които се твърдеше, че с тях не се разделя дори в леглото.

— Стига, г-н генерал. Тя Ви е съпруга — отбеляза иронично Дюверноа и се усмихна, — свалете оръжието. Тя няма да ме убие. Ако искаше, щеше да го направи досега.

Илаян присви очи и в тях се появиха жестоки пламъци. Шаундънър махна на хората да отстъпят и се приближи. Кардиналът бе все така спокоен и само едно мускулче край устните му трепкаше.

— Ще стрелям! Не си правете илюзии! — изрева прегракнало Илаян и усети как коремът ѝ се свива на топка.

Изпита желание, страст и още нещо по-силно, но не успя да разбере дали това е стремежът да премахне Дюверноа от пътя си завинаги. Изведнъж я овладя страхотен страх от смъртта и от това, какво би станало, ако я хванеха. Краката ѝ станаха оловни, устата ѝ пресъхна и думите, които изрече, бяха плод на чувството ѝ за самозащита.

— Ще го убия, ако не се дръпнете от прозореца и не ме оставите да сляза до коня си. Глупости говоря! Глупости! — гласът ѝ затихна, а ръката стисна още по-силно пистолета.

Тримата стояха като заковани и мълчаха, а войниците, спотаени в коридора, чакаха заповедите на своя началник.

— Илаян? — един въпросителен глас накара всички да се стреснат.

Двама от военните довякоха на светлината на огъня около 28-годишен мъж с красиво, студено лице, леко пълна фигура и синьо-зелени очи, чийто лукав блясък Илаян никога не би могла да забрави.

— Роналд? Господи! Иди по дяволите!

— Ще стрелям, ако не свалите оръжието — хладното предупреждение на Шаундънър бе последвано от рязко движение и той и няколко войници насочиха пистолетите си към главата на Роналд.

— Хайде, деца! Можете да се споразумеете и без тези играчки.

Дюверноа улови револвера на момичето и протегна ръка да хване този на генерала. Илаян си помисли, че е откачил. Тя грешеше — министърът просто бе прекалено щастлив, за да мисли за смъртта, но и тя нямаше сили да натисне спусъка. Затова съпругът ѝ грубо блъсна протегнатата му ръка и допря оръжието до покритото с капки пот чело на Роналд.

— Хвърлете оръжието и се предайте! — пръстът му се сви.

Илаян хвърли револвера и въпреки протестите на негово високопреосвещенство войниците извиха ръцете ѝ.

— Стига! — изрева човекът в червената мантия накрая. — Аз заповядвам тук! Оставете графинята! — последната му дума направи странно впечатление. — Как така ще нападате жена в собствената ѝ стая! Г-да, мога да Ви дам на военен съд, но...

— Г-н кардинал, опомнете се! Тя е бунтарка, тя е... — гласът на Шаундънър трепереше от омраза.

— Казах, стига! Имам пълномощията да решавам какво да стане и се надявам, че ще ми се подчините, за Ваше добро!

Графинята бе настанена в отдалечена къща и бавно се връщаше към предишния си начин на живот. Здравето ѝ се подобряваше, фигурата също и старите навици на охолство се появяваха. Единствената беда бе, че охраната, въоръжена до зъби, пропускаше само кардинала да я посещава. И той напълно се възползваше от правото си.

— Илаян, наистина се радвам, че се върнахте!

— Нима, монсиньор? Вие направихте всичко възможно да си отида.

— О, не говорете така! Напротив, чаках Ви отдавна. Този град е мъртъв без Вас. Всичко е сиво без Вашето присъствие, разрухата е в сърцето ми.

— Значи така, а? Вие рушите и чакате аз да съживявам. Странна роля ни е отредила съдбата, нали, дук?

Кардиналът сведе глава. Никой, след като си замина духовитата графиня, не бе фамилиарничил така с него, освен няколко госпожици, заплени от гения или богатството и властта му. Всъщност, след като той пое управлението на Лашенжат, градът цъфтеше и разрухата се забелязваше само в сърцата на хората и обеднелите домакинства на обикновените граждани.

— Внимавайте, графиньо! — кардиналът повдигна вежди и направи рязък жест с ръка. — Много неща са се променили. Положението Ви не е същото и зависите от мен, зависите от съдържаността си, чаровна г-жо.

— Тогава, монсиньор, защо не ме осъдите? Така щеше да постъпи и многоуважаваният ми съпруг, нали? — Ламури Шаундънър се изчерви при споменаването на това, че е госпожа. — Наистина, защо не ме убихте, дори щеше да изглежда като защита. Аз съм родоотстъпница, предателка! Аз съм революционерка!

— Илаян, Илаян, позволете ми аз да решавам за града, пък и за цялата държава. А Вие се постарайте да забравите какво сте решавали и как сте изпълнявали тези решения!

— Какво искате да кажете?

— Ами, Вие не можете да се върнете при Леанър без моята глава. Значи трябва да останете и би било по-добре на свобода, отколкото в подземията на Лажен! Е, графиньо?

Илаян си пое дълбоко въздух, тръсна глава и разлюля красивите си букли. С присвити очи тихо изсъска:

— Честна сделка, Ваше високопреосвещенство. Честна сделка, ако Вие сте способен на това.

Министърът се разсмя и я хвана подръка. Илаян не се дръпна, а леко се отпусна на покритото му с червена мантия рамо.

На другия ден дойде Роналд. По-скоро през нощта той се вмъкна като крадец и се любиха до зори, без дори да кажат думичка. Илаян бе забравила ласките и галантността на опитен любовник като Магнилър. Очакваше срещите им с нетърпение не само заради самотата в този замък — затвор, но и заради забравената страст и наслада. Измина седмица, тези кратки и безмълвни посещения бяха съвсем тайни. Рон твърдеше, че е опасно да идва при нея, и се криеше постоянно. Не желаше да разговарят; чезнеше и се появяваше като сянка. На графинята тази игра ѝ харесваше, приключенският ѝ дух, пълен със смелост и непокорство, се радваше на тези тайнствени и луди срещи. Но все пак тя имаше чувството, че кардиналът е прекрасно осведомен и любовните ѝ похождения не го интересуват. Тя се държеше, сякаш никога нищо не е било, и дори не обръщаше внимание на отдалечеността на дома си, правеше се, че не забелязва постоянната охрана и своето затворничество.

Когато Илаян се съвзе от първите радости и страхове, тя се замисли за последните си дни в града и се опита да си припомни всяко събитие, което би могло да я отведе до някого от приятелите. Пръв сред всички хора, изчезнали в мъглата на спомените, бе благородният образ на Люк. Графинята веднага попита Роналд, но той само пребледня и нищо не каза. Нощта им се провали. Илаян се смути от реакцията на любовника си, но продължи да търси начин да се свърже с някого от предишните си познати. Само че тя не разговаряше с никой и след като се убеди, че няма откъде другаде да получи информация, реши да говори с Дюверноа.

Не ѝ бе кой знае колко приятно, че го кани на разходка, защото и без това кардиналът я посещаваше доста често. След хладния поздрав от страна на Илаян, а кардиналът се държеше повече от галантно и тя

бе започнала да се възхищава на изключителното му благородство, те заговориха на незначителни теми. На нея ѝ трябваше време, за да събере смелостта си и да запита направо:

— Извинете ме, Ваше високопреосвещенство, за нетактичността. Искам да Ви попитам за човек, който Ви е причинил много неприятности, но... — спомни си обстоятелствата, спасили я е онзи злокобен ден преди близо година, и за това, че на дука няма да му е приятно да говорят за коняря.

— Да, г-жо? Какво Ви вълнува? Ще бъда щастлив, ако мога да Ви отговоря на някои от Вашите въпроси.

— Вижте, монсиньор, аз бих желала да знам... Спомняте си Люк Хансон, нали? Къде е той?

— За своя коняря ли питате? — бавно и със сведено лице отвърна кардиналът.

Макар че нищо друго не го издаваше, Илаян откри в погледа му зле прикрита болка. Тя се опита да отдаде неохотата му да говори за Люк на нападението на затвора и нейното бягство, но усещаше, че има и нещо друго.

— Да, г-н министър. Какво е станало с него? — повтори прегракнало тя и Дюверноа се навъси.

— Как не ми се иска да бях идвал. Как не ми се иска да Ви бях срещал. Но защо не попитате Магнилър затова?

— Роналд? Вие... — смущението на Ламури прерасна в яд. — Защото питам Вас, дук!

— Спестете си яда и силите, ще Ви трябват. Питали сте го и той нищо не Ви е казал.

— Да. Но, за бога, не ме измъчвайте повече, моля Ви.

— Защо въобще стана така? — Мъжът се извърна и тихо продължи: — Съжалявам, съжалявам, детето ми. Но Люк е мъртъв.

— Не! Шегувате се! Не е истина! — Тя отстъпи назад и като слепец протегна ръце напред към каменния кардинал.

— Люк Хансон е мъртъв и Вие трябва да го приемете.

— Нее! Не е истина, не е истина, не е... — писъкът ѝ заглъхна, тя вдигна сухите си, горящи очи с крещяща молба в тях. — Ако е така, дук, моля Ви, кажете ми как умря!

— Не!

— Не? Но... умолявам Ви, монсиньор — едносричният остър отговор и явният страх и объркване ужасиха графинята. — За бога! Вие ме убивате, ако...

— Съжалявам, дете. Това не мога да Ви кажа, само затова не питайте!

— Моля Ви! Моля Ви! — тя хвана ръцете му, но против първия си нежен порив Дюверноа ги издърпа. — Г-н кардинал, говорете! Говорете или аз ще позная какво е станало! Кой го е убил? Да, убил. Или дали не е действал по Ваша заповед. Вие ли сте убиецът на Люк? Отговорете ми, моля!

— Не, Илаян, не мога повече! Пощадете ме! Беше нещастен случай. Магнилър...

— Роналд! Роналд ли го уби?

— Не, бе нещастен случай, Илаян.

— Не, само ми кажете, Роналд ли го уби?

— Да. Да! И не беше нещастие.

С писък графинята падна на земята. Кардиналът я вдигна и я притисна към себе си. Като в мъгла момичето видя в диплите на тежката, кадифена мантия на дука да проблясва златен кръст с разпънатия Христос. Нещо в изражението на божия син я накара да задържи дъха си — той се усмихваше, той прощаваше на мъчителите си и бе над тях. „Ако ти ударят едната страна, обърни другата“ — тези думи сякаш я изгориха с нажежен метал. „Никога.“ Блъсна Дюверноа и извърна празния си поглед към потъмнялото му лице.

— Разкажете ми как стана!

— Разбира се, но не сега — уклончиво отвърна кардиналът, — не се чувствате добре.

— Напротив. Прекрасно се чувствам и съм в настроение да чуя истината, цялата истина — олюлявайки се и със зловеща усмивка тя го подкани да тръгнат по пътеката.

— Графиньо, след Вашето заминаване много неща не бяха на мястото си. След атентата в подземията...

— Атентат?

— А Вие как го наричате? Но ако искате да чуете наистина всичко, замълчете. Вие изчезнахте в далечината и като че ли забравихте за всичко, но убийствата и заговорите останаха.

— И Вие си отмъстихте, нали?

— Стига! Опитвам се да Ви разясня това, което стана. Аз бях полумъртъв, защото един от Вашите последователи едва не ми преряза гърлото — дукът повдигна леко брадичката си и откри ясен белег, който щеше да остане вечно. — И така Вашият съпруг, генералът, пое нещата в свои ръце. Всички заговорници бяха арестувани и г-н Шаундънър реши да изясни случая...

Дюверноа ѝ помогна да седне на удобен стол край една от градинските масички. Боже мой, боже мой, какво ли са изтърпели заради мен! Може би дори с унищожаването на кардинала и генерала ще се появят нови диктатори, нови хора, които не познавам. Ето дукът е зле и на негово място идва Шаундънър, който не е по-добър, а, напротив. И т.н. до безкрай!

— Но г-н Магнилър винаги е бил изтънчен човек и щом започнах да се съвземам, той ме убеди в ценността на живота си. /Много го бива за това, си помислиха и двамата/. И тъй като Вашите приятели са и мои, се съгласих на малка отстъпка — да живее. Е, при някои условия...

— Вие сте накарали Рон да унищожи Люк, за да спаси себе си? Вие сте достатъчно подъл, а той е копеле, мекотело.

— Спестете си обидните думи! На никого нищо не съм казвал да прави с безценния Ви Люк. Вие просто не можете да повярвате, че на този свят има и убийства, извършени от любовниците Ви, но аз, естествено, мога да Ви посоча много примери за това! При това да изключим убийствата в името на идеите Ви. Той бе слуга и г-н Магнилър имаше пълни права над него!

— Жестоки права, права убиващи и унищожаващи ни! Да, дук! Нямам право да Ви виня пряко, но Роналд е безхарактерно влечуго и за да спаси честта, репутацията и живота си, би убил! Той е страхливец, той не би убил само така. Вие сте го накарали! Вие.

— Не желая повече да Ви слушам! Искях да Ви помогна, а Вие се отплащате с омраза и обвинения — с горчивина промълви дукът. — Всички бунтовници трябваше да бъдат избесени, а аз предложих на Роналд Магнилър да даде признания заедно с Люк Хансон и да се спасят.

— Люк не е предател!

— Точно така. Той се противопостави, за разлика от Магнилър. Тогава почина.

— Почина? Искате да кажете, че Роналд го е убил, защото не Ви е сътрудничил или пък защото е щял да го изложи с показанията си. Кажете, монсиньор?

— Илаян, нещо губите разсъдливостта си. Ако настойникът Ви го е убил, защото ние сме щели да изтръгнем от него информация, то той е извършил благородно дело. Аз му казах той да получи от Люк сведения. На следващия ден конярят Ви умря.

Графинята стоеше безмълвна на стола. Кардиналт виждаше достойните за уважение опити да се овладее. Илаян стисна зъби, кръстоса ръце и ги постави върху трепкащите си колене и вдигна пронизващия си поглед към кардинала.

— Искам да видя гроба.

— Не сега, г-жо. Вие сте твърде слаба.

— Не! Сега, г-н кардинал!

— По-добре се приберете в къщата.

— Казвам Ви, добре съм. Искам да видя гроба му или...

— Или какво? Защо не питате и не помолите настойника си да Ви заведе — Дюверноа също страдаше заради нея и нервите му не издържаха. — Извинете, извинете! Да вървим.

— Няма нищо. Водете ме, Ваше високопреосвещенство — студено му каза и се облегна върху изтръпналото му рамо.

Беше се овладяла напълно, но когато каретата ги отведе на затътеното гробище, буницето на столицата, където погребваха само безпризорните, бунтарите и прокълнатите, сърцето ѝ заби учестено, пламъчета затанцуваха пред очите ѝ. Илаян коленичи пред гроба не толкова от уважение към мъртвия, а защото коленете ѝ се подгъваха. Закри лице, натискайки слепоочията си, и взе малко пръст от порутения гроб. Плочата, мръсна и полускрита от корени, бе счупена. Нямаше надпис или цвете, нямаше път и ако човек не знаеше наистина къде е гробът, щеше да се обърка. Илаян поседя 10 минути коленичила, наведена и смалила се. После се изправи тежко, изтърси пръстта от полите си и се прекръсти — бе почти забравила как се прави. Дюверноа чакаше със свито сърце нейната реакция, но в пълния ѝ с болка поглед нямаше нито възмущение, нито гняв, а благодарност. Благодарност! Кардиналт се олюля. Тя не му се сърдеше, не изпитваше омраза, затова че любимият ѝ е погребан като просяк. Тя му благодареше, че я е завел на гроба, беше благодарна, че гробът на Люк

не е забравен. Устните на Илаян, безмълвно мърдайки, се помолиха на Бога.

Същата вечер графинята чакаше Роналд спокойно в стаята си. Само от време на време опипваше малък, черен револвер под тънката завивка. Какво животно е Роналд! Дукът бе проявил състрадание към нея, бе имал смелостта да ѝ каже истината, а той се бе измъкнал като страхливец. Очите ѝ с нетърпение се впиваха в празнотата и изведнъж изникна смиреният, опрощаващ поглед в синевата на очите на Дюверноа. Илаян стисна оръжието. Кардиналът ѝ бе простил, бе забравил. Той я бе приел в обществото с риск за поста си. Той, кървавият министър, се жертва, а тя искаше да накаже собствения си любовник, затова че е спасил живота си, убивайки Люк. Загледа се в блестящото дуло и един лунен лъч заискри по хладния метал. Не постъпваше ли по-подло и по-жестоко от самия Роналд? Прозорецът се отвори и на фона на звездното небе се появи тъмната фигура на Роналд. Тя не стана да го посрещне и когато той легна до нея, остана някак далечна.

— Какво става, графиньо?

— Нищо.

— Не е нищо, скъпа. Ако Дюверноа те е разстроил, ще го убия.

— Наистина — зловец промълви Илаян. — Ще го убиеш, както уби Люк, нали? Имаше кураж да застреляш Хансон, но за кардинала едва ли. Да, Роналд, ти си подлец, можеш да тормозиш подчинените си, но си готов да лижеш... да не продължавам.

— Оня червен злобар ли ти е разказал разни глупости! — настойникът ѝ се изправи на колене и надвисна над нея. —

— Ти дори не знаеш какво ми е казал! Този път дукът бе самата честност, Рон. Ти си убиец! Убил си някого, когото обичам. Аз го обичах, по дяволите — беззвучно се разрида тя.

— Хайде, хайде, скъпа. Никога не съм одобрявал връзката ти с коняря, а той тогава беше и нагъл.

— Нагъл! Нагъл, Рон, защото не е искал да бъде предател!

— Нямах друг избор! Или щяхме да умрем, или да живеем и забравим за другите. Илаян, само ние имахме този шанс! Всички щяха да умрат. Другите заловени дори да дадяха показания, нямаше да оцелеят. А Люк искаше да пропилее възможността да сме отново

свободни! Аз не можех да му позволя! Знаеш ли какъв ад е там, знаеш ли?

— Значи ти ги предаде? — тихо и не обвиняващо запита Илаян покрусена.

— Не, аз не знаех кои са. Онази вечер Хансон просто дойде и аз тръгнах като замаян с него, защото те обичах. О, Илаян, аз дяволски те обичам и сега!

— Наистина ме обичаш — заяви спокойно. — Но, Рон, не ти ли се прииска да не бе тръгвал с Люк, а?

След пет минутно мълчание Магнилър каза по-скоро на себе си:

— Не съжалявам, че се бих за теб. Съжалявам, че не съм достатъчно откачен за този свят, воден от откачени хора, от идеалисти и моралисти. Морал! Какво разбираш ти под тази дума? Какво е лоялността, приятелството, какво са омразата и справедливостта? Това са субективни глупости! Единствено личният интерес и трезвият разум не се променят от разбирания, идеи и измишльотини. Светът е полудял!

— Ти би живял сред вълци — единаци с егоизма си и би се разбирал по-добре с машини! Но аз, аз и другите хора носим нещо туптящо, лесно ранимо и неподкупно в гърдите си!

— Носи го, Илаян. Носи го и ще умреш! Не ти ли се е искало понякога да живееш въпреки всичко, да живееш, за да обичаш! Казваш, че нямам сърце. Не е вярно. През всичките седмици в подземията живеех само заради теб, само заради теб оцелях и надеждата да те видя ме накара да се боря за оцеляването си дори като убия...

— Не! Не, Рон, не го казвай. Моля те! Не от любов си убил! Любовта не убива! Оживял си просто, защото си твърде слаб да понесеш смъртта, защото се страхуваш от края. Страхуваш се от това, което ще дойде после, от празнотата. Но най-вече от новото. Всички се страхуват пред неизвестното, но аз не се боя от края и трябва да ти отбележа, че не любовта, а страхът те е върнал към живуркането ти!

— Не е вярно — гласът му трепереше. — Любовта, любовта ми към теб ме накара да живея, кълна ти се! Знаеш ли на какво е способен съпругът ти! Той е чудовище! Пред болката и смъртта е благодат. Всеки ден, всеки ден мъчения! — Илаян повдигна вежди и неясни спомени за кървави полета я накараха да хване ръката на Роналд. —

Носих белези месеци наред! Докато ти се правиш на героиня някъде, други опират пешкира! Била ли си така пребита, че да не усетиш ни нож, ни огън? А онова копеле, Дюверноа, се наслаждаваше и повтаряше, че ако не накарам Люк да говори, ще ме остави жив в подземията, докато ти си дойдеш. Не отричам, че ти си изтърпяла много, но я си представи цял живот сред болка и неописуеми мъчения! Съди ме и ме убий. Тогава ще умра за любовта си — той посочи падналия на земята блестящ револвер.

Графинята обви тънките си треперещи ръце около врата му.

— Обичам те! О, Рон, как те обичам! Винаги, винаги...

Илаян не приемаше кардинала и отказваше всякакви срещи. Сезонът на баловете бе започнал и доколкото схващаше намеренията на дука, тя щеше да бъде представена точно сега. В крайна сметка в един слънчев понеделник дукът я застигна по алеите на парка. Младата графиня изглеждаше главозамайващо в блестящата си рокля от изумруденозелен тюл, които се диплеше около тънката ѝ талия. Тя бе загубила тена си и когато видя кардинала, стана направо мъртвешки бледа. След сдържания поздрав Дюверноа започна без предисловия:

— Илаян, това, че сте чули за мъките на любовника си в подземията, не значи да си опропастите живота, който тепърва започва.

— Така ли? А какво си заслужава? Може би щастливият ми брак и прекрасното приятелство с Вас?

— Хайде да не бъдем язвителни, а да говорим сериозно. Познайте защо съм дошъл? Та днес имате повод да празнувате! Спомнете си, графиньо!

— Монсиньор? За бога! О, боже мой, та аз навършвам 19 години! Не може да бъде! Не знам какво да Ви кажа. Как така точно Вие? — Илаян се разсмя звънко, не бе го правила от месеци. — Ненаправно Ви наричат магьосник. Можяхте да ме омаете!

— А Вас ненаправно Ви смятат за богиня — рече с преклонение министърът. — Между другото съм Ви донесъл два скромни подаръка.

— О, дук! Не биваше! Аз не мога да ги приема.

— Но защо? Вижте тук. Хоп — ловко измъкна седефена кутия, облицована отвътре с кадифе. На тъмния фон блестяха смарагдови обици и колие. — Точно като пръстена Ви, нали? Специално за Вас!

— О, не! Защо правите това, защо! Та той е само един дребен пръстен.

Тя смутено завъртя спомена — реликва от майка си, и погледна бижутата, сякаш бяха правени заедно с него, а не по-късно. Удиви се и от потъмняването на златото, но никъде не успя да открие годината на изработката.

— Другия подарък трябва да го отгатнете — Дюверноа прекъсна мислите ѝ.

— Не мога, не, не мога! Според мен тези прекрасни скъпоценности са достатъчни за някой като мен, някой бунтар!

— С това не се шегувайте! А колкото до пръстена, той е малък, но красотата му не може да остане незабелязана, а който веднъж го види, не го забравя — каза с известна тъга всевластният министър.

— Казвам Ви — това е достатъчно!

— Опитайте се да откриете какъв е другият подарък, хайде! Нещо, свързано със сезона.

— Бал — се изплъзна от устата ѝ и тя веднага вдигна ръце, за да отрече.

— Не, не, Илаян! Наистина е бал. Много балове, защото Вие се завръщате сред нас и ще сте принцесата на празненствата!

— Бал! Бал! Бал, балове, много балове!

Илаян пееше докато се стягаше за празненството по случай рождения си ден. Като преди две години. Но дали бе като някога. Тя изпусна роклята от златиста коприна и отмаляла се отпусна на леглото. Вдигна ръка към парещото си чело и спомените, добри и лоши, долетяха. Постави длан на скулата, където Рон я бе ударил точно преди да влезе при гостите. Появи се уплашеното лице на Люк Хансон. Люк, който бе мъртъв и никога повече нямаше да го види. После се пренесе във вихрушката на бала. Ухажваха я и я обожаваха. Погледи, усмивки и прегръдки, които никога нямаше да забрави. И Хуго, Хуго, който я остави заради политиката. Той бе изчезнал от Сент Лашенжат още преди да отиде с Магнилър в имението на Дюверноа. Да, всичките тези мъже, барони, генерали, маркизи се бяха отдалечили от нея. Те вече не я боготворяха. Дали сега щеше да може да се радва на приятна компания, дали ще си намери приятел, а може би приятелка? Не, жените винаги са я мразили — скандално красива и свободна до цинизъм. Вечно шушукаха зад гърба ѝ за държанието, облеклото и приказките ѝ. Въпреки това тя бе графиня Ламури и остана такава.

Илаян скочи. Тя щеше да бъде такава, нямаше да измени на очакванията им. Само за миг си представи какво би казал Дюверноа, организаторът на бала. Грабна една кървавочервена рокля — цвета на кръвта на Али, Люк, на страданията на Шери, о божичко Себастиан, на Роналд и Леанър, цвета и на алената свобода. Като облече пурпурното кадифе, откри, че е с много изрязано деколте и затова махна корсета. После разпусна коси, за да прикрият все още кльощавите ѝ рамене и с блеснали очи се огледа в грамадното огледало.

Въпреки страха и смущението, които изпитваше, щом влезе в залата, главата на графинята се завъртя от отдавна забравени чувства. Спомените изчезнаха така, както се появиха, и тя остана с блестящата реалност. Забрави за всичко и се впусна във веселия, прекрасен миг на танци, комплименти и смях. Месеците, прекарани в селото на Руж и в прерията с Ричард, се изпариха и у Илаян отново се възроди красивата кокетка, живееща от флирт до флирт. Тя изцяло покори мъжете, а някои зловни и завистливи погледи на благопристойните дами не само не я смутиха, ами я зарадваха. Тя с гордост разбра, че нейното завръщане в обществото е по-замайващо и неотразимо и от появяването ѝ. Ламури бе най-красивата жена на бала! От много, много време Илаян не бе се забавлявала така и когато си тръгваше, тя безшумно се приближи до кардинала и тихо каза:

— Благодаря Ви, монсиньор! Ще съм Ви признателна вечно за това, което направихте за мен, и никога няма да забравя тази вечер.

Думите ѝ бяха вежливи, но светлината в очите и излъчването на цялото ѝ лице не можеха да се опишат и дукът ги разбра.

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА

Последва поредица от празници, балове и забави, но първият ѝ танц, първият флирт и първото усещане за силата на красотата, която притежава, останаха неповторими. Илаян бе права — откри много приятели сред господата, но дамите упорито отбягваха опитите ѝ за приятелство, докато една вечер, точно в полунощ, се появи 25-годишна жена с ослепителна хубост. Илаян беше красива и излъчваше обаяние — това бе просто така и никой не можеше да ѝ устои. Но контеса дьо Дари бе привлекателна, без да притежава изтънчени черти, приятна събеседничка, без да е интелигентна и не накрая желана, въпреки закръглената си фигура. Контесата блестеше и сияеше с ослепителен огън, който привличаше мъжете като мухи около лампа. Тя бе по-едра от Илаян, с гарвановочерна коса и малки, игриви и смеещи се сини очи. На пръв поглед изглеждаше повърхностна и кокетка. Дори много семейства не я канеха като скандална жена. Но дьо Дари, макар и простодушна, бе надарена с благородна душа и природна изтънченост, която не съответстваше с лустрото на лъскава, но куха кукла. Антоанен дьо Дари от седмица скрито се наслаждаваше на успехите на Илаян и искрено се възхищаваше на твърдоглавото, смело и божествено създание. Към края на вечерта тя се приближи до Илаян.

— Трябва да поговорим някога. Човек рядко среща личност като Вас и бих се радвала да мога да ви предложа скромното си приятелство.

След като Илаян се освободи от настоящите си ухажори, тя изтича към спокойно чакащата я контеса.

— Е, успяхте ли да се освободите от тези досадници?

Ламури само повдигна вежди изпитателно.

— О, извинете! Аз съм Антоанен дьо Дари, съпруга на покойния конт Дари.

— Илаян дьо Ламури — сведе очи младата жена, премълчавайки, че е и баронеса Шаундънър, защото след смазването на бунта в северозападните области генералът бе станал и барон.

Разговаряйки, Илаян се удиви колко деликатен човек е дьо Дари и какъв чудесен характер, какво обичащо сърце има. Контесата не искаше да измъчва графинята с въпроси и затова разказваше за себе си, макар че някои спомени предизвикваха болезнени чувства.

— Моят съпруг, Бог да го прости, загина миналата година. Обичах го като баща, а сега си нямам никого. Контът би бил на 64 години. Революцията го уби — той бе един от първите роялисти, загинали без съд и присъда, а после толкова по-високопоставени лица останаха живи. Смъртта е повече от жестока, особено за тези, които остават живи.

— Но Вие може би знаете, че аз...

— Точно защото зная за разбиранията Ви, исках да се запозная с Вас, а сега Ви се възхищавам и съм сигурна, че Вие нямате нищо общо със зверовете, които заклаха съпруга ми.

Това бе последната дума за политиката от страна на Антоанен. Младата жена сякаш забрави скръбта си и се отдаде изцяло на новата си и единствена приятелка. Илаян също с нескрита радост откликна на подадената ръка, защото тя никога не бе се радвала на женска нежност и внимание. Скоро станаха толкова близки, че за неспиращите им разговори нямаше граници, с изключение на политическите идеи.

Илаян продължаваше да се вижда с дука, но по-рядко, защото сега, когато бе приета отново в обществото, имаше много посетители и почти не й оставаше време за ненастойчивия и меланхоличен кардинал. Той никога не бе показвал дали одобрява или не приятелите й. Дори когато Илаян бе твърдо убедена, че ревнува, Дюверноа оставаше студен и непреклонен и тя реши в крайна сметка да не си хаби закачките и преструвките за мъж, който често е самовгълбен в себе си. Но изумителното бе, че съдържаният министър ясно й демонстрираше негативното си отношение към дружбата й с контеса дьо Дари.

Въпреки това графинята се радваше на топлото приятелство на Антоанен и на постоянните си ухажори. Продължаваше да живее в отдалечената си къща, но скоро домът й стана сред най-посещаваните в Лашенжат. Макар че приятелите й, чаровни млади благородници, влюбени до уши, бяха настойчиви в молбите си за внимание и целувки, тя не обичаше никого. Бяха приятни момчета, но сърцето на Илаян вече принадлежеше на девет прекрасни рицари, двама, от които

бе погребала, а още шест бяха в неизвестност. С Роналд не се виждаше много напоследък и въпреки че тя не му се сърдеше, празнота и лед бяха разкъсали нежната им любов. Живеейки в лудо време и наслаждавайки се на шеметните дни, графинята често си мислеше за бъдещето. Какво правеше сред тези аристократи, когато мястото ѝ бе сред нейните войници, хора, на които беше вдъхнала вяра и надежда в доброто. Но дали наистина тя бе родена за този свят или златната шпага и пистолетът с рубини бяха по-подходящо оръжие за десницата ѝ в кадифени ръкавици?

Илаян не виждаше само себе си на кръстопът — цялата революция, святата борба, която водеха, имаше две лица — въстанията, кървавите бунтове и изтръгването, смазването на всичко старо, а другият, новият и по-трудният вариант бяха протестите, създаването на висши събрания, преговори и безкръвна смяна на управниците. Кой от двата е правилният, кой от двата пътя да поеме, за да спечели? Опита се да си представи кой от нейните приятели какво би избрал: „Шери сигурно би предпочел да минем без убийства, но Оливер твърдо ще е за истинско размазване на поробителите. Мишел, Мишел се бои понякога и сто на сто ще иска да има преговори. А Ричард — той стои пред обсадата и ме чака. Той иска да смаже този град на лъжата, но аз не. Не и аз, Ричи! Аз го обичам и искам той да остане здрав и читав. Искам те жив и теб! Страхувам се за теб! Станала съм страхливка и май искам мирни протести. О, сбогом, Ричи!“

Илаян твърдо крачеше по улицата, когато черна карета спря, почти събаряйки я, и мъж в черни дрехи я покани да влезе. Илаян неволно потрепери, докато се вглеждаше в до болка познатото, сурово лице, а съпругът ѝ подигравателно предложи да ѝ помогне да се качи.

— Г-жо, не по-малко от Вас ми е неприятна тази среща, но трябва да Ви обясня някои новости.

— Слушам Ви, господине — смирено, пред зловещата му усмивка каза Илаян.

— Налага се да дойдете да живеете при мен в двореца.

Дори Шаундънър в най-злобните си мечти не си представяше реакцията на графинята така бурна. Жената пребледня, после с писък закри лице и когато вдигна очи, погледът ѝ блуждаеше. Съпругът ѝ бе в правото си, имаше всички основания да я вземе при себе си, но

Илаян не бе подготвена за този миг. Той каза да живее при него, а не с него — това до известна степен спираше кошмара от Транжер да стане реалност. Но тя не можеше да се отърси от погнусата и от ужаса, които изпитваше към черния генерал. Баронът с нескрита радост наблюдаваше как уплахата и смазващото объркване се сменят с отчаяна твърдост.

— Но, г-не, ако не желая да се подчиня на заповедите Ви?

Бе ред на генерала да зяпне от учудване, преди да отговори саркастично:

— Нямаме избор. Такова е желанието и на г-н кардинала и Вие просто трябва да се подчините!

— Но... нали Вие ме мразите и нали знаете, че съм била в Транжер, била съм с Ричард. Нали ме мразите! — тя се унижаваше и с пареща болка си спомняше за живота си в провинцията.

— Точно така! И затова да Ви виждам често ще е удоволствие за мен, както ужас за Вас — Шаундънър продължи със злобна и цинична усмивка: — Не се притеснявайте. Няма да продължа започнатото на онази поляна в отвратителното селце преди простият Ви приятел да се появи. Бракът с Вас бе сделка и това не влиза в условията, но знаете ли, дори да ми се бяхте предлагали, както почти на всеки мъж... не бих се съгласил и да Ви погледна!

Унижението и смазаното ѝ достойнство задушиха страха и ужаса. Илаян скочи, блъсна съпруга си и изхвъркна от каретата, разкъсвайки роклята си. Въобще не обърна внимание на профучаващите коне, нито на подсвиркванията на хората, а само затискайки с трепереща ръка плюшената си шапка в морскосиньо, пресече площада и се затича към дома на министъра. Вратите на Дюверноа бяха отворени за нея по всяко време. Тя влетя в кабинета му, изпреварвайки протестиращия лакей, който дори не бе успял да съобщи за посещението ѝ.

— Жозеф, оставете ни сами, ако обичате — с властен жест кардиналът отпрати младия човек с червена ливрея.

— Монсиньор! — Илаян едва дишаше и вълнението ѝ пречеше да говори.

— О, г-жо графиньо, седнете и после ще можете да ми се оплачете или да ме обвините в някоя нова подлост — засмя се той.

— Ох, съвсем няма да чакам! Вие, Вие ли решихте да се преместя да живея при генерала? Той е така...

— Почакайте! Той е Ваш съпруг, доколкото си спомням. И без аз да му нареждам, би трябвало да живеете заедно.

— Не е вярно! Той ме мрази. И аз го мразя. Монсиньор, Вие сте го накарали да направи това, за да ми отмъстите.

— Аз! Да Ви отмъстя. Вие наистина ме обърквате — искрено се удиви с лека досада кардиналът. — И защо, прекрасна г-жо!

— Имате достатъчно причини, Ваше високопреосвещенство.

— Наистина ли? Думите Ви са твърде прозрачни! Отмъщенията са за обикновените хора. Аз съм кардинал и мога да правя, каквото си поискам! Един министър унищожава враговете си по много различен начин, графиньо! А това, че Вие сте имали много случаи да увиснете на въжето и аз още не съм Ви отнел живота, е явен пример, че не желая да наказвам всички хора, които са престъпили закона. Винаги има изключения, но това не значи да продължавате с наглостта си. Трябва да разберете, че държавният глава наказва, а не си отмъщава и винаги има основателни причини. Престанете да търсите грешките у другите, а винете себе си! Ако все пак някога Ви накажа, не смятайте, че смъртта Ви е отмъщението на слаб човек, а се замислете за държавната си измяна и за заслуженото възмездие от справедливия управник.

— Справедлив управник! Глупости! — грубият смях на красавицата накара прозорците и кардиналът да трепнат. — Да, дук, владетелят наказва, министърът осъжда, но Вие сте и човек, мъж, слаб при това и си отмъщавате!

— Изяснете се, госпожо! Внимавайте да не се разсърдя!

— Ако имаше някакво справедливо възмездие, досега да сте ме осъдили, но пак Ви казвам — Вие се държите не като властелин и оръжията Ви са подлостта и жестокостта.

Илаян се премести в апартамента на генерала и макар че имаше собствен будоар, нейният съпруг я накара да спи в брачното ложе, което бе превърнал в нещо като библиотека. За огромно облекчение на младата графиня той не посещаваше често общата им спалня. Обикновено отсъстваше или водеше други жени в собствените си стаи. Въпреки това редките им срещи бяха кошмар за момичето. Шаундънър почти винаги бе груб, заядлив и заплахите му не бяха напразни. По

принцип той идваше, за да оставя документи в шкафовете от тежко, тъмно дърво с големи сребърни заключалки. Ламури също не държеше много да остава в мрачната стая, но мъжът ѝ не допускаше тя да отсъства дълго.

Една вечер, когато се прибра от празника на лятото, тя видя небрежно оставени книжа на масивното бюро. Баронът бе много потаен и никога не оставяше нещо на бюрото. Момичето се подвоуми дали да разгледа чертежите или да излезе отново, защото се боеше да не би Шаундънър да я завари до документите му. Любопитството надделя. Разгърна шумящата хартия и се взря без интерес, — тъй като мислеше, че това са стари или маловажни неща. Но датата над огромния чертеж опровергаваше подозренията ѝ, а за значимостта на картата на постовете и армейските части в града можеше да се сети и сама. Това бяха изключително ценни сведения и Илаян инстинктивно, по стар навик, взе лист хартия и започна да прекопирва чертежа. Подсъзнателно тя се питаше защо ли ще ѝ трябва това, дали въобще ще види някога бунт или ще участва отново в борбата. Но разумът трескаво работеше и графинята се върна отново към лудия, опасен живот на заговорника. Как бе успяла въобще да престане да мисли за революцията, как бе успяла да забрави за жертвите, любовта и усилията! Не, тя се връщаше с нови сили и твърдо решена този път да разяде империята отвътре. Илаян щеше полека-лека да предаде съпруга си. Трябваше да намери Мишел, Оливер, да се свърже с Ричард. Да отиде при него или по-добре да остане тук и да им дава информация, да пречи на апарата на властта, докато рухне.

Вратата рязко се отвори и влезе Шаундънър. Илаян бързо сгъна готовия лист, който знаеше наизуст, и се обърна почервеняла. Няколко минути мълчаливо се стрелкаха с погледи.

— Дайте ми листа! — хладно заповяда баронът.

— Какъв лист, г-не?

— Казах, дайте го! А иначе ще отидем при Негово високопреосвещенство! Надявам се поне сега да постъпите разумно — пристъпи напред и протегна ръка.

— Е!

— Утежнявате си положението, графиньо!

— Каква полза, като го получите?

— Илаян, внимавайте! Няма заради Вас да прегрупирам отново войсковите части! Бъдете добра и ми предайте това листче! Не забравяйте, че сте ми съпруга!

— За нищо на света не бих забравила, но Вие нищо няма да спечелите, като ми вземете чертежа — тя му хвърли топката хартия. — Ето.

Генералът я удари силно по бузата. Въпреки че се олюля, Ламури леко се поклони с подигравателна усмивка и пълен с омраза поглед.

— Никога няма да забравя, че сте ми съпруг!

Барон Шаундънър я гледаше с такава убийствена омраза няколко мига, че ако с очи можеше да се убива, Илаян на секундата щеше да е мъртва.

— Реших. Няма да отидем при кардинала. Не знам защо, но той е много снизходителен спрямо Вас. Аз досега щях да съм Ви обесил, но щом не мога да сторя това, ще направя така — зловеща усмивка озари грубото му лице, — че да се страхувате само от мисълта за мен!

Юмруците му, разбиващи хубавото ѝ лице, я повалиха на земята. Тежко дишайки и слепешком графинята се изправи и каза едва чуто:

— Г-н генерал, някога, някога всеки плаща за делата си.

— Точно така. И Вие ще платите за измяната, блудството и измамите сега! Бог няма да Ви помогне.

Стисна крехките ѝ рамене, вдигна я от земята и я хвърли лека като перце към черния шкаф. Илаян постоя сковано на земята, после стенойки се изправи. От носа и устата ѝ течеше кръв, едното ѝ око се беше надуло, а под другото имаше голяма синина. Зъбите на графинята скърцаха. С бързи крачки генералът се приближи и размаха ръцете си, оставяйки тежки рани по кадифената кожа на момичето. Единственият спомен, който остана в измъченото съзнание на Ламури, беше разкривеното от омраза и злорадство лице на многоуважавания си съпруг. Тя се строполи на земята безмълвна и безчувствена. Мъжът я обърна по гръб с тежкия си, пращен ботуш и се отдалечи. Взе документите от бюрото и когато излизаше от стаята, отривисто промърмори:

— Това ще се повтори, ако трябва!

Илаян се съвземаше по-бързо, отколкото тя самата предполагаше. Затворена в мрачната си стая, изолирана и отказваща всеки контакт с живо същество, освен с контеса дьо Дари, която остро

осъди зверската жестокост на Шаундънър, тя имаше много време за размисли. Побоят ѝ бе подействал отрезвяващо — целите и действията си тя виждаше кристално ясно. Съжаляваше, че е пропуснала цял месец, за да осъзнае как да се посвети на борбата. Решенията, взети докато преписваше чертежа, се затвърдиха и придобиха реални измерения. Бе дочула, че Пиер Мишел е в града, че войските все още обграждат столицата, но не знаеше нищо за настроенятия на хората. Трябваше да излезе да проучи обстановката и да планира на място. Но ѝ трябваше свобода, независимост. О, как искаше доброто старо време да се върне! Да не е съпруга на изверг като барона и да не я следят копои на всяка крачка. И тя се питаше през боледуването си дали ще намери Мишел, дали хората ще ѝ повярват и дали ще успее да се свърже с Ричи. Въпросите бяха безброй, а някои оставаха без отговор.

Илаян нямаше никаква подкрепа, дори не знаеше как народът възприема окупацията и не на последно място — тя нямаше средства. Не знаеше какво е станало с имуществото ѝ, но прекрасната розова къща бе изгоряла и там растяха бурени. Веднага щом раните почти не личаха и можа да се освободи от охраната, графинята се измъкна от двореца и пое по прашните, жарки улици на столицата. Ламури въобще не забеляза какво внимание ѝ оказваше кардиналът с далекоглед в ръка. Той не бе пропуснал да се осведомява за състоянието ѝ ежедневно.

До министъра стоеше войник, готов да препусне по заповедите му, но Дюверноа прибра далекогледа, сведе замислено глава и се отдалечи от терасата.

Илаян продължи опасната си разходка, влизайки тук и там и заслушвайки се в чужди разговори. Не очакваше да чуе името на Мишел или Оливер, но се надяваше да види някой познат. Уви, посрещаха я само студени, враждебни погледи и посърнали, измъчени лица. Тя се бе облякла семпло и безлично, но красотата ѝ и явният ѝ благороднически произход не можеха да се скрият. Повечето хора проследяваха гъвкавата ѝ фигура с учудване или безразличие. Не бяха малко и тия, които ѝ подвикваха и я закачаха, но тя най-вече се изненада от злобата и неприязънта, стаена у хората. Яростта и гневът срещу всеки благородник се изливаха в ругатни и заплахи, а понякога и немного малки камъни бяха отдушник на бурните страсти. Ламури, огорчена, не желаше да рискува повече и да се наслаждава на

падението на гражданите. Реши, че е крайно време да се върне в двореца — следобедното слънце клонеше към зелените, уханни гори. Тъкмо когато излизаше от долнопробна кръчма, видя за миг слабото лице на Мишел. Бързо се извърна кръгом и понечи да влезе. Макар че Илаян не бе направила нищо особено, чашата на безграничното търпение на народа преля.

— Върви си в двореца, принцесо! Вън богатшите — ревът на освирепелите хора се смеси с плача на децата.

Графинята пристъпи напред, защото сега съвсем ясно виждаше Мишел, застанал до перилото на втория етаж. Той я видя.

— Вън предателите! — сред общия вой се открои ясен глас. — Смърт за изменниците.

Илаян познаваше сбръчкания, но все още як човек, който яростно размахваше тоягата си. Той успя, разблъсквайки множеството, да се приближи до нея:

— Върви си при Дюверноа, мръснице! Ние не щем предатели! Вие провалихте революцията.

— Не е вярно! Лъжете се, бъркате! — несъзнателно възкликна тя и после изпищя, защото Мишел си бе отишъл. — Пиер! Пиер!

— Пиер Мишел. И него познавах, страхливец и двуличник — съскаше старецът. — Предадохте ни на Дюверноа, изоставихте обсадата, нали графиньо?

— Не, нее...

— Не е вярно, нали? Вярно е! Върна се, за да си при своите. При тези, които ти подхождат. Ти не си за нас и никога няма да бъдеш от нас. Носиш синя кръв и рано или късно щеше да ни изоставиш, да ни предадеш! Самата революция е предателство, измама. Хвърлиха ни прах в очите, за да управляват отново и отново. За да им повярваме, направиха всичко. Но край, стига! Няма да търпим вечно! Смърт на предателите! Долу фалшивата революция!

— И аз не я подкрепям! — успя да промълви Илаян, преди тълпата да поеме вика и няколко ръце да посегнат към роклята ѝ.

Разкъсвайки живия обръч около себе си, тя се затича към парка.

— Долу изменниците! Оставете ни на мира! Смърт за измамниците — водачи! Вън аристократите! Не щем революции, а за виновните екзекуции!

Един камък я удари по рамото и остави кървяща рана. Графинята дори не се спря. Думите на хората не се побираха в пулсиращото ѝ съзнание, тяхната омраза разкъсваше душата ѝ. Крясъците им я преследваха до железните порти на парка. Малко бяха тези, които последваха бягащото момиче. Може би съвест или нещо добро бе заговорило у тях, защото преследването на невъоръжена жена не бе никакъв подвиг, дори тази жена да бе графиня. Може би тези хора разбраха, че няма да могат да прогонят всички аристократи, че армията на Дюверноа няма да се уплаши като това момиче. Смътно се досещаха, че бе невъзможно да унищожат всички по-богати, защото накрая ще трябва да се убиват взаимно. Но на Илаян ѝ бяха достатъчни омразата и отчаянието на тези, за които се беше борила и би умряла.

Едва затворила вратата, силите я напуснаха и сгърченото ѝ тяло се отпусна на белия чакъл. Очите ѝ срещнаха безлюдните алеи, а преследвачите ѝ бяха изчезнали. Мрачната тишина, последвала адската врява, засили пустотата, разстилаща се в кървящото ѝ сърце. Хората я мразеха. Мразеха революцията. Нямаше надежда. Графинята усети как животът се изнизва от хубавото ѝ тяло — куха черупка, пълна с мъка и болка. Почувства се лека, ефирна, но след първите крачки тежестта на отговорността, обидата и безизходността на положението подкосиха краката ѝ. Галопиращ конник се приближи и точно преди Илаян да падне в безсъзнание, мъжът скочи от врания си кон и я сграбчи за безчувствените рамене.

— Илаян! Илаян! За бога, говори ми! — разтърси я и после с леко колебание допря устните си до нейните.

Изкуственото дишане ѝ помогна и тя отвърна на последната му целувка. Очите ѝ бяха затворени и когато той я поведе да се отдалечат от вратата, тя слепешком го последва.

— Всичко ще е наред, само започни да движиш тялото си, отвори очи и не мисли за нищо — кадифеният му глас винаги ѝ бе действал омайващо. Като хипнотизирана тя изпълни командите му и се облегна на грамаден дъб. — Не знам дали сега е моментът, но ти много ми липсваш. Не мога да живея без теб. Ще ми простиш ли? Ако искаш не сега...

— Напротив, Рон. Точно сега е времето да поискаш всичко от мен и да знаеш, че аз няма да ти откажа. Бъди сигурен! И аз те обичам — каза изненадващо тя.

Роналд я прегърна и я целуна по-скоро страстно, отколкото нежно. Макар че беше много слаба, Илаян отвърна на целувката му. Не за първи път, нито за последен, му прощаваше.

Вечерта предвещаваше да бъде тиха и много топла. Двамата тръгнаха към най-дивата част на парка. Когато слънцето докосваше шумящите поляни и последните отблясъци на отминаващия ден позлатиха сладката тишина, Роналд и Илаян бавно и смутено пристъпваха по мостчето на влюбените. Неподвижните води отразяваха огненото кълбо и виолетовото небе, а в далечината около тръстиките плуваха черни и бели лебеди. Облегнати на парапета и загледани в залеза, те приличаха на статуи, ако не бе лекият ветреца в косите на графинята. С едната си ръка прегърнала Рон, а с другата облегната на парапета, тя сякаш бе погълната само от красотата на природата и бе забравила за всичко останало. Само от време на време, като нервен тик, Илаян вадеше инстинктивно сватбения си пръстен и го връщаше на тънкия си пръст. При едно от тези несъзнателни движения малката златна халка тихо се търкулна между гредите на стария мост и беззвучно падна в застиналата тиня.

Ламури не забеляза това и отвърна с цялата си нежност на прегръдката на Роналд. Но друг забеляза ярко проблясващия златен пръстен, преди да падне в мръсотията. Близко до реката имаше наблюдателна кула и Дюверноа обичаше тук да се отдава на спокойни размишления или да наблюдава с изключително мощен далекоглед божествената околност. Със стиснати устни той свали далекогледа и се усмихна ужасяващо.

— Сега Ви хванах, графиньо!

Илаян, въпреки лудия си страх и голямото унижение, на което се излагаше, обходи още няколко пъти града и веднъж ѝ се стори, че пак видя Мишел. Точно по страничните улички забеляза младия мъж, който веднага изчезна в мръсен вход. Този път се съдържа да не извика и с учудване и объркване се върна в двореца. Трябваше да се приготви за бал. Графинята редовно посещаваше честите балове, които даваше Дюверноа. Обикновено не присъстваше генералът, който ненавиждаше светските събирания. Макар че го нямаше тъмничаря ѝ, тя не се наслаждаваше на свободата си, не флиртуваше открито и се ограничаваше с топлото приятелство на контеса дьо Дари. Илаян беше много притеснена от реакцията на Мишел, тъй като това бе именно

той, и попита Антоанен какво би правила, ако някой неин познат на два пъти се прави, че не я вижда.

— Ами не знам, скъпо дете. Положително не бих го търсила повече. Особено ако имах съпруг като Вашия — тя се разсмя.

— О, а той защо се крие? Как смятате: аз ли съм причината или обстоятелствата?

— Сигурно не сте Вие!

Контесата и графинята бяха станали толкова близки, че Илаян едва се въздържаше да не започне да разказва на дъо Дари за революцията. Но думите на Антоанен я бяха довели до извода, че може би Мишел наистина се е отказал от борбата и се крие от всеки, който би го познал и изложил на опасност. Ламури не искаше да повярва, но не можеше да сподели страховете си с добрата си приятелка. Те често се разхождаха в парка и контесата бе далеч по-пряма и открита, тя разказваше на момичето за всичко, свързано с нея, а и не само със скромната ѝ личност. Илаян, която никога не бе се интересувала от клюки, сега знаеше всички подробности за живота в двореца, което неуморната графиня използваше, за да гради план след план за борбата.

Бе прекрасна юлска вечер и, естествено, имаше голям бал при граф Хансбъри. Целият отбран свят щеше да празнува, докато зад стените Ричард с войниците си гладуваха, а в града хората недоволстваха и често ставаха пожари и убийства. Илаян не се приготвя особено за този прием — генералът щеше да присъства, но както обикновено, изглеждаше божествена в бледосинята си дантелена рокля.

Балът почти свършваше, когато към четири часа се появи кардинал Дюверноа. След като си размени няколко думи с домакина и хвърли един странен поглед към Илаян, той се отдалечи в тъмен ъгъл и седна в малко кресло, дълбоко потънал в мислите си. Бръчки очертаха бледото му чело.

— Господи! Защо страда толкова? — едва доловимият шепот откъсна Илаян от мислите ѝ и тя се обърна сепнато и смутено.

— Красив е, нали?

— Кой?

— Г-н кардиналът — гласът на дъо Дари трепереше.

Илаян пребледня и като че ли за първи път видя министъра. Сините му пронизателни очи изглеждаха празни, високите му скули бяха огрени от някаква вътрешна светлина и само кривата му, горчива усмивка бе земна. Слабите му ръце, обхванали главата, потръпваха. Макар че мустаците и брадата му, някога катраненочерни, бяха прошарени, всички признаваха кардинала за млад мъж в разцвета на силите си. „Красив? Дьо Дари го обича“ — мислите ѝ се мятаха и с болка се блъскаха в реалността. Илаян никога не би предположила, че някой е способен да се влюби в Дюверноа.

— Илаян, прилоша ли Ви? Защо замълчахте?

— Не, не. Нищо ми няма. Просто се учудвам, че Вие харесвате дука.

— Защо, какво има? — нетърпеливо попита дьо Дари.

— Нищо, нищо. Просто Вие сте млада, хубава и може би бихте могли да се омъжите повторно. А Дюверноа... той е кардинал, той е свещеник и просто няма да...

— Вие не се обичате много с него, нали?

— А, не. Просто той е свещеник — безпомощно повтори графинята.

— Хайде, Илаян, не бъдете такава моралистка? Но Вие отклонявате въпроса ми. Той с нещо Ви е наранил, той, който е така благороден...

— Замълчете! — Илаян откри колко ѝ е трудно да обсъжда отношенията си с дука. Беше ѝ невъзможно.

— Скъпа, кажете, ако имате нещо против любовта ми към Негово високопреосвещенство. Той не е първият кардинал, който ще има любовница. Така че...

Думите на дьо Дари заглъхнаха. „Дали имам нещо против? Нещо против да обичате изверг! О, Антоанен, защо? Та той не заслужава дори усмивката Ви! Дали ме е наранил! О, нее! Такива рани. Господи, трябва да я предпазя, трябва да ѝ го кажа. Но не мога! Не мога да говоря за това.“

Контесата разбра, че темата не е приятна, и започна да разказва за това, как ловувала. Скри чувствата си. И преди бе забелязала, че Илаян се държи странно с министъра. Макар че ѝ бе много неприятно приятелката ѝ и човекът, когото обожаваше, да са в лоши отношения, тя реши да не задълбочава темата. Обаче, когато се разделиха вече с

граф Хансбъри и Антоанен, видя мъката на Дюверноа поради студеното отношение на Илаян, тя не издържа. Дръпна я и се скриха сред цветята. Контесата промълви две думи бавно, без ревност и само разкъсващата болка накара шепотът ѝ да прозвучи като вик:

— Обича Ви!

— Моля?

— Той Ви обича, Илаян! Той, който е толкова добър, а Вие го мразите!

— Не е възможно! — замаяно рече графинята.

— Напротив. О, господи, защо съдбата го наказва така жестоко. А мен? Вие наистина ли не ми вярвате? Нямате ли сърце!

— Предполагам, че само Вие сте забелязали. Надявам се.

— Права сте. Само очите на любовта виждат такива страдания. Само измъчената ми душа може да усети болката в неговата. Въобще ли не го обичате? Поне заради мен го направете щастлив. Моля.

— Не — студено отсече Ламури.

Дьо Дари изчезна от погледа ѝ. Що за глупости! Илаян не вярваше на нещастната контеса и трепереща от яд, се чудеше как да накара най-добрата си приятелка да разбере, че обича звяр в човешки образ.

За да запази дружбата си, графинята се примири с мъката на Антоанен по Дюверноа, както пък контесата свикна с резките отговори, когато въпросите опираха до кардинала. Само той не бе казал последната си дума.

Илаян се прибра към 2 часа през нощта от поредния бал. Всичко това ѝ бе дошло до гуша. След като взе вана, се отправи към леглото си. Сключи ръце над главата си и се протегна. Опипа пръстите и потръпна. Отдавна бе разбрала за липсата на сватбения пръстен, когато не усещаше хладния метал, тя се сецаше за Шаундънър — той бе заминал веднага след приема у Хансбъри и не се бе връщал оттогава вкъщи. Младата графиня не се притесняваше за изчезналото бижу, тъй като смяташе, че едва ли съпругът ѝ ще го потърси някога. И се лъжеше.

С котешка походка, несъответстваща на грамадното му тяло, генералът влезе и затвори рязко масивната, тъмна врата.

— Добър вечер, г-жо! Радвам се, че все пак се прибрахте — той уморено и някак сковано седна на една от табуретките, покрити с

износена червена коприна, и запали ароматна пура. — Е, как мина забавата? Добре прекарахте, надявам се.

— Да, благодаря. А Вашите дела как вървят? — вяло попита Илаян.

— О, не съм дошъл да си разменяме любезности! А още по-малко бих обсъждал с Вас въпроси за войската. Искях да Ви попитам нещо. Ако можете, бихте ли се развели?

— Какво?

— Да се разделите с мен по законен начин.

— Откъде Ви хрумна това?

— Ами Вие се нуждаете, Вие не можете без една луда, безгранична и неподвластна на всякакви благоразумни норми свобода. Свобода, която като че ли моето нежелано присъствие ограничава.

— Един развод би унищожил и бездруго пострадалата ми репутация, сър.

— Само това ли Ви спира? — с горчивина промълви.

— А Вие какво предполагате? Може би светостта на този брак, който склучихме заради омразата на един мъж и против политическите ми убеждения? Когато аз казах „да“ на съвместния живот с Вас, бях полумъртва и на границата на лудостта. Може би ще ми е жал за Вашата нежност и любов или за закрилата Ви? Не, г-не. С удоволствие бих се отървала от Вас, но просто не е възможно.

— Тъкмо обратното! — бързо каза Шаундънър. — И на мен ми омръзнахте. Никога не съм обичал жени като Вас. Пък и не всяка жена може да ме забавлява! Както гледам — той посочи тънките й пръсти. — Вие сте направили първата стъпка.

— О, това още нищо не значи.

— Така ли? Аз пък мисля, че халката е символът на брачния съюз.

— Съюз? — сякаш изплющя камшик. — Какъв съюз, та аз Ви мразя. Това не в съюз, а договор, сделка, която аз подписах с кръвта си. — Генералът се наведе напред, но Илаян не забеляза отчуждеността на напрегнатото му, изопнато лице и ясно продължи: — Господи! Какви ли грехове е трябвало да плащам, та да живея с Вас!

— Сигурна ли сте, че съжалявате?

— Естествено! — „Що за глупости говори. Поне от него не очаквах такива щуротии!“ — й мина през главата. — Ако не бяхте Вие,

аз щях да правя това, което искам.

— Не ме прекъсвайте, скъпа графиньо. Нима Вие не правите това, което искате и сега? Нима не чезнете нощем по балове, нима не сте най-ухажваната жена в целия дворец, а? Или съжбялявате, че кавалерите Ви запазват приличие, защото сте омъжена. Омъжена, при това за мен? Доколкото си спомням, първия път, когато бяхте в Лашенжат, имахте около пет връзки, а сега...

— Престанете — тя скочи с посинели страни.

— Останете на мястото си! — той натисна раменете ѝ и я лъхна остър дъх на уиски. — Ако Ви липсва сексът, аз не държа да спазвам условията на нашата, как я нарекохте, сделка.

— Вие сте пили! — извика тя ужасена и пребледня не от възмущение, а от страх.

Шаундънър никога не пиеше, а когато си позволише, издържаше толкова, че никой не го бе виждал дори леко унесен. А сега бе пиян. Той, винаги стриктен и изряден, си бе позволил да ѝ говори така, бе се оставил на алкохола и със сигурност нямаше намерение да ѝ спести нито унижението, нито болката, стига само да му дадеше повод.

— Да приключим разговора за днес — уклончиво и любезно промълви Илаян.

— Ха! — изсмя се той и после отчетливо, сякаш думите му бяха ножове, продължи: — Илаян, нима не сте виждали пияни или пък алкохолът Ви връща именно към тези спомени? Смятам, че в контактите Ви с Руж и с други нищожества сте се сблъскали с подобни сцени. Чувал съм дори, че алкохолът възбужда, нали? Тогава забравяш всичко — и доброто, и лошото! Знаеш ли, забелязах, че гарафата с черешовото бренди бавно губи съдържанието си, а аз, любима, не пия...

— О, така ли!

Тя скочи и се извърна да побегне към вратата, водеща в покоите ѝ, но със светкавично движение той настъпи халата ѝ, обърна я и я стисна в мощните си ръце.

Тя извика и започна да блъска с дива ненавист неподвижните му рамене.

— Пуснете ме, по дяволите!

Той я хвърли на леглото и разкопча колана си. Халатът ѝ се бе скъсал и Шаундънър с мрачна усмивка наблюдаваше оголените ѝ

рамена. После, сякаш се събуди от страшен кошмар, се завъртя на токове към камината. Огънят извайваше странни, зловещи сенки на бледото му лице, а в празните му очи чезнеше с ярки отблясъци.

— Г-жо, пръстена на някого от любовниците си ли го подарихте? Или, ах каква благородна постъпка, го дадохте за святата си кауза? — В отговор Илаян само скри восъчното си лице в сгърчените си ръце. — Не отговаряте, значи е вярно. Не че държа да знам какво правите с вещите, които принадлежат в крайна сметка и на мен, но ми беше любопитно. Защо ли няма закон за неверните съпруги?

— Грешите! Аз го изгубих, генерале, изгубих го! И ако тези, които така любезно са Ви осведомили, са пропуснали този дребен факт, то те са злонамерени лъжци. О, но какво правите?

Той бе захвърлил куртката си и само по риза, с разкопчани панталони, с колан в едната ръка, а другата протегната към нея, се приближаваше като кошмарно видение.

— Нима! Сигурно не сте били Вие чаровната аристократка, която под път и над път търси някакъв си Мишел? В името на Всевишния ще спрете с Вашите изневери!

— Кълна се, че съм Ви вярна. Та аз... аз, откакто дойдем с Вас в двореца...

— От няколко седмици — жлъчно вметна съпругът ѝ.

— Е, да. Но, г-не, огорчават ме лъжата и всички злословия по мой адрес. Трябва да разберете все пак, че аз не се омъжих по собствено желание и не смятам да променя живота си само заради.

— Мен — рязко довърши затихващите ѝ думи. — Да бъде проклет мигът, в който се ожених, защото Вие бяхте и си оставате малка блудница.

Илаян събра остатъците от достойнството си, изправи се на колене върху атлазената кувертюра и потискайки страха си, равно и предизвикателно му отвърна:

— Г-н барон, аз бях тази, която пряко волята и цялото ми същество омъжиха за човек, когото мразя. Вината не е моя, а на г-н кардинала!

— Зная, зная. Постъпих като мизерник и сега плащам, но, обещавам Ви, няма да позволя честта ми да бъде опетнена с Вашето непростимо държание.

— Добре. Има един изход и Вие първи заговорихте за него. Развод, сър.

— Проклетница! — коланът се отбеляза на меката ѝ бяла буза.

Шаундънър бе много пиян и жестокият му суров нрав се бе превърнал в зверска страст към насилие. След кратък разговор с кардинал. Дюверноа бе дошъл при измамната си съпруга само, за да ѝ отмъсти за унижението. Дукът майсторски разпалваше справедливото възмущение, прерастващо в гняв у твърдия моралист, и поддържаше тлеещата ненавист към младата бунтарка. Илаян знаеше всичко това, но тъй като бе свикнала на грубостта и болката, не се впечатляваше много от садистичните изблици на барона. Тя таеше в сърцето си такава тиха и всеобхватна ненавист, че не се изкушаваше да отмъсти на съпруга си, преди отмъщението ѝ да е пълно и водещо до унищожение. Но нито графинята, нито кардиналът смятаха, че той ще упражни някога, в момент на луда ревност и неприязън, съпружеските си права.

Илаян напрегна всички сили и се опита да излезне зад колоните на леглото и после към будоара си. Но тя се заблуждаваше — сцената на ревност не бе едно от поредните ѝ спречквания с него, а план на жестокостта на един пиян. След няколко зашеметяващи удара той се опита да върже ръцете ѝ с колана. Ловка и гъвкава като змиорка, графинята му се изплъзна и запълзя към откренатата врата на стаята си. С един ритник той затръшна вратата и разрани нежното рамо на Илаян. Тя се свря под бюрото и извика задавено, като се стараше да не бъде уплашена:

— Стига, г-н генерал! Ако искате да ме накажете за въображаеми изневери, по-добре ме убийте, отколкото да ме мъчите. Така ще ми спестите и отвратителното си присъствие.

Илаян знаеше колко рискува с тези думи. Той или щеше да я пребие, или да излезе от стаята с ругатни. Тя се изправи, удряйки се в дръжките на чекмеджетата и олюлявайки се. Студената реплика на Шаундънър смрази кръвта ѝ и очите ѝ се разшириха от ужас.

— Колко ли ще се радва кардиналът, ако разбере, че съм спал с Вас?

— Това го няма в... — тя изпищя и като вкаменена млъкна, защото той я бе дръпнал, впивайки нокти в ръцете ѝ и теглейки тънката ѝ нощница.

— Чудя се понякога кого мразя повече — теб, Илаян, или него?

— Вървете в пъкъла!

Шаундънър я задържа в премазващите си ръце, наслаждавайки се на дивия ѝ ужас и на безпомощните ѝ гърчове. Пряко нормалните си възможности, тя се изплъзна. Но успя само да се добере до камината.

Съпругът ѝ скочи върху крехкото ѝ тяло и жадно захапа брадичката ѝ. След това премести нейните китки само в едната си ръка, а с другата грубо започна да гали гърдите ѝ. Внезапно Илаян усети, че я залива огнена, гореща вълна. В първия момент го отдаде на психическото си състояние, но като погледна над разпиляната си коса, видя, че при падането си е изблъскала килимчето към камината и сега то гори. Нямаше дори сили да извика, скованото ѝ тяло се парализира още повече. Генералът, сякаш забравил за всичко наоколо, пусна безжизнените ѝ ръце и със зъби разкъсвайки бледорозовия плат, се спусна надолу. Взела решението в един миг, ръцете на жената се плъзнаха към пламъците и извадиха горящ прът. Огненото кълбо падна до един стол и запали ръкава на барона. Той я удари със злоба и проклинайки, се изправи да гаси пожара.

— Мръсница! — изрева той.

Графинята с шеметна скорост напусна стаята и се затича по коридора. Тя едва сдържаше риданията си. Полуприпаднала, тя стигна до главното стълбище. Сега то бе безлюдно и пустотата я смрази. Краката ѝ стъпваха по мекия персийски килим, който в момента с аления си цвят и напомняше потоци рукнала кръв. Трябваше да стигне до стаите за гости, трябваше! Изведнъж пред премрежения ѝ поглед изникна движещо се петънце, което се отличаваше от общия кървав фон с по-ярък цвят на червеното.

Дюверноа, застанал две стъпала под нея, вдигна поглед и преди да се появи учудването, на изпитото му лице изникнаха болката и безсилният гняв към целия свят и най-вече към самия него. С несъзнателно движение Илаян прикри с измачкан парцал голата си гърд и високо вдигна глава. Изражението му бавно премина към скептицизъм и подигравка и само стиснатите юмруци издаваха изгарящото го самообвинение. Усмихна се иронично и попита:

— Къде може да отива толкова късно млада жена като Вас, графиньо?

Илаян, без да показва, че въобще го е забелязала, направи няколко крачки, но дукът я хвана за ръката. Лицето ѝ се сгърчи и той

бързо, с виновен поглед, я пусна.

— Хайде, Илаян, бъдете добра. Какво Ви става? Аз съм изповедник, дете! Недейте ме измъчва повече!

— На Вас какво Ви става, кардинале? — рязко и отривисто попита.

— Разкрийте душата си. Семейни проблеми ли имате? Господ прощава, ако му се доверяват, г-жо. И така...

— Как познахте? — злобно го изглежда. — Но нали сте в дъното на всичко.

— За бога, защо все мен обвинявате — засегнато викна кардиналът. — Ако земята спре да се върти, мен ли ще вините? А аз съм Ви донесъл подарък! Вижте и забравете грубия генерал.

С ловко движение той извади блестящ диамантен пръстен — брачната ѝ халка. В очите му светеха закачливи пламъчета, а белите му зъби проблясваха в усмивка.

Илаян тръсна главата си и косите ѝ покриха гърдите ѝ, когато се изсмя: „Ха! Негодник!“ А на въпросителния поглед на Дюверноа с жестока наслада отвърна:

— И аз имам с какво да Ви зарадвам. Генералът се прояви като нежен съпруг — след пресилената ѝ усмивка едно тъгълче започна да трепка и да се извива надолу.

Илаян бе толкова заета да запази маската, прикриваща отвращението и страданието ѝ, че не забеляза мъртвешката бледност на министъра и не откри нищо, освен омраза в едва чуващия се леден шепот:

— Наистина прекрасно. Е, значи моят скромн подарък е съвсем навреме, за да ощастливи прекрасния Ви съвместен живот, нали?

— Не смятам, че ми е нужен след тази нощ — със злобна радост графинята рязко отклони предложението.

— Но ако баронът, който така Ви обича, го поиска пак?

— Съмнявам се. По-скоро ще побеснее, ако съм го получила отнякъде.

— Напротив. Вие сте го намерили. Нали го изгубихте в парка при известни и на двамата обстоятелства. Сега в името на съпругеската любов сте го открили след упорит труд.

— Не вярвам, а и Вие не допускате, че съпругът ми ще повярва на такива щуротии. По-скоро предпочитам да ме подозира, че имам

връзка с някой дрипав мизерник, отколкото с Вас.

— Сигурен съм. Но не смятате ли, че не е въпросът в пръстена, в изневерите, а в това, какво мисли Шаундънър за Вас. А той, разбирате ли, мисли така...

— Както Вие искате. Точно за това Ви презирам, Ваше високопреосвещенство.

— Внимавайте! Може би Ви трябват още ноци като тази, за да намерите у себе си капка разум и да разберете какво наистина се иска от Вас — прочете му изпускаха гневни искри. — Във всеки случай не някакви пръстени, морални принципи или лицемерни ласки...

— Откъде Ви хрумна, че аз не споделям топлите чувства на мъжа си? — рязко и самонадеяно го попита тя.

— Точно защото ги споделяте, се чудя как не сте се изкляли досега. Но една Ваша дума, един жест и генералът ще спре да ревнува...

— Невъзможно.

— Или ще изчезне да потушава провинциалните вълнения — кардиналът многозначително замълча.

— С други думи, ако бъда Ваша, Шаундънър ще спре да ме тормози — Дюверноа, изпънат като струна, леко кимна. — Това няма да го бъде! Предпочитам генерала пред Вас — тя се наслаждаваше на въздействието, което оказаха думите ѝ, пълни с ненавист и направо изстреляни от треперещите ѝ свити устни.

— Ваша работа.

— И, монсиньор, за последен път Ви повтарям, че по-скоро бих се любила със самия сатана, преди да си помисля само да Ви целуна.

Тя му обърна гръб и с подновени сили от безграничната ѝ омраза се затича по играещите пред очите ѝ стълби. Когато слезе долу и се обърна, той още стоеше неподвижен.

— Вървете по дяволите! — изкрещя тя и изчезна в мрака.

Филип Дюверноа стисна пръстена и камъкът остави кървав отпечатък върху меката му длан. Сгърченото му и изтръпнало от фалшиви усмивки лице се отпусна и той с цялата си сила хвърли пръстена към стъклените, грамадни, блестящи, френски прозорци. Звукът от стъкълцата се понесе като звън на сребърни звънчета в тихата нощ и разби глухата тишина.

Илаян не издържаше и минута повече в двореца. Постоянните полуусмивки и недомлъвки от страна на кардинала я дразнеха и я вбесяваха, но истински смут предизвикваше леденото и заплашително поведение на съпруга ѝ. Генералът дори не беше говорил с Илаян, откакто тя запали стаята, но самото му мрачно присъствие ужасяваше младата му съпруга.

Отказала се да търси Мишел, Илаян предприе безцелна разходка из дивия, шумящ град. Улиците ѝ се сториха пусти. Тук-там се виждаха дюкянчета с някой търговец, застанал пред малка врата. Пазарите бяха глухи и напрегнатата тишина от време на време се нарушаваше от подканите на някой нетърпелив продавач. Илаян се учуди колко бързо градът се бе съвзел след трагичните разрушения от миналата пролет. Архитектурата на повечето сгради не отстъпваше на тази преди революцията. Гражданите бяха създали отново великия си град за по-малко от година. Естествено, Дюверноа бе помогнал за възвръщането на блясъка на някои сгради.

Илаян беше сигурна, че колкото пъти смазват града, толкова по-красив ще се издига от руините. Той бе неразрушим и духът му, надменен и свободолюбив, щеше да надживява векове и епохи. Възкръснал като птицата Феникс, Лашенжат се възправяше отново да стане център на империята и храм на непобедимите.

Илаян излезе на големия площад и глъчката и врявата, идещи от павилиончетата и от хората, излезли на разходка, повдигнаха настроението ѝ. Заслуша се в мотивите на стара народна песен и малките ѝ пантофки от син марокен с блестящи панделки потропваха под дантелената рокля, богато обшита с прозрачна коприна.

Младото ѝ сърце, обожавашо веселието, танците и забавите, литна под звуците на простите свирки, барабани и лютни. Тя се наслаждаваше не само на ефирните валсове по баловете и на нежните звуци на пианото и цигулката, а още и на грубото потропване на кастанетите и на дивата, някак мистична древна мелодия от веселбите на простолюдието. С мъка и копнеж си спомни за Транжер, за тихите вечери и за обятията на Руж. Веднъж нападната от спомени, тя не успя да спре парещата болка и безсилния гняв. Като ехо достигна до нея името на Шери. Тя си помисли, че гласовете от миналото и от отвъдното са реални. Затвори очи и се опита да се откъсне от милите образи на Руж и Шери, но те изгаряха съзнанието ѝ. Трябваше да ги

забрави сега, да мисли за тях по-късно. Уплаши се, че може да издаде чувствата си просто така на площада и гордо вдигна глава. Тогава отново отекна: „Шери“. Две лелки на средна възраст с наперен и надут вид си говореха в странна близост до нея, уж тихо и закривайки с ръце сбръчканите си физиономии. Но и двете понякога многозначително поглеждаха младата жена, седнала до тях на стъпалата под паметника с коня.

— Чу ли, бил жив! Някъде в подземията на оня пъклен дворец.

— Жив е, жив е, ама дали ще живее още дълго?

— Така си е. С оня звяр кардинала...

— Мълчи бе. И ти ли искаш там да идеш?

— Не, но добро момче беше. А да го изоставят всичките му приятели.

Илаян, макар че не си даваше вид, че слуша, поглъщаше всяка дума от разговора. „Жив.“ Тази дума я влудяваше.

— И оная там била близка с кардинала, а нищо не прави.

— Ами, ще прави! И ти каква си. Нали и тя ще иде в подземията.

— Няма. В този ад не приемат такива като нея. Аа, я ми кажи, че после ще забравя, ти яйца купи ли си?

На графинята ѝ се искаше да изкрещи, да разпита тези жени за Шери, а те си говореха за яйца.

— Ами. Къде ти. Нали кокошкарите стачкуват. То тия стачки и бунтове не се свършиха. Пък то Шери е в затвора, а като излезе...

— Като излезе, ще вдигне една истинска революция и толкоз. Всичко лошо ще свърши!

— Едва ли ще излезе.

— И аз така мисля, но човек знае ли? Господ...

Илаян не издържа и скочи. Не можеше да слуша повече, без да се издаде или без да припадне. Тичешком прекоси площада и преди да се шмугне в една тясна уличка, пряко водеща в двореца, погледна жените. Те ѝ кимнаха одобрително, а в очите им прочете надежда.

Боже мой, те вярваха в нея, доверяваха ѝ се, а тя бе така самотна, уплашена и слаба. Когато тя изчезна от погледа им, един млад мъж, много слаб и с чисти, но вехти дрехи, се скри зад павилионите. Той бе свидетел на странната и поучителна сцена край паметника.

Илаян стигна до двореца, без да си поеме дъх, и когато тръгна треперееща по мраморното стълбище към кабинета на кардинала, се

разплака. Приседна на студените стълби, без да се оглежда дали някой я наблюдава, и залепи мокрото си лице на перилата от лъскав месинг. Сълзите изгаряха нежните ѝ бузи, а очите ѝ не виждаха. Чувствата ѝ бликнаха с нова сила и я погълнаха. Известно време се носи от щастието и сладостната мъка, че Шери е жив в мрачните подземия, а после бе запокитена в бездната на ужаса от това разкритие.

Трябваше да действа бързо, но внимателно. Сълзите ѝ пресъхнаха, а пред сухите ѝ горящи очи се показа обкованата със злато врата на кабинета на великия кардинал. По това време 39-годишен и с пълна власт, той бе най-известният човек в империята. И защо Илаян бе дошла да търси подкрепа именно от него, нима в неистовия си страх се надяваше той да ѝ помогне? Към министъра, към всевластния кардинал, който можеше всичко, ли се обръщаше, или обърканата ѝ душа се бе насочила инстинктивно към човека, който се криеше под кухата алена мантия. Илаян не разбра и не искаше да знае защо точно при него отива най-напред.

Тя събра силите си и стана. Лакеят в преддверието ѝ говореше нещо, но тя не го чу. Казваше, че кардиналът е зает и че разговаря с г-н Магнилър, но Илаян само му отвърна, че това не е никакъв проблем. Със замъглени очи тя рязко отвори вратата. Рон тъкмо ставаше, за да види каква е тази шумотевица. Двамата тихо извикаха и Дюверноа направи знак на лакея да се оттегли. За секунда стояха безмълвни, а после Магнилър се приближи, галантно се наведе и ѝ целуна ръка. Устните му се допряха до изтръпналите ѝ пръсти, погледът — му закачлив, и прелъстителен, ѝ говореше „Животът е един, но неведнъж трябва да живееш истински.“ Сякаш усетил състоянието ѝ, той стисна ръката ѝ и вля сили и страсти у нея, устните му между ласкавите движения ѝ прошепнаха: „Стегни се“. Това бе най-дългото целуване на ръка в живота на графинята! Но на нея сега не ѝ бе до любов, но именно любовта я накара да се отърси от унеса. Тя неохотно помръдна пръстите си и игриво просъска: „Роналд стига.“ Той се покашля и с преигран, любезен втори поклон целуна почтително ръката ѝ. Кардиналът стоеше като истукан. Илаян пристъпи към него и когато заговори, се удиви колко спокоен е гласът ѝ:

— Монсиньор, извинявам се предварително на г-н Магнилър, но се налага да говоря с Вас на четири очи. Моля Ви.

— Но, разбира се — бързо и леко засегнат отвърна вместо дука Роналд. Поклони се ниско и излезе.

— Седнете, графиньо. Така нахлувате в кабинета ми, изгонвате чаровния ми посетител и ме молите за тайна аудиенция с такъв глас. Аз съм силно поласкан и много заинтригуван.

— О, Вие се подигравате!

— Съвсем Не. Наистина се интересувам от посещението Ви, особено от причината за него. И така, скъпо дете, говорете. Или нека аз да отгатна — имате някакъв проблем, нали?

— Да, т.е. не!

— Ах, виждате ли, Илаян, аз съм прав — с горчива усмивка продължи той. — Вие винаги идвате, когато се нуждаете от нещо или искате нещо. Мога да се радвам на Вашето присъствие само когато нещо се е объркало и Ви трябва.

— И въпреки това Ви моля да ме изслушате, Ваше високопреосвещенство. Имам един въпрос, много важен въпрос и една молба. Молба, която само Вие можете да изпълните — Дюверноа повдигна скептично вежди. — Монсиньор, не става дума за това, че Ви молих да не живея с човека, когото мразя, за това че съм подложена на постоянен тормоз, и за още куп глупости. Сегашната молба е нещо истинско и много важно за мен.

— Е, добре. Ще се радвам да Ви помогна. Всъщност по-добре седнете — той се отпусна в мекото канапе зад бюрото.

— Не, благодаря! — отсече младата жена, облегна се на бюрото и гордо изправи глава. Усети прилив на енергия, а слепоочията ѝ запулсираха от напрежение. Последната задръжка падна. — Искам да поговорим за един затворник — гласът ѝ прозвуча малко заповеднически и тихите ѝ думи отекнаха в просторната стая.

— Затворник значи — промърмори министърът. — Но, г-жо, преди да сте го назвали, искам да Ви кажа, че властта ми не се простира върху престъпниците. Напълно безпристрастен народен съд отговаря за присъдите.

— О, г-не, ако оставят народа да го съди!

— Вие знаете, че народният съд е сформиран от честни хора, които все пак не се подчиняват на масите.

— И все пак, монсиньор, ако ме изслушате, ще видите, че за този г-н въпросът може да бъде решен от Вас.

— Хайде, Илаян, аз не съм всевластен!

„Ами не сте!“ — помисли си с болка тя, а иначе твърдо и бавно произнесе:

— Става дума за г-н Себастиан Шери.

Кардиналът пребледня и сви скептично устни: „Господи, колко е нагла!“

Илаян се облегна още по-здраво, още повече вдигна потръпващата си брадичка и сякаш настръхна. Той се удиви колко бързо се променяше състоянието ѝ. Когато влезе в кабинета му, беше уплашена и объркана, после изведнъж всички вълнения се стопиха и тя стана твърда и делова. А сега гневът и безграничната ѝ дързост взимаха връх и тя приличаше на тигрица, готвеща се за бой, за да защити малките си. Макар че кардиналът се стресна от безумния блясък в очите ѝ, хладно рече:

— Много съжалявам, но въпросът с Шери не подлежи на обсъждане.

— И защо, Ваше високопреосвещенство? — думите ѝ изплюяха като камшици.

— Ами, защо... той е предател, изменник, негодник и безскрупулен убиец.

— Моля?

— С една дума много опасен човек, Илаян — с усмивка допълни Дюверноа.

— Но... но аз съм същата. Значи, дук, Вие обвинявате него във всички тези престъпления, хвърляте го в тъмницата, подлагате го на мъчения и унижения. А мен, мен издигате в обществото и правите така, че хората да са поне любезни, ако не ме уважават — Илаян си бе върнала способността да говори.

— Точно така.

— Да, но Вие знаете, че и аз съм толкова виновна, аз по нищо не се различавам от него! Той е в подземията, а аз...

— Това, скъпа графиньо, ще е Вашият кръст. Докато той страда, Вие ще се забавлявате и нищо няма да сторите. Жестоко е, но няма избор! Така ще е винаги, Вие ще се отличавате от приятелите си, ще бъдете заедно, но после ще Ви съдят по различни критерии, защото сте различни и самите Вие — думите му като на зловещ пророк ѝ напомниха нещо далечно, причинило ѝ някога болка. — Това ще е

наказанието Ви и трябва да Ви уверя, че е много по-тежко от различните мъчения.

— Отказвате! — от отчаяния ѝ писък го побиха тръпки. — Заклевам Ви, не е честно само, за да си отмъстите на мен, да жертвате други хора. Моят кръст — това са глупости! Моля Ви!

— Не! Илаян, казах Ви вече. Да не бъдем банални — той си хапеше мустаците.

— Тогава, дук бъдете сигурен, че ще Ви го върна. Ще ми платите скъпо — ъгълчето на устата ѝ, бледа и напукана, потръпна. — Да забравим това за кръста, но как ще обясните наистина, че държите такава престъпница като мен на свобода. Има много интересни въпроси и зададени по подходящ начин, ще предизвикат много забавни и недвусмислени отговори. Не ме е грижа дали след това ще гния в скапания Ви затвор. Пет пари не давам за себе си. Но Вие, Вие внимавайте. Не само ще изгубите дяволската си власт, но може би ще ме и последвате.

— С удоволствие, графиньо. Дори и в ада!

— Знаете ли, че никога не съм Ви уважавала, дори изпитвах негативни чувства. Но сега, сега, дук, Ви мразя! Мразя и презирам. Презирам Ви, защото сте нищожество. Подлец, който, за да ме унищожи, убива невинни хора, защото знае, че мен самата не може да ме нарани. Точно така, Вие не сте способен да ми направите нищо!

— Сигурно. Аз Ви спасявам от нещо ужасно, но просто не мога да извадя Вашия приятел, който между другото е убиец. Та като стана дума за Вашите приятели, защо толкова късно се сетихте за любимия Шери? Или какво става с чаровния Руж?

— Дук, след като приключихме, аз ще Ви оставя да се наслаждавате на пировата си победа сам!

— Стойте на мястото си! Не мърдайте, или Шери ще пострада. И така, защо да не поговорим за Али Руж и за прекрасното му вонящо село. Доколкото не ме лъже паметта, той пиеше и Ви биеше, нали?

— Доколкото мен пък не ме лъже паметта — тя го имитира подигравателно, — собственият ми съпруг е на същия хал. Даже ползе, а Вие лично, г-н кардинал, го избрахте!

— Е, може би, но поне не живее в барака. Или оня живот в дивата пустош и селска простотия Ви липсва? Да не би да сте създадена да готвите на неграмотен селяк? Но, извинете ме, интимен

въпрос — министърът се усмихна сатанински — Как успяхте да изпаднете до леглото на един въшлив бедняк? Или пък честният Али Руж е стигнал до там, че да спи с такава като Вас?

— Като мен! Изяснете се, за бога!

— Той въобще знаеше ли, че сте омъжена, че половината Лашенжат е в краката Ви и че, благочестива ми г-жо, имате над половин дузина любовници!

— Млъкнете! Нямате никакво право да ме обиждате! Нямате въобще право да обсъждате личния ми живот!

— И все пак го правя.

Тя скочи и почти стигна до вратата. Как се осмеляваше да се подиграва с чувствата ѝ, да потъпква най-истинското у нея — любовта. Без любов тя не би могла да живее, а Дюверноа съсипваше прекрасните ѝ спомени, скътани дълбоко в закоравялото ѝ сърце, разбиваше нежността ѝ и я правеше нелепа. Всичките ѝ чувства бяха попарени и дори нямаше сълзи да плаче, за което всъщност благодареше на Бога.

— Графиньо, и последна дума за Леанър. Той като че ли излезе най късметлия — отърва се от Вас, без да изгуби главата или свободата си.

— Правилно! И скоро ще превземе Вашия град.

— Да се надяваме. Но, честно казано, защо го напуснахте? Той бе най-подходящият за Вас, така да се каже.

— Заради Вас, дук — изкрещя Илаян и в безсилната си ярост въобще не забеляза колко напрегнато и изпитателно се визира в нея кардиналът.

— Да не повярва човек! И все пак, Илаян, не се сърдете, че не съм Всевишният, та да освободя приятелчето Ви!

Тя се задави. Въобще не разбра извинителните му думи и че в тях прозираше наистина съчувствие. Мъката и омразата я задушиха. И за да не издаде бушуващите си чувства, тя отвори вратата и насочи леден поглед към огромното бюро, зад което чезнеше червената роба на дука.

— До скоро виждане, графиньо.

— Сбогом! И предайте моите поздрави на сатаната!

Вратата се тръшна и кардиналът затвори очи и впи ръце в креслото. Едва доловимо стенание се откъсна от гърдите му.

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА

Илаян рискува живота си, като намекна дори на генерала за Шери, но усилията ѝ бяха напразни. Съдбата на младия революционер остана неизвестна. Знаеше, че е някъде из затворите, но къде е и как да го спаси, не знаеше. Графинята бе много потисната и самотна, но посещаваше баловете, и се опиваше от някакво мазохистично чувство, което предизвикваше омразата ѝ, когато видеше кардинала.

Тази вечер дукът, след кратък разговор с някои от по-видните благородници и след като прие вежливо, но студено поздравите на пъстрото, весело множество, облечено в коприна и брокат, се отправи към вкаменената графиня. Илаян бе прекрасна в бледорозовата си ефирна рокля с подплата от атлаз със същия цвят. Корсажът ѝ, подчертаващ прелестите ѝ, бе от тежка цикламена коприна. И накрая блестящите ѝ златни къдрици, вдигнати нагоре в красива, но сложна прическа, бяха посипани с малки звездички с цвета на роклята. Тя беше толкова нежна и почти усмихната, а червенината, появила се по бузите ѝ от сдържана ярост, я правеше по-млада и безгрижна.

— Ах, приличате ми на малкото момиченце с бузки като рози и с очи като изумруди, което преди две години накара цял Лашенжат да копнее и мечтае — бодро възкликна Дюверноа, когато тя го стрелна с остър поглед и в блестящите ѝ очи, които той възхваляваше, се появи студен огън.

„Негодник“, нима не виждаше, че е само бледа сянка на онова чисто и благородно дете. Ламури нищо не отговори, тъй като на слабото, мургаво лице на министъра се появи оня меланхоличен израз, който тя често забелязваше откакто бе дошла. Сякаш дукът, щом я погледнеше, усещаше промените във времето, в живота и дори в себе си. По нейното лице той виждаше безвъзвратно изгубеното минало, в него прочиташе необратимостта, жестоката действителност и дивото бъдеще, чийто предвестник бе тя. Да, тя се бе изменила изключително много и той го съзнаваше. Доброто, опрощаващото, лесно ранимото в сърцето ѝ и възвишените идеали бяха изпратени в най-тъмните

кътчета на същността ѝ. А чувствителността и прекрасният ѝ стремеж към чиста, велика любов бяха погребани. Въпреки че Илаян все така обичаше страстно, страдаше и се радваше заради любимите ѝ хора, тя отдавна бе забравила първите трепети на нежното, крехко чувство, карашо сърцето ѝ да пее. Тя сега любеше отчаяно, желаше безгранично и в страстта ѝ имаше нещо дивашко. Като че ли бе за последен път, като че ли животът свършваше. Наистина Илаян смяташе, че ѝ остава малко време и инстинктивно, с абсолютно човешкия порив за живот, тя живееше извън нормите и реалността. Трепереше пред генерала, луда по баловете, раздирана от съмнения и догадки през безсънните нощи, тя не живееше, а гореше. Неуморимо и дръзко продължаваше да обикаля страшните, мрачни улички, да говори с хората и все по-често да им връща бунтовния плам, който в нея никога не бе преставал да искри.

— Скъпа Илаян, не се цупете! Знам, че само Ви лаская — кардиналът умееше да бъде и игрив, дяволски пламъчета проблясваха в сивите му очи, но после неизменно ставаше сериозен. — Съжалявам, ако съм Ви засегнал.

— О, не Вие! Спомените, монсиньор, причиняват повече болка от хората. Аз никога няма да бъда пак момиче. Никога вече няма да съм...

— Стига! Стига, графиньо — уплашено я прекъсна. — Вие сте се променили, естествено. Най-ярко впечатление ми направихте, когато влязохте в кабинета ми последния път. Ще си спомня кога беше...

— Не, не, аз знам — каза Илаян, а и той също отлично си спомняше.

— Забелязал съм, че преди Вие рядко успявахте да скриете целта си. Не че не се владеехте, но нещата, които искахте, ги казвахте направо. Смела, безразсъдно горда и недипломатична, Вие олицетворявахте невинността. А сега, както виждам, сте станали много ловък събеседник и опасен противник.

— Ваше високопреосвещенство, би било добре да изоставите тази крайно неприятна за мен сцена.

— О, но защо? Та аз Ви правя комплимент. От абсолютно праволинейно действащо девойче се превърнахте в много тактична, но и объркваща дама, която постига намеренията си, без да даде да се разбере какво въобще иска.

— Лицемерка.

— Кой — запита живо присламчилата се дъо Дари във виолетова рокля.

— Аз — рязко отвърна графинята, но контесата, която бе така близко до дука и го поглъщаше с очи, не ѝ обърна внимание. — Освен това невинаги получавам това, което искам! — довърши тихо, когато Антоанен леко се отдалечи.

Хубавата брюнетка се върна с три чаши прекрасно касисово вино и им го подаде с пожеланията:

— За здравето на Илаян и на негово високопреосвещенство! — и тъй като бе благотворителен бал — За бъдещото на Игналия!

— За Ваше здраве, дами! — Дюверноа се отдалечи и дъо Дари унило попита.

— Какво му е?

— Нищо. Просто страната няма бъдеще.

— Скъпа, ти си все такава оптимистка!

— Точно така. Защото съм наясно с реалността, когато всички си затварят очите. Толкова пъти можех да съм мъртва, да съм... защо ли не бе така.

— Хайде да не разваляме вечерта с твоите откачени виждания. Светът е хубав! Радвай му се!

— Това и правя — процеди Илаян.

— За бога, не започвай пак! — вече стреснато извика контесата и после чаровно се усмихна. — Виж, има заря в наша чест! Чуваш ли гърмежите! Но... но защо няма светлинки.

— Това е бунт!

Повечето от благородниците се втурнаха към прозорците след поразяващото откритие. Беше им интересно да видят какво става на площада. „Любопитни да почувстват смъртта!“ — горчиво си помисли Илаян. След секунда само тя стоеше в салона до мраморната колона, която имаше същия цвят като скованото ѝ лице. Тя смяташе, че новината за бунта ще я зарадва, но я овладя неподозирано чувство. Колената ѝ омекнаха, от корема ѝ се издигна приятна топла вълна, която достигна в пресъхналото ѝ гърло и тя посегна към него с трепереща ръка. Очите ѝ се напълниха със сълзи, устата ѝ се отвори, а руменина заля бледите ѝ скули. Краката ѝ се подгънаха. Опря се на малка масичка, дишайки учестено. Врълхлитаха я отново и отново като

на талази приятни тръпки, които възбуждаха и същевременно омаломощаваха. „Бунт! Бунт!“ — призивна камбана отекваше в съзнанието ѝ. И преди да експлодира от сладострастната треска, тя се надигна с див фанатизъм и тръгна вдървено към предния балкон.

От едната страна дворецът гледаше към вечно зелените градини, а от другата към площада — централното място в града. На втория етаж имаше масивен балкон, от който обикновено кралят наблюдаваше тържества, шествия, екзекуции. Ако имаше възможност, точно от това място би видял и собствената си смърт. В мирно време тук често се изнасяха речи — да залъжат народа, да призоват за война или да уплашат събралите се на площада. Точно към този балкон се промъкваше Илаян. Натруфените дами и господа благоразумно се бяха спотаили в двете крила, а централната част бе натъпкана с военни. Когато тя влезе, в огромното и немебелирано помещение, отвеждащо до терасата, цареше пълен хаос. Около петдесет войници, се опитваха да въдворят ред, а няколко млади и много „смели“ благородници даваха на висок глас неуместни съвети. Макар стъклените врати да бяха отворени, никой не излизаше пред тълпата. Само две войничета стояха мирно до зелените плюшени завеси. Пред погледа ѝ изникна грамадната фигура на генерала, който разговаряше с Дюверноа. Тя се примъкна натам и въпреки непоносимия шум вътре и ужасните кръсъци отвън долови откъслечни думи и реплики.

— Не е толкова лошо! Не е точно бунт, а демонстрация. Те искат обещания, трябва им някой да ги залъже.

— Сигурен ли сте?

— Естествено! Не е както тогава. Те нямат пушки, а не са и толкова отчаяни. Просто ще трябва да ги поукротим. Няма да се налага да водя войниците долу. Шепа глупаци са. При това имат водач.

— Кой?

— Мишел. Върнал се е. — Илаян и кардиналът едновременно повдигнаха вежди. — Но, естествено, ако се съпротивляват, ще използваме сила.

— А прекрасната Ви съпруга така го търсеше — саркастично подметна дукът. — О, не, съжалявам! Извинете ме, г-н генерал. Значи им трябва някой сладкодумец. И, вижте, не искам никаква сила. Без кръв! Това не е оная пролет!

„Долу Дюверноа!“, „Искаме хляб“, „Искаме кардинала“ — Кънтяха възторжени ревовете. — „Дюверноа, Дюверноа“.

— Май Вие ще ги обнадеждите, г-не! — отбеляза генералът.

— Дали войската няма да свърши по-добра работа — кисело се усмихна министърът и пое към терасата. — Кажете им, че ще говоря.

Хората почтително се отдръпнаха.

— Стражата!

— Вземете предпазни мерки!

Виковете „Внимавайте“ заглъхнаха. Ревящата тълпа онемя и кардиналът вдигна ръка. Рядко появяването на един човек би могло да обедини благородници и простолюдие в мълчанието им, пълно със страхопочитание!

— Приятели, ако мога така да ви наричам.

„Ама, че лицемер.“ Илаян се скри зад завесата и почти се надвеси над перилата, за да види Мишел, но не го забеляза сред застиналото множество. Думите на Дюверноа влизаха през едното ухо и излизаха през другото, но не можеше да му отрече, че умее да говори. Народът го слушаше зяпнал. Министърът говореше за любовта между хората, за разбирателството и тяхната смелост — дошли до тук, за да спасят децата си. Хляб! Той им го обеща, обеща, че няма да има мизерия, глад, че ще бъдат богати. Каза, че вярва в тях. Хората наистина бяха заплени от слабия човек в червена мантия, който сякаш излъчваше светлина. И те му повярваха.

— Да не беше кардинал, щях да го арестувам за тези думи — промърмори Шаундънър.

Лека усмивка заигра по устните на Илаян. „Колко съм подценявала Дюверноа“ — гузно си помисли тя и изведнъж чу заплахи и гневни крясъци. Винаги се намираще по някой, който да вика обратното на всички, но важното бе да не повлече останалите след себе си. Илаян вдигна очи към небето с молба. Изведнъж тя изтръпна — защо искаше кардиналът да успее. Уплашена от самата себе си, тя съзнаваше, че не е, за да не се пролее кръв.

Внезапно тълпата започна да сипе хули. Настана неизразима суматоха. Някои побягнаха, а други се насочиха към балкона. Долу пък ясен и мелодичен глас, почти като този на кардинала, се извиси над общия рев, рев на буря. Беше Пиер Мишел. Застанал на стълбите на двореца, встрани от терасата, той живо ръкомахаше и приканваше

хората да си отидат. Отговори му грохотът на заканите, че ще останат тук, докато им се изпълнят исканията или ще щурмуват двореца. Точно преди тълпата да погълне и да разкъса предводителя си, непробиваемата врата се отвори и за по-малко от секунда го издърпаха вътре.

В този миг немалък камък удари Дюверноа по ръката. Войниците веднага насочиха пушките и дори заповедта и властното движение на дука не спряха оръжията. Но кардиналът посегна и хвана дулата на пушките. „Като Исус Христос с разтворени ръце, задържащ оръдията.“ — с ирония си помисли Илаян, защото тя вече въобще не зачиташе Бога. Често вътре в себе си тя ту сравняваше министъра със Сатаната, ту ѝ се струваше, че е Бог. Въпреки това той изглеждаше направо мистичен. Металът на оръжията светеше, а червената роба сякаш поглъщаше светлината и гореше с алени отблясъци, озарени от вътрешния огън на кардинала. Всички отново замлъкнаха, преди да се разрази вихрушката от проклетия и камъни.

В залата влезе Пиер Мишел, воден от двама войници. Беше по-слаб, отколкото го помнеше, и Илаян потръпна от нежност, когато го видя. Държеше се спокойно, дори дръзко, за човек, който е сред враговете си. И тя в безумното си възхищение не забеляза, че у него липсва твърдостта, вярата в революцията. Погледът му бе станал почти кротък и в него прозираше отчаянието — блед спомен за отминалата слава и надежда. Бе повел хората безумно и бе сбъркал. Щяха да ги смажат и той нямаше как да върне времето назад. Един последен опит, последен шанс, за да може борбата да се роди отново. Защото разпръснаха ли сега множеството с куршуми и побоища, чудо трябваше да стане, за да се вдигнат пак. Без предисловия и без никакви въпроси Пиер и Дюверноа си размениха няколко думи, преди Мишел да поеме към обстрелваната тераса. Единственото, което чу Илаян, бе:

— Нещата не тръгнаха така, както предвиждах аз.

На Мишел въобще не му дадох думата. Посрещнаха го с „ласкави“ думи за предателите и въпреки че държа някаква реч, не се чу нищо. Доста добре говори, макар че след Дюверноа едва ли някой би постигнал завиден резултат. Хората не му вярваха. Прибра се в залата и Шаундънър нареди войниците да се стегнат за бой въпреки протестите на кардинала. Илаян усети, че клати неодобрително глава с болезнена молба в погледа и тихо изстена:

— Не! Не!

Та тя бе една от водачите на тези хора, те ѝ вярваха и не можеше да позволи да ги убият. Ако Мишел можеше да разреши просто така да стрелят по другарите му, тя не. Трескавите ѝ очи срещнаха тези на кардинала. Той остави генерала да тръгне надолу и се приближи към графинята.

— Трябва да говорите пред тях! — заповяда ѝ той, но то прозвуча по-скоро като отчаяна молба.

— Ама монсиньор... — несъзнателно пророни и настъпи неловко мълчание.

Когато се вгледа в хубавото му лице, се запита дали заради нея или наистина заради хората иска тя да опита последна.

— Да, дук. Благодаря! — сякаш не тя каза тези думи с ясен, твърд глас.

Кардиналът спонтанно хвана китката ѝ и я стисна до болка. Колкото и да не искаше, графинята трябваше да признае, че е искрен. Стигна до терасата, която ѝ се стори мрачна въпреки слънцето и глуха, макар че стъклата трепереха от шума. Сякаш бе ад! Тя пристъпи напред и залата зад нея изчезна като сън, тя бе далечен мираж, а реалността — този площад с хора пред нея. Пръстите ѝ се впиха в каменните перила и почти изкъртиха мазилката. Последните думи, които дойдоха от другия свят, бяха на Дюверноа: „Пази се!“ „Хм! Той бе говорил на ти.“ Моментално се върна към ревящите същества, чиято предводителка някога беше. Покашля се и викна колкото сили имаше. В началото не ѝ обърнаха внимание, но после млъкнаха. И преди да е започнала, нечий вик разцепи въздуха:

— Дюверноа, Мишел, Илаян! Та Вие си приличате! Предатели! Изменници! Подлоги на Дюверноа! — бяха най-нежните викове, отправени към пребледнялата жена.

Изведнъж пресекващият, ясен глас на Илаян се извиси над тълпата:

— Приятели, другари — така ви наричах. — „Абсолютно като Дюверноа“ — ядно си помисли. — Ако ми дадете възможност да говоря, бих върнала доверието ви, не да се оправдая, а за да ми вярвате отново. Вярвайте ми! Борба ще има! Въпреки това, което каза Мишел, защото по мирен път не се получава свобода, свободата се извоюва. Хората, които говориха преди мен, ви обещаха мир и хляб, обещаха ви

празни надежди! Надежди — какво са те, освен разбити илюзии и измамно бъдеще. Не, живее се с настоящето. Аз няма да ви лъжа. Единствено революцията е тази, която ще ни изведе от този ад, от мизерията. Но, за бога, ако се съберете на този площад няколко хиляди, няма да победите, това няма да е бунт, а глупава постъпка — графинята остави парадните речи и заговори бързо и възбудено, забравила за хората зад нея и за бушуващото море отпред. — Нима не разбирате, че с няколко пушки няма да превземете двореца. Нима не ви е ясно, че трябва да се свържете с Леанър отвън, за да победите. Армията на кардинала е мощна, трябва ви помощ отвън, трябва ви оръжия, подкрепа, водачи. Не на този площад и не сега ще сринем системата. Градът не трябва да се руши, а да се завземе. Имате ли поддръжници в законодателното събрание сред благородниците — не! Няма никакви шансове да успеете, като действате прибързано и дивашки. Ще се повтори кървавата пролет! Сега си отидете по домовете! — посрещна я общо неодобрение и тя почувства физическа болка. — Слушайте, зная какво говоря! Не се страхувайте, на никого няма да му бъде потърсена отговорност. Кълна ви се! Ако това стане, значи съм мъртва. Съберете нови сили и заедно ще се подготвим за борбата. Заедно! Защото вие нямате водачи. Говоря сериозно, ако не напуснете площада, ще бъдете избити и никога повече няма да се бием за правдата. Ако останете, не ще решите проблема, а само ще ви унищожат завинаги. Отидете си сега, за да можем по-късно да се върнем силни и непобедими. Трябват ми, по дяволите! Трябват на революцията и нямате право да рискувате живота си, защото той е обречен на една славна кауза. — Тълпата се размърда, но никой не се отдръпна. — Глупци! Ако вие загинете, никой няма да успее да пусне армията на генерал Леанър, никой не ще отвори вратите на крилатата свобода. Ако още сега се сбиете с властите, когато Леанър дойде, градът ще е мъртвило. Той ще изхаби време и толкова хора, за да влезе в опожарената столица. А вие ще сте мъртви, няма да се радвате на победата. За бога, имате деца — тя говореше меко и гальовно като на изплашено животинче — и за тях трябва да живеете. Борба ще има, но не сега, а когато сме силни и ще спечелим. Моля Ви, отидете си, за да се отзовете на първия повик на бунта. Ние, които не сме сред вас, не сме предатели. Просто трябва да чакаме момента за борба. Приятели, чуйте ме, разберете ме и изпълнете великия завет на революцията.

Илаян се отдалечи от перилата и влезе в сякаш безлюдната стая. Изправи рамене, вдигна брадичка и прекоси цялата зала с непроницаемо изражение. В нея бяха приковани всички погледи и тя не откри никаква благодарност, че е спряла тълпата, а само негодувание и яростно възмущение. Те я осъждаха! Илаян с учудване откри обаче, че не я засягат вкаменените им сурови лица, нито високомерно стиснатите устни. Те я презираха. Е, добре — чувствата бяха взаимни! Истински я стресна явната омраза на Шаундънър. Изтръпналите ѝ крака отказаха да вървят, щом срещна втренчения му взор. В него имаше такава страшна неприязън, че когато се приближи до него, на графинята ѝ премаля. Той сякаш се готвеше да ѝ удари плесница. Тя потърси с очи закрила и попадна на очите на дука — големи, блестящи, пълни с объркване, възхищение и с още нещо, което тя не разгада. Той се отправи към тях и леките му стъпки отекнаха зловещо в смълчаната стая. Навън също цареше глуха тишина. Изведнъж една смела дама, доближила се в опасна близост до прозореца, извика възторжено:

— Те си отиват!

Въздишките на облекчение и спонтанна радост не бяха още заглъхнали, тържеството и опияняващата гордост от победата едва се бяха надигнали у Ламури, когато се чуха ясни и отсечени изстрели. Всички занемяха, а настъпилата тишина бе раздрана от сърцераздирателния писък на графинята. Тя залитна, тихо изруга и като че ли куршумите бяха разкъсали нейната плът, се пречупи като сноп. Очите ѝ се отвориха свръхестествено, едната ѝ ръка посегна към свитото ѝ гърло, а другата се насочи към хората, които бе спасила от нападение. Задушаваше се, скоро щеше да падне, а частиците от разбитото ѝ достойнство дори не ѝ позволяваха да моли за помощ. Коленете ѝ опряха пода, а ръката ѝ, търсеца подкрепа, бавно се отпусна надолу.

Като на въртележка се изредиха мрачните, пълни със злорадство физиономии. Мишел въобще не се виждаше, а съпругът ѝ с безпристрастно изражение и със скръстени ръце я наблюдаваше. Миг преди да припадне, Дюверноа скочи, хвана здраво тънката ѝ ръка под лакътя ѝ я изведе внимателно от стаята.

На площада отново се чуха изстрели, последвани от стонове, и канонадата продължи. Военните твърдяха, че въстаниците са

започнали стрелбата. Нямаше кой да отрече — малцината, които излязоха живи от това адско клане, в никакъв случай не искаха властите да знаят, че те са присъствали. Страхът оправдава всичко.

Илаян, бледо подобие на младата, горда и несломима жена, която бе говорила пред масите, сега се опираше на най-големия си враг, на Дюверноа. Нямаше сили да направи каквото и да е движение, болка ѝ причиняваше дори дишането. „Какво падение“ — беше единствената ѝ мисъл.

Тя мразеше дука, той нея също. Или грешеше, но не можеше сега да мисли. Не можеше сега да върши нищо. Дюверноа остави безжизненото тяло на голямо меко канапе от синьо кадифе в отдалечен, тих и полутъмен салон. Опита се да напипа пулса, нежно разпусна косата ѝ, разхлаби колана и ласкаво погали ледената ѝ буза. С колебливо и бавно движение посегна към най-горното копче на роклята ѝ, а после, овладян от дълго потискан копнеж, разкъса всички копчета. Усети лекото ѝ дишане и се наведе над нея. Полуотворените ѝ коралови устни трепереха, брадичката ѝ подскочаше и сякаш молеше за целувка. Неговите топли, изтръпнали устни почти докоснаха нейните, преди да се отдръпне рязко и покрусен да излезе от стаята. Илаян отвори очи едва когато над парализираното ѝ тяло се надвеси Мишел.

— Пиер? Благодаря — тя обви шията му и той леко я повдигна, за да може по-лесно да я притисне към себе си, да усети всяка частица от нея.

Гледаха се с насълзени очи и мълчаха, защото думите не можеха да предадат любовта. Въпреки безмълвната радост, спомените, болезнени и ужасяващи, се завърнаха и графинята разтреперана впи нокти в ръката му, а погледът ѝ безпощадно питаше. Гузното му мълчание откъсна потиснато стенание у нея.

— Илаян, грешката изцяло бе моя! Аз поведох хората към гибел.

— Но защо? — съвсем по детски запита.

— Смятах да е просто мирна демонстрация. Това са новите методи, това е стратегията, която ще победи. Бяхме се разбрали да бъдем без оръжия и само да скандираме. Не можех да чакам повече. Не можех да живея така.

— Защо ме отбягваше?

— Твърде трудно е...

— Не, Мишел. Каж ми защо.

— Вече малко, твърде малко хора поддържаха праволинейната борба, комитетите и ни трябваше нова стратегия. Стратегия не на войната, а на мира. Хората не искаха повече смърт. Днес на площада бе последният вик от кървавото, диво минало. Бъдещето е на стачките, демонстрациите и преговорите. Насилствено не можем да сменим системата, без да унищожим себе си — той замълча, преди глухо и бързо да продължи: — Хората искат да се борят, естествено, но как, само Бог знае. Почти ме убиха, не ми вярваха, противопоставяха се на всичко. Беше истинско мъчение — Мишел обичаше да се оплаква и тя си припомни недоверието към нея в Транжер и Костен. — Откакто ти изчезна, аз се боря да върна на хората надеждата, смелостта и добротата. Всичко е толкова трудно, а още при първата акция ни унищожиха. Армията на Леанър не ще помогне. Сега няма измъкване. Те мразят всичко, свързано с революцията, а най-вече предводителите. Сега всичко е свършено. За бога, Илаян, защо всичко рухва и няма начин за победа или поне за спасение.

— Ако правилно съм те разбрала, ти си се страхувал да се срещнеш с мен, защото аз съм една от предводителките, аз съм тази, която остави богатството, спокойствието си и рискува живота си за тях!

— Не, сладка моя, но плановете... те си заслужаваха жертвата.

— Да! Плановете, които сега с един удар са на парченца. Браво, Мишел! — тя се изправи.

— Стига, Илаян. Знаеш, че не по-малка грешка бе да дойдеш в Лашенжат — меко ѝ отвърна. — И бедните, и богатите с удоволствие биха те видели на въжето.

— Това си е моя работа! А животът на всички тези хора ти принадлежеше и сега тяхната смърт легна върху теб. Аз бих се страхувала не от края, а от възмездието след него.

— Стига. Ти принадлежиш на всички, които все някога са ти вярвали. Ти си на всички, които те обичат. А сега си най-вече моя.

Ръцете му смъкнаха роклята от раменете ѝ, а устните му потърсиха топлината на гърдата ѝ. Тя зарови пръсти в дългата му коса и се усмихна с тъжна, отнесена усмивка. Някой се размърда зад завесата.

Кардиналът, както обикновено, изслуша подробния отчет на един от агентите. Но след като чу всичко, без да задава въпроси, остана мълчалив и загледан с истинска мъка в голото бюро пред себе си.

— Някакви заповеди, монсиньор? — попита тъмнокосото миньонче с остри черти.

— Не, г-це Анна — жената стана и почтително покланяйки се, стигна до вратата — Или... може би един въпрос — той се поколеба. — Още ли я мразите?

— Кого?

— Знаете. Искам да кажа — може ли омразата да бъде толкова вечна?

— Да, монсиньор. Към нея — да. И любовта, и омразата едва ли умират някога, нали? Вие може би знаете по-добре.

— Внимавайте, г-це!

— Извинете. Но Вие питайте. Чувствата към такива като нея никога не изстиват!

— Като нея? Изяснете се!

— Вие ме разбрахте. Не я обиждам, но тя е по-различна и човек понякога се обърква.

— Но тогава защо продължавате да работите за мен?

— Защото Вие сте същият...

Кардиналът не само не обеси Мишел, а му дари свободата, а и го допусна в двореца. „Бил много умен! Дрън-дрън, Дюверноа крие нещо!“ — мислеше си злобно Илаян. Никой не разбираше действията на дука напоследък. След като Шаундънър не я застреля, а само я заключи за няколко дни, генералът се зае да тормози министъра. На дръзките му, откровени, но неуважителни въпроси кардиналът не отговаряше, а само смутено свеждаше глава. Дукът наруши пълното си мълчание относно Мишел едва когато Илаян подигравателно и крайно нетактично го запита, да не би да е пощадил любовника ѝ заради нея. Дюверноа леко пребледня, но твърдо и дори рязко ѝ отвърна:

— Нищо подобно. Затова по-скоро бих го екзекутирал, Но нали знаете по-добре от мен какви са масите без водачите. Те са като стадо овце, та и по-зле. Ще бъдат разбити много бързо. Още по-хубаво, направо чудесно би било да го обявят за предател. Така ще изгубят вярата си и ще се изядат отвътре, нали?

— Проклетник! А Мишел е мухльо.

Въпреки думите на кардинала Илаян прекарваше добре времето си със самия бунтар. С Роналд често се караха, а с Мишел чудесно се разбираха и надълго и нашироко обсъждаха бъдещото и революцията. Той наистина бе станал по-спокоен, по-трезв и по-страхлив. Все пак стачките и митингите доведоха до връщането на законодателното събрание. Този неефективен орган бе закрит в началото на диктатурата на дука и сега, когато си възвърна властта, негов несменяем председател бе Дюверноа. На графинята, като съпруга на великия генерал ѝ се налагаше да присъства на чествания и събрания заедно с другите дами. И ето на днешното събиране утвърдиха законодателното събрание и вдигнаха тост. Тя, която се бореше срещу тази власт и мразеше представителите ѝ, пиеше за здравето на г-н министъра и помагаше за утвърждаването на още една безсмислица, фалш, който тя пасивно подкрепяше. А какво да прави — понякога се питаше яростно — да се самоубие ли, да убие кардинала или... въображението ѝ напоследък бе бедно.

Точно излизаше от приема по случай първия ден от работата на законодателното събрание, когато ѝ прилоша. Изтича до стаята за почивки и беззвучно повърна в белия порцеланов умивалник. Вдигна съсипания си поглед и се вгледа в чуждото изражение в огледалото — диви очи като на котка, изскочили скули и рошава, сплъстена от пот, падаща в безпорядък, коса. Мишел се появи зад нея и я хвана през кръста. Страстно започна да целува бялата ѝ шия. Чувствителните му устни се спускаха по рамото. Илаян тихо мъркаше, но когато той с целувка докоси болезнения белег, тя извика и отпаднало промълви:

— Да се махаме оттук.

Той я вдигна и притичвайки от ъгъл на ъгъл със скъпоценния товар в ръце, стигна до задната част на замъка. Ловък като пума и наблюдателен като орел във висините, той я преведе през тъмни коридорчета и мръсни миризливи стълбища, покрай кухнята, и от двора се шмугнаха в сеното зад конюшната. Графинята си помисли весело, но някак смутено, че винаги избира твърде екзотични места за интимните си срещи. Дали само обстоятелствата бяха такива или тя обожаваше дивото, първобитното и простото. Обичаше миризмата на слама, на пот и на животни, обожаваше девствената природа или обикновените, примитивни неща. Опияни се от драскащата я слама и меката тъмнина я възбуди повече от загадъчното осветление в спалнята

й. Голите им тела паднаха на дървения под и в съзнанието й изникнаха всички конюшни, мелници, хамбари, в които бе преспивала. Безгласно се разсмя. Мишел изучаваше всяка частица от тялото й с палещите си устни, а ръцете му галеха разбърканите й къдрици. Ламури се отпусна уморено и щастливо на рамото му, когато долетяха отчаяни викове.

— Пожар! Пожар!

Облякоха се за броени секунди. Естествено, повечето дрехи останаха да лежат в сламата. Тя навлече неговата риза и една от своите копринени фусти, а той остана само с панталон и сако. Босоноги и със сено в косите, те изскочиха навън. Цялата задна част на двореца бе обхваната от огнените езици. Гредите падаха, а мазилката се къртеше. Не само дворецът, а и те бяха в опасност. Пътят им за бягство бе отрязан. Донякъде осъзнавайки този факт, и двамата се хвърлиха с дебели черги да гасят пламъците, които им се изплъзваха и сякаш подигравайки се, изникваха ненадейно другаде. Войниците още не бяха дошли и готвачи, прислужници, коняри се бореха с огнената стихия. Раменете на Илаян изтръпнаха, но тя продължаваше да размахва енергично чергата и да носи тежки кофи, пълни с мръсна вода.

Горящото й от болка тяло едва се държеше, но огънят запали още по-опасен плам в изтерзаната й душа.

С дивата си страст към опасното, към рискованото, тя отново закопня за борбата, истинска и страшна. Спря да се бърти, изправи рамене и засенчи с обгаряната си ръка мокрото си от пот чело. Пожар! Първата й мисъл бе да се спаси, ала сега трескаво се питаше кой го е запалил. Може би хората отново се бунтуваха, може би искрата се бе разгоряла и тя с пламнало от див копнеж лице пожела да е там. Законодателното събрание да върви по дяволите! Но нали сега се бореше за безкръвна победа. Глупости! Ако се бият, ще се бие и тя. Ами тогава защо напусна Леанър?

„Ох, всичко е така объркано“ — изпъшка, преди да изпици, защото един горящ ствол падна върху Мишел и ако той не бе отскочил бързо към нея, щеше да е мъртъв. Изведнъж и той извика и я блъсна в една ужасна локва наблизко, за да изгаси пламналата й риза. Тя се опита да се изправи от отвратителната помия, но силите я напуснаха. Последните мисли, преди да изгуби съзнание, бяха как ще обясни

присъствието си тук, какво ще стане с Мишел и дали генералът най-накрая ще я убие.

Свести се от студените кърпи, които слагаха на челото ѝ. Нищо не си спомняше и трябваше да ѝ обяснят, че няколко дни е боледувала след пожара, „възникнал по неизвестни причини“, както се изрази докторът. Нарече я още късметлийка, защото при това изтощение, тези изгаряния биха могли да я довършат. Наистина ръцете, лицето и гърбът ѝ бяха в огромни мехури, а косата ѝ бе сериозно опърлена. Но тя не се страхуваше, защото ужасът от генерала бе по-силен от всичко. От време на време се появяваха Дюверноа и Мишел, но те бяха като сенки. Винаги идваха, когато тя бе под въздействие на успокоително и си отиваха безмълвни. От болногледачките разбра, че съпругът ѝ е заминал след приема, още преди пожара, и оттогава го няма. Научи и друга интересна новина — събранието работеше много усилено и вече почти цялото управление на страната в критичния миг зависеше от него. Тя пожела да влезе в него.

ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА

Законодателното събрание, което бе втората институция след кралската в миналото, по времето на Дюверноа нямаше никакво влияние. Но сега, когато му възвърнаха пълната власт, то бе основният пункт в плана на опозицията, камъчето, което би могло да преобърне каруцата на диктаторите, а от друга страна, то можеше да бъде и маша в ръцете на управляващите. Така и стана. Законодателната зала — огромна, с правоъгълни маси за заседаващите — общо 120 души — бе пълна с благородници, високомерни аристократи, алчни буржоа и безскрупулни, издигнали се търговци. Точно защото интересите на негодниците, жадни за власт, и на страхливците, нуждаещи се от сигурност, съвпадаха в жестоката им борба за надмощие и привилегии, събранието работеше конструктивно, бързо и отстояваше своите решения. Естествено, Дюверноа бе на върха на вълната.

— Монсиньор, не се удивлявайте, че Вас питам къде е добрият ми съпруг?

— Логично, Илаян. С генерала не сме само приятели, а...

— Спестете ми отношенията си с г-н Шаундънър. Просто искам да знам къде чезне постоянно и така загадъчно. Все пак вие го избрахте за мой съпруг!

— Къде чезне ли? Не Ви разбирам.

— Напротив! Оставете тази невинна физиономия. Ние все пак сме съпрузи.

— Какво? О, господи, баронът... да не би... Ревнувате ли? — подигравателно я запита.

— Стига глупости.

Тя знаеше, че съпругът ѝ се среща с жени с недотам добра репутация, което напълно противоречеше на железния му морал, но това не я засягаше. Искаше просто да се оплаче от Шаундънър.

— Не се притеснявайте. Прелюбодеянието е във Вашия, а не в неговия репертоар — жлъчно отбеляза и после вяло и студено продължи: — Генералът се опитва да се свърже с някои части на

армията в провинцията. И ако това Ви успокоява — не е успял. Приятелчето Ви Леанър все още виси пред вратите ни и от време на време ни обстрелва с огън и боклуци. Той май е забравил, че възлюбената му също може да загине.

Думите му, пълни с отрова, не предизвикаха очакваната реакция и Илаян само хапливо отвърна:

— Съмнява ме. Видяхте, че хората не са ме забравили и напуснаха площада оная вечер при моя зов за борба, а не при нелепите Ви обещания. Монсиньор, запазете лъжите си за законодателното си събрание.

— Наистина ли, графиньо? Последния път се изказахте ласкаво за дейността на събранието. Нали тогава включих Мишел. Е, какво, оттогава много неща се промениха и Вие, естествено, забравихте за г-н Мишел и застанахте изцяло на страната на страдащите, онеправдани граждани.

— Откъде Ви хрумна? Всъщност аз не осъждам събранието Ви — тя наблегна на последните думи. — Пък Мишел не ме интересува!

— Разбира се, та той е такъв хамелеон. На съвещанията говори и гласува едно, а при тайните Ви съвети и на улицата се кълне и се бори за друго. Не отричайте, че е много ловък и гъвкав политик. Вие също понякога.

— Стига глупости! Пиер не е фурнаджийска лопата. Той просто не иска глупаците в законодателното събрание да го надушат. Ако аз бях там... — в яда си тя издаде съкровени мечти.

— Какво Вие? Сигурно бихте ги застреляли всички, без да Ви мигне окото, моя хубава, храбра героиньо. Но не смятате ли, че глупаците там са напълно наясно с политическите убеждения на безценния Ви Мишел. Те са обаче просто достатъчно хитри да не го показват. С удоволствие биха го изритали.

— И защо не го направят? Да не би да им пречите Вие? — истината, толкова ясна и крещяща, остана в плен на гордостта на Дюверноа и на омразата на Илаян.

„Ако ония негодници се залъгват, че с присъствието на Мишел в законодателното събрание ще заблудят народа или ще скрият беззаконието си, грешат! Един демократ и верен на правдата човек не е достатъчен да спаси прокълнатите им души. Дори и всички бунтари да влязат и да се опитат да спечелят продажните им сърца, покварата

няма да излезе от тази зала. Ах, ако можех да бъда там! Още един шанс за победата, още един шанс да покорим системата отвътре, да я разрушим със собствените ѝ оръжия, да привлечем още хора за каузата. Тези продажници! О, какво значение има, важното е да победим! Та нали успяхме да запалим дори дивите разбойници, макар че сега това изглежда детска игра. Тези негодници и лицемери са по-лоши и от Оливер, който във всичко търси сметка. Аз дори се любих с него, за да спечелим още привърженици. Жертвах се за каузата! Ще се постарая да успея и сега“. — Тя съвсем чистосърдечно се лъжеше, че е спала с бандита от политически виждания. При спомена за проявеното геройство, на изопнатото ѝ лице се появи мил, замечтан израз и то стана почти невинно.

— Искате ли да влезете в събранието? — със странен глас попита кардиналът и понеже тя, съвсем смаяна, зяпна, той бързо, подигравателно довърши: — Шегувам се, естествено, след това, което казахте за моите... негодници — горчива усмивка заигра по тънките му устни, — едва ли предложението ми ще Ви заинтересува. В крайна сметка чистата Ви неопетнена душа не би издържала сред продажниците ми. Аз съвсем, без да искам Ви подхвърлих това. Не се сърдите, нали?

— Не — шашната, стресната, но не забравила целите си, тя внимателно подбираше думите си. — Доста нагло от Ваша страна, но... сериозно ли говорехте?

— Да забравим този въпрос — кардиналът потъна още по-дълбоко в мекото кресло в уютния кабинет.

— Напротив. Ако приема Вашата... оферта...

— Хайде, скъпа графиньо, аз се пошегувах. Не е необходимо да ми отвръщате със същото — дукът небрежно си играеше с пискюлите на големия кожен тефтер, но следеше всяко нейно движение с едва скрит интерес.

— Та аз въобще не се шегувам и съм напълно сериозна, като казвам, че може и да приема. Какви са условията Ви? — делово запита тя, но съвсем очевидно се боеше да не би той да ѝ откаже.

— Иляян, не смятате ли, че дори революцията не заслужава да се измъчвате с хора като мен и с колегите ми по цял ден.

— Вие не знаете какво говорите, Ваше високопреосвещенство. Революцията заслужава всичко! А освен това няма да ми бъде

неприятно да работя с Вас. И така съгласен ли сте? — истинска молба трептеше в този въпрос и дукът, който се бе трогнал при последните й думи, откри в лицето й уплаха, твърдост и бъдеща възхищение преданост към благородните й мечти.

— Прекрасна, това е твърде трудно да се уреди. Може да е невъзможно. Пък и Вие не го искате.

— Не! — тя отсече, някак ядосано, но побърза меко да продължи: — Искам да вляза в събранието. Независимо от думите ми преди малко, аз искам много да бъда приета.

— Но жена... дамите присъстват само на по-особените случаи. — Отчаяната молба на лицето й го трогна и известно вътрешно задоволство, че нещата са се развили, както е предвиждал, го накара великодушно, но колебливо да вметне: — Ще опитам все пак.

— О, моля Ви, г-н кардинал.

Генералът се бе върнал от дългото, тайнствено странстване и макар все още да не се бе видял с младата си съпруга, той бе в кабинета на министъра от часове. Кардиналът, уморен от сутрешното заседание, от срещите с пристигналите следобед и привечер агенти, слушаше внимателно Шаундънър дори към полунощ. Илаян чака известно време в собствената си стая и после се отпрати на пръсти, по атлазен халат, към кабинета на Дюверноа. Дукът бе сторил невъзможното и тя бе в законодателното събрание, твърдо решена да се бори и да постигне положителен резултат. Ето защо графинята се нуждаеше от всяка информация. Прекоси безлюдното преддверие и долепи ухо до открянатата врата. С едно око обхвана просторната стая, която напоследък често посещаваше. Кардиналът стоеше прав зад бюрото с опрени ръце върху картата на страната, а съпругът й се разхождаше насам-натам с пура в уста. Тя напрегна слух. Само че бе закъсняла — военните въпроси бяха изчерпани и те обсъждаха скромната й личност.

— От къде на къде тя е в съвета? Една жена да избира законите. Що за глупост — презрението му бе като нажежено желязо.

— И друг път в законодателното събрание е имало жена — смутено, но твърдо отвърна Дюверноа.

— Да, но защо точно тя? Тая малка уличница — към презрението се примеси и убийствена омраза. — Коя е тя, та да получи такъв пост, а, г-н кардинал?

— Ами... ако лудите глави си мислят, че имат свои хора в събранието, ще спрат да вдигат пара. Така масите си имат свои представители, които, естествено, нищо не могат да решат. — „Естествено“ — отекна у Илаян. — Това е тактика, политика, драги.

„Глупости“ — Илаян и генералът си помислиха с негодувание.

— Тактика? Наистина ли, дук? — язвителната му реплика жегна Дюверноа. — Оставихте Мишел жив заради народа, уж за разединение. Вкарахте го в законодателното пак по политически съображения. Но сега Илаян... едва ли всичко е стратегия.

— Какво имате предвид? — гласът на Дюверноа беше леден и остър.

— Ако искате жена ми за метреса, пет пари не давам. Но хайде да правите по-евтини подаръци на любовницата си.

Думите му можеха да предизвикат и смъртна присъда, но кардиналът някак гузно отсече:

— Не прекалявайте!

— Такива като нея се дамгосват и оставят на позорния стълб, а не...

— Предупредих Ви да внимавате! Аз все пак съм министър.

— Не. Крал, който прави каквото си поиска, но наистина не мисли за страната си!

— Тя беше жигосана, ако сте забравили.

— Не съм. Но това въобще не променя нещата. Ако бях на Ваше място, щях да я изпратя на заточение, на каторга. В затвора!

— Слава богу, не сте!

— Уви. Не че имам нещо против управлението Ви, но с графинята действате някак меко, прекалено несигурно. Не Ви обвинявам — Шаундънър се бе поуплашил от заплашителния израз на кардинала. — Не се засягайте, но като че ли ощетявате държавата за сметка на богоизбраната ми съпруга.

— Старая се да не е така — уморено, отегчено и вяло промълви кардиналът.

Генералът усети, че противникът му отстъпва, и смело продължи:

— Монсиньор, тя е една малка уличница, за която въобще не си струва трудът. Чудя се защо не я убих отдавна, след като имах глупостта да се ожена за такава като нея.

— Вие сте женен за най-красивата жена в кралството!

— За най-голямата мръсница.

Илаян, влязла безшумно, стоеше до вратата и очите ѝ хвърляха мълнии. Потните ѝ ръце мачкаха мократа нощница, а ъгълчето на скептично извитите ѝ устни отново трепкаше; Въпреки това гласът ѝ звучеше язвително:

— Каква приятна изненада! А аз, нещастната съпруга, Ви чакам, г-н барон, и се притеснявам за Вас.

Двамата се гледаха смаяни. Нервите на Дюверноа се изопнаха още повече, а генералът се обърна към дука с победоносен поглед, който сякаш казваше: „Видяхте ли каква е!“

— Графиньо, извинявам се, че задържах съпруга Ви толкова дълго.

След неприязнените погледи, които си метнаха Илаян и Шаундънър, те с презрение погледнаха кардинала. Дюверноа леко пребледня.

— А след като сте така загрижена, госпожо, сигурно много се радвате на завръщането ми. И нямате нищо против, ако се вслушате в съвета ми и се откажете от грешното си участие в законодателното събрание — галантно каза генералът, нос такъв жлъч в думите. — До сега обсъждахме с Негово високопреосвещенство неправилния Ви избор и стигнах до извода, че Вие няма да продължите това представление.

— Представление! Нима Вашето държание сега не е театър.

— Е, тогава накратко — забранявам Ви!

— Така ли? Мислите, че можете — с подигравка посрещна грубите му думи.

— Нима не разбирате, че се унижавате!

— Не, не разбирам. А още 120 души също. Не разбирате ли Вие, че ще се изложите, ако ми забраните. Стари схващания и изкуствени скрупули не са нужни сега. Всички признават правото ми да взимам участие в решаването на законите. Всички — и надутите аристократи и любимия Ви кардинал. — Шаундънър иронично си усмихна. — След

като тези хора приемат моите достойнства, непочтено е да ме спрете Вие. Пък и едва ли ще можете.

— Сигурна ли сте, че не мога да Ви спра? — нещо в гласа му я накара да изтръпне цялата и ледени иглички да полазят по гордо изправения ѝ гръб.

— Нима се боите да не Ви засенча, страхувате се от това, че съм добър политик.

„Илаян, Илаян“ — разтревожено си помисли Дюверноа.

— О, не, г-жо. Въобще не ме интересуват дарованията Ви в политиката. Но Вие очевидно се боите от мен?

— Аз! — и тя зае предизвикателна поза.

— Аз мога да не Ви забраня гласно, но да направя така, че да се откажете. Аз имам значителни права над Вас, макар да се отвращавам, аз съм Ви съпруг. Съпрузите могат да правят много неща — той зловещо и многозначително ѝ се ухили. — И не всеки ден е Великден да имате огън под ръка.

— Негодник! — тя почти бе готова да издере изсеченото му от камък лице.

Баронът се облегна на камината и буйният огън се отразяваше ярко върху излъсканите му ботуши, но при вика ѝ той скочи ловък като пантера. Дори по-бърз, кардиналът се озова между двамата.

— Малка мръсница, знаеш ли какво мога да направя?

— Хайде стига, г-н генерал, най-прекрасната съпруга...

— По дяволите! — свирепо го прекъсна черният генерал.

— Господине! — извика дукът.

— Монсиньор, оставете го — Илаян първа се окопоти и побърза да заговори. — Той сигурно смята, че жените не са създадени за нищо друго, освен за това, което се опита да направи в Транжер.

Пропитите ѝ с ненавист думи стигнаха до целта си. Извън себе си Шаундънър ѝ удари як и звучен шамар. Щеше да последва още един, ако министърът мълчаливо, но с много упорито изражение не бе застанал между тях с вдигнати ръце.

— Това не е последната ми дума по този въпрос — изсъска генералът и с безмълвна ярост се отдалечи към вратата.

— Но за бога, Вие сте ѝ съпруг, а Вие графиньо...

— Млъкнете! — помирителните думи на кардинала бяха посрещнати с негодувание и от двете страни.

Баронът се извърна за последен път, хвърли един поглед, от който кръвта на Ламури се смрази и затръшна вратата. Дюверноа бе наистина съкрушен и изглеждаше ужасно съсипан. Виновно мърмореше: „Илаян, Илаян“. А графинята кипеше от яд. За да не експлодира, жлъчно подметна:

— Моят галантен, нежен и добър съпруг, нали, дук?

Илаян все по-често установяваше контакт с гражданите и събуждаше дивия революционен плам в пустите им изтерзани души. Бе започнала да възвръща доброто си име на бунтарка и борбата набираше поддръжници сред простолудието. Докато Мишел предпочиташе да си стои спокойно в охранявания и прохладен дворец, тя почти ежедневно скиташе из жарките, многолюдни улици. Точно прекосяваше една задръстена улица, когато забеляза, че някой я наблюдава. Почувства погледа върху доста разголени си гръб. Мразеше да я зяпат. Обърна се рязко и изгледа предизвикателно високия мъж, застанал на няколко крачки от нея. В очите му имаше игриви пламъчета.

— Оливер! — сподавен вик се откъсна от напуканите ѝ устни.

Брадичката ѝ се разтрепери и погледът ѝ засия с победоносен, магнетичен блясък. След секунда бе в обятията му, силните му ръце я притиснаха, а гражданите наоколо дяволито се усмихнаха.

— Илаян, господи, трудно ми е да повярвам, че те виждам. — Той я бе прегърнал през кръста и вървяха към квартирата му. — Всъщност аз не вярвах, че си жива. Ричи ми каза, че сигурно са те заловили.

— Не — безжизнено отвърна Илаян.

Сякаш от отвъдното долетяха мислите ѝ: „Той дори не предполага, че съм добре и сама избягах. Отидох си! Оставих го сам! Не, не че съм при Дюверноа. Дюверноа! Да, аз съм точно при кардинала и чакам благоволение от него! С него говоря и пак него моля, от дука искам всичко, което ми трябва. Аз го мразя! Мразя го!“ Тя тихо изплака, но той нея чу.

Оливер отвори проядената врата на квартирата си. Пред удивените очи на графинята се откри най-бедната стаичка, която бе виждала в живота си. Имаше само легло и стол, а леглото приличаше

на сламениците в затворническите килии. Столът като че ли бе по-добър, но когато тя седна, моментално се озова на пода. Колкото и странно да се стори на Илаян, тя се разсмя заедно с Оливер и то толкова дълго се залива със смях, седнала на земята с вдигнати крака, та чак очите ѝ се насълзиха. След това, въпреки острите протести на графинята да легнат на леглото, той я вдигна и отнесе на ръце до леглото. Макар че удоволствието и зашеметяващото щастие бяха наистина свършени, това сладостно начинание имаше своите рискове — във върховния момент леглото подаде и те се сгромолясаха на земята. После се завъртяха по мръсния под, без да обръщат внимание на съседите.

Привечер, завити с продрано, боцкащо одеяло, те лежаха на останките от леглото и съзерцаваха прекрасния залез през прозореца, който нямаше нито едно стъкълце. Илаян обожаваше залезите. Залезът — величественият завършек на един ден, един свят, една империя. Понякога той бе удавен в кръв, друг път искреше огнено златен, а трети — чезнеше в медна мъгла. Неизменно след това настъпваше нощ, за да може новият ден да се роди пак розов, чист и необременен с неволите от предишния. Още от дете Илаян можеше да се любува с часове на залезите — те я привличаха и тя, вкаменена, омагьосана, ги гледаше със страхопочитание. Като порасна, понякога твърдеше, че от една страна се страхува от бездънната нощ и затова се наслаждава по-дълго на заника, а от друга страна, че иска по-бързо златният Хелиос да си отиде, за да се върне с новия ден, защото Илаян се боеше, че няма да доживее новия ден. Оливер пушеше и чертаеше малки кръгчета във въздуха.

— Всичко е един безсмислен, объркан кръг, в който се въртим и не можем да излезем. Да, скъпа, въртележката е пусната, а добрият чичко клоун го няма да я спре.

— Не говори така. Аз съм пълна с идеи.

— Но градът е празен от ентусиасти. Защо... — не доизказаният му въпрос увисна и той се задави.

— Защо напуснах Леанър ли? — тя отметна назад потната си коса — Не знам. Тези две думи са чистата истина. Но за пред хората е, че безкръвната революция е по-добра, че ще намерим повече привърженици. И след като превземем мирно отвътре града, ще се присъединим към Ричи.

— Не е лошо измислено.

— Да, но трябва да има стачки, митинги, демонстрации, трябва ни повече членове в законодателното събрание, ох, трябва ни постоянна връзка с нашата армия и още ни трябва...

— Стига! Спри, задръж — насмешливият му поглед бе пълен със спокойствие и Илаян въобще не забеляза страха в дъното на тъмните му очи. — Доколкото си спомням, ти си спец по страшните атаки, а Мишел говори така в законодателното, че става за десет демократа. А колкото до свръзката... ами аз от време на време прехвърчам през блокадата.

— Стига глупости. А всъщност ти сериозно ли говориш за блокадата?

— Напълно — той закачливо подръпна един неин кичур.

— Знаеш ли това е доста опасно. И още нещо — тя бе смутена, — ако те хванат, аз, аз просто не искам да те загубя.

— Сега аз ще кажа, че говориш глупости. Някой досега да е хванал Оливер Самулере? Някой въобще да ми се е изпречил на пътя.

— О, много...

— Но всички са мъртви! Така че край по този въпрос. Пък и аз искам да бъде като тогава. Помниш ли тайните срещи, мощната организация, която бяхме създали, обирите, битките, комитетите... всичко.

— И знаеш ли нас не ни унищожих кардиналът с огън и меч, с тайните си армии, а с провокаторите си. Ние се самоунищожихме! О, маркизе, маркизе! Но аз не искам да си спомням. Не! От спомените боли, от тях ти самият ставаш спомен. Трябва да гледаме към бъдещето, а не към миналото, за да не стане то наше настояще и бъдеще.

— О, скъпа, хайде да оставим мрачните мисли. Нали всичко решихме, сега да си починем, да се стегнем и ще действаме. Но първо ще почнем...

Заля я град от целувки и вихрушка от прегръдки. Накрая, съвсем разнебитена, тя безсилно продума:

— О, господи! Днес съм на бал. Бал, Оливер, бал. Аз трябва... ох, стига... Аз няма да отида!

„Ами да! За какво ми е да си губя времето, да слушам глупави комплименти, да очаровам разни тъпащи, и още по-малко да слушам

дъо Дари да ми говори за Дюверноа. Ама, че кретенка, да е влюбена в тоя Сатана!“ Мислите й бяха прекъснати от ужасни викове, долитащи от прозореца. Полуголи отидоха до перваза и видяха някаква няколко хилядна демонстрация. Чу Оливер да шепне:

— А ти се оплакваше.

Протестираха срещу законите и отиваха към двореца. След общи скандирания започнаха да оплюват членовете на законодателното събрание по отделно.

Веднага след Дюверноа дойде нейното име. Илаян зяпна — как можеха да я мразят почти наравно с този звяр, този отвратителен убиец. Тъкмо се канеше да измисли още проклетия, когато внезапно Оливер, в пристъп на лудост или безумно благородство, се опита да усмири бушуващата тълпа от своя скърцащ прозорец на третия етаж на сградата. Хората се обърнаха удивено към потъмнялото от гняв лице на разбойника. Още след първите му слова мнозинството даде да се разбере, че няма да го слуша. Някой хора го познаха и ревьт, подзет от многолюдната улица, прозвуча като топовен залп. Оливер отстъпи навътре, сякаш ударен от парещата вълна неприязън.

— Здравсти, ти от небето ли падаш? — подхвърли тя иронично и се промъкна към дрехите си. Обличайки се на две на три, тя надвикваше шума — Ще стане опасно. Трябва да бягаме. Има ли заден вход?

— Не — отговори зашеметен той, стягайки се.

Всеки момент трябваше да дойде армията, за да се справи с безредието, но засега масите господстваха. Камъните започнаха да прелитат все по-често, стреляше се. Ако не се появят властите, може на фанатиците отвън да им скимне да запалят сградата или да влязат. Слава богу, че всъщност не знаеха, че Илаян е вътре. Графинята зареди пистолета.

— Все някак трябва да се измъкнем — тя се промъкваше към прозореца, — може и да ги уплашим. Докато аз стрелям, ти се опитай да намериш изход.

— Докато стреляш! — той бе по-ужасен, отколкото когато чу хората. — Ще стреляш по тях?

— Естествено. Те ще ни убият... ако могат.

— Не, Илаян, не! Не може да си се променила, да си забравила. Тълпата е едно дете, не знае какво върши, не знае какво иска. Те са

обезверени, нямат водачи... — тя вдигна грамадния револвер и се облегна на стената до прозореца. — Все едно стреляш по дете.

— Въпросът е кой кого, Оливер!

— Не, въпросът е, че е по-лесно да стреляш по тях, отколкото да ги водиш. Стани ми водач! — пристъпи към нея, застана разкрячен срещу прозореца в обсега на камъните и я изгледа твърдо и продължително.

Илаян се готвеше да открие стрелбата. „Ето насочвам пистолета, обръщам се и ще натисна спусъка, ще го направя!“ Следващите й действия бяха в пълен противовес с трескавите й мисли. Облегна се на стената бледа с разкривено от болка и ужас лице. Пистолетът увисна в ръката й и глухо издрънча на пода. Опряла гръб, бавно се спусна по олющената мазилка. Изви назад глава и от стиснатите й клепачи рухнаха две парещи, тънички струйки. Не издаваше нито звук, но когато Оливер се хвърли до нея на колене и я стисна, сърцераздирателно ридание се откъсна от побелелите й устни. Полицията бе на улицата и с куршуми и огън разгонваше демонстрантите.

На Илаян и в законодателното събрание не й вървеше много. Радваше се на властта, която получи, но бе в постоянен конфликт с всичките си колеги, дори с Мишел. Не гласуваше, не подписваше важни закони и документи. Често нейният глас бе единствен против, а понякога без нейния подпис не можеше да се приеме указ. Кардиналът, след дълъг и изтощителен разговор с Мишел, който твърдо се бе отказал да преговаря с нея, извика Илаян в една беседка в парка, за да разговарят и може би, дай боже, да подпише няколко разпоредби. Графинята бе за първи път от отдавна в добро настроение и в прекрасни отношения с Рон. Тъкмо се забавляваше и бе крайно раздражена от поканата на Дюверноа. Набързо обличайки всекидневна бледооранжева рокля и с разпуснати, разбъркани къдрици, тя се отправи към великия министър. Стигна до беседката почти час след повикването, но дукът вметна, без каквато и да е било подигравка или ирония, че ужасно е бързала.

— И защо ме извикахте? — грубо запита.

— Казах да Ви поканят, Вие ако искахте, можехте да не идвате!
— извинително ѝ отвърна кардиналът и тя сведе поглед.

— Не, дук, с удоволствие ще поговоря с Вас — „И няма да успееш да ме ядосаш, дъртако.“

— Радвам се — гласът му бе такъв, сякаш знаеше какво си мисли. Тя се ядоса.

— И за какво ще говорим?

— Ами, предполагам, че няма да Ви е приятно, но за законодателното събрание и... и за Вас. Да, скъпа графиньо, защото Вие опропастявате работата на това събрание, в което така искахте да влезете.

— Нищо подобно. Вие предложихте.

Дукът се усмихна.

— Но все пак, г-жо, освен за прословутото Ви приемане помислете и за по-нататъшната си кариера. Постъпвате доста нетактично с колегите си и...

— Аз имам имунитет!

— Ха, — кардиналът се разсмя весело, а графинята се намръщи и склочи вежди. — Вашият имунитет, вашият имунитет. Не се сърдете, но той е много спорно нещо.

— Значи така. И Вие не се обиждайте, но сте като диктатор, който определя всичко — издига, сваля, унищожава.

— Е, хайде, поувлякохте се. Предполагам, че всичките колеги ще Ви отстранят. В крайна сметка Вие се противопоставяте на всичко. Искахте да влезете, а сега не работите и пречите.

— Казах Ви вече, че не аз...

— Добре, добре. Но все пак. Истината си е истина. Вие сякаш бойкотирате работата на събранието.

— Монсиньор, Вие много добре знаехте, че така ще стане — хладно промълви Ламури. — Аз не съм като другите. Ние се борим за различни неща, имам други идеи и моята работа е да преча на законите.

— Илаян... — заекна Дюверноа. — „Храбра е! Боже господи, колко е смела! Луда!“ Той бе направо уплашен, но успя да го прикрие. — Та това е много глупаво от Ваша страна. Не постъпвате тактически хитро. Похвалих Ви, че вече сте ловък политик, а Вие се изложихте. Много по-добре би било да подписвате, да гласувате, да се правите на

истински депутат, а не да опълчват всички срещу себе си. Ще спечелите доверието им, ще започнат да Ви слушат, да Ви вярват. Сега знаете ли, почти всички си отиват, щом заговорите Вие. Когато хората Ви повярват, ще се вслушат в мнението Ви и може би ще го одобрят. Тактика. Скъпа графиньо, май сте забравили, че врагът вече се превзема отвътре и бавно, а не отвън с безплодни атаки. Нали така решихте — да действате предпазливо, без открит огън.

— Дюверноа, Вие, за да ми четете лекции, ли ме извикахте? Или сте станал демократ.

— Не познахте. Това бе само увод към основния въпрос. Трябва ми Вашия подпис.

Злорада усмивка заигра по устните на Ламури — сега тя щеше да владее положението. Но жестоко се лъжеше. Кардиналът подигравателно ѝ се усмихна в отговор и ѝ подхвърли хладно ултиматума:

— Илаян, този път край! Или ще подпишете, или вън от събранието.

— Не!

— Аз не бих се отказал така лесно от поста си.

— Но не бихте приели и да Ви унищожат, нали?

— О, твърде надълбоко приемате нещата. Нямам никакво намерение да Ви оскърбявам, да накърнявам Вашето достойнство. Но ако Ви помолех най-чистосърдечно да подпишете, Вие щяхте да ме пратите по дяволите. Не съм ли прав?

— Да, естествено.

— Е, както виждате, налага се да прилагам по-драстични средства, забележете, и на мен не ми е приятно, но така единствено бих могъл да постигна някакъв положителен ефект.

— Само че грешите. Под натиск никога няма да подпиша. И въобще не сте ли се отказали да се опитвате да направите нещо пряко волята ми. Монсиньор, считам, че този разговор е безсмислено да продължава, и Ви моля да ме извините, че с нищо не мога да Ви помогна. Не е в моето амплоа да правя нещо насила.

— А във Вашето амплоа ли ще бъде, ако Ви изхвърлят?

— Ваше високопреосвещенство, свикнала съм да се отнасят към мен с неприязън само защото имам по-различни идеи. Особено Вие, виждам, сте се постарали да ми пречите!

— Света мъченица! — кардиналът се бе ядосал. — И така значи въпросът е приключен. Отказвате.

— Да, сир — графинята се изправи, за да си тръгне, но Дюверноа се наведе, натисна раменете ѝ и процеди:

— Не съм свършил още! Имам да ти кажа още неща, прекрасна. Винаги съм се интересувал от теб, наблюдавал съм те, и ти се възхищавах. Да, изпитвах истинско възхищение. Но нещата се промениха. Бих желал да ти ги кажа.

— Слушам Ви.

— Ти винаги си била луда, смела, дива и същевременно мечтателна. Но каквото и да разправят, никога не си давала кой знае колко за революцията. Действаш от чувства, чест, достойнство и любов, ах любов. Правеше така, че да ти е приятно. Да, революцията нямаше никакво значение, а ти — твоето щастие, любовта ти, гордостта ти. Ти мислеше единствено за себе си.

Илаян се извърна, а в широко отворените ѝ очи се откри цялата омраза, която изпитваше към мъжа в червени копринени дрехи.

— Не се обиждай, но това е истината. Не го смятам за недостатък, че искаш да подчиниш целия свят на егоизма си. Аз сам го искам и всеки нормален, истински човек трябва да мисли за себе си. Ти успяваш да подчиниш всички благородници и в същото време владееш озверелите същества по площадите. Имаше всичко и получаваше още. Можеше да се грижиш за себе си и безпроблемно да играеш две игри едновременно. Да, възхищавах ти се страшно. Но сега просто режеш клона, на който седиш. Улицата не те приема, значи единственото място, където ще можеш да командваш глупаците и да властваш на политическата сцена, е законодателното събрание. Защото площадите май са затворени за теб. Не се удивлявай излишно. Зная какво се случи оня ден, докато беше със Самулере. И без това бъдещето не е в побоищата, а в истинската политика. Не се шегувам, а говоря напълно делово. На всички е ясно, че революционната еуфория премина. Мечтата се разби, представлението свърши. Работата е там, че ти не го разбираш. Ако те изритат от законодателното, ти ще си никой, ти вече няма да имаш право да определяш бъдещето, не ще владееш хората. Стегни се. Усетът ти да балансираш и вечно да запазваш за себе си най-блестящото място на сцената май те напусна. Събери силите си и чара си и гледай напред. Няма смисъл да мечтаеш

отново да ревеш на тълпите. Гласът ти звучи добре и в законодателната зала.

Кардиналът бе говорил с наведени очи — боеше се да погледне безмълвната Илаян, за да скрие чувствата, ясно бликащи в тях. Но когато вдигна тъжното си лице, в погледа му блесна възхищение и учудване. Тя стоеше в предишната си поза, вкаменена и с вяло изражение.

Очите ѝ устремени към далечния хоризонт, не отразяваха нищо, освен мъчителна пустота. Изведнъж вдигна едната си ръка и я насочи към онемелия Дюверноа.

— Вървете да се гръмнете!

Отекна шамар. Ръката на дука остави дълга, червена резка, бавно посиняваща на заоблената скула на момичето. Илаян се усмихна отнесено, но яростно промълви:

— Да, Вие имате право и на това. Аз съм нищо, а Вие сте всевластният министър, самият сатана, но с пълното право да смажете нищожество като мен. Хайде, ударете ме пак, дук. Не е никак трудно!

— Извинявай, Илаян. Аз просто не знам защо го направих. Прости ми. А те документите няма...

— По дяволите документите. И Вие вървете по дяволите. И аз бих желала да Ви кажа, че сте отвратително, подло същество, което вечно използва това, че съм в немилост. Не ме интересува дали ще ме убиеете. Пет пари не давам за живота си. Само искам да се срещна с Вас в ада.

— Знаеш, че за тези приказки като нищо може да Ви хвъркне главата — с тъга отбеляза дукът.

Илаян съвсем не бе взела под внимание факта, че благодарение на дука съществува и се радва на добро положение.

— Но... съвсем не се интересувате, както казахте. И не се учудвам. Аз мога да Ви простя, но животът едва ли. Няма прошка, скъпа моя. Ако аз умра, ако нещата се променят... Бъдете сигурна, че Вашата глава ще е една от първите, които ще паднат. Или още по-лошо, не дай си боже, да Ви линчуват. С тези безредици хората започнаха сами да раздават правосъдие. А какво ни очаква. Без съд, без присъда те разпъват на кръст. Точно така на кръст, г-жо. Я си представете — той внимателно хвана ръцете ѝ и ги обърна нагоре — хубавите Ви ръчички да бъдат приковани за грамадните греди и тук,

тук — той галеше китката ѝ — да се впие пиронът, да изтича кръвта Ви. От изгрев до залез безпощадно слънце. Ще откриете, че ад няма или той е тук на земята.

— Защо ми казвате това? Искате да ме уплашите ли?

— О, не моя храбра красавице. Съвсем не, но искам да погледнете нещата от друг ъгъл и да оцените сегашното си положение.

— Ако имате предвид документите, няма да ги подпиша.

— Не Ви и карам. Нищо, графиньо, забравете за тях. Няма значение дали сте подписали.

— Но...

— Не се притеснявайте. Ще си запазите имунитета — горчива усмивка озари студеното му лице. — Твърде много Ви се възхищавах, за да оставя така лесно да бъдете унищожена. Ще съжалявам само, ако забравите думите ми.

— Никога няма да ги забравя!

— Е, тогава се радвам.

— Но кой Ви е казал, че ще ги изпълня.

По лицата на двамата събеседници се появиха дяволити, подигравателни, но весели усмивки. Макар че Илаян не искаше да го признае, кардиналът бе първият човек, който ѝ откриваше очите за някой болезнени истини. Графинята запомни думите му, но си извлече твърде малко поука от тях.

Вечерта генералът, който рядко се прибираше, не само остана с мрачната си съпруга, но и поиска да говори с нея.

— Г-жо, твърде рядко сме разговаряли, но сега се налага.

„Отново ще кряска заради някоя моя авантюра“ — чувствата ѝ ясно се изписаха на лицето ѝ.

— Грешите. Нямам никакво намерение да говоря с Вас за това, което сте правили с Магнилър днес или със Самулере завчера. Така че спокойно. Просто искам да Ви предупредя, че можете да станете жертва както на полицаите, така и на откачените си симпатизанти.

— Моля?

— Внимавайте, когато скитосвате по Лашенжат. Пък и още нещо. Тъй като явно не си подхождаме, поисках развод.

— Вие искате развод — графинята седна на леглото.

— Добре ме чувате. Помолих Дюверноа да помисли по въпроса и той каза, че ще направи каквото може.

— Кардиналтът? Ама че глупости — презрително сви устни Илаян.

— Надявам се, че още мога да се отърва от Вас, както Вие от мен. Но наистина внимавайте да не загинете при някоя свада.

— Но защо? Нали така ще си спестите разходите и времето за развода, сър?

— Хм, права сте. Но ще ми бъде интересно да се разведа с Вас. Забавно е да живеят заедно такива смъртни врагове като нас.

— Нищо подобно. Отвратително е!

— Щом така смятате. Но бихте ли ми спестили унижението още с пристигането ми в двореца слугите да си шушукат за новите Ви любовни авантюри. Водете, когато си искате в брачното ложе, но нека да не го узнава всеки, а иначе пет пари не давам — той лъжеше и проиграваше, но Илаян нямаше смелостта да му го каже.

— Добре г-не, но тогава бихте ли бил така добър следващият път да застреляте негодника, който намекне за репутацията ми, и така ще спасите и моята, и Вашата чест — графинята хвърляше цялата вина върху кардинала, тъй като генералът идваше от него.

След наситения с преживявания ден Илаян дори в съня си не можеше да се отпусне. Преследваше я страшен кошмар — разпъваха я на кръст. Лежеше на твърди дъски, а два пирона се забиваха точно там, където я бе докосвал Дюверноа. При всеки удар на чука тя стискаше зъби с нечовешки усилия, за да не изкрещи, но при последния удар не издържа и диво изпищя. Вдигнаха кръста под нажеженото, безмилостно слънце и по челото ѝ рукнаха вадички от пот. Внезапно някой започна да сече дървото. Всеки замах към спасението я разтърсваше, а когато залитна назад, си помисли, че ще умре. Главата ѝ се разби в дъската и тя се събуди. Генералът я дърпаше и се опитваше да я събуди. Илаян само промълви:

— Внимателно.

— Илаян! Илаян, по дяволите, свестете се!

Тя се дръпна, вдигна ръце към очите си и когато опипа китките си, усети силна болка. Седна в леглото и закри лице. Той хвана потните ѝ длани. На Илаян ѝ се стори, че ги целува. Тя вдигна уплашения си поглед и изстена:

— О, Шаундънър, кошмар!

— Всичко свърши — спокойно ѝ отвърна.

— Но защо дойдохте?

— Чух писъците Ви.

Тя се взря в студените му очи и ахна. Бе омъжена за този човек, а не само не го познаваше, но дори не го бе и поглеждала. В погледа му, винаги изпълнен с ненавист и презрение към нея и хладна и мрачна вежливост към другите, имаше нежност и състрадание. Топла нежност блестеше! Все още замаяна от съня, но и съвсем объркана, тя пророни:

— Благодаря Ви.

— О, няма нищо. Разкажете ми за този кошмар.

— Ами разпънаха ме на кръст.

— На кръст? Откъде Ви е дошла тази глупост в малката главица?

— Той, кардиналът, разправяше днес разни щуротии и... затова предполагам. Те забиха пирони в мен. После някой се опита да ме спаси, но когато отсече кръста, паднах и главата ми се разби. Беше ужасно!

— Не се и съмнявам.

Несъзнателно тя се беше озовала в прегръдките му и той я галеше по косата. После, лека като перце, той я вдигна и понесе из стаята, люшкайки я. Тя започна да се унася. Чувстваше се сигурна в огромните му ръце. Шаундънър имаше най-големите рамене, на които бе отпускала глава. Бе неописуемо едър. По-грамаден и от Руж, и от Оливер. Последната ѝ мисъл беше: „Колко малко го познавам“.

В законодателното събрание Илаян продължи, все така упорито, тактиката си на пълно отрицание и противопоставяне. Не зачиташе нито норми, нито правила. Мишел бе предпазлив, но тя съвсем не. Продължаваше да не гласува, да оспорва всеки параграф и слагаше подписа си само под декларации против законите. Но тъй като събранието бе много задружно, такива подписки бяха твърде малко. Този още по-явен бунт и съвсем открит конфликт продължи около седмица. Един ден, след като се бе скарала сериозно с Роналд и това много я бе наранило, Илаян пристигна със закъснение на заседанието. Бяха почнали без нея и никой не обърна внимание, че тя е дошла. Може би от настроението ѝ, но тя се почувства неудобно, когато квесторите обявиха, че само нейният глас е против. Дадоха почивка. Би понесла всякакви упреци, но не и постоянното шушукане зад гърба

й, което още повече я раздразни. Когато отново започнаха работа, почти всички искаха да се изкажат за закона за въоръжението на населението и с интерес бе изслушан всеки оратор. Но когато тя поиска думата, председателят почти ѝ отказа, а когато застана на трибуната, всички се разшумяха и дори се чува няколко подмятания. Още след първите думи, колегите ѝ масово напуснаха залата. Това се случваше често, но този път остро я жегна укорителният и умоляващ поглед на Мишел. Като капак на всичко, тя срещна студената физиономия на Дюверноа. Той я гледаше съжалително, състрадателно и някак огорчен. Цялата конфузна ситуация за първи път я засегна истински и тя реши да последва съвета на министъра. Разбира се, Илаян не си признаваше, че се влияе от глупостите на дука, а просто, както винаги, бе готова да направи всичко за революцията.

Стана по-смирена и нещата потръгнаха добре. Колкото и странно да ѝ се стори, следващия път никой не напусна залата при изказването ѝ. Слезе от подиума и предизвикателно огледа присъстващите. Речта ѝ беше блестяща. Още една победа. Победа срещу недоверието, срещу диктатурата. Всички я гледаха с одобрение и по лицата им прочете, че е спечелила окончателно. С гордо вдигната глава тя погледна към Дюверноа. В блесналите му очи откри своята собствена радост и щастие. Тя му се усмихна уморено и някак нежно.

В този миг вратите изхвъркнаха от пантите и с гърмежи в залата влязоха около двадесетина бунтовници. Нападение! Народът се бе вдигнал срещу омразното законодателно събрание. На Илаян ѝ се прииска да се затича към тези силни и достойни мъже, но вледеняващото чувство, че е вече от другата страна на барикадата, я спря. Тя залегна. Чува се писъци и стенания. Всички се втурнаха към вратата, но влязоха още бунтовници. Графинята стисна малък сребърен пищов и се изправи предпазливо. Огледа се наоколо — цареше пълен хаос от цветни платове и перуки, но Мишел бе изчезнал. Той винаги се губеше във важни моменти. — Тя наблюдаваше ужаса и смъртта като страничен човек. Тълпата я люшна. До нея един мъж залитна, ръцете му се опряха на гърдите ѝ и той падна, заровил кървавото си лице в копринената ѝ пола. Топлата алена кръв я опръска и тя насочи оръжието. Какво ѝ бе казал Оливер, когато бе обзета от див ужас в малката стаичка на порутената кръчма. Не си спомняше ясно, но

безсилно отпусна пистолета. Отново се огледа, преди един куршум да профучи край високата ѝ прическа.

Дюверноа моментално се бе съвзел от шока и уплахата и търсеше графинята. Не я видя и се опита да отблъсне нападението на някакъв човек в груби шаячни дрехи. Проби си път до една от вратите, но отново се обърна и с тревога се вгледа в паникьосаното множество. Забеляза я. Мъничката фигура в тъмно синя рокля с много волани стоеше на един стол. Кардиналът се приближи.

— Квесторите да дойдат! Квесторите. Къде са квесторите, по дяволите! — изрева Илаян.

Изведнъж тя залитна от високия стол. В първия момент дукът си помисли, че е уцелена — толкова лесна мишена беше. Когато я взе, разбра, че е невредима.

Изнесе я почти безпрепятствено. Съдбата предопределяше двамата, които всъщност бяха виновни за бунта, да оцелеят, докато десетки загинаха.

Първото нещо, което чу след 10 минути, бяха изстрелите. Тя лежеше в малък коридор до самата зала на голия розов мрамор. Над нея се надвеси кардиналът.

— Дук, какво става?

— Добре ли сте? Нещо...

— Не, нищо ми няма. Какво става в залата?

— Бият се.

— Кои?

— Армията и бунтовниците.

— Но те ще ги убият — тя стисна очи и сведе глава.

Болката ясно личеше по бледото ѝ лице.

— Няма друг начин — каза Дюверноа, но виждайки ужасната ѝ мъка, подигравателно попита — Нали Вие викахте квесторите?

Тя обгърна с ръце коленете си и зарови глава във воланите. Господи как болеше. И то не от натъртванията, не от острите думи на министъра, а от безизходността на положението.

— Може. Но, монсиньор, умолявам Ви, след всичко, което направихте за мен, — тя дори още не му беше благодарила за това, че я спаси — да не убивате тези бунтовници, които оцелеят. Моля Ви, оставете живите. Умолявам Ви. Все едно, че ще спасите мен. Ще го направите нали, дук? — тя колебливо, но така мило го попита.

Дюверноа нямаше какво да прави, освен да се съгласи.

— Обещавам Ви, не се притеснявайте.

Тя се отпусна обратно до хладката стена. Защо всичко се объркваше тъкмо когато мислеше, че нещата се изясняват и потръгват. Защо съдбата така жестоко я преследва. Сякаш това беше отмъщение — никога да не почувства сигурност, никога да не бъде спокойна. Чужди или свои грешки изкупваше. Сълзите рукнаха. Понякога дори плачът помагаше.

— Сядайте! — Дюверноа, който обикновено бе вежлив, сега я удиви, уплаши с острия си груб глас.

Младата графиня моментално си възвърна самообладанието, щом видя закон номер 154 на бюрото му. Ако я бе повикал, за да говорят за този документ, узаконяващ диктатурата, тя щеше да се държи достойно. Всъщност законът я плашеше — след приемането му щеше да има забрана на притежаването на оръжие от народа. Това позволяваше всеки, който има оръжие, да бъде убит. Армията щеше да тръгне по домовете и щеше да езекутира на самото място. Дивашко, жестоко, зверско и докато тя беше жива, нямаше да стане. Парламентът прие много закони и без нейния подпис, като ги фалшифицира или омаловажи пропуските, но сега бе изрично отбелязано, че е необходим подписът на всеки от заседателите. Илаян нямаше да подпише. „Е, хубаво, да видим какво ще прави Дюверноа“ — Ламури с чаровна усмивка се отпусна в предложеното ѝ канапе. Той я изгледа изпитателно.

— Радвам се, че сте разбрали за какво става дума.

— Аз бих се радвала, ако не ме мъчите през цялото време с документацията, след като знаете, че е безполезно.

— Сигурно... до този момент. Твърде дълго се държах бащински с Вас, Илаян. Но защо? Сега вече край. Свърши циркът, който разигравате. Или подписвате или...

— Или какво? — рязко отвърна.

— Не искам да Ви плаша, но може би ще отидете при г-н Шери в затвора, скъпа — устните ѝ се свиха, а ноздрите нервно потръпваха. — Не можете да ме убиете с поглед, г-жо, но в живота съществуват други болезнени и ефективни средства за умъртвяване. Нали, Илаян?

— Може би. Но Вие не сте първият, който ме заплашва с насилие, за да се откажа от принципите и идеите си.

— Но може би ще съм последният. А колкото до принципите Ви...

— Бог решава и аз се прекланям пред волята му — тя сведе миролюбиво глава, но в огнения ѝ поглед нямаше нищо смирено.

— Бог! Нима вярвате в Бог, та Вие сте най-голямата антихристка, която познавам. Разочаровате ме, графиньо — той ѝ се подиграваше. — Но не съм Ви извикал да говорим за религията и Вашата вяра. Илаян, аз твърде дълго прощавах постоянните ти гафове и безобразия. Ако не подпишеш, всички имат пълното право да те изхвърлят. Аз правех всичко възможно да предотвратя това. Но сега това е невъзможно — той с тревога я изгледа. — Задължително е да подпишете, защото който се противопоставя на законодателното събрание, независимо от Вашия имунитет, отива в затвора!

— Да повикам ли стражата, дук? — тя стана и го попита нежно.

— Не — той също се изправи и държеше ръцете си зад гърба — Вие ще подпишете!

— Не!

— Моля Ви подпишете! — той се приближи към нея.

— Не!

— Илаян, нямаш избор. Това е краят. Трябва.

— Кардинале, ще ми направите ли една услуга ще ми спестите много неприятности, а и на Вас също. Пуснете ме, — тя беше съвършено спокойна, но кардиналът застанал точно зад нея трепереше — пуснете ме да се преоблека и приготвя, защото в затвора е хладно и влажно. Ще чакам в стаята си, а Вие ще изпратите стражата. Така ще е по-правилно. Не е хубаво да ме отведат от Вашия кабинет. Аз няма да избягам! Вярвате ли ми?

— Вярвам Ви — така мъчително и бавно промълви той, че Илаян изтръпна. — Но Вие просто ще подпишете.

— О, господи! — отегчено възкликна, когато усети нещо твърде да се опира о гърба ѝ.

Настъпи тишина.

— Сядайте и подписвайте!

— Не.

— Това е пистолет, ако не си забелязала — усети хладното дуло да се впива повече в плътта ѝ. — Подпиши... моля...

— Не, това няма да стане — болка я прониза, оръжието се заби между ребрата ѝ и тя тихо извика.

— А, боли. Така е като носите корсет. А Ви казвах — той определено се наслаждаваше на унижението ѝ. — Съветвах Ви, че дори тази глупост може да Ви послужи. Но Вие, естествено, не се вслушвате в съветите им. Но сега трябва да подпишете!

За миг графинята почувства смъртта — лека приятна болка и сладостна пустота. Обзе я спокойствие и блаженство. Какво пък — да дръпнеш спусъка, ще умре като герой, борейки се за доброто. Ще иде при Люк и Руж. А другите — нека Роналд да страда, нека вината да падне върху кардинала. Тя ги мразеше и щеше да ги нарани. Но... но обичаше живота. Обичаше да чувства, да диша, да се смее. Усмихна се и в абсурдната ситуация — тя с бална следобедна рокля с гол гръб с пистолет в гърба, а Дюверноа убиец. Убиец! Обзе я страх и ужас. Тя искаше да живее, боеше се от смъртта. Обожаваше живота. Без да иска изплака.

— Но аз искам да живея.

— Подпиши и ще живееш.

— Как с пистолет в ребрата? До там ли паднахте, г-н кардинал? — тя почувства, че той натиска спусъка и хвана перото. — Не искам да умра!

— Подписът Ви. — Хладно повтори той.

— Моля Ви, моля Ви. Не, не мога — тя плачеше и викаше.

Накрая дукът тихо проговори:

— Ако имаше друг вариант, не бих Ви карал, но така Ви спасявам живота. Ако аз не дръпна спусъка, друг ще го направи, че дори и по-лошо. Вие дори не разбирате критичността на положението си. — „О, колко добре разбираше!“ — Съжалявам, че нямам друг начин да Ви накарам и спася.

Тя мълчеше и с направо подскачаща върху листа ръка подписа. Хвърли перото и със сподавен стон се захлупи по очи на бюрото. Цялото ѝ тяло вибрираше, сълзите ѝ не можеха да избият и да потушат пожара на мъката, а пресъхналото ѝ гърло отронваше задавени, нечленоразделни хрипове. Кардиналът остана за няколко мига като вкаменен, после студено ѝ подаде още един лист и перо.

— И това. Тук.

Тя яростно надраска още един подпис, докато с лявата ръка си скубеше косите. Очите ѝ святкаха с дива злоба, а зъбите ѝ тракаха.

— Дано да се задавите с това!

Иляян изфуча и изхвъркна от стаята. Останал без сили, Дюверноа се строполи на нейното канапе и несъзнателно сви пръсти, сякаш за да смачка омразните листове, причинили му толкова болка. Затвори очи и се отпусна назад.

ГЛАВА ОСЕМНАДЕСЕТА

След подписването на отвратителния закон номер 154, който Илаян никога нямаше да забрави, тя започна все по-често да излиза с Оливер в града. Той ѝ носеше постоянно вести от Ричард, който ѝ пращаше поздравии, много я обичаше, но никога не я питаше защо го е напуснала и не иска ли да се върне. Илаян се чувстваше гузна и виновна спрямо него.

Народът, който я бе заклеймил, сега лека-полека започваше да я приема. Бавно, но безотказно, тя си възвръщаше доверието му. Беше се променила и не ѝ беше трудно. Илаян бе жена, която от нищо не се боеше и нехаеше за морала и положението си. Почти не се прибираше в двореца. Пиеше с мъжете и се опитваше като тях да командва. Графинята обичаше този живот. Загърбила правилата на поведение, тя се забавляваше и правеше каквото си поиска без капчица страх. Беше установила, че не я интересува потеклото ѝ, макар че като малка винаги мечтаеше да стане принцеса. Да, сега беше принцеса на просяците. Илаян се бе отказала да завладее Лашенжат, но искрено вярваше, че ще завладее сърцата на обикновените хора. Предизвикателно и дори нагло отвърщаше на презрителните намеци на високопоставените ѝ приятели. Единствено вярна ѝ остана контеса дьо Дари. Често ходеше с панталон и високи ботуши за езда, а с пистолета никога не се разделяше. Стачки, митинги, демонстрации — тя отново бе сред протестиращите хора.

Събуждането бе мъчително. Цялото ѝ тяло бе изтръпнало от неудобната поза, в която бе спала, и от твърдия под в малката дървена барачка. Сковано се изправи. Студът се процеждаше покрай пролуките между гредите. Бе мъгливо и ледено утро и въпреки че август беше в разгара си, дъхът ѝ замръзна.

Тръгна към голямата сива сграда, която приличаше на затвор. Беше сякаш като омаяна и главата ужасно я болеше. Долетяха приглушени гласове. Не разбра какво говорят. Ах, да не беше тази болка! Сега си спомни. Вчера тя беше във фабрика за оръжие, в която

имаше стачка. Събитията от предишния ден изплуваха в обърканото ѝ съзнание. Тя вдигна ръка и с пръсти оправи сплъстената си коса. Имаше желание да седне. Първо, още рано сутринта проведе демонстрация, а там армията ги заплаши, че ще излови всички стачкуващи и ще ги избеси. После бе отишла на бал, ужасен бал. А след това — на съвещание да решат какво да правят и от него Оливер бе изчезнал. Тя бе пристигнала направо от бала, така както си беше с роклята от сребрист брокат.

След съвещанието беше останала да спи в бараката.

Сега отиваше при хората във фабриката. Те бяха спокойни, но под повърхността прозираше напрежение и страх от неизвестното. Тя беше гладна. На бала от притеснение не бе яла, а само пила. Умираще от глад, но когато видя изпитите физиономии и хлътнали очи, оградени от тъмни кръгове, не посмя да попита никой какво да хапне. Макар че с думите си, Илаян се опитваше да поотпусне хората, самата предчувстваше нещо ужасно и нервите ѝ бяха изопнати. До обяд във фабриката бе все така тихо и в същото време ужасно напрегнато. Слънцето бе започнало да огрява напуканата земя и да възвръща августовските жеги, когато в галоп се появиха половин дузина конници. Графинята с вик позна един от предводителите им — Оливер. Той скоочи от коня и я повлече към една далечна празна стая. Бързаше и въпреки това се усмихна пътъом на нелепата сцена — крехката графиня с измърсена бална рокля като някоя кукла сред брадясалите и кльоцави стачници. Затвори вратата и ѝ хвърли груб кожен панталон.

— Обувай го!

— Какво става? Оливер, нападат ли ни? — тя се подчини и послушно обуваше мръсната дреха.

— Да. Хиляди са. Няма надежда — хладният му глас постопи ужаса ѝ и само кратките му, накъсани изречения издаваха бурята, бушуваща в него.

— Но какво ще правим? — този естествен въпрос смрази графинята и тя се почувства като глупаче.

— Побързай. Ще бягаш, ще отидеш при Ричард. Те знаят имената на всички, които са били във фабриката. Има предател. Ще бъдеш при Рими на сигурно място.

— Но..., а ти?

— Аз... оставам. Илаян, те ще убият всички или, което е още поужасно, ще ги замъкнат в подземията. Трябва да се спасиш. — Гласът му беше умолителен.

— Не, не те разбирам!

— Ние ще се защитаваме, но е безнадеждно, а ти...

— Искаш да избягам? — тя ревна вбесена, а мозъкът ѝ най-сетне бе възприел предложението на разбойника. — Ти си луд! Аз никога няма да ви оставя!

— Илаян, те знаят, че си тук. Те ще...

— Не ме интересува — тя пак го прекъсна. — Как можеш да си помислиш аз да бягам! Ха! Та аз винаги съм се била наравно с мъжете, винаги съм била с вас. Как можа, умът ми не го побира.

— Намерил съм човек, който ще те преведе през обсадата. Любима, това няма да е бой, не ще да е битка, а клане. Клане! И тези, които умрат, ще са благодарни. Ти трябва да живееш!

— Но тогава да бягаме, да бягаме, — страх завладя обърканото ѝ сърце.

— Ти ще се спасиш. Да бягаме! — възмутено извика той. — Да отстъпваме, да се уплашим. Ти луда ли си! — изведнъж млъкна смутено и после колебливо подзе — Трябва да бързаш,

— Ти си глупак!

Тя се хвърли на гърдите му и той страстно и с неподвластно на желязната му воля движение я притисна, така че щеше да я смаже. Устните им горяха в огнена целувка. Може би последната целувка.

— Любима, — той я отблъсна и се вгледа в чистото, нежно, но упорито изражение на графинята. — Трябва да бягаш...

Погали нерешително бузата ѝ и ръката му с копнеж и мъка се спусна по прекрасната ѝ шия и се впи в рамото ѝ. Тя извива и покри с целувки загрубялата му космата китка. Сълзите ѝ се смесиха с потта му.

— Стига. Тихо. Остави такива предателски мисли. Знаеш, че няма да стане. — Тя непреклонно клатеше глава и после се изправи сковано, но гордо. — Обичам те.

Един хлапак на около 14 години влетя в стаята и извика:

— Пристигнаха.

И двамата потрепериха и в единствения светкавичен поглед, който си размениха, всичко стана ясно. Илаян стоеше като тигрица

готова да брани малките си с пистолет в ръка. Втурнаха се към вратата. Точно преди да започнат да стрелят, вече с дигнати пистолети, той чу дивия ѝ вик:

— Тогава нека мрем! Смъртта е благодат!

Мъчителните часове на касапницата се губеха в изтерзания ум на Илаян. Оставаше само споменът, че това е истинско клане. Силите бяха неравни — един срещу десетки. Войниците безпроблемно убиваха зле въоръжените бунтовници. Армията просто върхлиташе като стадо лъвове върху и бездруго ранено животно. Илаян дори бе забравила за мъчителната болка, когато я хванаха.

Някакъв конник скочи отгоре ѝ и завърза здраво китките ѝ. После бясната езда до двореца съвсем разглоби смазаното ѝ тяло. Тя се озова в една килия с други трима бунтовника. През пръчките на миниатюрния прозорец едва се процеждаше слабата светлина на залязващото слънце. Залезът на един ужасен ден. Залезът на една мечта, че ще постигнат нещо. След съсипващата битка щеше да дойде почивка, но не за дълго и не истинска. А графинята ужасно се нуждаеше да си почине, да се отпусне, да забрави всичко. Смъртта бе единствено така благодатна. Защо заедно със залеза не угаснеше и нейният живот.

Почти смазана, тя гордо изправи рамене и се послуша. Досега не бе чувала нищо. Слухът милостиво я бе запратил в бездънна тишина, но сега писъци и стенания разбиха на милиони частици главата ѝ. Мъчително пред очите ѝ изникнаха ужасни картини. Нажеженото желязо в плътта на Ричард, в нейното рамо и още други такива спомени. Изведнъж вратата се отвори. Влязоха двама тъмничари и изведоха един от затворниците. Той гордо понесе униженията и само преди отново да затръшнат вратата, тя чу сподавения му стон: „О, господи!“ Настъпи мрак.

Дюверноа стоеше спокойно до камината и пушеше. Нищо не издаваше опънатите чу до скъсване нерви. Той подскочи, когато един военен влезе в кабинета и се поклони.

— Монсиньор, акцията е успешна.

— Прекрасно. Пленени?

— Да. 120 души — младежът усети въпросителния и тревожен поглед и разбра без прошепнатото „А тя?“ — Графиня Ламури, баронеса Шаундънър е в подземията. Някакви заповеди?

— Но, разбира се. Не бива г-жа Шаундънър да остава там повече — рязко подзе министърът, после тихо добави: — Тя все пак е съпруга на г-н генерала и е с благородно потекло. Разбирате ме, нали?

— Мисля, че Ви разбирам — многозначително отвърна военният, но кардиналът не забеляза този нюанс — той беше щастлив.

Илаян седеше в полумрачната стая върху балдахиновото си легло със същите дрехи от битката. Всяко мускулче я болеше, а сковаността не ѝ даваше дори да се намести по-добре. Мислите ѝ бяха още помъчителни от физическата болка. Бяха освободили само нея. Защо я бяха откъснали отново от тези, с които се бореше, с които мечтаеше и живееше. Пак се беше появила ужасната разлика и облекчението, което изпита, когато вместо към залата за изтезания я помъкнаха към собствената ѝ стая, се изпари, и я обзе тъга и гняв. Не само бяха разбити, победени, но я оставяха сама, без утехата на другарите ѝ. Сама, без да може да сподели поне смъртта им. Имаше и още нещо, което съсипваше графинята — мисълта за Оливер. Не го бе виждала от мига, в който се хвърлиха в битката. Жив ли беше или мъртъв не знаеше. Тя хилядократно предпочиташе ужасната смърт с него пред самотата и неизвестността.

Но какво да се прави, човек винаги плаща. Тя никога нямаше да бъде като своите другари.

За да се отърве от мъчителната празнота, смазваща я от няколко дни, Илаян се сдобри с Роналд. Направи го така невинно и чаровно сякаш той я беше молил от часове за това. Вече бяха в градината и той люлееше в бяла, лека люлка, обсипвайки я с комплименти.

— Прекрасна си! И направо се удивлявам как крехката ти, розова ръка е поваляла войници. Я ми разкажи пак за фабриката. Не мога да повярвам.

— Ласкаеш ме, Роналд, и го знаеш... — Илаян имаше нужда от неговите ласкателства.

— Нищо подобно — дяволито отвърна Рон.

— Напротив! Известно е, че съм хладнокръвен убиец.

— Не, Илаян, ти си просто прекрасно съчетание на красота и смелост. Игрива като котенце, нежна като цвете, в следващия момент си като нож и дяволски упорита.

— Уви, май си прав. Но, Рон, не люлей толкова силно!

— Точно там ти е очарованието, моя сладка, малка убийца.

— Не говори така!

— О, извинявай, ако съм те обидил. И аз, за да изкупя вината си, ще ти кажа една тайна — той се шегуваше, но изведнъж нежно и наистина развълнувано продължи: — Искам до гроб да бъда твой!

— И аз — сега бе моментът да му каже — О, Рон, ти си единственият, с който мога да говоря сега. Няма с кой две думи да си кажа. Не искам повече да се караме. Никога! Уморена съм, а съм сама, без подкрепа. О, господи, сама съм! И аз се страхувам. Роналд, ако знаеш колко се страхувам. Страх ме е, че всеки момент мога да се събудя в подземията, че въобще мога да не се събудя. Мога да умра! Смъртта не ме плаши, но това, че всичко може да отиде по дяволите, ме влудява. Не съм машина, а човек с чувства. Страхувам се, боли ме, но не мога да спра! Не мога да изоставя всичко като последен подлец. Не мога и не искам!

— О, любов моя, о, Илаян, ти не си като другите. Никога не си била като другите хора. Каквото и да стане, ти не се променяш, не отстъпваш назад. Нищо не може да те накара да забравиш или да оставиш започнатото. Ти си огън, камък, ти си изключителна. Никой не струва колкото малкото ти пръстче. Ти можеш да се страхуваш, да плачеш, но ще си останеш същата. Независимо от болката и мъката ще доведеш борбата докрай!

Думите му я окуражиха и те се целунаха — дълго и нежно, повече като приятели, а не като любовници. Графинята поседя няколко мига в обятията му, притаила дъх, и после отдръпвайки се, колебливо каза:

— Аз, аз всъщност не се боя толкова. От известно време съм спокойна и някак сигурна. Просто имам чувството, че нищо лошо не може да ми се случи. И знаеш ли, тази увереност идва от Дюверноа. Да, звучи кретенски, но е така. Казвам ти, така е. Наистина е малко глупаво да търсиш закрила от врага си, но кардиналът, мисля си, няма да позволи да ме убият.

Роналд със странно изражение се вглеждаше в зелените ѝ очи.

— Илаян, искам да ти кажа нещо. Нещо важно. Кардиналът, независимо от всичко, е звяр.

— На мен ли го казваш? — тя се усмихна криво.

— Не, изслушай ме. Той наистина е жесток и безскрупулен, но това не е най-лошото. Имам усещането, че той иска теб. И ако не те

притежава, ще те унищожи. Не знам дали си спала с него, не ме интересува, но и след това ще те смаже. Той наистина е звяр, егоизмът му ще те разбие. Моля те, пази се.

— О, Роналд, ти лошо момче, ревнуваш — предизвикателно и развеселено се разсмя Илаян. Въпреки че усещаше истината в думите му, тя не искаше да я приеме, не я допускаше.

— Виж, Илаян, мисли си, каквото искаш, но имай едно на ум. Аз ти казвам истината. Той е твоето унищожение, пази се!

— О, скъпи, хайде да не се караме.

— Разбира се. Какво искаш да правим сега. Нека да отидем и да опитаме всички видове сладолед. Последния път, май преди година беше, се забавлявахме много.

— Но аз вече не съм малко момиченце — възмутено, но щастливо извика графинята и лукаво допълни: — Но нямам нищо против, ако сладоледът бъде сервиран в твоята спалня, Рон!

Илаян се срещна с Оливер. Разбойникът дойде в двореца и успя да се уговори със смутената графиня за среднощна среща след две седмици. Той не уточни дали ще бъде любовна или делова среща, но на нея ѝ бе ясно, че ще съчетава и двете. Първо се предвиждаше сигурно съвет, а после... Ламури бе обзета от мечти. Изпълващото я със страст очакване я направи непредпазлива и тя се съгласи да прекара нощта с Роналд, въпреки че генералът си бе вкъщи. Само по атлазен, черен пеньоар, тя доприпка до неговия апартамент и почука на вратата. Когато кокетно оправяше кьдриците си от тъмнината край една колона изникна дребна фигура. Подаде ѝ малко сгънато листче и отново моментално изчезна в мрака. Все пак Илаян като че ли успя да познае вярната свръзка. Тя машинално сви хартията в юмурука си. Вратата се отвори и Роналд я задуши в прегръдките си и я удави в поток от целувки. Неусетно тя беше вече на леглото и тръпнеше под милувките му. Думите му почти не достигаха до опияненото ѝ съзнание. Тя знаеше само, че изпитва върховна наслада и че се усеща прекалено слаба да мисли въобще и да се съпротивлява на неговия плам. Тя и не искаше. Твърде дълго се бе опивала от този начин на живот, за да се откаже дори от най-лудите му игри. Роналд бе най-прекрасния ѝ любовник, той бе неотразим, и графинята въобще не се

питаше откъде е придобил тези направо омагьосващи умения. Само понякога се чудеше дали има връзка и с други жени, но тя не вярваше на слуховете. След първите страсти настъпи нежен и почти блажен момент. Тогава графинята се досети за бележката. Измъкна се от копринените чаршафи въпреки протестите му и я взе от пенъоара си. Преди да я разгърне, обясни накратко за какво става дума.

— Но, живот мой, сега ли точно намери да четеш излиянията на друг — той се показва изпод завивките и в очите му, освен дяволски пламъчета проблесна отчаяност. — Аз ревнувам! Веднага прибери тази бележка, иначе ще те разкъсам на парчета. Знаеш, че мога да го направя и тогава няма да мислиш за никой друг — той закачливо я заплашваше.

— О, стига, Рон. Тази записка е делова, известно ти е. Не се усмихвай! Наистина отношенията ми с Оливер са от съвсем друго естество, но в конкретния случай не е така.

— Но нима е толкова спешно, че дори в този прекрасен миг пак намесваш разните там стачки.

— О, не бъди глупак! Логично е записката да се унищожи възможно най-бързо. Тя не само компрометира, но дори заплашва и подателя, и получателя. Аз дори направих грешка. Трябваше да я прочета веднага.

Тя започна да я разгръща, но Роналд се наведе и с устни се опита да я изтръгне от ръцете ѝ. Под развеселено, ядосания ѝ поглед попаднаха първите три думи: „Важно! Внимавай! Утре!“

— Роналд, по дяволите, това е много важно. Престани да се държиш като хлапак. Остави ме!

— Та на тая хартийка без друго пише, че е важно, не ми напомняй. Но той утре ще има много време да ти обясни всичко. Е, хайде, остави я! Ти си като ученичка на първия си изпит. — Той я дръпна за ръцете и я накара отново да забрави всичко.

Изведнъж на вратата се почука или по-точно заблъска. Двамата скочиха ужасени да търсят дрехите си. Роналд тихо и забързано ѝ даваше указания, приличащи на заповеди, как да мине в съседната стая и през балкона да избяга в коридора. Едновременно и двамата замръзнаха. Това, което чуха, накара кръвта от лицето на Илаян да се оттегли и косите ѝ да се изправят. Роналд се разтрепери.

— Отворете в името на закона! — грубият глас на побеснялия Шаундънър винаги я бе ужасявал.

Макар че от известно време не се боеше от съпруга си, сега се вкочани от страх. Хваната на място като прелюбодейка! Прелюбодеяние! Ако не я пребие със собствените си ръце, той би направил всичко възможно да я осъдят на най-тежкото наказание. Следващите му гневни думи я накараха да се отпусне на една табуретка, неспособна да прави каквото и да било. С див поглед на притиснато до стената животно тя потърси подкрепа от Роналд, но той изглеждаше по-зле от нея.

— Зная, че Илаян е вътре. Отваряйте, да не разбия вратата и да стане по-лошо!

Трябваше да действа и то незабавно. Късно е да се измъква през балкона, особено при глупавото суетене и мърморене на Роналд. Прозорецът! Оттам щеше да се спаси, въпреки че е на четвъртия етаж. Вдигна пенъоара си и без да дава обяснение се насочи към разветите завеси. Само се обърна да кимне на уплашения си любовник. А той целият треперещ, бе взел бележката и я хвърли в огъня. Важната бележка! От нея може би зависеше нечий живот, може би собствения! „По дяволите!“

— Ти си луд! Кретен! — Тя се нахвърли върху парализирания Роналд. — Знаеш ли какво направи? Уби ме! Унищожи другите заради себе си. Себичен глупак и страхливец си, Магнилър! — Илаян нападаше паднал човек, но се наслаждаваше на трагичната му физиономия.

— Негодник! Нали ако умирам, ти няма да ми се притечеш на помощ! Не от страх, не! И какво, ако генералът ни види заедно, какво? Той и бездруго знае, а си още жив! Уви! Аз не давам пукната пара, ако ме види. Не ми пука! — цялата стая кънтеше и умоляващият поглед на Роналд само влошаваше нещата. — Мислиш ли, че ме е страх?

И възвърнала напълно самообладанието си и смелостта си, тя отвори вратата. Роналд се хвърли към нея. Генералът залитна напред, а четиримата войници с него стояха с опулени очи. Пред тях в оскъдно атлазено облекло, безсрамно разголена и адски предизвикателна, като богиня, като войнствената Атина Палада, стоеше Илаян.

— Добър вечер, г-н барон.

След хладния ѝ поздрав Шаундънър едва се сдържа да не я убие, но дори не я удари, защото го заля страшно отвращение.

— Г-жо, последвайте ме! — Той я повлече за ръката и се обърна към смаяните си хора. — А вие се погрижете за г-н Магнилър. В тъмницата. — Беше безупречно вежлив, но с истински яд стисна демонстративно юмрук.

Поведоха полумъртвия Роналд и дори право да се оправдава не му дадоха. Шаундънър я изблъска в стаята ѝ и затръшна вратата. Силите ѝ, поддържани от яростта, я напуснаха. Тя си бе отмъстила! Но уплашеният, пълен с объркана болка, поглед като на загубено дете на Роналд не облекчи мъката ѝ и тя още по-сломена осъзна, че сега генералът има право да я смаже. С истински ужас разбра, че само се моли по-бързо да свърши. Страхуваше се не от физическата болка, а от гаврата, унижението и неговия груб цинизъм.

— Е, какво ще каже за оправдание прелюбодейката?

— Нищо.

— Тогава и от теб ще остане нищо.

Графинята изгуби съзнание по-бързо, отколкото очакваше. Никога не беше я бил така жестоко и с толкова зверска наслада. Той наистина се радваше на болката ѝ, сякаш си отмъщаваше. Но защо ѝ връща, след като въобще не я обича?

Илаян боледува дълго и мъчително. Не идваше в съзнание дни наред. Всъщност генералът бе престанал да я измъчва само защото след страшен удар в главата той си помисли, че е мъртва, и със стенание напусна стаята. Тези дни бяха един жив кошмар за Илаян. В краткотрайните ѝ проблясъци тя бе така жестоко измъчвана от угризения на съвестта, че мечтаеше за черните си припадъци. Дойде в пълно съзнание една сутрин, точно два дни преди срещата с Оливер. Събуди я поднасяната ароматна закуска. Очите ѝ се изпълниха с учудване — носеше я Дюверноа.

— Слава богу! Жива сте — радостта му бе безгранична, но тъй като Илаян съвсем не изпитваше същите чувства, не забеляза.

— Монсиньор, какво правите тук? — внезапна срамежливост като на невинно девойче я заля. Бе само по батистена нощница и придърпа завивките.

— Как какво? Грижех се за Вас. Лекарите не вярваха, че ще оживеете, но аз вярвах. Исках да вярвам, макар че смъртта и живота се

бореха за Вас. Е, животът...

— Уви.

— Не говорете така!

— И защо? Да беше победила смъртта.

— Млъкни! Благодарни на Бога, че си жива.

— Бог? По-скоро на сатаната, дук!

— Престани! Който страда повече приживе, отива в рая. Говоря глупости.

— Рай, да върви по дяволите. Грижа ли го е някой кога ще страда, приживе или след това. Нали все ще страда. А Вие, кардинале, страдали ли сте някога въобще? Изпитвали ли сте такава болка, такава мъка, че да призовете сатаната?

— Пази боже! — душата му се гърчеше, но той се прекръсти.

— О, не се притеснявайте! Аз съм толкова грешна, че колкото и да страдам, вратите на рая ще са затворени за мен. — Тя вдигна големите си очи с мрачен блясък и въпреки раните, лицето ѝ светеше с божествена, зловеща красота. — А между впрочем как е г-н Магнийър, монсиньор?

— Значително по-добре от Вас. Той е имал късмет, че не е попаднал на съпруга Ви — едва доловима усмивка пробягна по тъжното му лице. — Май е по-добре тъмничарите, отколкото съпругът да съди.

— Генералът бе абсолютно прав. Аз съм прелюбодейка. Може би само честта ще го спре да не ме даде под съд.

— Престани да се самообвиняваш. Освен това — кардиналът забързано заговори, седна на леглото и ѝ посочи таблата — искам да ти кажа и нещо друго. Само яж. Знам, че познаваш много добре страданието и болката. Но и аз съм страдал. — Ако не беше огънят в очите на Дюверноа и развеселеността на графинята, всеки би помислил, че ѝ се изповядва и че са си разменили ролите. — Подлаган съм на такива жестоки мъчения, че се моля нито ти, нито някой друг да ги изпита. Ще ти разкажа една история. Вярвай ми, моля те! — Иляяна усилено дъвчеше и само кимна. — Когато бях може би на твоята възраст, аз имах свой манастир. Кралят ми го беше подарил заради една... услуга — тъмна сянка премина по мраморното му чело. — Но този прекрасен манастир, някъде в твоя край, ми навяваше повече от ужасни спомени. Болката там беше толкова силна, че се наложи да го

напусна. Тогава започна войната. Сигурно си чувала, беше точно когато си се родила. Искях власт и тъй като явно не можех да я получа посредством манастира, реших да стана военен изповедник. Още тогава добих много знания за военното дело. Има два начина за издигане — военен и религиозен. И аз избрах първия, макар че бях свещеник. Но въпреки че се издигнах, платих много скъпо. Войната продължи цели 14 месеца. Първите 5 месеца работих съвестно и смело — оттам дойдоха и успехите. Но после ме хванаха и цели 9 месеца бях пленник. Освободиха ме чак месец след примирието. Това не бяха хора! Беше най-страшният период от живота ми. Враговете ни най-много мразеха духовните лица, тъй като цялото зло идело от тях. Можете ли да си представите на какво бях подложен — горчивите спомени отново върнаха студената вежливост на кардинала. — Само искам да Ви кажа, че повечето белези нося и днес и никога не съм виждал толкова изобретателни за мъчения хора. О, Илаян, слушате ли? — графинята, отместила таблата, леко спеше.

Той въобще не се разсърди на неуважението ѝ. „Ама че съм глупак. Тя е твърде слаба, а аз я съсипвам с моите ужасни приказки. Сигурно самото ми присъствие я тормози, както ме мрази. О, господи!“

ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА

Когато графинята отиде на срещата, не намери Оливер. Войниците я хванаха още преди да е слязла от коня. „Капан, както си и мислех“. Нямаше нужда от съпротива — бяха около петдесет души и тя, без да загуби хладнокръвието си, ги последва на врания си кон.

Заведоха я при някакви мъже, един, от които явно бе много високопоставена личност. Ако съдеше по отношението към него — най-малко генерал. За миг се изплаши, че може да е Шаундънър. Но съмненията ѝ се разсеяха, когато с приглушен глас, който ѝ се стори познат, човекът с черната пелерина отстрани всички и те останаха на около десетина крачки зад тях. Той дръпна качулката, покриваща бледото му лице. Беше кардиналът. Илаян силно пребледня. И тъй като не искаше да слуша поучителните му лекции или заплахите му, проскърца със зъби:

— Е, монсиньор, толкова дълго сте ме спасявали, ще ме отървете и сега.

— Хм, не си прави илюзии. И ако Ви спася, няма да е даром.

— И какво искате? — отегчено и вяло промълви Илаян.

— Знаете много добре!

— А Вие знаете също толкова добре, че няма да стане.

— Е, тогава.

— Тогава ще ми помогнете съвсем по християнски, без да очаквате нищо в замяна.

— И защо смятате, че и да го направя.

— Ами, защото всеки път правите така.

— Всеки път? Та аз съм бил много благороден — под иронията прозираше гняв. — Сега вече край! Давате — получавате, това е.

— Вие винаги така казвате!

— Внимавайте. Я си спомнете, че подписахте, че се омъжихте, че сте жигосана — той се наведе към нея. — Помислете за мъртвите и се погрижете за живите. Каквото реша, става!

— Не Ви вярвам!

— Добре тогава. Ако не дойдете в 10 часа вечерта при стъклената беседка под канарата, се считайте за мъртва.

— Няма да дойда, не си правете труда, Дюверноа.

— Нямате друг избор. Стража, освободете г-жа Шаундънър. До утре, графиньо.

— Храните празни илюзии — вбесено му просъска Илаян.

Не знаеше защо, но отиде в беседката с пет минути по-рано. Страхуваше се от смъртта или любопитството я тласна към тази авантюра? Тя определено се притесняваше и объркваше в присъствието на страшния министър. Още тръпнеше от вечните заплахи и си спомняше подлите му лъжи и постоянен тормоз. Но същевременно се чувстваше сигурна и защитена и бе убедена, че Дюверноа никога няма да я предаде. Естествено дукът я чакаше и я посрещна с усмивка, сякаш това е най-нормалното нещо и никога не се е съмнявал, че тя ще дойде. Въпреки галантността му я обзе смъртен страх.

— Монсиньор, откъде сте толкова сигурен, че ще дойда?

— Ами, аз, Илаян, Ви познавам по-добре, отколкото предполагате.

— Ах, така ли?

— Няма да съжالياвате.

— Да, но Вие ще съжالياвате. Дойдох само, защото ми бе жал да Ви оставя да чакате.

— Нима? Е, тогава сбъркали сте. Ако до 15 минути не се бяхте появили, аз щях да изпратя стража и на път за подземията без друго щяхте да минете оттук. — Той със сарказъм допълни: — Единственият проблем щеше да е, че нямаше да Ви видя насаме.

— Е, и това можеше да се поправи. Щяхте да дойдете в килията ми да ме изповядате, да спасите една грешна душа.

— Нямаше да е същото. Тогава щяхте да сте изпотрошена, погрознила. Пък и тогава аз щях да Ви водя към избавление, а не... към грях: Аз се радвам, че дойдохте.

— Не се и съмнявам.

— О, не си мислете, че е за това, че съм победил. Не! — той в уплахата си посегна да хване ръката ѝ, но тя рязко я издърпа. — Радвам се наистина.

— Хубаво.

— Искате ли да се поразходим?

Прекосиха горичката и се отправиха към прокълнатата канара.

— Ваше високопреосвещенство, искам да Ви задам един въпрос от лично естество. Вие имате, каквото си поискате в буквалния смисъл на думите. Но искате мен. Сега съм убедена, че е така. А аз единствена Ви се противопоставям. Защо тогава?

— Човешката природа е такава. Ако имам всичко и поискам луната, ще се стремя само към нея и всичко друго ще забравя. Вие сте луната.

— Но никой не може да стигне луната.

— При добро желание всичко става.

— Не Ви вярвам! — тя се разсмя и той упоен от този звънък, безгрижен и мелодичен смях се усмихна нежно.

Наближиха канарата. Тя бе огромен камък, който можеше да се върти и пада в изкопания от дъждовете луфт.

— Разкажете ми легендата за прокълнатата скала.

— О, тя е глупава и неприятна. Няма да Ви хареса. Но... някога живял един младеж, който се подигравал и не признавал любовта на едно много добро момиче. Докато бил на лов, тази канара го премазала — дукът замълча. Изведнъж той се наведе над нея и тихо и притеснено попита — Мога ли да Ви целуна?

Илаян ахна. Очакваше атака, опит да я прелъсти и въобще нещо жестоко, но той се държеше като 20-годишен хлапак, когато се готви да направи предложение. Той не я обичаше, само я желаше — така бе казал Роналд. Но Илаян се изчерви и смути като девойче, което за първи път канят на танц. Чувстваше се уплашена и много объркана — защо той не се хвърли към нея, та кой моли за целувка! После вълна от ярост зачерви бузите ѝ и с мълнии в очите рязко се дръпна.

— Я стига глупости! Целувки — от съвсем неочакваното ѝ движение кардиналът почти падна.

— Дойдохте да се отплатите! — извика излъгано той, но веднага възвърна самообладанието си.

— На никого не плащам данък! — гневно промълви графинята.

Дюверноа помълча малко, в очите му за секунда се появи болка, но после угълчетата на побелелите му устни скептично се свиха.

— По-спокойно, де! — думите сами се изплъзнаха от устата му. — Смешно е една жена като Вас да се прави на непорочна

девственица.

Думите я уязвиха. Испита остра болка, пареща болка и задушаваш яд. Но защо се засегна, та генералът ѝ разправяше много по-гадни неща, пък и не само той. Оскърбената ѝ чест се надигна и тя спря да владее реакциите си. Искаше да го издере, да му извади очите. С какво удоволствие би видяла рани върху бледото му лице, би изтрила от очите му този изплашен, извиняващ се поглед. Да се извинява! Късно е. Тя се метна към него с цялата си сила, Но сухият пясък подаде, ронливата почва се срути, кракът ѝ попадна в коловоза на канарата и тя с ужасяващ вик падна в пръстта, а грамадният камък затисна крака ѝ. Дюверноа се хвърли към нея, но тя протегна сгърчените си ръце към него и изрева:

— Мразя Ви! — очите ѝ светеха със сатанински пламъци и той отстъпи ужасен.

Погледът му, цялото му тяло молеше да ѝ помогне, но тя само стенеше. Накрая той остана край извиващото ѝ се от болка тяло вкаменен. Странна картина бяха — студеният, но покрусен кардинал и падналата на земята, но атакуваща графиня. Кракът ѝ мажеше да бъде счупен, но заради твърдите, груби ботуши и инстинктите ѝ, той бе само изкълчен.

— Проклет да сте! — болката ѝ не личеше.

— Радвам се, че мислите така Илаян, защото без друго искам да Ви освободя от отвратителното си присъствие.

— Но... — промълви доста меко тя.

Илаян чак сега осъзна, че яко не ѝ помогне кардиналът, тя може да загуби живота си. Преглътна омразата си и се опита да се изправи на лакти, гледайки почти мило след предишните ѝ убийствени погледи. Той дори не я погледна и отстъпи назад.

— Имам среща в пет часа, г-жо. Беше ми приятно да разговарям с Вас.

— Моля Ви... помогнете ми! — тя протегна ръката си с нямо страдание.

— Съжалявам, Илаян, Вие отказахте помощта ми.

Аз трябва да тръгна — той се извърна и тя видя как се промени лицето му.

— Помогнете ми, моля.

— Не мога. Довиждане.

— Вие камък ли имате за сърце? — гордата графиня просеше подкрепа с протегнатата ръка, която сега се сви на юмрук.

— Уви, не! — той се отдалечи.

— Моля Ви! Моля Ви! — сърцераздирателните ѝ писъци заглъхнаха, треперещата ѝ ръка се отпусна и изпила до дъно чашата на унижението, тя загуби представа за реалния свят.

Десет минути по-късно дойдоха хора и я измъкнаха. Нараняването бе тежко и младата графиня остана седмица с отекъл и трудно подвижен крак. Но на нея не ѝ се налагаше да излиза. Не знаеше какво е станало с Оливер, хванали ли са другите. По-късно, въпреки режещата болка и забраната на лекари и приятели, тя скитосваше по улиците без придружител или карета, куцукайки. Хората отново се бяха отдръпнали от масовите действия. Правеше ѝ впечатление колко много просяци има. Със съжаление се вгледа в един сляп старец с дрипава мантия, който стоеше на стотина крачки от нея. Само ужасната мизерия би могла да накара този сакат човек да проси. Или... Илаян с присвити очи се вгледа в набразденото лице под мръсната качулка и си пое дълбоко въздух, сякаш се задушаваше. Забрави болката, неустойчивия си крак, и се затича към слепеца. Преди да го събори с прегръдката си, той, явно стреснат от устрема ѝ, я завлече в един близък и безлюден вход.

— Оливер!

— По-тихо! Та аз съм само сляп просяк! — след тези остри думи той закачливо се усмихна. — Как можете да се държите така, мадмоазел?

— Ако знаеш как се тревожех за теб. Освен това съм мадам. — Тя обви ръце около нечистия му врат.

Той предпазливо се огледа, но не забеляза отворения прозорец на близката сграда и кой стои там. Шаундънър бързо се извърна и по лицето му се изписа омраза.

— Да бъде проклета невярната ми съпруга! — изсъска задавено той.

— Гледай как трябва да се крия! Настанаха трудни, много трудни времена — обясняваше Оливер.

— И при мен нещата вървят зле. — Тъй като бе скарана с Роналд, графинята нямаше с кого да сподели страданията си.

— Опасно време. Сега на всеки ъгъл има полицаи и все повече затягат примката — мрачно подзе Оливер. — Душат, слушат, гледат. Като кучета убийци са и въобще не мога да установя връзка с другите след провала онази вечер.

— Но какво стана с теб тогава? — плахо попита.

— Чупих се. За известно време бях при Ричард, ала сега е дяволски невъзможно да се минава.

— Не знам какво да правим и с двореца...

— Ти по-добре стой там и не излизай много, много — думите му прозвучаха грубо, макар че всъщност той ужасно се притесняваше за нея.

— Да не мислиш, че ми е лесно. Там е ад.

— На улицата не е по-добре. Страхувам се, че постоянно ме следят.

— Но аз не мога да стоя бездейна.

— Сигурно — мъжът потрепери сякаш се опитваше да овладее чувствата си, но като не успя, тръсна глава и със сведен поглед бързо заговори: — Да, но при теб е различно. Преди два дни едвам се измъкнах от засада, всички хрътки на Дюверноа са по петите ми. Вечно очаквам да се събудя във вериги. Дори не спя в оная разнебитена кръчма. Крия се, крия се и непрестанно с всичко рискувам. А ти...

— Какво аз? — със свито сърце чакаше отговора. — „О, Оливер, не ми казвай, че съм различна. Не и ти!“

— Нищо, нищо. Извинявай. — Отвърна той. — Ама все пак живееш в дворец.

— Господи. Бих искала да имам твоята свобода.

— Каква ти свобода!

— Но ти, естествено, не знаеш какво става с мен. Как ежедневно се съсипвам — сега тя не можеше да спре потока от парливи думи. — Постоянен тормоз — това е прекрасният дворец! Генералът ме пребива за щяло и не щяло, приятелите ме предават, а законодателното събрание смазва и последните ми надежди. Да ги чуеш само как говорят! А Дюверноа — тя се стресна и удиви на неспособността си да говори за кардинала.

— Какво Дюверноа? — измъченият му въпрос отприщи напирещата болка.

— Той е звяр, изверг. Постоянно ме заплашва. Знаеш, че го правеше и преди, но сега е още по-ужасно. Всеки път си мисля, че лошо не може да стане, но пак и пак се убеждавам, че това не е дъното на унижението и страха. Боли ме, боли ме от омраза. Как ми се иска да го разкъсам това гадно копеле. Да беше ме убил поне, но не. Желаете ме подлецът!

— Нали не е... — Тревогата му увисна във въздуха.

Донякъде я успокои неговият ужас и тя се изсмя.

— Не е, но може би, може би скоро няма да имам друг избор. Ако следващия път не направя каквото поиска, свършено е.

— Това е гадно, гадно и жестоко.

— Да. При това той знае силата си, но не я използва максимално. Странно, но понякога се плаща, че ме обича. Дюверноа да обича мен!

— Напълно възможно е. Той е извратен негодник. Нямам предвид, че ти не си достойна за обожание. Но като знам какво ти направи и как продължава да се държи. Опитва се да унищожи всичко, което ти е скъпо. Невъзможно е, но все пак — сякаш ужасна идея се оформяше в проникателния му ум. — Все пак, ако е така, не може ли с това да го унищожим. Тази любов да бъде неговата гибел!

— Съмнявам се. Едва ли ще стане.

Тя абсолютно не вярваше в чувствата на кардинала, пък и имаше нещо ужасно в това да използваш любовта като оръжие.

— Съвсем нямам предвид да го тормозиш, но просто да получаваш важни за борбата неща при определени обстоятелства.

— Определени обстоятелства — със злоещо предчувствие повтори Илаян.

— Хайде, графиньо, жертвите за свободата са свети жертви.

Тя пребледня и се отдръпна от разбойника. Вледененото ѝ съзнание отказваше да приеме подобно нещо. Не и от устата на човека, когото обича. Как може Оливер да си помисли, че тя би му станала любовница.

— Самулере, как посмя — тя съскаше.

— Не е толкова фатално. Само предложение задаваш — вземаш и нищо повече — той почувства страшното ѝ отрицание и ужас. — Пошегувах се. Извинявай. Не го мислех сериозно. Все пак ти си жив човек, а не машина. Революцията заслужава много, но не всичко.

— Радвам се да го чуя, но как въобще ти даде сърцето да си помислиш такова нещо — тя заекна, — но аз не мога, аз го мразя.

— Е, де, ти не си светица, пък и кардиналът не яде хора. Аз бих помислил...

Малко ѝ оставаше да се хвърли и да го убие. Въпреки че бе бясна, установи, че думите на приятеля ѝ за нейния морал не я засегнаха толкова, колкото държанието на дука при канарата. А тя не трябваше да си позволява да я нараняват!

По случай настъпващата есен и отлитащото с последните дни на горещия август жарко лято в двореца имаше бал. Голям и блестящ бал, на който всички присъстваха. Илаян, която разбра, че генералът ще е възпрепятстван да присъства, се постара да изглежда ослепително. Облече новата си катранено черна рокля от тежка коприна, разголена и скандална като самата нея.

Бе прилепнала по божественото ѝ тяло и съвсем разкриваше съвършените форми. Вдигна косата си в прекрасна прическа. Тъй като бе невъзможно да бъде с открити рамене, си сложи наметка със сребрист цвят. И така готова тя се взря в огледалото — на самодоволния ѝ поглед отвърна усмивката на една твърда, безскрупулна и изключително прелъстителна жена. Тя бе станала, както казваха, със сърце от камък. Често поклонниците ѝ се плашеха от нея и всеки отстъпваше, щом усетеше огнения ѝ предизвикателен поглед. Макар графинята за нищо на света да не признаваше пред себе си, чувстваше, че малко по-малко заприличва на Дюверноа — студеният като скала кардинал с непроницаем поглед. Но не бе време сега за тези мрачни мисли. И тръгна към салоните, пълни с хора. Както обикновено, те с контесата бяха център и на жлъчните клюки, и на очарованите кавалери.

Отдавна бе минало един часа през нощта и Илаян се радваше на най-приятната компания на бала. С Антоанен стояха в кръг от шестима младежи, зяпнали ги с обожание. Дьо Дари седеше, а Илаян се бе облегнала на стола. Роналд и Мишел никакви не се виждаха, пък и да бяха тук, те рядко се включваха в компанията на графинята. Дори Дюверноа не я притесняваше с присъствието си. От нейното падане не се бяха виждали и тя се боеше от последици.

Изведнъж близката завеса се дръпна и се появи генералът с блуждаещ поглед. Всички гости се обърнаха. В дъното на другия салон се появи министърът. Илаян настърхна. Шаундънър бе много пиан — ужасно му личеше, и в ръката си държеше чаша с недопито уиски. С тровава походка той се приближи до Илаян. Благородниците се отдръпнаха, а Антоанен остана в креслото. Въпреки състоянието му, лицето му бе много студено, очите надменни, а усмивката подигравателна.

— Моята прекрасна съпруга! — той се обърна към присъстващите. — А някой помислил ли е каква долна жена е?

— Г-н генерал! — Гласът на Дюверноа надвика избухналите възклицания и шушукания. — Ако ще обиждате гостите ми, по-добре е да напуснете. — Всички изтръпнаха — никой не се осмеляваше да говори така на черния генерал. Дори кардиналът винаги го бе уважавал. Какво по дяволите става?

— Замълчете? — изрева Шаундънър и вместо острата реакция, която би трябвало да последва, дукът застина очаквателно. — Мога да Ви кажа още много неща за скъпоценната Ви графиня и не само за нея! — той отново се обърна към съпругата си. — А Вие, г-жо, бихте ли обяснили какво правите със съдрани просяци по входовете.

— Затваряйте си устата! — „Няма да позволя да ме прави на глупачка! Така и така ме изложи.“

Беше я унизил, поне нямаше да е притисната до стената и никога нямаше да даде да се разбере, че се страхува. Баронът с изкривено лице вдигна железния си юмрук, но не я удари, а изля чашата си в лицето ѝ. После хвърли чашата на земята.

— Отвращавам се да Ви докосна, малка мръсница. Не се задоволяваш с обществото, а се мъкнеш по вертепите и се хвърляш на врата на всеки мърляв несретник. Илаян, да не мислиш, че никой не знае как прекарваш нощите си — краката ѝ омекнаха, самообладанието се топеше. — Може и да не съм идеален съпруг, но не мога да живея повече с Вас, г-жо! Противно ми е да виждам дори лицето Ви, лице на самия сатана. Вижте я! — той хвърли листчета върху мокрото ѝ, мъртвешки бледо лице. Това бяха пари. — Това е за верността ти и за да можеш да купиш на възливиия си любовник дрехи! Сбогом!

Генералът изчезна тичешком и Илаян с писък припадна. Контесата ѝ помогна да си отиде.

Минаха седмици и Илаян бавно се съвземаше. Вече си мислеше, че няма нищо, което да не може да понесе. Щеше да превъзмогне скръб, болка и унижение. Антоанен бе неотклонно до нея и с нея тя споделяше всичко, дори за революцията, въпреки уплашените протести на Мишел и Оливер. На въпроса на Мишел „Как ѝ се доверяваш?“

Илаян отвърна:

— Тя е единственият ми истински приятел и на нея само мога да кажа всичко.

Затова, когато Мишел ѝ съобщи, че дъо Дари е мъртва, Илаян в първия момент не успя да осъзнае за какво става дума, а после едва не откачи.

— Илаян, опитай се да разбереш. Контеса дъо Дари е мъртва. Не можеш да промениш нищо.

— Нее! — Писькът бе сякаш зловец зов от отвъдното. Тя се хвърли към мъжа и заудря по гърдите му с малките си юмруци. Той силно я стисна, сякаш да задуши риданията ѝ. — Лъжеш, лъжеш! О, Мишел, смили се и ми кажи, че е лъжа.

— Не, скъпа, съжалявам. Вече всичко е свършено.

Късно е. Не можем да върнем мъртвите назад.

— Но, кой? Как? — овладяваше се Илаян.

— Била е застреляна от войниците. Убили са я, когато е преминавала блокадата.

— Глупости! Това вече е лъжа.

— Не знам. И аз не вярвам, но всички така говорят.

— Но тя не е... и защо ще преминава?

— Казах ти не знам. Но ти трябва да си починеш.

— Не! Тя нямаше никакви политически пристрастия — изплака Илаян и отново, и отново впи до кръв нокти в китките му.

— Забрави!

— Къде е Дюверноа? — тя се отблъсна и изрева диво.

— Не можеш вечно да тичаш при него. Той е министър, а не бавачка — някак яростно се развика той. — Престани да се обръщаш към него, така той вечно ще ти досажда.

— Ревнуваш ли? — злобно му кресна от вратата. — Мразя го този изверг. Ще... — Той проследи движението ѝ към малкия пистолет.

— Да не си посмяла! Само да си го направила!

— Защо се плашиш? Нали не ми е бавачка — но мрачното ѝ изражение придоби сатанински вид. — Не се безпокой, за нищо на света не бих го убила и се моля да живее още дълго. Смъртта е благодат пред мъките на живота. Аз ще се погрижа неговият да стане ад!

Откри кардинала в библиотеката да разглежда книга и тя без никакъв увод се нахвърли върху него.

— Убиец!

— Я по-спокойно! — дукът очевидно бе нервен.

— Защо я убихте? Защо съсипвате живота ми? Защо унищожавате всичко, което обичам? Вие сте изверг, подлец. Тя ми беше най-добрата приятелка. Това е подло, подло, Дюверноа! Вие унищожихте тази невинна жена от злоба към мен.

— А може би сте чули и истинската причина за смъртта на контесата — иронично запита.

— Истинската причина е, че тъй като Ви мразя, Вие искате да унищожите всичко, което е мило за мен.

— Съвсем не!

— Мерзавец! След стотиците, хиляди невинни жертви, току-що опетнихте ръцете си с кръвта на изключително благороден човек. Човек, който Вие никога няма да разберете. — Тя се задави, искаше да извика: „Тя Ви обичаше“, но изсъска — Не заслужавате и праха под обувките ѝ да бъдете, долен мръсник!

— Я повторете — той се бе изправил пред нея заплашително.

Илаян отстъпи назад уплашено и отвърна поглед.

— Мерзавец сте.

— Прекрасно. А може би съвсем не знаете, че Вашата добра приятелка членуваше в монархически съюз, целящ подронване на сегашната власт, връщане на стария кралски режим и унищожаване, да смърт на престъпните елементи като Вас. Този чудесен съюз, заедно с дьо Дари, щяха в най-добрия случай да Ви изпратят на гилотината, скъпа — Илаян се отпусна на един стол. — И тъй като промонархическите организации са забранени и техните членове са извън закона, бе убита г-жа дьо Дари.

— Но защо е минавала през блокадата?

— В провинцията има много монархисти, като Вашия Хуго между другото, и тя поддържаше връзки с тях.

Неизвестно защо Илаян си помисли за Оливер, който ѝ носеше вести от Ричард. Боеше се за него, но най-вече се замисли, че две абсолютно противоположни и взаимно изключващи се организации се бореха срещу диктатурата на Дюверноа с почти еднакви средства.

— Вие сигурно не научавате сега, че Антоанен е монархистка, монсиньор?

— Не, т.е. да. Зная го много отдавна. Но, както казахте, аз унищожавам всичко, което обичате, и затова оставих добрата Ви приятелка да живее. А казват, че благородството е благодетел — с толкова жлъч и сарказъм можеше да говори само Дюверноа.

У графинята гневът отстъпваше място на болката и тя не разбра думите му.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТА

Илаян, макар и да изчакваше истинския удар, упорито се стараяше да отмъсти на дука. Отмъщението ѝ, подклаждано от толкова мъчителни образи, щеше да е страшно. Не знаеше още какво, но времето щеше да ѝ предостави удобен случай.

Графинята в пурпурночервена рокля седеше в законодателната зала и мислеше за отмъщението си. С половин ухо слушаше брътвежи за пълна власт и изведнъж ѝ се повдигна. Чувството на погнуса я завладя така силно, че едвам остана на мястото си. Трепереше от безсилна ярост. „Въобразяват си, че ще владеят света мислят, че са непробиваеми, несломими и нищо не може да ги обезкуражи. О, те са толкова гадни и слаби отвътре. Сега ще им покаже, че са кухи, че са глупаци, че вярват в илюзии. Сега ще видят, че боготворения Дюверноа е безчестен мерзавец. Сега. Това ще е само част, само зрънце от нейното отмъщение, но поне ще облекчи болката ѝ.“

Поиска думата. Ще им каже всичко, което мисли. Не ѝ пука и не я е страх от нищо. Не се бои от смъртта. Само за миг да зърне самодоволните им физиономии размазани. Застана на трибуната и помоли за тишина. Започна с висок, ясен глас въпреки задушавачата я ярост.

— Радвам се, че ми дадохте думата, защото има много неща, които искам да Ви кажа. Но нека не започвам с това, че сте сбирщина жалки негодници. Нека си поговорим първо за Вашите идеали, ако имате такива, и Вашите идоли — възторгът на Илаян можеше да се сравни само с този на сатаната, когато виждаше мъчението на грешниците. — И така, г-да, в какво вярвате — в доброто на страната, в ценностите на една демократична система или в собствените си джобове и пълни гуши. Ще кажете, че парите правят света, но това вече Вашето е пошлост. Какво искате повече — народът да е добре или дебелите Ви търбуси да са пълни. Е, г-да, отговорете ми. Кажете какви са идеалите Ви? За какво се борите? За какво ще умрете? Като изключим преяждането или любовните авантюри, вярвате ли изобщо в

нещо или и на майка си нямате доверие. И майка си бихте продали, нали? Кой са водачите Ви? Кой Ви води към светлото бъдеще? Дюверноа! Благородният г-н Дюверноа — тя се задави. — Г-н кардинал, след мълчанието на залата поне Вие бихте ли ми отговорили на няколко въпроса. Защо съм свободна, защо съм в събранието, защо въобще съм жива? Нека забравим политическата далновидност и да говорим като, хора. Хора! — сега дукът наистина искаше тя да е мъртва. — Вие въобще човек ли сте? Понякога имам чувството, че сте изчадие адово. Монсиньор, защо винаги сте така толерантен към мене? Обяснете на заседателите, защото всички знаят, че съм бунтарка. И още, защо не им кажете за предложението си — кардиналът я гледеше повече от ужасено, но тя не се смили от неговия поглед. — Вие сте по-голям мръсник дори от мен! Трогната съм от вниманието Ви, но по-скоро бих се самоубила и да отида в ада, отколкото да бъда с Вас. Но да престана преди нашият благочестив министър да припадне! И Вие, скъпи заседатели, не сте по-добри. Басирам се, че всеки от Вас би желал да легне с мен, въпреки че милият ми съпруг каза, че съм мръсница. — „Имай милост“ — прошепна Дюверноа. — Генералът казваше истината. Аз Ви мразя и презирам всички. А най-много великодушния кардинал, който, за да ме направи своя метреса, би продал и себе си дори. Да, аз съм... и можете да ме прокълнете, но проклятията от Вас ще бъдат за мен благословия! Радвам се, че Ви казах туй-онуй. И не на последно място, Вие сте самолюбиви и тъпи безмозъчни влечуги, които не разбират, че с всеки изминат ден режат клона, на който седят. Късно е, г-да, и скоро ще се превърнете в тиня, там, откъдето сте излезли. Нали Господ, ах добрият Бог, е сътворил човека от пръст. Е, Вие пак ще бъдете пръст, но от тази земя няма да поникне и бурен. Е, доволна съм, че сте ме разбрали. По интелигентните Ви физиономии личи — добави иронично, а после яростно продължи — Но Вие дук, Вие няма да се радвате на покой. Докато сте жив, аз ще се погрижа адът да се превърне в реалност, а след смъртта Ви, бъдете сигурен, земята няма да Ви приеме. Поне на тази страна. Страна, която унищожихте. Сигурна съм, Ваше високопреосвещенство, че сте доволен от това, че бях откровена с Вас. Ако поискате, сега може да дойдете при мен.

Тя слезе от трибуната сякаш бе кралица по време на церемонията на коронясването. Само една подробност я отличаваше от излизащата

от водата Венера — лявата ѝ ръка, бе абсолютно опъната нагоре и с цинично положение на пръстите, тя напусна залата. Събранието онемя, а после продължи.

Илаян повървя малко към стаята си, преди безсилна да се строполи на мраморния под. Едва подпря ръката си и нечии силни ръце я отнесоха в малка, приличаща на параклис, стаичка. Беше Самулере.

— Господи, Оливер, ти си луд! Как така дойде? Стражата...

— За да изкупя вината си пред теб, няма нищо невъзможно.

— О, любими, обичам те! Ако знаеш какво направих — тя забързано му разказа за заседанието.

Той, след като я погледна сериозно, се разсмя. Смееше се весело и много невъздържано. Смехът му зарази и нея, та чак сълзи излязоха от уплашените ѝ очи.

— По дяволите, какво е толкова смешно — ядосано запита Илаян.

— Ами ти защо се смееш?

— Не знам. Но аз направо си прерязах гърлото.

— За такова нещо направо си струва човек 10 пъти да умре! Бих дал всичко да ги видя тия лицемери.

— Да, ама мерзавците ще си го върнат. Страх ме е. Прегърни ме, моля те. — Когато той я притисна, тя бързо започна да маха ризата му.

— Не, не, Илаян, сега не може. Аз всъщност много бързам. Дойдох само да видя дали си добре.

Разбойникът бе рискувал живота си само да я целуне и ободри. Струваше си да живее и да се бори. Илаян се повдигна.

— Обичам те — простичко каза.

— И аз. Искаш ли да те придружа до стаята ти?

Тя отрицателно поклати глава. Беше ѝ вдъхнал сили, любов и желание за живот. При това той се излагаше на смъртна опасност с всеки изминат миг. Знаеше, че отива при Ричард, и го изпрати със сълзи на очи. Страхуваше се, че вижда веселия разбойник за последен път. После се примъкна до стаята си. Вратата бе полуотворена и когато влезе, завари Дюверноа, опрян на бюрото и загледан в прозореца. Беше се смрачило.

— Монсиньор, каква изненада — твърде студено, за наистина учуден човек, отбеляза Илаян. — Приятна изненада. Тъкмо исках да

говоря с Вас.

— Това е съвсем естествено, скъпа — гласът му не издаваше нищо, но той мислено се възхити на храбростта ѝ.

Тя отиде до камината, където гореше буен огън — първите септемврийски студове неотклонно настъпваха.

Въпреки играещите по безизразното ѝ лице топли огнени отблясъци, в гърлото ѝ пропълъзя хлад, а сърцето ѝ се стегна. „Той не е дошъл току-така след моето изказване“.

Тя за първи път изпитваше страх не от властта и зловещата мощ на кардинала, а от неговата чисто физическа сила. Свикнала на постоянен тормоз, очакваше всеки да реагира като звяр спрямо нея. И може би не се лъжеше. Тя остана няма, вгледана в огнената стихия. Мъжът се приближи до нея и тя усети горещия му дъх. Побиха я тръпки.

— Не беше честно, Илаян. Беше дори подло това, което каза. — Тя не отговори. — Аз Ви оставих да живеете, забравих прегрешенията Ви и го направих от самата добрина. А Вие се гаврехте с благородството и великодушието ми. Какво съм поискал в замяна? — кардиналът стисна раменете ѝ и я завъртя доста грубо. Вгледа се в скептично извитите ѝ рубинени устни. — Но сега вече няма да Ви моля за целувка!

Устните му се впиха в нейните. Въпреки острата болка, тя все пак успя да се измъкне от ужасната прегръдка.

— Глупак! — хвърли се към вратата за другите стаи, намираща се на противоположната страна.

Дукът я изпревари, хвана я и я притисна към стената.

— Точно защото вече не съм глупак.

Устреми се към лицето ѝ, но тя извърна глава и той започна да целува извитата ѝ шия. В началото страстно и причинявайки ѝ болка, но после все по-нежно. Тя го ритна и съскайки „Негодник“, се опита да избяга. Дюверноа се опита да я хване, но се случи, че я удари по главата и разпускайки косите ѝ я блъсна на пода. Илаян тежко падна и се обърна, заставайки на лакти. В блуждаещия ѝ поглед имаше ужас и ярост. Кардиналът хвърли мантията си и измъкна колана, фигурата му се стори повече от исполинска. За секунда, озареното му от пламъците лице, се превърна в свирепата физиономия на генерала и после на шерифа Тръмп.

— Нее! — гневно изкрещя тя, но не само за да отпъди ужасните спомени, а защото чувстваше, че няма повече сили да се бори.

Той ѝ подаде ръка. Тя изпълзя назад и залитайки се изправи, подпряна на една от колоните, поддържащи леглото. Моментално камшикът изплющя, появи се кръв.

— Нее! — сега писъкът бе пълен с болка и страх.

Илаян падна на бюрото. Дукът отново я пое и започна да я целува. Тялото му се притискаше към нейното и тя усети как треперещите му пръсти се опитват да смъкнат роклята ѝ. Вдигна юмука си и го стовари върху лицето му. Дюверноа се отдръпна и графинята се хвърли към камината. Щеше да вземе ръжена или горяща цепеница, щеше да се хвърли в огъня, но нямаше да му се даде. Обаче той я настигна и буквално казано я хвърли.

— Не на мен тия, графиньо.

Опита се да я смаже с тялото си, блъскайки я в една колона, но тя падна на земята и с писък се хвърли на леглото. Свря се в най-отдалеченото кътче и неспособна да реагира, захлипа. Той се качи на спалнята и я повали на атлазената кувертюра. Стисна здраво китките ѝ. Същинска тигрица, тя не се предаде, и с все сила го удари с главата си в лицето. Стана и го ритна по главата.

Полузашеметен кардиналът хвана обувката ѝ и Илаян падна наполовина на пода, а другата на леглото. „Дали омразата започна да я напуска?“ Дукът пое отпуснатото ѝ тяло. Опита се да я целуне и усети страшна болка, извърна се и изплю кръв. В дивата целувка кръвта им се смеси. Нейната течаща буйно от носа и устата ѝ, а неговата от разбитата му челюст. Кръв! Тя имаше сладък вкус.

— Ще бъдеш моя! — почти нежно прошепна и после, се уплаши, че е мъртва.

Илаян лежеше съвсем безчувствена върху измачканата покривка. Мъртва! Зави му се свят. Ами ако е само припаднала, но не. Дори да е жива, той не може да се възползва от състоянието ѝ. Изведнъж той усети, че изранените ѝ устни отвърщат на целувките му. Тя отпи от неговата кръв, както той се бе опивал от нейната като от еликсир. Притиснатите ѝ ръце започнаха да разкъсват ризата му, краката ѝ се обвиха около тялото му. Илаян го желаше! Не може да бъде! Но да! Всичко изчезна от съзнанието на мъжа и остана само тя. А в нейния мозък съществуваше само болката и насладата. Любиха се и в тая

шеметна нощ и двамата разкриха истинската си същност. Не беше както при другите ѝ любовници — той я бе изнасилил, но беше и най-нежния, и най-страстния.

Сляха се телата им, лудите, болни от грижи умове, огнената кръв и накрая, неизбежно, и суровите им прокълнати души.

Когато Илаян се събуди или свести от прекрасния кошмар, тя почти не чувстваше тялото си. Прониза я остра унищожителна болка, но болка идеща от сърцето.

Графинята се чувстваше унижена, смазана от омраза, побесняла от безсилието си и въобще унищожена. Това унищожение навя пустота в измъчената ѝ душа и от кървящата празнота отново покълна ненавистта. За тази луда нощ тя бе спряла да мрази кардинала, но сега тя ненавиждаше и презираше себе си, а нещастния Дюверноа — хилядократно повече. Той стоеше прав до леглото в безупречно облекло и само жестоките белези по суровото му лице говореха за нейната нежност. Илаян си спомни, че още веднъж го бе видяла такъв очаквателен, с едва потиснат копнеж. Беше, когато се събуди след справедливия гняв на генерала. Разликата бе, че тогава той чакаше тя да оживее, а сега да му покаже, че се радва на живота си и конкретно на него. Глупости! Това копеле има да си чака, защото тя го мрази. Още първите ѝ думи, казани с много жлъч, разбиха илюзиите му.

— Съжалявам, че не съм мъртва, монсиньор. Можеше да го уредите още докато бях в безсъзнание.

Той много покрусен надяна мантията си и дръпна приятно миришещата закуска. Вгледа се с последна надежда в покритото ѝ с рани лице. То освен омраза разкриваше само страшна мъка.

— Много ми е тъжно, че не Ви доставих това удоволствие, но не знаех, че искате — леко иронично вметна. — Вие доста добре се преструвахте, че желаете милувките ми и им отвърщахте.

— Въобще не си правете илюзии! Не бях на себе си, а и нямах друг избор, доколкото знам — рязко отвърна и с измъчена физиономия се изправи и отиде до студената камина.

— Наистина ли? — той сякаш се съмняваше.

— А Вие си мислехте, че мога да избирам! — кресна тя и после студено попита — Е, удовлетворен ли сте сега, Дюверноа?

— Но... — мъжът не можеше да се контролира и чувствата го връхлетяха.

— Спахте с мен. Това искахте, нали?

— Но аз мислех, че нещата...

— ... са се променили. Кои неща? Дали светът може да се промени? Или пък Вие, аз? Може ли да променим нашата съдба, а може би омраза?

— Не съдете за мен по себе си! Аз мога да променя живота, съдбата. Защо да бъдем врагове?

Той преглътна думите и отново ѝ предложи ръка, устреми сърцето си и цялото си същество към нея с едничкото желание тя да не го мрази. Не искаше да го обича, а само да не го мрази. Предизвика обратното. Илаян се хвана за камината, за да не падне, и с цялото си презрение плю пред краката му.

— Ходете да се гръмнете! — „Боже мой той иска да забравя болката, да забравя мъката и униженията. Исква да забравя, че съм аз. Аз — такава, каквато съдбата ме направи, съдбата и той. Мразя го!“ — Ако още веднъж направите това, бъдете сигурен, че ще Ви убия.

— Наистина Илаян, трогателна сте! Самият Ви глас е песен за ухото, а думите са балсам за душата — изсмя се, но после тихо и сериозно добави: — Но, скъпа моя, поне в един момент не почувствахте ли, че Вашият живот е свързан с моя, че аз съм по-добър и искрен от...

— Не! — как се осмеляваше да си помисли за това и понеже графинята видя с какъв трепет очаква отговора ѝ, злорадо допълни: — Вие бяхте най-отвратителния и некадърен любовник, който съм познавала. А, аз знаете, съм била с много. И аз изпитвах само погнуса, докато Вие се опитвахте да свържете моя с Вашия живот!

— Значи чувствата са били взаимни — гласът му бе метален. — Графиньо, имам за Вас един подарък, защото изпитах удоволствието да бъда с най-голямата красавица в града. Ще позволите ли? — вежливо се наведе и тя видя блясък в очите му.

— Мразя Ви. — Тя удари с юмрук по етажерката на камината, но при втория удар той хвана ръката ѝ.

— Внимавайте, ще нараните хубавите си ръчички, а което е още по-важно, ще нарушите покритието на тази хубава полица. А сега г-жо, ме последвайте!

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА

Стълбите на подземията се извиваха и факлите по стените ту припламваха, ту двамата мълчаливи спътници потъваха в тъмнина. Илаян имаше твърде пресни спомени и най-ниската част на двореца ѝ навяваше ужас. Тук бе идвала два пъти, а това за един човешки живот, бе твърде много, тъй като, който дойдеше тук, не излизаше. Колкото по-ниско слизаха, толкова повече мракът обгръщаше свитото ѝ сърце. По безлюдните коридори единствения признак на живот бяха стоновете и проклятията. Понякога по пътя им се отдръпваха тъмничари още при звука на стъпките на Дюверноа. Бе започнало да става студено и мокро, а той хванал ръката ѝ продължаваше да я води към самия ад. Накрая влязоха в някаква странна зала. Тя бе разделена на две от грамаден прозорец, а в по-малката част на противоположната на прозореца стена имаше огледало. В тази част бяха подредени много столове и кардиналът покани Илаян да седне на един перпендикулярно разположен на огледалото стол. Влязоха още двама мъже. В другата половина поставиха някакъв интересен, но зловещ стол. Тя не успя да го разгледа, защото един от мъжете, разменил няколко думи с дука, закри очите ѝ с черна кърпа. После графинята усети, че той стяга китките ѝ. От страшния натиск кръвта започна да пулсира и пръстите ѝ посиняха. Обзе я животински страх и един ужасен спомен изникна пред нея. Тя се смрази и стана мъничка сякаш пред сянката на страшно чудовище. Върна се година назад. Жигът! Дюверноа я беше жигосал или пък сега я жигосваше. Паниката ѝ пречеше да разсъждава, само изостряше въображението ѝ и подсилваше ефекта от съпадението с онзи злокобен ден. Илаян се уплаши не на шега, защото тази неизвестност ѝ говореше за ужасни инквизиции и в сърцето ѝ се прокрадваше грозният образ на някакво ново мъчение. През мъглата на кръвения страх, някак си отдалеко, тя долови откъслечни думи.

— Познай кого съм ти довел?

Този глас можеше да бъде само на тъмничар. Гласът, който му отвърна, тя веднага позна.

— Какво искате от мен? — звучеше тихо и сломено.

— Себастиан! — тя изпищя.

По едно време си помисли, че може да го види, но дори сега не вярваше на ушите си. Дюверноа едва ли го бе довел да я зарадва. Но какво, за бога, искаше той.

Някой дръпна превръзката от очите ѝ. Шери бе седнал зад преградата в удивителния стол. От нейната страна бе само кардиналът. Въпреки преградата тя ясно, прекалено ясно, виждаше затворника. Напоените му с кръв дрипи, сплъстената му коса и брадясалото лице със стари и нови белези. Всичко ѝ бе скъпо, веднага щеше да го познае и да му се зарадва и с грозните рани и дупки.

Той би бил същият, ако цялото му тяло не излъчваше отчаяние, безнадеждност и старост. Шери, буйният и смел воин, се бе състарил и огорчил от живота. Този живот, който излиташе с всяка минута от обезобразеното му тяло. Бяха успели да го сломят и унищожат.

— Илаян, — гласът на кардинала я върна към нерадостната действителност — радвам се, че така Ви ощастливи тази малка среща, но аз всъщност Ви извиках по така да се каже делова причина. — Тя остро го погледна. — Знаете за обсадата и че бунтовническият лагер има един-единствен вход. Трябва да го знаеш!

— Предполагам, че са го сменили след заминаването ми — вяло и без капка усукване отговори тя.

— Съмнявам се. Не само че Ви вярват, но и нямат друг избор. Но както и да е. Кажете ми го!

— Не го знам.

— Това е стопроцентова лъжа. Аз няма да чакам дълго. Може би се досещате защо съм довел г-н Шери?

— Да — глухо каза тя. — Не смятам да Ви го кажа.

— Не ме принуждавайте — той направи някакво движение към мъжа в другата част на залата и той се зае със стола.

— Г-н кардинал, или не Ви е останала капчица мозък, или съвсем сте пропаднали, за да очаквате да Ви кажа въобще нещо. Не смятам да си хабя думите за Вас и единственото ми мнение по този въпрос е „Вървете по дяволите!“

— Грешите, Илаян. Но щом сте решили да причините болка на бездруго умирация Шери, какво пък.

Затворникът тихо изстена, защото три вериги с двусантиметров и зъбци се впиха в челото и ръцете му. Рукна кръв, а те продължиха да се впиват в плътта му. С див вопъл той извика на Илаян:

— Илаян, любима, не му казвай нищо. Нищо. Аз те обичам и ще издържа!

— Говорете, графиньо, че може да стане късно. Това мъчение наистина е ужасно, но е и много опасно. Говорете и го спасете. Животът му е на Вашите устни.

Тишината разкъсаха само приглушените викове на Шери. Графинята почти чупеше пръстите си от стискане на облегалката, а зъбите ѝ отдавна бяха разкъсали устните ѝ. Тя мълчеше.

— Илаян, досега не бях виждал хладнокръвен убиец — жена, но човек се учи, докато е жив.

Нечовешки писък заглуши сарказма на дука.

— Какво искате? — доста истерично попита Илаян.

— Но Вие знаете, входът към лагера им.

— Е, добре. Ще Ви кажа, но само спрете.

— Илаян! Млъкни, не казвай нито дума. Аз без това умирам и ако искаш да не ме довършиш, не говори. Ако загина, ще умра като герой с твоята любов, а ако станеш предател, ще умра от срам. Сбогом, любов, и нищо не казвай!

— Шери! О, дук — тя трескаво се извърна към него — ако Ви кажа, нали ще го спасите, нали ще спрете, ще извикате лекар? Той ще живее. Кажете „да“ и аз...

— Не, Илаян. Той умира — той бе махнал да спрат мъченията. — Късно е. Но Вие говорете и му спасете поне последните мъчения, за да умре спокойно.

— Не! — диво изкрещя и се залюля на стола. — Ако той умре, за какво да Ви казвам. Вървете в ада и дано там да останете. Сатана!

Състоянието на Шери, когото продължиха да убиват, я накара да каже няколко думи:

— До палатката на Леанър, генерала, има хълм... проход.

— Не, Илаян! Убиваш ме — той изгуби съзнание.

Кардиналът, който още щом започна Илаян да говори, бе отвързал обезобразените ѝ китки, отстъпи смаяно назад пред тази жертвоготовност и самообладание. Графинята поседя мълчаливо и неподвижна около секунда.

— Нямам какво повече да Ви кажа. — Скочи от стола и се затича към вратата, отвори я и се извърна. В очите ѝ имаше див блясък. — Монсиньор, ако той умре, неговата смърт ще падне върху Вас. Себастиан Шери ще бъде Вашето проклятие. А аз Ви пожелавам вечно да горите в ада и да скучаете сред себеподобните си, защото със Сатаната със сигурност ще намерите много общи черти.

Половин дузина мъже нахлуха в залата и щяха да се хвърлят да я преследват, но властният жест на Дюверноа ги спря. Стъпките ѝ заглъхнаха нагоре по коридорите.

„Тя е права. Но моето проклятие си ти, графиньо“ — помисли дукът.

Шери не умря и го върнаха в килията му.

На Илаян ѝ трябваше седмица, за да се съвземе и в този период не пускаше никого в стаята си. Генералът бе изчезнал и по-късно научи, че се бил самоубил. С Роналд бяха скарани, а Мишел и Оливер отново отсъстваха по необясними причини. Тя остана сама.

Сама със спомените си. Спомени, които бяха едно друго безплодно аз, което я обвиняваше и бавно убиваше.

Илаян с мъка откриваше в какво се е превърнала и нямаше сили дори да обвини кардинала. Другото „аз“ бе истинската ѝ същност, често забравяно и затваряно в най-тъмните кътчета на порочната ѝ душа, то понякога така я смазваше, че тя молеше за смърт. Но дали самоубийството бе решение. Майка ѝ го бе използвала, но дали можеше и тя. Не знаеше.

Илаян не знаеше, че докато нея я съсипват вътрешни терзания, кардиналът използваше властта си като бич и тормозеше народа. Едно посещение на Мишел ѝ отвори очите за всички ужаси и зверства в града. И докато той говореше с ярост и нестихваща омраза, пак бе предишният Мишел, който се беше претрашил отново да поеме борбата. В града отново се ширеше инквизицията на верска основа, народът се боеше да се покаже от къщите си, камо ли да се противопостави на страшната църква. Мишел усещаше това разминаване и се чувстваше сломен и гузен. Не можеше да открие Оливер и се страхуваше, че го е сполетяла съдбата на някои от другите пълководци. Кладите в името на Отца и Сина и Светия дух се палеха с изгряването на слънцето и гаснеха с неговия залез. Някога една такава

клада щеше да запали пожара на свободата и на братоубийствената война.

— Бог? Какво е Бог? — задавено извика Илаян. — Отново ли се опитват да използват религията като оръжие за мъчения.

— Господи, Илаян, не говори така. Съществува божие проклятие и то ще се стовари върху главите на неверниците.

— Я стига глупости! Ако има проклятие, досега да ме е поразило, но след всичките ми грехове на земята Бог едва ли ще се осмели да ме докосне. Това тук е адът, а Бог да прощава.

— Любима, вместо да светотатстваш, дай да започнем да действаме.

— Няма начин. Виж, Мишел, моята песен е изпята и аз вече въобще не виждам какво мога да направя.

— Знаеш! Винаги си знаела. Ти просто чувстваш борбата, ти си свързана с нея. Единствена ти можеш да водиш масите, да бъдеш твърда и същевременно толкова огнена и жива. Само твоята енергия и спонтанни решения са необходими сега. Те единствени могат да разчупят леда, да удавят страха. Илаян, винаги съм се удивлявал на силата на духа ти и съм мечтал да притежавам поне частица от нея пред моя здрав разум и прозорливост. На революцията ѝ трябва да не укази и закони, а огън. А ти, скъпа, си искрата, която свети и огрява пътя напред. Ти си пламъка, който ще подпали и поведе душите на хората. Трябваш ни! Трябваш ни такава, каквата си и винаги си била.

— Благодаря ти, Мишел — тя беззвучно заплака. — Моля те, остави ме. Не ме гледай такава, не. Искам да си почина.

— Добре, съкровище. Ако видиш Оливер, кажи му да бяга — сянка премина по лицето му. — Зная, че и той ще иска да се включи в борбата, но трябва да напусне Лашенжат. Опасно е и ще го убият. А ти, Илаян, събирай сили и бъди готова, защото това ще е последната битка. Битка на живот и смърт! И ти ще водиш към победа. Сбогом, скъпа.

Мишел бе прав. Оливер я посети няколко дни по-късно. Беше в окаяно състояние и той самият идваше да ѝ каже сбогом.

— Илаян, аз ще замина, щом трябва. Вие с Мишел сте прави, но ми се искаше да довърша играта. Не я започнах първи, но ми се искаше да присъствам при края.

— Той забеляза, че тя не го разбира и лукаво пламъче блесна в присвитите му очи. — Но след като ти ще бъдеш, всичко ще е окей. Вярвам ти повече отколкото на себе си. И мисля като Мишел. Ти си единствената, която може да поведе народа и да го изведе на прав път. Ще бъда при Леанър, а на Вас успех. И помни винаги ще те обичам. Много съм любил в скапания си живот, но както тебе обичам, никога!

Той започна да я целува диво и забързано. Илаян пееше под милувките му, но нещо в нея се счупи. Когато се спря на нежната извивка на шията ѝ, тя изплака и го блъсна.

— Не, Оливер, не! Предпочитам да си говорим, а не да се любим. Така ще помня лицето ти по-дълго.

— Но аз искам да запомня всяка извивка на тялото ти, всеки мускул — той отново я притегли към себе си, но почувства как тя се стегна. — Ти винаги си го искала. Какво става? Какво е станало?

— О, нищо. Просто много се притеснявам за теб и не ми е до чукане.

— Я стига! Какво ти е? — той я разтърси побеснял.

— Последвах съвета ти — извика тя.

— Той те е изнасилил! — гневът и лудостта се смесиха с горчивина и болка. — О, боже, ако има Бог, защо? Тогава защо?

— О, Оливер — тя се разрида в обятията му и той я залюля като малко дете.

На никой още не бе казала и изпитваше срам да го признае и пред себе си. След четвърт час Оливер я остави на стола плачеща. Отиде до прозореца.

— Сбогом, Илаян. Някога ще му го върна, но сега ти пожелавам само победа! Обичам те.

— И аз. О, Оли... — тя се задави и нямаше сили и смелост дори да отиде до прозореца да го изпрати.

Чувстваше, че го вижда за последен път.

Беше първи октомври, когато Илаян отиде при Мишел много потисната. Подготовката за въстанието не вървеше и той също не бе в настроение.

— Илаян, помисли какво става с нас и с работата ни.

— Нищо — тя бе откровена. — И още нещо, Мишел, има неща, които не знам как да ти кажа. Аз съм се променила, вече не съм същата и няма да мога да поведе народа. Аз дори не мога да живея спокойно в

двореца. Страхувам се. Искам да избягам, да се скрия. Да си ида в Роулси — очите ѝ се навлажниха.

— Къде?

— В имението на леля ми. Там прекарах детството си. Много преди Люк да се появи, Роналд да го продаде и ти, и всички луди, диви борещи се за свободата и за сърцето ми глупаци да нахлуете в щастливия ми живот. Не че съжалявам, но може би ако го нямаше всичко това, аз нямаше да съм такава.

— Аз пък те харесвам такава! За нищо на света не бих се отказал от теб. Но смятам, че не би предала борбата. Нашият ред дойде и ние ще изиграем играта си докрай. Трябва.

— Не ме интересува. Но може би... ако ти ми помогнеш. Искам да видя Шери.

— Какво? Аз каква връзка имам.

— Голяма. Преди не бях разбрала, но сега щурайки се из двореца, открих, че ти всъщност имаш много връзки и в армията, и в администрацията, чудесни запознанства, Мишел.

— Необходимо беше — студено ѝ отговори.

— Не те обвинявам. Но това само ми дава възможност да се надявам, че можеш да ми помогнеш. Сигурно след като видя Шери ще мога да възвърна бойния си дух.

— Ти си съвсем определено луда!

— Да. Точно затова ме харесваш и точно затова отново ще поведе народа към победа, но ако трябва и към смърт.

Нямаше абсолютно никаква луна и светлината, която се процеждаше през тесните прозорчета, бе оскъдна. Но когато слязоха в подземията настъпи непрогледен мрак.

След десетина минути, които им се сториха безкрайни, се появи брадат човек, загърнат в тъмни дрехи. Той носеше факел и на неговата светлина по студените стени заиграха странни и зловещи сенки. Мъжът не им зададе никакви въпроси и ги поведе надолу. Без да обелят дума, те достигнаха една отдалечена килия. Едва тогава се чу дрезгавият глас на мрачния им спътник.

— Тук.

Той отключи и графинята отмаляла влезе вътре.

Малката каменна стаичка се осветяваше добре от слаб огън, запален с част от дрипите на Шери. Той бе много болен и тъмничарите

му бяха позволили този лукс. Тя се вгледа с ужас и съжаление в израненото му тяло. Вратата се затръшна след нея и тя остана сама с умиращия затворник. Тя се спусна на колене край сламеника на Шери.

— Илаян, защо мълчиш? — промълви бавно Шери.

— О, мили, аз не исках да те будя — той изглеждаше унесен в дрямка, дрямка на вечния покой. — Просто щях да поседя и да те погледам — пропусна „за последен път“.

— Гордея се с теб, че нищо не им каза.

— А аз чувствам, че те убих със собствените си ръце.

— Илаян, имам нещо като последна воля, по-скоро съкровена молба — тя не се сдържа и изхълца. — Ами то, пак за революцията и понеже никой друг от нашите не съм виждал, пък и едва ли ще видя, ще стоваря този тежък товар пак на твоите нежни рамена. Подло е, но иначе няма да мога да издъхна спокойно. Тази борба, за която толкова хора умряха, има нужда да бъде защитена. Защитена сама от себе си. Моля те, погрижи се, направи така, че да не се превърне във вандалска саморазправа, да останат чисти святите идеали. Знам, че ти трябва чудо, но ако не успееш, всичко ще отиде по дяволите. Сигурно не си забравила къщата на маркиза в Люпи Доминико. Нека това да не се повтаря.

Тя се хвърли в обятията му и за известно време забравиха раните му, затвора и студения под, покрит със слама, на която лежах. Целувки, сълзи, обяснения — болка и любов никога нямат край. Мишел я изблъска от килията и ѝ проговори чак когато бяха в стаята ѝ.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ВТОРА

Илаян започваше да се усамотява все повече. Заклучваше апартамента си с дни и нито ядеше, нито пускаше въобще някой при нея. Боеше се да излиза, да говори с хората. А още повече се страхуваше да остава сама с мислите ѝ спомените си. Но тя избираше болката на самообвинението. Пред ужаса да живее с хората, да се бори, страда и унижава отново за тях, а те да ѝ се отплащат с омраза. Затова напълно откъснала се от събития и човешки същества, тя се стресна при среднощното блъскане по вратата ѝ. Още преди да попита възмутено кой е, Роналд се развика тя открехна вратата, а той я събори на земята и тръшна вратата зад себе си. Вдигна бързо зашеметената жена и се опита да ѝ сложи някакъв шал.

— Бързай, бързо се обличай! — той се задъхваше. — Само ти можеш да го спасиш! Само ти имаш тази власт.

Защо да му се не види всички я смятаха за Всевишния. Защо само тя да може да направи еди-какво си? Защо на нея разчитаха тези пусти хора? Но преди да си отговори на защото, това, което Роналд ѝ каза, я накара за секунда да се приготви.

— Бягай в подземията! Има табели — зала номер 12. Там е Мишел и го измъчват от днес на обяд. Долу е и Дюверноа, бесен е, само ти можеш да го укротиш. Иначе Мишел ще умре. Трябва да го спасиш. Не знаех, че ми е толкова симпатичен, но ще е подло, ако умре по този начин. Върви! — той я поведе към вратата.

Хубаво, че вече не го слушаше, а летеше по стълбите надолу. Втръснало ѝ беше от отговорности. Как го бе казал Шери — „Още един товар на твоите плещи“. Защо всички прехвърляха собствените си дела на нея. По дяволите! Това са писъци. Тя стремглаво се спусна още един етаж надолу и видя зала 12. Вътре, в не голяма зала, гореше буен огън и стените бяха обсипани с така наречените инструменти за мъчение. По в дъното, до груба дървена маса имаше няколко неугледни стола, но и двойка прекрасни сърмени фотьойли. В един от тях пушеше Дюверноа, мрачно загледан в малкото замрежено прозорче до

самия таван. Когато чу стъпките на Илаян, никога не би ги сбъркал, скочи и отиде до палача. Очакваше я. Махна на мъжа с качулката и зае неговото място до полуприпадналия Мишел, увесен на веригите. Огледа камшика с погнуса, но въпреки отвращението си към цялата сцена, остана до покрития с грамадни рани гръб на любовника на графинята. Кардиналът обичаше театъра, тази трагедия щеше да му достави истинско удоволствие. Не му бе достатъчно да нареди да доунищожат Шери, но се наслаждаваше и на страданията на Мишел. Всъщност кардиналът винаги бе твърдял, че физическата болка не може да се сравнява с душевната, а неговите терзания бяха повече от ужасни.

Когато видя гледката, в първия момент Илаян почувства, че тя ще се хвърли и ще увисне на ръката на Дюверноа с обвинения и крясъци, за да спре камшика, но отново нейното студено и подигравателно изражение възхити кардинала. Тя събра цялото си достойнство и успя да се овладее. Ненавистта я направи хитра и силна.

— Монсиньор, извинявам се, че прекъсвам така увлекателното Ви занимание, но какво право имате?

— Илаян, приятно съм изненадан! Вие тук? Да не би да сте дошли отново на посещение при г-н Шери. Г-н Фонтук подайте обвинителния акт. И между другото, скъпа, защо не ме помолите аз да уредя срещата Ви с него, а не Мишел. Щеше да има по-малки последствия и за двамата. Този може да оживее, но другият...

— Какво говорите?

— Надявам се Шери да е все още жив, за да Ви каже сбогом — сега той владееше положението.

Отново дълъг, изморителен и още по-ужасен преход по коридорите на този ад. Младата жена дори не обърна внимание, че никой не я спря по пътя ѝ. Като влезе в килията на Шери си помисли, че ще умре. Петнайсет минути по-късно отново бе при кардинала. Ръцете ѝ здраво стискаха полите на мръсната рокля.

— Шери е мъртъв, но неговият труп ми каза да Ви предам ето това — изстрелът мина на сантиметри от Дюверноа.

Един млад тъмничар, почти момче, бе я проследил и поваляйки я на земята, насочи пушката си към нея.

— Не, не! Благодаря Ви, млади човече, но по-добре е да се оттеглите и някога ще Ви се отплатя щедро. — Той вдигна нейния

пистолет и го задържа в ръка. — А сега, Илаян, какво още интересно предлагаш.

Тя се изправи и го погледна с дива ненавист, а той се приближи към жертвата си. „Чудесно второ действие“.

— Ваше високопреосвещенство, защо не преустановите измъчването, така да се каже ще имате достатъчно време за него, а да си поговорите с мен твърде малко. Хайде, спрете да поприказваме като хора.

— Но аз съчетавам и двете дейности отлично. Слушам Ви.

— Вие да, напълно е възможно. Но аз не мога, не мога да говоря, докато Вие, докато... — тя наистина не можеше да го каже.

— Е, добре. Но все пак толкова важно ли е?

— Да, дук! Защо не ме приковете там — кардиналът наум отбеляза, че дори разгневена е много привлекателна — и да ме бичувате. Мен! А не други, които само изкупват моите грехове.

— Той съвсем не е в затвора заради Вас, не се торможете и самообвинявайте. Излишно е.

— Но защо не си върнете на мен, Дюверноа? Защо светото отмъщение не падне на моята грешна глава? — мъката ѝ я заля като вълни при буря.

— Нима не сте разбрали, че по-добрите Бог ги приема, а нас, другите, грешниците оставя да се мъчим в този земен ад и да страдаме за тях. Мъката за приятелите е по-силна от собствената болка! Затова, скъпа графиньо!

— Но Вие не сте Бог! И освен това нали получихте всичко! Всичко, което пожелавате. Имахте всяка частица от мен, всяка частица, която безумно Ви мрази. Какво искате още? Сатана.

— На колене! — той удари кървящата рана на Мишел и Илаян се почувства по-зле, отколкото ако той беше ударил нея. — На колене, в краката ми и молете за милост!

— Какво! Самозабравяте се! Аз, аз на колене, Вие сте луд, откачен, самовлюбен садист — думите се гонеха в кръг пред кървясалите ѝ очи и тя пристъпи напред. — Как можахте да си го помислите. Дори да разпънете Мишел пред очите ми, няма да се унижа толкова. Аз да моля, аз? Никога! — тя изскочи от залата.

Макар че Илаян въобще не си спомняше как се е добрала до стаята си, Роналд никога нямаше да забрави извиващата се, стенеща

графиня в прегръдките му, докато залиташе по безкрайните стъпала. Когато се свести, тя усети твърдото рамо на Рон, а той почувства по разголената си гръд топлите ѝ сълзи. Той мълчеше и само сподавеното ѝ хълцане доказваше, че двамата са между живите. Накрая между хълцанията Илаян изплака:

— Шери е мъртъв, а може би и Мишел. О, Роналд, какво ще правим?

— Мишел е жив. Тази нощ ще избягате.

— Не е възможно.

— Възможно е. Трябва да избягате или ще сте мъртви. Аз се снабдих с плана на подземията и открих таен изход. Начертал съм ти път през задънени и безлюдни галерии. Ако се измъкнете от този ад, ще се скриете в покрайнините и все някак ще се спасите.

— Но, Рон, защо? Защо го направи? Рискуваш всичко!

— Защото, скъпа, ти сигурно не си забелязала, но аз те обичам безумно. Дотолкова, че не мога да те ревнувам от хора, които изпитват същите чувства към теб и ти ги даряваш също със своята безрезервна любов.

Тази позабравена напоследък думичка съвсем размекна Илаян, но поради неподозираната твърдост на характера си, тя се стегна, доколкото можа, и бавно се отправи към тъмните коридори.

— Илаян, само ти да се спасиш и аз ще се съглася да умра.

— Недей! Ако успеем, ти ще ми трябваш жив!

Тъмнината и безшумните ѝ стъпки под кафявите кожени ботуши помогнаха на графинята безпрепятствено да стигне до зала 12. Мишел блънуваше на пода. Тя го вдигна и преметна ръката му през рамото си. Кръвта му я изцапа цялата. Той не бе толкова тежък и ако не бяха обърканите думи за „вина“, „геройска смърт“ и несвързани спомени, които я потискаха, тя щеше много по-леко да преодолява пустите коридори. Роналд можеше да се гордее като добър стратег — нито веднъж не срещнаха жив човек или чуха някакъв звук. Откриха труп на войник и тежко оръдие. Според плана скоро щяха да са на свобода.

Роналд се беше отдал на молитва, когато нечие доста грубо потупване по рамото го стресна. Вратата стоеше откритата, а пред него се изправяше алената фигура на министъра като сянка на отмъщението.

— Много се радвам, че се молите. Ще Ви е нужно сега. У Вас ли е планът или го дадохте на нея? Няма значение. Аз имам същия план на този лабиринт и ще Ви помоля да посочите нейния маршрут.

— Никога!

— О, кой го казва! Скъпи, г-н Магнилър, съветвам Ви да го направите и то бързо. Спомнете си всичките ми благоденения и милостта ми към Вас. Но си спомнете и нагорещените клещи.

— Няма да я предам!

— От къде на къде ми държите такъв тон! Казвам Ви говорете! И се молете да не е избягала. Не искам да Ви плаша, но сто на сто бихте се самоубили, ако имате начин, защото адските мъки са по-добри от земните. Но ако ми кажете, може да реша да се обърна към Вас със „скъпи графе“.

— Земните мъки не са вечни, сир, а титлите са плод на Вашето тщеславие.

— Г-не, този пистолет съвсем не е плод на болното Ви въображение, така че говорете! И без това загубихме достатъчно време заради Вас.

— Глухите галерии — тихо отговори бъдещият граф.

Пръстът му така подскачаше на картата, че дукът се уплаши да не я скъса.

— Тръгвайте.

— Но... това. Какво искате още? Оставете ме спокойно да умра.

— Вие няма да умрете, поне не преди тя да ни е зарадвала. Ще ни придружите.

— О, господи, смили се над мен.

— Това ще Ви потрябва за по-късно. А сега ще се зарадвам на прекрасната ѝ физиономия, когато Ви види с нас. Колко щастлива ще се почувства Илаян.

На графинята ѝ се струваше, че всяка измината под тежестта и болката крачка е стъпка към надеждата, надеждата да бъдат свободни. Тя изобщо не подозираше, че Роланд може да се подаде на нечии заплахи, а още по-малко очакваше, че Дюверноа ще я чака на самия изход.

Така излизаше, че всяка крачка правеше смъртта по-близка. Още един завой и ще видят полузазидания таен изход. Вратата към рая. Мишел се беше посъвзел и крачеха почти бодро, всеки с пистолет в

ръка, а тя преметнала и каиша на масивното оръдие през рамо, го влачеше с тих скърцащ звук.

— Още малко! — въздъхна тя, преди град от куршуми да ги застави да се долепят до стената.

Мишел се показа и последваха нови изстрели.

— Засада! Много са и Дюверноа е там. — Той не ѝ каза, че до червения изверг стои Роналд.

— Ще си пробием път — тя потупа оръдието почти весело.

Редуваха се да стрелят — единият се показваше и стреляше четири пъти, после другият, и така докато умората завъртя главите им. „Противниците са много, а патроните малко“ — отбеляза мимоходом наум Мишел.

— Ти ме прикривай. Ще извадя оръдието и ще им разкажем играта.

„Боже мой, не ѝ позволявай да го види. Тя ще полудее, а и двамата ще умрем.“

Досега Илаян не се бе огледала за противниците, поради бързата стрелба и дима. Но докато изваждаше тежкото оръдие и вниманието ѝ не бе приковано в мерника, тя успя да ги види ясно и дори ги преброи. Бяха останали около тридесет души. Сега кардиналът бе напред и говореше с някакъв човек. Илаян с риск да ѝ бъде пръснат черепа отскочи назад и се опря на стената с широко отворени очи.

— Мишел, кажи ми, че не е вярно! Че не виждам добре! Излъжи ме, но ми кажи, че бъркам. Това не е той?

— Напротив, скъпа. Но ти знаеш жестоките методи на нашия велик министър.

Умът ѝ отказваше да приеме, че Магнилър ги е предал.

— Ако искаш, ти ме прикривай, а аз ще работя с оръдието.

— Много си слаб. Ето ти единия ми пистолет и продължавай да стреляш... по всички.

Илаян се излегна ѝ нагласи оръдието. Имаше около пет малки взривяващи се топки, които щяха да причинят смъртта на почти всички в дъното на коридора. Сега трябваше да приклепне и да дръпне силно буталото, но свистящите куршуми не ѝ даваха да се изправи. Мишел видя, че е в безизходица и я издърпа отново зад себе си.

Сред общата пукотевица се извиси гласът на дука:

— Предайте се и няма да се стреля.

Много успокоително. Те отвърнаха с огън и Илаян успя да се премести зад оръдието. Дюверноа предупреди още веднъж, а патроните на Мишел се свършиха. Сега всичко зависеше от нея или от оръдието. Само да натиснеше и всички щяха да са във въздуха. И кардиналтът и... Роналд. Тоя предател. Човекът, който обича. Ако имаше сълзи, би плакала, ако имаше глас, би вила, ако тялото ѝ не бе така безнадеждно схванато, би се тръшнала на голия под. Нещо в съзнанието и се скъса, пречупи и в сърцето ѝ настъпи празнота и не можеше да стреля. Не можеше! Нямахше нито сили, нито смелост и безчувственост, за да убие Роналд, който най-безжалостно я бе предал на инквизицията.

— Стреляй!

— Не мога.

— Стреляй, мътните те взели. Ще те убият, ще загинем — яростно изкрещя Мишел.

— Съжалявам, не мога!

— Моля те! Почти сме успели. Убий убийците, Илаян — той се промъкваше към нея решен на всичко.

Илаян мигновено вдигна пистолета и стреля. Мишел поблагодари с очи, защото един от войниците щеше да го направи на решето. Мъжът хвана ръката ѝ и се готвеше да я измести, когато тя дръпна назад буталото и всички топки паднаха — беше свършено.

— Казах ти, че няма да стрелям!

Мишел припадна, а Илаян остана да стреля до тялото му по многочисления враг. Патроните свършиха, заловиха ги. Сбогом, свобода.

Нямаше представа дали е в същата стая, в която измъчваха Мишел, но ръцете ѝ бяха оковани като неговите и тя висеше на веригата, стърчаща от стената. Чу плясък на камшик и понеже не усети острата болка по изранения си гръб, потърси с пламнали очи нещастния човек. На съседната верига бе прикован Мишел. Изведнъж пред погледа ѝ изникна отвратителното лице на кардинала.

— Здравей, Илаян — тя се обърна на другата страна. Последва удар. Последва още един и още един.

Ноздрите ѝ се разшириха, а устните и побеляха. Плясъкът се сля с гласа на Дюверноа:

— Дай ми информацията, Илаян и ще живееш! „Каква информация? Тя нищо не си спомня. А, да, пътя към лагера на Ричард. Никога.“ Почувства се почти удовлетворена и си внуши, че владее положението, след като ѝ иска нещо. Окървавена и стенеща, тя се усмихна тихо и му кресна с цялата си гордост:

— Разкарайте се, кардинале!

Появи се черна яма и графинята потъна в нея. Письци в далечината я изведоха от блажената безчувственост. Обърна глава. Мишел го нямаше. „Сигурно го разпъват“ безпристрастно си помисли между два удара. Отново започна да потъва, но чуваше гласа на противния червен дук:

— Илаян, моля те, кажи пътя и ще си свободна. Моля... — Свободна! Думата я замая още повече. Свободата неведнъж я бе лъгала и съсипвала. Никога няма да забрави последните разбити надежди, последната болка и отчаяние, след като се бе надявала, че е на една крачка от сигурността и спасението. Стига излъгани илюзии. Тя отказа. Като с клещи стискаха глезените ѝ, лактите ѝ. Виковете ѝ продължиха и тя усети, че съвсем неволно зове едно име. Косите ѝ настръхнаха, крещеше „Дюверноа“.

— Спрете! — изкрещя той, а тя изгуби съзнание. Влачеха я бавно и внимателно по каменната повърхност на най-затънтената градина край оградата на замъка. Качиха я на някакъв грозен кон. Обезформените ѝ крака бяха обути във войнишки ботуши, ръцете ѝ бяха вързани. Имаше още тринадесет коня и на единия вече седеше Мишел. Нищо не бе останало от него. Из двора се щураха двадесетина войника. Появи се Дюверноа. Тя обърна животното към него. Беше ѝ приятно да го гледа отгоре.

— Графиньо, реших да Ви изпратя на заточение с г-н Мишел — вежливо, студено, но без предисловия ѝ събщи.

— Дук, доуточнете се. Веднъж на Вие, веднъж на ти. Избирайте.

— Радвам се, че не сте загубили нито частица от духа си. — Мълчанието ѝ граничеше с неуважение. — Е, както и да е. Съжалявам, че ни напускате, Илаян, но уви, това се налага. Но на изпращане съм Ви приготвил сюрприз, ще останете очарована.

— Ще ме очаровате още повече, ако ме освободите от противното ми Ваше присъствие.

— О, разбира се. Твърде скоро — от устата му капеше мед. — Но просто исках да предадете на г-н Самулере, че за съжаление няма да мога да присъствам на обесването му. — Илаян пребледня. — Искрено съжалявам, но ще съм зает с размазването на бунтовническия лагер. Край на обсадата. Аз никога не съм предполагал какво могат да направят едни нажежени клещи, нито пък, че Вие Илаян си спомняте с такива подробности оня маршрут.

— Лъжец! — изкрещя тя и с цялата си останала енергия го ритна в лицето.

Той падна, но веднага се изправи на колене, подпрян на една ръка, а с другата с много красноречив жест спираше двадесетте насочени пушки.

— Не! Не, не стреляйте! — приближи се до вкаменената жена и ѝ изсъска — ще си платиш, много скъпо ще си платиш.

После Дюверноа тичешком прекоси ливадата, разтривайки окървавената си буза, влезе в каретата и тя препусна към двореца.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА

Дванадесетте войника и двамата оковани пленника поеха през нивята. На Илаян за втори път ѝ се налагаше да напусне града на мечтите си. Тя бе сигурна, че едва ли някога пак ще види Лашенжат, едва ли някога ще бъде човек. Войниците ги третираха много лошо и само капитанът им — лейтенант Харис, се държеше човешки с пленниците.

Мъглата бе страшна. Студът и влагата залепваха дрипите по Илаян и Мишел. Те бяха оскъдно хранени и постоянно унижавани, физическите рани, макар и трудно, зарастаха, но душевните ставаха все по-дълбоки. Допълнително нещо, което мъчеше графинята бе, че много се бавят. Планините бяха много трудно проходими, а това бе единственият маршрут, стигащ до източното крайбрежие. Там щяха да се качат на кораб, който завинаги да ги отдели от родната земя. Заваля сняг и лейтенантът поиска да предостави шинела си на Илаян като каза, че поне момичето заслужава да не умре от студ. Момиче — нежно и галено обръщение, за което 19-годишната графиня се чувстваше прекалено зряла и мъдра. Твърдите войници се противопоставиха на това, една престъпница да носи честния войнишки шинел. Илаян не се оплакваше и повечето мълчеше. Тя само от време на време се опитваше да напомни на лейтенанта, че трябва да стигнат навреме за екзекуцията. Кардиналът ѝ бе обещал. Тя искаше да види за последен път Оливер, въпреки че смъртта му би я смазала. Тя щеше да се изпълни в 10 часа след 3 дни в някакво градче в източните долини. Може би щяха да стигнат, ако войниците нарочно не се мотаеха. А се случи и нещастие — един от конете умря и макар че това нямаше да затрудни кой знае колко войника да повърви десетина часа пеша, войниците настояха да отидат в близкото село и да купят нов кон. На Илаян ѝ прилоша. Няма да могат да стигнат. Какво не би им дала на проклетите войници, за да не се спират сега. Да, ще им даде всичко каквото има, о, да, каква по-добра идея. Тя премина в тръст и стигна до водача на колоната — хубавия, но умислен лейтенант.

— Г-н лейтенант, имам една молба към Вас.

— Слушам Ви, госпожо — вежливо се поклони, въпреки вида ѝ.

— Ще може ли, за да се движим по-бързо — тя се бавеше, защото се страхуваше да не изтълкува думите ѝ погрешно, — да преотстъпя моя кон на Вашия войник.

— Това не е необходимо. Ако аз реша, той може да върви пеша, достатъчно бавно се мъкнем, а може да се качи и върху друг кон.

— Но той има багаж, а аз не. Аз, сър, наистина държа да пристигнем навреме. Моля Ви — тя вложи остатъците от нежност и чар, но младият мъж видимо не се трогна.

— Държа не по-малко от Вас да съм точен, но не мога да допусна да ходите пеша. Вие, — гласът му издаде топли и доста объркани чувства — Вие не сте добре.

— Напротив! Чудесно се чувствам, сър. И Ви моля да изпълните молбата ми.

— Така съжалявам, но нямам друг избор. Бих Ви носил на ръце! Аз ще отстъпя коня си.

— И дума да не става! — Илаян съвсем леко се ядоса, дано така да изглежда по-убедителна. — Вие да ми помогнете ли искате или да нараните и бездруго измъчената ми душа.

— Но...

— Никакво „но“. Трябва да се съгласите — тя препусна напред и небрежно добави: — И нека идеята да е Ваша. Така ще е по-добре.

Страшна картина представляваше графиня Ламури. Тя тичаше с вързани ръце и вериги на краката — страхуваха се да не избяга. Въпреки състоянието си, тя се появи първа на площада на екзекуцията. Лейтенантът притеснен за сигурността ѝ яздеше почти зад нея. Хората се вгледаха с учудване в красивата, но измъчена и мръсна жена. Илаян видя платформата, изпищя и падна назад безчувствена. Макар че не се чу изстрел, лейтенантът бе сигурен, че е застреляна. Само широко отворените ѝ очи, изхвърчащи от орбитите, говореха за живота у нея. Той проследи лудия ѝ поглед, видя платформата и прошепна: „Прости ни Господи“. Разбойникът щеше да бъде умъртвен посредством старо, много жестоко мъчение. Лейтенантът забрави тълпата, забрави колегите си и я притисна до себе си, говореше ѝ нежно и я качи на собствения си кон. Придържайки я, той отиде на определеното им

място. Бяха чакали само тях, защото кардиналът много държеше пленниците да присъстват на екзекуцията.

Изведоха Оливер и тя тихо извика. Сведе очи и не чу нито дума от присъдата и протокола. Човекът, който изведоха, бе сломен, съсипан и в погледа му нямаше нищо разумно. Той погледна към Илаян и Мишел, но отвърна празните си очи. Сложиха му примката и Илаян почувства, че иска да се помоли. Вдигна очи към небето и устните ѝ беззвучно се размърдаха. Тогава видя десетина конника да препускат към града. Бяха съвсем близо до склона. Тя ги виждаше, а ако извикаха, щеше да ги чуе. Веднага позна един от ездачите — никой друг нямаше такова слънчево сияние в косите си както Ричард. Илаян трепна и лейтенантът я погледна, но само бързо издигащите ѝ се гърди издаваха страшното вълнение, а лицето ѝ си оставаше ледено. Сега всички присъстващи чува копитата и тълпата ревна. Илаян чу само гласа на Ричи:

— Копелета, лешояди, не напили се на кръв! Никога няма да ви дам да смучете и разкъсвате тялото на един революционер. О, народе, защо си толкова жесток. Няма да ви позволя да се гордеете и с това ново издевателство!

Той стреля и Оливер залитна и бутна столчето.

„И мен!“ — мислено изкрещя Илаян, защото бе сигурна, че Ричард я бе забелязал. Но той препусна нагоре по склона и тя не издържа.

— Ричи — нейният писък посрещна негодуванието на тълпата, чеса ѝ отнели зрелището.

Шумът изведнъж заглъхна и ехото довя от планината „Предателка“. Ричи бе изчезнал, до нея долетя още веднъж и я удари като камшик „Предателка“.

Вървяха вече седмица след кошмара на екзекуцията. Илаян бавно се съвземаше след шока и изживяния ужас, но в сърцето ѝ зрееше страшна рана от пустота, отчаяние и вина. Тази разкъсваща болка се дължеше най-вече на обвинението на Ричард. Тя дори не беше говорила с него, думата, която като чума я порази, бе „предателка“.

Графинята не се съмняваше, че се отнася за нея, особено след думите на Дюверноа. Тя беше предала приятелите, мечтите и любовта! Това ново чувство съвсем съсипа мизерния ѝ живот и смаза последната ѝ вяра в себе си.

Илаян откри, че най-тежкото мъчение е самоизяждащата вина и омраза към себе си. И на най-върлия си враг не би пожелала да се самообвинява и самоизмъчва. Бе прекалено жестоко!

Илаян, носейки тежкия си кръст, се затвори в себе си. Докато преди посрещаше наглите закачки на войниците със студенина, сега просто не ги чуваше. Както бе станала глуха за другите, почти беше и онемяла. Мълчалива и като зловец призрак, често седеше заглеждана в залеза и вливаше ръце в студената почва, а паничката с оскъдната дажба стоеше недокосната.

Хубаво, че младият лейтенант ѝ купи кон. Илаян не можеше дори да вдигне очи и да погледне разтревожения лейтенант, който гледаше как тя от ден на ден се топи.

Той се опита да поговори с Мишел, който беше единствения близък човек на жената и би я накарал да се върне към живота, който отлиташе. Но Мишел бе също толкова мрачен и меланхоличен по някакви незнайни причини. Той отчуждено отвърна, че за нея би било по-добре да умре още сега. Лейтенантът се опита да възрази, но бившият бунтовник само вяло махна с ръка и потъна в невеселите си мисли.

Една вечер все пак Мишел послуша съвета на Харис и отиде да седне при бледото подобие на страхотната графиня. Той имаше вериги и на ръцете и на краката си, защото предния ден, почти обезумя, се опита да се хвърли в една пропаст. Оставаха още десетина дни от дългия им преход и младият лейтенант искаше да предаде пленниците здрави и читави. Тя остана като статуя дори когато Мишел се опита да хване студената ѝ ръка.

— Илаян, ако ме чуваш само кимни. Искам да поговорим.

— Добре, Мишел. Но няма за какво.

— Има. Аз крих до сега една ужасна тайна и ти трябва да я научиш.

— За какво ми е?

— Ако не ти я кажа, ще полудея.

— Какво е лудостта? Забрава или зов от ада. Съдбата не може да се измени. Но говори, щом искаш.

— Преди да ме чуеш и да ме убиеш, трябва да ти обясня. Ти знаеш какво е болка, на теб, любима, ти е ясно. Но е страшно да умираш многократно и да възкръсваш пак от болката! Ти си силна, ти

просто си нечовешки смела. Но аз съм страхливец, аз не можех да издържам.

— Какво ми казваш? — косата ѝ настръхна, а гласът ѝ се извиси.
— Говори, Мишел, говори.

— Илаян, аз съм нищожество. Нямах избор, нямаше да устоя. Аз умирах и не зная дали...

— Давай! Убиваш ме с това увъртане.

— О, недей, Илаян. Досега само не съм се самоубивал, но нали болката на душата е по-силна от тази на тялото. Аз не можех повече! Беше преди ти да дойдеш долу. Не издържах...

— Ти си ги предал! — писъкът ѝ съвсем се различаваше от човешки вик.

С животински устрем тя замахна и разби лицето му с веригата. После, учудващо за не ял от дни човек, посегна и стегна в железните брънки гърлото му. Докато войниците я дръпнат, той беше изгубил съзнание.

В следващите дни, въпреки че Мишел бе напълно пречупен, Илаян стана по-спокойна, дори от време на време говореше с младия лейтенант.

— Графиньо, да не се задълбочаваме във факта, че съм омаян от Вашата красота и чар. Искам да говорим сериозно — гласът му трепереше. — Сега, след като се върнахте към живота, аз искам... Всъщност знам страшните последици, знам риска и опасността да стане по-лошо дори, но аз ще направя всичко, за да сте свободна. Ще Ви помогна да избягате далеч отгук.

— Свободна? — тя отпусна поводите, а очите ѝ се навлажниха. Никога не бе мечтала за това, фантазията ѝ литна далеч в розовите облаци, но почти неволно, отговори твърдо — Не, не може!

— Но, защо, за бога? Вие ще избягате. Вие трябва да живеете в охолство, любов и щастие. Но защо отказвате — гласът му премина в ридание.

— Не! — вече знаеше защо го прави. — Вие не трябва да отговаряте за чужди грехове, не е честно да поемете моя товар. Помислихте ли какво ще стане, когато изчезна? Обричате на мъчения всички невинни мъже, а себе си на вечно проклятие. Ако имам още малко чест, няма да измъчвам съвестта си и с това.

— Не говорете глупости. Това не ме интересува. Моите подчинени постоянно се гаврят с Вас и заслужават справедливо наказание.

— А Вие! Аз, която съм опозорена, пак не мога да оставя страната си, но Вие Харис, сте честен и почитан — тя не му спомена, че иска да довърши битката докрай, но каза: — Аз трябва да остана!

— Но не можете! Вие сте осъдени на заточение. Ще напуснете страната като престъпница, обречена на мизерия, или с мен по пътя на щастието. Толкова ли Ви отвращавам?

— О, господи! Не, естествено. Не, тъкмо обратното. Ако Ви последвам, ще Ви обрека на гибел. Аз руша всичко, до което се докосна. Проклет да бъде денят, в който съм се родила.

— Приемете — горещата му молба се примесваше с объркване, но обожанието взе връх.

— Не, това няма да стане. Забравете го. Твърде много Ви харесвам, за да Ви унищожа.

— О, Вие ме обичате! Но тогава...

— Тогава оставам тук. Този разговор приключи. Оставете ме на мира.

Бе последната спирка край едно село и лейтенантът с петима войника отиде там за провизии и да получи последни указания. От там щяха да ги упътят къде ще ги чака лодка, която да ги закара до кораба. Дюверноа държеше всичко да стане тайно. Оставаха още 4 дни от едномесечния страшен път и щяха завинаги да бъдат заточени на някакъв остров. Всичко щеше да свърши. Колкото повече се приближаваха до фаталния бряг, толкова пленниците ставаха потнесенени. Те живееха в абсолютно свой свят. Както обикновено, Мишел стоеше прав, облегнат на едно дърво и наблюдаваше звездите. Илаян, напълно изтощена, спеше на боровите иглички на няколко метра от огъня.

Шестима военни, обвити е дебелите си шинели, ядяха шишчета и безгрижно си бърбеха. Неочаквано се умълчаха. Нито жената, нито другият изгнаник забелязаха странното мълчание. Двама от войниците се промъкваха внимателно към Илаян. Въпреки всичките ужаси, които бе преживяла, лицето ѝ беше спокойно и неземно красиво в съня. Ръцете на по-едрия я хванаха за куртката и рязко я обърнаха по гръб. Тя отвори очи. Не изпищя, само се опита да стане. Това не ѝ се отдаде

и тя започна да се извива. Нападателят се изсмяха и извикаха другите. Не чуваше или не възприемаше какво ѝ говорят. Усещаше само похотливите им погледи по треперещото си тяло и грубите им движения, причиняващи ѝ страшна болка. Единият ѝ вдигна полата. Бяха шестима, нямаше как да се бори, да се спаси. Но рефлексите ѝ се задействаха и тя го ритна в слабините. Почувства, че хватката отслабва и се опита да пълзи на лакти. Изплъзваше им се. Последва удар от пистолет по главата ѝ и от раната бликна кръв. Люшкаца се мъгла легна пред насълзените ѝ очи. Чу нечий стъпки и зверския рев на Мишел. „Как не се бе сетила да го извика досега“.

— Копелета! — той помете с веригата си двама.

„Мобилизирай силите си!“ Илаян скочи и също използва оковите си. Разблъска мъжете, един падна в огъня, а друг изгуби съзнание. Точно се готвеше за следващия удар и проехтя изстрел. Мишел отстъпи назад, държейки безчувствената си лява ръка. Двама се хвърлиха върху му, а друг я блъсна до едно от дърветата. Искеше да помогне на Мишел, но удар с юмрук я свлече на земята.

— Веднага спрете! Пуснете ги! — гласът му, суров и гневен, бе пълен с възмущение и ужас.

Войниците, засрамени и смаяни от яростта на лейтенанта, се отдръпнаха. Мишел падна на земята, а Илаян, безмълвна и обвиняваща, остана права до дървото. Лейтенантът гледаше само нея. Отиде до нея и нежно докосвайки я, прошепна:

— Бягай! Трябва да бягаш, Илаян! Напусни това място, спаси се! — гласът му обикновено тих и спокоен, се бе превърнал в крясък.

Войниците, зяпнали, го слушаха.

— Внимавайте! — остро го предупреди Илаян.

— Не ми пука за тия негодници! Ако можех, бих ги избесил всичките. Ще ги предам на правосъдието и ще се постарая да ги накажат.

— Я по-полека! Ами ако ние кажем как сте предлагали на тази мръсница да се чупите заедно. Досега мълчахме, ала ни беше ясно!

— Нищо не ви е било ясно — Илаян се посъживи, но командирът я прекъсна:

— Глупак, как смееш да говориш така.

— Смея, ами, не за благочестивост жигосват и заточват такива като нея.

Лейтенантът се хвърли със стиснати юмруци и зъби.

Илаян успя да се озове между тях и размаха ръце.

— Харис млъкнете! А вие ме чуйте много добре и си помислете. Нямайте никакви доказателства срещу лейтенанта, а той, ако иска, може да предостави доста такива за неморалното ви държание. Той може би ще отиде да се оплаче срещу вас и ще ви предадат на военен съд. Пазете се!

— Но ние ще кажем...

— Нищо няма да кажете! Та кой ще повярва на неколцина мерзавци като вас, а лейтенантът ви е честен и уважаван човек. Няма значение какво каза тази вечер, бе прекалено потресен от жестокостта ви. Избирайте: или ще ви съдят и осъдят, или ще забравите за случилото се!

— Това няма да стане, графиньо! — изрева лейтенантът.

— Напротив. Ще стане, г-не! И, така, господа?

— Съгласни сме!

— Не си правете илюзии, това няма да мине безнаказано.

С покоряващ жест тя положи тънкото си пръстче на устните му.

— Радвам се, че се разбрахме, храбри войници, — жлъчта ѝ пронизваше като меч.

— Лигла! — просъскаха войниците.

Илаян повдигна вежди, обърна се към Харис и тихо и тъжно каза:

— Уморена съм — цялата жизненост, омраза, симпатии и смелост я бяха напуснали и бе останала само изпочупената „калъфка“ и болката в сърцето. — Да, уморена, много уморена съм. Искам да си легна да спя. Да спя вечно!

Той я поведе към собствения си спален чувал, но тя му отказа с небрежен жест и се отпусна до Мишел. Илаян остана цялата нощ да се грижи за него. Прегледа раната му. Между стенанията той хрипкаво пророни:

— Благодаря ти, Илаян. — Тя заплака.

Беше тиха и спокойна привечер. Качиха ги на лодката. Четиримата гребци, пак военни, хванаха греблата. Не се чуваше нито звук и плацикащите вълнички отекваха в съзнанието на Илаян. Харис цял ден мълча и нищо не яде. Мишел се бе загърнал в една пелерина и се мъчеше да заспи. Войниците също бяха смутени. Морето бе така

спокойно, но мрачно, както бъдещето, което я очаква. В дълбочините то криеше своя свят, а на повърхността оставаше само пяна и солени сълзи. На хоризонта се образуваше светла слънчева пътека, която сякаш водеше към небето. Веслата удариха ритмично във водата, морето пое лодката в студените си обятия.

Хлад се плъзна по вените на графинята. С всяко преместване по-навътре в необятната морска шир тя усещаше как жаравата от чувства в нея гасне, как искрите на цялото ѝ съществуване се губят в мрака. Свършваше денят, свършваше нейната епоха и заедно с нея се отдалечаваше земята, за която беше готова да умре. Тя щеше да умре, щом настъпеше страшната тъмнина. На брега запалиха фенер и това само усили страданието ѝ. „Господи, защо не може водата да ме погълне. Аз не съм слънце и няма да се родя отново за новия ден. Смили се, Господи.“

Вопъл на чайка разкъса тишината и на поляната край войниците се появиха седем човека на коне. Макар че бяха загърнати в черни мантии, по гербовете върху наметките им от червено кадифе личеше знака на кардинала. Предводителят на странната група каза нещо и лейтенант Харис махна на гребците да спрат. Лодката започна бавно да се връща към брега. Отмаляла Илаян отпусна глава между коленете си. Скоро можеше да чува разговора на сушата.

— Досега сме препускали от двореца. Ето писмо, получило печат и от Гралнд — последната ни спирка. Пленниците трябва веднага под моя закрила да се върнат!

Смъртно блед Харис пое плика. Той от една страна изпитваше безсрамна радост, а от друга — панически страх. Тогава у него се събуди военния човек и прегледа дали заповедта е редовна. Листът принадлежеше на кардинала. Младият човек знаеше отлично, че само кардиналът има хартия с воден знак. Но великият министър, опасяващ се от фалшификации и кражби, често сменяше гербовия знак. Лейтенантът дълго се взира в съдбовния лист. Лодката стигна до брега и той повика настрана мъжа, който му бе предал писмото. Разговаряха малко и после Харис със свито сърце и надежда каза:

— Да бъде божията воля.

— Но господине, очевидно е, че това е желанието на кардинала.

— Да. Отведете я и нека това ѝ донесе щастие. — Реши лейтенантът.

Той знаеше, че документът е фалшив, но разчиташе, че едва ли враговете ѝ се опитват да я спасят. Беше стигнала до дъното. Само по-добре можеше да бъде.

— Г-жо, г-не, последвайте ме! — студено каза гласът зад качулката и на Илаян ѝ се стори, че го е чувала някога. — Господа войници, гордеем се с предани на г-н Дюверноа хора като вас, които винаги изпълняват волята на началниците си. Това е пътят към славата. А това е награда за добрата ви служба.

Монетите от тежката кесия се разпиляха и човешките същества като подивели се хвърлиха да ги събират.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА

Безчувствена и опияняваща се от бездушието си, Илаян се качи на коня. Седемте конници обградиха изгнаниците и тя видя, че ръцете им са на кобурите. Но нищо не се случи и те изчезнаха в мрака. Преди Харис с фенера в ръка да изчезне от замъгления ѝ поглед, тя извика високо: „Сбогом“ и му се усмихна. Младият лейтенант си спомняше тази искряща, озарена от надеждата усмивка, когато лежеше в затвора, преди да го обесят. Понеже графинята бе напълно изчезнала и това си бе чисто бягство, го осъдиха за измяна, войниците му го предадоха. Нищо не го спаси от смъртта.

Яздиха цяла нощ без никой да продума. Когато се зазори, тежките спътници започнаха да си подхвърлят закачки. Слънцето изгря — тя щеше да живее. Съвсем небрежно предводителят на пратениците на кардинала се обърна към нея:

— Г-жо, знаете ли къде отиваме?

— Не, но смятам Вие да ми кажете. Кардиналът сигурно има представа защо точно е решил да се върна на родна земя.

— Наистина, но той едва ли има представа въобще, че сте в Игналия.

— Сега вече не Ви разбирам.

— Илаян, нима не ме познавате? — той препусна напред и качулката му падна.

Той бе в гръб, но нещо трепна у нея. Всички спряха и тя се вгледа в широкия му гръб, в светлата му коса, вързана на опашка. Илаян не видя как топлите му кехлибарени очи светят щастливо, но ясно и отчетливо произнесе:

— Хуго!

Той се обърна и скочи от коня. Баронът дойде до нея, свали я от седлото и я прегърна. Тя обгърна раменете му и притисна глава до гърдите му. Той повдигна лицето ѝ и го целуна. В началото нежно, а после страстно се целуваха дълго. Тялото ѝ се огъна под устрема му и се облегнаха на коня.

— Илаян, любима, живеех си в имението и, както обикновено веднъж на месец, посетих Гралнд и научих, че очакват много важен гост. Помислих си, че е Дюверноа, но, скъпа, това се оказа ти. И така от дума на дума всичко ми стана ясно. Разбрах откъде ще минете, къде отивате. В края на краищата не можех да те оставя да си заминеш, без да ти кажа поне едно сбогом. Ако ти си ме забравила, аз съвсем не съм. Надявам се, че не си държала много на тази малка екскурзия, която аз с егоизма си провалих.

Илаян му метна един възмутен поглед: „Как можеше да се шегува с такива неща?“

— Както и да е. Сдобих се с всички тези глупости, включително и фалшивото писмо на твърде стара хартия. За теб всичко бих направил, но ако ги нямаше приятелите ми, щях само да се застрелям — той посочи спътниците си. — Чудесно е да имаш приятели! Разбрах, че вече сте на брега, минах още веднъж през Гралнд и дойдох да спася моята принцеса. Добре изиграх ролята си, но ако лейтенантът не бе такъв глупак, може би щеше да се наложи да постреляме.

— Той не е глупак! — „Той е влюбен“ — думите като самообвинение останаха в душата на Илаян.

Една прекрасна утрин след около седмица те пристигнаха в имението на Хуго. Въпреки умората Илаян прекара най-лудия си ден от месеци насам. Бързо се възстанови. Ядеше до насита и сама се чудеше какъв страшен апетит има. По цели дни прекарваше в игри и закачки с Хуго и Мишел. Тя отново се превърна в щастливата графиня. През цялото време ги дразнеше, караше ги да ревнуват, но молеше за целувките им. И макар да се гледаха свирепо, те изпълняваха капризите ѝ и им доставяше удоволствие само да я докосват. Но най-чудесното откритие, което установи веселото момиче, бе, че тя отново може да бъде жена. Това я направи повече от щастлива и въобще не се тревожеше, че месечното ѝ неразположение не е идвало от два месеца. В крайна сметка нейният организъм бе съсипан. Понякога ѝ прилошаваше, ръцете ѝ трепереха, често повръщаше и всички стави я боляха.

Мишел дълго време лежа буден. Тихо стенеше и проклинаше умората. Чувстваше се ужасно стар и безнадеждно смазан. Въпреки болката той блажено се протегна. Мислите му отново отлетяха при Илаян. Тя бе така луда, жива, темпераментна и неуморима. Помисли

си: „Все пак трябва да е съсипана от целия луд ден.“ Искаше му се да отиде при нея, да я прегърне и нежно да я целува. Нищо повече. Илаян му беше простила и се държеше чудесно, а само много рядко в очите ѝ се появяваше мъчителният израз на меланхолия. Той откряна вратата, когато нечии леки стъпки го накараха да се закове. Бледата сянка на графинята се отправи по посока противоположна на неговата врата. Илаян, прелестна със снежнобялата си рокля и приличаща на ангел, почука на вратата. Хуго ѝ отвори. Целунаха се и паднаха още на самия праг. После той я вдигна и отнесе на ръце вътре. Дори да не чуваше пронизителния, звънлив смях, на Мишел му бе ясно какво правят. Едва успя да стигне до леглото си. Тя беше демон! След всички мъки, страдания и ужас тя можеше да се забавлява, да дивее и люби не нежно, а страстно. Мишел се чувстваше изчерпан, празен, а тя раздаваше светлина и любов.

Райското пленничество при барона продължи близо месец, преди изгнаниците да възстановят напълно силите си. Макар че Илаян постоянно бе с разклатено здраве, тя настояваше да тръгнат незабавно към Лашенжат. Защо, не можеше да обясни, но чувстваше, че нещо се случва, нещо, което със своя плам би могла да спре. Знаеше какъв риск поема, известно ѝ беше, че това е лудост, но както в детството ѝ, столицата имаше притегателна сила. Приятните и уютни зимни часове, прекарани край камината, бяха повече от лек за душевните ѝ рани. Беше се върнала отново в чудното и забравено време на спокойствието и трепетното очакване. Тя отново мечтаеше за непокоримия град и копнееше да мине под величествените арки. Може би вървеше към своята гибел, но би била удовлетворена да види столицата дори за последен път. Само че Мишел и Хуго въобще не искаха да чуят, за каквото и да е път, а най-малко — към кардинала.

След като изминаха четири дълги и спокойни седмици Илаян започна да се бори за правата си с всички средства. Тъй като бяха близо до морето и климатът бе мек, тя често излизаше на разходка, но забеляза, че постоянно я следва някой от приятелите на барона и това я доведе почти до истерия. Те се страхуват, че може да избяга! Започнаха скандалите. Графинята ставаше все по-мрачна, заядлива и ѝ прилошаваше все по-често. И двамата мъже се чудеха защо се олюлява толкова много след като се хранеше чудесно и напълня. Илаян също виждаше, че талията ѝ е започнала да губи перфектната си форма, но

го отдаваше на пиенето. Алкохолът ѝ даваше сили и ѝ помагаше да забрави много неприятни, трагични или глупави неща. Мишел и баронът дори не предполагаха за увлечението ѝ по тази отрова.

Веднъж, пийнала и почти в унес, на нея ѝ хрумна откачената идея, че може да е бременна. Та нали всички признаци бяха на лице. Опита се да се изправи и отиде до огледалото да разгледа напълнялото си тяло, но се препъна и падна по очи. Изпусна бутилката и тя с глухо дрънчане се разби на пода. Парливата течност тръгна към изтръпналото ѝ гърло, стомахът ѝ се разбунтува и тя повърна. Сълзи рукохнаха от зачервените ѝ очи. „Не може да е бременна, не може! Повече никога няма да пие, никога.“

Едва ли някой щеше да я разбере защо толкова иска да отиде в столицата, но тя реши да опита като проведе обикновен приятелски разговор с Мишел. Той се взираше в подпухналото ѝ лице и с тревога слушаше.

— Мишел, трябва да замина! Налага се, ако остана тук, кардиналът скоро ще разбере къде съм. Ще опожари имението, ще ни убие. Не може повече да злоупотребяваме с гостоприемството на Хуго.

— Гостоприемство? Та ти само дете не си омъжена за него. Той ще те последва навсякъде и не виждам смисъл сама да се напъхаш в ръцете на този инквизитор. Сама да отиваш при Дюверноа.

— Не е вярно. Аз отивам сама в града и ще се крия. Нещата са се променили. Народът се е вдигнал, имат нужда от мен. Сега вече ще ги поведе. Те са като вълна, която се е надигнала и чака.

— Не можеш вече да ги водиш, твърде късно е. Когато стихииите се разразят, по-добре е да се скриеш. Някъде сбъркахме, но сега е невъзможно да се върнем назад. Сега тълпата ще решава сама.

— Не! Те ще загубят. Трябват им водачи. Трябва да отида.

— Няма да те приемат. Край на всичко, Илаян. Само времето ще покаже дали още има надежда.

— Винаги има надежда. Аз винаги ще вярвам!

— Да, удивлявах ти се на вярата ти, на несломимостта ти. Възхищавах се на мечтите ти, на смелостта ти, но сега безразсъдността и упорството са неуместни.

— Не! Не мога да чакам, да живея така. По-добре е да се боря, макар и срещу съдбата.

— Не, любима. Сега народът води и не се нуждае от напътствия. Очаква ни буря и ако излезем живи, ще можем да започнем отново. Нека чакаме бъдещето.

— Никога няма да чакам.

Още същата вечер, на връх Нова година тя завари барона сам да пие вино. Напоследък все повече стоеше сам. Прекалено често се караха и си нанасяха жестоки обиди и той предпочиташе самотата. Дори сега, когато те с Мишел се опитваха да празнуват, той висеше с чашката алкохол. Илаян нямаше сили да го упрекне.

Баронът вдигна помътнял поглед и ѝ предложи чаша. Тя приседна и на големи глътки изпи съдържанието на кристала.

— Трябва да поговорим, Хуго. Важно е. Какво ще правиш сега?

— Сега?

— Да. Така не може да продължава. Искам да си вървя.

— Сега! — той повтори със странно благоволение.

— Илаян, не знаеш ли, че „сега“ е само частица от живота и че сега няма, има само утре и вчера. Днес първо е утре, после става вчера, но сега минава твърде бързо и после всичко е отминало. Това е животът! А той е свършен и ще умрем.

— Това, че си пил повече, съвсем не значи, че ще умрем. Аз искам да живея, да се боря, да отмъстя — каза го съвсем неволно и потръпна, като чу страшното звучене на тази натрапничава мисъл. — Не искам да изпусна живота, а искам да го управлявам.

— Не можем. Животът не се управлява, а самият той управлява хората. Течението те носи и загиваш, ако плуваш срещу него!

— По дяволите тия глупости! Искам да отида в Лашенжат, да се махна оттук.

— Съжалявам. Не може.

— Аз пък мога и ще направя всичко! Всичко, което поискам. Искам да си ходя, мразя тоя замък.

— Мрази и мен, мрази всички и ще загинеш от омразата.

— Това поне е нещо.

— Илаян, хайде да спрем дотук, — напълно изтрезнял той се опита да хване ръцете ѝ, но тя ги изтегли рязко. — Няма смисъл от още рани. Няма смисъл да се измъчваш за невъзможното.

— Няма смисъл да живея въобще! Само това животинско, пиянско съществуване като твоето ли е възможно? Тогава ще сторя

невъзможното.

— Престани! Недей, моля те! Пия откакто ти си тук!

— Да, разрушавам всичко, до което се докосна. Но да бъдеш проклет! Аз искам да те спася, да спася хората, поне това, което е останало от тях. Не ме спирай! Аз искам да живея, ако трябва да унищожа другите! Ще спася душите им и децата им, но затова трябва да се бърза. Аз трябва да поведе отново борбата — Илаян се бе изправила и крещеше.

— „Аз“, все „аз“. Графиньо, а помислихте ли за някой друг, някой, който Ви обича. Не! Но за какво е душата без любов? За какво ми е животът?

Ридаейки, тя изскочи навън. Валеше сняг за първи път от десетки години по тези затънтени краища. Тя плачеше и като обезумяла зовеше Бога и сатаната. Слугите в целия замък биха се заклели, че бялата, зловеща, стенеща и проклинаща сянка сред вихъра не е Илаян и въобще не е живо същество. Тя бе призрак от отвъдното, от друг страшен свят. Тя припадна и на сутринта Хуго я отнесе в нейната стая посиняла и едва дишаща.

Разболя се. Тежко и мъчително се нижеха седмиците, докато тя беше прикована на легло. Опасна бронхопневмония отнемаше крехкия ѝ живот. Точно тогава разбра, че е бременна. Разтревоженият барон бе извикал много добър лекар, който помогна на Илаян да се свърже главно психически. Възрастният джентълмен оставаше по цели денонощия с умиращата си пациентка, но на никой не казваше за страшните откровения и зловещите ѝ разкази. Разговорите им, често несвързани, пазеше в благородната си душа. Сутрин рано, след тежко нощно бдение лекарят си поръчваше кафе, и въпреки умората, се връщаше при пациентката си. Илаян дори в бълнуванията си оставаше все така красива и невинността и нежността ѝ изплуваха над гордостта и твърдостта ѝ. След като разкри истинската ѝ същност, лекарят бе запленил, но и удивен от болката и мъката в изтерзаната душа на тази прекрасна жена. Въпреки че тя се съсипваше със самообвинения, той възприемаше само благородството, жертвоготовността и добротата в изключителното ѝ сърце. „Златно сърце“ — той с възхищение, но и с жалост си казваше. На никого не спомена, че тя има много тежки психически и физически увреждания, че почти е отровена от алкохола и че носи дете. Никой не забелязваше последното, макар тя да бе поне

в третия месец. Тъй като първите месеци след зачеването тя почти не ядеше и бе подложена на постоянен тормоз, едва ли плодът щеше да се развие.

Той сигурно щеше да убие майката, ако тя по някакъв начин не го изхвърлеше преди шестия месец. Докторът знаеше, че това задължително трябва да стане, защото сигурно детето вече е мъртво. Състоянието на графинята обаче не се оправяше и той не можеше да рискува живота на любимата си пациентка.

Снежните бури продължаваха и на възрастния човек практически му беше невъзможно да посещава непрекъснато имението на Хуго, но нещо го влечеше натам и той не можеше да превъзмогне топлата обич, която хранеше към нежното, страдащо създание. Така, след като близо седмица не бе идвал, той установи не само подобрение у младата пациентка, но и усети слабото поритване на детето. То беше живо! Това обстоятелство навеждаше на два извода: първо, майката беше започнала петия месец, а съдбовният ден е бил около 15 септември и второ още едно неприятно откритие — не беше възможно да махнат бебето. То се развиваше нормално и майката трябваше да го носи докрай, независимо дали щеше да понесе раждането.

Докторът продължи да я навестява, забранявайки пиенето и всякакви напрежения, но един ден изчезна.

Имало ужасна буря, когато лекарят поел към замъка и седмица по-късно намериха тялото му. Още същия ден Хуго изчезна. Докато тя боледуваше, той често се губеше дни наред, за да се появи мъртво пиян и раздразнителен. След като разбра за смъртта на благородния лекар, Илаян просто полудя. Цялото й миролюбиво държание се изпари и тя стана по-дива отпреди. Слугите се разбягваха по пътя й и тя слезе като злокобен дух на отмъщението във всекидневната. Огромната стая бе пуста и студена. Тя не видя нищо друго, освен гарафите с алкохол, подредени на дългата маса. Препъвайки се в зелената си нощница тя отиде и си сипа в една кристална чаша. Пи, докато съвсем омаломощена се отпусна на един стол с алена възглавничка. Цялата стая бе тапицирана в червено. Цветът на мантията на Дюверноа. „Мътните да го вземат! Това дете бе негово!“ — Тя се изсмя отривисто и изплашената физиономия на Мишел се появи.

— Проклятие! Нося нещастие на всичко, до което се докосна — тя мрачно съзерцаваше вихрушката, снежни бури не бе имало по този край още отпреди Хуго да се роди. — Седни да прием заедно, скъпи.

— Стига толкова, Илаян! — той изтегли чашата от ръката ѝ, а тя взе друга.

— И защо стига? Защо да спра? Има ли въобще нещо в тоя скапан живот, което да си заслужава да спра — „Слава богу, Мишел не знае за детето.“ — Пий с мен, Мишел, и да забравим.

— Няма нищо за забравяне, а докторът каза, че алкохолът ще те убие.

— Докторът! Та той умря, аз го убих! За какво да живея! Струва ли си тази болка и страдание да си жив? Та всички са мъртви — Люк, Руж, Шери, Оливер, може би Рон, а сега умира и Хуго. Аз унищожавам всичко, което обичам. Всичко! Аз ги нараних, погубих всички! И сега виж нашия барон — той преди не пиеше, а сега е пиян. Правя ги като мен — живи мъртъвци. При това от любов! Омръзна ми! Искам да си отида завинаги — тя си сипа още.

— Стига-а! — С шамар изби чашата и парченцата се разпиляха по пода. И на двамата пръстите бяха нарязани, а лицето ѝ бе повече от зловещо. Той изрева още веднъж и я разтърси — Ти трябва да живееш и ще живееш! — Тя беше вцепенена и в смълчания замък отекна нова плесница. — Стегни се! Чуваш ли, Илаян, ще се борим докрай! — искаше да извика „До победа“, но от стиснатите му устни излезе — „До смърт!“

— Твърде късно е, драги — отговори му язвително тя. Народът вече не се нуждае от предводители, нали така казваше ти.

— Напротив, сега мисля друго, нуждае се повече откогато и да е било! Сега и никога вече или ще загубим, или ще победим! Ще тържествува доброто, или добро вече никога няма да има. Сега ще се разбере кой е истински водач. Ти си призвана да успееш. Трябва.

— Нямам сили.

— Имаш, естествено. Престани да пиеш и ще се справиш. Напълняла си, Илаян. Какво ти става? Не можеш да се промениш така.

— Да, не мога. Всеки друг може, но аз не. Не човек, а зов, знаме съм станала. Но аз съм като другите. Аз не мога да съм твърда, силна, смела завинаги. И аз се уморявам, изхабявам. Светлината угасна за мен. Не мога повече да се боря. Не знам кога стана, но моята щастлива

звезда изчезна. Падна и стана комета, предизвестяваща нечия смърт. Дано да е моята. Обичам те Мишел! Обичам всичките, но искам да се преселя в прекрасния свят на мъртвите.

— Млъкни! Моля те, Илаян, стига. Така само влошаваш нещата. Не всичко е загубено, има надежда.

— Не, надежда няма! Аз съм само частица от миналото. Хуго е прав — няма „сега“. Всичко, което донесох, беше нещастие, — изкуши се да му каже за детето, но отложи. — Но да не мислиш, че на мен ми е било леко? Та аз се съсипах, никой не помисли какво чувствам, как въобще оставам жива. Жените са слаби, крехки създания, Мишел. Аз търпях, забравях, борех се за правото да дишам! Но това време отдавна свърши, то бе моето време. Сега пия, за да не мисля, за да си отида от тоя свят. Дори ако това не е моята съдба, аз ще го направя. Имам чувството, че всеки момент всички реални и нереални кошмари от миналото могат да се пренесат и в бъдещето. О, дали забравих някой? А, да, моят прекрасен съпруг! Ако ще да живея и хиляда години, този брак е достатъчен до края на живота ми. Всеки нормален човек още след първата седмица с генерала би се самоубил, но аз не, останах да живея заради революцията. Ех, аз наистина постоянно пропускам същината на нещата, защото физическото насилие не е нищо в сравнение с разбитите надежди, измамената любов, гаврата с честта ми, предателствата! — Илаян сякаш му заши шамар. — И всичко това само за една дума. При това моята, а аз не твърдя, че съм така смела и силна. Разбираш ли, Мишел, че не мога повече! И за да не продължавам да се самосъжалявам, ми сипи още. Моля.

— Моето храбро и силно момиче. — Той я прегърна и зарови глава в косите ѝ.

После покривайки я с целувки, падна на колене и отпусна изпитото си лице в мократа ѝ нощница. Раменете му потръпваха, а графинята се присегна и пи направо от гарафата.

Баронът се върна съвсем трезв в средата на февруари и се настани в кабинета си. Беше много сериозен и замислен. Заповяда да извикат Илаян, но тъй като тя не дойде, той сковано се разходи из сградата. Намери я в червения салон с Мишел. Забавляваха се и пискливият ѝ смях се чуваше надалеч. След кризите на отчаяние и обреченост настъпваше привидна и шокираща веселост. Илаян бе облякла разголена, кадифена, кралско синя рокля и пиеше прекрасен

ром, лапайки по няколко захаросани ореха. Усмивката ѝ застина на бледото лице веднага, щом мрачният домакин се появи. Мишел отстъпи назад до едно огледало. Настъпи неловко мълчание, но Хуго му се радваше, защото предпочиташе сам да говори, отколкото графинята да започне.

— Илаян, по-добре да седнеш. Имам да ти кажа много важни новини — той си пое дълбоко въздух. — Трябва да ме чуеш, да ги разбереш със сърцето си. Тази страна е свършена. Всичко се е обърнало с главата надолу. Дюверноа е събрал цялата си армия от страната и тя ще се отправи към Лашенжат, за да защити дяволския си господар. От друга страна, навсякъде върлуват свирепи, полудиви шайки на бунтовници, но и те скоро ще се обединят и ще тръгнат към столицата, за да се бият срещу армията. Това ще бъде краят. Но ти не можеш да помогнеш. Вече нищо не зависи от теб!

— Не е така! И ти много добре го знаеш. Сега е точно времето да се намеся, да ги обединя, да усмиря диваците, да върна на революцията предишния облик, но с нова невиждана сила. Аз ще го направя!

— Няма! Революцията няма облик, тя е бич божи! На онези зверове не им трябват водачи, а откачени, чиито команди да изпълняват. Проклетата да е скапаната ви революция.

— И защо — изкрещя истерично тя.

— Защото разсипахте земята. Защото озверихте хората и обърнахте света. А сега всичко е неконтролируемо! Направиха го диваци като вас — той ги посочи с пръст, а Илаян лисна рома в лицето му.

Баронът я удари и тя се свлече на колене до стола.

Мишел дори не помръдна. Илаян повърна, Хуго вдигна набразденото ѝ от сълзи лице към своето.

— Забрави революцията! Не ти, а тя унищожава всичко по пътя си. Остави самообвинението си и мечтите!

Те не водят към нищо, освен към смърт.

— Никога!

— Илаян, по дяволите, остави илюзиите! Виж бъдещето, живеј за него. Забрави миналото, помисли за децата си, за живота си. Тази битка ще залее страната като вълна, ще удави всичко, но ти върви напред.

— Макар всички да загинат?

— Точно за това! Ще градим на ново, ще създадем нов живот, твой живот. Трябва да вярваш в бъдещето, а не да възкресяваш миналото. Революцията е утопия, забрави я!

— Никога! Никога! — тя се опита да се изправи и да го удари, но той я блъсна на земята и излезе от стаята.

Мишел, ням свидетел на трагедията, клекна до нея, взе главата ѝ в скута си и започна да милва разпилените къдрици. Тя гледаше напред в далечината, но нищо не виждаше. Там беше пусто.

Малко след разговора ѝ с барона, Илаян се реши да опита с крайни средства да постигне целта си. През нощта щеше да избяга, да отиде сама в столицата. Привечер оседла коня и зареди пистолетите си. Облече панталон и мъжка жилетка. Към полунощ успя да излезе през прозореца на коридора, тъй като нейният бе с решетки. Скочи върху коня и препусна в безлунната нощ. Само снегът под чезнещите в мрака копита светеше и озаряваше безмълвната природа. Ездата ѝ напомни за срещите ѝ с Шери, за часовете на безумно очакване и страх, за смелостта и любовта ѝ към риска. Може би Мишел е прав — тя не можеше да се промени. Пламъкът на авантюристката се събуди или пък никога не бе умирал, а само го бе удавила в алкохола. Но сега бе напълно трезва, за да си каже: „Напред към Лашенжат, към борбата.“

Цяла нощ препуска почти безцелно, само да избяга от имението. Често се заблуждаваше и когато по пладне я хванаха хората на барона, тя се предаде без съпротива. Почти не се учуди как са я открили, та тя беше само на 10 км от замъка, а ядосаният домакин бе направил всичко, за да върне гостенката си. Докато яздеше по обратния път, само една стреличка трепкаше в замръзналото ѝ сърце — как ще реагира Хуго. Когато започна да се смрачава, те влязоха през величествената порта и копитата на конете отекнаха по подвижния мост. Той я чакаше още в преддверието на замъка. Заклучи я в стаята ѝ и се върна при нея, до известна степен пийнал, около 10 часа вечерта.

— Илаян, защо трябваше да бягаш? — саркастично подметна.

— А на теб защо ти трябваше да ме държиш като пленничка?

— О, господи! — той се засмя. — Никога по гръб, нали? Скъпа графиньо, аз не те държа за собствено удоволствие, макар твоето присъствие да ме прави щастлив. Аз се старая да те предпазя от самата теб. Ти си толкова самонадеяна, че твърдиш, че можеш да промениш

нещо само с чаровната си усмивка. Това неведение ме радва, но може да бъде и много опасно.

— Ти си в неведение! — беше я ядосал. — Аз съм достатъчно възрастна, за да определям сама какво да правя! И нищо не може да промени решенията ми. Не можеш да ме спреш!

— Защо, за бога, си такава? Защо нараняваш хората, които те обичат, защо съсипваш себе си? Спри се за малко.

— Не мога. Ако спра, ще умра. А нека тези, които ме обичат, да не унищожават и последната частица надежда у мен.

— О, Илаян, вярвай, в каквото си поискаш, мечтай! И нека проклетата ви революция да спечели, но само не ме напускай! Обичам те! — той покри с горещи целувки студената ѝ шия.

Под напора на страстта му тя го обгърна с треперещи ръце. Тъкмо бе свалил ризата ѝ и галеше настръхналите ѝ гърди, когато се чуха изстрели и викове. Чува се стъпки и някой задумка по вратата. Гласът на Мишел бе изтънял.

— Илаян! Хуго! Нападение!

Облякоха каквото можаха и изхвъркнаха навън. Явно бунтовническа хайка бе нахлула в замъка. Докато двамата обсъждаха бройката, разположението и въоръжението на нападателите, до тях достигна миризма на изгоряло и се появи дим. Илаян вече бе в пълна бойна готовност. Изпъната, с пистолет в ръка, тя очакваше да се впусне в битката. Подушваше приключението, както хищникът подушва кръвта.

— Ти ще останеш тук. Бързо в стаята си!

— Я стига глупости.

Хуго я повлече навътре. Тя се опитваше да се тегли, хапе и рита, но, безуспешно.

— Мишел, кажи му, че мога да се бия. По дяволите, бароне. Кретен такъв, пусни ме. Искам да се бия. Ще загубите, трябва да дойда!

Хуго я метна на гърба си. Илаян вдигна пистолета, но мъжът го издърпа от ръцете ѝ, блъсна я в стаята и я заключи. Илаян тропя, плака и се моли половин час преди да осъзнае, че е сама може би в цялата къща, която гореше. Повече не можеше да бездейства. Взе резервния пистолет и започна да опитва да откърти решетката на прозореца. Някъде към върха тя подаде. Графинята падна от третия етаж, но

остана невредима. Можеше да си строши ръка, крак, при най-добър късмет и врата. Но тя остана здрава и читава, изправи се от мократа разкаляна земя и в началото залитайки, се затича към предния вход. Оттам се чуваха изстрелите и ярко зарево се издигаше към звездното небе. Появи се задъхана, възбудена с пистолет в ръка. Не успя да различи почти нищо. Залегнали, прави, на коне и прикрити хора стреляха, а други се биеха с юмруци. Въпреки суматохата и лошата видимост тя се хвърли напред, стреляйки. Изведнъж се спря като закована. Оглеждайки изкривените и зловни физиономии на околните, тя разпозна едно загоряло, слабо, с хлътнали очи и изтерзано от душевна болка сърце. От побелелите ѝ устни излезе писък.

— Ричард!

Юмрук я повали на земята, но Илаян отново се изправи. Тогава търсенето ѝ се възнагоди. Зад нея обаче изскочи баронът с кървава риза:

— Малка глупачка! — той простреля нападащия я разбойник и със скок се спусна към Илаян.

На около десетина крачки друг човек се прицелваше в едва повдигащата се гръд на момичето. Баронът я събори с тялото си, но стана мишена на стрелеца и падна със стон до Илаян. Той я бе прикрил и същевременно изложи себе си на огъня.

— Хуго! — прошепна Илаян и се надвеси над него. — Ричард!

Ричард бе чул още първия ѝ вик, но все още не осъзнаваше, че в това затънтено имение може да се натъкне на жената, която обича и боготвори. Сега вече нямаше съмнение — това бе Илаян и тя бе в опасност.

— Спрете! Спрете стрелбата! — виковете му съвпаднаха със задавените ѝ писъци.

— Ричи, накарай ги да спрат!

Мишел бранеше коленичилата до Хуго жена, но скоро и той щеше да лежи бездиханен. Всички замръзнаха и се чуваха само нейните пресекливи хлипания.

— Илаян!

— О, Хуго, да, да...

— Замини за Лашенжат! Върни се в Лашенжат! Няма смисъл да седим със скрита в пясъка глава и да чакаме смъртта. Върви и помогни на твоята революция! Тя има нужда от теб, а страната от тях. Сбогом!

Тя се наведе и го целуна. Той затвори очи и последното му дихание остана в топлите ѝ устни.

Мишел каза на слугите да вземат, каквото могат и да се махат. Скоро заваля дъжд и угаси пламъците по останките от замъка. Беше първият дъжд за тази година. Ричард бе я вдигнал и като малко дете я понесе. Яздиха известно време, преди да опънат лагер. Едва когато останаха сами в палатката, Илаян изплака:

— Той е мъртъв! Но защо! О, защо! Той ми спаси живота, честта, а аз му донесох смърт. Господи, Ричард, защо съм проклета!

— Аз съм проклет! Сега е по-добре да заспиш.

Илаян прекара нощта в леглото му, а той, неспособен да гледа съсипаното ѝ, със сини кръгове под очите лице, остана навън в бурята.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЕТА

На следващия ден, без дори да споменават за желанието си да отидат в Сент Лашенжат, всички поеха натам, към столицата. Беше девети март. Колкото пъти тръгваше към Лашенжат, на Илаян ѝ се струваше, че отново е 16-годишна и лети на крилете на детските си мечти. Отново превземаше града със своя чар и с армията на Ричард. Този трети, дълъг преход обратно към непревземаемия град, не беше поход на победата или приказен сън, а последна отчаяна стъпка, родена от гордостта и лудостта на бойците, станали обикновени разбойници. Въпреки че пътят им водеше на север, пролетта съживяваше природата и свежото и невинното в морните пътници. Малко време им оставаше да говорят с предводителя на малобройния отряд. Илаян и Ричард спяха в една палатка, но не се поглеждаха. Вечер си лягаха съсипани и изтерзани от нови разочарования и несгоди. Но нали бяха просто разбойници! Ричард се обърна към нея, за да я вижда по-добре.

— Илаян, не знам как да започна, но... но това положение на неяснота ме измъчва.

— Положение на неяснота? Това пък какво значи?

— Ами, ние спим заедно, живеем пак заедно, делим и загубите, и победите, а сякаш сме непознати. Ние сме заедно, но всеки живее само в своя свят и другият не значи нищо. Не е ли така?

— Не знам — тя понечи да се извърне на другата страна, но той хвана ръката ѝ.

— Недей, Илаян. Толкова ли ме мразиш! Нима вече всичко е свършено?

— Не. Променила съм се и такива разговори само ме карат да страдам.

— Не си се променила. Светът се променя, всичко се руши и в живота няма нищо постоянно, освен... освен любовта.

— Любовта? Това точно е най-преходното.

— Ще ми простиш ли?

— Да. Аз всъщност вече съм ти простила, но не съм забравила. Никога няма да забравя.

— Зная, но въпреки това не ме ли обичаш вече?

— Ричард, ти ме предаде точно когато се нуждаех от любов, от сигурност и доверие.

— Знам, знам. Мишел ми разказа всичко. Но аз бях бесен. Представяш ли си, цялата ми армия разрушена, разкъсван между дълга и любовта!

— Но как успя да повярваш?

— И ти, доколкото ми е известно, не си се зарадвала, когато Мишел ти е разкрил истината!

— Мишел е станал голямо плямпало.

— А ти си станала злопаметна. Та аз се самоунищожавах. Обичахте и преди и след екзекуцията на Оливер. Обичам те все по-лудо.

— Но тогава защо? — гласът ѝ трепереше.

— Не знаех, че си там. Дойдох, за да спася Оливер, но хората ми бяха малко. Ти беше като гръм от ясно небе. След като не успях да помогна на другаря си, просто не бях на себе си. Нямаше как да те измъкна, пък...

— Пък и да имаше начин, не би го сторил, нали?

— Може би. Не, сигурно щях да те спася, каквото и да ми струваше.

— Как? Една предателка...

— Стига! Как може да си толкова жестока.

— Такава станах. Вече няма за какво да живея.

— Напротив. Има нещо, за което си заслужава човек да умре.

— Да. Любовта — тя се хвърли в прегръдките му.

Отрядът им, едва от двадесет души, напредваше стремглаво към Лашенжат. Само от време на време се отбиваше в някое село. Посрещаха ги като месици, но понякога ги чакаха и заредени пушки и проклетия. Страната бе разделена на две. Хляб и сол — омраза и оръжие! Налагаше им се да се сражават, за да докажат добрите си намерения. Графинята често упрекуваше бунтовниците в мародерство, но Ричард със завидна въздържаност казваш, че все пак и те са хора и трябва да се хранят с нещо. Мишел бе станал по-мрачен и затворен от обикновено — това падение го съсипваше.

В началото на април те отседнаха в едно прекрасно селце край голяма река. Рядко ги бяха посрещали така радостно и бойците отново се почувстваха нужни на загиващата държава. Топлият прием разтопи отчуждението и групата остана почти цял ден под внимателните грижи на добрите хора. При Илаян идваха старци и я благославяха. На забавата, организирана в тяхна чест, тя отново се чувства първа хубавица. Единствената дума, подходяща за този прекрасен и безметежен живот беше, хармония. Обърканите, смазани бунтовници точно това и търсеха. Те дори обсъдиха с мъдрите старци понататъшния им маршрут. После в тихата звездна нощ, Илаян дълго плака в прегръдките на Ричард, защото може би тя вече никога нямаше да се наслади на подобно щастие.

Рано на следващото утро поеха с пожелания за дълъг път, но не стигнаха далеко. Още в малка, китна горичка над селото ги чакаше засада. Преди куршумите да засвистят Ричард изкрещя:

— Нека да умрем за свободата заедно! Да не бягаме и в смъртта си да простим на предателите.

Илаян твърде често за годините си бе присъствала на кланета, но сегашната жестокост на военните ѝ направи страшно впечатление. Никога нямаше да се изтрие от съзнанието ѝ ужасният, зловещ спомен. Поведоха ги обратно надолу към веселото, а сега сякаш пусто и разрушено село. Влачеха ги окървавени и полумъртви по безлюдните улици. Бяха останали само четирима и тя и Ричард. Някои от бандата бяха успели да избягат, въпреки че обръчът бе железен. Мишел може би бе с тях. Вкараха ги в кметството. Знаеше само, че се опитват да я наранят, но какво правеха с тялото ѝ съвсем нямаше представа. Светът свършваше и често сама се чуваше да вика: „Не! Не!“.

Събуди се чак привечер, а ги бяха довели в ранния следобед. Ръцете ѝ извити до счупване бяха вързани отзад, а от ризата и панталоните ѝ бяха останали само дрипи. Илаян съзнаваше, че това е може би краят. Нечии ръце я вдигнаха за въжетата и я хвърлиха в един ъгъл върху сламата. Тя вдигна уморено поглед. Не успя да издаде звук, макар сърцето ѝ да крещеше. Двама от разбойниците бяха мъртви и труповете им лежаха пред входа. Друг беше разпънат на самия прозорец и приличаше на грамадна нощна пеперуда, прободена с карфица — само дето не пърхаше с крила. „Ричард“ — съзнанието ѝ простена и за секунда пулсът ѝ спря. Той висеше на една кука. Въртяха

го и се смееха двама войника, сякаш гледаха пушен бут. Като видя разкъсания му гол гръб, Илаян отново си спомни за дългата нощ в Костен, за побоищата на генерала, за подземията и Дюверноа!

Кога всичко щеше да свърши? Може би сега щяха да я убият, да я обесят или разстрелят заедно с другите. И най-жестоките страдания имаха край. Надеждите ѝ останаха излъгани. И този път кардиналът унищожиха пламенното ѝ желание. Не само че я бяха познали, а и имаше заповед лично от министъра за експортирането ѝ в Лашенжат.

Илаян чу присъдата — обесване. Но тя нямаше да е сред щастливците. Настъпи утрото — студено и мрачно. Затворниците с вързани ръце бяха изправени на крака. Илаян успя да се доближи до Ричард и се облегна на рамката на прозореца. Потърси погледа му, но той гледаше към сивия небосклон.

— Ще умра. Най-сетне Бог изпълни молбата ми — гласът му пресекваше. — Но няма да видя синьото небе на запада, никога не ще усетя червената родна глина под краката си. Ще си отида като чужд, няма да зърна скалите, облаците и безкрайните долини. И сега ги виждам!

Възпалените му сини очи все още се рееха из чезнещата далечина, а косата му бе загубила аления си цвят и беше побеляла. Стори ѝ се много стар. Бесилката беше готова — две примки на грубо, пропито с влага дърво. Другите трима разбойници бяха мъртви. Краката ѝ не издържаха и тихо проплаквайки, Илаян се свлече на земята. Изведоха ги навън. Погледите на хората се приковаха към тях. В тях нямаше нито злобата и зверската жестокост на тълпата от Лашенжат, нито бездушие и безразличие. Те ги гледаха със състрадание и жал. Повечето плачеха. Това беше последното сбогом за осъдените.

Конете и двама войници чакаха, за да тръгнат с графинята за към столицата. Илаян веднага обърна премрежени очи към командира с такава молба, с каквата до сега не беше молила. Без да му каже дума или той нещо да ѝ отвърне, той махна на хората си да изчакат. Пуснаха Ричард и другия да ходят сами и те залитайки тръгнаха към ешафода. Хората им направиха път и те минаха през живия коридор. Изведнъж Илаян се изтръгна от мъжа, който я държеше за раменете и се затича напред като птичка. С босите си обезобразени крачета стигна до Ричард и застана пред него. Процесията спря. Тя се повдигна на

пръсти и го целуна нежно и съвсем леко по кървавите устни. И на двамата ръцете бяха завързани. Това и копнеещият, пълен с горест поглед, бяха тяхната прощална прегръдка.

— Обичам те — шепотът ѝ бе едва доловим, а той само кимна и продължи към смъртта.

Когато осъдените се качиха на платформата, тя падна на колене. Един войник я вдигна и отнесе при конете. Блъснаха двете столчета едновременно. Въжетата се залюляха и той обърна замъгления си поглед към нея. Сякаш се усмихваше. Слънцето разкъса облаците и засия. В душата на Илаян настъпи мрак.

Дълго препускаха. Ден след ден, нощ след нощ, пътят към Сент Лашенжат се скъсяваше. Тя нямаше да влезне в него като победител, като чаровна красавица, готова да покори целия свят. Не можеше да бъде и завоевател, твърдата жена — войн. Дори нямаше възможност с отчаяна смелост да поведе отново побеснялата тълпа. Пристигаше като пленничка, позорно и безнадеждно. Но минавайки през запуснати градове, опожарени села и хиляди гладни просяци, Илаян разбираше, че армията на неоправданите, гладните и бездомните няма да се вдигне. Страната изглеждаше сякаш през нея беше минала чума или разяждаща проказа, сякаш природно бедствие бе унищожило всяка педя земя. А всичко бе дело на човешката ръка или на силата на злото, което стои зад нея. С революцията, с победата на свободата бе свършено или единствените победители щяха да са мъртъвците. Миналото се бе превърнало в настояще, а бъдеще няма.

Така, смазани от зловеците картини по пътя, те стигнаха до гората, обграждаща столицата. Някога тя гъмжеше от разбойници, а сега в пустотата дори птички не се чуваха. Единствените признаци, че животът не е спрял, бяха пладнешкото майско слънце и лекия вятър. Навлязоха в кичестата сянка. Неочаквано млад мъж, в нещо като шаячно расо, се праметна през клоните и с ритник събори двамата спътници на Илаян. Той още висеше на дървото, когато и трите коня, подплашени се хвърлиха в различни посоки. Конят на Илаян се изправи на задните си крака и препусна обратно по пътеката. Тя се обърна и се взря в младото лице на спасителя си. Той точно довършваше войниците. По дяволите, тя познаваше тези сини очи отнякъде. Огромен клон прекъсна мислите ѝ, тя тупна на земята в безсъзнание.

— Илаян! — той се хвърли към нея.

Тя се свестяваше бавно. Графинята откри, че доста често е била лекувана от някой, но никой не се бе грижил за нея както разбойника. Той постоянно наливаше разни билки в пресъхналото ѝ гърло. Най-накрая тя отвори очи и видя усмихнатото му лице. Леко я целуна по носа и се отдръпна.

— Но кой сте Вие? — едва попита.

— Познай!

— Не смятате ли, че не е честно в моето състояние да ме тормозите — уморено отвърна тя и се опита да се изправи, но сковаващата болка не ѝ даде да помръдне.

— Илаян, — укорително възкликна непознатият — нима толкова бързо ме забрави.

— Но какво говорите! Кой по дяволите... — Илаян започна почти закачливо, но той с леко прегракнал глас я прекъсна.

— Наистина ли си забравила? Помисли. Лашенжат и една студена страшна зима. Една трагична Коледа и унижителното заминаване с настойника ти в имението на един зъл човек, на един кардинал, който ме осъди заради собствената си ревност. Нима не си спомняш лудата нощ и утрото, когато за последен път се видяхме.

— Михаел! Михаел! — тя с мъка се изправи. — Отче, но какво е станало с Вас?

— Промених се — как мразеше тази дума. — От плах свещеник се превърнах в преуспяващ разбойник. Нали знаеш един грях веднага води до друг.

— Но как... Все пак разкажи ми.

Бившият отец бе коленичил до нея с цялото си преклонение, което преди бе отдавал на Бог.

— Сега си уморена. Трябва да си почиваш. Но с две думи: след побоя избягах в родното си място и започнах да събирам билки, да помагам на хората, да се боря срещу несправедливостта. Е, това е то, твоето опасно влияние. После, след като великият Оливер бе хванат и обсадата падна, аз се заселих по тези земи и в тази гора, кълна ти се, никой не може да mine безнаказано. Благородниците въобще не припарват насам, ама на някои много съм се заканил. Някои избягаха, но има хора, които моето отмъщение ще достигне още за предишните им грехове — в потъмнелия му поглед блеснаха мълнии, но Илаян не

разбра недомлъвките му. — Случайно узнах за теб, пък и по цял ден вися точно на този път.

— О, Михаел, ти ме спаси, ти направи невъзможното.

— Глупости! Но ти сега трябва да спиш, а после ще говорим.

— Не! Не ме оставяй със съня. Сънищата са кошмари. Знаеш ли, че всичките ми приятели или поне повечето умряха.

— Шт, тихо. И утре е ден. Не се притеснявай, ще легна до теб и ще поспиш съвсем спокойно.

— Я стига глупости. Точно сега? — тя прехвърли крак върху разбойника и Микаел, повален на леглото и вцепенен от учудване, остана в плен на целувките ѝ.

След по-малко от седмица тя беше добре. Чувстваше се в отлично физическо състояние и само един въпрос я тревожеше. Досега не бяха говорили с отеча сериозно.

Той отклоняваше въпросите ѝ, посвещаваше я в света на билките и я оставяше да живее в блаженството на прекрасната гора. Илаян се чудеше какво е станало с детето. Той сигурно знаеше, че е бременна и колкото и да не искаше да си признае, тя се вълнуваше и страхуваше за съдбата на мъничкото създание вътре в нея. Най-сетне веднъж се разговориха по важни въпроси и той мрачно продължи:

— Илаян, знам, че искаш да отидеш в Лашенжат, но много неща са се изменили, цялата страна...

— Зная. Пустини, разрушени села, призрачни градове и дълги, безконечни редици от болни, сакати, умиращи — прекъсна го тя. — Те загиват, а с тях и мечтите. Точно затова трябва да отида.

— Не, скъпа. Вече нищо няма да е същото. Разрухата е необратима, но не земята ни само е разкъсана, а сърцата на хората са кухи. Знам, че много си видяла, но най-лошото иде. Тези озлобени, отвратени от живота хора се събират и се отправят да унищожават, рушат, смазват. А от другата страна е армията на Дюверноа. Сблъсъкът ще е страшен и ще помете и доброто, и злото. Запомни го! Вече не можеш да им помогнеш. Аз вярвам в Бога, но смятам, че той окончателно е забравил болната ни, прокълнатата страна — той коленичи, дръпна я на тревата и я прегърна. — Няма надежда, освен... освен ако от развалините не се роди друга нация. Нова, добра и силна нация, която ще превърне последните отломки в нов и цветущ живот.

Истински живот. Но за това не е нужна твоята намеса, не се нуждаят от нищо от миналото. А ние, Илаян, сме само страшното минало.

— Аз не съм минало! Аз вярвам в бъдещето, ако не видя бъдещето, за какво съм се борила.

— Ти искаш бъдещето, но то теб не!

— Не е вярно. Дори Шери ми заръча да пазя бунта, да помагам на хората. От мен зависи тяхното бъдеще — увереността ѝ го трогна. — Той умираше, а аз му обещах да не позволявам революцията да се обърне сама срещу себе си. Значи съм се провалила! Не успях.

— Не, успяла си и от твоята победа ще се родят нови хора.

— Но аз още не съм свършила. Аз трябва да отида в града. Там е последната надежда, трябва да опитам отново. Отче, ти нали би изпълнил волята на един умиращ? Нали?

Ако Михаел не усещаше чувствата ѝ, доста би се объркал от неясното изказване, а той промълви:

— Да!

Паднаха в младите храстчета и се любиха диво, лудо, страстно, забравяйки, че въобще живеят.

Към края на май графинята, угнетена отиде при разбойника. Той седеше и дялкаше един лък.

— Искам да тръгна за града — колебливо започна. — Налага се. А може би е късно?

— Не е. Армията на въстаниците още не е пристигнала, а тази на кардинала лагерува наблизо.

— Михаел, аз трябва да опитам да ги спра. С цената на всичко и заради всичко. Няма ли да дойдеш с мен?

— Господи, графиньо! — той скочи и ядно я притисна към себе си. — Не мога. Не мога, макар и да искам. Аз оставих честта си, обета си, обрекох се на ада. Изтърпях болки и унижения. Забравих манастира, а исках да стана кардинал! Станах разбойник. Направих всичко това за теб и бях щастлив, че ти осмисли живота ми. За секунда не съжалявам затова, което безвъзвратно загубих, защото те обичам. Не ме ли обичаш и ти? Не разбираш ли, че това е страшна жертва и за самата теб. Не ходи, моля те! Не!

— Ти обеща, че няма да се противопоставиш на избора ми.

— Аз не се противопоставям. Отец Михаел, разбойникът, билкарят, който се бори за доброто, казва върви и спаси революцията,

но аз те моля да останеш. Заклевам те, остани, Илаян!

— Отче, моля те, за бога, недей!

— Графиньо, опитах се да те накарам да обикнеш природата. Да разбереш Бог и земята, за да се радваш на обикновените наслади, защото майката Природа е велика. За нея няма минало и бъдеще. Всичко е вечен кръговрат. И ти, и бунтът са пращинки в стихииите на света. Но ти не разбра, че единствено земята може да ни съди справедливо, че нашата измамна правда само нарушава вечните божии закони. След нас ще се родят други, които ще ценят истината и същността в живота. Илаян, остани и нека започнем отначало. Нека създадем деца, които ще живеят според природните закони. Нека да се обичаме!

Михаел започна жадно да я целува. Тя до известно време отвърщаше на любовта му, после се отдръпна и се прибра в малката му дървена колиба. Той не се прибра до полунощ и графинята реши, че е прав — без сбогуване раздялата нямаше да е толкова тежка.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ШЕСТА

На другия ден вечерта пристигна в Сент Лашенжат. Запуснатият му и мрачен вид я прониза в сърцето като отровен кинжал. Величествените арки, на които винаги се бе възхищавала, бяха изчезнали, а стените — разрушени вандалски. Тъмните улици бяха съвсем пуси.

Паважът, изкъртен, на места съвсем липсваше, но къщите, злокобни и занемарени, си стояха по местата.

Нямаше стражи, срещаха се огънове на просяци, които Илаян с отвращение избягваше. Не се забелязваха пожарища като в другите градове. Бяха останали само гордите камъни, а животът липсваше. Илаян се сети — градът не бе щурмуван, а гладът и отчаянието го бяха превзели отвътре. Тези неизбежни врагове на правдата бяха спечелили центъра на нейната империя. Ударът попадна точно в сърцето — там, където тя не успя, черните сили бяха постигнали такъв успех.

Стигна до обраслото с бурени място на малката ѝ розова къща. Чу пиянски гласове и се шмугна в съседния двор. Видя неколцина мъже. По изпитите им лица не успя да различи възрастта им. Разтрепери се, не се боеше въобще от тях, но те бяха станали тъпи, напълно безчувствени създания. Нейният град! Влезе в един пус, но добре запазен хан и заспа там, където беше.

Събудиха я гръмогласни викове. Беше събота 23.V — пазарен ден. Бързо се разсъни и застана до малките зацапани прозорчета. Гледката съвсем не напомняше някогашното разнообразие. Няколко сергии и още няколко дрипави купувачи. И все пак явно хората от селата идваха понякога, за да не умрат столичаните от глад. А всъщност и самите селяни гладуваха. Парите се бяха обезценили и не служеха за нищо. Всичко се заменяше. От време на време през пазара преминаваше някой благородник или ескорт и всички бягаха; друг път златна карета, теглена от катър, представляваше повече от тъжна гледка.

Илаян си мислеше, че вече нищо не може да я трогне. Но ето, че почти изкрещя, побеля като сняг, когато видя Роналд. Роналд! Той яздеше и се оглеждаше наляво и надясно, сякаш търсеше нещо. Косата му беше посивяла, а дрехите измачкани, но за нея отново си беше любимият, красив Рон. Тя не му извика, не защото още помнеше последните събития в двореца, а защото се боеше да не го изложи на опасност. Сърцето ѝ ликуваше и тя въобще не се стараеше да обясни какво изпитва. Като че изникнаха от земята две млади циганки, почти момиченца, хванаха се за ботушите му и започнаха оживено нещо да му говорят. Искаха да му гледат или да спят с него. Илаян изтръпна, та Роналд така мразеше просяците. Сигурно щеше да ги удари и тълпата да се нахвърли върху му. Илаян хвана пистолета, той вдигна камшика си, но с непроницаемо изражение го свали и хвърли няколко монети и бонбони. Илаян почти се разплака от облекчение и радост. Нейният бивш любовник се спря край една сергия и слезе. Роналд пазаруваше! Това беше невъзможно, това беше ужасно. Толкова ли нямаше в двореца слуги или всичко — дворец, богатство — беше свършено. Тя видя как той предлага пари, но дебелията търговка не ги приема. Видя огорчението му.

Тя седна на земята, повече не можеше да гледа. Той бе продал коня си. Неговият черен Янтар отиде за храна!

Илаян знаеше, че той отива в двореца и почти тичешком се запъти натам. Това беше последното ѝ убежище, последната крепост за нараненото ѝ сърце и по детски уплашено същество. С истинско щастие видя двореца да блести на следобедното слънце и да се извисява над всичко със своята величавост. Настигна Роналд по главния път, точно над шумящата река. Тя се опря на парапета с развети съдрани поли и изящни руси коси и той я видя такава, каквато бе някога, каквато би искал да я вижда. Сякаш ангелско творение, което зове за любов. Изпусна чувала, разтвори ръце и със светнали очи, по-скоро плахо запита, отколкото възкликна радостно:

— Илаян?

Тя литна към него и мръсните ѝ ръце обгърнаха ожуления му врат. Долепи къдрокосата си главица до мръсната му риза. А какво конте беше! Той движеше ръцете си по цялото ѝ тяло, като че ли искаше да се увери, че не е призрак и зашеметено мълвеше: „Илаян! Илаян!“

Графинята не знаеше колко са стояли така вкопчени един в друг, но слънцето бе започнало да докосва зеления хоризонт.

— О, Роналд, скъпи, колко ми липсваше.

— Да вървим в двореца. Сега е наш!

Роналд я поведе и макар да представляваха странна гледка — жената на генерал Шаундънър в дрипи и бившия суетен благородник, мъкнещ протрит чувал — те бяха щастливи. Само едно нещо измъчваше Илаян — тя щеше да притежава двореца от мечтите си сега, когато беше пуст, щеше да властва, а всичките ѝ поданици щяха да са просяци. С могъщата империя бе свършено и кому беше нужно това кухо величие. Да живее в пуст, мрачен замък с убийствени спомени. Но тя го искаше, желаше го на всяка цена. Да бъде кралица на призраците!

Странната пустота на двореца я жегна и уязви.

Залите все така блестящи бяха празни и някаква гробна атмосфера цареше навсякъде. Стъмни се и Роналд запали свещите в малък салон. Той самият ѝ сервира вечерята! Бяха останали само една прислужница на преклонна възраст и един бивш военен. Седяха в салона и разговаряха, закачаха се и от време на време си хващаха ръцете. Всичко беше като някога.

— О, Рон, аз постоянно си повтарям, че се връщам в доброто старо време. А нима съм толкова възрастна?

— Не, скъпа, ти си все така млада и зелена, просто ние изминахме дълъг и много странен път.

— Да, целият свят се промени.

— Спомняш ли си, когато се срещнахме преди..., ах колко, 5 години.

— Едва ли ще забравя. А, знаеш ли, като малка никога не съм си представяла такъв живот. Дори не съм мечтала да яздя посред нощ, да стана бунтарка или пък красавица в двореца.

— Но сигурно и нито да си жигосана, нито да си заточена, нали?

— Ама че си оптимист. Аз наистина понесох много поражения и болки, но и победите не бяха малко!

— Може би. Но я погледни страната ни. В това имаш пръст и ти.

— Роналд! — достатъчни бяха самообвиненията ѝ.

— Илаян, извинявай, но истината си е истина. Революцията унищожи Игналия.

— Така ли? Значи борбата за свобода, за правда и по-добър живот разруши щастието на народа.

— Да. Да не спорим, съкровище.

— Не е истина! Ако не се бяхме опълчили срещу несправедливостта и жестоките диктатури, рано или късно тази държава щеше да загине.

— То понеже сега цъфти!

След този разговор Иляян съвсем загуби апетита си и почти не яде. Оживи се едва когато отидоха в балната зала. Изненадвайки Роналд и въпреки протестите му, тя запали всички свещници. Очите ѝ блестяха и отразяваха сиянието на десетки светлинки. Отново бе неземната красавица, въпреки бременността, слабостта и дузината белези. Беше си облякла една от най-красивите рокли в целия дворец. Оставаше ѝ само да мечтае за сватбената рокля на кралицата, предавана от поколения. Тя беше истинско творение на изкуството и се пазеше в таен шкаф.

— Иляян, нима искаш всички разбойници да се домъкнат сега! Ти като че ли им даваш сигнал да дойдат.

Графинята изведнъж го прегърна и с най-нежната си усмивка го повлече в първите стъпки на валса.

— Искам да танцувам! — той тихо изохка и тя уплашено и смутено се отдръпна — Рон, какво ти е?

— Нищо — лявото му рамо висеше леко напред.

— Но аз те прегръщам и преди. Какво ти има на рамото?

— Ти беше така щастлива, че не забеляза. Малко нещо съм ранен.

— Но... — тя посегна и махна ризата и сакото му. Показа се гнойна рана. — От шпага ли е?

— Да, престани да я гледаш.

— Но как стана? Защо, кога?

— Един разбойник. Имаше нападение, стари сметки.

Това е.

— Той мъртъв ли е?

— Не. Но проклет да е. Мразя разбойниците!

— О, добре. А знаеш ли, — Иляян се опита с пресилена веселост да разсее мрачното му настроение, че аз бях при един горски цар, както наричат разбойниците.

— Така ли? Но, доколкото знам Оливер е мъртъв.

— Не беше той — сянка премина по мраморното ѝ чело. — Спомняш ли си малкия свещеник, който ти... една Коледа...

— Да спомням си — Роналд видимо побеля, но Илаян бе заета да изучава прелестното си отражение в огромното огледало.

— Та той е станал разбойник. Но ти наистина ли се сецаш за кого става дума. Представяш ли си тоя като...

— Сецам се естествено. Отец Михаел. Никога няма да го забравя, макар любовниците ти да бяха много.

— Роналд! — за втори път графинята изтръпваше. — И те всички са мъртви, Рон, всички!

— Е, не съвсем.

— Да, но кой остана? Ти, Михаел и може би Мишел.

— Хайде, не си ми разказала за всичко, което се е случило, докато странстваше.

— О, то не е интересно. Ще добавя само, че отчето ме спаси от войниците.

Макар тя да не спираше да говори видя, че Роналд не я слуша и изглежда повече от мрачен. Предложи му да си лягат. Той я изпрати до спалнята ѝ и преди да затвори вратата тихо прошепна:

— Илаян, не знам как да ти кажа.

— Какво?

— Един болен, едва ли ще изкара до сутринта.

— Кой!

— Дюверноа е много зле и, моля те, сега да го видиш.

— Кардиналът? Но защо не си ми казал?

— Ти не попита за него. Но той наистина е почти мъртвец, а все говори за теб.

— Но какво му е — тревогата ѝ беше по-голяма, отколкото можеше да очаква.

— Отгде да зная. Тук няма лекар. Още когато ти замина, той почна да слабее, но в началото нищо му нямаше. После, когато нещата съвсем се объркаха, в страната настана хаос, а градът престана практически да функционира, той се разболя. Успя само да заповяда да съберат армията и легна на легло. Оттогава изминаха два месеца. Вече почти съм изгубил надежда, а няма кой да му помогне. Постоянно за теб пита. Страшна картина е.

— Не се и съмнявам, но малко е закъснял. Ще го видя все пак — язвително отвърна Ламури.

— Илаян, недей. Аз може би навремето си грешно прецених и него, и чувствата му към теб.

— Хайде сега! Не ми казвай, че ме обича.

— Да вървим — кратко ѝ заповяда.

Когато стигнаха до познатата врата, графинята се спря. Бяха преместили леглото на дука в кабинета му, защото там имаше хубава камина.

— Не мога да вляза! — тя се уплаши.

— Естествено, че ще влезеш — беше рязък. — Хайде, моя малка страхливка! И бъди нежна, Илаян, моля те.

Отвори вратата и я блъсна в помещението. Цареше непрогледен мрак. Роналд запали една малка свещичка до леглото и раздуха огъня. Глух и направо старчески глас долетя от голямото хубаво легло като от гроб:

— Кой е?

Илаян машинално се приближи и огледа слабото му тяло, чезнещо под завивките. Цветът на изпитото му лице бе восъчен. От хлътването на очите не се разбираше дали я гледа, но Роналд ѝ направи знак да мълчи, защото министърът може би спи. Той се засуети, оправяйки и почиствайки из стаята, и тя си помисли без капка подигравка, че е станал болногледачка. Внезапно големите сиво-сини очи на кардинала се отвориха широко, но графинята осъзна, че той блънува, а не е буден. В тях се четеше и ужас, и копнеж.

— Илаян?

Роналд я дръпна да седне на леглото. Гадната миризма на болен обаче я накара да отстъпи назад.

— Илаян, не си отивай.

Напълно сериозният му и дори заповеден глас я накара да се надвеси над мократа възглавница. Той се опита да хване ръката ѝ, но Ламури я изтегли. Неговата длан бе студена и потна. Изглеждаше като старец, а беше само на 40 години. Тя потърси с поглед Роналд, но той ѝ каза да мълчи.

— О, Илаян, защо се явяваш все като страшен обвинител? Заслужавам всичко, но не и твоят прекрасен образ да ме следи постоянно и навсякъде. Дори в ада! Къде сте, графиньо? Къде си?

Къде си? — За да не избяга Роналд стисна ръката ѝ до болка. — Смили се, Господи, о, какво ти направих, Христе боже, че не сложиш край на мъките ми. Предпочитам да умра, пред това. Илаян, къде си? Защо си само прекрасен сън, мечта. Ела и ме убий, мен, грешника.

— Аз съм тук, Дюверноа — чу собствения си дрезгав глас.

Дукът само отвори още по-широко очи и изведнъж изгасна. Отново мъртвешка бледност заля светналото му от някакъв вътрешен огън лице, така внезапно както бе са появил. Горещите му очи бяха затворени и сякаш бе умрял. Илаян изписка и се спусна към вратата. Роналд напипа пулса му и мрачно каза:

— Припадна. Защо трябваше да говориш.

Тя се затича и той успя да я настигне чак пред стаята ѝ. Обгърна я със заякналите си, загрубели ръце и тихо попита:

— Още ли ме искаш?

— Сега повече от всякога.

Вдигни я и пренесе през прага тежичкото ѝ тяло. Бяха почти като младоженци и се чувстваха почти като някога. А всичко се беше променило.

На другата сутрин към 10 часа, след закуската, сервирана в леглото от Роналд, той я помъкна по крепостните стени. Вятърът вееше силно, но Ламури се чувстваше добре в удобния си черен, вълнен костюм. След като изминаха почти тичайки неколkokратно разстоянието между най-далечните бойници, тя видя малките черни точици, прииждащи от запад и от изток — армиите на кардинала и на бунтовниците. Столицата щеше да е тяхното бойно поле и там щеше да се реши съдбата на страната. А дали вече отдавна не беше решена?

— Виждаш ли ги? — бавно попита Роналд и тя кимна. — Те ще унищожат каквото е останало от нас и ще настъпят последните часове на великата Игналия.

— Не! Това няма да стане! Трябва да ги спрем.

— Но как? Ако си въобразяваш, че сме светата троица, то грешиш.

— Не може така! Аз трябва да успея.

— Боже мой! Ти още си мислиш, че светът се върти около теб и че го владееш с чар и молби. Да не мислиш, че не знам. Та аз познавам двойствената ти, алчна природа по-добре от всеки друг. Ти искаш

всички да са в краката ти, да властваш и заповядваш! Не си по-добра от Дюверноа, дори си по-безчувствена.

— Точно пък от него!

— Да, точно от него. Той познава любов, каквато ти никога няма да изпиташ, и такава болка, велика болка, а и жертвата, и раздвоението не са му чужди. Той е просто изключителен.

— Я, стига глупости! — извика тя, но после почти меко добави: — Да не говорим за Негово високопреосвещенство.

Изведнъж силен и много завладяващ страх я обзе и тя с трепет запита:

— Какво ще правим?

— В какъв смисъл?

— Какво ще стане с нас, като дойдат?

— Ако искаш да кажеш, че ще бягаме — не! — Беше съвсем естествено да избягат и се спасят — особено от страхливец като Рон се очакваше точно това. — Аз оставам.

— Но защо? — изпусна се Илаян.

— Ами... защото... е, ще ти покажа. Не мога да оставя кардинала и имам някои работи за довършване.

— Не можеш да оставиш Дюверноа? — тя се изсмя. — Ти се шегуваш! Дюверноа, който разби живота ни, и едва не те е убил.

— Той е един от малкото хора, които заслужават поне на смъртния си одър да бъдат обградени с грижи.

— Е, добре, добре. След като си открил новото си призвание, грижи се, но пък какви са тези неотложни дела?

— Дела на честта. Нали сама си казвала, че за достойнството си човек трябва да умре,

— Е, да, но точно сега — тя помълча, — и аз ще остана.

— Радвам се.

— Но, по дяволите, аз ще направя нещо.

— Сигурно.

— Ако трябва, ще се хвърля пред войниците, за да ги спра.

— Би било глупост! Ще те убият като нищо.

— Но това е чудовищно, жестоко — Илаян бе наистина възмутена. — Тези откачени наистина ли не могат да се спрат. Това направо е...

— Революция. Нали революцията е да разделиш един народ на две, да насъскаш двете половини и да ги оставиш да се избият. Та тук е почти цялото население, годно да носи оръжие. И това е твоята правда, скъпа графиньо!

— Как можеш да говориш така, Магнилър! — Илаян жлъчно подметка — Откога започна да разбираш толкова от бунтове? Нали все си седиш мирно и кротко?

— Може би. Но аз наблюдавах Дюверноа през всичките месеци, когато ти изчезваше нанякъде.

— Да, естествено си се учил от своя добър приятел — дукът.

— Чак пък приятел. Твърде ниско стоя аз, за да го достигна. Но той правеше всичко възможно да изправи страната, да върне мира. Съсипваше се от работа, стараяше се, докато ти или някой от приятелчетата ти дойдат и развалят всичко. Разбунтувахте хората, лъжете ги, карате ги да умират от глад, но да не приемат нищо от щедрия кардинал. Това беше справедливостта ви — не приемахте нито лошото, нито доброто. Затова я докарахме до тук. Сега трябва да има война.

— Я, стига глупости! — крайчецът на побелелите ѝ устни трепереше.

— Точно така е, Илаян! А още нещо за теб, любима. Колкото и да те обожавам, ти си едно егоистично, цинично и безскрупулно същество!

Тя се извърна и му заши шамар. Втурна се по стръмните вити стълби и с риск да си счупи врата, вземаше по няколко стъпала наведнъж.

Всичко беше истина! Обаче тя никога нямаше да му прости. Но раната беше твърде прясна и дълбока, за да мисли за нея сега. Не сега!

Спа до към 4 часа следобед и понеже дворецът бе абсолютно пуст, тя отиде при Дюверноа. Пренебрегна страха си и разтреби стаята. Кардиналът ѝ изглеждаше много по-добре, почти си беше върнал предишния цвят на лицето. Не без радост графинята си каза: „Ще оздравее“, когато чу спокойното му, малко шумно дишане. На полицата на камината откри бележка. Роналд ѝ пишеше, че ще се върне към 8 часа вечерта. Откъде пък знае, че тя ще отиде при дука. Нямаше смисъл да си блъска главата над подобни безсмислици. Имаше много по-важна и спешна работа.

Илаян се стегна и само за някакви 3 часа почисти балната зала, приготви вечеря и подреди всичко с изискан усет. И ако някой видеше прекрасната графиня, би помислил, че сънува. Макар да бе капнала, си взе вана и се облече разкошно в сребро и злато. Огледа се критично за последен път и седна на масата, точно когато часовникът би 8 часа. Тя дяволски обичаше Роналд и би направила всичко за него. Той бе един от първите ѝ приятели, а остана един от последните. Безумната ѝ любов заличи болката от обидата и тя закопня за присъствието му. Но той не се появяваше. Изминаха час, два. Всичко загуби блясъка си, а свещите започнаха да гаснат. За да не заспи, тя си сипа уиски. Изпи чаша, две. Започна да си сипва често — първо да удави чакането и разочарованието, после от яд. Когато Роналд влетя в залата, оставяйки всички врати зейнали, Илаян беше много пияна. Той хвърли наметалото си и остана по размъкната риза. Беше 1 часа през нощта. Очевидно бе, че много е бързал, но първите му думи бяха:

— Защо, мътните те взели, си запалила свещите? Нали ти казах да не го правиш. Сега не само разни отрепки могат да ни погостуват, а и последните ни запаси от свещи са изчерпани. Как може да си така безотговорна!

— Защо закъсня?

— Не те засяга. Можех и до сутринта въобще да не се върна, за теб това няма значение.

— Прав си. Но все пак ме интересува какво прави един такъв благороден господин в този пъклен град, този вертеп.

— По-добре там, отколкото при теб!

— Не ме ли обичаш вече? — задавено попита тя.

— О, напротив, обичам те. Но ти винаги си смятала, че съм страхливец и подлец. Е, ти с нищо не се различаваш!

— Как пък не!

Тя пристъпи, но се спъна и падна на земята. Опита се да стане, но не успя. Главата ѝ се въртеше, гадеше ѝ се, а коремът ѝ сякаш бе оловен. Тя инстинктивно протегна ръце към него. Роналд с явно презрение се отдръпна, но после се хвърли, хвана белите ѝ китки и я вдигна.

— И, любима, моля те, не пий повече!

Тя изпи съдържанието на чашата и си сипа още. Вдигна я и го погледна през оранжевата течност. После метна чашата към него със

злобен поглед. Мъжът стреснато се наведе и кристалът счупи прозореца. Роналд я разтърси и после рязко я пусна.

— Отвращавам се от теб. Я се погледни — дебела, пияна и обезобразена.

Сълзи изскочиха от очите ѝ, искаше ѝ се да извика, че е бременна, но от треперещата ѝ уста излезе само проклятие. След това Илаян бавно се извърна към огледалото и това, което видя я ужаси. „Не се чудя защо Рон се гнуси от мен“ — тя извърна поглед. В цял ръст не изглеждаше по-малко отблъскващо. С писък се хвърли към огледалото. Ръцете ѝ се нарязаха, рухна кръв. Тя се блъсна още веднъж в огледалото, като муха в свещ. Свлече се по стъклото. Хълцаше и през кървавата мараня се огледа за Роналд. Със сърцераздирателен вопъл се хвърли върху парченцата. Цялото ѝ тяло се тресеше.

Събуди се по обяд в своето легло с горе-долу превързани рани. Чувстваше се повече от зле. Успя да стане и да хапне лека закуска. Обиколи двореца и поседя на една бойница. Армиите бяха стигнали Лашенжат и сега оправяха стана си. „Ще започне утре“ — мрачно си помисли Илаян. В двореца нямаше никой и тя отиде в кабинета на Роналд. Там откри бележка, на която пишеше само една цифра „14“. Може би бе дата, час или някаква бройка. Трябваше да разбере. Той и без това криеше нещо от нея, а тя се притесняваше да не му се случи нещо.

Сети си, че единственият човек, който би могъл да знае нещо, бе кардиналът. Беше 13 часа и сигурно бе буден.

Вчера имаше направо огромно подобрение и сигурно можеше да се разговори с него.

Влезе предпазливо и тихо. В стаята сякаш бе пусто.

Огънят беше изгаснал, но през отворения прозорец влизаше ярка светлина и чист, свеж въздух. Дукът седеше в дълбоко канапе до бюрото, преместено почти до прозореца. Стресна я неговият глас, когато я покани да влезне. Той отново си беше същият! Тя неуверено пристъпи напред и огледа измачканата си семпла рокля, контрастираща с изисканото му, дори официално облекло. Погледна я и Илаян изтръпна. Мълчаха и бегли усмивки пропълзяха по лицата им.

— О, боже! А аз се бях уплашил, че няма да Ви видя повече. Твърде малко ми е останало да живея.

— Не говорете така!

— Защо? Нима някой скърби за мен!

— Ами, да. Роналд се прекланя пред Вашия гений.

— Ах, Магнилър. Каква чест — с презрение вметна той и с известна жал продължи: — А Вие със сигурност ще се радвате.

— Всъщност не. Макар някога да Ви мразех, сега Вашата смърт няма да значи нищо. Няма да ми помогне.

Всичко е свършено. Вие доста се потрусихте за нашето унищожение.

— Има доста хора на противоположна позиция.

— Знам — прекъсна го остро. — Но аз дойдох да Ви питам къде е Роналд. Вие сигурно знаете къде е?

— Да, знам. Но защо не седнете като при стар приятел. Аз съм толкова сам. Едва ходя и все отгук съзерцавам гледката. Седнете де! Все пак прекарахте цели три години от съзнателния си живот с мен.

— С Вас?

— Да, в някои отношения. Не отричайте. Доста общи неща ни свързват и един разговор няма да Ви забави толкова. — Тя седна послушно на един стол. — Знаете ли, че е интересно да наблюдаваш как животът моделира хората. От малко, невинно девойче Ви превърна в жена, каквато сте сега.

— Какво искате да кажете?

— О, не се обиждайте. Имам предвид, че от затворената розова пъпка с недорасли листенца, но с няколко пчелички въртящи се около цвета, Вие се превърнахте на седемнадесетия си рожден ден в разцъфтял цвят, а при последното Ви пребиваване в Лашенжат бяхте възхитителна. Розата беше разцъфнала и сладкият прашец омагьосваше всички. Бяхте на върха на красотата си, бях луд по Вас. — Иляян се изчерви. — Истински цвят.

— А сега? Розата окапа май.

— Нищо подобно. Сега сигурно ще върже плод. — Ако не беше го споменал така невинно, тя би припаднала, заради бременността си. — Но това е. Хората се променят и после идва краят.

— Монсиньор, все пак, кажете ми къде е г-н Магнилър.

— Не се притеснявайте. Няма да изчезне Вашият Роналд. — Иляян отегчено продължи да го слуша. Нямаше друг избор. — Но той ми спомена, че нещо не сте добре с нервите.

Аз не съм добре?

— Да. Каза, че сте започнали да пиете. Вярно ли е?

— Вас пък какво Ви интересува.

— Нищо. Само че пиенето е лош порок. Трябва да се стегнете! Той каза, че не е постъпил добре с Вас, но наистина алкохолът обезобразява.

— Рон май доста се е променил.

— Вие също страшно сте се променили. И знаете ли кога за първи път забелязах промяната. На онази Коледа, когато дойдохте в черквата да ме молите за онзи монах, отец Михаел. Бяхте така изплашена и някак смутена от грамадните икони. Сигурно сте се чувствали нищожна, а сте поемали вината на цялото човечество под страшните им погледи.

— Да. Бях толкова мъничка и сама в целия свят — тя с болка и меланхолия си припомни: — съвсем сломена и съсипана, без никаква подкрепа.

— Тогава бях глупак! Честолюбив и горд страхливец. Така съжалявам, че не изпълних молбата Ви. Та Вие се борехте за живота си, а аз Ви смазах. Като знам какво сте правили тази нощ! Тогава бяхте просто като неверница или дивачка от други земи, попаднала в божия храм и запленена от магията му. Когато обаче се втурнахте при мен в кабинета ми с молба да спася Шери, беше настъпила истинската промяна. Дръзка, смела и безумно горда, Вие бяхте забравили нежното девойче. Бяхте просто възхитителна, но аз пак Ви отказах и Ви нараних от чиста злоба и егоизъм. И сега се измъчвам, но повярвайте тогава още не можех да разбера истинската Ви същност, Вашата любов. Пък и Вие много жестоко ме наранихте и исках да си го върна, нуждаех се да ви заболи, както мен ме болеше от години.

— Но защо? — гласът ѝ беше невинен.

— Защо? Защо хората са такива? Защо има революции? Защо аз си имах генерал Шаундънър? — той въздъхна покъртително. — Не зная. Ако знаех, отдавна щях... щяхте... е, без значение е сега. Сега е вече късно да се съжалява за пропуснати неща, за забравени събития. — Напротив — извика Илаян. — Разгадайте страшното си поведение спрямо мен. Крайно време е!

— Не. Това никога.

— Но защо? — той мълчеше. — Вие сте ме обичали, нали?

— Твърде вероятно е.

— Как така?

— Забравете го. Какво са любовта и омразата? Нищо. Те се преплитат и си приличат. Аз Ви обичам, пък Вие си въобразявате, че Ви мразя, а аз си мисля, че ме обичате, докато Вие ме ненавиждате. Доста объркано, нали? Е, нека забравим чувствата и да останем за известно време приятели. Само приятели, които си говорят за такива важни въпроси като доброто и злото.

— Нима съществува добро и зло?

— Но разбира се. Проблемът за нас хората е, че не ги различаваме.

— А смъртта?

— Тя е единственото реално нещо и затова хората се страхуват от нея. Тогава всичко свършва, ти вече не съществуващ. Аз не вярвам в ада и рая — това я порази доста силно. — Първо, защото самият живот е един ад, а рай просто няма. Освен това след смъртта остава само прах. Илаян, боите ли се от смъртта?

— Не — гласът ѝ трепереше.

— А аз се страхувам. О, как ужасно се боя. Какво остава след смъртта — само пръст, пепел и се връщаш обратно в земята. А ако родната земя не те приеме? — той хвана ръцете ѝ и тя леко стисна неговите. — А като стана дума за края на живота, искам да Ви направя един подарък. Ето — той измъкна роклята на кралицата — сияеща, брилянтна и по-прекрасна, отколкото се появяваше и в най-щурите мечти на Илаян.

— Вие луд ли сте? Не!

— Защо не? Тя е Ваша. Подарявам Ви я и толкова. Това е моят прощален подарък. Така ми се иска да я облечете. Хайде! Свалете тази грозна рокля и я облечете! — той заповядваше: — Казах, че искам да Ви видя, преди да умрете.

— Да умра?

— Ах, извинете, преди аз да умра, но всъщност и Вашият край е близко.

— Я стига...

— Истина е! Чувствам го. Обличайте я, Ваша е!

— Не, тя не ми принадлежи!

— Обратното, принадлежи ти, повече отколкото си мислиш. Обличай я.

— Казах Ви вече не — тя наблегна на всяка дума. — Няма да я облека, макар че винаги съм мечтала да я нося. Дори вчера, когато... когато се приготвих за Рон, исках да съм с нея. Тя е най-божествената рокля, която е създавана въобще.

— Тогава...

— Съжалявам, но не мога.

— И все пак аз отгатвам всяко Ваше желание. Аз Ви обичам и за сляпата любов са очевидни мечтите Ви. Ще Ви дам няколко примера. Онази вечер, когато говори пред тълпата, аз рискувах всичко, но усетих твоето желание и го изпълних. После, когато направих невъзможното и влезе в законодателното събрание. А Вие не искате да благоволите да изпълните последната ми воля.

— Не, не мога. Просто това е светотатство. Пък и ми предвещахте такива страшни неща. И най-сетне ми кажете къде е Роналд.

— Колко е часът, че не виждам — той отново бе мъртво блед.

— Четиринадесет часа и половина.

— От четиринадесет часа е на дуел — кардиналът целия трепереше.

— Къде? — студено попита тя.

— В гората, на маргариткината поляна. Няма ли да ме запитате с кого се стреля.

— Не.

— С отец Михаел, г-жо.

Илаян почти усети как земята потъва. Е, това вече беше прекалено!

— Негодник! Мразя Ви, кардинале! И винаги ще Ви мразя. Подло, гадно и абсолютно безсърдечно човече, дано в ада да се продъниш.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И СЕДМА

Тя тичаше по коридора, тичаше през двора и яхна по мъжки първия изпречил ѝ се кон. От прозореца чу разтревожения глас на Дюверноа:

— Роклята! — „Изкуфял дъртак.“

Не ѝ беше писано да язди дълго. Още след десет минути ѝ се наложи да изостави умиращото, болно същество и да продължи пеша. Дори не си беше взела пистолета и не можа да спести мъките му. Продължи да се движи през високата метър и половина трева. Падаше, ставаше и тичаше. Цялата стана зелена и в рани.

Поляната на маргаритките бе на един хълм. За неин ужас, той бе заобиколен от блато. Илаян нагази в зловонната тиня. Студена застояла вода намокри глезените ѝ и направи роклята непоносимо тежка. Тя продължи. Скачаше и затъваше, изгуби си едната обувка и събу и другата. Изкачи се по колене и лакти до върха и ги видя на стотина метра живи и здрави. Слава богу, още не си бяха пръснали черепите. С цял час бе закъсняла срещата им. Илаян се хвърли напред, крещейки. Те сякаш не я чува. Тичаше, докато чувстваше, че силите я напускат. Видя как Михаел стреля, а Роналд след известна пауза му отвърна. Куршумът на отчето се заби в дървото, а въобще не успя да види какво е уцелил Роналд. Тя беше достатъчно близко, за да различи как Михаел отново стиска пистолета и бавно го вдига. Той се молеше! Рон го чакаше готов да отвърне на изстрела. Илаян скочи към свещеника и хвана яките му ръце.

— Моля те! Моля те! — и двамата не ѝ обърнаха никакво внимание.

Те се ненавиждаха! За тези „стари сметки“ бе говорил разбойникът, а Роналд бе реагирал така странно при нейния разказ за спасяването ѝ от отчето. Но тя нищо не забеляза, а трябваше. Ако умрат, смъртта им ще падне върху нея. Роналд беше стрелял. Но понеже тя беше пред отца, увесила се на ръцете му, куршума мина през нея. Адска болка прониза рамото ѝ. Илаян падна, държейки

ръката на Михаел. Той залитна и я погледна с ужас. Тя му отвърна с поглед, пълен с истинско страдание. Хвана ръката ѝ и вдигна глава. Роналд беше стрелял още веднъж. Разбойникът падна на земята до Илаян с дупка в челото. Типично в стила на Роналд! Започна да ѝ прилошава. Последва още един гърмеж и Роналд отхвърча. Графинята не бе чула конския тропот, но някой се опита да я повдигне. Обърна я по гръб и тя видя проснатото тяло на Рон с дупка в гърдите. Това бе прекалено и тя изгуби съзнание.

Предполагаше, че е била в безсъзнание близо 20 часа, а когато се свести в малката къщичка, не беше сама. Мишел седеше небръснат до масата и я наблюдаваше.

— Мишел, би ли ми дал вода.

— Крайно време беше. Всичко навън ври и кипи.

Тя седна и усети как раната ѝ запулсира. Сведе поглед, но бе добре превързана и кръв не течеше. Обаче видя роклята! Беше облечена в роклята на кралицата. В погледа ѝ имаше нещо повече от ужас.

— Трябваше да те преоблека. Онези дрехи бяха в кръв, пък и за нищо не ставаха.

— Откъде я взе?

— Минах през двореца и кардиналът ми я пробута. Много е предвидлив!

— Сигурно адски се е зарадвал, като си я взел.

— Не ставай толкова рязко!

— А с телата какво направи?

— Погребах ги, макар че скоро ще има хиляди непогребани трупове — мрачно я осведоми.

— Какво става? Армиите ли?

— Да, битката започна.

— Последна битка, закъсняла съм. Да вървим!

— Точно за това дойдох — той се опита да я хване.

— Трябва да бягаме! Съсипах се от път и глад, но дойдох, за да те спася! Ако знаеш колко страдах, когато ви плениха, но сега ще избягаме заедно. Заедно!

— Ти луд ли си! Заедно ще се върнем в Сент Лашенжат! Да не мислиш, че ще го изоставя, че ще изоставя революцията. Аз отивам.

— Но аз дойдох за теб! Ти си луда. Няма какво да правим там. Трябва да бягаме. Моля те, Илаян.

— Не. Никога! — тя го блъсна и решителната ѝ физиономия не даваше основание за съмнение. — Аз се връщам да спася каквото е останало от идеалите ни!

— Това е чисто самоубийство!

— Хайде, губим време, а аз трябва да бързам. Сбогом. Ще взема пистолета ти.

— Но... ти не можеш... аз те обичам!

— Мога! Всъщност ти, любими, след като ни изостави с Ричард, как така се претраши да дойдеш — простичко запита Илаян.

— Имай милост! Бях с армията на бунтовниците, докато...

— ... не те изритаха като предател, след като разбраха кой си!

— Не е никак смешно. Аз идвам въпреки опасността, воден от любов, а ти ми отвърщаш с подигравки.

— Бедничкият Мишел — тя равнодушно подхвърли, — но няма как, или идваш с мен, или сбогом!

— Ти си абсолютно откачена, но...

Тя се стягаше и вече съвсем готова, тръгна към вратата.

— Но ще дойда с теб! Обичам те! — той си позволи една страстна целувка, преди да се отдръпне. — Ти си убиец.

— Тогава оседлай конете.

След като той излезе, тя грабна чашата с вода. „Убиец“ — думата отекуваше като камшик в съзнанието ѝ. „Не ми се живее!“ — това беше истината. Майка ѝ се беше отровила! Защо и тя да не опита. Но първо я беше родила, а после... Дете — след всичко, което стана, сигурно е мъртво, пък и какъв живот ще му даде. Не живот, а смърт е необходима. Всичките ѝ приятели, без Мишел, бяха мъртви. Изведнъж в съзнанието ѝ като мълния блесна това, че Дюверноа бе предрекъл, че ще умре с тази рокля.

Обречеността я завладя. По дяволите, щеше да му направи това удоволствие! Изсипа зеленикавия прах до край и затвори смарагдовата капачка. Изпи чашата. Това е и така ще бъде!

Мишел я извика и те прегледа под мрачното небе, в което обедното слънце се опитваше да си пробие път. Като мираж край нея летеше зелената гора. Може би я виждаше за последен път! Нямаше

представа за колко време ще умре и дали ще се мъчи, важен бе резултатът.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ОСМА

Биещите се бяха около целия дворец. Войските бяха обградили с жив, защитен обръч последното убежище на Дюверноа и го отбраняваха, а бунтовниците като орли на мърша прииждаха до безкрай. Убивайки един, двама от войниците, те успяха да открият коридор и да стигнат до един таен вход. Вмъкнаха се, минаха през един прозорец и Илаян се хвърли да търси кардинала. Само той можеше да ѝ помогне. На три пъти за малко да се натъкнат на войници, и едва в залата при балкона не успяха да избегнат нападението.

Когато се опита да обясни на Мишел защо е тук, той само я попита как може да вярва на Дюверноа, а тя му отвърна, че той е единственият, който е спечелил доверието ѝ. Кардиналът я мразеше или... С блеснали очи и развети коси страшната жена разблъска няколко от грамадните мъже около кардинала, които го пазеха. Тя знаеше, че това е краят, смъртта, която чакаше от години.

Но не искаше да се жертва така. Тя искаше да повика самия сатана — кардинала, с тялото и душата си да спре страшното клане отвън. Хората искаха кръв, искаха гибелта на тези, които бяха причинили всичките им страдания. Илаян и Дюверноа! Те щяха да изкупят всички злини, ужаси и грешки. Графинята също искаше това, искаше да запази революцията чиста със своя живот.

Едва ли щеше да успее! Усети няколко удара наведнъж и почти падна.

— Мишел — тя изпищя.

Мишел се биеше в коридора, стараяйки се да се измъкне. Той беше страхливец. Ядът ѝ прерасна в лудост и не усети как зове кардинала:

— Монсиньор, Дюверноа! Дюверноа!

Една шпага прониза бедрото ѝ. Падна на колене и чу нечий леки стъпки. Дукът скочи до нея и я защити с тялото си.

— Господа, стига! Това е графиня Ламури. Стига! Браните ни от приятели, а враговете май оставяте.

— Но, Ваше високопреосвещенство, това си е чисто нападение!

— Престанете! Доста глупаво е да нападате благородна дама. Вървете си и внимавайте. Станете, Илаян.

Той я облегна на една колона и ѝ заговори пламенно:

— Благодаря ти, Господи, че я доведе. Радвам се, че се върнахте. Чаках Ви! Аз вярвах, че ще дойдете и ще избягаме заедно. Нали ще ме последвате.

Той я прегърна и тя цялата изтръпна. Болката бе нетърпима и тя остро отвърна:

— Да не сте луд да смятате, че съм дошла да избягам с Вас — усети болка на лицето му и меко довърши: — Не, не мога!

— Шегувате се! Но какво друго...

— Не, дук. Не мога да изоставя хората. Ще се опитам да ги спра! Успявала съм толкова пъти, ще успея и сега! Ще го направя.

— Вие сте умопобъркана. Оставете ги да се избият. Те са глупци. Единствено Вие имате значение, а не сте вечна и безсмъртна. Сега, когато Ви имам, няма да Ви изпусна!

— Няма да Ви се отдаде.

Той я разтърси доста силно и тя се извърна, за да не види сълзите ѝ, притисна ръка до раната си и изохка.

— Любима! Трябва да се спасим, да живеем спокойно. Животът едва започва. Пред нас всичко ще е чисто!

— Какво? Да започнем на чисто! Животът свършва, дук — иронично добави: — Вярвате ли, че ще можем да живеем въобще заедно, защото аз...

— Замълчете! Естествено, че можем да поставим ново начало, винаги ще успеем. Вярвайте ми!

— На Вас вярвам, но на себе си не.

— Спрете! — Илаян беше направила крачка към балкона — Какво смятате да правите? Ако дойдете, аз ще забравя властта, ще забравя всичко и ще живеем чудесно. Моля Ви!

— Не, дук, твърде късно е и аз съм уморена. — Кардиналът се опита да я хване. — Нима не разбрахте, че това тук е нашият живот! Отминал живот. Смятате, че ще живеем спокойно — лудост е! Знам, че хиляди хора ще умрат, знаете го и Вие... спокойно! О, господи! И двамата страдаме от егоизма и величието си и двамата съдбата е унищожила. Ние просто не можем да живеем свободно.

— Обичам Ви!

— Но аз обичам революцията! Аз се заклях във вечна любов към нея. А тези хора долу са много по-истински, много по-реални от нас! За тях си заслужава да умрем. Борят се за правото си на живот, за правото да бъдеш някой. Ние ги унищожихме, заличихме нашето собствено аз. Не можем да продължим нататък. Съдбата ни е предопредила за минала епоха. Тези хора, които ще се родят, ще са добри, човечни и благородни. Нова нация — някой някога ѝ го беше споменал. — Такива хора има и сега, но те са смазани от същества като нас, Дюверноа. Разбрах го по селата, а не в порочния Лашенжат. Открих истинския човек. Ние не сме истински, ние винаги ще се борим за идеали, власт и любов — говореше почти спокойно. — Отминаха годините на безскрупулния Ви произвол и на моя развратен морал. Трябва да спрете войниците, ако се налага с дяволския си живот! Ние сме до тук! Съветвам Ви да ме последвате, за да не проклинате после и последните си минути. Умрете като герой! За свободата и за Вашата любов!

„По-скоро като глупак“ — ядно си помисли министърът, когато тя изскочи на балкона.

Кървавата завеса се разкъса и се разкри най-страшната картина. Тази, която не може да се опише — войната! Слънцето, скрило се зад буреносни облаци от ужас, се появи и освети бялата рокля на Илаян. Със златен ореол от къдрици тя приличаше на божествено видение, на нимфа. Вероятно подтикван от някаква вътрешна и всемогъща сила, Дюверноа я последва.

Балконът беше почти разрушен от снаряди. Изстрелите и пушечният дим попречиха хората въобще да видят Илаян, камо ли да чуят пресекващия ѝ глас, молещ за мир. Съдбовната двойка — графинята и кардиналът — останаха едва няколко мига, преди заблудено гюле да разбие терасата на парчета. Мишел изкрещя и се хвърли напред. Дукът се хвана за завесите, но Илаян падна. След нея полетя и Мишел. Двамата лежаха сред каменните блокове долу. Ръката ѝ беше премазана, но за подобно падане тя беше просто щастливка. Той беше ужасно зле, но очите му горяха. У него се върна железния човек, който така добре помнеха и от който се възхищаваха всички. Въпреки болките той се изправи и ѝ подаде пистолета си. Решението бе изписано по лицето му.

— Не, Мишел! Аз съм дошла не да убивам, а да моля за мир, да се предам.

Тя хвърли един пълен с копнеж поглед към балкона, но дукът със съсипаното здраве, бе припаднал почти веднага, след като тя изчезна сред каменните блокове. Мишел, сам едва движейки се, я повлече покрай олющената стена. Куршумите свистяха край тях, но не ги улучиха. Напредваха бавно, защото само той стреляше. Изведнъж пред тях се появи кървава локва, а в нея един обезобразен труп на млад войник. Беше толкова гадно, че Илаян се извърна и повърна. Тази адска картина ѝ подейства като плесница. Дръпна Мишел зад една камара дърва и натисна спусъка.

— По дяволите! Всички! Мътните да ги вземат! Дюверноа беше прав — това не са хора.

С див вик презареди и продължи да стреля. Мишел също стреляше и не ѝ показваше, че всъщност умира.

— Ако ще мрем, ще мрем, но няма да е лесно! Тия зверове ще ме хванат само мъртва. Аз няма да се дам! — мрачна усмивка заигра на устните ѝ, но точно тогава се заби един куршум в бедрото ѝ. — Копелета — простена тя и се облегна на неговото рамо, дишайки тежко.

Мишел я целуна и нежно я погали. На лицето му се бе появила безумна вялост. Илаян смътно усети, че смъртта го докосва с тънките си пръсти. Изсвистя още един куршум и повали Мишел. Нежната ѝ длан стисна и неговия пистолет. Дори не се обърна да погледне, но усети топлата му ръка да стиска босия ѝ крак. Беше жив!

Колко още щеше да се мъчи и защо въобще да живее.

Защо? Имаше толкова много въпроси към подлата съдба, но сега се налагаше само да стреля. Дори с болната си ръка унищожаваше враговете си. Или... нали тя бе за свободата?! Нищо. Беше се превърнала в пистолет, стреляща машина. Какво значение има чий враг е. Нали Мишел умира и трябва да се направи нещо. Но какво? Светът и времето загубиха реалните си очертания и графинята влагаше всичките си чувства и мисли за лудата стрелба. Инстинктът за съхранение на дивото животно я обсеби напълно. Неочаквано един снаряд се разби твърде близо до тях. Премазаха ги дървета. Погледна ръцете си и потърси пистолетите. Едната ѝ ръка не приличаше на нищо. Взе оръжието в другата. Странно — нещо студено я стискаше за

крака и направо го обезкървяваше. Тя се извърна с шеметна бързина, но беше късно. В изцъклените очи на Мишел горяха последните искри на живота. Той ѝ изпрати въздушна целувка и сякаш в този нежен, но обикновен жест, вложи цялото си обичащо и благородно сърце. Въпреки раните си не бе издал нито звук. Големите му безжизнени очи се затвориха и студената му ръка се отпусна върху черната земя. Илаян не успя да преглътне вика, смарагдовата обвивка на крехката ѝ душа се пропука и тя се хвърли върху трупа, ридаейки. Целуваше го и го разтърсваше.

— О, Пиер, Мишел, не! Не и ти! Това е краят, краят. Аз свърших — за миг цялата ѝ мъка изчезна, и тя със зловеща усмивка потърка пръстена. — Малко остана и аз ще дойда при вас!

Отново зареди пистолета и продължи да стреля. Бавно отпаднаше и мъглата пред потъмнелите ѝ очи се сгъстяваше. Вече почти не виждаше, а движенията ѝ се забавиха. Като връх на гадостта патроните се свършиха. Забрави болката и се изправи величествена и бяла като призрак от отвъдното. Предполагаше, че отровата е бърза и действа максимум до час, два, а вече течеше третия. Не може да не действа! Не е честно! Всъщност, кое беше честно и нечестно? Изстрел. Илаян падна и дори не осъзна къде е улучена. Нищо чудно, че я застреляха — беше перфектна мишена. Дано само смъртта да дойде по-бързо. Последният въпрос, който я занимаваше бе къде е Дюверноа? Краят не идваше, а вече не можеше да мисли. Внезапно се сети за мъничкия организъм, който носеше и който умираше. Дали е справедливо да го унищожи, дали беше справедливо въобще да го създава. Вината не беше нейна! Графинята знаеше, че не е така. За сетен път си каза, че е спестила само ужаси на детето. Още една лъжа. Къде е смъртта? Всичко се въртеше, в небето се появиха лъчи и облаците се разкъсаха. Пламъци от ада и пъклена топлина ѝ се сториха като възмездие за всичките ѝ прегрешения. Чувстваше как кръвта изтича и повярва, че има ад. Още живееше! Остатъците от прогизналите с кръв дървета паднаха върху нея. Настъпи мрак. „Господи, прости ми и ме приеми“. Илаян припадна.

Първото нещо, което усети при опомнянето си, бе задушавания прах и тежестта на гредите, под които лежеше. Почти безчувственото ѝ тяло, пръскащото се от болка съзнание и разбито сърце — всичко

гореше в огньовете на ада. Гласът на кардинала разби прекрасната ѝ надежда, че може да е мъртва.

— Боже, и тук ли? — простена тя, но вече знаеше, че е жива.

Уви! Дори Бог и Сатаната не я приеха. Нейната проклета съдба отново се бе подиграла с отлитащия живот. Усети болката с могъщата ѝ сила. Дупката в рамото, раните в краката, обезформената ръка. Но и това не беше достатъчно. Страшно нещо разкъсваше вътрешностите ѝ. Последният куршум се бе забил в стомаха ѝ. Иляя инстинктивно разбра, че малкото създание я бе спасило от смърт. Мътните да го вземат Дюверноа! Дори и децата му са такива проклети. Опита се да се изправи, но всичките ѝ рани и слабостта ѝ не ѝ позволиха да се помръдне. Детето, неродено, я бе оставило още да се мъчи, а то беше отлетяло за рая.

Очите ѝ се разшириха от ужас — пред нея стоеше кардиналът, потънал в кръв, която се сливаше с алената му мантия. Тя искаше да крещи, да плаче и проклина, но беше безсилна. С изкривено от болка лице, той я освободи от дърветата, които ѝ бяха направили гроб. Успя да седне. Наоколо все още бушуваше битката, но вече не се виждаха снаряди и хора. В далечината черни фигурки стреляха и викаха. Намираха се зад грамада от боклуци, която им служеше за добро прикритие. Макар че беше към 13 часа, тя си мислеше, че са минали години от смъртта на Мишел. Потърси тялото му, но камъните му бяха направили могила и само кръвта говореше за труп. Слънцето грееше в небето и я изгаряше като нажежено желязо. Отровата трябваше да подейства. „Сигурно е остаряла и затова е по-бавна.“ — детски помисли тя. Не искаше да повярва, че съдбата все още нея пуска. Не знаеше, че дори без отрова ще умре. От раните и особено от тази в корема, животът ѝ щеше да свърши за броени часове. Дюверноа седна като парализиран. Кожата на лицето му беше почти смъкната, а в торса му зееха две дупки.

— Боже, не вярвах, че ще Ви видя отново — каза той.

Тя страшно се ядоса на това примирение със съдбата. Но понеже гърлото ѝ беше свито и не можеше да говори, тя просто се допря до него. Страшният кардинал я приласка като малко котенце, но някакъв заблуден куршум се заби в ръката му. От лявата му страна се появи кървава дупка и той падна на земята. Без да мисли, тя вдигна главата му и я положи в скута си. Помилва челото му. Почувства се виновна за

страданието му и за първи път в него не видя само враг. Цялото й същество се променяше и тя не уловила дори нишката на мислите си, проплака:

— Не умирайте! О, господи, не умирайте, моля.

— Илаян, — светещите му очи я заляха с топлина — О, боже, как исках да избягаме! Да живея с Вас, да Ви обичам! Как Ви молах, но Вие не пожелахте. Всичко свърши и сега е твърде късно. Няма смисъл да плачете! Обречени сме и ще умрем. Но ти унищожи себе си, унищожи нашето бъдеще. Не мога да ти простя!

— Кардинале, Вие добре знаете, че бъдещето не съм аз, че страната ни ще продължи да съществува — тя беше смазана, но викаше. Дукът с присъствието си й даваше сили. — Ако няма бъдеще, то това е само за нас. Светът няма да свърши, времето да спре! — Как искаше сама да си вярва!

— Стига с това „кардинале“, стига! Аз ти говоря като човек, като приятел. Не избягах заради теб! Защото те обичам! Влюбен съм в теб — една мечтателка и страхливка. И винаги съм бил. Боиш се да погледнеш действителността и адските й истини!

— Грешите! — очите й се присвиха. Накърненото достойнство се смеси с това, че всичко, което казваше дукът, беше истина. — Революцията ще я бъде! А колкото до мен — тя се усмихна — аз пих отрова. Не искам да живея въобще, още по-малко с Вас. Вярвайте ми, в този пръстен имаше отрова и аз я изпих! Не ми пука!

Тя тикна смарагда под носа му. Той стана бял като платно и извика нечовешки:

— Глупачка! Какво? Как си посмяла — гласът му трепереше. — Илаян, Илаян, — задави се, — ти си кралица! Кралица, избрана от съдбата! Не до там законна, но все пак! Кралица, родена да властва!

— Кралица? Моля? — писъкът й беше див.

— Да, любима. Ти си кралица! Майка ти беше прекрасна — очите му се отвориха и изглеждаха съвсем незащитени и много нежно сини, — точно като теб, беше нещо като куртизанка. Но беше велика жена! Успя да роди дете от краля! Баща ти е Карл XVIII.

— Лъжете! Нещастник! Вие, Вие...

— Спестете си епитетите. Това е истината и е крайно време да я научиш. Да, Елеонор, Лиан — какво прекрасно име. Аз бях в

манастира, когато майка ти те роди и изпи отровата! После ти изчезна, за да се появиш с твоите революционери, които обезглавиха брат ти!

Илаян искаше да извика, че не е вярно, че той е убиец, че е злобен и лъже. Но само гледаше с разширени от ужас очи. Майка ѝ се беше отровила и беше обичала дука. Това бе тежък удар. Ламури се беше борила срещу монархията, собствената ѝ институция и се бе опръскала с роднинска кръв. Тя — кралица — беше пила, беше се любила по оборите, беше водила масите срещу брат си и бе жигосана! Не! След покъртителното стенание тя се изсмя доста цинично. Кралица! Незаконородено дете.

Сети се за своето бебе. Детето на Дюверноа, човека, когото мразеше. Щом като той е толкова подъл да каже всичко това сега, тя щеше да му го върне тъпкано. Стисна зъби, в очите ѝ блеснаха мълнии и му каза с чаровна усмивка:

— Бременна съм.

— Боже мой! И от кого! — ревността го накара да загуби и последната си капчица хладнокръвие. Любовта, с която бе изгарял по майката, се бе утредила по жестоката ѝ дъщеря.

— Ваше! Да, монсиньор, това хлапе би било Ваше, ако вече не е мъртво. — Нещо в мозъка ѝ се пръсна, но уви, не усети наслада от болката на кардинала — Ваше...

Той се изправи с пяна на устата като жив мъртвец.

— Илаян, как може да си такава мръсница! Защо няма милост за мен? — той падна пак на коленете ѝ — Мое дете, мое, а аз умирам — треперещата му ръка потърси нейната, но тя се дръпна.

— Да, дук, Ваше! Аз Ви мразех, мразех Ви! Обичах други и въпреки това, всевластната съдба отрови и последните ми месеци. Сигурна съм, че е от Вас. Дете на свещеник и проститутка — очите ѝ бяха сухи, от разбитата ѝ уста течеше кръв в гърлото ѝ, но тя спокойно гълташе сладникавата течност. — Проклятие! Това е божие отмъщение!

— Стига си се измъчвала! — Кардиналът беше потиснал мъката си и бе останало мъжкото му достойнство и дяволско самообладание. Беше красив, а хладният му глас не издаваше отлитащия живот. — Бог не отмъщава, за разлика от Вас, а наказва. И мен има за какво да ме накаже и аз ще изтърпя с радост участта си. Обичам те и винаги ще те обичам, но това е моето проклятие, моят кръст. Един стар приятел ми

предрече, че ще страдам и любовта ми ще ме погуби. Но аз боготворя тази сладка мъка и болезнен копнеж. И ако съдбата ни събере на оня свят...

— Вървете при сатаната! Защото, Дюверноа, съдба няма! Съдбата сме ние, ние градим живота! Вие и аз съградихме само мъка, страдание и развалини, нали? И, моля се на Господ, да не се раждат хора като нас или поне да нямат деца — и у нея чувствата бяха изчезнали, беше се превърнала само в разкъсващи думи, а от сърцето ѝ капеше кръв от мъка. — Със сигурност ще се срещнем в ада и това, кълна се, ще бъде най-страшното ми мъчение. Аз, Дюверноа Ви мразя и Вие ме мразите, но си въобразявате, че това е любов. Лъжа!

— Милост! О, аз умирам — очите му се затвориха. — Филип, Филип — поне веднъж ме наречете така! О, ако знаеш как мразя Дюверноа! Ненавиждам се! Имай милост, Илаян!

Кървава струйка бликна от посинелите му устни. Графинята усети ужасна парализа по изтръпналото си тяло и се зарадва, че това вече е благодатната смърт. Още една разбита илюзия. В далечината чу весела бунтовническа песен. Бяха победили! В сърцето ѝ нещо се зароди. Някакъв нов ужас. Страх скова душата ѝ. Но защо е тази болка? О, господи, накарай я да спре! Искам да умра! Графинята не можеше да си поеме дъх. С учудване откри, че това не е физическо страдание, а душевна мъка! Но защо? Толкова пъти бе виждала страшната и многолика смърт, а нищо подобно не се бе случвало. Умираще най-големият ѝ враг, бяха спечелили свободата! Не, тя се измъчваше така, когато Люк, Шери, Руж, Роналд, Михаел, Ричард, Оливер, Хуго, Мишел умираха. Не може да бъде! Тогава това е... е, о Богородице, това е любов. Болката стана още по-парлива, за да ѝ покаже, че е познала. За първи път в живота си откриваше нещо наистина толкова голямо и истинско. Тя беше обичала и любила, беше готова да умре за всеки, който обичаше, но при Дюверноа беше хилядократно по-силно. Мъжът, който я омъжи за генерала, който проваляше всичките ѝ планове, който я жигоса и изнасили — той бе човекът, който тя обожаваше. Не! Той умираше.

„О, господи, какво съм сгрешила, какво? Защо ме наказваш така жестоко? Аз го обичам повече от всичко на света, но разбирам това сега, когато той си отива! Защо и аз не умра! Не ме оставяй сама!“ „Господ си прибира първо добрите, а оставя грешните да се мъчат на

земята“ — Кардиналт ѝ го бе казал. Вече нищо няма значение. Той я беше обичал и благодарение на тази любов той можеше да отиде в рая, а тя положително щеше да си остане в ада. Би отишла навсякъде, само и само да е с него. Но какво я интересуваше това сега. Той умираше! Дюверноа умира, а тя няма дори сълзи.

— Филип, Филип, обичам те! — целувката ѝ беше най-нежната и най-страстната. Сълзите руннаха, тялото ѝ се тресеше от ридания. — Обичам те! Моля те, живей, Филип! — изкрещя Илаян, а горещите ѝ сълзи се стичаха по хлътналите му бузи.

Изведнъж той отвори очи и се усмихна — омагьосващата, незабравима усмивка на залеза на един гений, залеза на една епоха. Илаян крещеше името на Дюверноа като молитва и проклятие едновременно. Искаше чрез любовта си да задържи живота му. Любовта умре ли, и животът свършва. Беше късно, безнадеждно!

Проехтяха изстрели. Псувайки, бунтовниците продължиха пътя си. Графинята беше паднала, стискайки ръката на кардинала. Все още виждащите ѝ очи се заряха в безоблачното яркосиньо небе. Слънцето блестеше и осветяваше пътя ѝ към Господ. Щеше да иде при него. След смъртта душите им ще са заедно. Облаците изчезнаха и откриваха щастливото бъдеще. Бог я прибра и остави очите ѝ отворени, отразяващи небето и още един свят на любов, жестокост и чест.

Виеха вълци, дошли от горите, макар да бе 31 май. Протяжният им вой се смесваше със стенанията на падналите на бойното поле. Две хлапета на около 13 години се щураха из развалините и обикаляха трупове в звездната нощ. Битката, отнела живота на хиляди, беше утихнала, само звездите отразяваха очите на умиращите, а вятърът довяваше тихите стъпки на смъртта.

— Ега ти! И от тук са минали! — едното се наведе и предложби млад войник.

Другото разглеждаше замислено оплесканата с кръв значка и смучеше смачкано цветче на роза.

— Виж, Ник. Там свети нещо. — Децата се приближиха до два трупа.

Дрехите им бяха в контраст — червена и бяла. Като капка кръв паднала върху чистия сняг. Всъщност бялата брилянтна рокля на кралицата светеше с бял пламък в нощта. Човекът с червената мантия, със страшно изражение, беше около 40 годишен, а красивото момиче беше на около двадесет години. Главата на кардинала закриваше раните на изящните ѝ гърди. Илаян бе сякаш изтъкана от лунни лъчи, мъртво бялото ѝ лице се сливаше със сребристия цвят на дрехата и само зелените ѝ очи светеха като два въглена. По-голямото момче стъписано извика:

— О, Света Дево Марио! Но това е тя! — то дръпна розата от устата на приятеля си и зяпна неземното лице на графинята.

— Коя е тя? — тези двама мъртъвци му вдъхваха страхопочитание и искаше, колкото може по-бързо, да офейка.

— Как можеш да не знаеш! Аз живях с Люпи Доминико и там тя беше с Шери. Тя... ами тя е една от тези, които поведоха борбата и победата може би дължим и на нея. — Хлапето се наведе и постави бялата роза до златната ѝ коса, прекръсти се. — Тогава без нея едва ли щяхме да успеем, да оживеем! Никога, никога няма да те забравим, графиньо! Ти беше самата революция! Сбогом!

Вятърът разгони облаците и откри бледата луна, звездите заблестяха още по-ярко и някъде на изток избледняха. Хоризонтът леко просветна и в далечината отекнаха гръмотевици. После настъпи сякаш безкрайна тишина. Малки жълтеникави облачета късаха мрака — започваше новият ден!

Тази история няма нищо общо с нашия объркан свят, но е пряко свързана с човешката същност и съдба. Разказва се за епоха, в която мечтите са реалност, а безумните страсти гордостта — оръжия. Това е приказка за доброто и злото, които са във вечна борба; но не могат да се отличат едно от друго. Любовта е извън закона, свободата е опозорена, да живееш щастливо е строго забранено. Напред рицари на справедливостта и честта!

Издание:

Ивелина Димитрова. Илаян

ИК „Сафо“, гр. Ловеч, 1999

Коректор: Татьяна Димитрова, Митка Ангелова

Технически редактор: Митка Ангелова

ISBN: 354-496-232-2

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.